

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ

ΤΑ ΗΘΙΚΑ.

PLUTARCHI

CHÆRONENSIS

MORALIA,

ID EST

OPERA, EXCEPTIS VITIS, RELIQUA.

GRÆCA EMENDAVIT,
NOTATIONEM EMENDATIONUM, ET LATINAM XYLANDRI
INTERPRETATIONEM CASTIGATAM, SUBJUNXIT,
ANIMADVERSIONES EXPLICANDIS REBUS AC VERBIS, ITEM
INDICES COPIOSOS, ADJECIT,

DANIEL WYTENBACH,

HIST. ELOQ. LITT. GR. ET LAT.

IN ILLUSTRIS ATHEN. AMSTELOD. PROFESSOR.

TOMI IV. PARS II.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.

MDCCXCVII.

8

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ.

ΒΙΒΛΙΑ Ε΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

α'. Τί ἐστὶ φύσις.	ιγ'. Περὶ τομῆς σωμάτων.
β'. Τίνι διαφέρει ἀρχὴ καὶ στοιχείον.	ιδ'. Περὶ μίξεως καὶ κράσεως.
γ'. Περὶ τῶν ἀρχῶν, τί εἰσιν.	ιη'. Περὶ κενού.
δ'. Πῶς συνέστηκεν ὁ κόσμος.	ισ'. Περὶ τόπων.
ε'. Εἰ ἐν τῷ πᾶν.	κ'. Περὶ χώρας.
ς'. Πόθεν ἔχον ἔννοιαν θεῶν ἄνθρωποι.	κα'. Περὶ χρόνου.
ζ'. Τίς ὁ θεός.	κβ'. Περὶ οὐσίας χρόνων.
η'. Περὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων.	κγ'. Περὶ κινήσεως.
θ'. Περὶ ὕλης.	κδ'. Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.
ι'. Περὶ ιδέας.	κε'. Περὶ ἀνάγκης.
ια'. Περὶ αἰτίων.	κς'. Περὶ οὐσίας ἀνάγκης.
ιβ'. Περὶ σωμάτων.	κζ'. Περὶ εἰμαρμένης.
ιγ'. Περὶ ἐλαχίστων.	κη'. Περὶ οὐσίας εἰμαρμένης.
ιδ'. Περὶ ὀχημάτων.	κθ'. Περὶ τύχης.
ιε'. Περὶ χρωμάτων.	λ'. Περὶ φύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

α'. Περὶ κόσμου.	ιγ'. Τίς ἡ οὐσία τῶν ἀστέρων, καὶ πῶς
συνεστήκασιν.
β'. Περὶ σχήματος κόσμου.	ιδ'. Περὶ ὀχημάτων ἀστέρων.
γ'. Εἰ ἑμφυχτος ὁ κόσμος.	ιε'. Περὶ τάξεως ἀστέρων.
δ'. Εἰ ἀφθαρτος ὁ κόσμος.	ισ'. Περὶ τῶν ἀστέρων φορᾶς καὶ κί-
νήσεως.
ε'. Πόθεν τρέφεται ὁ κόσμος.	ιζ'. Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες.
ς'. Ἀπὸ ποίων στοιχείων ἤρξατο
κοσμοποιεῖν ὁ θεός.	ιη'. Περὶ τῶν ἀστέρων τῶν καλεμένων
διοσκέρων.
ζ'. Περὶ τάξεως κόσμου.	ιθ'. Περὶ ἐπιστημασίας ἀστέρων, καὶ
πῶς γίνεται χειμὼν καὶ θέ-
ρος.
η'. Τίς ἡ αἰτία τῶν κόσμων ἐγκλι-
θῆναι.	κ'. Περὶ οὐσίας ἡλίου.
θ'. Περὶ τῶν ἐκτὸς τῶν κόσμων, εἰ ἐστὶ
κενόν.	κα'. Περὶ μεγέθους ἡλίου.
ι'. Τίνα δεξιὰ τῶν κόσμων, καὶ τίνα
ἀριστερά.	κβ'. Περὶ σχήματος ἡλίου.
ια'. Περὶ τῶν ἑρηνῶν, τίς ἡ τέταρτος οὐσία.	κγ'. Περὶ τροπῶν ἡλίου.
ιβ'. Περὶ διαιρέσεως ἑρηνῶν, εἰς πόσους
κύκλους διαιρεῖται.	κδ'. Περὶ ἐκλείψεως ἡλίου.

κε'. Περὶ οὐσίας σελήνης.	γεώδης φαίνεται.
κς'. Περὶ μεγέθους σελήνης.	λα'. Περὶ ἀποστήματος σελήνης, ὃ
κζ'. Περὶ σχήματος σελήνης.	ἀφέςηκε τῷ ἡλίῳ.
κη'. Περὶ φωτισμῶν σελήνης.	λβ'. Περὶ ἐν αὐτῇ, πόσος ἐκαστὸς τῶν
κθ'. Περὶ ἐκλείψεως σελήνης.	πλανωμένων ὁ μέγας ἐνι-
λ'. Περὶ ἐμφάσεως αὐτῆς, διὰ τί	αυτός.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

α'. Περὶ γαλαξίας κύκλου.	καὶ πόση.
β'. Περὶ κομητῶν, καὶ διατρίοντων, καὶ	ι'. Περὶ σχήματος γῆς.
δοκίδων.	ια'. Περὶ δέσεως γῆς.
γ'. Περὶ βροντῶν, ἀστραπῶν, κεραυνῶν,	ιβ'. Περὶ ἐγγλίσεως γῆς.
πρησῆρων, καὶ τυφῶνων.	ιγ'. Περὶ κινήσεως γῆς.
δ'. Περὶ νεφῶν, ὑετῶν, χιόνων, χαλαζῶν.	ιδ'. Περὶ διαιρέσεως γῆς, πόσαι αὐτῆς εἰσι ζῶναι.
ε'. Περὶ ἔριδος.	ιε'. Περὶ σεισμῶν γῆς.
ς'. Περὶ ῥαβδῶν.	ισ'. Περὶ θαλάσσης, πῶς συνέστη, καὶ πῶς ἐστὶ πικρά.
ζ'. Περὶ ἀνέμων.	ιζ'. Πῶς ἀμπώτιδες γίνονται καὶ πηλημύραι.
η'. Περὶ χειμῶνος καὶ θέρους.	ιη'. Περὶ ἄλλω.
θ'. Περὶ γῆς, καὶ τίς ἡ ἐσία αὐτῆς,	

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

α'. Περὶ Νείλου ἀναβάσεως.	ι'. Πόσαι εἰσὶν αἱ αἰδήσεις.
β'. Περὶ ψυχῆς.	ια'. Πῶς γίνεται ἡ αἰσθησις καὶ ἡ ἐννοια, καὶ ὁ κατὰ διάθεσιν λόγος.
γ'. Εἰ σῶμα ἢ ψυχὴ, καὶ τίς ἡ ἐσία αὐτῆς.	ιβ'. Τίνι διαφέρει φαντασία, φαντασικόν, φάντασμα.
δ'. Περὶ μερῶν ψυχῆς.	ιγ'. Περὶ ὁράσεως πῶς ὁρῶμεν.
ε'. Τί τὸ τῆς ψυχῆς ἡγεμονικόν, καὶ ἐν τίνι ἐστίν.	ιδ'. Περὶ κατοπρινῶν ἐμφάσεων.
ς'. Περὶ κινήσεως ψυχῆς.	ιε'. Εἰ ὁρατὸν τὸ σκότος.
ζ'. Περὶ ἀφθαρσίας ψυχῆς.	ισ'. Περὶ ἀκοῆς.
η'. Περὶ αἰδήσεων καὶ αἰδητῶν.	ιζ'. Περὶ ὁσφρήσεως.
θ'. Εἰ ἀληθεῖς αἱ αἰδήσεις καὶ αἱ φαντασίαι.	ιη'. Περὶ γεύσεως.

ιθ'. Περὶ φωνῆς.

κ'. Εἰ ἀσώματος ἡ φωνή, καὶ πῶς
ἡχὰ γίνεται.

κα'. Πόθεν αἰσθητικὴ γίνετ' ἡ ψυχὴ,

καὶ τί αὐτῆς τὸ ἡγεμονικόν.

κβ'. Περὶ ἀναπνοῆς.

κγ'. Περὶ παθῶν σωματικῶν, καὶ εἰ
συναλγεῖ τούτῳ ἡ ψυχὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

α'. Περὶ μαντικῆς.

β'. Πῶς ὄνειροι γίνονται.

γ'. Τίς ἡ οὐσία τῆ σπέρματος.

δ'. Εἰ σῶμα τὸ σπέρμα.

ε'. Εἰ καὶ αἱ θήλειαι προΐενται
σπέρμα.

ς'. Πῶς αἱ συλλήψεις γίνονται.

ζ'. Πῶς ἄρρενα γίνεται καὶ θήλεα.

η'. Πῶς τέρατα γίνονται.

θ'. Διὰ τί ἡ γύνη πολλάκις συν-
εσιάζεσθαι ἐ συλλαμβάνει.

ι'. Πῶς δίδυμα καὶ τρίδυμα γίνετ'.

ια'. Πόθεν γίνονται τ' γονέων ὁμοι-
ώσεις, καὶ τ' προγόνων.

ιβ'. Πῶς ἄλλοις γίνονται ὅμοιοι καὶ
οὐ τοῖς γονεῦσι.

ιγ'. Πῶς γεῖραι γίνονται γυναῖκες,
καὶ ἄγονοι ἄνδρες.

ιδ'. Διὰ τί αἱ ἡμίονοι γεῖραι.

ιε'. Εἰ τὸ ἔμβρυον ζῶν.

ισ'. Πόθεν τρέφετ' τὰ ἔμβρυα.

ιζ'. Τί πρῶτον τελεσιουργεῖται ἐν τῇ
γαστρὶ.

ιη'. Διὰ τί τὰ ἐπιλαμνηναιῶ γόνιμα.

ιδ'. Περὶ ζῶων γενέσεως· πῶς ἐγί-
νοντο ζῶα, καὶ εἰ φθαρτά.

κ'. Πόσα γένη ζῶων, καὶ εἰ πάντα
αἰσθητὰ καὶ λογικά.

κα'. Ἐν πόσῳ χρόνῳ μορφοῦται τὰ
ζῶα ἐν τῇ γαστρὶ ὄντα.

κβ'. Ἐκ ποίων συνίσταται σοιχείων
ἕκαστον τῶν ἐν ἡμῖν γενικῶν
μορίων.

κγ'. Πῶς ὕπνος γίνεται, ἡ θάνατος,
τ' ψυχῆς, ἡ σώματος.

κδ'. Πότε καὶ πῶς ἀρχεται ὁ ἀν-
θρῶπος τ' τελειότητος.

κε'. Ὅποτερ' ἐστὶν ὕπνος ἡ θάνατος,
ψυχῆς, ἡ σώματος.

κς'. Πῶς ηὐξήθη τὰ φυτὰ, καὶ εἰ ζῶα.

κζ'. Περὶ τροφῆς καὶ αὐξήσεως.

κη'. Πόθεν αἱ ὀρέξεις γίνονται τοῖς
ζῴοις καὶ ἡδοναί.

κθ'. Πῶς γίνεται ὁ πνευμάτιος, καὶ εἰ
ἐπιγέννημά ἐστι.

λ'. Περὶ ὑγείας, καὶ νόσου, καὶ γήρως.

D

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ.

BIBΛION ΠΡΩΤΟΝ.

PLUTARCHI

DE

PLACITIS PHILOSOPHORUM.

LIBER PRIMUS.

ΜΕΛΛΟΝΤΕΣ τὸν φυσικὸν ἀναδύσθην λόγον,
ἀναγκαῖον ἡγούμεθα εὐθὺς ἐν ἀρχαῖς διελέσθαι
τίω τῆς φιλοσοφίας πραγματείαν· ἵν' εἰδῶμεν τί ὅστι,
καὶ πόσον μέρος αὐτῆς ἡ φυσικὴ διέξοδος. Οἱ μὲν οὖν
Ε Στωϊκοὶ ἔφασαν, τίω μὲν σοφίαν, εἰ δὲ θείων τε καὶ ἀν-

D. I. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ] Compendium est majoris operis, sive Plutarchei, sive
alterius: certe compendium, neque illud a Plutarcho factum.

CUM instituerimus Na-
turalem Philosophiæ par-
tem explicare, ipsam rem hoc
flagitare censuimus, ut prin-
cipio statim Philosophiæ to-
tam tractationem in suas divi-

deremus partes; ut liquere
possit, quid sit, et quota ejus
pars sit Physica, seu Naturæ
rerum enarratio. Stoici pro-
nunciarunt, Sapientiam esse
rerum divinarum humanarum-

θρωπίνων ὀπιτήμιον· τίω δὲ φιλοσοφίαν, ἀσκησιν τέχνης
 ὀπιτηδεύει· ὀπιτήδειον δὲ εἶναι μίαν καὶ ἀνωτάτω, τὴν ἀρε-
 τήν· ἀρετὰς δὲ τὰς γενικωτάτας τρεῖς, φυσικὴν, ἠθικὴν,
 λογικὴν· δι' αὐτὴν καὶ τεμερὴς ἐστὶν ἡ φιλοσοφία, ἥς
 τὸ μὲν, φυσικὸν, τὸ δὲ, ἠθικόν, τὸ δὲ, λογικόν· καὶ φυσι-
 κὸν μὲν, ὅταν πρὸς κόσμῳ ζητῶμεν, καὶ τῷ ἐν κόσμῳ·
 ἠθικόν δὲ, τὸ κατηγορημένον πρὸς τὸν ἀνθρώπινον βίον·
 λογικόν δὲ, τὸ πρὸς τὸν λόγον, ὃ καὶ ἀφ' αὐτοῦ κα-
 λῶσιν. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ Θεόφραστος, καὶ σχεδὸν πάντες
 οἱ Περιπατητικοὶ διέδδον τίω φιλοσοφίαν οὕτως· ἀναγ-
 χῶν τὸν τέλειον ἄνδρα καὶ θεωρητικὸν εἶναι τῷ ὄντων, καὶ
 θεωρητικὸν τὸ δέοντων· τῷ δὲ ἕξει καὶ ἐκ τούτων συνι-
 δεῖν οἶον, (ζητεῖν) εἰ ζῶν ἢ μὴ ζῶν ὃ ἥλιος εἰπερ ὀρεῖ·
 ὃ τῷ δὲ ζητῶν, θεωρητικὸς ὅστις, ὅθεν γὰρ πλεον
 θεωρεῖται ἢ τὸ ὄν ζητεῖται· ὁμοίως, εἰ ἀπειρος ὁ κόσμος

F. 5. εἰπερ] Amiot. Mez. ἤπερ. Forte rectius.

que scientiam: Philosophiam, quod est Sapientiae studium, exercitationem esse artis ad Sapientiam accommodatae: talem autem esse artem unicam ac supremam, Virtutem. Virtutes, quae suo complexu latissime pateant, tres esse: naturalem, moralem, et differendi: itaque etiam Philosophiam habere tres partes, Naturalem, Moralem et Differendi. Naturalem esse cum de mundo, et iis quae in mundo sunt, disputamus: Moralem, quae occupatur vitae humanae rationibus: Logicam

(sic enim Graeci rationem differendi appellant) quae in oratione versatur, eademque ab ipsis Dialectica dicitur. Aristoteles et Theophrastus, omnesque fere Peripatetici, hac ratione Philosophiam distribuerunt. Virum perfectum, inquiunt, necesse est esse et contemplatorem eorum quae sunt, et actorem eorum quae decent. Patet hoc exemplis propositis. Quaeritur *Sol animal sit, necne, siquidem videtur*: hoc qui quaerit, in contemplatione versatur: nihil enim aliud considerat, quam

875 ἐς, καὶ εἰ ἔξω πὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶ ταῦτα γὰρ πάντο
 θεωρητικά· ζητεῖται πάλιν, πῶς βιοτεύειν, καὶ πῶς παρ-
 ἴστασθαι τέκνων παροφείκει, καὶ πῶς ἀρχεῖν, καὶ πῶς νομο-
 θετεῖν, ταῦτα γὰρ πάντα ἕνεκα τῷ παρ᾿ ἡμῶν ζητεῖται· καὶ
 ἐστὶν ὁ τοιοῦτος παρὰ κτλὸς ἀνὴρ.

α'.

Τί ἐστὶ φύσις.

Ἐπεὶ δὲ παρὰ ἡμῶν τὰ φυσικά θεωρῆσαι, ἀναγ-
 χαιὸν ἡγεῖσθαι δηλῶσαι τί ποτὲ ἐστὶν ἡ φύσις· ἀτοπον γὰρ
 παρ᾿ ἡμῶν μὴ φυσιολογεῖν, ἀγνοεῖν δὲ αὐτὸ τὸ τοιοῦτον
 φύσεως δύναμιν. Ἔστιν οὖν, καὶ τὸν Ἀριστοτέλῳ, φύσις,
 B ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ἐν ᾗ παρ᾿ ἡμῶν ἐστὶ καὶ οὐ κατὰ
 συμβεβηκός· πάντα γὰρ τὰ ὁρώμενα ὅσα μήτε ὑπὸ
 τύχης, μήτε ὑπὸ ἀνάγκης, μήτε ἐπὶ θεῶν, μήτε τοιαύ-

A. 2. πάλιν, πῶς] Sic Mez. et Interpretes Bud. Amiot. Xyl. Vulgo, πῶς
 πάλιν.

quid sit. Itidem qui disputat
*de infinitate Mundi, aut an
 extra Universum aliquid ex-
 stet.* Ista omnia sunt contem-
 plationis. Rursum quaeritur
 quomodo vita sit instituenda,
 quomodo liberi regendi, quo-
 modo gerendus magistratus,
 quo pacto leges ponendæ.
 Omnia hæc agendi causæ
 quaeruntur; et qui hæc trac-
 tat, vir agendis rebus intentus
 (sive actuosus) dicitur.

I.

Quid sit Natura.

Quando vero rerum Natu-

ralium consideratio nobis pro-
 posita est, necessarium duco
 explanare quid sit Natura.
 Absurdum enim est aggredi
 dissertationem de Natura re-
 rum, cum nondum sit expli-
 catum, quid valeat Natura vo-
 cabulum. Est itaque Natura,
 si Aristotelem audimus, prin-
 cipium motus et quietis in illa
 re, in qua inest primo, et non
 per accidens. Omnia enim
 quæ sub conspectum veniunt
 nostrum, quæ neque fortuito
 fiunt, neque necessario, neque
 divina sunt aut divinitus ef-

τίω αἴτιαν ἔχει, φυσικὰ λέγεται, καὶ φύσιν ἰδίαν ἔχει· οἶον, γῆ, πῦρ, ὕδωρ, ἀήρ, φυτὰ, ζῶα· ἐπὶ δὲ ταῦτα τὰ γινόμενα, ὄμβροι, χάλαζαι, κεραυνοί, ὠρητῆρες, ἄνεμοι· ταῦτα γὰρ ἀρχὴν ἔχει πινά, οὐ γὰρ ἐξ αἰῶνος ἕκαστον τέπων ἐστίν, ἀλλ' ἀπὸ πινος ἀρχῆς γίνεταί· καὶ ταῦτα μὲν οἶον ζῶα, φυτὰ, ἀρχὴν γενήσεως ἔχει· ἐν δὲ τέτοις ἡ φύσις ἀρχὴ τοπρωτόν ἐστι, καὶ οὐ μόνον κινήσεως, ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας· ὅσα γὰρ ἀρχὴν κινήσεως ἔλαβε, ταῦτα δυνατὰ λαβεῖν καὶ τελευτήν. Διὰ τῆτο οὖν ἡ φύσις ἀρχὴν κινήσεως ἐστὶ καὶ ἡρεμίας.

β'.

Τίνι διαφέρει ἀρχὴ καὶ τοιχείον.

Οἱ μὲν οὖν παρὰ Ἀριστοτέλῳ καὶ Πλάτωνα διαφέρειν ἡρῶνται ἀρχὴν καὶ τοιχείον. Θαλῆς δὲ ὁ Μιλήσιος ταῦτον νομίζει ἀρχὴν καὶ τοιχείον. Πλεῖστον δὲ ὅσον διαφέρει ἀλλήλων· τὰ μὲν γὰρ τοιχεία, ἐπὶ σιύθεται· τὰς δὲ ἀρχάς φαμεν εἶναι οὔτε σιύθεται, οὔτε ἀποτε-

fecta, Naturales res dicuntur, suamque habent propriam Naturam, ut terra, ignis, aqua, aër, stirpes, animalia: præterea, hæc quæ gigni cernimus, imbres, grandines, fulmina, procellæ, venti. Habent enim hæc principium quoddam, cum nihil eorum sit æternum, sed quodam a primordio sit natum. Atque hæc quidem, ut animalia, ut stirpes, initium habent sui ortus: primumque in iis principium est Natura, non motus modo, sed etiam quietis: quæ enim

principium motus nata sunt, eadem finiri etiam possunt. Itaque et motus et quietis principium est Natura.

II.

Discrimen Principii et Elementi.

ARISTOTELES ac PLATO, et qui ab eorum sunt secta, differre a Principio Elementum dicunt. THALES Milesius pro eodem utrumque habet; cum quidem longissime a se invicem diffideant ista: Elementum enim omne compositum est: Principia neque

λέσματα· οἶον, σοιχεῖα μὲν καλῶμεν, γῆν, ὕδωρ, ἀέρα,
 D πῦρ· ἀρχὰς δὲ λέγομεν ἀφ' ὧν τὸ ὅτι οὐκ ἔχει π
 πρῶτον ἕξ οὗ γεννᾶται, ἐπεὶ οὐκ ἔστι ἀρχὴ τῆτο,
 ἅλλὰ ἐκεῖνο ἕξ οὗ γηγέννηται. Τῆς δὲ γῆς καὶ τῆ ὕ-
 δατος ἐστὶ πῖνα πρῶτα, ἕξ ὧν γέγονεν· ἡ ὕλη, ἀμορ-
 φος οὔσα καὶ ἀειδής· καὶ τὸ εἶδος, ὃ καλῶμεν ἐντελέχει-
 αι· καὶ ἡ σέρησις. Ἀμαρτάνει οὖν ὁ Θαλῆς, σοιχεῖον
 καὶ ἀρχὴν λέγων τὸ ὕδωρ.

γ'.

Περὶ τῶν ἀρχῶν, τί εἰσὶν.

Θαλῆς ὁ Μιλήσιος ἀρχὴν τῶν ὄντων ἀπεφώνησε τὸ
 ὕδωρ. Δοκεῖ δὲ ὁ ἀνὴρ ἔστος ἀρξαι τῇ φιλοσοφίας, καὶ ἀπ'
 E αὐτοῦ ἡ Ἰωνικὴ ἀρεσις προσηγορεύη· ἐγένοντο γὰρ πλεῖστα
 ἀφ' αὐτοῦ φιλοσοφίας· φιλοσοφίας δὲ ἐν Αἰγύπτῳ ἦλθεν
 εἰς Μίλητον πρῶτος· ὅς ἕξ ὕδατος φησὶ πάντα
 εἶναι, καὶ εἰς ὕδωρ πάντα ἀναλύεσθαι. Στοχάζεται δὲ

D. 7. λέγων τὸ ὕδωρ] Mez. Bud. λέγων τὸ αὐτό. Forte rectius: quippe ὕδωρ e
 proximo capite huc tractum videtur. Idem placuisse Xylandro,
 colligas ex ejus versione, quam retinui.

composita sunt neque effecta.
 Verbi gratia, Elementa voca-
 mus terram, aquam, aërem,
 ignem. Principia ideo dicun-
 tur, quod nihil est iis prius
 ex quo nascantur; non enim
 Principii nomen ei debetur,
 quod natum est alicunde: sed
 huic potius, ex quo id est na-
 tum. Terra autem et aqua
 ortu prior est materia ex qua
 exstiterunt, forma carens ipsa,
 et specie: tum ipsa forma
 quam vocamus entelechiam:
 tertium privatio. Falsa itaque

est Thaletis sententia.

III.

Quæ sint Principia.

THALES principium re-
 rum esse dixit aquam. Vi-
 detur autem princeps Philoso-
 phiæ hic fuisse, et ab eo secta
 Ionica nomen duxit. Plurimæ
 enim fuerunt successiones phi-
 losophorum. Hic cum in Æ-
 gypto Philosophiæ operam de-
 disset, Miletum rediit ætate
 jam grandior. Quod autem
 ex aqua omnia orta sint, in-
 que eam omnia suo interitu

ἐκ τούτου φερόμενον, ὅτι πάντων τῆς ζωῆς ἡ γονὴ ἀρχὴ
 εἶναι, ὑγρὰ οὖσα, οὕτως εἰκλὸς καὶ τὰ πάντα ἐξ ὑγρῆς τῆς
 ἀρχῆς ἔχειν δεύτερον, ὅτι πάντα τὰ φυτὰ ὑγρῶ τρέ-
 φεται καὶ καρποφορεῖ, ἀμοιρῶντα δὲ ξηραίνεται· τρίτον,
 ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ τῆς ἡλίου καὶ τὸ τῆς ἀστρων ταῖς τῆς
 ὑδάτων ἀναθυμιάσεσι τρέφεται, καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος· Ἐ-
 ρχὲ τούτου καὶ Ὅμηρος ταύτῃ πῶς γένεσιν ὑποτί-
 θεται, πρὶν τῆς ὕδατος,

Ὡκεανὸς, ὅσπερ γένεσις πάντεσσι τέτυκται.

Ἀναξίμανδρος δὲ ὁ Μιλήσιος, φησὶ, τῆς ὄντων πῶς
 ἀρχὴν εἶναι τὸ ἀπειρόν· ἐκ γὰρ τούτου πάντα γίνεσθαι,
 καὶ εἰς τούτου πάντα φθείρεσθαι, διὸ καὶ γεννᾶσθαι ἀπεί-
 ρους κόσμους καὶ πάλιν φθείρεσθαι εἰς τὸ ἐξ οὗ γίνεται·
 λέγει οὖν, Ἐρχὲ τί ἀπειρόν ἐστιν; ἵνα μηδὲν ἐλλείπῃ ἢ

F. 9. διὰ τί—ὑφισταμένη] Ita omnes libri Plutarchei. At rectius sine interro-
 gatione Euseb. P. E. XIV, 14, διότι τὸ ἀπειρόν ἐστιν, ἵνα μηδὲν ἐλλείπῃ
 καὶ ἡ γένεσις ἢ ὑφισταμένη. Stob. Ecl. Phys. p. 26, ὅτι ἀπειράτον ἐστιν, ἵνα
 μηδὲν ἐλλείπῃ γένεσις ἢ ὑφισταμένη: et, ut nuper Cl. Heeren. edidit—
 ἐλλείπῃ ἢ γένεσις ἢ ὑφισταμένη. Videntur antiquitus duæ meliores
 lectiones in unam confusæ fuisse, διότι τὸ ἀπειρόν ἐστι, ἵνα μὴ ἐλλείπῃ ἢ
 γ. ἢ ὑφ. altera, διότι τὸ ἀπειρόν ἐστι, ἵνα μηδὲν ἐλλείπῃ τῇ γενέσει τῇ ὑφισ-
 ταμένη.

resolvantur; id ex eo primum
 conjecit, quod semen, omnium
 animalium principium, humi-
 dum est; inde fit probabile,
 omnia ex humore nasci tan-
 quam principio. Deinde,
 quia omnes stirpes humido a-
 luntur, idque suæ foecunditatis
 causam habent, eoque desti-
 tuta exarescunt. Præterea
 quoniam ipse Solis stellarum-
 que ignis aquæ exhalationi-
 bus aluntur, ipseque adeo mun-

us. Itaque etiam Homerus
 aquæ omnium rerum primor-
 dium tribuit, hoc versu,

Oceanus cunctis præbet primordia rebus.

ANAXIMANDER, Milesius
 et ipse, principium rerum in-
 finito tribuit, ex quo omnia
 fiant, et in quod omnia dissol-
 vantur: ideoque etiam nasci
 infinitos mundos, et interitu
 suo ad id redigi ex quo erant
 orti tradit: additque infinitum
 propterea esse, ne aliquando

876 γένεσις ἢ ὑφισταμένη. Ἀμαρτάνει δὲ οὗτος, μὴ λέγων τί ἐστὶ τὸ ἀπειρον, πότερον ἀήρ ὅστις, ἢ ὕδωρ, ἢ γῆ, ἢ ἄλλα πινὰ σώματα· ἀμαρτάνει οὖν, ἢ μὲν ὕλιν ἀποφανό-
 μῃος, τὸ δὲ ποιεῖν ἀήπιον ἀναμῶν. Τὸ γὰρ ἀπειρον, οὐ-
 δὲν ἄλλο ἢ ὕλη ἐστίν· οὐ δύναται δὲ ἡ ὕλη εἶ) ἐνέργεια,
 ἀν μὴ τὸ ποιοῦν ὑποκείμεται.

Ἀναξίμανδρος δὲ ὁ Μιλήσιος, ἀρχὴν τῶν ὄντων ἀέρα ἀπεφάνηκε· ἐκ γὰρ τέτε τὰ πάντα γίνεσθαι, καὶ εἰς αὐτὸν πάλιν ἀναλύεσθαι, οἷον ἡ ψυχὴ, φησὶν, ἡ ἡμε-
 τέρα, ἀήρ οὖσα, συγκερατῇ ἡμᾶς, καὶ ὅλον τὸν κόσμον
 B πνεῦμα καὶ ἀήρ θεείχει· λέγεται δὲ συνωνύμως ἀήρ καὶ
 πνεῦμα. Ἀμαρτάνει δὲ καὶ οὗτος, ὅτι ἀπλῶς καὶ μονο-
 ειδῶς ἀέρος καὶ πνεύματος δοκῶν συνεστάναι τὰ ζῶα.
 Ἀδύνατον γὰρ ἀρχὴν μίαν ἢ ὕλιν τῶν ὄντων, ὅτι ἥς τὰ
 πάντα, ὑποστῆναι· ἀλλὰ καὶ τὸ ποιοῦν ἀήπιον χρὴ ὑποτι-

A. 5. ἐνέργεια] ἐνεργεία Euseb. Xyl. Mez. probatur et Corfino. At proximum
 ὑποκείμεται præferam Eusebiano ὑπόδηται.

ortus rerum, qui nunc est, de-
 ficiat. Peccat autem in eo,
 quod non exprimit quid sit in-
 finitum, æerne, an aqua, an
 terra, aut alia quædam cor-
 pora. In hoc etiam, quod ma-
 teria exponenda effectricem
 causam abolet: infinitum e-
 nim aliud nihil est, quam ma-
 teria: quæ nisi efficiens causa
 accedat, rem creare nullam po-
 test.

Horum civis ANAXIME-
 NES principium rerum pro-
 nunciavit esse ærem, ex quo

omnia nascentur, suoque in
 eum redeant interitu. Ita,
 inquit, anima nostra ær est,
 quæ nos temperat: totumque
 mundum spiritus et ær conti-
 nent. Est vero eadem signi-
 ficatio nominum æris et spi-
 ritus. Peccat autem hic quo-
 que, ex simplici et unius for-
 mæ ære ac spiritu putans con-
 stare animalia. Neque enim
 potest sola materia, ut princi-
 pium omnium rerum, sub-
 sistere, ex eaque nasci omnia,
 sed et effectrix causa ponenda

γέναι. Οἷον, ἐκ ἀργυρος ἀρκεῖ πρὸς τὸ ἐκπῶμα γενέσθαι, ἀν μὴ καὶ τὸ ποιοῦν ᾗ, τέττιν ὁ ἀργυροκόπος· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ χαλκῷ καὶ τῷ ξύλῳ καὶ τῇ ἄλλῃ ὕλῃ.

Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομνίος, ἀρχὰς τῶν ὄντων τὰς ὁμοιομερείας ἀπεφώνησε· ἐδόκει γὰρ αὐτῷ ἀπορώτατον εἶναι, πῶς ἐκ τῶ μὴ ὄντος δύναται τι γίνεσθαι, ἢ φθείρεσθαι εἰς τὸ μὴ ὄν· τροφὴν γοῦν προσφερόμεθα ἀπλὴν καὶ μο-
νοειδῆ, οἷον τὸν Δημήτριον ἄρτον, τὸ ὕδωρ πίνοντες· καὶ ἐκ ταύτης τῇ τροφῇ τρέφεται θρίξ, φλέψ, ἀρτηρία, νεῦρα, ὀστά, καὶ τὰ λοιπὰ μέρη. Τέτων οὖν γνομνῶν ὁμολογητέον εἶναι ὅτι ἐν τῇ τροφῇ τῇ προσφερομένῃ πάντα ἐστὶ τὰ ὄντα, καὶ ἐκ τῶν ὄντων πάντα αὖξεται, καὶ ἐν ἐκείνῃ ἐπὶ τῇ τροφῇ μέρη ἀήματος γεννητικὰ, καὶ νεύρων καὶ ὀστέων καὶ ἄλλων τῶν ἀ τοῦ λόγου θεωρητὰ μέρη. Οὐ γὰρ δεῖ πάντα ἐπὶ τινὶ αἰσθῆσιν ἀνάγειν, ὅτι ἄρτος καὶ τὸ ὕδωρ τῶντα κατασκευάζει, ἀλλ' ἐν τέτοις ἐπὶ λόγῳ θεωρητὰ μέρη. Ἀπὸ τῶ οὖν ὅμοια τὰ μέρη εἶναι ἐν τῇ D

est. Veluti, argentum non sufficit ad poculi ortum, nisi etiam faber accedat argentarius, qui id conficiat: idem de ære, ligno, et alia quavis intellige materia.

ANAXAGORAS Clazomenius similes partes principia rerum statuit: nulla enim ei ratione explicari posse videbatur, qui ex eo quod non esset fieri aliquid, aut quod esset, in nihilum redigi posset. Sane cibum sumimus simplicem atque uniformem, ut cum pane vescimur, et aquam

bibimus: illo tamen alimento nutritur crinis, vena, arteria, nervi, ossa, omnes denique partes. Quæ cum fiant, fatendum est in alimento istas omnes naturas inesse, singulisque singula augeri, inesseque in eo particulas sanguini gignendo aptas, itemque suas nervis et ossibus aptas: quæ quidem particulae mente cernantur. Non enim ad sensum omnia sunt referenda, ut panis et aqua isthæc conficiant: sed in his ipsis insunt particulae mente intelligendæ; quas si-

τσοφῇ τοῖς γεννωμένοις, ὁμοιομερείας αὐτὰς ἐκάλεσε, καὶ
ἀρχὰς τῷ ὄντων ἀπεφάνητο· καὶ τὰς μὲν ὁμοιομερείας,
ἕλιν, τὸ δὲ ποιουῦ ἀπιον, τὸν Νοῦν τὸν τὰ πάντα
διατάξάντων. Ἀρχέλαϊ δὲ ἔπος, “Ὁμοῦ πάντα χρή-
ματα ἔν, Νῆς δὲ αὐτὰ διήρει καὶ διεκόσμησε” χρή-
ματα λέγων τὰ πλάσματα. Ἀποδεκτὸς οὖν ἔστιν,
ὅτι τῇ ἕλιν τὸν τεχνίτιν προσέβλεπεν.

Ἀρχέλαος Ἀπολλοδώρου Ἀθηναῖος ἀέρα ἀπειρεν καὶ
πῦρ καὶ αὐτὸν πυκνότητα καὶ μάνωσιν· τῶν δὲ τὸ
μὲν, εἰς πῦρ, τὸ δὲ, ὕδωρ.

Ε Οὗτοι μὲν ἔφεξης ἀλλήλοις ταῖς διαδοχαῖς γενόμενοι,
καὶ λεχθεῖσαν Ἰωνικὴν συμπληρῶσι φιλοσοφίαν ἀπὸ Θα-
λητος.

Πάλιν δὲ ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς Πυθαγόρας Μνησάρχου

- D. 6. διήρει] Corrigendum, διήρει : vulgatum enim hoc sensu non est Græcum.
Ionice Anaxagoras scripsisse videtur Ὁμοῦ πάντα χρήματα ἔν. Νῆς
δὲ αὐτὰ διήρει καὶ διεκόσμησε. Ita Valckenar. Diatrib. Eurip. p. 40.
D. 6. χρήματα λέγων τὰ πλάσματα] Omittunt Interpretes Bud. Xyl. Amiot.
et præstabat omittere quam cum Corfino vertere, ea quæ facta sunt
Res appellans. Auctor non rei sententiam, sed Græci nominis con-
suetudinem notare voluit.

milares partes alimento infi-
tas ut inde nascentibus sint
primordium, Homœomerias
(quasi simularium semina par-
tium) appellavit ille, et rerum
principia esse dixit; ita qui-
dem, ut materiæ locum obti-
neant. Efficientem enim quo-
que causam, et quæ dispone-
ret universa, prodidit Men-
tem. Opus suum sic orsus
est, *Confusa in unum erant
omnia: Mens ea divisit et in
ordinem composuit.* Hic appro-

bandus est qui materiæ artifi-
cem adjunxerit.

ARCHELAUS, Apollodori
filius, Atheniensis aërem et
infinitum, eique raritatem et
densationem additas, quorum
hoc terra, illud ignis sit, prin-
cipia ponit.

Hi se deinceps subsecuti a
Thalete Ionicam propagave-
runt philosophiæ sectam.

Ab alio rursus initio, PY-
THAGORAS Mnesarchi filius
Samius, is qui princeps Phi-

Σαμῖος, ὁ πρῶτος φιλοσοφίαν τέτρω τῷ ῥήματι πρῶσ-
αγορεύσας, ἀρχὰς τὰς ἀριθμῶς, καὶ τὰς συμμετερίαις
τὰς ἐν τούτοις, ἃς καὶ ἀρμονίας καλεῖ· τὰ δὲ ἕξ ἀμ-
φοτέρων σμύθεται, τοιχεῖα, καλὰ μὲν δὲ γεωμετρικά.
Πάλιν δὲ τὴν μονάδα καὶ τὴν ἀόριστον δυάδα ἐν ταῖς ἀρ-
χαῖς· ἀπεύδει δὲ αὐτῇ τῇ ἀρχῶν ἢ μὲν ὅτι τὸ ποιητικόν F
ἀήτιον καὶ εἰδικόν, ὅπερ ἐπὶ νῦν ὁ θεός, ἢ δὲ ὅτι τὸ πα-
θητικόν τε καὶ ὑλικόν, ὅπερ ἐστὶν ὁ ὁρατὸς κόσμος· εἶναι
δὲ τὴν φύσιν τῆς ἀριθμῶς δεκάδα· μέχρι γὰρ τῆς δέκα
πάντες Ἑλλήνες, πάντες βάρβαροι ἀριθμῶσιν, ἐφ' ἃ
ἐλθόντες, πάλιν ἀναποδῶσιν ὅτι τὴν μονάδα καὶ τῇ δέκα
πάλιν, φησὶν, ἢ δυνάμεις ὅτι ἐν τοῖς τέσσαρσι καὶ τῇ τε-
τράδι· τὸ δὲ ἀήτιον, εἰ τις ἀπὸ τῆς μονάδος ἀναποδῶν,
καὶ πρῶσθαι πλείη τὰς ἀριθμῶς, ἄχρι τῆς τεσσάρων
πρῶσθαι ἐκπληρώσῃ τὸν δέκα ἀριθμὸν, εἰ δὲ ὑπερ-
βάλλῃαι τῇ τετράδι, καὶ τῇ δέκα ὑπερεκπεσεῖται· οἷον, 877

F. 8. ἀναποδῶν] Malim abesset, ut sententiæ repugnans. Formam quidem non mutem quod ex conjectura fecit editor Lips. unde, ut Plutarcheum scilicet, supra in Stobæum recepit ἀναποδῆσαι Cl. Heeren.

losofiam hoc nomine appel-
lavit, rerum principia censuit
esse numeros, eorumque inter
se sive proportionem sive con-
cinnitates, et ex utrisque com-
posita elementa, quæ geome-
trica dicuntur. Rursus unita-
tem, et indefinitum binarium,
in principiis ponit. Tendunt
autem principia ejus, alterum
ad effectricem causam ac for-
mantem, quæ est Deus, mens
videlicet: alterum ad perpes-
sionibus subjectam et materia-

lem, quæ est mundus adspec-
tabilis. Porro docebat, natu-
ram numeri esse denarium,
nam ad decem usque nume-
rando progrediuntur omnes et
Græci et barbari, atque hinc
rursus pedem ad unitatem re-
ferunt. Rursum denarii nu-
meri vis et natura in quater-
nione inest: nam ab unitate
usque ad quatuor inclusum
colligendo numerorum sum-
mam conficies decem unita-
tum: unum quippe, duo, tria,

εἰ τις θεῖν' ἐν, καὶ δύο τετραδείη, καὶ τρία, καὶ τέτοις τέσσα-
ρα, τ' ἑ δέκα πληρώσῃ ἀριθμὸν· ὥστε ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ
μονάδα ἐν τοῖς δέκα, καὶ δὲ δύναμιν ἐν τοῖς τέσσαρσι.
Διὸ καὶ ἐφθέγοντο οἱ Πυθαγόρικοι, ὡς μέγιστος ὄρκος ὄντος
τῆς τετραδὸς,

Οὐ μὰ τὸν ἀμετέρεα ψυχᾷ παραδόντα τετρακτὺν
Παγὰν ἀενάαν φύσεως ῥίζωμά τ' ἔχουσιν.

Καὶ ἡ ἡμετέρα ψυχὴ, φησὶν, ἐκ τετραδὸς σύγκειται·
ἐῖ) γὰρ νῦν, ἐπιστήμην, δόξαν, αἰσθησιν, ἐξ ὧν πάντα τέχνη
καὶ ἐπιστήμη, καὶ αὐτοὶ λογικοὶ ἐσμὲν. Νῦν μὲν οὖν ἡ μο-
B νὰς ὅστις· ὁ γὰρ νῦν καὶ μονάδα θεωρεῖται, οἷον, πολλῶν
όντων ἀνθρώπων, οἱ μὲν ἐπὶ μέρος εἰσὶν ἀνάμνητοι, ἀπε-
ρίληπτοι καὶ ἀπειροι, ἀλλ' αὐτὸ τέτοιο ἀνθρώπων ἓνα μό-
νον νοῦμην, ὃ ὅστις ἔτυχεν ὁμοῖος· καὶ ἵππον ἓνα μόνον
νοῦμην, οἱ δὲ ἐπὶ μέρος, εἰσὶν ἀπειροι. Τὰ γὰρ εἶδη

A. 8. ῥίζωμά τ'] Ita scribendum duxi, pro vulgato ῥίζωματ'.
B. 2. ἀναίσθητοι] Xyl. malit αἰσθητοί. Vulgatum recte tuetur Corfin.

et quatuor, omnia conjuncta
summam decem conficiunt: si
quatuor terminis amplius su-
mas, etiam summa denarium
excedet. Ergo numeri natura
unitatum ratione in denario,
facultatis ratione in quater-
nario invenitur. Itaque sanc-
tissimum jusjurandum Pytha-
gorei quaternario sunt com-
plexi, quam tetractyn vo-
cant:

*Per tibi nostræ animæ præbentem te-
trada juro*

*Naturæ fontemque et firmamenta per-
ennis:*

Quin et animam nostram Py-
thagorici aiunt quaternione

constare: esse enim hæc qua-
tuor, Mentem, Scientiam, O-
pinionem, Sensum: unde om-
nes artes ac scientiæ profectæ
sunt, ipsique ratione præditi
propterea sumus. Mens enim
est unitas: quod Mens quæ
percipit, unitatis in morem
percipit. Exempli causa, multi
sunt homines: horum unusquisque
pro se percipitur sensu, numerus
eodem definiri a nobis nequit.
Unicam vero Mens hominis
notionem concipit, quæ in
singulis repræsentatur: idem
de equo, et aliis intelligimus,
quorum individua (ut Logici
appellant)

ταῦτα πάντα καὶ γένη κατὰ μονάδας εἰσὶ διὸ καὶ ἐπὶ
 ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τέτον ὅσον ἀποδιδόντες, λέγουσι, Ζῶον
 λογικόν, ἢ Ζῶον χρεματιστικόν, ῥητέον. Διὰ τὸτο ὅν νῦν
 ἢ μονάς, ὡ ταῦτα νοῦμεν, καὶ ἢ δυάς δὲ ἢ ἀόριστος ἢ
 ὁπιτήμη ἐκέτως· πᾶσα γὰρ ἀποδείξις καὶ πᾶσα πίσις
 ἐπιτήμης, πρὸς δὲ καὶ πᾶς συλλογισμὸς ἐκ τινων ὁμολο-
 γημάτων τὸ ἀμφισβητήμενον σιγάγει, καὶ ῥαδίως ἀποδείκ-
 νυται ἕτερον, ὡν ἢ ὁπιτήμη καταλήψις ἐστὶ, διὸ εἴη ἀν
 δυάς· ἢ δὲ δόξα τριάς, ἐκ καταλήψεως ὅτιν εὐλόγως,
 ὅτι πολλῶν ἐσιν ἢ δόξα· ἢ δὲ τριάς, πλήθος, ὡς, τρισ-
 μάχαιρες Δαναοί· ἀλλὰ τὸτο οὐκ ἐγκρίνει τὴν τριάδα.

Ἡράκλειτος καὶ Ἰππασος ὁ Μεταποντῖνος, ἀρχὴν

B. 8. ῥητέον] Forte ponendum post Διὰ τὸτο ὅν.

C. 4. ἐκ καταλήψεως] Ut nunc est, locum non habet. Xyl. vertit ac si legisset
 ἐκ καταλήψεως εὐλόγως: quod rei non satisfacit.

C. 6. ὅτι ἐγκρίνει] Mez. ὅτι ἐγκρίνει: Corfin. ὅτι ἐγκρίνει: hoc malim. Deinceps
 multa excidisse, res ipsa loquitur, et Xyl. notavit positus asteriscis:
 pars quidem perditorum in finem capitis rejecta est, ἢ δὲ τῶν αἰρέσεων
 —δυσσεύσεως: quod et editor Lipsf. vidit, qui eadem illinc huc
 transtulit.

sunt innumera. Formæ enim
 five species, itemque genera
 omnia, rationem habent uni-
 tatis: itaque singula eorum
 definientes, dicunt *animal ra-
 tione præditum, animal hinni-
 ens*. Hæc causæ est, cur
 Mens, quæ formas rerum per-
 cipit, unitatis afficiatur no-
 mine. Sed et hoc consenta-
 neum est rationi, quod bina-
 rius, infinitatis socius, Sci-
 entię accommodatur. Omnis
 enim demonstratio, omnis ra-
 tiocinatio quæ Scientię fidem
 parat, adeoque omnis in uni-
 versum ratiocinatio, ex qui-

bisdam in confessio positus, id
 de quo disceptabatur conclu-
 dit, aliudque e præmissis col-
 litigit: quorum apprehensio
 cum sit scientię, eam binario
 æquum est comparari. Opi-
 nio autem ternarius est, per-
 ceptio scilicet probabilis, quæ
 multarum sane est rerum:
 nam multitudinem ternarius
 notat, ut

O ter felices Danaos.

Itaque Pythagoras ternarium
 recipit. * *

HERACLITUS, et HIPPA-
 SUS Metapontinus, ignem om-
 nium esse rerum principium

τῷ ὅλων τὸ πῦρ· ἐκ πυρὸς γὰρ τὰ πάντα γίνεσθαι,
καὶ εἰς πῦρ πάντα τελευτᾶν λέγουσι· τέττα δὲ κα-
τασβεννυμένη, κοσμοποιεῖσθαι τὰ πάντα. Πρῶτον μὲν
γὰρ τὸ παχυμερέστατον αὐτὸ εἰς αὐτὸ συτελλόμενον γῆν
γίνεσθαι, ἔπειτα ἀναχλωμένην τὴν γῆν ὑπὸ τῷ πυ-
ρὸς φύσσει ὕδωρ ἀποτελεῖσθαι, ἀναδυμιάμενον δὲ, ἀέρα
γίνεσθαι· πάλιν δὲ τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ σώματα
ὑπὸ πυρὸς ἀναλυσθαι ἐν τῇ ἐκπυρώσει· ἀρχὴν οὖν
τὸ πῦρ, ὅτι ἐκ τέττα τὰ πάντα, τέλος δὲ, ὅτι καὶ εἰς
τέττο ἀναλύεται τὰ πάντα.

Ἐπίκουρος Νεοκλῆος Ἀθηναῖος καὶ Δημόκριτον φι-
λοσοφήσας, ἔφη τὰς ἀρχὰς τῷ ὄντων, σώματα λόγῳ
θεωρητὰ, ἀμέτοχα κενῶ, ἀγέννητα, αἰδία, ἀφθαρτα, ἔτε
θραυθῆναι δυνάμενα, ἔτε ἀσπλάσμον ἐκ τῆς μερῶν
λαβεῖν ἔτε ἀλλοιωθῆναι, ^{εἰ} δὲ αὐτὰ λόγῳ θεωρητὰ,
ἔτα μὲντοι κινεῖσθαι ἐν τῷ κενῷ καὶ ἀσπλ. τῷ κενῷ· ^{εἰ}
δὲ καὶ αὐτὸ τὸ κενὸν ἀπειρον, καὶ τὰ σώματα ἀπειρα·

perhibuerunt: omnia enim di-
cunt ex igne nasci et in ignem
resolvi, et ignis extinctione
Universum hoc creatum esse.
Primum enim crassissimas ejus
partes in sese coëundo, terram
constituisse: deinde vi ignis
laxatam terram, aquam edi-
disse: hanc exhalando aëri or-
tum præbuisse. Porro mun-
dum et omnia corpora igni
consumtum iri in conflagra-
tione Universi. Ita ignem
principium esse ex quo exsist-
ant omnia, et finem in quem
omnia recidant.

VOL. IV.

EPICURUS Neoclis filius
Atheniensis, Democriti in Phi-
losophia Naturali sectator, om-
nium rerum principia statuit
corpora mente percepta, ex-
pertia vacui, sempiterna, inte-
ritus secunda, et quæ confrin-
gi non possint, neque defor-
mationem partium admittant,
neque alterationem, et sola
mente cernantur, moveantur
in vacuo et per inane: esse
autem ipsum inane infinitum,
et corpora infinita. Tria au-
tem hæc accidere corporibus,
figuram, magnitudinem, pon-

M m

συμβεβηκέναι δὲ τοῖς σώμασι τρία ταῦτα, σχῆμα, μέγεθος, βάρος. Δημόκριτος μὲν γὰρ ἔλεγε δύο, μέγεθος τε καὶ σχῆμα· ὁ δ' Ἐπίκουρος τέτοις καὶ τρίτον τὸ βάρος ἐπέθηκεν· ἀνάγκη γάρ, φησὶ, κινεῖσθαι τὰ σώματα τῇ τῷ βάρει πληγῇ· ἐπεὶ οὐ κινηθήσεται. Εἶναι δὲ τὰ σχήματα τῷ ἀτόμων περιληπτά, ἐκ ἀπειρα· μὴ γὰρ εἶ) μήτε ἀγκιστρεῖσθαι, μήτε τριανθοῖσθαι, μήτε κρικοῖσθαι, ταῦτα F γὰρ τὰ σχήματα, εὐθραυστά ὅσιν· αἱ δὲ άτομοι, ἀπαθεῖς, ἀθραυστοί, ἴδια δὲ ἔχον σχήματα λόγῳ θεωρήα. Καὶ εἰρη) ἀτομος, ἐχ' ὅτι ἐστὶν ἐλαχίστη, ἀλλ' ὅτι ἐ δύνα) τμηθῆναι, ἀπαθὲς ὅσα καὶ ἀμέτοχος κενῶ· ὥστε εἴαν εἴπῃ ἀτομον, ἀθραυστον λέγει καὶ ἀπαθῆ, ἀμέτοχον κενῶ. Ὅτι δὲ ἐστὶν ἀτομος, σαφές· καὶ γὰρ ὅτι στοιχεῖα αἰεὶ ὄντα, καὶ ζῶα κενά, καὶ ἡ μονάς.

Ἐμπεδοκλῆς Μετόνος Ἀκραγαντῖνος τέτταρα μὲν 878 λέγει στοιχεῖα, πῦρ, αἴρ, ὕδωρ, γῆν· δύο δὲ ἀρχαῖς

F. 7. ζῶα κενά] Hoc, ut in reliquis acquiescamus, probari nequit. Forte nonnulla omissa sunt a compilatore. Vetus labes, antiquior Eusebio, qui eandem habet lectionem. Nec ipse habeo quod reponam: nec ex multis hominum doctorum conjecturis ulla satisfacit: nisi quod minus, quam ceteræ, displicet σώματα ἀκενα.

bus: quorum hoc tertium duobus, quæ Democritus perhibuerat, ab Epicuro est adjectum: quod hic motum corporum fore nullum sentiebat, nisi gravitate percussa moverentur. Figuras atomorum esse comprehensibiles, non infinitas: neque esse vel uncinatas, vel tridentes, vel armillares, quæ figuræ sint collisioni obnoxia: cum atomi sint perpeffionis ac contri-

tionis exfortes. Dictam *atomum*, non quod sit minimum, sed quod secari non possit, aut conteri, sitque immunis a perpeffionibus et inanis expers. Esse autem atomum, liquere: esse enim elementa semper durantia, et animalia inania, et unitatem.

EMPEDOCLES Metonis filius Agrigentinus, quatuor dicit elementa, ignem, aërem, aquam, terram: duo autem

δυνάμεις, φιλίαν τε καὶ νῆκος· ὧν ἡ μὲν ὄσιν ἐνωτικὴ,
τὸ δὲ, ἀφαιρετικόν· φησὶ δὲ ἔτι,

Τέσσαρα τῶν πάντων ριζώματα πρῶτον ἄκθε·
Ζεὺς ἀρχῆς, Ἡρῆ τε φερέσβιος, ἡδ' Αἰδωνεύς,
Νῆσις δ' ἡ δακρύοις τέγλει κρούνωμα βρότειον.

Δία μὲν γὰρ λέγει τ' ἔσιν καὶ τ' αἰθέρα· Ἡρην τε φε-
ρέσβιον, τ' αἰέρα· τ' δὲ γῆν, τ' Αἰδωνέα· Νῆσιν δὲ καὶ
κρούνωμα βρότειον, οἷον τὸ σπέρμα καὶ τὸ ὕδωρ.

Β Σωκράτης Σωφρονίσκη Ἀθηναῖος, καὶ Πλάτων Ἀρίσ-
τωνος Ἀθηναῖος· αἱ γὰρ αὐτὰ περὶ παντὸς ἑκατέρου
δόξα· τρεῖς ἀρχαί, τὸν θεόν, τὴν ὕλην, τὴν ἰδέαν·
ἔστι δὲ ὁ θεὸς ὁ νῆς, ὕλη δὲ τὸ ὑποκείμενον πρῶτον
γενέσθαι καὶ φθορᾶ, ἰδέα δὲ ἑστία ἀσώματος ἐν τοῖς νοή-
μασι καὶ ταῖς φαντασίαις τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ θεός, νῆς ὅστις τῷ
κόσμῳ.

Ἀριστοτέλης δὲ Νικομάχου Σταγειρίτης, ἀρχαί μ'

A. 6. ἀρχαί] Hæc, nisi Empedoclis, certe Pseudo Plutarchi est manus. Nam
ex hoc Stobæus Ecl. Phys. p. 25. ita retulit: et consentiunt alii ve-
terum, cum Sextus Emp. Adv. Phys. I, 362, tum quos ibi memo-
ravat Fabric. Et vulgatum αἰθέρ ineptum est hoc loco.

principia, Amicitiam et Dif-
cordiam, quorum hoc uniat
res, alterum discernat. Sic
autem ait,

*Radices primum rerum tibi quatuor
edam.*

*Juppiter æthereus, Juno vitalis, ad
hos Dis,*

*Et Nestis lacrymis humanos quæ rigat
alveos.*

Jovis enim nomine ignem in-
telligit atque ætherem, Juno-
nis vitalis aërem, Plutonis ter-
ram, Nestis et humanorum
alveorum, semen et aquam.

SOCRATES Sophronisci fi-

lius Atheniensis, et PLATO
Aristonis filius civis ejus,
(ambo enim idem de Universo
senferunt) tria statuunt prin-
cipia, Deum, Materiam, Ide-
am. Mens est, quod Deum
nominant: Materia primum
rebus orientibus et intereunti-
bus subiectum: Idea, natura
corporis expers, in conceptis
Mentis et imaginationibus
Dei: Deus autem Mens est
mundi.

ARISTOTELES Nicomachi
filius domo Stagirita, principia

ἐντελέχειαν, ἥτοι εἶδος, ὕλην, τέρησιν· στοιχεῖα δὲ τέτ-
ταρα, πέμπτον δὲ τι σῶμα ἀήγιον ἀμετάβλητον.

Ζυῶν Μνασεὺς Κιπεύς, ἀρχὰς μὲν τὸν θεόν, καὶ
τὴν ὕλην, ὧν ὁ μὲν ἐστὶ τὸ ποιεῖν αἶψος, ἡ δὲ τὸ πάχειν, c
στοιχεῖα δὲ τέτταρα.

Ἡ δὲ τέτων ἀρεσὶς Ἰταλικὴ προσηγορεύθη, διὰ ὃ
τὴν Πυθαγόραν ἐν Ἰταλίᾳ γολάσθαι, μετέστη γὰρ ἀπὸ Σάμου
τὴν πατρίδος, τῇ Πολυκράτους τυραννίδι δυσαρρήστως.
δ'.

Πῶς συνέστηκεν ὁ κόσμος.

Ὁ τοίνυν κόσμος συνέστη ὡς κεκλασμένῳ σχήματι
ἐσχηματισμένος τὴν τῶν ἀτόμων σωμάτων
ἀπορρόητον καὶ τυχαίαν ἐχόντων τὴν κίνησιν, συνεχῶς τε καὶ
τάχιστα κινουμένων εἰς τὸ αὐτὸ, πολλὰ σώματα συνη- D
θείσθαι, καὶ ἀπὸ τῆς ποικιλίας ἔχοντα καὶ σχημάτων καὶ
μεγεθῶν. Ἀθροισμένων δ' ἐν ταύτῃ τέτων, τὰ μὲν
ὅσα μείζονα ἦν καὶ βαρύτερα, πάντως ὡς ἐκείνην ὅσα

designavit, Formam quam
entelecheiam dixit, Materiam,
Privationem, Elementa qua-
tuor: quintum, corpus quod-
dam æthereum immutabile.

ZENO Mnaseæ filius patria
Citienfis, Deum efficiendi,
Materiam perpetiendi princi-
pium posuit: tum elementa
quatuor.

Horum secta Italica dici-
tur, a Pythagora, qui e Samo
ob Polycratis tyrannidem sibi
displicentem in Italiam com-
migravit, ibique scholam ape-
ruit.

IV.

Quomodo coaluerit mundus.

Mundus undequaque con-
fracta forma concrevit, hoc
modo. Cum insectilia corpus-
cula (sic nunc atomos voco)
fortuito moverentur, nulla mo-
tum gubernante providentia,
continenterque et celerrime
agitarentur; multa in unum
collecta sunt corpora, ob eam-
que causam magna iis fuit
et figurarum et quantitatis va-
rietas. Sic illis coactis, quæ
majora erant et gravissima, u-
tique subsederunt: quæ mi-

δὲ μικρὰ καὶ διεφερῆ καὶ λεῖα καὶ εὐόλιαδα, ταῦτα καὶ ἐξ-
 εθλίβετο καὶ τὸ σωματίων σύνοδον, εἰς τε τὸ μετέωρον
 ἀνεφέρετο. Ὡς δ' οὖν ἐξέλιπε μὲν ἡ πληκτικὴ δύναμις
 μετεωρίζουσα, ἐκέτι δὲ ἦγεν ἡ πληγὴ πρὸς τὸ μετέωρον,
 ἐκωλύετο δὲ ταῦτα χάτω φέρεσθαι, ὅπτιζετο πρὸς τὰς
 Ε τόπους τὰς διωαμνύας δέξασθαι· ἔτοι δὲ ἦσαν οἱ πέριξ,
 καὶ πρὸς τέτοις τὸ πλῆθος τῶν σωματίων διεκκλᾶτο,
 διεπλεκόμενα δὲ ἀλλήλοις κατὰ τὴν διεκκλασιν τὸν
 ἐρανὸν ἐγέννησαν· τὸ δ' αὐτῆς ἐχόμενα φύσεως αἱ ἄτομοι
 ποικίλαι ἔσαν, καθὼς ἐφήται, πρὸς τὸ μετέωρον ἐξωθώ-
 μενα, πλὴν τῶν ἀτέρων φύσιν ἀπετέλουσι· τὸ δὲ πλῆθος
 τῶν ἀναθυμιωμένων σωματίων ἐπληττε τὸν ἀέρα, καὶ τῶ-
 νον ἐξέθλιβε· πνοματόμενος δὲ ἔτος κατὰ τὴν κίνησιν,
 καὶ συμπεριλαμβάνων τὰ ἄερα, συμπεριῆγε ταῦτα, καὶ
 F πλὴν νῦν διεφορεῖν αὐτῶν μετέωρον ἐφύλαττε. Καὶ πῦρ
 ἐκ μὲν τῶν ὑποκαθιζόντων ἐγεννήθη ἡ γῆ, ἐκ δὲ τῶν

D. 7. Ὡς δ' οὖν ἐξέλιπε—πρὸς τὸ μετέωρον] Horum alterutrum satis erat. Ean-
 dem tamen lectionem servavit Euseb. P. E. XV, 32.

E. 7. ἀναθυμιωμένων] Sic et Euseb. Attamen excidisse quid videtur: nec sa-
 tisfacit editoris Lips. ἀνωθυμένων: ut conjectura speciosum, non
 item pro scriptura recipi debebat.

nora, rotunda, lævia, ac lu-
 brica fuere, elisa in concursu
 corporum, in sublime subvecta
 sunt. Postquam elanguit vis
 impellens, atque in sublime
 protrudens, reliqua, cum sur-
 sum efferri desiissent, neque
 deorsum ferri quirent, com-
 pulsa sunt ad loca recipiendo
 apta, nimirum ea quæ sunt
 in ambitu; ad hæc multitudo
 corporum reflexa est: cum-
 que inter se cohærescerent in-
 ter reflectendum, cælum ge-

nuerunt. Atomī autem ean-
 dem appetentes naturam, ac
 variæ, sicut dictum est, com-
 pulsæ in sublime astra confe-
 cerunt. Jam multitudo cor-
 porum exhalando sursum ela-
 torum aërem percussit, eoque
 eliso, cum is motu in ventum
 esset redactus, complexus astra
 secum circumduxit, et eam
 sublimium corporum circum-
 agitationem, quæ adhuc du-
 rat, effecit: deinde ex corpo-
 ribus subsidentibus terra ex-

μετεωριζομένων οὐρανός, πῦρ, ἀήρ. Πολλῆς δὲ ὕλης ἐπὶ ἀειλημμένης ἐν τῇ γῇ, πυκνωμένης τε ταύτης κατὰ τὰς ἀπὸ τῆς πνοαμάτων πληγὰς, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς ἀέρος αὔρας, προσελίβετο πᾶς ὁ μικρομερὴς σχηματισμὸς ταύτης, καὶ τὴν ὑγρὰν φύσιν ἐγέννα· ῥυ-
τικῶς δὲ αὕτη ἀνακειμένη κατεφέρετο πρὸς τὰς κοί-
λους τόπους καὶ διωαμῆες χωρῆσά τε καὶ τεῖξαι, ἢ
καθ' αὐτὸ τὸ ὕδωρ ὑποστάν, ἐκοίλανε τὰς ὑποκει-
μῆες τόπους. Τὰ μὲν οὖν κυριώτατα μέρη τῷ κόσμῳ
τὸ τρίτον τῶτον ἐγενήθη.

ε'.

Εἰ ἐν τῷ πᾶν.

879

Οἱ μὲν ἀπὸ τῆς Στοιᾶς ἓνα κόσμον ἀπεφώνησαντο, ὃν
δὴ καὶ τὸ πᾶν ἔφασαν ^{τῷ} καὶ τὸ σωματικόν.

Ἐμπεδοκλῆς δὲ, κόσμον μὲν ἓνα, ἔ μὲντοι τὸ πᾶν ^{τῷ}
τὸν κόσμον, ἀλλὰ ὀλίγον τι τῷ παντός μέρος, τὸ δὲ λοι-
πὸν ἀργὴν ὕλην.

A. 6. ἀργὴν ὕλην] Sic E. M. Pol. Jannot. Mez. proxime ad Ald. Baf. et Coll.
Nov. ἀρχὴν ὕλην. Galen. VII. Stob. Phys. p. 52. ὕλην. Euseb. Ve-
net. Voss. ἀργὴν εἶναι τὴν ὕλην. Deterius reliquis Steph. ἀρχὴν εἶναι.

stitit, ex subvectis in altum,
effecta sunt cœlum, ignis, aër.
Cum autem multum materiæ
etiamnum in terra esset com-
prehensum, et ictibus vento-
rum condensaretur, aurisque
ab astris venientibus, omnis
terræ figura exiguis constans
partibus compressa fuit, hu-
midamque produxit naturam.
Hæc cum esset fluida, in cava
defluxit et capacia ob solidita-
tem: aut ipsa per se aqua con-
sistens, subiecta loca excava-

vit. Hoc modo principes
mundi partes ortæ sunt.

V.

An unicus sit Mundus.

STOICI unum Mundum
esse pronunciaverunt, quem et
universum appellant et *corpo-
reum*.

EMPEDOCLES unum qui-
dem Mundum, sed hunc non
esse idem cum Universo, ve-
rum exiguam Universi par-
tem: reliquum esse otiosam
materiam.

Πλάτων δὲ τεκμαίρεται τὸ δοκοῦν, ὅτι εἷς κόσμος, καὶ ἐν τῷ πάντι, ἐκ τριῶν· ἐκ τῶ μὴ εἶναι τέλειον, ἐὰν μὴ πάντα περιέχῃ· ἐκ τῶ μὴ ἔσεσθαι ὅμοιον τῷ παραδείγματι, ἐὰν μὴ μονογενὴς ᾖ· ἐκ τῶ μὴ ἔσεσθαι αὐτὸν ἀφάρτον, ἐὰν ᾖ τι ὑξωτέρω αὐτῷ. Πρὸς δὲ τὸν Πλάτωνα ῥητέον, ὅτι οὐ τέλειος ὁ κόσμος· ὅδ' ἔστι γὰρ πάντα περιέχει· καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ τέλειος, ἀλλ' οὐ πάντα περιέχει· καὶ πολλὰ παραδείγματα ὄντι, ὥσπερ ἐπ' ἀνδριάντων καὶ οἰκιῶν καὶ ζωγραφιῶν· πῶς δὲ τέλειος, εἴπερ ἔξωθεν τι αὐτῷ περιβέσθαι δύναται; ἀφάρτος δὲ οὐκ ἔστι, ὅδ' ἔστι δύναται εἶναι, γεννητὸς ὢν.

Μητροδωρος δὲ φησιν ἀτοπον εἶναι ἐν μεγάλῳ περὶ ἑνὸς εἰδὸς γέννησθαι, καὶ ἑνὸς κόσμου ἐν τῷ ἀπείρῳ. Ὅτι δὲ ἀπείρος καὶ τὸ πλήθος, δηλὸν ἐκ τῶ ἀπείρου καὶ

A. 7. τὸ δοκοῦν] Sic et Euseb. Nihilominus vitium subesse videtur. Bud. vertit *ut videtur*: nec aliter ex recto usu accipi potest: at huic loco non congruit.

B. 1. ὅτι οὐ τέλειος—περιέχει] Sententia postulat, ὅτι οὐδ', εἰ τέλειος ὁ κόσμος, πάντα περιέχει.

PLATO unum esse Mundum, et unum Universum, ex tribus argumentis conjicit Plato: quod perfectus non esset, si non contineret omnia: quod non similis exemplari, si non unigenitus: quod non in sempiternum duraturus, si quid extra ipsum exstaret. Platoni vero objici potest, mundum esse perfectum, neque omnia tamen complecti: nam homo quoque perfectus est, neque tamen omnia continet: et

multa ejus rei exempla suppetant statuæ, domus, picturæ. Qui autem perfectus sit, extra quem aliquid circumagitari potest? Interitui autem neque non est, neque potest non esse obnoxius, cum sit ortus.

METRODORUS absurdum esse ait in magno agro unicam nasci spicam, et in infinito unicum mundum exstitisse, perinde absurdum. Esse autem infinitos numero mundos inde constare, quod infinitæ sunt

αἴτια εἶναι· εἰ γὰρ ὁ μὲν κόσμος πεπερασμένος, τὰ δὲ αἴτια πάντα ἀπειρα, ἔξ ὧν ὁδε ὁ κόσμος γέγονεν, ἀνάγκη ἀπείρους εἶναι· ὅπερ γὰρ τὰ πάντα γέγονεν αἴτια, ἔχει καὶ τὰ ἀποτελέσματα· αἴτια δὲ, ἥτοι αἱ ἀτομοί, ἢ τὰ στοιχεῖα.

τ'.

Πόθεν ἔννοιαν ἔχον θεῶν ἄνθρωποι.

Ὅριζονται δὲ τὴν τῆς θεῆς οὐσίαν οἱ Στωϊκοὶ ἔτω, πνεῦμα νοερόν καὶ πυρῶδες οὐκ ἔχον μὲν μορφὴν, μεταβάλλον δὲ εἰς ἃ βάλεται, καὶ συνεξομοιούμενον πᾶσιν. Ἔχον δὲ ἔννοιαν τέτταρτον μὲν ἀπὸ τῆς χάλλης τῇ ἐμφανομένην προσλαμβάνοντες· οὐδὲν γὰρ τῇ χαλῶν εὐκὴ καὶ ὡς ἔτυχε γίνεται, ἀλλὰ μετὰ πινος τέχνης δημιουργήσεως. Καλὸς δὲ ὁ κόσμος· δῆλον δὲ ὅτι τῆς οὐχ ὁμοειδέος, καὶ τῆς χρώματος, καὶ τῆς μεγέθους, καὶ τῆς πρὸς τὸν κόσμον τῆς ἀτέρων ποικιλίας. Σφαιροειδὲς δὲ ὁ κόσμος· ὁ πάντων τῆς σχημάτων πρῶτος μόνον

C. I. ὅπερ γὰρ τὰ πάντα] Mez. Reisk. ὅπερ γὰρ τὰ ἀπειρα, quod melius cum sententia loci congruit, quam vulgatum.

causæ. Nam si finitus esset mundus, causæ autem infinitæ ex quibus hic mundus constat, necesse est infinitos esse. Ubi enim omnes adfunt causæ, ibi necesse est etiam effectus esse: causæ autem sunt vel atomi, vel elementa.

VI.

Unde Dei notitiam homines habuerint.

Dei naturam Stoici definiunt spiritum intelligentia præditum, igneum, formæ

expertem, et in quam velit speciem se mutantem, ac rebus quibuscumque assimilantem. Notionem Dei suggessit primum conspecta eorum quæ in Mundo insunt pulchritudo: nihil enim pulchri temere et fortuito nascitur, sed ab arte aliqua efficitur. Mundum pulchrum esse, figura, color, magnitudo, et astrorum varietas arguunt. Globi forma est mundo, omnium facile præstantissima, quod sola omnibus

ἥ τὸ τοῖς ἑαυτῷ μέρεσιν ὁμοῖται· ὡς φερὲς δὲ ὢν,
 ἔχει τὰ μέρη ὡς φερῇ· ἀλλ' ἡ τὸ ἥ, καὶ τὸ Πλά-
 τωνα, ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ ἱερώτατον συνέστηκε νῦν. Καὶ
 τὸ χρῶμα δὲ καλόν· κυανώσῃ γὰρ κέχρωται, ὃ πορ-
 φύρας μὲν ὅτι μελάντερον, σίλβουσαν δὲ ἔχει τὴν ποι-
 ὄτητα· καὶ ἀλλ' αὖτις τὴν αἰτίαν τῇ τῆς χειρὸς
 σωματόνῳ ἀφ' ἧς τὴν τηλικαύτην τῇ ἀέρος ὑπόστασιν, ἐκ
 Ε τοσούτων ἀφ' ἧς τῶν θεωρεῖται. Καὶ ἐκ τῶν μεγέθους
 καλός· πάντων γὰρ τῶν ὁμογενῶν τὸ ὡς φερὲς, καλόν,
 ὡς ζῶον καὶ δένδρον. Ἐπιτελεῖ τὸ κάλλος τῇ κόσμῳ
 καὶ τὰ φαινόμενα· ὃ μὲν γὰρ λεγόμενος κύκλος ἐν ἑρμῇ
 ἀφ' ὧν εἰδῶσις πεποιθίκεται.

Τῷ ἐνὶ καρκίνῳ ἐστὶν, λέων δ' ἐπὶ τῷ, μετὰ δ' αὐτὸν
 Παρθένης, ἡ δ' ἐπὶ οἱ χηλαί, καὶ σκορπίος αὐτός·
 Τοξευτής τε καὶ αἰγόκερος· ἐπὶ δ' αἰγὸς ἐστὶν,
 Ὑδροχόος, δύο δ' αὐτὸν ἐπ' ἰχθύες ἀσπερώντες·
 Τὰς δὲ μετὰ κριός, ταῦρος δ' ἐπὶ τῷ, δίδυμοί τε·

Ε μυρία δ' ἄλλα καὶ ὁμοίως τῇ κόσμῳ ὡς φερὲς πε-

fuis partibus est similis : cum-
 que rotundus sit, partes quo-
 que habet rotundas : ideoque
 secundum Platonem mens, res
 divinissima, in capite sedem
 habet. Color quoque cœli
 pulcher est : nam cœruleum
 purpura nigrius est, et fulget :
 atque ob fulgorem et vehe-
 mentiam color hic tantum
 aëris intervallum penetrans
 tam procul diffitum nobis cœ-
 lum dat conspiciendum. Pul-
 chritudinem etiam magnitudo
 ei conciliat. Nam in quovis
 genere id quod reliqua conti-

net, pulchrum est, ut homo
 et arbor. Ea quoque ad pul-
 chritudinem mundi faciunt,
 quæ nobis apparent. Obli-
 quus enim in cœlo circulus,
 quem Zodiacum seu signife-
 rum appellant, diversis est si-
 mulacris distinctus.

Cancer inest illi, post hunc leo, virgo
 deinde,
 Chelæ, scorpius, arcitenens, capricornus,
 aqua
 Post illos fusor, nitidi duo sidera pisces,
 Mox aries, taurus sequitur, fratresque
 gemelli.

Innumera autem alia similes
 reflectiones in mundo effe-

ποίηκεν. Ὅθεν καὶ Εὐριπίδης φησί,

——— τὸ ἀστερωπὸν ἔρανθ' σέλας
Χρόνον, καλὸν ποικίλμα τέκτονος σοφῆ.

Ἐλάβομεν δὲ ἐκ τούτου ἔννοιαν θεοῦ· αἰεὶ τε γὰρ ἥλιος
καὶ σελήνη καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀστρων ἢ ὑπόγειον φορὰν
ὄνεχθέντα, ὅμοια μὲν ἀνατέλλει τοῖς χρώμασιν, ἴσα δὲ
τοῖς μεγέθεσι καὶ κατὰ τόπους καὶ κατὰ χρόνους τῆς αὐτῆς.
Διόπερ οἱ τὸν περὶ τῶν θεῶν πρᾶξάντες σεβασμὸν, διὰ
τῶν ἡμῶν ἐξέθησαν εἰδῶν, πρῶτον μὲν τοῦ φυσικοῦ,
δεύτερον δὲ τοῦ μυθικοῦ, τρίτον δὲ τοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐκ 880
τῶν νόμων εἰληφότος, διοικεῖσθαι· διδάσκεται δὲ τὸ μὲν
φυσικὸν ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, τὸ δὲ μυθικὸν ὑπὸ τῶν
ποιητῶν, τὸ δὲ νομικὸν ἐφ' ἐκείνης αἰεὶ πόλεως συνίσα. *Ἡ*
Διαμεῖται μὲν δὲ πᾶσα διδασχὴ εἰς εἶδη ἐπτά. Καὶ
πρῶτον μὲν, τὸ ἐκ τῶν φαινομένων καὶ μετεώρων· θεῶν
γὰρ ἔννοιαν ἔχον ἅπλοῦς τῶν φαινομένων ἀστέρων, ὁρῶντες

F. 4. Χρόνον] Sextus Emp. Adv. Math. IX.—τό τ' ἀστερωπὸν ἔρανθ' δέμας Χρόνος—
Mez. Χρόν. Colleg. Nov. Θρόνον.

F. 9. οἱ τὸν περὶ] Sic E. Venet. Voss. Mosc. T. V. Vulgo, οἱ περὶ.

A. 2. διοικεῖσθαι] Hoc ita stare nequit. Aut excidit quid; ut integra oratio
fuerit—εἰληφότος, οἷς εἰώθαμεν διοικεῖσθαι. Aut ortum ex διοικεῖται,
varia lectione proximi διδάσκεται. Interea commate et vertendo ad
διὰ retuli.

runt. Unde et Euripides,

*Cæli renidens pulchris sideribus jubar,
Varium sapientis opus artificis,*

Id quoque nos ad Dei cognitionem deduxit, quod cum Sol, Luna, et reliquæ stellæ infra terram deferuntur, eadem rursus magnitudine, colore, locis, temporibusque iisdem oriuntur. Itaque ii qui cultum Deorum nobis tradiderunt, exposuerunt nobis,

eum administrari tribus formis, naturali, fabulosa, testimonio legum: naturalem philosophi, fabulosam poetæ docent, leges suas singulæ habent civitates. Tota doctrina in septem tribuitur partes. Prima est eorum quæ in cælo et sublimi fiunt observatio: homines enim cœperunt Deum agnoscere, cum viderent stellas tantam concinnitatem

τούτους μεγάλης συμφωνίας ὄντας αἰτίαι, καὶ τεταγμένους
 ἡμέραν τε καὶ νύκτα, χειμῶνά τε καὶ θέρος, ἀνατολάς
 τε καὶ δυσμάς· καὶ τὰ ὑπὸ τῆς γῆς ζωογονούμενα
 B καὶ καρπογονούμενα· διὸ πατὴρ μὲν ἔδοξεν αὐτοῖς ὁ οὐ-
 ρανὸς ὑπάρχειν, μήτηρ δὲ ἡ γῆ· τούτων δὲ ὁ μὲν
 οὐρανὸς, πατήρ, ἀφ' οὗ τὰς τῶν ὑδάτων ἐκχύσις,
 σπερμάτων ἔχειν τάξιν, ἡ δὲ γῆ μήτηρ, ἀφ' οὗ δέ-
 χουσαι ταῦτα καὶ ἰκτείν· βλέποντες δὲ αἰεὶ τὰς ἀστέρας
 θεόντας, αἰτίαι τε τῶν θεωρεῖν ἡμᾶς ἥλιον τε καὶ σελήνην,
 θεὸς θεωρηγούσας. Εἰς δεύτερον δὲ καὶ τρίτον τόπον
 τὰς θεὰς διείλον, εἰς τε τὸ βλάπτον καὶ τὸ ὠφελοῦν· καὶ
 τὰς μὲν ὠφελοῦντας, Δία, Ἑρᾶν, Ἑρμῆν, Δήμητραν·
 τὰς δὲ βλάπτοντας Ποινὰς, Ἐρινύας, Ἀρίω, τέτρες
 C ἀφροσιούμενοι χαλεπούς ὄντας καὶ βιάους. Τέταρτον καὶ
 πέμπτον θεωρεῖται τοῖς θεάγμασι, καὶ τοῖς πά-
 θεσι, κατὰ περ' Ἑρώτα, Ἀφροδίτην, Πόθον· θεαγμά-
 των δὲ, Ἑλπίδα, Δίκην, Εὐνομίαν. Ἑκτον δὲ τόπον
 θεωρεῖται τὸ ὑπὸ τῶν ποιητῶν πεπλασμένον· Ἡσίοδος

efficere, ac dies noctesque, æ-
 state et hyeme suos fervare
 statos ortus atque obitus: in-
 deque terram animantia et
 fructus proferre. Itaque pro
 patre cœlum, pro matre ter-
 ram acceperunt: patrem il-
 lum, quod aquam instar femi-
 nis effunderet, matrem hanc
 quod conciperet et pareret.
 Cumque viderent stellas per-
 petuo moveri, et in causâ no-
 bis esse, ut Solem et Lunam
 contempleremur, Deorum iis

nomen fecerunt a cursu duc-
 tum. Secundo et tertio loco
 Deos distinxerunt in utiles,
 Jovem scilicet, Junonem,
 Mercurium, Cererem: et
 damnosos, Diras, Furias, Mar-
 tem, quos ut violentos et sæ-
 vos placant sacris atque aver-
 tunt. Quartum et quintum
 locum rebus et motibus animi
 adsignaverunt, ut Amori, Ve-
 neri, Desiderio, et de rebus
 Spei, Justitiæ, Æquitati. Sex-
 tum locum figmenta poëta-

γὰρ βελέμνους τοῖς γεννητοῖς θεοῖς πατέρας συγῆσαι,
εἰσήγαγε τοιάτῃς αὐτὸς γεννήτορας,

Κοῖον τε, Κρεῖον δ', Ὑπερίονά τ', Ἰαπετόν τε·

ἀλλ' ἔπειτα καὶ μυθικὸν κέκληται. Ἐβδομον δὲ καὶ ἐπὶ
πᾶσι, τὸ ἀλλ' τὰς εἰς τὸν κοινὸν βίον εὐεργεσίας ἐκτεπι-
μημῆτον, ἀνθρωπίνως δὲ γεννηθέντας, ὡς Ἡρακλέα, ὡς
Διοσκύρου, ὡς Διόνυσον. Ἀνθρωποειδεῖς δ' αὐτοὺς ἐ-
φασαν εἶναι, διότι τῷ μὲν ἀπάντων τὸ θεῖον κυριώτατον,
τῷ δὲ ζῶν ἀνθρώπος κάλλιστον, καὶ κεκοσμημῆτον ἀρε-
τῇ ἀγαθόρως καὶ πῶ τῷ θεῷ σύγασιν, τὸ χράτιστον·
τοῖς οὖν ἀριτέεσσι τὸ χράτιστον ὁμοίως καὶ καλῶς ἔχειν
διενοήθησαν.

C. 6. πατέρας—αὐτοὺς] Primum sumfi ex Mosc. pro πατέρα. Mox legendum
τοιάτῃς αὐτοῖς, quo tendere videtur lectio codicis M. τοιούτοις αὐτοῖς.

D. 3. καὶ κεκοσμημένον—διενοήθησαν] καὶ additum ex Mosc. καλῶς, pro vulgata
κακῶς, est ex Voss. Colleg. Nov. Mosc. P. T. V. Ultimum καὶ,
ante καλῶς, si deleas, probabilis erit locus, nec tam emendationem
requirit quam interpretationem: idcirco in Versione a nobis ex-
pressam.

rum occupaverunt. Hesiodus
enim cum genitis Diis vellet
patres dare, hos Deorum ge-
nitores protulit,

*Cœumque, Induperantem, Hyperionaque,
Iapetumque.*

itaque hic locus fabulosus di-
citur. Septimus iis est tribu-
tus, qui ob beneficia in usum
communis vitæ collata hono-
ribus divinis sunt affecti, hu-
mano nati more, ut Hercules,
Castor et Pollux, Bacchus.

Formam humanam Diis ad-
scripserunt, quia omnium re-
rum principatus est penes
Numen: omnium autem ani-
malium pulcherrimum est ho-
mo, et præstantissimum idem,
quippe eximie ornatum vir-
tute propter Mentis dotem.
Itaque censuerunt, similiter
Deos, ut principes virtute,
decere præstantissimam for-
mam, id est humanam.

ζ'.

Τίς ὅστιν ὁ θεός.

Ἐνιοι τῶν φιλοσόφων, καθάπερ Διαγόρας ὁ Μήλιος, καὶ Θεόδωρος ὁ Κυρηνάιος, καὶ Εὐήμερος ὁ Τεγεάτης, καθόλου, φασί, μὴ εἶναι θεός· τὸ δὲ Εὐήμερον καὶ Καλλίμαχος ὁ Κυρηνάιος ἀντίτιτεται ἐν τοῖς Ἰάμβοις, γράφων,

E Εἰς τὸ πρὸ τείχευς ἱερὸν ἁλῆες δεῦτε,
Οὗ τ' πάλαι χάλκεον ὁ πλάσας Ζᾶνα
Γέγων ἀλάζων ἀδίκᾳ βιβλία ψύχει.

Ταῦτ' ἐπὶ τὰ αἰεὶ τῷ μὴ εἶναι θεός. Καὶ Εὐριπίδης ὁ τραγωδοποιὸς ἀποκαλύψασθαι μὲν ἐκ ἠθέλησε, δεδικνῶς τὸν Ἀρείον πάρον· ἐνέφηνε δὲ τῷτον τὸν τρέπον· τὸ γὰρ Σίσυφον εἰσήγαγε πρῶτά τινι ταύτης τὴν δόξης, καὶ συνηγόρευσε αὐτῇ ταύτῃ τῇ γνώμῃ.

D. 9. Μήλιος] Sic Baf. Xyl. Amiot. Schott. et res ipsa postulat. Vulgo omnes alii et Euseb. adeo P. E. XIV, 16, Μελήσιος: idemque mendum in Theodoretō De Curand. Gr. III. p. 506. C.

E. 1. Εἰς τὸ πρὸ—ψύχει] Bentleius ad Callimach. T. I. p. 458, χάλκεον mutat in Παρχαῖον, et ψύχει in ψήχει. Probabiliter sane: nec tamen contra librorum auctoritatem recipere ausus sum.

VII.

Quid sit Deus.

Philosophorum quidam, ut DIAGORAS Melius, et THEODORUS Cyrenæus, et EUEMERUS Tegeata, omnino negaverunt esse Deos: et Euemerum etiam Callimachus Cyrenæus significavit, in Iambis scribens,

Venite frequentes ante muros in fa-
num,

Ubi qui vetustum ex ære Tonantem for-
marvit

Senex loquax cum libris impiis friget.

hos dicit libros, in quibus Euemerus docet, non esse Deos. Et EURIPIDES tragicus poëta aperte quidem profiteri hanc sententiam non est ausus, metuens Areopagiticum iudicium: indicavit tamen hac ratione: Sisyphum introduxit, qui eam proferret ipseque ei patrocinator est,

Ἦν γὰρ χρόνος (φησὶν) ὅτ' ἄτακτος ἦν ἀνθρώπων βίος,
καὶ θνητώδης, ἰσχύος δ' ὑπηρέτης·

“ ἔπειτα φησὶ τίῳ ἀνομίαν λυθῆναι νόμων εἰσαγωγῇ· F
“ ἐπεὶ γὰρ ὁ νόμος τὰ φανερά τῶν ἀδικημάτων εἰργεῖν
“ ἐδύνατο, κρύφα τε ἡδίκου πολλοί, τότε τίς σοφός
“ ἀνὴρ ἐπέστησεν ὥς δέῃ αἰεὶ ψευδεὶ λόγῳ τυφλῶσαι τίῳ
“ ἀλήθειαν, καὶ πᾶσαι τὰς ἀνθρώπους,

“ Ὡς ἔστι δαίμων ἀφδίτῳ θάλλων βίῳ,
“ Ὡς ταῦτ' ἀκέραιον βλέπει, φρονεῖ τ' ἄγαν.”

Ἀνιρῆσθαι γὰρ, φησὶν, ὁ πεινητὸς λῆρος, σὺν Καλλιμά-
χῳ τῷ λέγοντι,

— Εἰ θεὸν οἶδα,
Ἰδὲ ὅτι καὶ ῥέξαι δαίμονι πᾶν δυνατόν.

Οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς δύνασθαι πᾶν ποιεῖν· ἐπεὶ τοι γε, εἰ θεός
ᾔδει, ποιεῖτω τίῳ χιόνα μέλαιναν, τὸ δὲ πῦρ ψυχρὸν,

E. 9. Ἦν γὰρ χρόνος—] Plenius et uberius hæc exstant apud Sext. Emp. Adv. Math. IX, 54. qui ad Critiam auctorem refert: probante Valckenario Diatr. Eur. Fragm. p. 209. Noli hinc quid mutationis recipere.

F. 10. Εἰ θεὸν—δυνατόν] Secutus sum Xylandrum, et Bentleium ad Callim. T. I. p. 496. Vulgo, εἰ θεὸν οἶδα, ἴσθι ὅτι καὶ δαίμονι ῥέξαι πᾶν δυνατόν.

*Incondita olim vita fuit mortalium,
Et belluina, viribusque serviens.*

“ legibus deinde positis (ait)
“ injustitiam fuisse repressam:
“ sed cum hæ aperta possent
“ flagitia prohibere, multi au-
“ tem occulte scelera perpe-
“ trarent, tum quendam cal-
“ lidum virum prodiisse, qui
“ docuerit veritati tenebras
“ mendacio offundendas, ho-
“ minibusque persuadendum
“ esse,

*“ Quod sit perenni vita aliquis vigens
“ Deus,*

*“ Qui cernat ista, et audiat, atque in-
“ telligat.”*

Nugæ enim, ut aliquis in-
quit, poetarum valeant una
cum Callimacho, cujus hoc
est:

*Esse Deum si credis, et hoc te scire ne-
cesse est,*

Nil non hunc etiam posse Deum facere.

Non enim potest omnia Deus
facere: aut faciat, si est Deus,
nivem nigram, ignem frigi-

381 τὸ δὲ καθήμενον ὄρθον, καὶ τὸ ἐναντίον. Καὶ γὰρ Πλά-
των ὁ μεγάλῳ φωνος εἰπὼν, “Ὁ θεὸς ἐπλασε τὸν κόσμον,
“ὡς εἰς αὐτὸ ὑπόδειγμα,” ὅξει λήρη βεκκεσελιύε,
κατὰ γὰρ τὴν τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ποιητᾶς· πῶς γὰρ
αὐτὸς ἀτενίζων ἐπλασεν, ἢ πῶς σφαμρειδῆ τὸν θεὸν ὄντα,
τραπείνότερον ἀνθρώπου; Ὁ δὲ Ἀναξαγόρας φησὶν, “ὡς
“εἰσῆκει κατ’ ἀρχὰς τὰ σώματα, νῦν δὲ αὐτὰ διε-
“κόσμησε θεὸς, καὶ τὰς γενέσεις τῶν ὅλων ἐποίησεν.” Ὁ
δὲ Πλάτων ἔχων ἐξηκόντα ὑπέθετο τὰ πρῶτα σώματα,
ἀτάκτως δὲ κινέμενα, “διὸ καὶ θεός,” φησὶν, “ἔπισησας
“ὡς τάξις ἀταξίας ὅτι βελτίων διεκόσμησε ταῦτα.”
B Κοινῶς οὖν ἀμαρτάνουσιν ἀμφοτέρω, ὅτι τὸν θεὸν ἐποίησαν
ἔπιτρεφόμενον τῶν ἀνθρωπίνων, ἢ καὶ τὰς χάριν τὸν κόσ-
μον κατασκευάζοντα· τὸ γὰρ μακάριον καὶ ἀφθαρτον ζῶον,
συμπεπληρωμένον τε πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ κακῶ παν-

A. 1. τὸ δὲ καθήμενον] τὸν δ. κ. Colleg. Nov. forte rectius. Item Xyl. vertit.

A. 5. ὄντα] Corruptelæ notam asteriscum apposuit Mez. Sensum quidem probabiliter expressit Xyl. vertens. Ad orationis integritatem quid deest. Forte ὄντα mutandum in νοεῖ, vel in οἶόντε εἶναι.

dum, rectum eum qui fedet, vel contra. Nam Plato etiam vocalis ille cum diceret Deum seipso usum exemplari condidisse mundum, *næcias redolet* priscae antiquitatis obsoletas, *becceselenas*, ut eas vetus comœdia vocat. Quomodo enim finxit in seipsum intuens? aut qui globosus est Deus, et homine inferior? ANAXAGORAS dixit initio constituisse corpora, Dei autem mentem ea digessisse, itaque

omnium rerum ortus effecisse. PLATO posuit prima corpora non stetisse, sed sine ordine fuisse mota: *Deus autem*, inquit, *ordinem animadvertens confusione præstare, ea composuit*. Communis ambobus hic est error, quod Deum faciunt res humanas curantem, et ea de causa mundum adornantem. Beatum enim interitusque expers animal, omnibusque bonis perfecte cumulatam, neque ullius capax mali,

τὸς ἀδελτον, ὅλον ὃν πᾶσι συνοχίῳ ἢ ἰδίας εὐδαι-
 μονίας καὶ ἀφρασίας, ἀνεπιτρεφές ἐστι τῷ ἀνθρώπινον
 πραγμάτων· κακοδαίμων δ' ἂν εἴη, ἐργάτης δίκου καὶ
 τέκτονος, ἀχθοφορῶν καὶ μεριμνῶν εἰς τὸ ἔσχατον κατὰ
 σκῶλην. Καὶ πάλιν ὁ θεὸς ὃν λέγουσιν, ἥτοι τὸ ἐμφοραθεν
 αἰῶνα ἐκ ἧν, ὅτε ἦν ἀκίνητα τὰ σώματα, ἢ ἀτάκτως
 ἐκινεῖτο, ἢ ἐκοιμᾶτο, ἢ ἐξηγέρει, ἢ ἑδέτερον τέτων. Καὶ
 ἔτε τὸ πρῶτόν ἐστι δέξασθαι, ὁ γὰρ θεός, αἰώνιος· ἔτε
 τὸ δεύτερον, εἰ γὰρ ἐκοιμᾶτο ἔξ αἰῶνος ὁ θεός, ἐτεθ-
 νήκει, αἰώνιος γὰρ ὕπνος ὁ θάνατός ἐστιν· ἀλλ' οὔτε θει-
 τικὸς ὕπνε θεός, τὸ γὰρ ἀθάνατον τῷ θεῷ, καὶ τὸ ἐγγὺς
 θανάτου, πολὺ κεχώρισται. Εἰ δὲ ἦν ὁ θεός ἐξηγερῶς,
 ἥτοι ἀνέλειπεν εἰς εὐδαιμονίαν, ἢ πεπληρώκει μαχαρί-
 τητα· καὶ οὔτε κατὰ τὸ πρῶτον μαχαρίος ἐστὶν ὁ θεός,
 τὸ γὰρ ἐλλείπον εἰς εὐδαιμονίαν οὐ μαχαρίον· οὔτε κατὰ
 τὸ δεύτερον, μηδὲν δὲ ἐλλείπων, κενᾶις ἐμελλεν ὀπιχει-
 ρεῖν πρᾶξαι. Πῶς δὲ, εἶπερ ὁ θεός ἐστι, καὶ τῇ τέτει

totum in sua beatitate atque
 perpetuitate occupatum, non
 convertit se ad curam rerum
 humanarum: miser quippe
 fuerit Deus, si opificis aut fa-
 bri in morem onera subeat,
 sollicitusque sit de mundo ap-
 parando. Rursum is quem
 perhibent Deus, aut non fuit
 priore illo seculo, quo corpora
 sive immobilia erant, sive nul-
 lo ordine ciebantur: aut dor-
 mivit tum: aut vigilavit: aut
 neutrum horum. Primum ad-
 mitti non potest: est enim
 Deus æternus. Neque secun-

dum: si enim dormivit ab æ-
 terno, mortuus fuit: æternus
 enim somnus mors est: sed ne
 capax quidem somni Deus est:
 magno enim intervallo divisa
 sunt immortalitas Dei, et res
 vicina morti. Quod si vigi-
 lavit; aut defuit ei aliquid ad
 felicitatem, aut perfecte fuit
 beatus. Prius eum felicem
 esse non sineret: cui enim
 aliquid deest, felix non est.
 Absurdum quoque est poste-
 rius: si enim nihil ei deerat,
 inanis fuit rerum supervaca-
 nearum aggressio. Jam si

Φροντίδι τὰ κατὰ ἄνθρωπον οἰκονομεῖται, τὸ μὲν κίβ-
 δηλον εὐτυχεῖ, τὸ δὲ ἀτρεῖον τάναντία πάσχει; Ἀγα-
 μένων τε γάρ,

Ἀμφοτέρων, βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής,

ὑπὸ μοιχῆ καὶ μοιχαλίδος ἠτλήθη εἰς ἐδολοφονήθη· καὶ ὁ
 τέττα δὲ συγγενὴς Ἡρακλῆς πολλὰ τῷ ὀπιλυμαίνο-
 μένων τὸν ἀνθρώπινον βίον καθάρας, ὑπὸ Διῶνείρας
 φαρμακευθεὶς ἐδολοφονήθη.

Θαλῆς νοῦν τῷ κόσμῳ θεόν.

Ἀναξίμανδρος τὰς ἀτέρας ὑρανίας θεούς.

Δημόκριτος νῦν τὸ θεὸν ἐμπυροειδῆ, τὸ δὲ κόσμον ψυχὴν.

Ε Πυθαγόρας τῷ ἀρχῶν τιμὴν μὴ μονάδα θεόν, καὶ
 τὰ γὰρ ὄν, ἥ τις ἐστὶν ἢ τῷ ἐνὸς φύσις, αὐτὸς ὁ νῦν· τιμὴν
 δ' ἀόριστον δυάδα, δαίμονα καὶ τὸ κακόν, πάλιν ἢν ἐστὶ τὸ
 ὑλικόν πλήθος· ἐστὶ δὲ καὶ ὁρατὸς ὁ κόσμος.

D. 11. ἐμπυροειδῆ] Euseb. P. E. XV, 16, item T. V. ἐν πυρὶ σφαιροειδῆ. Ga-
 len. VIII, Stob. p. 2, ἐν πυρὶ σφαιροειδῆ: quæ fane melior est lectio.

E. 4. ἐστὶ δὲ καὶ ὁρατὸς ὁ κόσμος] Omisit Stobæus. Eusebius non nisi δὲ omisit:
 ut Ald. Bas. Xyl. In Galeno totus hic de Pythagora locus deest.
 Legam, πλῆθος καὶ ὁ ὁρατὸς κόσμος.

Deus est, et ejus curis res hu-
 manæ temperantur, qui fit,
 quod malis bene est, bonis
 male? Nam Agamemnon
 quidem,

*Rex bonus, atque idem clarus bellator in
 armis,*

a mœcho et adultera per infi-
 dias est occisus: ejusque gen-
 tilis Hercules cum multa ma-
 la humanam vitam infestantia
 abolevisset, Deianiræ vene-
 ficio et fraude periit.

VOL. IV.

THALES mentem mundi
 statuit Deum.

ANAXIMANDER stellascoe-
 lestes Deos.

DEMOCRITUS Deum in
 igne globoso, mundi animam.

PYTHAGORAS de princi-
 piis unitatem Deum, ac bo-
 num, quæ sit unius natura,
 ipsa mens: infinitam autem
 binarii naturam, genium et
 malum, unde est multitudo
 materiæ, et visui expositus
 mundus.

N N

Σωκράτης ἡ Πλάτων τὸ ἐν, τὸ μονοφυές, ἡ αὐτοφυές, τὸ μοναδικόν, τὸ ὄντως ἀγαθόν· πάντα δὲ ταῦτα τῷ ὀνομάτων εἰς τὸν νοῦν ἀπεύδει· νῆς οὖν ὁ θεός, χωριστὸν εἶδος, τέτρετι τὸ ἀμυγές πάσης ὕλης, μηδενὶ παθητῷ συμπεπλεγμένον.

Ἀριστοτέλης τὸν μὲν ἀνωτάτω θεόν, εἶδος χωριστὸν, ὁπερ ἐβηκότα τῇ σφαίρᾳ τῷ παντός, ἥτις ἐστὶν αἰθέριον σῶμα, ὃ πέμπτον ὑπ' αὐτῷ καλέμενον· διηρημένον δὲ τέτρε καὶ σφαίρας, τῇ μὲν φύσει συναρθεῖς, τῷ λόγῳ δὲ κεχωρισμένας, ἐκάστῳ οἶεται τῶ σφαιρῶν ζῶον εἶναι) σιύθετον ἐκ σώματος ἡ ψυχῆς, ὧν τὸ μὲν σῶμα ὅστιν αἰθέριον κινέμενον κυκλοφορικῶς, ἡ ψυχὴ δὲ, λόγος ἀκίνητος, ἁπλῆς τῇ κινήσεως κατ' ἐνέργειαν.

Οἱ Στωϊκοὶ κοινότερον θεὸν ἀποφάνοιται, πῶς τεχνικὸν ὁδῶ βαδίζον ὅπῃ γενέσθι κόσμῳ ἐμπεριειληφότος πάντας τὰς ἀσπερματικὰς λόγους, κατ' οὓς ἕκαστα κατ' εἰμαρμένῳ γίναται· ἡ πνεῦμα μὲν διήκον δι' ὅλα τῷ κόσ- 882

SOCRATES et PLATO unum singularis et per se subsistentis naturæ ac solitarium, re vera bonum: omnia autem hæc nomina ad mentem referuntur. Mens ergo est Deus, species separata, sincera ab omni materiæ admixtione et perpeffionibus obnoxii.

ARISTOTELES supremum Deum ait esse speciem separatam, quæ insit globo Universi, qui globus corpus est æthereum, quintum ab eo nuncupatum; quod cum in orbem seu sphaeras sit divisum

natura contiguas, ratione junctas; harum quamvis existimat esse animal ex anima et corpore compositum: quorum corpus æthereum sit, et in orbem circumducatur, anima autem ratio immobilis, motum actu efficiens.

STOICI communius Deum pronunciant esse ignem artificiosum via ingredientem ad mundi procreationem, qui mundus in se contineat omnes feminales formas, ex quibus singula fato nascantur. Ac spiritum quidem per totum

μν, τὰς δὲ θεωρηγίας μεταλαμβάνον καὶ τὰς τῆς ὕλης,
δι' ἧς κεχώρηκε παραλλάξεις· θεὸν δὲ καὶ τὸν κόσμον
καὶ τὰς ἀτέρας καὶ τὴν γῆν· τὸ δ' ἀνωτάτω πάντων, νοῦν
ἐν αἰθέρι.

Ἐπίκουρος ἀνθρωποειδὺς μὴ πάντα τὰς θεάς, λό-
γῳ δὲ πάντα τέττες θεωρητὲς ἀφ' τὴν λεπτομέρειαν τῆς
τῆς εἰδώλων φύσεως· ὁ δ' αὐτὸς ἄλλας τέσσαρας φύσεις
καὶ γένος ἀφάρτες τάσδε, τὰ ἄτομα, τὸ κενόν, τὸ
ἄπειρον, τὰς ὁμοιότητάς, αὗται δὲ λέγονται ὁμοιομέ-
ρεια καὶ φοιχῆα.

ή.

Περὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων.

Παρακειμένως δὲ τῷ πρὸς θεῶν λόγῳ τὸν πρὸς δαι-
μόνων καὶ ἡρώων ἱστορητέον.

Θαλῆς, Πυθαγόρας, Πλάτων, οἱ Στωϊκοί, δαίμονας

A. 2. κατὰ τὰς τῆς ὕλης — παραλλάξεις] Ita e Galeno exhibui: quocum con-
sentit Stob. et Euseb. nisi quod hic initio habet διὰ τὰς ὕλης: ille
p. 3. διόλης τῆς ὕλης — παραλλάξαν: nam nunc in edit. Heeren. p. 66.
recepta est Galeni lectio, excepto διὰ pro κατὰ. Porro κεχώρηκε item
præbent E. M. Venet. Voss. Colleg. Nov. παραλλάξεις, iidem libri et
præterea Mosc. T. P. Vulgo, δι' ὅλης τῆς ὕλης δι' ἧς κεχωρήκει παρα-
λλάξει.

penetrare mundum, nomina
autem a materiæ, quam per-
vadit, sumere mutationibus.
Ad hæc: Deum esse mun-
dum, stellas, terram: supre-
mum autem omnium Deorum
esse mentem quæ est in æ-
there.

EPICURUS omnibus Diis
humanam formam tribuit, so-
læque eos ait cerni ratione, ob
tenues partes et naturam si-

mulacrorum. Idem alias qua-
tuor naturas prodidit interitus
expertes: Atomos, Inane, In-
finitum, Partes Similares: quæ
etiam elementa vocat.

VIII.

De Geniis et Heroibus.

Tractationi de Diis, adjiciamus narrationem de Geniis
et Heroibus.

THALES, PYTHAGORAS,
PLATO, STOICI, esse aiunt

ὑπάρχειν εἰσὶν ψυχικὰς· εἶναι δὲ καὶ ἥρωας τὰς κεχα-
ρισμύνας ψυχὰς τῶν σωμάτων καὶ ἀγαθοὺς μὲν τὰς
ἀγαθὰς, κακοὺς δὲ τὰς φαύλας.

Ἐπίκουρος δὲ οὐδὲν τούτων ἐγκρίνει.

θ'.

Περὶ ὕλης.

Ἦλη ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον πρῶτον γενέσει καὶ φθορᾷ
καὶ ταῖς ἄλλαις μεταβολαῖς.

Οἱ δὲ Θάλεω καὶ Πυθαγόρῃ καὶ οἱ Στωϊκοὶ περὶ τὴν καὶ
ἀλλοιωτικὴν καὶ μεταβολητικὴν καὶ ῥοσπὴν ὅλην δι' ὅλα τ' ὕλην.

Οἱ δὲ Δημοκρίτης, ἀπαθὴ τὰ πρῶτα, τὴν ἀτο-
μον, καὶ τὸ κενόν, καὶ τὸ ἀσώματον.

Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων, τὴν ὕλην σωματοειδῆ, καὶ
ἀμορφον, ἀνείδεον, ἀχρημάτιστον, ἀπιοῖον μὲν ὅσον ὅτι τῇ
ἰδίᾳ φύσει, δεξαμένη δὲ τῶν εἰδῶν, οἷον περὶ τὴν καὶ ἐκ-
μαγεῖον καὶ μητέρα γενέσθαι. Οἱ δὲ ὕδωρ λέγοντες, ἢ
γῆν, ἢ πῦρ, ἢ ἀέρα, τὴν ὕλην, ὁκέτι ἀμορφον αὐτὴν

Genios, substantias anima
præditas: Heroes quoque esse
animas a corporibus separatas,
bonos, si bonæ, malos, si ma-
læ sint.

EPICURUS nihil horum ad-
mittit.

IX.

De Materia.

Materia est primum ortus
interitusque subjectum, alia-
rumque mutationum.

Qui THALETEM et PY-
THAGORAM sequuntur, et
STOICI, mutabilem fluxam-
que tota suapte natura per

Univerfum eam statuunt.

DEMOCRITI sectatores non
affici prima, atomum, inane
et incorporeum.

ARISTOTELES et PLATO
Materiam esse corpoream, for-
mæ specieique expertem ac
figuræ, qualitatis etiam suapte
natura vacuum: sed formarum
receptaculum, tanquam nutri-
cem et subjectum in quo re-
rum imagines impressu refe-
rantur, ac matricem. Qui
pro Materia aquam, terram,
ignem, aëremve ponunt, ii
jam non informem Materiam,

λέγουσιν, ἄλλὰ σῶμα· οἱ δὲ τὰ ἀμερῆ, καὶ τὰς ἀτό-
μους, ἀμορφον.

!

Περὶ ιδέας.

Ἰδέα ἐστὶν ἐστία ἀσώματος, αὐτὴ μὲν μὴ ὑφεστῶσα
καθ' αὐτὴν, εἰκονίζουσα δὲ τὰς ἀμόρφους ὕλεις, καὶ αἰ-
τία γνομένη τῆς τέτων δείξεως.

Σωκράτης καὶ Πλάτων χωρίζας τὴν ὕλης ἐστίας τὰς
ιδέας ὑπολαμβάνει ἐν τοῖς νοήμασι καὶ ἐν ταῖς φαν-
τασίαις τῷ θεῷ, τετέστι τῷ νῦν, ὑφεστῶσας.

Ἀριστοτέλης δὲ εἶδη μὲν ἀπέλιπε καὶ ιδέας, οὐ μὲν
κεχωρισμένας τῇ ὕλει, ὃ ἔξ ὧν γεγνός τὸ ὑπὸ τῷ θεῷ.

Οἱ δὲ τὸν Ζήνωνος Στωϊκοὶ ἐννόματα ἡμέτερα τὰς
ιδέας ἔφασαν.

D. 2. μὴ ὑφεστῶσα] Negationem habent omnes libri Plutarchei et Galen. omittunt Euseb. Stob. Xylander delendam censet: delevit editor Lips. Mihi secus videtur: nam et Grammatica eam oppositionis ratio postulat: neque hic de Platonica Idea agitur.

D. 9. ὃ ἐξ ὧν—θεοῦ] Aliter, nec minus vitiose Euseb. XV, 45, ἐξ ὧν γεγνός τοῦ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Galenus omisit: item Stobæus, is quidem in uberio- rem divertens disputationem. Mihi in mentem venit, ut proxime ad veram lectionem accedens conjectura, ἐδ' εἰκόνας τοῦ γεγονότος ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

sed corpus ponunt: informem, qui individua corpora sive a- tomos.

X.

De Idea.

Idea substantia est corporis expers, quæ cum per sese ipsa quidem non subsistit, sed ta- men formæ expertem mate- riam informat, iisque rebus causam præbet ut existant ac monstrari possint.

SOCRATES et PLATO I-

deas putaverunt a materia fe- cerni, et in intellectu atque imaginatione Dei subsistere.

ARISTOTELES formas at- que Ideas reliquit: non ta- men a materia secretas, neque exempla rerum a Deo facta- rum.

STOICI, cujus sectæ ZENO princeps fuit, nostræ mentis conceptus Idearum nomine intelligunt.

ια'.

Περὶ αἰτίων.

Αἰτίον ἔστι δι' ὃ ὑποτέλεσμα, ἢ δι' ὃ συμβαίνει τι.

Πλάτων τριχῶς τὸ αἶτιον· φησὶ γὰρ ὑφ' οὗ, ἔξ οὗ, πρὸς ὃ· κυριώτερον δὲ ἡγείται τὸ ὑφ' οὗ, τὸ δὲ ἦν τὸ ποιοῦν, ὃ ἐστὶ νῦν.

Πυθαγόρας καὶ Ἀριστοτέλης τὰ μὲν πρῶτα αἶτια, ἀσώματα· τὰ δὲ κατὰ μέλογεν ἢ κατὰ συμβεβηκός τ' σωματικῆς ὑποστάσεως· ὥτε εἶναι τὸν κόσμον σῶμα.

Οἱ Στωϊκοὶ πάντα τὰ αἶτια, σωματικὰ· πνεύματα γάρ.

ιβ'.

Περὶ σωματίων.

Σῶμά ἐστι τὸ τριχῇ διαστατὸν, πλάτει, βάθει, μήκει· ἢ ὄγκος ἀντίτυπος, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, ἢ τὸ κατέχον τόπον.

Πλάτων, ὃ μήτε βαρὺ μήτε κερφόν ἐστὶ τῇ φύσει, ἐν

E. 5. δι' ὃ] Additum ex Stob. Vulgo deest.

E. 9. καὶ Ἀριστοτέλης] Delendum videtur cum Stob. et Mez. particula καὶ abest in Colleg. Nov. et Mosc.

XI.

De Caussis.

Caussa est, cujus effectus est, aut a qua aliquid proficiscitur.

PLATO triplicem facit Caussam, Efficientem, Materiam, Finem. Principatum tamen efficienti defert, quæ est mens.

PYTHAGORAS et ARISTOTELES primas caussas facit corporis exfortes, alias participatione aut per accidens substantiæ corporeæ, ita ut mun-

dus sit corpus.

STOICI omnes Caussas statuunt corporeas: dicunt enim esse spiritus.

XII.

De Corporibus.

Corpus est quod tres habet dimensiones, latitudinem, profunditatem, longitudinem: aut moles sensui per se renitens: aut quod locum occupat.

PLATONI, quod neque grave est suapte natura, neque leve, dum suo proprio est in

γε τῷ οἰκείῳ τόπῳ ὑπάρχον· ἐν δὲ γε τῷ ἄλλοτερίῳ
γενόμενον, τότε νεύσιν ἴσχειν, ἐκ δὲ τῆς νεύσεως ῥοπήν
383 ἦτοι πρὸς βαρύτητα ἢ κηρότητα.

Ἀριστοτέλης βαρύτατον μὲν εἶναι τὴν γῆν ἀπλῶς,
κηρότατον δὲ, τὸ πῦρ· ἀέρα δὲ καὶ ὕδωρ, ἄλλοτ' ἄλλως.

Οἱ Στωϊκοὶ δύο μὲν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων κῆρα,
πῦρ καὶ ἀέρα, δύο δὲ βαρέα, ὕδωρ καὶ γῆν· κῆρον γὰρ
ὑπάρχει ὃ φύσει οὐ νεύει ἀπὸ τοῦ ἰδίου μέσου, βαρὺ δὲ
τὸ εἰς μέσον· βαρὺ δὲ ἐκ ἐπὶ τὸ μέσον.

Ἐπίκωρος δὲ, ἀπερίληπτα εἶναι τὰ σώματα· καὶ τὰ
πρῶτα δὲ, ἀπλᾶ, τὰ δὲ ἔξ ἐκείνων συγκρίματα,
πάντα βάρος ἔχειν· κινεῖσθαι δὲ τὰ ἅτομα, τὸ μὲν καὶ
στάθμῳ, τὸ δὲ καὶ παρέγκλισιν, τὰ δὲ ἄνω κινέμενα,
B καὶ πληγῇ, καὶ παλμόν.

A. 6. οὐ νεύει] Negatio delenda ut monuerunt Mez. Corsin. et deleta in ed.
Lips. νεύει dedit Steph. et consentiunt libri, exceptis Ald. Bas. Xyl.
Colleg. Nov. Mosc. qui dant νεύσει; quod expresserunt interpretes
Bud. Amiot. Xyl. nos correximus.

A. 9. τὰ δὲ ἐξ ἐκείνων] Haud temere suspectus fuit hic locus Corsino: igitur
in Diss. censuit Epicuri nomen in Democriti nomen mutandum esse.
Reiskius prius δὲ in μὲν mutatum vult: qua mutatione nil profici-
mus Equidem τὰ δὲ mutem in τὰ τε, sententia quam in versione
reddidi.

B. 1. κατὰ παλμόν] Lenissimum remedium est καὶ παλμόν. Mez. καὶ ὑπὸ

loco: cum vero est in alieno,
tum id inclinari, inclinando-
que momentum aut ad gravi-
tatem aut ad levitatem adi-
pisci.

ARISTOTELIS sententia est,
terram simpliciter esse gravi-
ssimum, ignem levissimum: a-
ërem et aquam alias aliter ha-
bere.

STOICI, duo de quatuor e-
lementis levia esse, aërem et
ignem: duo gravia, aquam et

terram. Leve enim esse, quod
natura fertur a medio: grave,
quod ad medium: ipsum enim
medium non est grave.

EPICURUS incomprehen-
sibilia esse corpora: atque adeo
prima simplicia, quæque ex
his concreta sint, omnia esse
gravia: atomos moveri, alias
ad perpendiculum, alias de-
flexione quadam: quæ sursum
ferantur, alias ictu, alias vi-
bratione.

ιγ'.

Περὶ ἐλαχίστων.

Ἐμπεδοκλῆς περὶ τῶν πτωχάρων στοιχείων θεαύσιμα ἐλάχιστα οἶονεῖ στοιχεῖα στοιχείων, ὁμοιομερῆ, ὅπερ ἐστὶ στρογγύλα.

Ἡράκλειτος ψηγμάτιά τινα ἐλάχιστα καὶ ἀμερῆ εἰσάγει.

ιδ'.

Περὶ σχημάτων.

Σχῆμα, ἐστὶν ὁπιφάνεια καὶ περιγραφὴ καὶ πέρασ σώματος.

Οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου, σφαιρικὰ τὰ σώματα τῶν τεττάρων στοιχείων, μόνον δὲ τὸ ἀνώτατον πῦρ, κωνοειδές. c

ιε'.

Περὶ χρωμάτων.

Χρῶμα, ἐστὶ ποιότης σώματος ὁρατὴ.

παλμαῦ : quod ex corrupto Stobæi ὑπὸ παλμὸν correxit: Heeren. ex D. Laert. reposuit καὶ ἀποπαλμὸν. At utrumque consuetudini congruum. Vid. Gassend. Phys. T. I. Opp. 273. sequ.

B. 5. στοιχεῖα στοιχείων] Sic M. eadem forma est infra cap. 17. Stob. στοιχεῖα πρὸ τῶν στοιχείων. Vulgo, στοιχεῖα πρὶν στοιχείων.

XIII.

De Minimis.

EMPEDOCLES ante quatuor elementa ponit quædam minutissima fragmenta, tanquam elementa elementis priora, similiarium partium et tertia.

HERACLITUS ramenta quædam minima et divisionem non admittentia introducit.

XIV.

De Figuris.

Figura superficies est, et circumscriptio atque terminus corporis.

PYTHAGORICI quatuor elementorum corpora globosa esse aiunt, igne demto, cui, ut supremo, turbinis formam tribuunt.

XV.

De Coloribus.

Color qualitas corporis est, quæ visu potest percipi.

Οἱ Πυθαγόριοι χροιάν ἐκάλουν τὴν ὀπιδάνειαν τῆς
σώματος.

Ἐμπεδοκλῆς τὸ τοῖς πόρεσι τῆς ὀφθαλμοῦ ἐναρμότιον.

Πλάτων φλόγα ἀπὸ τῆς σωματικῆς, σύμμετρα μέρη
ἔχουσιν ὡς τὴν ὀφθαλμοῦ.

Ζηῶν ὁ Στωϊκὸς τὰ χρώματα, ὡς εἶναι σχη-
ματισμὸς τῆς ὕλης.

Οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου τὰ γένη τῆς χρωμάτων, λευκόν
καὶ μέλαν, ἐρυθρὸν, ὠχρὸν· τὰς δὲ διαφορὰς τῆς
χρωμάτων ὡς τὰς ποικιλίας τῆς τοιχείων· τὰς
δὲ τῆς ζώων, καὶ ὡς τὰς ποικιλίας τῆς τροφῶν καὶ
τῆς αἵματος.

17.

Περὶ τομῆς σωματικῆς.

Οἱ ἀπὸ Θάλεω καὶ Πυθαγόρου παθητὰ σώματα, καὶ
τμητὰ εἰς ἀπειρον.

C. 5. ἐκάλουν] Sic Mosc. Galen. Stob. Vulgo, ἀνεκάλουν.

D. 3. τροφῶν] Sic Stob. Vulgo, τροπῶν. Galen. Bud. Xyl. Voss. τόπων.

PYTHAGORICI colorem ap-
pellaverunt superficiem cor-
poris.

EMPEDOCLES, id quod
congruit meatibus visui infer-
vientibus.

PLATO flammam a corpo-
ribus emicantem, cujus partes
proportionem respondere visui.

ZENO STOICUS colores
primam materiæ figuratio-
nem esse dixit.

PYTHAGORICI coloris ge-

nera faciunt album, nigrum,
rubrum, pallidum: discrimina
colorum deducunt a certis
mixturebus elementorum: et
in animalibus, ob varietates a-
limentorum atque aëris.

XVI.

De Sectione Corporum.

THALETIS et PYTHA-
GORÆ sectatores, in infinitum
progredi sectionem eorum cor-
porum, quæ motibus sunt ob-
noxia.

Οἱ τὰς ἀτόμους ἢ τὰ ἀμερῆ, ἴσασθαι, καὶ μὴ εἰς ἀπειρον εἶναι τὴν τομὴν.

Ἀριστοτέλης δυνάμει μὲν εἰς ἀπειρον, ἐντελεχείᾳ δὲ ἔδαμῶς.

13.

Περὶ μίξεως καὶ κράσεως.

Οἱ μὲν ἀρχαῖοι τὰς τριῶν στοιχείων μίξεις, κατ' ἄλλοίωσιν.

Οἱ δὲ πάλιν Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον, κατὰ παράθεσιν.

Ἐμπεδοκλῆς δὲ ἐκ μικροτέρων ὄγκων τὰ στοιχεία συγκρίνει, ἅπτερ ἐστὶν ἐλάχιστα, καὶ οἰονεὶ στοιχεία στοιχείων.

Πλάτων τὰ μὲν τρία σώματα (οὐ γὰρ θέλει κυρίως αὐτὰ εἶναι στοιχεία, ἢ προσωπομάζειν) πρὸς ἀλλήλα, πῦρ, ἀέρα, ὕδωρ· τὰ δὲ γῆν, εἰς πέντε τῶν ἀμετάβολων.

D. 9. Οἱ τὰς ἀτόμους] Sic M. et T. Vulgo, ἢ τὰς ἀτόμους. Vitioso ἢ Mez. Substituit Ἐπικράτης καὶ Διοδόρος εἰς, secutus, ut videtur Stobæum p. 33. Gassendus, teste Corfino, Δημόκριτος δὲ καὶ Ἐπικύριος.

D. 11. ἐντελεχεία] Mez. Salmas. ἐνεργεία.

E. 5. τὰ μὲν τρία] Sic Stob. Mez. Vulgo, μὲν τρία. Colleg. Nov. Mosc. item habent μὲν τὰ τρία.

Qui atomos seu individua statuunt, volunt divisionem subsistere nec in infinitum fieri.

ARISTOTELES facultate infinitam esse docet sectionem corporum, sed actu nequaquam.

XVII.

De Mixtione et Temperatione.

VETERES qualitatum mutatione censuerunt elementa misceri.

ANAXAGORAS, et DEMO-

CRITUS, eorumque affectæ, juxta se invicem positione.

EMPEDOCLES ex minoribus molibus coalescere elementa, quæ sint minimæ, ac tanquam elementorum elementa.

PLATO tria quidem corpora (non enim vult ea esse elementa, aut appellare) inter se commutari, ignem, ærem, aquam: terram in horum ultimum non posse permutari.

ἢ.

Περὶ κενῶ.

Οἱ δὲ τὸ Θάλεω φυσικοὶ πάντες μέχρι Πλάτωνος τὸ
F κενὸν ἀπέγνωσαν.

Ἐμπεδοκλῆς,

οὐδὲ τι τῷ παντὸς κενὸν πᾶσι οὐδὲ περισσόν.

Λεύκιππος, Δημόκριτος, Δημήτριος, Μητροδῶρος,
Ἐπίκλες, τὰ μὲν ἄτομα, ἀπειρα τῷ πλήθει, τὸ δὲ
κενὸν, ἀπειρον τῷ μεγέθει.

Οἱ Στωϊκοί, ἐντὸς τῷ κόσμῳ οὐδὲν εἶναι κενὸν, ἔξωθεν
δ' αὐτῷ ἀπειρον.

Ἀριστοτέλης τοσοῦτον εἶναι τὸ κενὸν ἐκτὸς τῷ κόσμῳ,
ὥστε ἀναπνεῖν τὸν ἕρπον' εἶναι γὰρ αὐτὸν πύρινον.

F. 3. Οὐδὲ τι—περισσόν] Xylandri exemplum secutus sum. Vulgo, et omnes libri, Οὐδὲν τι τ. π. κενὸν π. οὐ. π.

F. 9. Ἀριστοτέλης τοσοῦτον] Epitomator hic turbavit locum, perperam excerpens verbis: integrius et plenius excerptum servatum est ap. Stob. p. 38. Aristotelis non ista est sententia, sed oratio ejusdem reprehendentis hanc Pythagoricorum opinionem. Vidit etiam Corfin.

XVIII.

De Inani.

A THALETE ad PLATONEM usque philosophi naturam scrutantes, Inane esse negaverunt.

EMPEDOCLES sic:

In mundo vacuum nihil est, nihil est quod abundet.

LEUCIPPUS, DEMOCRITUS, DEMETRIUS, METRODORUS, EPICURUS, corpora sectio-

nem non admittentia dixerunt multitudine infinita, Inane autem magnitudine esse infinitum.

STOICI censuerunt nullum intra mundum esse Inane, sed extra mundum esse.

ARISTOTELES tantum esse Inane extra mundum, ut respirare possit cælum: esse enim hoc igneum.

ιθ'.

Περὶ τόπου.

Πλάτων, τὸ μεταληπτικὸν τῷ εἶδῶν, ὅπερ εἶρηκε μεταφορικῶς ἢ ὕλιν, καθάπερ πινὰ πιθηνίῳ καὶ δεξαμενῇ.

Ἀριστοτέλης, τὸ ἔχατον τῷ αἰετέοντος σιναπτον τῷ αἰετοχρυσῷ.

κ'.

Περὶ χώρας.

Οἱ Στωϊκοὶ καὶ Ἐπικουροί, ἀφαιρῆναι κενόν, τόπον, χώραν καὶ τὸ μὴ κενόν, εἶναι ἐρημίαν σώματος· τὸν δὲ τόπον, ὃ ἐχόμενον ὑπὸ τῷ σώματι· πῶς δὲ χώραν, ὃ ἐκ μέρους ἐχόμενον, ὡς περὶ τῆς τῷ οἴνῳ πελάκους.

κα'.

Περὶ χρόνου.

Πυθαγόρας, τὸν χρόνον, ἢ σφαῖραν τῷ αἰετέοντος εἶναι.

Πλάτων, αἰῶνος εἰκόνα κινητὴν, ἢ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τῷ κόσμῳ κινήσεως.

XIX.

De Loca.

PLATO id Locum vocavit, quod in se admitteret formas: idem translatione vocans materiam, quæ quasi nutrix sit atque receptaculum.

ARISTOTELES, extremitatem corporis continentis, contiguam contento.

XX.

De Capacitate, seu Spatio.

STOICI et EPICURUS differre volunt Inane, Locum,

Capacitatem: et definiunt Inane vacuitate corporis: Locum, id quod a corpore occupetur: Capacitatem, quod partim a corpore impletur, ut dolium a vino.

XXI.

De Tempore.

PYTHAGORAS sensit, Tempus esse globum extremi ambientis.

PLATO, mobilem æternitatis imaginem, aut motus mundi intervallum.

Ἐξαποθένης τίω τῷ ἡλίῳ πορεύειαν.

κβ'.

Περὶ ἐσίας χέρον.

Πλάτων, ἐσίαν χέρον τίω τῷ ἑρμῇ κίνησιν.

Οἱ πλείους τῶν Στωϊκῶν αὐτίω τίω κίνησιν. Καὶ οἱ μὲν πλείους ἀγέννητον τὸν χέρον· Πλάτων δὲ γεννητὸν κατ' ὅπινον.

κγ'.

Περὶ κινήσεως.

Πυθαγόρας, Πλάτων, κινήσις ὅτι ἀφ' οὗ τις ἢ ἐτερέτης ἐν ὕλῃ.

Ἀριστοτέλης, ἐντελέχεια κινητῶ.

Δημόκριτος, ἐν γένος τῆς κινήσεως τὸ κατὰ πάλμον.

C. 5. κινητῶ] Addendum ἡ κινητὸν, iudice Meziriaco : qui ex Stobæo hoc suscepisse videtur p. 40. 'Α. τὴν κίνησιν ἐνεργείαν εἶναι τοῦ δυνάμει κινητικῶ, ἡ κινητικόν : postremum Cl. Heeren. ex cod. Par. exhibuit ἡ κινητοῦ. Sententia quidem requirit copulam, non disjunctionem. Vid. Aristot. Phys. III, 3. Itaque in Plut. addam καὶ κινητικῶ.

C. 6. κατὰ πάλμον] Sumfi a Stobæo, ut melius vitioso vulgato κατὰ πλάγιον, non ut verum ; nam veram quidem lectionem coniecisse videtur κατὰ πλεῖον Creechius ad Lucret. II, 216.

ERATOSTHENES, Solis motum.

XXII.

De natura, seu, substantia, Temporis.

Eam PLATO dicebat esse motum cœli.

Plerique STOICORUM, ipsum motum : necnon, temporis nullum fuisse exordium : PLATO, intelligentia genitum.

XXIII.

De Motu.

Hanc PYTHAGORAS ac PLATO differentiam quandam aut diversitatem esse in materia dixerunt.

ARISTOTELES, actum (ipsius vox est entelechia) rei mobilis.

DEMOCRITUS, unum genus Motui dedit, secundum plagam.

Ἐπίκουρος, δύο εἶδη τῆς κινήσεως, τὸ κατὰ γὰρμίον, καὶ τὸ κατὰ πᾶρκελιν.

Ἡρόφιλος, κινήσεως τὴν μὲν, λόγῳ θεωρητικῶς, τὴν δὲ, αἰσθητικῶς.

Ἡράκλειτος ἡρεμίαν μὲν καὶ εἶναι ἐκ τῆς ὅλων ἀντήρ· ἔτι γὰρ τοῦτο τῆς νεκρῶν· κίνησιν δὲ αἰδίων μὲν τοῖς αἰδίοις, φθαρτικῶν δὲ τοῖς φθαρτοῖς.

καδ'.

Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.

Παρμενίδης, Μελισσος, Ζήνων, ἀνέρω γενέσιν καὶ φθορᾶν, ἀλλὰ τὸ νομίζειν τὸ πᾶν ἀκίνητον.

Ἐμπεδοκλῆς δὲ καὶ Ἐπίκουρος, καὶ πάντες ὅσοι κατὰ συναθερισμὸν τῶν λεπτομερῶν σωματικῶν κοσμοποιῶσι, συγκρίσας μὲν καὶ ἀφ' ἀλλήλων εἰσάγουσι, γενέσεως δὲ καὶ φθορᾶς οὐ κυρίως· ἐπεὶ γὰρ καὶ ποιοὶν ἔξ' ἁλλοιώσεως, καὶ δὲ ποσὸν ἐκ συναθερισμῶν ταύτας γίνεσθαι.

D. 3. ὅσοι κατὰ] κατὰ pro vulgato μετὰ sumfi a Xyl. T. Stob. M. E. Mosc.

D. 5. συγκρίσεις] Vulgo, καὶ συγκρίσεις: copulam deleui cum Stob.

EPICURUS duas Motus species, ad perpendiculum, et ad declinationem.

HEROPHILUS, Motum alium sola mente intelligi, alium sentiri.

HERACLITUS quietem et statum prorsus e natura sustulit: hunc mortuorum esse dicens, Motum autem sempiternum, tribuit sempiternis, perituum perituris.

XXIV.

De Ortū et Interitu.

PARMENIDES, MELISSUS, ZENO, cum omnia motus expertia esse opinarentur, Ortum et Interitum prorsus negaverunt.

EMPEDOCLES, EPICURUS, denique quotquot mundum e minutis construunt particulis, ii concreciones quidem ac secretiones quasdam introducunt, Ortus et Interitus esse negant: neque enim qualitates alterando, neque coactione incrementa fieri.

Πυθαγόρας καὶ πάντες ὅσοι παθητικῶ τινὶ ἔλιν
ὑποπίθενται, κυρίως γένεσιν καὶ φθορὰν γίνεσθαι· ἐκ
γὰρ ἁλλοιώσεως στοιχείων καὶ τρεπῆς καὶ ἀναλύσεως ταῦτα
γίνεσθαι.

κε'.

Περὶ ἀνάγκης.

Θαλῆς, ἰσχυρότατον ἀνάγκη· κρατῆ γὰρ τῷ παντός.

Πυθαγόρας, ἀνάγκη, ἔφη, περικεῖσθαι τῷ κόσμῳ.

Παρμενίδης καὶ Δημόκριτος πάντα κατ' ἀνάγκη·
τὴ αὐτὴν δὲ εἰ καὶ εἰμαρμένην, καὶ δίκην, καὶ θένοιαν, καὶ
κοσμοποιόν.

κε'.

Περὶ οὐσίας ἀνάγκης.

Πλάτων, τὰ μὲν εἰς θένοιαν ἄγει, τὰ δὲ εἰς ἀνάγκη.

Ἐμπεδοκλῆς οὐσίαν ἀνάγκης, αἰτίαν χρηστικὴν τῷ ἀρ-
χῶν καὶ τῷ στοιχείων.

D. 10. ταῦτα] Mez. πάντα.

PYTHAGORAS, et quot-
quot materiam perpeffionibus
obnoxiam ponunt, ii proprie
Ortus et Interitus esse affir-
mant: res enim alteratione,
mutatione, et resolutione ele-
mentorum fieri.

XXV.

De Necessitate.

THALETIS est: validissima
omnium est Necessitas: om-
nia enim ei subsunt.

PYTHAGORAS aiebat mun-
do circumdatam esse Necessi-
tatem.

PARMENIDES, et DEMO-
CRITUS omnia fieri ex Ne-
cessitate, eandemque esse Fa-
tum, Justitiam, Providentiam,
mundi effectricem.

XXVI.

*De natura, sive substantia Ne-
cessitatis.*

PLATO quædam ad provi-
dentiam, quædam ad Necessi-
tatem revocat.

EMPEDOCLES naturam Ne-
cessitatis causam esse ait, quæ
utatur principiis et elementis.

Δημόκριτος ἢ ἀντίλυπται, καὶ ἢ φορὰν καὶ πληγὴν δὲ ὕλης.
Πλάτων ὅτε μὲν ἢ ὕλην, ὅτε δὲ τιτὸ τῷ ποιοῦντος
πρὸς τὴν ὕλην ῥέσιν.

κζ'.

Περὶ εἰμαρμένης.

Ἡράκλειτος ὅτι πάντα κατ' εἰμαρμένην, τιτὸ δὲ αὐ-
τὴν ὑπάρχειν καὶ ἀνάγκην.

Πλάτων ἐγκρίνει μὲν ἢ εἰμαρμένην ὅτι τῷ ἀνθρωπίνων
ψυχῶν καὶ βίων, σιμεισάγει δὲ καὶ ἢ παρ' ἡμῶν αἰτία. 85

Οἱ Στωϊκοὶ Πλάτωνι ἐμπερῶς, καὶ ἢ μὲν ἀνάγκην
ἀνίκητον φασιν αἰτία καὶ βιαστικὴν, ἢ δὲ εἰμαρμένην συμ-
πλοκὴν αἰπῶν τεταγμένην, εἰ ἢ συμπλοκῇ καὶ τὸ παρ'
ἡμῶν, ὅτε τὰ μὲν εἰμάρθαι, τὰ δὲ ἀνειμάρθαι.

κη'.

Περὶ οὐσίας εἰμαρμένης.

Ἡράκλειτος ὅτι οὐσίαν εἰμαρμένης, λόγον τὸν ἀπὸ δὲ

F. 4. φορὰν] Dedimus hoc ex Galeno X, 10, jam Xylandro probatum. Valgo,
φορὰν.

DEMOCRITUS renifum, la-
tionem, et percussione[m] mate-
riæ.

PLATO alias materiam, a-
lias effectricis causæ habitum
ad materiam.

XXVII.

De Fato.

HERACLITUS omnia Fato
fieri dixit: idque idem esse ac
Necessitatem.

PLATO admittit quidem
fatum in humana vita atque
actionibus: addit tamen caus-

fas a nobis profectas.

STOICI, hac in re Platonis si-
miles, necessitatem aiunt caus-
sam esse immobilem et violen-
tam: Fatum vero connexum
esse causarum ordine conten-
tum, quo etiam includantur
ea quæ sunt in potestate nos-
tra; ita ut alia Fatalia debeant
haberi, alia non Fatalia.

XXVIII.

De natura Fati.

HERACLITUS Fati sub-
stantiam esse ait rationem quæ

ἡσίας τῷ παντός δῆκοντα· αὐτὴ δὲ ἔστι τὸ ἀγέριον
σῶμα, σπέρμα δὲ τῷ παντός γενέσεως.

Πλάτων λόγον αἰδίων καὶ νόμον αἰδίων τῆς τῷ παντός
φύσεως.

Β Χρῦσιππος διύαμιν πνευματικῶν τάξει τῷ παντός
διοικητικὴν· καὶ πάλιν ἐν τοῖς Ὁροις, “ Εἰμαρμένη ἔστιν
“ ὁ τῷ κόσμῳ λόγος, ἢ νόμος τῶν ὄντων ἐν τῷ κόσμῳ,
“ προνοία διοικουμένων· ἢ λόγος καὶ ὃν τὰ μὲν γε-
“ νότα γέρονε, τὰ δὲ γινόμενα γίνεταί, τὰ δὲ γενη-
“ σόμενα γενήσεται.”

Οἱ Στωϊκοί, εἰρμὸν ἀγῶν, τέτρε τάξιν καὶ ὁπισύν-
δεσιν ἀπαράβατον.

Ποσειδώνιος τρίτῳ ὑπὸ Διός· πρῶτον μὲν γὰρ εἶ-
πὲν Δία, δεύτερον τὴν φύσιν, τρίτον δὲ τὴν εἰμαρμένην.
καθ’.

Περὶ τύχης.

Γ Πλάτων αἰτίαν ἐν προαιρετικοῖς καὶ συμβεβηκός, καὶ
ᾧ ἀκολούθημα.

per universi naturam transeat:
ipsa autem sit æthereum cor-
pus, semen procreationis uni-
versi.

PLATO rationem legemque
æternam naturæ universi.

CHRYSIPPUS facultatem spi-
ritalem, quæ totum mundum
ordine disponat. Idem in De-
finitionibus, *Fatum*, inquit,
mundi est ratio, aut lex eorum
quæ sunt in mundo, ac pro-
videntia administrantur: aut,
ratio, secundum quam et quæ
fuere, facta sunt, et fiunt quæ

VOL. IV.

fiunt: et fient ea quæ erunt.

STOICI seriem caussarum,
id est, ordinem et nexum in-
violabilem.

POSIDONIUS tertium a Jo-
ve locum tribuit: primum e-
nim Jovi adsignat, secundum
naturæ, tertium *Fato*.

XXIX.

De Fortuna.

Hanc PLATO ait causam
per accidens esse et consequi
inopinato in iis, quæ consilio
institutoque hominum suspi-
ciuntur.

• •

Ἀριστοτέλης αἰτίαν καὶ συμβεβηκὸς ἐν τοῖς κατ' ὁρ-
μῇ ἐνεχά πινος γνωμῆσι, ἀδήλον καὶ ἄστατον ἀφφέ-
ρειν δὲ τῆς τύχης τὸ αὐτόματον· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τύ-
χης καὶ ταυτομάτου εἶναι ἐν τοῖς περακτέοις πάντως· τὸ
δ' αὐτόματον, ἢ ἀπὸ τύχης· ἐν γὰρ τοῖς ἔξω πράξεως·
καὶ τ' ἢ μὲν τύχῃ, τ' λογικῶν· τὸ δὲ αὐτόματον, καὶ τ' λο-
γικῶν καὶ τ' ἀλόγων ζώων καὶ τ' ἀψύχων σωματίων.

Ἐπίκουρος ἀσύστατον αἰτίαν προσώποις, θεόνοις,
τρόποις.

Ἀναξαγόρας καὶ οἱ Στωϊκοὶ ἀδήλον αἰτίαν ἀνθρωπίνῳ
λογισμῷ· ἃ μὲν γὰρ εἶναι κατ' ἀνάγκην, ἃ δὲ κατ'
εἰμαρμένῳ, ἃ δὲ κατ' ἀνάγκην, ἃ δὲ κατὰ τύχην,
ἃ δὲ κατὰ τὸ αὐτόματον.

λ'.

Περὶ φύσεως.

Ἐμπεδοκλῆς φύσιν μίξιν ἐξ ἑῶν, μίξιν δὲ τῶν στοιχείων

C. 7. οὐκ ἀπὸ τύχης] Mez. οὐ πᾶν τύχης.

ARISTOTELES causam per
accidens in his, quæ, appetitu
movente, finis causa aguntur:
incertam eam, et instabilem.
Porro Fortunam a casu dif-
ferre: cum illa in actionibus
locum habeat duntaxat, casum-
que admittat: casus autem
Fortunæ locum non det fem-
per; quippe cum casus et in
ratione præditis, et in brutis,
adeoque etiam inanimatis lo-
cum habeat: Fortuna non,
nisi ubi ratio inest.

EPICURUS causam esse dix-

it instabilem, ob mutationem
personarum, temporum, mo-
tum.

ANAXAGORAS et STOICI,
causam dicunt esse quæ hu-
mana ratiocinatione cognosci
nequeat. Fieri enim alia ne-
cessario, alia Fato, alia insti-
tuto animi, alia forte Fortuna,
alia casu.

XXX.

De Natura.

EMPEDOCLI visum fuit, ni-
hil esse Naturam, nisi per-
mixtionem et divulsionem ele-

καὶ ἀφίστασιν· γράφει γὰρ οὕτως ἐν τῷ πρώτῳ φυσικῷ,

Ἄλλο δὲ τοι ἔρέω· φύσις οὐδενός ἐστιν ἀπάντων
Θνητῶν, οὐδὲ τις οὐλομένη θανάτῳ τελευτῇ,
Ἀλλὰ μόνον μίξις τε διάλλαξις τε μιγνύντων
Ἐστὶ· φύσις δὲ βροτοῖς ὀνομάζεται ἀνθρώποισιν.

Ἀναξαγόρας ὁμοίως τῷ φύσιν, σύγκρισιν καὶ διάκρισιν,
τῶν γένεσιν καὶ φθορῶν.

D. 6. οὐδενός] Sic Plutarch. Adv. Colot. p. 1111. F. Vulgo, οὐδέν.

mentorum. Sic enim scribit
in primo libro de Naturali
philosophia,

*Jam quod naturam mortales nomine
dicunt,
Hoc nihil est: neque enim mortem na-
tura, vel ortum
Humano præbet generi: nam mixtio
tantum,*

*Mixtorumque subest quædam secretio
rebus,
Idque homines vulgo Naturam dicere
sueunt.*

Itidem ANAXAGORAS con-
cretionem, et secretionem, id
est, ortum et interitum, Na-
turæ nomine intelligebat.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

PLUTARCHI

DE

PLACITIS PHILOSOPHORUM

LIBER SECUNDUS.

B **Τ**ΕΤΕΛΕΚΩΣ τοίνυν τὸν αὐτὸν ἀρχῶν καὶ στοιχείων,
καὶ τῶν συνεδρευόντων αὐτοῖς λόγον, τρέψομαι πρὸς
τὸν αὐτὸν τῶν ἀποτελεσμάτων, ἀπὸ τοῦ ἀεικτικωτάτου
πάντων ὁδησάμενος.

B. 2. πρὸς τὸν περὶ] περὶ, pro vulgato ἐπὶ, recepimus ex Mez. et margine Voff.

ABSOLUTA relatione de principiis, elementis, et aliis quæ ad eandem pertinent classem, ad effecta proinde me convertam, ordiarque ab eo quod omnia reliqua continet.

α'.

Περὶ κόσμου.

Πυθαγόρας πρῶτος ὠνόμασε τὸν ὅλων ἀειοχῆν, κόσμον, ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ τάξεως.

Θαλῆς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, ἕνα τὸν κόσμον.

Δημόκριτος καὶ Ἐπίκουρος καὶ ὁ τέτων μαθητὴς ὁ Μητρόδωρος, ἀπείρους κόσμους ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ πᾶσαν ἀείρισαν.

Ἐμπεδοκλῆς τὴν τῷ ἡλίῳ περιδρομὴν εἶναι ἀειοχῆν τῷ κόσμῳ, καὶ τὸτο πῦρ αὐτοῦ.

Σέλευκος ἀπειρον τὸν κόσμον.

Διογένης τὸ μὲν πᾶν, ἀπειρον, τὸν δὲ κόσμον πεπεραμένον.

Οἱ Στωϊκοὶ, ἀφαιρῆναι τὸ πᾶν καὶ τὸ ὅλον· πᾶν μὲν

B. 9. καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ] Omittit Galen. probante Corsino. Omnes alii libri habent; item Cyrillus Adv. Julian. II. p. 46. B. Equidem compilatori hoc relinquam, nec omnia ad rationem in eo exigam.

C. 1. τούτων μαθητὴς Μητρόδωρος.] Præferam τούτου μ. M. ut est apud Cyrillum I. m. Minus probem Galeni—τούτε μαθητὴς Λεύκιππος. Respicitur ad illam Metrodori opinionem supra memoratam I, 5.

I.

De Mundo.

PYTHAGORAS primus complexum universi affectit Mundi nomine, propter ordinem qui in eo est. Græca enim vox *Kosmos*, ordinem ornatumque significat.

THALES et ejus sectatores, unum censuerunt esse Mundum.

DEMOCRITUS, EPICURUS, et discipulus eorum METRODORUS, infinitos Mundos in

infinito, secundum omnes circumstantias.

EMPEDOCLES Solis conversione Mundum circumscribi ait, huncque esse ejus finem.

SELEUCUS infinitum Mundum.

DIOGENES Universum infinitum, Mundum autem finitum.

STOICI discrimen statuunt inter Universum et Totum. Universum enim esse infini-

γὰρ εἶναι τὸ σὺ κενῶ ἀπειρον, ὅλον δὲ χωρὶς τῆς κενῆς
τὸν κόσμον· ὥστε ἢ τὸ αὐτὸ εἶναι ὃ πᾶν καὶ τὸν κόσμον.

β'.

Περὶ σχήματος κόσμου.

Οἱ μὲν Στωϊκοὶ σφαιροειδῆ τὸν κόσμον· ἄλλοι δὲ,
κωνοειδῆ· οἱ δὲ, ὠοειδῆ.

Ἐπίκουρος δὲ, εἰδέχεσθαι μὲν εἶναι σφαιροειδεῖς
τῶς κόσμους, εἰδέχεσθαι δὲ καὶ ἑτέροις σχήμασι κεχ-
ρῆσθαι.

γ'.

Εἰ ἔμφυχος ὁ κόσμος.

Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἔμφυχον τὸν κόσμον καὶ προνοίᾳ
διοικούμενον.

Δημόκριτος δὲ καὶ Ἐπίκουρος καὶ ὅσοι τὰ ἄτομα εἰση-
γῶν καὶ τὸ κενόν, ἢτε ἔμφυχον, ἢτε προνοίᾳ διοικεῖσθαι,
φύσιν δὲ πᾶσι ἀλόγῳ.

C. 11. τὸ πᾶν καὶ τὸν κόσμον] Sic Jannot. Schott. T. V. Mez. Vulgo pro πᾶν est
ὅλον: atque ita omnes reliqui libri cum Galen. et Cyrill. At margo
Voss. delet οὐ: haud absurde.

C. 13. Περὶ σχήματος κόσμου] κόσμου, quod vulgo abest, addidimus ex Galen.
Venet. Mosc. Bud. T. V.

tum adjuncto inani, Totum
autem esse Mundum seorsim
ab inani: itaque non idem esse
Universum et Mundum.

II.

De Figura Mundi.

Stoici globi figuram Mun-
do adsignant, alii turbinis, ovi
quidam.

EPICURUS, posse Mundos
esse globosos, posse etiam alia
esse figura.

III.

An Mundus animatus sit.

Reliqui omnes sentiunt
Mundum animatum esse et
providentia gubernari.

DEMOCRITUS autem, EPI-
CURUS, et qui præter hos in-
ane et atomos introducunt, et
animæ expertem Mundum fa-
ciunt, neque providentia, sed
natura quadam bruta, admi-
nistrari aiunt.

Ἀριστοτέλης οὐτ' ἐμφύχον ὅλον δι' ὅλων, οὔτε μὴν αἰσθητικόν, οὔτε λογικόν, οὔτε νοερὸν, οὔτε παρνοία δι-
οικέμενον· τὰ μὲν γὰρ ἑρῶν τῶν ἀπάντων κοινωνεῖν, ε-
σφάμεας γὰρ παύειν ἐμφύχας καὶ ζωπίας· τὰ δὲ παύ-
για μηδενὸς αὐτῶν, καὶ δ' εὐταξίας καὶ συμβεβηκός, οὐ
παρνομενῶς, μετέχειν.

δ'.

Εἰ ἀφθαρτος ὁ κόσμος.

Πυθαγόρας καὶ Πλάτων, γενητὸν ὑπὸ θεῶ τὸν κόσ-
μον· καὶ φθαρτὸν μὲν, ὅσον ὅτι τῇ φύσει, αἰσθητὸν γὰρ
εἶναι ἀπὸ τὸ σωματικόν· οὐ μὴν φθαρσόμενον γε, παρ-
νοία καὶ συνοχῇ θεῶ.

Ἐπίκουρος φθαρτὸν, ὅτι καὶ γενητὸν, ὡς ζῶον, ὡς
φυτόν.

D. 12. ὅλον δι' ὅλων] Præstat ὅλον δι' ὅλου, ut Stob. p. 48. Galenus pejus etiam ὅλον δι' ὅλου. In vulgata omnes reliqui, et Eusebius adeo, consen-
tiunt.

E. 7. Πυθαγόρας καὶ Πλάτων] Πυθαγόρας καὶ οἱ Στωϊκοί, Voss. Mosc. T. V. P. Bud. Πυθαγόρας, καὶ Πλάτων, καὶ οἱ Στωϊκοί, Euseb. Venet. Colleg. Nov. quæ lectio præferenda aliis. Stobæus non nisi Πυθαγόρας ha-
bet.

ARISTOTELES neque ani-
matum totum per omnes par-
tes dicit, neque sensu, ratione
aut mente præditum, neque a
providentia temperari. Nam
cœlestibus quidem hæc omnia
adesse, quod orbibus contine-
antur animatis atque animalibus.
Terrestria autem om-
nibus istis carere: et ordinem
per accidens iis, non per se
aut a causâ antegressâ contin-
gere.

IV.

An expers interitus sit Mundus.

PYTHAGORAS et PLATO
Mundum a Deo factum arbi-
trati sunt, et quod ad naturam
attinet, obnoxium interitui,
quia corporeus, ideoque sen-
sibus sit expositus: non autem
perituum, providentia eum
et Deo continente.

EPICURUS caducum, quia
ortus, ut animal, ut stirpem.

Ξενοφάνης, ἀγέννητον καὶ αἰδὶον καὶ ἀφθαρτον τὸν κόσμον.

Ἀριστοτέλης τὸ ὑπὸ τῆς σελήνης τῷ κόσμῳ μέρος παθητὸν, ἐν ᾧ καὶ τὰ πείγματα κηράνεται.

ε'.

Πόθεν τρέφεται ὁ κόσμος.

Ἀριστοτέλης, Εἰ τρέφεται ὁ κόσμος, καὶ φθαρήσεται· ἄλλὰ μὴν ὁδευμένης πινος ὁπιδεῖται τροφῆς· ἀλλὰ τὸ καὶ αἰδὶος.

387 Πλάτων, αὐτὸν αὐτῷ τὸν κόσμον ἐκ τῶ φθίνοντος καὶ μεταβολῇ τὸν τροφὸν παρέχεσθαι.

Φιλόλαος, διττῶν εἶναι τὴν φθορὰν, τότε μὲν ἐξ ἕραν πρὸς ῥυέντος, τότε δὲ ἐξ ὕδατος σελήνιακῶς, περιστροφῇ τῷ αἰέρος ἀποχρήντος· καὶ τούτων (εἰ) τὰς ἀναθυμιάσεις τροφὰς τῷ κόσμῳ.

ς'.

Ἀπὸ ποίῃς στοιχείων ἤρξατο κοσμοποιεῖν ὁ θεός.

Οἱ Φυσικοὶ ἀπὸ γῆς ἀρξασθὰ φασὶ πρὶν γενέσθαι

A. 9. φυσικῶ] Stoicis hæc tribuit Stob. p. 47. Sane Στωϊκοὶ verisimilior judicanda est lectio, ut monuit Corfinus.

XENOPHANES, neque ortum, et sempiternum, ac nunquam interitum.

ARISTOTELES partem Mundi quæ infra Lunam est, affectionibus obnoxiam, in qua parte etiam terrestria suas patiuntur mutationes.

V.

Unde alatur Mundus.

ARISTOTELES sic: Si alitur Mundus, etiam peribit: at nullo indiget nutrimento; est ergo sempiternus.

PLATO, ipsum Mundum fibi mutatione eorum quæ intereunt suppeditare nutrimentum.

PHILOLAUS, duplicem esse interitum, unum igne cœlitus defluente, alterum lunari aqua per revolutionem aëris effusa: atque horum exhalationes esse alimentum Mundi.

VI.

A quo elemento Mundi opificium sit orsus Deus.

PHYSICI a terra inchoasse

τῷ κόσμῳ, καθάπερ ἀπὸ κέντρου· ἀρχὴ δὲ σφαίρας τὸ κέντρον.

Πυθαγόρας ἀπὸ πυρὸς καὶ τῷ πέμπτῳ στοιχείῳ.

Ἐμπεδοκλῆς τὸν μὲν αἴθερα, πρῶτον ἀνακριθῆναι· δεύτερον δὲ, τὸ πῦρ ἐφ' ᾧ τὴ γῆν· ἔξ ἧς ἄγαν διε-
σφιγδομένης τῇ ῥύμῃ τὴ διεφορεῖς, ἀναβλύσαι τὰ ὕδαρ·
ἔξ οὗ θυμιαθῆναι τὴ ἀέρα, καὶ γενέσθαι τὴ μὲν οὐρανὸν ἐκ
τῷ αἴθερος, τὴ δὲ ἥλιον ἐκ πυρὸς, πικρῆναι δὲ ἐκ τῶν
ἄλλων τὰ δεινεία.

Πλάτων τὸ ὁρατὸν κόσμον γερονέναι πρὸς παράδειγμα
τῶ νοητοῦ κόσμου· τὸ δὲ ὁρατὸν κόσμον πρῶτον μὲν εἶναι τὴ
ψυχὴν, μετὰ δὲ ταύτῃ τὸ σωματοειδές, τὸ ἐκ πυρὸς μὲν
καὶ τῆ γῆς πρῶτον, ὕδατος δὲ καὶ ἀέρος δεύτερον.

Πυθαγόρας, πέντε σχημάτων ὄντων τεσσάρων, ἅπερ κα-
λεῖται καὶ μαθηματικά, ἐκ μὲν τῷ κύβῳ φησὶ γερονέναι
τὴν γῆν, ἐκ δὲ τῆ πυραμίδος τὸ πῦρ, ἐκ δὲ τῷ ὀκ-
-

A. 12. καὶ τῷ πέμπτῳ στοιχείῳ] Omisit hæc Galenus: recte, iudice Corfino.

aiunt Mundi ortum tanquam
e centro. Est enim centrum,
globi initium.

PYTHAGORAS ab igne et
quinto elemento.

EMPEDOCLES primo fuisse
secretum ætherem, deinde ig-
nem, post terram, qua nimis
in arctum coacta ob impetum
circumagitationis, aqua ebul-
lierit: ex hac aërem exhalasse:
ac cælum quidem ex æthere
natum, Solem ex igne: reli-
qua circa terram quæ sunt,

condensata coiisse ex reliquis.

PLATO ait, visibilem Mun-
dum factum ad exemplum ejus
qui in mente fuit: ejus visi-
bilis Mundi priorem tempore
partem existitisse animam, post
corporea, quæ primo ex igni et
terra, posteriore loco ex aqua
et aëre coaluerint.

PYTHAGORAS, cum sint
quinque formæ solidorum cor-
porum (*mathematica* etiam
hæc vocantur) e cubo ortam
ait terram, e pyramide ignem,

παίεθ' ἢ αἶρα, ἐκ δὲ τῶ ἐκασταέθ' τὸ ὕδωρ, ἐκ δὲ
τῶ δωδεκαέθ' πᾶν τῶ παντός σφάιραν.

Πλάτων δὲ καὶ ἐν ταύταις πυθαγορίζει.

ζ'.

Περὶ τάξεως τῶ κόσμου.

Παρμενίδης φάνας εἶναι περιπεπλεγμένας, ἐπαλλή-
λους, ἢ μὲν ἐκ τῶ ἀραιῆς, ἢ δὲ ἐκ τῶ πυκνῆς μικτὰς
δὲ ἁλλήλαις ἐκ φωτός καὶ σκότους, μεταξύ τούτων καὶ ὁ
περιέχον δὲ πάσας, τείχεα δίκην φερόν ὑπάρχειν.

Δεύκιππος καὶ Δημόκριτος χιτῶνα κύκλῳ καὶ ὑμένα
περιτένουσιν τῷ κόσμῳ.

Ἐπίκουρος εἰῶν μὲν κόσμων ἀραιὸν ὁ πέρας, εἰῶν δὲ
πυκνόν καὶ τούτων τὰ μὲν πῦρ, κινέμενα, τὰ δὲ, ἀκίνητα.

Πλάτων πῦρ πρῶτον, εἶτα αἰθέρα, μεθ' ὃν αἶρα,
ἐφ' ᾗ ὕδωρ, τελευταίαν δὲ γῆν· εἴητε δὲ τὸ αἰθέρα τῷ
πυρὶ συνάππει.

C. 9. ἀλλήλαις] Jun. ἄλλας, ut Xyl. edidit ex Eusebio: item Stobæus, et to-
tum hunc locum pleniorē habet.

ex octo basium corpore aërem,
e viginti basium forma aquam,
e duodecim basium solido glo-
bum Univerſi.

PLATO in his quoque Py-
thagoram imitatur.

VII.

De ordine Mundi.

PARMENIDES corollas ait
esse crebras inter se confertas,
unam ex raro, alteram e den-
so: his interjectas alias, ex
lumine et tenebris mixtas:
esse autem solidum quidpiam
instar muri, quod istas omnes

corollas contineat.

LEUCIPPUS et DEMOCRI-
TUS Mundo in orbem tuni-
cam atque membranam cir-
cumtendunt.

EPICURUS quorundam
mundorum extrema rara, quo-
rundam densa, et mobilia alia,
alia immobilia statuit.

PLATO ignem primo loco
statuit, proximo ætherem, de-
inde aërem, post hunc aquam,
postremo terram: interdum
ætherem igni conjungit.

Ἀριστέλης πρῶτον μὲν ἀέρα ἀπαθῆ, πῆμπτον δὲ πὶ σῶμα· μεθ' ὃ παθητὸν, πῦρ, ἀέρα, ὕδωρ· τελευταίαν δὲ γλῶ· τούτων δὲ τοῖς μὲν ἑραρίοις ἀποδεδόσθαι τ' κυκλικῶς κίνησιν· τῷ δὲ ὑπ' ἐκείνα τεταγμένων, τοῖς μὲν κέφοις, τ' ἄνω· τοῖς δὲ βαρέσι, τ' κατώ.

Ἐμπεδοκλῆς μὴ δεῖ παντὸς ἐστῶσαι, μηδ' ὀρισμένης τῆς τόπης τ' φοιχείων, ἀλλὰ πάντα πῶς ἀλλήλων μεταλαμβάνειν.

ή.

Τίς ἡ αἰτία τῆς τ' κόσμον ἐγκεκλίσθαι.

Διογένης, Ἀναξαγόρας, μὲν τὸ συστῆναι τ' κόσμον, καὶ τὰ ζῶα ἐκ τ' γῆς ἔξαγαγεῖν, ἐγκλιθῆναι πῶς τ' κόσμον, ἐκ τῆς αὐτομάτης ἐς τὸ μεσημβρινὸν αὐτῷ μέρεος· ἴσως ὥστε πρηνείας, ἵνα αὐτὸ μὲν τινα ἀοίκητα γένῃται, αὐτὰ δὲ οἰκητὰ μέρη τῆς κόσμου, καὶ ψύξιν καὶ ἐκπύρωσιν καὶ εὐκρασίαν.

D. 8. ἀέρα ἀπαθῆ] αἰθέρα Euseb. Stob. Jun. Mez. Rectius. Mox pro δὲ, Euseb. γε quod recepit Xyl. poterat et δὲ scripsisse auctor. Stobæus τε habet post πῆμπτον, quod codex Aug. omittit.

D. 10. ἀποδεδόσθαι] Sic Euseb. et Mosc. Vulgo, ἀποδιδόναι.

ARISTOTELES primo ætherem omnis exsortem perfectionis, quintum scilicet corpus: deinceps obnoxia motibus, ignem, aërem, aquam, denique terram. Horum cœlestibus motum circularem assignatum esse: inferioribus, quæ quidem levia sunt, sursum: quæ gravia, deorsum lationem.

EMPEDOCLES non perpetuo aut definitis locis reposita elementa dicit, sed quodvis in cujusvis locum succedere.

VIII.

Quæ causa sit inclinationis Mundo.

DIOGENES, et ANAXAGORAS, postquam Mundus constitutus fuit, et e terra produxit animalia, quodammodo inclinatum Mundum fortuito censent in austrinas partes: fortassis providentia sic fatigante, ut Mundi partes quædam habitari, aliæ non possent, ratione gelu, ardoris, commodæ temperiei.

Ἐμπεδοκλῆς, τῷ ἀέρι ἐξαντος τῇ τοῦ ἡλίου ὁρμῇ,
ἐγκλιθῆναι τὰς ἀρκτας, καὶ τὰ μὲν βόρεια ὑψωθῆναι, τὰ
δὲ νότια ταπεινωθῆναι, καὶ ὁ καὶ τὸ ὅλον κόσμον.

θ'.

Περὶ τῷ ἐκτὸς τῷ κόσμῳ, εἰ ἔστι κενόν.

Οἱ μὲν ὑπὸ Πυθαγόρου, ἐκτὸς εἶναι τῷ κόσμῳ κε-
νόν, εἰς ὃ ἀναπνεῖ ὁ κόσμος, καὶ ἔξ οὗ.

Οἱ δὲ Στωϊκοὶ εἰς ὃ καὶ τὸ ἐκπύρῳσιν ἀναλύεται ὁ
ἀπειρον.

Ποσειδώνιος, ὅτι ἀπειρον, ἀλλ' ὅσον αὐταρκές εἰς τὸ
ἀφ' αὐτοῦ, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Κενῷ.

Ἀριστοτέλης μὴδὲν εἶναι κενόν.

Πλάτων, μήτε ἐκτὸς τοῦ κόσμου, μήτε ἐντὸς μη-
δὲν εἶναι κενόν.

A. 5. Ἀριστοτέλης μὴδὲν] Sic Euseb. Vulgo vitiose Ἀριστοτέλης ἔλεγεν. Locum
de Aristotele plane omittit Stob. At Galen. hoc cum Platone com-
municat, ita—περὶ Κενῷ. Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης μήτε ἐκτὸς τῷ κόσμῳ,
μήτε ἐντὸς, μὴδὲν εἶναι κενόν.

EMPEDOCLES, aëre cedente
Solis impetui, septentriones
docet declinasse, ita ut partes
iis vicinæ in sublime attolle-
rentur, deprimerentur austrin-
æ: atque hanc inclinationem
toti proinde Mundo accidisse.

IX.

*De eo quod est extra Mundum,
an id vacuum sit.*

PYTHAGORICI extra Mun-
dum inane esse putant, in quod,

et e quo Mundus respiret.

STOICI inane esse, in quod
quidem conflagratione sua
mundus dissolutum eat.

POSIDONIUS non inane, sed
quantum dissolutioni sufficiat,
in libro primo de Inani.

ARISTOTELES affirmat,
nullum esse inane.

PLATO negat ullum esse,
vel extra, vel intra mundum,
inane.

Ι.

Τίνα δεξιά τῷ κόσμῳ καὶ τίνα ἀριστερά.

Πυθαγόρας, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, δεξιά τῷ κόσμῳ τὰ ἀνατολικὰ μέρη, ἀφ' ὧν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· ἀριστερά δὲ, τὰ δυτικὰ.

Ἐμπεδοκλῆς δεξιά μὲν τὰ κατὰ τὸν θεριῶν τρεπικόν, ἀριστερά δὲ τὰ κατὰ τὸν χειμερινόν.

ΙΑ.

Περὶ οὐρανῶ, τίς ἡ τέσσα ὁσία.

Ἀναξίμανδρος πῶς περιφορὰν πῶς ἔξωτάτω, γῆνιν.

Ἐμπεδοκλῆς τερέμνιον εἶναι τὸν οὐρανόν, ἔξ' αἰέρος συμπαγόντος ὑπὸ πυρὸς κρυσταλλοειδῶς, τὸ πυρῶδες καὶ αἰρῶδες ἐν ἑκατέρῳ τῷ ἡμισφαίριον περιέχοντα.

Ἀριστοτέλης ἐκ πέμπτης σώματος πυρὸς, ἢ ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ μίγματι.

B. 7. Ἀναξίμανδρος—γῆνιν] Probo Stobæi lectionem, Ἀναξίμανδρος καὶ Παρμενίδης, τὴν περιφορὰν τὴν ἔξωτάτω τῆς γῆς εἶναι τὸν οὐρανόν. Eusebius, Ἀναξίμανδρος τὴν περιφορὰν τῆς ἔξωθεν ζωῆς εἶναι, quod Xyl. recepit: rectius quidem quam Vigerius, qui hunc reprehendens, Plutarcheam lectionem Eusebio intulit.

B. 9. πυρὸς] Mez. corrigit τινος: sed altius latet vitium. Eusebius omittit πυρὸς, recte: rectius etiam Stobæus, Ἀριστοτέλης ἐκ πέμπτου σώματος λέγει γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως—δσ.

X.

Quæ partes Mundi dextræ sint, quæ sinistræ.

PYTHAGORAS, PLATO, ARISTOTELES, dextras mundi partes faciunt quæ ad ortum sunt, unde motui initium: sinistras, quæ ad occasum.

EMPEDOCLES dextra vocat quæ sunt ad circulum æstivæ Solis conversionis, sinistra quæ ad hybernum.

XI.

De Cælo, quæ ejus natura.

ANAXIMENES dicit rotationem esse extremi orbis.

EMPEDOCLES Cælum esse solidum, glaciei in modum ab igne ex aëre compactum, quod ignitam aëreamque naturam in utroque globi semisse contineat.

ARISTOTELES e quinto corpore, igne, vel calidi cum frigido mixtione.

ιβ'.

c Περὶ Διαιρέσεως ἑρανό, εἰς πόσας κύκλους Διαιρεῖται.

Θαλῆς, Πυθαγόρας, οἱ ἀπ' αὐτοῦ, μεμερίασθαι πλὴν τοῦ παντός οὐρανοῦ σφαῖραν εἰς κύκλους πέντε, οὕσιν αὖτε παραγερύουσι ζώνας· καλεῖται δὲ ὁ μὲν αὐτοῦ, ἀρκτικός τε καὶ ἀειφανής· ὁ δὲ, θερινὸς τροπικός· ὁ δὲ, ἰσημερινός· ὁ δὲ, χειμερινὸς τροπικός· ὁ δὲ, ἀνταρκτικός τε καὶ ἀφανής· λόξος δὲ τοῖς τρισὶ μέσοις ὁ καλέμενος ζωδιακός ὑποβέβληται, παρεπιφύων τῷ μέσῳ τριῶν· πάντας δὲ αὐτὰς ὁ μεσημβρινὸς πρὸς ὀρθὰς ἀπὸ τῆς ἀρκτικῆς ἐπὶ τὸ ἀντίξου τεμένει.

Πυθαγόρας περὶ τοῦ ἐπινενοικέναι λέγεται ὅτι λόξωσιν τῷ ζωδιακοῦ κύκλῳ, ἥντινα Οἰνοπίδης ὁ Χίος ὡς ἰδὼν ἐπίνοιαι σφετερίζεται,

ιγ'.

Τίς ἡ εἴς αὐτῶν, καὶ πῶς συνεστήκασιν.

Θαλῆς γὰρ μὲν, ἔμπυρα δὲ τὰ ἄστρα.

Ἐμπεδοκλῆς πύρινα ἔκ τῶ πυρώδους, ὅπερ ὁ αἰθὴρ

XII.

In quot arbes Caelum dividatur.

THALES, PYTHAGORAS, et hujus sectatores Caelum in circulos quinque dividunt: ipsi Zonas, id est cingula, appellant. Nomina eorum sunt, Septentrionalis, qui semper est conspicuus: solstitii æstivi circulus: Æquinoctialis: Brumæ circulus: Arctico oppositus, semper nobis occultatus. Horum tribus mediis subternitur obliquus, singulos attingens, cui signifer, seu Zodiacus, nomen est. Omnes au-

tem isti a meridiano per septentriones in oppositam ducto partem medii finduntur.

Primus PYTHAGORAS invenisse dicitur signiferi obliquitatem, quam ŒNOPIDES Chius tamen ut abs se excoGITATAM sibi vindicat.

XIII.

Quæ Stellarum natura sit, ac quomodo conflatae sint.

THALES censuit terrestres quidem esse stellas, sed ignitas tamen.

EMPEDOCLES, igneas, eo ex igne, quem in se continens

ἐν ἑαυτῷ φειέχων ἐξέθλιψε κατὰ τὴν πρῶτην διάκρισιν.

Ἀναξαγόρας τὸν περικείμενον αἴθερα, πύρινον μὲν εἶ) καὶ τὴν ὁσίαν, τῇ δ' εὐτονίᾳ τὸ φειδινήσεως ἀναρπάζοντα πέτρους ἐκ τῆς γῆς, καὶ καταφλέξαντα τέττας ἡπερικένοιν.

Διογένης, κιστηρώδῃ τὰ ἄστρα, ἀφαννοῦς δὲ αὐτὰ νομίζει τῷ κόσμῳ· πάλιν δὲ ὁ αὐτὸς ἀφανεῖς μὲν λίθους, πίπτοντας δὲ πολλάκις ὅπῃ τὴν γλῶσσαν σβέννυσθαι, καθάπερ τὸν ἐν Αἰγῶν ποταμοῖς πυρρυνδῶς κατενεχθέντα ἄστρα πέτρεινον.

Ἐμπεδοκλῆς τὰς μὲν ἀπλανεῖς ἀστέρας συνδεδέσθαι τῷ κρυστάλλῳ, τὰς δὲ πλάνητας ἀνεῖσθαι.

Πλάτων ἐκ μὲν τῷ πλείστῳ μέρους, πυρίνους, μετέχοντας δὲ καὶ τῷ ἄλλων στοιχείων κόλλης δίκην.

Ξενοφάνης ἐκ νεφῶν πεπυρωμένων, σβεννυμένων δὲ καὶ ἐκείνην ἡμέραν, ἀναζωπυρεῖν νύκτωρ καθάπερ τὰς ἀνθρακας· τοὺς γὰρ ἀνατολὰς καὶ τοὺς δύσας, ἐξάφεις εἶ) καὶ σβέσας.

æther in prima secretionē eliserit.

ANAXAGORAS : ætherem circumfitum ignea quidem esse natura, circumvolutionis autem vehementia abripuisse lapides e terra, eosque adussisse, et sic in stellas convertisse.

DIOGENES pumicum instar esse stellas censet expirationes mundi exhalantis : idem, lapides quosdam esse qui nusquam appareant, et sæpe in terram delapsi exstinguuntur : quomodo ad Ægos potamos sub

ignis forma decidit stella faxea.

EMPEDOCLES inerrantes stellas crystallo ait alligatas, erroneas ab eo solutas.

PLATO majori ex parte igneæ naturæ esse stellas, sed ita, ut glutinis loco reliquorum etiam elementorum partes admittant.

XENOPHANES nasci ex inflammatis nubibus, quæ quotidie extinguuntur, noctu quavis rursus carbonum instar accendantur : ortus quippe et occasus, nihil esse aliud quam accendi et exstingui.

Ἡρακλείδης καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, ἕκαστον τῶν ἀστέ-
ρων κόσμον ὑπάρχειν, γινῶσκοντα, αἶρα τε καὶ
αἰθέρα, ἐν τῷ ἀπείρῳ αἰθέρι· ταῦτα δὲ τὰ δόγματα
ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς φέρεται, κοσμοποιοῖσι γὰρ ἕκαστον τῶν
ἀστέρων.

Ἐπίκουρος οὐδὲν ἀπογινώσκει τούτων, ἐχρύμνος τῷ
ἐνδεχόμενῳ.

ιδ'.

Περὶ σχήματος ἀστέρων.

Οἱ Στωϊκοί, σφαιρικοὺς τὰς ἀστέρας, καθάπερ τὸν
κόσμον καὶ ἥλιον καὶ σελήνην.

Κλεάνδης, κωνοειδής.

Ἀναξίμανδης, ἥλων δίκλιν καταπεπηγέσθαι τῷ κρυστα-
λοειδεῖ.

Ἐνιοὶ δὲ, πέταλα εἶναι πύρινα, ὡς ζωγραφήματα.

A. 6. καταπεπηγέσθαι] Legendum videtur ἐγκαταπεπηγέσθαι, vel καταπεπηγέσθαι
ἐν. Vulgata occupavit omnes libros, exceptis Galen. et Euseb. qui
habent καταπεπηγμένους.

HERACLIDES et PYTHA-
GOREI quamvis stellam dixe-
runt esse Mundum in æthere
infinito, qui terram, aërem,
ætheremque contineat. Hæc
opinio etiam in Orphicis per-
hibetur: nam ORPHEI secta-
tores singulas stellas esse Mun-
dos dicunt.

EPICURUS horum nihil im-
probat, contingentiae inhæ-
rens.

XIV.

De figura Stellarum.

STOICI, globosas esse stel-
las, ut mundum quoque, ut
Solem, ut Lunam.

CLEANTHES, metæ seu tur-
binis forma.

ANAXIMENES, clavorum
instar infixos esse crystallo.

Alii, laminas esse igneas,
tanquam picturas.

ΙΕ΄.

Περὶ τάξεως ἀστέρων.

Ξενοκράτης καὶ μίας ὀπιφανείας οἶεται κινεῖσθαι τὰς ἀστέρας.

Οἱ δ' ἄλλοι Στωϊκοί, περὶ τῆς ἐτέρων τὰς ἐτέρας ἐν ὑφει καὶ βάσει.

Δημόκριτος, τὰ μὲν ἀπλανῆ πρῶτον, μετὰ δὲ ταῦτα τὰς πλανήτας, ἐφ' οἷς Ἡλίον, Φωσφόρον, Σελήνην.

Πλάτων, μὲν τὴν ἀπλανῶν ἑσιν, πρῶτον Φαίνοντα λεγόμενον, τὸν τῷ Κρόνῳ· δεύτερον, Φαέθοντα, τὴν τῷ Δίῳ· τρίτον, Πυρρόντα, τὴν τῷ Ἄρεος· τέταρτον, Ἐωσφόρον, τὸν τῆς Ἀφροδίτης· πέμπτον, Σπίλδοντα, τὴν τῷ Ἑρμοῦ· ἕκτον, Ἡλίον ἑβδόμον, Σελήνην.

Τῶν Μαθηματικῶν πινες μὲν, ὡς Πλάτων· πινές δὲ, μέσον πάντων τὴν Ἡλίον.

A. 11. Ξενοκράτης] Galen. Ξενοφάνης: rectius: neutrum tamen congruum sequenti, οἱ δ' ἄλλοι Στωϊκοί: qua de causa Corfinus corrigit Ζήνων. Equidem malim, οἱ δ' ἄλλοι, καὶ οἱ Στωϊκοί.

XV.

De ordine Stellarum.

XENOCRATES secundum unam superficiem stellas moveri autumavit.

Reliqui STOICI, alias aliis esse humiliores atque altiores.

DEMOCRITUS hoc ordine collocat: primo fixas stellas, deinde errones, in quibus Solem, Luciferum, Lunam.

PLATO ubi ab inerrantibus abiit, proximam facit stellam

Saturni, quæ ei Phæno dicitur, nos fulgidam (puto) possemus: tum Phaëthontem, id est nitentem, qui est Jupiter: ab hoc proximum Pyroënta, id est igneum, stellam Martis: inde Luciferum, qui Veneri tribuitur: quintum Mercurii sidus, quod Stilbon appellat, quasi rutilans.

MATHEMATICORUM quidam Platoni subscribunt: alii Solem in medio reponunt.

Ἀναξίμανδρος, καὶ Μητρόδωρος ὁ Χῖος, καὶ Κράτης,
ἐνωτάτω μὲν πάντων τὸν ἥλιον τετάχθαι, μετ' αὐτὸν
δὲ ἡ Σελήνην, ὑποδὲ αὐτοὺς τὰ ἀπλανῆ τῶν ἀστρων
καὶ τὰς πλανήτας.

ιζ'.

Περὶ τῆς τῶν ἀστέρων φοράς καὶ κινήσεως.

Ἀναξαγόρας, Δημόκριτος, Κλεάνθης, ἀπ' ἀνατο-
λῶν ὅπῃ δυσμαὶς φέρεσθαι πάντας τὰς ἀτέρας.

Ἀλκμαίων καὶ οἱ Μαθηματικοί, τὰς πλανήτας τοῖς
ἀπλανέσιν ἐναντίως· ὑπὸ γὰρ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς
ἀντιφέρεσθαι.

Ἀναξίμανδρος, ὑποδὲ τῶν κύκλων καὶ τῶν σφαιρῶν, ἐφ'
ὧν ἕκαστος βέβηκε, φέρεσθαι.

Ἀναξιδμήνης, ὁμοίως ὅπῃ ἡ γῆ καὶ περὶ αὐτὴν σφέ-
ρεσθαι τοὺς ἀτέρας.

Πλάτων καὶ οἱ Μαθηματικοί, ἰσοδρόμους εἶναι τὸν
ἥλιον, τὸν ἑωσφόρον, τὸν σπύλοντα.

ANAXIMANDER, METRO-
DORUS CHIUS, CRATES, sum-
mum locum Soli deferunt,
proximeque Lunam ei subji-
ciunt: sub his fixa et vaga
etiam sidera collocant.

XVI.

De latatione et motu Stellarum.

ANAXAGORAS, DEMOCRI-
TUS, CLEANTHES, ab ortu
versus occasum ferri omnes
stellas.

ALCMÆON et MATHE-

MATICI, planetas fixis ex ad-
verso, hoc est ab occasu ad or-
tum citari.

ANAXIMANDER, a circulis
et orbibus, quibus quævis in-
sistit, moveri.

ANAXIMENES, similiter sub
terram, ac circa eam ferri stel-
las.

PLATO et MATHEMATICI
æqualem cursum adsignant
Soli, Veneri, ac Mercurio.

15.

Πόθεν φωτίζονται οἱ ἀστέρες.

Μητρόδωρος, ἅπαντας τὰς ἀπλανεῖς ὑπὸ τῷ Ἡλίῳ D
προσλαμβάνεται.

Ἡράκλειτος καὶ οἱ Στωϊκοί, τρέφεται τοὺς ἀστέρας
ἐκ τῆς ἐπιγείας ἀναθυμιάσεως.

Ἀριστοτέλης, μὴ δεῖσθαι τὰ ὑράνια τροφῆς· οὐ γὰρ
φαρτὰ, ἀλλ' αἰθια.

Πλάτων καὶ οἱ Στωϊκοί, ὡς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ τὰ
ἄλλα ἐξ αὐτῆς τρέφεται.

16.

Περὶ τῶν ἀστέρων τῶν χαλουμδύων Διοσκύρων.

Ξενοφάνης, τὰς ἐπὶ τῷ πλοίων φαινομένης οἷον ἀστέ-
ρας, νεφέλια εἶ) καὶ τὴν ποσὶν κίνησιν ὡς ἀλάμποντα.

Μητρόδωρος, τῶν ὁράντων ὀφθαλμῶν μετὰ δεξιᾶς καὶ
καταπλήξεως εἶ) φιλοδοξίας.

D. 7. Πλάτων καὶ οἱ Στωϊκοί] Ita et Galen. At Euseb. P. E. XV, 48. et Stob.
p. 54. Πλάτων κοινῶς: rectius, opinor.

XVII.

Unde illuminentur Stellæ.

METRODORUS omnes stel-
las fixas a Sole illustrari ab
eoque suum lumen accipere,
dixit.

HERACLITUS et STOICI,
stellas ali eo quod a terra sur-
sum evaporat.

ARISTOTELES, cœlestia
non indigere alimento, quia
interitui non sint obnoxia.

PLATO et STOICI, item stel-
las atque universum mundum,

nutrimentum ex se ipsas ha-
bere.

XVIII.

*De Stellis quæ dicuntur Casto-
res, sive gemini.*

XENOPHANES istas stellas,
quæ supra naves apparent,
parvas putavit esse nubeculas,
ob certum affulgentes mo-
tum.

METRODORUS, micationes
esse, a videntium oculis, quos
terror et consternatio tenet,
profectas.

ιθ'.

Περὶ ὀπισθημασίας ἀτέρων, καὶ πῶς γίνετ' ἡμῶν καὶ ἕρος.

Πλάτων, τὰς ὀπισθημασίας τὰς τε θερινάς καὶ τὰς χειμερινὰς καὶ τὰς τῶν ἀτέρων ὀπιτολάς τε καὶ δυσμας γίνεσθαι, Ἡλίου τε καὶ Σελήνης, καὶ τῶν ἄλλων πλανητῶν καὶ ἀπλανῶν.

Ἀναξίμανδρος δὲ, ἀπὸ μηδὲν τέτων, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἡλίου μόνον.

Εὐδόξος, Ἄρατος, κοινῶς ἀπὸ πάντας τῶν ἀτέρας, ἐν οἷς φησιν,

Αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν,
Ἄστρα διακρίνας· ἐσκέψατο δ' εἰς ἐνιαυτὸν
Ἀτέρας οἳ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνουσιν.

κ'.

Περὶ οὐσίας Ἡλίου.

Ἀναξίμανδρος, κύκλον εἶναι ὀκτωκαιεκοσάπλασιονα τῆ γῆς, ἄρματις τευχῆ τῆ ἀφίδα ὡς πλησίον ἔχοντα κοίλῳ, πλήρη πυρός· ἥς κατὰ π μέρος ἐκφραγέσθαι

XIX.

Quid denuncient stellæ, et quomodo fiant hyems atque æstas.

PLATO indicationes æstatis atque hyemis fieri Solis, Lunæ, aliarumque fixarum et vagarum stellarum ortu atque occasu percipi tradit.

ANAXIMENES ad solum hæc refert Solem.

EUDOXUS et ARATUS, omnibus communiter accepta isthæc stellis ferunt. Arati verba subjecimus :

*Ipse hæc altitonans in cælo infixit
olympo,
Et totum prudens distinxit signa per
annum,
Eximia ut rebus de certis astra mone-
rent.*

XX.

Quæ Solis natura sit.

ANAXIMANDER Solem dixit esse circulum, cujus duodecimesima pars terræ molem æquet: orbita præditum qualis ferè est rotis currum, ignis plena, qui quadam ex

ἀφ' ὧν τὸ πῦρ, ὥσπερ ἀφ' ὧν πρηστῆρος αὐλῆς· καὶ
τῷ τῷ ἥλιον.

Ξενοφάνης, ἐκ πυριδίων τῷ συναθροισμῶν μὲν
ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως, συναθροισζόντων δὲ τὸν
ἥλιον ἢ νέφος πεπυρωμένον.

Οἱ Στωϊκοί, ἀναμμα νοερὸν ἐκ θαλάττης.

Πλάτων, ἐκ πλείους πυρός.

Ἀναξαγόρας, Δημόκριτος, Μητροδόωρος, μύδρον ἢ
πέτρην ἀφ' ἧς.

Ἀριστέλης, σφαῖραν ἐκ τοῦ πέμπτου σώματος.

Φιλόλαος ὁ Πυθαγόρειος, ὑαλοειδῆ, δεχόμενον μὲν
τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ πυρός τὸ ἀνταύγειον, διηθεῖντα δὲ
πρὸς ἡμᾶς τὸ φῶς, ὥστε πρῶτον ἡλίου τὸ ἐν τῷ
ἐρανῶ πυρῶδες, τό, τε δὲ ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐσπινειδές· καὶ
τέττον, τὸ ὑπὸ τοῦ ἐσπινειοῦ κατ' ἀνάγκησιν ἀφ' αὐτοῦ- B

F. 11. διὰ πρηστῆρος αὐλῆς] Forte vera est lectio, πρηστῆρας δι' αὐλοῦ, quo ducit
Achill. Tat. Isag. in Arat. cap. 19. Galen. δι' αὐλοῦ πρὸς ἡμᾶς.
Stob. ὥσπερ διὰ πρηστῆρος. Euseb. hanc loci partem omittit.

A. 5. Πλάτων, ἐκ πλείους πυρός] Πλάτων abest in Voss. et Bud. qui reliqua
verba, Stoicorum opinioni adjungunt. In Stob. plane omittitur hic
locus. Forte compiler eum invexit ex capite XIII.

A. 12. τό, τε δὲ—εἰδῶν] Corrupti loci, in quo libri Plutarchei consentiunt,
correctionem in Animadversionibus tractabimus.

parte ejus effulgeat per orifi-
cium, tanquam per fistulæ fo-
ramen: eumque ignem esse
Solem.

XENOPHANES, ex igniculis
qui appareant, collectis ex
humida exhalatione, et Solem
cogentibus: aut nubem igni-
tam.

STOICI, incendium mente
præditum, e mari.

PLATO, e plurimo igne.

ANAXAGORAS, DEMOCRI-
TUS, METRODORUS, massam
aut lapidem ignis candentem.

ARISTOTELES, globum e
quinta natura.

PHILOLAUS Pythagoreus,
discum vitreum, qui resplen-
dentiam mundani ignis reci-
piat lumenque ad nos retor-
queat: ut Sol videatur ignis
in cælo, qui ad nos quasi spe-
culi reflectione lucem disper-

μύλων πρὸς ἡμᾶς αὐγὴν· καὶ γὰρ ταύτῃ προσαγο-
ρεύομεν ἥλιον, οἷον εἰδῶλον εἰδῶλου.

Ἐμπεδοκλῆς, δύο Ἡλίες, τὸ μὲν ἀρχέτυπον, πῦρ ἐν
τῷ ἑτέρῳ ἡμισφαίριῳ τοῦ κόσμου, πεπληρωκὸς τὸ ἡμισ-
φαῖριον, αἰεὶ κατανταρὺ τῇ ἀνταυγίᾳ ἑαυτῷ τετραγμένον·
τὸν δὲ φαινόμενον, ἀνταύγιστον ἐν τῷ ἑτέρῳ ἡμισφαίριῳ
τῷ τοῦ ἀέρος τοῦ θερμομυγοῦς πεπληρωμένῳ, ὑπὸ κυκ-
λοτεροῦς τῇ γῆς κατ' ἀνάκλασιν ἐγίνομυδύῳ εἰς τὸ Ἡλίον
τὸν κρυσταλλοειδῆ, συμπεριελκομυδύῳ δὲ τῇ κινήσει τοῦ
πυρίνου· ὡς δὲ βραχέως εἰρησθαι συντεμόντα, ἀνταύγιστον
τοῦ πρὸς τὴν γῆν πυρὸς τὸ Ἡλίον.

Ἐπίκουρος, γήινον πύκνωμα κισσηρείδες ταῖς χαλα-
ρήσεσιν ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀνημυδύον.

κα'.

Περὶ μεγέθους Ἡλίου.

Ἀναξίμανδρος, τὸ μὲν Ἡλίον ἴσον τῇ γῇ εἶναι, τὸ δὲ
κύκλον ἀφ' οὗ τὴν ἐκπνοὴν ἔχει καὶ ἐφ' οὗ φέρεται,
ἐπικαικοσαπλασίονα τῇ γῆς.

gat: quam nos vocamus So-
lem, tanquam simulacri simu-
lacrum.

EMPEDOCLES duos Soles
facit, unum primigenium ig-
nem in altero globi mundi se-
missem, qui eum semissem im-
pleat, semper ex adverso situs
suae repercussioni splendoris:
alterum in altero semisphaerio
resplendentiam hujus, quod
semisphaerium impleatur aëre
cum calida natura permixto:
hanc resplendentiam a rotun-
ditate terrae reflecti in Solem
crystallinum, et cum motu ig-

nei elementi circumtrahi: ut-
que verbo dicam, Solem esse
resplendentiam ignis qui est
circa terram.

EPICURUS, e terra com-
pactam molem, ac pumicis
spongiæve modo pertusam, ab
igne accensam.

XXI.

De magnitudine Solis.

ANAXIMANDER, Solem
terræ æqualem esse, circuli
autem, a quo erumpit halitu,
et in quo fertur, quantitate
molem terræ vicies octies con-
tineri.

P P 4

Ἀναξαγόρας, πολλαπλασίονα Πελοποννήσου.

Ἡράκλειτος, εὖρος ποδὸς ἀνθρώπου.

Ἐπίκουρος πάλιν φησὶν εἰδέχεσθαι τὰ πειρημένα πάντα, ἢ τηλικούτον ἡλικὸς φαίνεται, μικρῷ μείζων ἢ ἐλάττω.

κβ'.

Περὶ σχήματος Ἡλίου.

Ἀναξίμανδρος, πλατὺν ὡς πέταλον τὸν Ἥλιον.

Ἡράκλειτος, σφαροειδῆ, ὑπόκυρτον.

Οἱ Στωϊκοί, σφαιροειδῆ, ὡς τὸν κόσμον καὶ τὰ ἄστρα.

Ἐπίκουρος, εἰδέχεσθαι τὰ πειρημένα πάντα.

κγ'.

Περὶ τροπῶν Ἡλίου.

Ἀναξίμανδρος, ὑπὸ πεπυκνωμένης ἀέρος καὶ ἀντιτύπε ἰσχυροῦσθαι τὰ ἄστρα.

Ἀναξαγόρας, ἀνταπώσκει τὸ πρὸς ταῖς ἀρκτοῖς ἀέρας, ὃν αὐτὸς συνωθῶν ἐκ τῆς πυκνώσεως ἰσχυροποιεῖ.

ANAXAGORAS, multiplici ad Peloponnesum proportionem Solem esse.

HERACLITUS, latitudine vestigii humani.

EPICURUS rursus ait, posse omnia ista vera esse, aut tantum esse, quantus et qualis videtur, vel maiorem paulo aut minorem.

XXII.

De forma Solis.

ANAXIMENES, folii instar latum esse.

HERACLITUS, scaphæ in

formam, subcurvum.

STOICI, globi forma, qua et mundus et Stellæ.

EPICURUS, fieri posse isthæc omnia.

XXIII.

De conversionibus Solis.

ANAXIMENES censuit, astra impelli a condensato et renitente aëre.

ANAXAGORAS, aëris, qui ad septentriones est, impulsionem in diversam partem, quem aërem stipando cogens facit validum.

Ε Ἐμπεδοκλῆς, ὑπὸ τῆς περιεχέουσιν αὐτὸν σφάρας
καλυόμενον ἄχρι παντός εὐθυπορεῖν, καὶ ὑπὸ τῆς τροπικῶν
κύκλων.

Διογένης, ὑπὸ τῶ ἀντιπίπτοντος τῇ θερμότητι ψυχρῶς
σβέννυσθαι τὸ ἥλιον.

Οἱ Στωϊκοί, καὶ ὁ ἀφάρτημα τῆς ὑποκειμένης τρο-
φῆς διέρχεσθαι τὸ ἥλιον· ὠκεανὸς δὲ ἔστιν ἡ γῆ, ἥς τινὲς
ἀναθυμιάσιν ἐπινέμεται.

Πλάτων, Πυθαγόρας, Ἀριστοτέλης, καὶ ἄλλοι λόξωσιν
τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, δι' οὗ φέρεται λοξοπορῶν ὁ ἥλιος,
καὶ κατὰ δορυφορίαν τῶν τροπικῶν κύκλων· ταῦτα δὲ πάντα
καὶ ἡ σφαῖρα δείκνυσιν.

καδ'.

Ε Περὶ ἐκλείψεως Ἠλίου.

Θαλῆς πρῶτος ἔφη ἐκλείπειν τὸ ἥλιον, καὶ σελιώης
αὐτὸν ὑποστρεφούσης κατὰ χάθετον, ἕως φύσει γινώ-

E. 7. ἡ γῆ] Marg. Voff. ἡ γῆ itaque vertit Bud. T. V. ὡς ὠκεανὸς δὲ ἔστιν ἡ γῆ.
Stob. omittit ἡ γῆ. Galen. sententiam potius quam verba reddit,
ὠκεανὸν δὲ καὶ τὴν θάλασσαν παρέχειν τῷ ἡλίῳ τροφήν—. Igitur corrigam
καὶ γῆ.

E. 9. περὶ τὴν λόξωσιν] Legendum, cum Mez. παρὰ τὴν λόξωσιν.

EMPEDOCLES, ne in direc-
tum semper progrediatur, im-
pediri a continente ipsum glo-
bo et a tropicis, hoc est solsti-
tiorum circulis.

DIOGENES, a frigore calori
occurrente extingui Solem.

STOICI, secundum interval-
lum alimentum subiecti progredi
Solem. Oceanus autem terra
est cujus vaporem exhalantem
depascitur.

PLATO, PYTHAGORAS, A-

RISTOTELES, Solem obli-
quum cursum conficere, aiunt,
propter signiferi, in quo mo-
vetur, inclinationem, stipati
solstitialibus circulis: quæ
omnia in sphaera artificio ela-
borata proponuntur ad spec-
tandum.

XXIV.

De Solis defectu.

THALES primus docuit So-
lem deficere, quando Luna ad
lineam infra eum fertur, quæ

δυσ' βλέπεσθαι δὲ τοῦτο καποπτικῶς ὑποτιθεμένην τῷ δίσκῳ.

Ἀναξίμανδρος, τὸ τῷ τρομίᾳ τῷ πυρὸς διεκπνοῆς ἀποκλειομένην.

Ἡράκλειτος, καὶ τῷ σκαφοειδῶς φερῶν, ὥστε οὐ μὴ κοῖλον ἄνω γίνεσθαι, τὸ δὲ κυρτὸν κάτω πρὸς τὴν ἡμετέραν ὄψιν.

Ξενοφάνης, καὶ σβέσειν ἕτερον δὲ πάλιν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς γίνεσθαι· παριστόρηκε δὲ καὶ ἐκλείψιν ἡλίου ἐφ' ὅλον μῆνα, καὶ πάλιν ἐκλείψιν ἀντελῆ, ὥστε τὴν ἡμέραν νύκτα φαίνεσθαι.

Ἐνιοι, νεφῶν πύκνωσιν τῇ ἀοράτως ἐπερχομένων τῷ δίσκῳ.

Ἀρίσταρχος τὸ ἥλιον ἴσησι μὲν τῇ ἀπλανῶν, τὴν δὲ γῆν κινεῖ πρὸς τὸν ἡλιακὸν κύκλον, καὶ καὶ ταῖς ταύτης ἐγκλίσεις σκιάζεσθαι τὸν δίσκον.

F. 4. ὑποτιθεμένην τῷ δίσκῳ] Xyl. probabiliter vertit. Græca corrupta sunt, ut et Mez. monuit. Unus Stob. habet varietatem, nec eam sanam, βλέπεσθαι δὲ τοῦτο καποπτικῶς ὑποτιθέμενον τῷ δυσμῶ. Puto corrigendum, β. δ. αὐτὴν κ. ὑποτιθεμένην τῷ δίσκῳ.

natura est terrestri: idque in speculis cerni, subjici Soli discum Lunæ.

ANAXIMANDER, obturato foramine, per quod ignis exspirat.

HERACLITUS, inversione corporis Solis, quod scaphæ simile eum ponere diximus, ita ut cavum sursum, curvum deorsum versus nostrum visum obvertatur.

XENOPHANES, extinctione: rursus autem nasci in

ortu alium. Narrationem porro adjecit de quodam Solis defectu, qui totum duraverit mensem, et alio perfecto, qui diem in noctem mutaverit.

Quidam nubium condensationem caussantur, quæ, visu non cernente eas, disco Solis obducantur.

ARISTARCHUS Solem fixis stellis adjungit, Lunam autem moveri ait circum Solis orbem, et suis inclinationibus umbram disco inferre.

Ξενοφάνης, πολλὰς ^{τῇ} Ἡλίας καὶ Σελήνας κατὰ
κλίματα τῆς γῆς, καὶ ἀποτομὰς καὶ ζώνας· κατὰ πῖνα
δὲ χαρὸν ἐμπίπτειν τὸν δίσκον εἰς πῖνα ἀποτομῶν τῇ γῆς
οὐκ οὐκρινύλλω ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἔπως ὥσπερ κενεμβατῶντα
B ἔκλειψιν ὑπομύειν· ὁ δ' αὐτὸς τὸ Ἥλιον εἰς ἀπειρον
μὲν παρίεναι, δοκεῖν δὲ κυκλεῖσθαι ἀπὸ τῆς ἀπόστασιν.
κέ.

Περὶ οὐσίας Σελήνης.

Ἀναξίμανδρος, κύκλον ^{τῇ} ἐνεαχαρακταπλασίονα τῇ
γῆς, ὥσπερ τῇ Ἡλίᾳ πλήρη πυρρός· ἐκλείπειν δὲ καὶ
τὰς ὀπίσθους τῇ πρὸς ἡμᾶς· ὅμοιον γὰρ εἶναι ἄρματέας
πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ πλήρη πυρρός,
ἔχοντι μίαν ἐκπνοήν.

Ξενοφάνης, νέφος εἶναι πεπιλημνόν.

A. 9. πολλοὺς εἶναι Ἡλίους καὶ Σελήνας] Forte verius fit, πολλὰς εἶναι Ἡλίου καὶ
Σελήνης scil. ἐκλείψεις: siquidem Philosophi sententiam, non Compi-
latoris scripturam, quærimus; nam in vulgata consentiunt Galen.
Euseb. Stob.

A. 9. κατὰ κλίματα] Ita Galen. Euseb. Stob. Vulgo, κατὰ κλίμα.

B. 3. κέ. Περὶ οὐσίας Σελήνης] Ita Euseb. Gal. E. M. Voss. Venet. Mosc. Bud.
Xyl. item edidit Corfin. Vulgo, Περὶ οὐσίας Σελήνης, κέ. Περὶ μεγέ-
θους Σελήνης, κέ.

XENOPHANES, multos esse
Soles, multas Lunas, secun-
dum terræ diversa climata, seg-
menta, ac zonas: quodam au-
tem tempore Solis discum in-
cidere in quandam terræ por-
tionem a nobis non habita-
tam, et sic tanquam in va-
cuum delato, deliquium ei ac-
cidere. Idem, Solem in infi-
nitum progredi: nobis autem
videri eum rotari, ob distan-
tiam.

XXV.

De natura Lunæ.

ANAXIMANDER, circulum
esse novendecuplum propor-
tione terræ, itidem ut Solem
ignis plenum, ac luminis de-
fectum ei accidere ob inver-
sionem rotæ; similem enim
esse rotæ currus, quæ habeat
orbitam concavam igne im-
pletam, unoque exspirandi
foramine præditam.

XENOPHANES, nubem esse
constipatam.

Οἱ Στωϊκοί, μικτὴν ἐκ πυρὸς καὶ ἀέρος.

Πλάτων, ἐκ πλείονος τῆς πυρώδους.

Ἀναξαγόρας, Δημόκριτος, τερέωμα ἀθάπυρον, ἔχον
ἐν ἑαυτῷ πεδία καὶ ὄρη καὶ φάραγγας.

Ἡράκλειτος, γῆν ὁμίχλη περιελημμένῃ.

Πυθαγόρας, καὶ τὸ πυροειδὲς σῶμα Σελήνης.

κζ'.

Περὶ μεγέθους Σελήνης.

Οἱ Στωϊκοί μείζονα τῆς γῆς ἀποφάνονται, ὡς καὶ τὸν
ἥλιον.

Παρμενίδης, ἴσον τῷ Ἠλίῳ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ φωτίζεσθαι.

κζ'.

Περὶ σχήματος Σελήνης.

Οἱ Στωϊκοί, σφαιροειδῆ εἶναι, ὡς τὸν ἥλιον.

C. 4. Ἡράκλειτος] Ἡρακλείδης ex Stobæo p. 59, scribendum monet Corfinus.

C. 5. κατὰ τὸ πυροειδὲς] κατοπίροειδές, Mez. et Valckenar. Diatr. Eurip. Fragm. p. 284. ex Stobæo.

C. 6. κζ'. Περὶ μεγέθους Σελήνης.] Ita Euseb. Gal. E. M. Venet. Voff. Mosc. Bud. Xyl. item edidit Corfin. Vulgo, Περὶ σχήματος Σελήνης, κζ'.

C. 11. κζ'. Περὶ σχήματος Σελήνης.] Ita distinximus capita secundum Euseb. Gal. E. M. Venet. Voff. Mosc. Bud. Xyl. Vulgo continuabantur —ὡς τὸν ἥλιον. Ἐμπεδοκλῆς—.

STOICI, mixtam ex igne et
aëre.

PLATO, majorem ejus par-
tem esse terream.

ANAXAGORAS, DEMOCRI-
TUS, firmamentum ignitum,
quod in se contineat planities,
montes, convalles.

HERACLITUS, terram cali-
ginosa nube contentam.

PYTHAGORAS, corpus Lu-

næ simile esse speculi.

XXVI.

De magnitudine Lunæ.

STOICI eam, sicut et Sol,
majorem terra pronunciant.

PARMENIDES, æqualem
Soli, a quo etiam illuminetur.

XXVII.

De forma Lunæ.

STOICIS, ut et Sol, globosa
est.

Ἐμπεδοκλῆς, δισκοειδῆ.

Ἡράκλειτος, σφαροειδῆ.

Ἄλλοι, κυλινδροειδῆ.

κῆ.

Περὶ φωτισμῶν Σελήνης.

Ἀναξίμανδρος, ἴδιον αὐτῷ ἔχειν φῶς, ἀρχιότερον δὲ πῶς.

Ἀντρωῶν, ἰδίῳ φέγει λάμπειν τὴν Σελήνῃ, τὸ δὲ σποκρυπτόμενον πρὸς αὐτῷ ὑπὸ τῆς πρσοβολῆς τῆς Ἡλίας ἀμαυροῦσθαι· πεφυκότος τῆς ἰχυροτέρας πυρὸς τὸ ἀσθενέστερον ἀμαυροῦν, ὃ δὴ συμβαίνει καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ἄστρα.

Θαλῆς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, ὑπὸ τῆς Ἡλίας φωτίζεσθαι τὴν Σελήνῃ.

Ἡράκλειτος, τὸ αὐτὸ πεπονθέναι τὸν ἥλιον καὶ τὴν Σελήνῃ· σφαροειδεῖς γὰρ ὄντας τοῖς σχήμασιν τὰς ἀστέρων, δεχομένης δὲ τὰς ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως

D. 7. συμβαίνει] Malim συμβαίνειν, quod est in Stobæi codice Aug.

E. 2. τὰς—αὐγὰς] Recepi a Stobæo, ubi in ed. Canter. est τὰς—αὐγὰς: at in cod. Aug. ita ut dedi. Vulgo, δεχομένης δὲ τὰ ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως, αὐτὰς φωτίζεσθαι.

EMPEDOCLES, disci forma.

HERACLITUS, scaphæ.

Alii cylindri ei tribuunt formam.

XXVIII.

De illuminatione Lunæ.

ANAXIMANDER tradit, eam proprium habere lumen, sed rarius.

ANTIPHŌ, suo fulgore nittere Lunam: qui cum occultatur, fieri hoc appulsu Solis;

quia natura sic comparatum fit, ut ignis validior imbecillio-rem obscuret: quod idem aliis quoque stellis evenit.

THALES, et qui ejus sequuntur decreta, a Sole illustrari Lunam.

HERACLITUS, eodem modo affici Lunam, quo Solem. Scaphæ enim figuram esse sideribus hisce: cumque humidi excipiant splendorem vaporis,

αὐγὰς φωτίζεσθαι πρὸς τὴν φαντασίαν λαμπρότερον
μὲν τὸν ἥλιον, ἐν καθαρωτέρῳ γὰρ αἰέρι φέρεσθαι τὴν
δὲ Σελήνην ἐν θολερωτέρῳ, διὰ τὸ καὶ ἀμαυροτέραν
φαίνεσθαι.

κθ'.

Περὶ ἐκλείψεως Σελήνης.

Ἀναξίμανης, τὴν γομίαν τὴν πρὸ τῆς τρυχὸν ὀπίφρατ-
τομένην.

Βηρωσός, κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὀπίφραττον τὴν
ἀπυρώτη μέρου.

Ἡράκλειτος, κατὰ τὴν τὴν σκαφοειδὺς συστροφὴν.

Τῶν Πυθαγορείων τινὲς, ἀνταύγειαν καὶ ὀπίφραξιν, τὸ
μὲν, τῆς γῆς, τὸ δὲ, τὸ ἀντίχρονος· οἱ δὲ νεώτεροι καὶ
ὀπινέμωσιν φλογὸς κατὰ μικρὸν ἔξαπτομένης τεταγμένως,
ἕως ἂν τὴν τελείαν παυσέλιπον ἀποδῶ, καὶ πάλιν ἀνα-
λόγως μειυμένης μέχρι τῆς συνόδου, καὶ ἣν τελείως
σβέννυται.

E. 9. Ἀναξίμανης] Ἀναξίμανδρος Euseb. Galen. Stob. rectius: nec tamen ut
vulgatum loco moveri debeat.

illustrari sicut videntur: cla-
rius quidem Solem, ut qui in
puriora feratur aëre, Lunam
obscurius, quia in turbidiora.

XXIX.

De Lunæ defectu.

ANAXIMANDER, osculo ro-
tæ obstructo.

BEROSSUS, obversa nobis
parte ignis experte.

HERACLITUS, scaphæ in-
versione.

PYTHAGOREI nonnulli re-
splendentiam et obstructionem
perfectam a terra, quam an-
tichthonem, quasi oppositam
terram, dicunt. Recentiores
secundum consumptionem ig-
nis ordinate incensi paulatim,
donec perfectum plenilunium
præstet, ac deinde sensim pro-
portione servata decrescat us-
que ad coitum, ubi plane ex-
stinguitur.

Πλάτων, Ἀριστοτέλης, οἱ Στωϊκοί, οἱ Μαθηματικοί, συμφώνως, τὰς μὲν μινυιάδας ἀποκρύψεις συνοδεύσαν αὐτὴν Ἡλίω καὶ φειλαμπομύνειν ποιεῖσθαι, τὰς δὲ ἐκλείψεις εἰς τὸ σκίασμα τῆς γῆς ἐμπίπτεσαν, μεταξὺ μὲν ἀμφοτέρων τῆς ἀστέρων γνομῆνης, μᾶλλον δὲ τῆς Σελήνης ἀνπροφρομῆνης.

λ'.

892 Περὶ ἐμφάσεως αὐτῆς, ἀφ' οὗ τί γένεσις φαίνεται.

Οἱ Πυθαγόρειοι, γένεσι φαίνεσθαι τῇ Σελήνῃ, ἀφ' οὗ τὸ φειοκείσθαι αὐτὴν, καθάπερ τῇ παρ' ἡμῖν γῆν, μείζουσι ζώοις καὶ φυτοῖς καλλίον· εἶναι γὰρ πεντεκαδεκαπλασίονα τὰ ἐπ' αὐτῆς ζῶα τῇ δυνάμει, μηδὲν φειτωμαϊκὸν ἀποκρίνοντα· καὶ τῇ ἡμέραν ποσαύτῃ ὥς μήκη.

Ἀναξαγόρας, ἀνωμαλότητα τῆς συγκρίματος, ἀφ' οὗ τὸ ψυχρινὸς ἅμα καὶ γένεσι· φειαμεμίχθαι γὰρ τῷ

A. 3. αὐτὴν] Sic Euseb. Mosc. Vulgo, ταύτην.

A. 5. τῇ δυνάμει] Abest in Euseb. idque rectius.

A. 7. ἀνωμαλότητα τῆς συγκρίματος] Sic Galen. et Stob. Vulgo, ἀνωμαλότητα διὰ τῆς συγκρίματος.

PLATO, ARISTOTELES, STOICI, MATHEMATICI, in hoc consentiunt, menstruas occultationes Lunæ obtingere a Sole cum quo coit, et ejus radiis obruitur: defici autem lumine, cum in umbram terræ incidit, utriusque fideris in medio constitutæ: aut potius cum ejus officitur illuminationi a terra.

XXX.

De aspectu Lunæ, et cur terrestribus videatur.

PYTHAGOREI aiunt terrestrem videri, quia, sicut et nostra terra, circumhabitatur, a majoribus quidem et pulchrioribus animalibus, quinque decies nostrorum quantitatem continentibus, neque ullum excrementum dejicientibus: tanta item diei longitudine.

ANAXAGORAS causam inæqualitatis arcessit a concretionem frigidorum et terrestrium: admixtas enim esse ig-

πυρρειδῇ τὸ ζοφῶδες, ὅθεν ψευδοφανῇ λέγεσθαι τὸν ἄστερα.

Οἱ Στωϊκοί, ἀφ' ὧν τὸ ἐπερρειδῆς τῆς οὐσίας μὴ εἶναι αὐτῆς ἀκέραιον τὸ σύγκριμα.

λα'.

Περὶ ὀπισθήματος Σελήνης, ὃ ἀφῆσκει τῷ Ἡλίῳ.

Ἐμπεδοκλῆς, διπλάσιον ἀπέχειν τῷ Σελινύῳ ὀπὸ τῷ Ἡλίῳ ἢ περ ὀπὸ τῇ γῆς.

Οἱ ὀπὸ τῷ Μαθηματικῶν, ὀκτωκμυδενάπλάσιον.

Ἐρατοσθένης, τὸν Ἡλίον ἀπέχειν τῇ γῆς σαδίων μυριάδας ἑξοδμήκοντα ὀκτώ.

λβ'.

Περὶ ἐνιαυτῶν, πόσος ἐκάστου τῶν πλανωμένων ὁ μέγας ἐνιαυτός.

Ἐνιαυτός ἐστι Κρόνος μὲν, ἐνιαυτῶν περίοδος λ'.

A. 9. ψευδοφανῇ] Exquiritius ψευδοφανῇ, E. Voss. Colleg. Nov. Anon.

B. 10. πλανωμένων ὁ μέγας ἐνιαυτός] Mez. πλανωμένων καὶ πόσος ὁ μέγας ἐνιαυτός; Hoc sane inscriptionem consentientem reddet argumento capit.

neis partes caliginosas: itaque Lunam dici *falso vultu apparentem*.

STOICI ob diversarum formarum concretionem negant ejus naturæ compagem esse interitus securam.

XXXI.

Quanto intervallo Luna a Sole absit.

EMPEDOCLES, duplam Lunæ a Sole distantiam esse ejus, quæ Lunæ a terra est.

MATHEMATICI, octodecu-

plam.

ERATOSTHENES, Solem a terra diffitum stadiorum millibus octingenties millibus ac quater: Lunam autem a terra millibus septingentis octoginta.

XXXII.

Quantus cuique planetarum sit suæ circumitionis annus: et quantus magnus annus.

Saturnus ambitum cœli suum conficit annis Solaribus triginta: Jupiter duodecim:

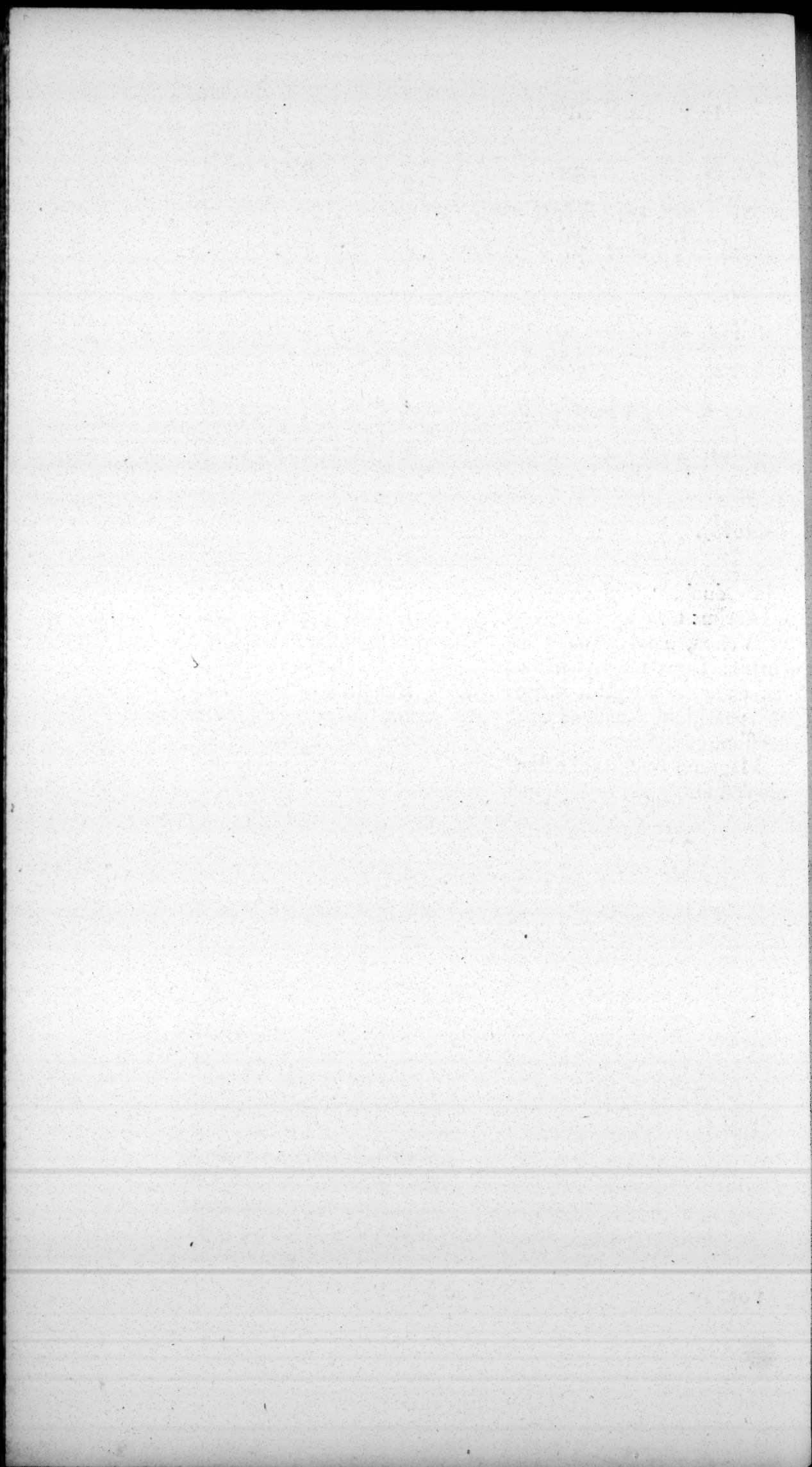
Διὸς δὲ, ιβ'. Ἀρεως, δυεῖν Ἡλίου, ιβ' μῶνες οἱ δ' αὐτοὶ Ἑρμῆ καὶ Ἀφροδίτης ἰσοδρόμοι γάρ. Σελήνης ἡμέραι λ', οὗτος γὰρ ὁ τέλειος μὴν ἀπὸ φάσεως εἰς σινοδόν.

Τὸν δὲ μέγαν ἐνιαυτὸν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀκταετηρίδι πέντε, οἱ δὲ ἐν τῇ ἐννεακαίδεκαετηρίδι, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἑξήκοντα ἑνὸς δέξονται. Ἡράκλειτος, ἐκ μυρίων ὀκτακιχλίων ἡλιακῶν. Διογένης, ἐκ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακοσίων ἐνιαυτῶν ποσούτων ὅσων ὁ κατὰ Ἡράκλειτον ἐνιαυτός. Ἄλλοι δὲ δι' ἐπτακιχλίων, ψοζ'.

Mars duobus: Sol menfibus duodecim: totidem Mercurius et Venus, nam æquales hifurfus: Luna triginta diebus, hic enim est perfectus menfis ab apparitione Lunæ ad congreffum cum Sole.

Magnum annum alii octennio definiunt: alii undeviginti

annis: alii quinquaginta et novem: HERACLITUS annorum Solarium millibus duodeviginti. DIOGENES trecentis sexaginta quinque annis tantis, quantus unus est Heraclito. Alii feptem millibus feptingentis feptuaginta feptem.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Π Ε Ρ Ι

ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ

BIBΛION ΤΡΙΤΟΝ.

PLUTARCHI

DE

PLACITIS PHILOSOPHORUM

LIBER TERTIUS.

ΠΕΡΙΩΔΕΥΚΩΣ ἐν τοῖς πρεστέροις ἐν ὀπιτομῇ
Ε τὸν περὶ τῆς οὐρανόων λόγον, (Σελήνη δ' αὐτῶν
τὸ μέγιστον) τέτλομαι ἐν τῷ τρίτῳ πρὸς τὰ μετάρσια·
ταῦτα δ' ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς κύκλου τῆς Σελήνης κατὰ κλίμα
μέχρι πρὸς τὴν ἡμισφαιρίαν τῆς γῆς, ἥντινα κέντρον τῆς
ἐπέχειν τῇ πειροχῇ τῆς σφαίρας νομομάχων. Ἀρξομαι
δ' ἐντεῦθεν.

PRÆCEDENTIBUS li-
bris compendio percurri
coelestium rerum enarratio-
nem, quarum confinium Luna
est. Hoc tertio libro ad ea
me conféro, quæ infra eam in

sublimi sunt, ac Meteora pro-
inde Græcis dicuntur, sita a
Lunæ orbe usque ad Terræ
positum: quam centri locum
in Universo censuerunt obti-
nere. Hinc autem exordiar.

α'.

Περὶ γαλαξίας κύκλου.

Κύκλος ὅστις νεφελοειδὴς, ἐν μὲν τῷ ἀέρι ἀφανὴς φαίνομενος, ἀλλὰ δὲ τῷ λευκόχρεια γαλαξίας ὀνομαζόμενος.

Τῶν Πυθαγορείων οἱ μὲν ἔφασαν, ἄλλοι εἶναι ἀφανῆς, ἄλλοι πεσόντος μὲν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἑδρας, δι' οὗ δὲ ἐπέδραμε χωρὶς κυκλοτερῶς αὐτὸ καταφλέξαντος, ὅπῃ τῷ κατὰ Φαέθοντα ἐμωρησμοῦ.

Οἱ δὲ τὸ ἡλιακὸν ταύτη φασὶ κατ' ἀρχὰς γεγονέναι δρόμον.

Τινὲς δὲ, κατοπίρικὴν εἶ) φαντασίαν, τῷ Ἡλίῳ τὰς αὐγὰς πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνακλῶντος, ὅπερ καὶ ὅπῃ τῆς ἰρίδος καὶ ὅπῃ τῷ νεφῶν συμβαίνει.

Μητρόδωρος, ἀλλὰ τὸ πάρεδον τῷ Ἡλίῳ τῶτον γ' εἰ) τὸν ἡλιακὸν κύκλον.

Παρμενίδης, ὃ τῷ πυκνῷ καὶ ἀραιῷ μίγμα γαλακτοειδὲς ἀποτελέσται χεῶμα.

I.

De lacteo circulo.

Lacteus circulus nebulosus est, semperque in aëre cernitur, et ob albedinem coloris lacteus dicitur.

Pythagoreorum alii dixerunt stellæ ardore effectum, quæ suo loco delapsa tempore incendii a Phaëthonte excitati, quidquid loci circulari decursu peragravit, adussit.

Alii, Solis cursum initio hac fuisse.

Quidam speculari visum esse putant, splendore Solis in cælum reflectente, quod idem in iride fit et nubibus.

Metrodorus, ob transitum Solis: hunc enim esse Solis circulum.

Parmenides, densi ac rari mixtione lacteum colorem confici.

293 Ἀναξαγόρας, ἥ σκιάν τῆ γῆς κατὰ τὸ το μέρος
ἴσασθαι τῷ ἕραν, ὅταν ὑπὸ πλεῖν γῆν ὁ ἥλιος γνό-
μμος μὴ πάντα φωτίζει.

Δημόκριτος, πολλῶν καὶ μικρῶν καὶ συνεχῶν ἀστέρων
συμφωτιζομένων ἀλλήλοις συναυασμόν, ἀλλ' ἢ πύκ-
νωσιν.

Ἀριστοτέλης, ἀναδυμιάσεως ξηρᾶς ἕξασιν, πολλῆς
τε καὶ συνεχῆς καὶ ἔπω κόμην πυρὸς ὑπὸ τὸν αἰθέρα,
κατωτέρω τῆς πλανητικῆς.

Ποσειδώνιος, πυρὸς σύστασιν ἄστρα μὲν μακνότεραν,
αὐγῆς δὲ πυκνότεραν.

β'.

Περὶ κομητικῆς καὶ ἀστρόντων, καὶ δοκίδων.

Β Τῶν ὑπὸ Πυθαγόρῳ πινέσ μὲν ἀστὲρα φασὶν εἶναι τὸν
κομήτιν τὸ ὅτι αἰεὶ φαινομένων, ἀλλ' ἢ πινος δὲ ὠρισμένῃ
χρόνῳ περιοδικῶς ἀνατελλόντων· ἄλλοι δὲ, ἀνάκλασιν τῆ

A. 10. μακνότεραν—πυκνότεραν] Recepi hoc a Stobæo. Vulgo, λαμπρότερον, αὐγῆς
δὲ πυκνότερον. Pro λαμπρότερον, varias lectiones in margine habent
E. ἀραιότερον et ἀμαυρότερον, Voss. ἀραιότερον.

ANAXAGORAS, umbram
terræ ea in parte cœli infis-
tere, cum Sol infra terram de-
latus non totum illuminat.

DEMOCRITUS, splendoris
collectionem et densationem, a
multis, iisque parvis et con-
tinentibus stellis collucentibus
profecti.

ARISTOTELES, incendium
vaporis ficci, multique et con-
tinui: itaque crinitum etiam
ignem fieri infra ætherem, sub

planetis.

POSIDONIUS, ignis compa-
gem, stella tenuiorem, splen-
dore densiorem.

II.

De Cometis, Trajicientibus, ac
Trabibus.

PYTHAGOREORUM qui-
dam Cometam putant esse stel-
lam ex earum numero, quæ
non semper videantur, sed sta-
tis temporibus, ambitu certo
peracto exoriantur. Alii, re-

ἡμετέρας ὄψεως πρὸς τὸν Ἥλιον, ὥρα πλησίως ταῖς
κατοπρίκαῖς ἐμφάσειν.

Ἀναξαγόρας, Δημόκριτος, σιόοδον ἀστέρων δυνεῖν ἢ καὶ
πλείονων καὶ συναυασμόν.

Ἀριστοτέλης, τίς ἐκ τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως ἀέρος
πυρρον σύρασιν.

Στράτων, ἄρα φῶς περὶληφθὲν νέφει πυκνῷ, κατὰ-
περ ὅτι τῷ λαμπήρων γίνεσθαι.

Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός, νέφος μετάρσιον ὑπὸ μετ-
αρσίᾳ φωτός καταυαζόμενον. Ὁμοίως δ' ἀπολογεῖ
πρωγίαν, ἄλω, δοκίδα, κίονα, καὶ τὰ συγγενῆ τέτοις,
κατὰπερ ἀμέλει πάντες οἱ Περιπατητικοί, ὥρα τοὺς τῷ
νέφους ταυτὶ γίνεσθαι σχηματισμούς.

Ἐπιγένης, πνεύματος ἀναφορὰν γεωμετρῶς πεπυ-
ρωμένης.

Βοήθης, ἀέρος ἀνεμῶν φαντασία.

C. 7. ταυτὶ] Sic var. lect. Voss. Vulgo, ταύτη. Stob. ταῦτα.
C. 10 ἀνεμῶν] Stob. ἀνημμένον, probantibus Mez. et Corfin.

flexionem nostri visus ad So-
lem: quomodo in speculis
quædam apparent.

ANAXAGORAS, DEMOCRI-
TUS, coitum stellarum duarum
aut plurium fulgorem suum
conjungentium.

ARISTOTELES, igneam co-
agmentationem ex vapore sic-
co enatam.

STRATO, lumen fideris nu-
be comprehensum densa, sicut
fit in lucernis.

HERACLIDES Ponticus, nu-
bem in sublimi a sublimi lu-

mine illustratam: eandem e-
tiam pogoniæ, hoc est barbatæ
stellæ causam adsignat: ab
his trabiformem, columnarem,
aliasque cognatas harum im-
pressiones differre itidem, ut
Peripatetici, statuit pro ra-
tione figuræ in quam nubes
conformatur.

EPIGENES, elationem in
sublime spiritus terra permixti
et accensi.

BOETHUS, imaginem ab æ-
re soluto oblatam.

Διογένης, ἀέρας εἶναι τῆς κομῆταις.

Ἀναξαγόρας, τῆς καλουμένης ἀγέτης ἀπὸ τῆς ἀγέρας, σπινθήρων δίκην, καταφέρεσθαι, διὸ καὶ παραπύρκα κατὰσβέννυσθαι.

Μητρόδωρος, πῶς εἰς τὰ νέφη τῆς Ἡλίας βιάσαν ἐμπύωσιν σπινθρίζειν.

Ξενοφάνης, πάντα τὰ τοιαῦτα τῷ νεφῶν πεπυρωμένων συστήματα ἢ κινήματα.

γ'.

Περὶ βροντῶν, ἀεραπῶν, κεραυνῶν, ὠρητήρων καὶ τυφώνων.

Ἀναξίμανδρος, ἐκ τοῦ πνεύματος ταῦτα πάντα συμβαίνειν· ὅταν γὰρ παύσῃ τὸ νέφος παχὺ, βιασάμενον ἐκπέσῃ, τῇ λεπτομερείᾳ καὶ τῇ κενότητι, τότε ἢ μὲν ῥῆξις τὸν ψόφον, ἢ δὲ ἀγέτολὴ ὡς τὸ μελανίαν τῆς νέφους τὸ ἀγέτολόν ἀποτελεῖ.

Μητρόδωρος, ὅταν εἰς νέφος πεπηγὸς ὑπὸ πυκνότητος ἐμπέσῃ πνεῦμα, τῇ μὲν θραύσει τὸ κτύπον ἀποτε-

DIOGENI visum fuit, cinitas istas apparitiones, qui cometæ dicuntur, esse stellas.

ANAXAGORAS diattontas, hoc est ignes trajicientes ab æthere scintillarum instar de ferri: quæ etiam causa sit, ut statim extinguantur.

METRODORUS, elici scintillas violenta solis in nubem impressione.

XENOPHANES, omnia id genus compactum aliquid aut motum esse nubium ignitarum.

III.

De Tonitruibus, Fulguribus, Fulminibus, Presteribus, Typhonibus.

ANAXIMANDER, ista omnia gigni ab aëre. Cum enim is densa comprehensus nube vi erumpit ob suam partium tenuitatem ac levitatem, ruptura sonitum edere: divulsione juxta nigredinem nubis, fulgorem.

METRODORUS, cum in nubem crassitie concretam ventus incidit, eum perfractioe nubis sonitum edere: ictu au-

λεῖ, τῇ δὲ πλεονῇ καὶ τῷ χρισμῷ ἀφαιρᾷ, τῇ δὲ ὀξύτητι τὸ φορεῖς προσλαμβάνον τὸ ἀπὸ τοῦ Ἡλίου θερμότητα κεραυνοβολεῖ, τοῦ δὲ κεραυνῶ τὴν ἀσθενεῖαν εἰς ὠρητῆρα ἐκείνησιν.

Ἀναξαγόρας, ὅταν τὸ θερμὸν εἰς τὸ ψυχρὸν ἐμπέσῃ, (τοῦτο δ' ἐστίν, αἰθέριον μέρος εἰς ἀερῶδες) τῷ μὲν φῶφι τὸ βροντῶν ἀποτελεῖ, τῷ δὲ ὡρᾷ τὸ μελανίαν τοῦ νεφώδους χρώματι τὸ ἀστραπῶν, τῷ δὲ πλεονῇ καὶ μεγέθει τοῦ φωτός τὸν κεραυνόν, τῷ δὲ πολυσωματωτέρῳ πυρὶ τὸ τυφῶνα, τῷ δὲ νεφελοειδεῖ τὸν ὠρητῆρα.

Οἱ Στωϊκοί, βροντῶν μὲν συγκρησμὸν νεφῶν, ἀστραπὴν δ' ἐξαφιν ἐκ ὡρατελείας, κεραυνὸν δὲ σφοδρότερον ἔλλαμψιν, ὠρητῆρα δὲ, νωχελετέραν.

Ἀριστοτέλης, ὅς ἀναθυμιάσεως καὶ τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι τῆς ξηραῖς· ὅταν οὖν ἐντύχη μὲν τῇ ὑγρᾷ, ὡρατελεία ζηται δὲ τὸ ἐξοδόν, τῇ μὲν ὡρατελείῃ καὶ τῇ ῥήξει τὸν

E. 4. προσλαμβάνον] Sic Galen. Colleg. Nov. Mosc. Mez. et, ut videtur, P.
Vulgo, προλαμβάνον.

F. 6. ἔλλαμψιν] ἐκλάμψιν, Stob.

tem et scissione fulgorem: celeritate autem motus calorem a Sole sumere, et Fulmen jacere: Fulminis imbecillitatem in Presterem, hoc est ignitam procellam, abire.

ANAXAGORAS, quando calidum in frigidum incidit, scilicet ætherea pars in æream, eam fragore Tonitru edere; colore autem, qui est ad nigredinem nebulosæ partis, Fulgorem; multitudine autem ac magnitudine luminis

Fulmen; igni autem corpulentiore Typhonem, hoc est Vorticem, nebuloso Presterem efficere.

STOICI, Tonitru collisionem nubium: Fulgorem, ortum ex ea incendium: Fulmen, Fulgorem vehementiorem: Presterem, languidiorem.

ARISTOTELES hoc quoque fieri e sicca exhalatione docet: quæ cum in humidum illapsa vaporem vi exitum sibi

ψόφον τῆς βροντῆς γίνεσθαι, τῇ δὲ ἰξάσκει τῆς ξηρό-
τητος, ἢ ἀτραπὴν ὀρηγῆρας δὲ καὶ τυφῶνας τῷ πλεο-
νασμῷ τῆς ὑλης ἢν ἑκάτερος αὐτῷ συνεφέλκεται, θερ-
μότεραν μὲν ὁ ὀρηγῆρ, παχυτέραν δὲ ὁ τυφών.

δ'.

Περὶ νεφῶν, ὑετῶν, χιόνων, χαλαζῶν.

Ἀναξιμανδρῆς, νέφη μὲν γίνεσθαι παχυμέντος ὀπι-
πλεῖστον τῷ αέρος, μᾶλλον δὲ ὀπισυναχθέντος ἐκθλί-
βεσθαι τὰς ὁμορροίας· χιόνα δ', ἐπειδὴν τὸ καταφερέ-
μυον ὕδωρ παγῇ· χάλαζαν δὲ, ὅταν συμπεριληφθῇ τῷ
ὕδατι πνεῦματι.

Μητροδόδωρος, ἀπὸ τῆς ὑδατώδους ἀναφορᾶς συνί-
στασθαι τὰ νέφη.

Ὁ δὲ Ἐπίκυρος, ἀπὸ τῶν ἀτμῶν· εὐρυγυλαίνεσθαι
δὲ τὴν χάλαζαν καὶ τὸν ὑετὸν ἀπὸ τῆς μακροῦς κατα-
φορᾶς ὑποπεπλησμένον.

A. 10. ἀτμῶν] Galen. Stobæi Excerpta Damascen. Pol. ἀτόμων.

A. 12. ὑποπεπλησμένον] ὑποπεπλασμένον Stobæus Damasc. Mosc. συμπεπιλημένον
var. lect. Voff. et Anon. Galenus, ἀπὸ τῆς μακροτέρας φορᾶς διὰ τοῦ
αἵρος συμβαιούσης ἀποπληττομένην.

conficit, allisione et perrup-
tione Tonitrus sonitum nasci,
ficci autem accensione Ful-
gur: Presteres et Typhones
multiplicatione materiæ, quam
utrique attrahunt, calidiorem
Prestes, crassiolem Typho.

IV.

*De Nubibus, Pluviis, Nive,
Grandine.*

ANAXIMENES, Nubes ex-
sistere aëre quam maxime den-
sato, quæ cum magis compri-

mantur, Pluviam elici: Ni-
vem, quando aqua delabens
congelatur: Grandinem, si
humido vento comprehenda-
tur.

METRODORUS, humido va-
pore sursum elato coïre Nu-
bes.

EPICURUS, exhalationibus:
teretem vero Grandinem fieri
et Pluviam ob delapsus longin-
quitatem.

ε.

Περὶ ἱρίδος.

Τῶν μετ' αὐτῶν παθῶν τὰ μὲν κατ' ὑπότασιν γίνεται, οἷον ὄμβρες, χάλαζα· τὰ δὲ κατ' ἐμφασιν, ἰδίαν ὥς ἔχοντα ὑπότασιν· αὐτίκα γὰρ, πλεόντων ἡμῶν ἢ ἡ-
πειρος κινεῖσθαι δοκεῖ· ἔστι οὖν κατ' ἐμφασιν ἡ ἱρίς.

Πλάτων φησὶ Θαύμαντος αὐτὴν γενεαλογῆσαι τοὺς
ἀνθρώπους, ἀφ' οὗ θαυμάσαι αὐτήν. Ὅμηρος,

Ἦντε πορφύρεην ἱρὴν θνητοῖσι τανύσσει·

διὸ καὶ ἐμυθεύσαντό τινες αὐτὴν αἰθέρι κεφαλὴν ἔχουσαν
ἀναρροφῆν τὰς ποταμούς.

Πῶς γοῦν γίνεσθαι ἱρίς; Ὅρῳμιν δὴ καὶ γραμμάς,
ἢ κατ' εὐθείας, ἢ καὶ καμπύλας, ἢ κατ' ἀνακλωμίδας·
γραμμάς ἀδήλους, λόγῳ θεωρητὰς καὶ ἀσωμάτους. Κα-
τὰ μὲν οὖν εὐθείας ὁρῳμιν τὰ ἐν ἀέρι καὶ τὰ ἀφ' ἧς
λῆθον τῶν διαυγῶν καὶ κερμάτων· λεπτομερῆ γὰρ ταῦτα
πάντα. Καμπύλας δὲ γραμμάς κατ' ὕδατος βλέπομεν

V.

De Iride, qui est arcus caelestis.

Quæ in sublimi fiunt, par-
tim per se subsistunt, ut Plu-
via, ut Grando: partim vi-
dentur duntaxat esse, cum non
subsistant, quomodo moveri
terra nobis navigantibus vide-
tur. Iris quoque tantum spe-
cies apparens est.

PLATO ait, homines ei
Thaumantem patrem fecisse,
quod eam admirarentur: ad-
mirari *thaumazein* Græcis est.
HOMERUS:

*Ut cum purpuream pangit mortalibus
Irim.*

Ideoque fabulati sunt quidam,
capite eam tauri præditam ex-
haurire flumina.

Quomodo ergo fit Iris?
Videmus aut secundum rec-
tam lineam, aut secundum
curvam, aut secundum reflex-
am, quæ sensui occulta et
corporis expers sola ratione
percipitur. Rectis lineis cer-
nimus quæ in aëre sunt, et
per lapides pellucidos et cor-
nua: omnia enim ista tenuium
sunt partium. Linea autem
visus incurvatur in aqua, vi

γνωμῆας· κάμπηται γὰρ ἡ ὄψις βίᾳ ἀφ' ἧς πυκνότεραν
 τῇ ὕδατος ὕλῃ· διὸ καὶ πλεονάζει ἐν τῇ θαλάσῃ
 μακρόθεν καμπημένην ὁρώμεν. Τρίτος τρόπος τῆς βλέ-
 πειν τὰ ἀνακλωμένα, ὡς τὰ κατοπτρικά· ἔστιν οὖν τὸ τῆς
 ἱρίδος πάθος τοιοῦτον. Δεῖ γὰρ ὁπτινοῦται πλεονάζειν ἀνα-
 θυμιάσιν εἰς νέφος μετεβάλλεσθαι, εἴτα ἐκ τῆς καὶ βραχὺ
 εἰς μικρὰς ῥατίδας νοτιζέσθαι· ὅταν οὖν ὁ Ἡλιος γέν-
 ηται εἰς δυσμὰς, ἀνάγκη πᾶσαν ἱρίν ἀντικρυς Ἡλίου
 φαίνεσθαι, ὅτε ἡ ὄψις προσπεσῶσα ταῖς ῥατίσιν ἀνα-
 κλᾶται, ὥστε γίνεσθαι τῆς ἱρίν. Εἰσὶ δὲ αἱ ῥατίδες, ἢ σχή-
 ματος μορφή, ἀλλὰ χρώματος· καὶ ἔχει τὸ μὲν πρῶτον
 φοινικῆν· ὃ δὲ δεύτερον, ἀλεργές καὶ πορφυρῆν· ὃ δὲ τρίτον,
 κυάνεον καὶ πράσινον. Μήποτε ἔν τῷ μὲν φοινίκεον, ὅπῃ ἡ
 λαμπρότης τῆς Ἡλίου προσπεσούσα, καὶ ἡ ἀκραιφνὴς
 λαμπρότης ἀνακλωμένη, ἐρυθρὸν ποιεῖ καὶ φοινικῆν ὃ χρώ-
 μα· τὸ δὲ δεύτερον μέρος ὁπτιλούμενον καὶ ἐκλυόμενον
 εἰ μᾶλλον τῆς λαμπρότης διὰ τὰς ῥατίδας, ἀλεργές, ἀνεσις

D. γ. νοτιζέσθαι] ὁπτιζέσθαι var. lect. Voss. Anon. ὁπτιζέειν νοτιζέσθαι Calen.

crassitie ejus: itaque remum
 in mari eminus cernentes,
 fractum putamus. Tertius
 modus videndi reflexa, ut
 quæ in speculis contempla-
 mur: ac talis est iridis species.
 Intelligendum enim est hu-
 midum vaporem in Nubem
 mutari, quæ deinde sensim in
 guttulas dissolvatur. Sole ita-
 que ad occasum accedente, ne-
 cesse est ex adverbo Solis om-
 nem arcum cœlestem apparere,
 cum visus guttulis incidens re-

flectitur, ut Iris fiat. Sunt
 autem stillæ istæ non figuræ
 forma, sed coloris. Habet au-
 tem Iris colores, primum pu-
 niceum, secundum purpure-
 um, tertium cœruleum et vi-
 ridem. Caussæ videntur,
 quod splendor Solis occur-
 rens, fulgorque integer re-
 fractus, rubrum ac puniceum
 parit colorem. Secunda au-
 tem pars turbidior, splendore
 ob guttas elanguescente: pur-
 pureum, qui rubri coloris est

γὰρ τῷ ἐρυθρῷ τοῦτο· ἐπὶ δὲ πάλιν ὀπιθλέμενον ὃ διο-
ρίζον εἰς τὸ πρᾶσινον μετὰβάλλει. Ἔστιν οὖν τῷτο δο-
κιμάσαι δι' ἔργων· εἰ γὰρ τις ἀντικρὺ τῷ Ἡλίῳ ἀκτί-
νων λάβῃ ὕδωρ καὶ πτύσῃ, αἱ δὲ ῥανίδες ἀνάκλασιν
πρὸς τὸ Ἡλιον λάβωσιν, εὐρήσῃ γινόμενῳ ἴριν· καὶ οἱ
ὀφθαλμιῶντες δὲ τῷτο πάχουσιν, ὅταν εἰς τὸν λύχνον
ἀποβλέψωσιν.

Ἀναξιμένης, ἴριν γίνεσθαι κατ' αἰχασμὸν Ἡλίου πρὸς
νέφει πυκνῷ καὶ παχέϊ καὶ μέλανι, πρὸς τὸ μὴ διύ-
ασθαι τὰς ἀκτῖνας εἰς τὸ πέραν ἀφαικόμεναι ὀπισθωσι-
ταμένης αὐτῆς.

Ἀναξαγόρας, ἀνάκλασιν ἀπὸ νέφους πυκνῆς τῆς ἡ-
λιακῆς περιφερείας, καταντικρὺ δὲ τῷ κατοπρίζοντος
αὐτὸν ἀέρος ἀφαικόμεναι ἴσασθαι. Παραπλησίως δὲ
φυσιολογεῖται τὰ χαλκόμενα παρήλια, γινόμενα δὲ κατὰ
τὸν Πόντον.

E. 2. διορίζον] Forte, πρᾶσινον, ut margo Voss. et Anon.

E. 5. πτύσῃ] Sic Galen. E. Xyl. eadem forma πτύσει: P. Venet. Voss. Colleg.
Nov. Anon. deterius, πρᾶσι: Pol. Jannot. Vulgo, πτύσῃ.

imminutio: cumque etiam
turbidius fit objectum, in vi-
ridem transit. Hoc ipsis re-
bus probare licet. Si quis
enim e regione radiorum So-
lis aquam exspuat, ita ut gut-
tulæ refractionem radiorum
Solis excipiant, inveniet Iri-
dem fieri: quin et ex oculis
laborantes hoc experiuntur,
cum in lucernam intuentur.

ANAXIMENES Iridem fieri
Sole illuminante Nubem den-

sam, crassam, ac nigram, in
qua cogantur Solis radii, cum
non possint ultra eam pene-
trare.

ANAXAGORAS Solis splen-
dorem reflecti in Nube densa,
semper e regione astri posita,
quod in ea tanquam speculo
exprimitur. Hoc modo etiam
causâ explicatur paretiorum,
qui sunt, cum plures Soles
apparent, ut fit in Ponto.

Μητρόδωρος, ὅταν ἀπὸ νεφῶν Ἡλίου ἀγαλάμψῃ,
τὸ μὲν νέφος κυανίζειν, τὴν δ' αὐγὴν ἐρυθραίνεισθαι.

ζ'.

Περὶ ῥάβδων.

Τὰ καὶ τὰς ῥάβδους καὶ ἀνθηλίας συμβαίνοντα, μίξις
895 δ' ὑποστάσεως καὶ ἐμφάσεως ὑπάρχειν, τῷ μὲν νεφῶν
ἐρωμδύων, οὐ κατ' οἰκείον δὲ χρῶμα, ἀλλ' ἕτερον ὅπερ
καὶ τὴν ἐμφασιν φαίνεται. Ἐν δὲ τέτοις πᾶσι, τὰ
τε καὶ φύσιν καὶ κατὰ ὁπικτησιν ὅμοια συμβαίνει πᾶσι.

ζ'.

Περὶ ἀνέμων.

Ἀναξίμανδρος, ἀνεμὸν εἶ) ρύσιν ἀέρος, τῷ λεπτο-
τάτων ἐν αἰσθ' καὶ ὑγροτάτων ὑπὸ τῷ Ἡλίῳ κινε-
μδύων ἢ τηκομδύων.

Οἱ Στωϊκοί, πᾶν πνεῦμα ἀέρος εἶ) ρύσιν, ταῖς τῷ
B τόπων δὲ ὁδωλαγαῖς τὰς ἐπωνυμίας ὁδωλλάτῃσιν.

B. 1. παραλλάτῃσιν] Lege, παραλλάτῃσαν.

METRODORUS ait, cum
Solis splendor Nubem pene-
trat, Nubem cœruleo colore
apparere, splendorem rubro.

VI.

De Virgis.

Has et Soles Soli oppositos
aiunt mixtum habere quippi-
am ex substantia et appari-
tione: quod Nubes videantur,
non suo tamen colore, sed alio
qui visui exhibetur. In his
omnibus similes affectiones
accidunt et naturæ, et addi-

tioni, id est, ei parti quam re-
bus naturalibus nostra ipsi o-
pinione adjungimus.

VII.

De Ventis.

ANAXIMANDER, ventum
esse fluxionem aëris, motis in
eo a Solē aut colliquatis par-
tibus tenuissimis humidissi-
misque.

STOICI, omnem ventum
esse fluxum, sed nomina mu-
tare pro locorum rationibus:
ut a Zopho, id est caligine, et

οἶον, ἀπὸ τῆς ζόφου καὶ τῆς δύσεως, ζέφυρον· ἀπὸ δὲ ἀνα-
τολῆς καὶ τῆς Ἡλίου, ἀπηνιότιον· τὸν δὲ ἀπὸ τῆς ἀρκ-
των, εἰ) βορέαν· τὸν δὲ ἀπὸ τῆς νοτίων, λίβα.

Μητρόδωρος, ὑδατώδους ἀναθυμιάσεως ἀπὸ τῆς
ἡλιάκειον ἐκκαυσιν γίνεσθαι ὁρμὴν πνευμάτων θείων· τῆς
δὲ ἐτησίας πνεῖν, τῆς πρὸς τοῖς ἀρκτοῖς παχυγέντος
ἀέρος, ὑποχωροῦντι τῷ Ἡλίῳ καὶ τῷ θερυνῆν τρο-
πὴν ἐπισυρρέοντα.

ή.

Περὶ χειμῶνος καὶ θερος.

Ἐμπεδοκλῆς καὶ οἱ Στωϊκοί, χειμῶνα μὴ γίνεσθαι
τῆς ἀέρος ἐπιχειροῦντος τῇ πυκνώσει καὶ εἰς τὸ ἀνωτέρω
βιαζομένης· θερίαν δὲ, τῆς πυρὸς, ὅταν εἰς τὸ κατωτέρω
βιάζηται.

Περιγεγραμμένων δὲ μοι τῆς μεταρσίων, ἐφοδευθή-
σεται καὶ τὰ πρὸς γαῖαν.

B. 6. θείων] Deleam cum Bud. Amiot. Mez. Et a Galeni exemplo abest.
Voss. habet additum signum corruptelæ.

C. 3. θερίαν] Malim θερος cum Galen. et marg. E. qui ceterum in contextu
habet θερείος. P. θερίαν. Cum vulgata consentiunt Stob. p. 21. et
reliqui libri.

occasu Zephyrum, qui nobis
est Favonius: a Sole et ortu
Subsolanum: a septentrione
Aquilonem: a meridie Afri-
cum.

METRODORUS, aqueæ ex-
halationis incendium a Sole
factum, excitare divinos fla-
tus. Etesias, qui sunt venti
anniversarii, spirare aëre, qui
ad septentriones est, densato,
una cum Sole qui a solstitio
æstivo a nostris recedere in-

cipit partibus, se prorum-
pentes.

VIII.

De Hyeme et Æstate.

EMPEDOCLES et STOICI,
Hyemem fieri, cum aër sua
densitate obtinet et sursum
vi eluctatur: Æstatem, igni
deorsum vi tendente.

Sed sublimibus descriptis,
ad ea me conferam explicanda,
quæ pone Terram sunt.

θ'.

Περὶ Γῆς, καὶ τίς ἡ ἔσῃα αὐτῆς, καὶ πόσις.

Θαλῆς καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, μίαν εἶ) τὴν Γῆν.

Ἰκέτης ὁ Πυθαγόρειος, δύο, ταύτην καὶ τὴν ἀντίχθονα.

Οἱ Στωϊκοί, τὴν Γῆν μίαν καὶ πεπερασμένην.

Ξενοφάνης, ἐκ τοῦ κατωτέρου μέρος, εἰς ἀπειρον βάθος ἐρρίζωσθαι, ἐξ αἰέρος δὲ καὶ πυρὸς συμπαγῆναι.

Μητροδόωρος, τὴν μὲν Γῆν ὑπόστασιν εἶ) καὶ τεύχεα τοῦ ὕδατος· τὸν δὲ ἥλιον, τοῦ αἰέρος.

ι'.

Περὶ σχήματος Γῆς.

Θαλῆς, καὶ οἱ Στωϊκοί, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, σφαίροειδῆ τὴν Γῆν.

Ἀναξίμανδρος, λίθω κίονι τὴν γῆν προσφερῆ τῷ ὀπιπέδῳ.

Ἀναξιδμήης, τραπεζοειδῆ.

Λεύκιππος, τυμπανοειδῆ.

C. 10. Ἰκέτης] Veram hanc nominis formam esse docuerunt viri docti memorati T. Davilio ad Cic. Ac. II, 39 : eandem hoc loco exhibent M. et Mosc. nec longe abest Eusebii Ἰκαίτης. Vulgo, Οικέτης.

IX.

De Terra, tum quæ natura ejus, quæ quantitas.

THALES statuit, unicam esse Terram.

HICETES Pythagoreus, duas: nostram, et ei oppositam quam *antichthona* vocat.

STOICI, Terram unicam et finitam.

XENOPHANES, ex inferiori parte radices eam egisse in infinitam profunditatem, com-

pactam autem esse ex aëre et igne.

METRODORUS, Terram esse faciem ac subsedimentum aquæ, Solem aëris.

X.

De figura Terræ.

THALES, STOICI, et qui hos sequuntur, globi forma.

ANAXIMANDER, planæ columnæ lapideæ.

ANAXIMENES, mensæ.

LEUCIPPUS, tympani.

Δημόκριτος, δισκοιδῇ μὲν πρὸ πλάτει, κοίλῳ δὲ τὸ μέσον.

ια'.

E

Περὶ θέσεως Γῆς.

Οἱ ἀπὸ Θάλεω, πλὴν Γῶν μέσῳ.

Ξενοφάνης, πρῶτῳ εἰς ἄπειρον ἔρριζῶσαι.

Φιλόλαος ὁ Πυθαγόρειος, τὸ μὲν πῦρ μέσον, τοῦτο δὲ (ἢ) τοῦ παντός ἐστιν· δευτέρῳ δὲ πλὴν ἀντίχθονα· τρίτῳ δὲ ἦν οἰκοῦμεν Γῆν ἐξ ἐναντίας κειμένην τε καὶ περιφερειμένην τῇ ἀντίχθονι, παρ' ὃ καὶ μὴ ὁράσθαι ὑπὸ τῇ ἐν τῇδε τῆς ἐν ἐκείνῃ.

Παρμενίδης· πρῶτος ἀφώρισε τὴν Γῆν τῆς οἰκουμένης τόπος ὑπὸ ταῖς δυοῖς ζώονας ταῖς τετραπλοῦς.

ιβ'.

Περὶ ἐγκλίσεως Γῆς.

F

Λεύκιππος παρεκπεσεῖν τὴν Γῶν εἰς τὰ μεσημβρινὰ

E. 4. πρῶτην εἰς ἄπειρον] Rectius distinguit Euseb. πρῶτην, εἰς ἄπειρον γὰρ ἔρριζῶσαι: monuit et item vertit Xyl. In eandem sententiam est Galeni oratio.

DEMOCRITUS, disci in superficie, in medio cavam.

XI.

De Terræ situ.

Qui THALETEM sequuntur, in medio Terram collocant.

XENOPHANES primum assignat locum, quod radices egerit in altitudinem infinitam.

PHILOLAUS Pythagoricus, igni medium defert locum, quod sit quasi focus Universi: secundum antichthoni: tertium ei in qua nos degimus

Terræ, sitæ ex adverso, et contrario motu circumvertenti; unde fiat ut qui in una sunt Terra, ab iis qui constituti in altera sunt, non cernantur.

Princeps PARMENIDES Terræ habitata loca discrevit partibus quæ sub solstitialibus jacent Zonis.

XII.

De inclinatione Terræ.

LEUCIPPUS Terram in partes austrinas prolabi putat

μέρη, ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς ἀραιότητα, ἅτε
δὴ πεπηγόντων τῶν βορείων, ἀλλ' τὸ κατεψύχθαι τοῖς
κρυμοῖς, τῶν δὲ ἀντιθέτων πεπυρωμένων.

Δημόκριτος, ἀλλ' τὸ ἀσθενέστερον εἶναι τὸ μεσημβρινὸν
τῷ διεύχοντος, αὐξομένην τὴν γῆν, καὶ τὸτο ἐγκλι-
θῆναι· τὰ γὰρ βόρεια ἄκρατα, τὰ δὲ μεσημβρινὰ
κέκραται· ὅθεν κατὰ τὸτο βεβάρηται, ὅπως διεωσθή-
ῃ τοῖς καρποῖς καὶ τῇ αὐξήσει.

ιγ'.

Περὶ κινήσεως Γῆς.

Οἱ μὲν ἄλλοι, μένειν τὴν Γῆν.

Φιλόλαος δὲ ὁ Πυθαγόρειος, κύκλῳ περιφέρειν περὶ
τὸ πῦρ καὶ κύκλῳ λοξῷ, ὁμοιοτρόπως Ἡλίῳ καὶ Σε-
λήνῃ.

Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός καὶ Ἐκφαντος ὁ Πυθαγόρειος
κινῶσι μὲν τὴν Γῆν, ἐ μὲν γε μεταβατικῶς, τροχῷ δὲ

A. 8. τροχῷ δὲ δίκην] δὲ additum ex Voff. ad sententiam consentiunt Galen. et
Euseb.

ob istarum raritatem: quip-
pe ob gelu concretis partibus
ad septentrionem vergentibus,
dum oppositæ interim ardent.

DEMOCRITUS, quia ambi-
tus pars austrina sit imbecil-
lior, ideo Terram mole auc-
tam eo declinare. Partes e-
nim septentrionales inæqua-
liter, meridionales æqualiter
esse temperatas: eo itaque in-
clinasse Terram, ubi fructibus
et incrementis abunde suppe-

ditat materia.

XIII.

De Motu Terræ.

Alii immotam manere ter-
ram sentiunt.

PHILOLAUS Pythagoreus,
in orbem eam circumferri cir-
cum ignem, obliquo circulo,
in morem Solis et Lunæ.

HERACLIDES Ponticus, et
ECPHANTUS Pythagoreus
Motum Terræ tribuunt: non
ut loco suo excedat, sed rotæ

δίκλιν ἐνζωνισμένῳ ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολάς, πρὶν ὅ
ἰδιον αὐτῆς κέντρον.

Κατ' ἀρχὰς μὲν πλάζεσθαι τῇ γῆν, φησὶν ὁ Δημό-
κριτος, ἀρχὴ τε μικρότητά καὶ κρυφτότητά, πυκνωθεῖσαν
δὲ τῷ χρόνῳ καὶ βαρυθεῖσαν καταστῆναι.

ιδ'.

Περὶ διαίρεσεως Γῆς, πόσαι αὐτῆς εἰσὶ ζῶναι.

Πυθαγόρας, τῇ Γῇ ἀναλίσκως τῇ τῷ παντός ἕραν
σφαίρα διηρηθεῖς εἰς πέντε ζῶνας, ἀρκτικὴν, θερινὴν, χει-
μερινὴν, ἰσημερινὴν, ἀνταρκτικὴν· ὧν ἡ μέση τὸ μέσον τῆς
Γῆς ὀρίζει, παρ' αὐτὸ τῷτο διακεκαυμένη καλουμένη· ἡ
δὲ, οἰκητήριόν ἐστιν, ἡ μέση τῆς θερινῆς καὶ χειμερινῆς, εὐ-
κρατός τις οὔσα.

A. 9. ἐνζωνισμένην] Sic et Galen. At Euseb. οὐ μὴν γε μεταβατικῶς, ἀλλὰ τρο-
πικῶς τροχῷ διήκον ἐν ἄξονι σφαιρομένην ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολάς: quæ
recepta a Xylandro, vera videtur lectio. Alii in hac voce variant,
E. Voss. Colleg. Nov. ἐνζομένην: ἐνζωνισμένην Margo Voss. et Mosc.
ἐνι ἀπὸ δυσμῶν, cum lacuna, M. Index Varr. Lect. Græco-
Lat. editionis utramque habet varietatem, sine auctoritatis signifi-
catione.

instar circa axem circumver-
tatur ab occasu versus ortum,
circa suum centrum.

DEMOCRITUS, initio effi-
tam fuisse Terram ob parvita-
tem et levitatem: successu au-
tem temporis densatam atque
degravatam subsedisse.

XIV.

*In quot zonas distincta sit Ter-
ra.*

PYTHAGORÆ opinio est,

Terram eadem qua totius
cœli globum proportionem in
quinque esse divisam partes,
septentrionalem, æstivam, hy-
bernæ, æquinoctialem, an-
tarcticam: quarum media
Terræ mediam regionem de-
finiat, hac ipsa de causa no-
mine *adusta* seu *torrida* præ-
dita. Eam quæ incolæ potest,
in medio jacere æstivæ atque
hybernæ, temperatam.

ΙΕ.

Περὶ σφσμῶν Γῆς.

Θαλῆς μὲν καὶ Δημόκριτος ὕδατι τὴν αἰτίαν τῶν σφσμῶν πορσάπτεισιν.

Οἱ δὲ Στωϊκοί φασι, Σεισμός ὅτι τὸ ἐν τῇ Γῇ ὑγρὸν εἰς ἀέρα μετακρινόμενον καὶ ἐκπίπτει.

Ἀναξιδόρης, ξηρότητα καὶ ἀραιότητα τῆς Γῆς, αἰτίαν τῶν σφσμῶν, ὧν τὴν μὲν αἰχμοὶ γεννῶσι, τὴν δὲ ἐπιμβορίαι.

Ἀναξαγόρας, ἀέρος ἀποδύσει, τῇ μὲν πυκνότητι τῆς ὀπιφανείας πορσπύπτοντος, τῇ δὲ ἐκκρισιν λαβεῖν μὴ δύνασθαι, τρέμει τὸ διεχέον κραδαίνοντος.

Ἀριστοτέλης, μετα τὴν τῆς ψυχρῆς πανταχόθεν ἀντιθέξασιν, κάτωθεν καὶ ἀνωθεν αὐτῇ διεξάντος· τὸ γὰρ θερμὸν ἀνωτέρω γενέσθαι ἀπεύδει, ἅτε δὴ κῆρον ὄν· μετα

C. 5. ἀραιότητα] ὑγρότητα Galen: idque verius, monente Corfino.

C. 8. ἀποδύσει] Forte ὑποδύσει rectius sit, quod habent Venet. Voss. Colleg. Nov. Mosc. P. et verterunt Bud. et Amiot.

XV.

De Terræ Motibus.

THALES ac DEMOCRITUS ejus rei causam aquæ imputant.

STOICI dicunt Terræ Motum esse, cum humor in Terra inclusus excernitur, inque aërem excidit.

ANAXIMENES, siccitatem et humiditatem Terræ, ejus concussionis causam, quorum illam quidem æstus, hanc ni-

miæ pluvix gignant.

ANAXAGORAS, aërem se emergere volentem, qui cum sua crassitie incidit in Terræ superficiem, neque tamen excerni potest, tremore Terram continentem succutit.

ARISTOTELES, propter frigidum Terram undequaque circumstans superne atque inferne. Calidum enim ob levitatem suam fursum nititur: itaque siccam exhalationem

τὸτο εἴη ἀπολείπει γινωσκόντες τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως,
τῇ σφύρῳ καὶ τοῖς ἀντελιγμοῖς διαταράττεσθαι.

Μητροδώρως, μὴδὲν εἴη τῷ οἰκίῳ τόπῳ σῶμα κινεῖσθαι, εἰ μὴ τις προσώσκειεν ἢ κατελκύσειεν κατ' ἐνέργειαν· διὸ μὴδὲ τιτὼ Γῆν, ἅτε δὴ κειμένην φυσικῶς, κινεῖσθαι, τόπους δὲ τινὰς αὐτῆς νοσεῖν τοῖς ἄλλοις.

Παρμενίδης, Δημόκριτος, ἀφ' ὅτι τὸ πανταχόθεν ἴσον ἀφεστῶσαν μένειν ὅτι τὸ ἰσορροπίας, οὐκ ἔχουσιν αἰτίαν δι' ἣν δεῦρο μᾶλλον ἢ ἐκεῖσε ῥέψῃεν ἂν· διὰ τὸτο μόνον μὴν κραδαίνεσθαι, μὴ κινεῖσθαι δέ.

Ἀναξίμενης, διὰ τὸ πλάτος ἐποχθεῖσθαι τῷ αέρι.

Οἱ δὲ φασιν, ἐφ' ὕδατος κατὰ περ τὰ πλατανώδη καὶ σανιδώδη ὅτι τῷ ὕδατι, ἀφ' ὅτου κινεῖσθαι.

Πλάτων, πάσης μὲν κινήσεως ἐξ ἑῆς ἀερίας, ἄνω, κάτω, ὅτι τὰ δεξιὰ καὶ ἄνω, ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν·

D. 3. προσώσκειεν] E. προσώσκειεν.

D. 5. νοσεῖν τοῖς ἄλλοις] Videtur mendum subesse.

furfum evadendi via interclusa, Terram, ex qua cuneo quasi acto eluctari contendit, contrariis invicem revolutionibus exagitare.

METRODORUS, nullum corpus in suo proprio loco moveri, nisi quid sit a quo impellatur aut detrahatur efficaciter: ita ne Terram quidem, utpote suo naturali sitam loco, moveri, partes duntaxat ejus quasdam alio migrare.

PARMENIDES ac DEMOCRITUS, terram undique æ-

qualiter distantem, æquilibrioque suspensam, quod caussam non habeat, cur huc potius quam illuc vergat, concuti tantum, non moveri.

ANAXIMENES, eam ob latitudinem vectari aëre cui incumbit.

Alii, aquæ innatare instar platani foliorum aut asserum, ideoque moveri.

PLATO motuum sex circumstantias perhibet, fursum, deorsum, dextrorsum, sinistrorsum, prorsum, retrorsum: ho-

κατ' ὁδεμίαν δὲ τῶν ἐνδέχεσθαι ἢ Γῆν κινεῖσθαι, ἐν
τῷ παντὶ χρόνῳ κατωτάτῳ κειμένη, μένει μὲν ἀκίνητον,
μηδὲν ἔχουσαν ἑξάρετον εἰς τὸ ῥέπειν μᾶλλον, τέπερ δ'
αὐτῆς κατ' ἀραρότητα σαλεύεσθαι.

Ἐπίκερς, ἐνδέχεσθαι μὲν ὑπὸ τῷ πάχους ἀέρος
τῷ ὑποκειμένῳ, ὑδατώδους ὄντος, ἀνακρουομένην αὐτὴν
καὶ οἷον ὑποτυπιομένην, κινεῖσθαι· ἐνδέχεσθαι δὲ καὶ
σπαραγμῶδι τοῖς κατωτέρω μέρεσι κατεγῶσαν ὑπὸ τοῦ
ἀφασπειρομένου πνεύματος εἰς τὰς ἀντροειδεῖς κοιλότηας
ἐμπίπτοντος σαλεύεσθαι.

ιζ'.

Περὶ Θαλάσσης, πῶς σιυέσθῃ καὶ πῶς ὅτι πικρά.

Ἀναξίμανδρος ἢ Θάλασσαν φησιν εἶναι τὴν πικρῆς
ὑγρασίας λείψανον, ἥς τὸ μὲν πλεῖον μέρος ἀνεξήρανε ὁ
πῦρ, τὸ δὲ ὑπολειφθὲν διὰ τὴν ἑκκαυσιν μετέβαλεν.

E. 6. μένειν μὲν] Mez. μένειν μὲν οὖν : itaque reddit Bud.

E. 7. ῥέπειν μᾶλλον] Requirō ῥέπειν δεῦρο μᾶλλον ἢ ἐκεῖσε, ut modo : vel simile.

F. 5. ἐμπίπτοντος] Revocavi ex Ald. E. Mosc. Mez. ut verterunt Bud. Amiot.

Xyl. Vulgo, ἐμπίπτοντας.

rum motuum nullum Terræ
posse accidere, cum undequa-
que ima sit, maneatque im-
mota, quod nihil eximium sit
ob quod in hanc vel illam
partem momentum faciat :
partes tamen ejus raritatis
caussa concuti.

EPICURUS, fieri posse ut
Terra aëris subiecti, qui a-
quosus est, crassitie impulsa ac
quasi succussa moveatur : fieri
etiam posse, ut infimis sui par-

tibus cavernosa cum sit, aëre
qui per eam dispergitur, in ca-
vitates antrorum similes inci-
dente quassetur.

XVI.

*De Mari, quæ ejus origo, et
quæ sit amarum.*

ANAXIMANDER Mare, ait,
primi humoris esse reliquias,
quarum major pars ab igni
exficcata, reliquum ob ardo-
rem mutatum sit.

Ἀναξαγόρας, τῷ κατ' ἀρχὴν λιμνάζοντος ὑγρῷ πε-
ρικαέντος ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς περιφορᾶς, καὶ τῷ λιπα-
ρῷ ἐξαίμακτοντος, εἰς ἀλυκίδα καὶ πικρίαν τὸ λοιπὸν
ὑποστῆναι.

Ἐμπεδοκλῆς, ἰδρῶτα τῆς Γῆς ἐκκαιομένης ὑπὸ τῷ
Ἠλίῳ ἀφ' ἧς ἐπιπόλαιον πλύνει.

Ἀντιφῶν, ἰδρῶτα θερμῷ, ἐξ οὗ τὸ περιληφθὲν ὑγρὸν
ἀπεκρίθη, τῷ κατεψηθῆναι παραλυκίσαν, ὅπερ ἐπὶ παν-
τός ἰδρῶτος συμβαίνει.

Μητροδόωρος, ἀφ' ἧς τὸ διηθῆσαν ἀφ' ἧς τῆς γῆς με-
τειληφέναι τῷ περὶ αὐτὴν πάχους, καθάπερ τὰ ἀφ' ἧς
τῆς τέφρας ὑλιζόμενα.

Οἱ δὲ Πλάτωνος, τῷ στοιχειώδους ὕδατος τὸ μὲν
ἐξ αἰέρος καὶ περὶ ψυχρῷ σπινθήριον, γλυκὺ γίνεσθαι, ὃ

A. 4. ἐπιπόλαιον πλύνει] Euseb. ἐπὶ πλεῖον πύλιν: quod Xyl. et edidit et
vertit. Junius hinc correxit ἐπιπόλαιον πύλιν: alterutrum verum,
utrumque rectius vulgato.

A. 6. παραλυκίσαν] Ita levi mutatione fecimus ex παραλυκίσασα, quod ha-
bent Euseb. Colleg. Nov. Mosc. margo Voff. Anon. Mez. Vulgo,
παρακυσάσασα.

A. 8. διηθῆσαν] Sanum, nec mutandum, videtur; modo antecedens διὰ de-
leatur.

ANAXAGORAS, cum humor
ab initio stagnans a solari mo-
tu esset adustus, exhalassetque
ejus pinguedo, reliquum falsu-
gine et amarore infectum sub-
stituisse.

EMPEDOCLEI mare est su-
dor Terræ, adustæ a Sole, e-
umque sudorem nimia sui com-
pressione emittentis.

ANTIPHON, sudorem calidi,
a quo excretum est quod su-

pererat humidi, elixando in
falsuginem conversum, quod
in quovis fit sudore.

METRODORUS, quia mare
fit percolatum per Terram,
ideo crassitiem ejus partici-
passe: sicut evenit iis quæ
per cinerem colantur.

PLATONICI, aquæ elemen-
taris partem aliam ex aëre fri-
gore coactam existuisse dul-
cem, aliam quæ a terra ex ar-

δ' ἀπὸ γῆς καὶ φέρονται καὶ ἐκπύρῳσιν ἀναθυμιά-
μανον, ἀλμυρύν.

ιζ'.

Πῶς ἀμπώπιδες γίνονται καὶ πλημμύραι.

Ἀριστοτέλης, Ἡράκλειτος, ὑπὸ τῷ Ἡλίῳ τὰ γὰρ
πλεῖστα τῶν πνευμάτων κινουῦντος καὶ συμπεριφέροντος,
ὑφ' ὧν ἐμβαλόντων μὲν, περὶ τοὺς ἀνοιδεῖν τι
Ἀτλαντικὴν θάλασσαν καὶ ὡς σκιάζειν τὴν πλημμύ-
ραν, καὶ ἀληθόντων δ' ἀντιπερισσώμεναι ὑποδύνειν, ὅπερ
εἰ) τ' ἀμπώπιν.

Πυθέας ὁ Μασσαλιώτης, τῇ πληρώσει τῆς Σελιῆς
ταῖς πλημμύραις γίνεσθαι, τῇ δὲ μειώσει ταῖς ἀμπώπιδας.

Πλάτων, ὅτι τ' αἰῶραν φέρεται τ' ὑδάτων· εἰ) γὰρ
C. πῶς αἰῶραν διὰ πνοῆς τοῦ τμήματος φερέσθαι πα-
λαιοί, ὑφ' ἧς ἀντικυμαίνεσθαι τὰ πελάγη.

A. 13. ἀπὸ γῆς] Sic Euseb. Voss. Anon. Mosc. versiones Bud. Xyl. editionum
una Gr. Lat. 1624. Galen. ἀπὸ τῆς γῆς. Vulgo, ἀπὸ τῆς.

B. 3. Ἡράκλειτος] Galen. omittit. Mosc. et Stobæus, Ἡρακλείδης: ejusdem
Excerpta Damasceniana item habent.

B. 11. αἰῶραν] Sumi ex Stob. cum edito, tum scripto Damasc. consentit Col-
leg. Nov. et Plato ipse Phædon. p. 399. F. G. Vulgo, εἰῶραν.

B. 11. φέρεσθαι] Stob. P. Mosc. φέρεται. Vulgatum ferri potest.

C. 1. τοῦ τμήματος] Videtur varia lectio esse vocis τμήματος. Stobæus, ἐγείρει τμήματος.

dore et incendio exhalasset,
falsam.

XVII.

De causis æstus Maris.

ARISTOTELES et HERA-
CLITUS a Sole fieri aiunt, qui
plerosque spiritus moveat, se-
cumque circumducatur: quibus
incidentibus propellatur mare
Atlanticum, intumescatque et
affluxum maris efficiat: iis-

demque desinentibus retro ab-
strahatur ac recedat, quo pac-
to resorbeatur mare.

PYTHEAS Massiliensis, Lu-
næ implemento affluxum, de-
cremento defluxum fieri.

PLATO, esse libramentum
quoddam, quod ex foramine
feu orificio quodam circum-
agitet æstum: hinc vicissim
maria intumescere.

Τίμαιος, τὰς ἐμβάλλοντάς ποταμούς εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ἀφ' τῆς Κελτικῆς ὀρεινῆς ἀπῆλται, προωθουῦντάς μὲν ταῖς ἐφόδοις καὶ πλημμύρας ποιεῖντάς, ὑφέλκοντάς δὲ ταῖς ἀναπαύσεσιν καὶ ἀμπώπιδας καθισκοβάζοντάς.

Σέλδουκος ὁ μαθηματικός, κινῶν καὶ ἔτος ἢ Γῆν, ἀντικρίπην αὐτῆς τῇ δύνῃ φησὶ καὶ τῇ κινήσει ἢ περιστροφῇ τῆς Σελήνης· τὸ δὲ μεταξύ ἀμφοτέρων τῶν σωματίων ἀντιπερισπωμένην πνεύματος καὶ ἐμπύπλοντος εἰς τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος, καὶ λόγον αὐτῶν συγκυκλῶσαι τὴν θάλασσαν.

ιη'.

Περὶ ἄλλω.

Ἡ δὲ ἄλως ἔπωσὶ ἀποτελεῖ. Μετὰ δὲ τῆς Σελήνης, ἢ πινος ἄλλης ἀστρῆς, καὶ τῆς ὀφείας, ἀπὸ πᾶσι καὶ ὁμιχλώδους ἱσταται· εἴτα ἐν τούτῳ τῆς ὀφείας κατὰ κλινῆς καὶ εὐρυνομένης, καὶ δ' ἔτω ὅτι κύκλῳ τῆς ἀστρῆς περισπῶνται.

C. 14. ιη'. Περὶ ἄλλω] Caput suo ex loco, qui debebat esse proximus capiti secundo vel quinto, librarii incogitantia huc translatus.

TIMÆUS caussam imputat fluminibus, quæ ex montibus Gallicis in Atlanticum procurrentia mare, id excursu suo propellant atque augeant, rursusque subsistentia retrahant atque deminuant.

SELEUCUS Mathematicus, ipse quoque motum Terræ tribuens, ejus revolutioni ac motui Lunam adversam ire ait: cumque ventus, qui intra duo ista corpora intercipi-

tur, in diversas partes hoc pacto agitur, eo in Atlanticum mare incidente hoc quoque secundum ejus motus concitari.

XVIII.

De area, quæ halos dicitur.

Sic ea fit. Inter Lunam aut aliud sidus ac Visum nostrum aër crassus et nebulosus exstat, in quo cum Visus noster reflectitur, ac dilatatur, itaque ad externam circumse-

σις χτ' ἢ ἔξω περιφέρειαν κύκλος δοκεῖ περὶ τὸ ἄστρον
φάνεσθαι· ὅς κύκλῳ φαινόμενος ἄλως καλεῖται, ὅτι
ἐστὶν ἄλως προσεχῶς ἐκεῖ δοκοῦντος τῷ φάσματι γί-
νεσθαι, ἔνθα νῦν ἔπεσε τὸ πάχος τῆς ὀφθαλμοῦ.

D. 6. ὅτι ἐστὶν ἄλως—ὀφθαλμοῦ] Forte vera scriptura sit, ὅτι ἐστὶν ἄλως τῆς ὀφθαλμοῦ,
προσεχῶς ἐκεῖ δοκοῦντος τῷ φάσματι γίνεσθαι, ἔνθα συνέπεσε τὸ πάχος.

rentiam circuli astri pertinet, citur: videturque ista appa-
circulus circa illud esse vide- ritio proxime ibi fieri, ubi Vi-
tur, qui halos, id est, area, di- sus in crassitiem incidit.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ

BIBΛION TETARTON.

PLUTARCHI

DE

PLACITIS PHILOSOPHORUM

LIBER QUARTUS.

ΠΕΡΙΩΔΕΥΜΕΝΩΝ δὲ τῶ τῷ κόσμῳ με-
ρῶν, ἀφ' ὧν ἀρχήσονται πρὸς τὰ κτ' μέρος.
α'.

Περὶ Νείλου ἀναβάσεως.

Θαλῆς τὸς ἐτησίους ἀνέμους οἶεται πυνέοντα τῇ Αἰ-

F. 1. Περὶ Νείλου ἀναβάσεως] Caput, librarii negligentia, temere a fine tertii li-
bri in quarti initium transcriptum.

CUM peragraverimus
Mundi partes, ad ea
nunc veniamus, quæ sunt sin-
gularia.

I.

De Nili incremento.

THALES censet Etesiarum,
qui venti Ægypto adversi spi-

γύπῳ ἀντιπρῶτος ἐπάγει τῷ Νείλῳ τὸν ὄγκον, ἀφ' ὃ τοὺς ἐκρᾶς αὐτῷ τῇ παρεισδύσει τῷ ἀντιπαρήκοντος πελάγους ἀνακόπεται.

Εὐθυμῆνης ὁ Μασσαλιώτης, ἐκ τῷ Ὠκεανῷ καὶ τῆς ἕξω θαλάσσης γλυκείας κατ' αὐτὸν ὕδατος νομίζει πληρῶσθαι τὸν ποταμόν.

Ἀναξαγόρας, ἐκ τῆς χύονος τῆς ἐν τῇ Αἰθιοπία, τηκομένης μὲν ἐν τῷ ἔρει, ψυχρῆς δὲ τῷ χειμῶνι.

Δημόκριτος, τῆς χύονος τῆς ἐν τοῖς περὶ ἄρκτον 893
μέρεσιν ὑπὸ θερμῶν τροπῶν ἀναλυομένης τε καὶ ἀφρομένης, νέφη μὲν ἐκ τῶν ἀτμῶν πλεῖσθαι· τῶν δὲ ἀπelaυνομένων περὶ μεσημβρίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῶν ἀνέμων, συνετελεῖσθαι ῥαγδαίως ὄμβρους, ὑφ' ὧν ἀναπύμπλασθαι τὰς τε λίμνας καὶ τὸν Νεῖλον ποταμόν.

Ἡρόδοτος ὁ συγγραφεὺς, ἴσον μὲν ἐκ τῶν πηγῶν φέρεσθαι χειμῶνος καὶ ἔρος, φαίνεσθαι δὲ ἐλάττωνα τῷ

F. 4. παρεισδύσει] παρεισθήσει E. M. Voss. Colleg. Nov. Mosc.

rant, flatu Nili aquas attolli, quod ostia ipsius quibus se exonerat, maris obtrusi influxu obturentur.

EUTHYMENES Massiliensis, ex Oceano, marique externo suapte natura dulci, fluvium impleri.

ANAXAGORAS, nive Æthiopica, quæ hyeme frigans, æstate liquetur.

DEMOCRITUS, nive in partibus ad Septentriones suis

sub solstitium æstivum resoluta atque diffusa, densari ex vaporibus nubes, quæ compulsæ versus meridiem et ad Ægyptum ab Etesiiis ventis, in magnos ac vehementes dissolvantur imbres, quibus cum paludes, tum Nilus impleantur.

HERODOTUS historiæ scriptor, æqualem a fontibus fluere Nilum hyeme æstateque perhibet: minorem autem hyeme

χειμῶνος, διὰ τὸ εἶναι τότε τὰ χειρῶν πλησίον ἴοντα τὸν ἥλιον τῆς Αἰγύπτου, ἕξατμίζειν τὰ νάματα.

^B Ἐφορος ὁ ἱστοριογράφος, καὶ Ἰέρως, φησὶν, ἀναχα-
λᾶσθαι πρὸ ὅλῃς Αἰγύπτου, καὶ οἰονεῖ ἕξιδρου ὅτι πολλὰ
νάματα συνδίδωσι δ' αὐτῇ καὶ ἡ Ἀραβία καὶ ἡ Λιβύη
ὡς τὸ ἀραιὸν καὶ ὑπόφαλλον.

Εὐδοξος, τῆς ἱερείας, φησὶ, λέγειν τὰ ὄμβρια τῶν ὑδά-
των, καὶ τὴν ἀντιθέσιν τῶν ὥρων, ὅταν παρ' ἡμῖν εἴη Ἰέρως
τοῖς ὑπὸ τῆς θερμότητος οἰκῶσιν, τότε τοῖς ὑπὸ τὸν
χειμερινὸν πρὸς ἀντοίκοις χειμῶν ὅσιν, ἕξ ὧν τὸ
πλημμυρῶν ὕδωρ καταρρήγνυται.

β'.

Περὶ Ψυχῆς.

Θαλῆς ἀπεφώνησε περὶ τῆς ψυχῆς, φύσιν ἀετλή-
τον ἢ αὐτοκίνητον.

^c Πυθαγόρας, ἀριθμὸν ἑαυτὸν κινουῦντα· τὸ δ' ἀριθμὸν
ἀντὶ τῆς νύκτος ὡς ἀλαμβάνει.

B. 2. ἐξιδρῶν] Sic E. Voff. Colleg. Nov. codex Xyl. Mez. Vulgo, ἐξυδρῶν.

videri, quia tum Sol Ægypto
vicinior in vaporem aquas re-
digat.

EPHORUS historicus is quo-
que, æstate ait relaxari totam
Ægyptum, ac quasi exsudare
copiosam aquam: conferre ad
hoc etiam Arabiam et Afri-
cam ob raritatem, et fabulosum
solum.

EUDOXUS ait, sacerdotes
imbribus et oppositis tempo-
rum anni rationibus rem im-
putare: quando enim apud

nos æstas est, qui sub æstivo
habitamus tropico, tum iis
qui e regione sub brumæ cir-
culo degunt, hyemem esse, a
quibus tum exundans aqua
prorumpat.

II.

De Anima.

Primus THALES Animam
dixit naturam esse quæ sem-
per, aut a se ipsa moveatur.

PYTHAGORAS, numerum
qui seipsum moveat: nume-
rum autem sumit pro mente.

Πλάτων, οὐσίαν νοητὴν, ἔξ ἑαυτῆς κινητὴν, κατ' ἀριθμὸν ἁρμονίον κινεῖν.

Ἀριστοτέλης, ἐντελέχειαν πρὸς τὸ σῶματος φυσικῆ ὀργανικῆ, δυνάμει ζωὴν ἔχοντος· τὴ δὲ ἐντελέχειαν ἀκέρειον ἀντὶ τῆς ἐνεργείας.

Δικῆαρχος, ἁρμονίαν τῆς πεντάων στοιχείων.

Ἀσκληπιάδης ὁ ἰατρός, συγμνασίαν τῆς ἀσθενείας.

γ'.

Εἰ σῶμα ἡ Ψυχὴ, καὶ τίς ἡ οὐσία αὐτῆς.

Οὗτοι πάντες οἱ πρὸς ταυτὸν ἀσώματον τὴν ψυχὴν ὑποτίθενται, φύσιν λέγοντες αὐτοκίνητον, καὶ οὐσίαν νοητὴν, καὶ τῆς φυσικῆ ὀργανικῆ ζωὴν ἔχοντος ἐντελέχειαν.

Οἱ δ' ἀπὸ Ἀναξαγόρου ἀερείδῃ ἑλεγον τε καὶ σῶμα. D

Οἱ Στωϊκοί, πνεῦμα θερμόν.

Δημόκριτος, πυρῶδες σύγκριμα ἐκ τῆς λέως γεω-

C. 7. ἀντὶ τῆς ἐνεργείας] Accuratus Stobæus, p. 93, ἀντὶ τοῦ εἶδους καὶ τῆς ἐνεργείας.

D. 2. πνεῦμα θερμόν] Stob. πνεῦμα νοερὸν, θερμόν.

PLATO, substantiam mente præditam, a seipsa mobilem, et quæ moveatur secundum numerum harmonicum.

ARISTOTELES, actum (*entelechiā*) primum corporis naturalis et instrumentis apti, vivendi facultatem habentis.

DICÆARCHUS, harmoniam quatuor elementorum.

ASCLEPIADES medicus, co-exercitationem sensuum.

III.

Anima corpus an sit, et quæ ejus substantia.

Omnes hi, quos nominavi, corporis expertem Animam statuunt, naturam ei tribuentes quæ moveatur a se ipsa et mente sit instructa, et continuitatem, seu actum substantiæ naturalis, instrumentis præditæ, vitam habentis.

ANAXAGOREI corpus esse censuerunt, idque aëreæ naturæ.

STOICI, spiritum calidum.

DEMOCRITUS, igneam compagem partium mente sola

ρητῶν, σφαιρικὰς μὲν ἔχοντων τὰς ἰδέας, πυρίνῳ δὲ τῷ
δύαμιν, ὅπερ σῶμα εἶναι.

Ἐπίκρουσ, κρᾶμα ἐκ πεσάρων, ἐκ ποιεῖ πυρώδους,
ἐκ ποιεῖ αἰρώδους, ἐκ ποιεῖ πνέυματικῷ· ἐκ τετάρτῃ
πινὸς ἀχατονομία, ὃ ἦν αὐτῷ αἰσθητικόν.

Ἡράκλειτος, τίῳ μὲν τῷ κόσμῳ ψυχὴν, ἀναδυ-
μίασιν ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ὑγρῶν· τίῳ δὲ ἐν τοῖς ζώοις,
ἀπὸ τῆς ἐκτὸς καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀναδυμιάσεως ὁμογενῆ.

δ'.

E Περὶ μερῶν Ψυχῆς.

Πυθαγόρας, Πλάτων, καὶ μὲν τὸν ἀνωτάτω λόγον,
διμερῆ τῇ ψυχῇ, τὸ μὲν γὰρ ἔχει λογικόν, τὸ δὲ ἄλο-
γον· κατὰ δὲ τὸ πρῶτον καὶ ἀκριβὲς τριμερῆ, τὸ γὰρ
ἄλογον διαιρεῖσιν εἰς τὸ θυμικόν καὶ τὸ ὀπιθυμητικόν.

Οἱ Στωϊκοί, ἔξ ὀκτῶ μερῶν φασὶ συνεστάναι, πέντε
μὲν τῶν αἰσθητικῶν, ὀρεατικῶν, ἀκυστικῶν, ὀσφρητικῶν,

E. 7. αἰσθητικῶν] Sic Venet. Voss. Colleg. Nov. Mosc. Vulgo, αἰσθητῶν.

perceptarum, quæ formis sint
globosis, ignea vi, denique
corpus.

EPICURUS, temperatum
quippiam ex quatuor qualita-
tibus, ignea, aërea, aquea, et
quarta, cui nomen non sit po-
situm, quæ ei erat vis fen-
tiendi.

HERACLITUS, Animam
Mundi, exhalationem esse hu-
midarum ejus partium: ani-
malium autem, ab externa, et
exhalatione interna cognatam.

IV.

De Animæ partibus.

PYTHAGORAS, PLATO, se-
cundum primam distributio-
nem duas partes ei assignant,
quarum una ratione sit præ-
dita, altera ejus expers, sive
bruta: secundum propinquam
autem et subtiliorem rationem,
tres: dividunt enim brutam
in iræ, et in cupiditatibus de-
ditam.

STOICI ex octo partibus
componunt Animam: quin-
que Sensibus, Visu, Auditū,

γευστικῶν, ἀπικῶν, ἕκτε δὲ φωνητικῶν, ἑξῶς αἰσθητικῶν, ὁγδοὺς αὖτ' ἑνὶ ἡγεμονικῶν, ἀφ' ἧς ταῦτα πάντα ὁπτικῶν
τακταὶ ἀφ' ἧς οἰκείων ὀργάνων πρὸς τὰς ταῖς τῶν
πολύποδος πλεκτάνας.

Δημόκριτος, Ἐπίκουρος, διμερῆ τὴν ψυχὴν, τὸ μὲν
λογικὸν ἔχουσαν ἐν τῷ θώρακι καθυστεμένην, τὸ δὲ
ἄλογον κατ' ὅλην τὴν σύγκρισιν τῷ σώματι διασπαρ-
μένην.

Ὁ δὲ Δημόκριτος πάντα μετέχειν φησὶ ψυχῆς
ποιᾶς, καὶ τὰ νεκρὰ τῶν σωμάτων, διότι αἰεὶ ἀφανῶς
τινος θερμοῦ καὶ αἰσθητικοῦ μετέχει, τῷ πλείονος ἀφ-
πνεομένης.

Ε΄.

899

Τί τὸ τῆς Ψυχῆς ἡγεμονικόν, καὶ ἐν τίνι ὅσιν.

Πλάτων, Δημόκριτος, ἐν ὅλῃ τῇ κεφαλῇ.

Στράτων, ἐν μεσοφρύῳ.

Ἐρασίστρατος, πρὸς τὴν μὲν τῆς ἐγκεφαλῆς, ἢ
ὁπικρανίδα λέγει.

Olfactu, Gustatu, Taetu: sex-
ta, vocali: septima, feminea:
octava, ea quæ principatum
obtinet, et a qua reliquæ om-
nes dispositæ sunt suis quæ-
que instrumentis convenien-
ter flagellis polypi.

DEMOCRITUS, EPICURUS,
bimembrem faciunt Animam,
cujus pars rationis compos in
pectore sita sit, bruta per to-
tam corporis concretionem
diffusa.

DEMOCRITUS porro omnia
ait quandam habere Animam,

etiam corpora mortua; quod
hæc semper perspicue aliquid
obtineant caloris et Sensus,
majore parte exspirata.

V.

De principe Animæ parte.

Inesse hanc aiunt PLATO
et DEMOCRITUS in toto ca-
pite.

STRATO, in superciliorum
intercapedine.

ERASISTRATUS, circa
membranam cerebri, quam epi-
cranida nominat.

Ἡρόφιλος, ἐν τῇ τῷ ἐγκεφάλῳ κοιλίᾳ, ἥτις ὅτι καὶ βάσις.

Παρμενίδης, ἐν ὅλῳ τῷ θώρακι, καὶ Ἐπίκουρος.

Οἱ Στωϊκοὶ πάντες, ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ, ἢ τῷ πρὸς καρδίαν πνεύματι.

Διογένης, ἐν τῇ ἀρτηριακῇ κοιλίᾳ τῆς καρδίας, ἥτις ὅτι πνευματική.

Ἐμπεδοκλῆς, ἐν τῇ τῷ αἵματος συστάσει.

Οἱ δὲ, ἐν τῷ τραχήλῳ τῆς καρδίας. Οἱ δὲ, ἐν τῷ πρὸς καρδίαν ὑμνί. Οἱ δὲ, ἐν τῷ διαφράγματι. Τῶν νεωτέρων δὲ τινες, δέχονται ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι τῷ διαφράγματος.

Πυθαγόρας, τὸ μὲν ζωπικὸν πρὸς τὴν καρδίαν, τὸ δὲ λογικὸν καὶ νοερὸν περὶ τὴν κεφαλὴν.

ε'.

Περὶ κινήσεως Ψυχῆς.

Πλάτων, ἀεικίνητον τὴν ψυχὴν, τὸν δὲ νοῦν ἀκίνητον τῇ μεταβατικῇ κινήσει.

A. 9. Θώρακι—Οἱ Στωϊκοὶ πάντες] Euseb. Θώρακι. Ἐπίκουρος, οἱ Στωϊκοὶ πάντες : quod Xyl. fecutus est.

HEROPHILUS, in cavo seu fundo cerebri.

PARMENIDES, in toto pectore. Sic et EPICURUS.

STOICI omnes, in universo corde, aut cordis spiritu.

DIOGENES, in arteriosa cordis cavea, quæ est spiritualis.

EMPEDOCLES, in sanguinis substantia.

Alii, in collo cordis. Alii, in membrana cor ambiente.

VOL. IV.

Alii, in septo transverso. Nonnulli recentiorum, eo usque a capite pertingere.

PYTHAGORAS, vitalem Animæ partem circa cor, Rationem et Mentem circa caput.

VI.

De motu Animæ.

PLATO, semper moveri Animam, Mentem autem non moveri a loco ad alium.

S S

Ἀριστοτέλης, ἀκίνητον τὴν ψυχὴν πάσης κινήσεως
προσηγουμένης, τῆς δὲ καὶ συμβεβηκὸς μετέχειν, καὶ
ἀπερ τὰ εἶδη τῶν σωμάτων.

ζ.

Περὶ ἀφθαρσίας Ψυχῆς.

Πυθαγόρας, Πλάτων, ἀφθαρτον εἶ) τὴν ψυχὴν, c
ἔξισαν γὰρ εἰς τὴν τοῦ παντός ψυχὴν ἀναχωρεῖν πρὸς
τὸ ὁμογενές.

Οἱ Στωϊκοί, ἔξισαν τῶν σωμάτων ὑποφέρεσθαι, ἢ
μὲν ἀσθενέστεραν ἅμα τοῖς συγκρίμασι γενέσθαι, ταύτην
δὲ εἶ) τῶν ἀπαδύτων ἢ δὲ ἰσχυρότεραν, οἷα ὅσι περὶ
τὰς σοφίας, καὶ μέχρι τῆς ἐκπυρώσεως.

Δημόκριτος, Ἐπίκουρος, φθαρτὴν, τῷ σώματι συν-
διαφθευμένην.

Πυθαγόρας, Πλάτων, τὸ μὲν λογικὸν ἀφθαρτον, καὶ

C. 2. εἰς τὴν τῷ παντός] τὴν est ab Venet. Colleg. Nov. Voss. Mosc. Mez. Xyl.
Vulgo, τό.

C. 5. ἅμα τοῖς συγκρίμασι γενέσθαι] Ita omnes libri et Galen. Subest tamen
vitium. Mez. τοῖς συγκρίμασι mutat in τῷ σώματι. Salmasius exci-
dit quid suspicatur. Mihi nondum liquet.

ARISTOTELES, Animam
immobilem, omnis motus præ-
cipui per se exfortem: per
accidens autem moveri, ut et
formas corporum.

VII.

De Animæ immortalitate.

PYTHAGORAS et PLATO,
interitus expertem Animam:
cum enim exit, pervenire in
cognatam sibi Animam Mun-
di.

STOICI, exeuntem e cor-
pore simul cum concreto in-
terire, eam scilicet quæ sit
imbecilior: quales sunt ine-
ruditorum animæ. Validiores,
quales sunt sapientum, durare
usque ad conflagrationem.

DEMOCRITUS et EPICU-
RUS, caducam esse, et simul
cum corpore interire.

PYTHAGORAS, PLATO, ra-
tione præditam partem non
interire, esse Animam quippe

ἡ ψυχὴν οὐ θεὸν ἀλλ' ἔργον τῷ αἰδέσθαι θεῷ ὑπάρχειν,
τὸ δὲ ἄλλοθεν φθαρτὸν.

ἢ.

Περὶ αἰσθήσεων καὶ αἰσθητικῶν.

Οἱ Στωϊκοὶ ὀρίζονται ἕτω καὶ αἰσθησιν, Αἰσθησίς ἐστιν
ἀντίληψις αἰσθητηρίων, ἢ κατάληψις. Πολλαχῶς δὲ
λέγεται ἡ αἰσθησις· ἢτε ὡς ἔξις, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἐνέρ-
γεια, καὶ ἡ φαντασία ἢ καταληπτικὴ δι' αἰσθητηρίων γί-
νοισι, καὶ αὐτὸ τὸ ὄγδον ἡγεμονικόν, ἀφ' ὧς συνίσταται.
Πάλιν δὲ αἰσθητήρια λέγεται πνεύματα νοερά, ἀπὸ τῶν
ἡγεμονικῶν ὅτι τὰ ὄργανα τεταμμένα.

Ἐπίκερος, Τὸ μόνον ἐστὶν ἡ αἰσθησις, ἢτις ἐστὶν ἡ δύ-
ναμις· καὶ ὃ ἐπαίσθημα, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐνέργημα· ὥτε δι-
χῶς παρ' αὐτοῦ λέγεσθαι, αἰσθησιν μὲν τὴν δύναμιν,
αἰσθητικὸν δὲ, τὸ ἐνέργημα.

D. 1. ἀντίληψις αἰσθητηρίου, ἢ κατάληψις] Galen. rectius, ἀντίληψις αἰσθητῶ δι'
αἰσθητηρίων. Rectius etiam Excerpt. Damascen. Stobæi ad p. 150,
δι' αἰσθητηρίων κατάληψις.

D. 8. ὅπερ] Sic Excerpt. Damascen. Stob. et jam correxerant Mez. et Sal-
mas. Vulgo, ὅθεν.

non Deum, sed opificium æ-
terni Dei: brutam esse ob-
noxiam interitui.

VIII.

De Sensibus et Sensilibus.

Stoici Sensum definiunt
apprehensionem quæ fit a sen-
tiendi instrumento. Varie au-
tem dicitur Sensus: nam et
habitus, et facultas, et actus,
et imaginatio apprehendens
sensus instrumento fiunt, ip-
sæque etiam octava pars prin-

ceps a quo pendet. Rursum
instrumenta sentiendi sunt spi-
ritus intelligentes a principe
parte ad instrumenta corporea
dispositi.

EPICURUS: Pars, seu mem-
brum sensorium est Sensus,
quæ est facultas: et ipsa item
sensatio, seu sentiendi effectus.
Ergo sensum dupliciter acci-
pit, pro facultate et pro actu
sentiendi.

Πλάτων τ' αἰσθῆσιν ἀποφάνεται ψυχῆς καὶ σώματος^E κοινωνίαν πρὸς τὰ ἑκτός· ἢ μὲν γὰρ δύναμις, ψυχῆς· τὸ δὲ ὄργανον, σώματος· ἀμφω δὲ διὰ φαντασίαν ἀν-
 πληπλησθὲ τῷ ἕξῳθεν γίνεται.

Λεύκιππος, Δημόκριτος, τ' αἰσθῆσιν καὶ τ' νόησιν γί-
 νεσθαι εἰδῶλων ἕξῳθεν πρῶσιόντων· μηδενὶ γὰρ ὁπιδάλλειν
 μηδετέραν χωρὶς τῶ πρῶσιπλοντος εἰδῶλου.

θ'.

Εἰ ἀληθεῖς αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ φαντασίαι.

Οἱ Στωϊκοὶ τὰς μὲν αἰσθήσεις, ἀληθεῖς· τῷ δὲ φαν-
 τασίων τὰς μὲν ἀληθεῖς, τὰς δὲ ψευδεῖς.

Ἐπίκουρος, πᾶσαν αἰσθῆσιν καὶ πᾶσαν φαντασίαν ἀ-
 ληθῆ, τ' δὲ δοξῶν τὰς μὲν ἀληθεῖς, τὰς δὲ, ψευδεῖς· καὶ
 ἢ μὲν αἰσθήσεις μοναχῶς ψευδοποιεῖται τὰ κατὰ τὰ
 νοητὰ, ἢ δὲ φαντασία διχῶς, καὶ γὰρ αἰσθητῷ ὅτι
 φαντασία καὶ νοητῷ.

Ἐμπεδοκλῆς, Ἡρακλείδης, ὡς τὰς συμμετερείας

PLATO Sensum definit A-
 nimæ et corporis communio-
 nem cum externis: vis enim
 sentiendi est in Anima, instru-
 mentum in corpore: ambo
 autem per phantasiam, id est,
 imaginationem, externa ap-
 prehendunt.

LEUCIPPUS, DEMOCRI-
 TUS, Sensum et intelligentiam
 munus suum obire, visis, sive
 imaginibus, foris oblati: his
 non accidentibus, neutrum
 istorum quicquam moliri.

IX.

*Verine sint Sensus, veræ ima-
 ginationes?*

STOICI Sensus non falli
 judicant: visorum alia vera
 esse, alia falsa.

EPICURUS utrisque verita-
 tem ex æquo attribuit. Opi-
 nionum alias veras esse, alias
 falsas. Sensum uno tantum-
 modo falli, cum suum de re-
 bus Mente cernendis interpo-
 nit judicium: phantasiam duo-
 bus, cum et sensilium sit, et
 intelligibilium.

EMPEDOCLES, HERACLI-

τῶν πόρων τὰς χεῖρας μέσος αἰσθήσεως γίνεσθαι, τὸ οἰκείον
τῶν αἰσθητῶν ἐκείνη ἀρμόζοντος.

ι.

Πόσαι εἰσὶν αἱ αἰσθήσεως.

Οἱ Στωϊκοὶ πέντε τὰς ἰδικὰς αἰσθήσεως, ὄρασιν, ἀ-
κοήν, ὄσφρησιν, γεῦσιν, ἀφύ.

Ἀριστοτέλης ἐκτὶς μὲν οὐ λέγει, κοινήν δὲ αἰσθησιν
τινὶ τῶν σωζέτων εἰδὼν κριτικὴν, εἰς ἣν πᾶσαι συμβάλλ-
ουσιν αἱ ἀπλᾶί τὰς ἰδίας ἐκείνη φαντασίας· ἐν ἣ τὸ
μεταβατικὸν ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἕτερον, οἷον ἐξ οὗτος καὶ
κινήσεως, δείκνυται.

Δημόκριτος πλείους ἐστὶ αἰσθήσεως περὶ τὰ ἄλογα
ζῶα καὶ περὶ τοὺς θεοὺς καὶ σοφούς.

A. 3. ἰδικὰς] Non mutandum temere in εἰδικὰς, quamquam frequentius et a
Mosc. et margine Voss. oblatum. Vulgatum habent omnes reliqui
libri et Galen.

DES, pro meatuum concinnitate Sensum fieri, cum quodvis sensibile suo Sensui accommodetur.

X.

Quot sint Sensus.

STOICI quinque numerant Sensus, quibus formæ apprehendantur, Visum, Auditum, Olfactum, Gustatum, Tactum.

ARISTOTELES sextum qui-

dem non dicit, ponit tamen communem Sensum qui dijudicet inter compositas species, in quem singuli conjiciant Sensus simplices sua visa: in quo ostenditur transitus ab uno ad aliam quasi speciem, sub forma motus.

DEMOCRITUS, plures esse Sensus, brutorum animalium, Deorum, sapientum.

ια'.

Πῶς γὰρ ἡ αἰσθησις καὶ ἡ ἐννοία καὶ ὁ κατὰ διάθεσιν λόγος.

Οἱ Στωϊκοὶ φασιν, Ὅταν γεννηθῇ ὁ ἄνθρωπος, ἔχει ἐν τῷ ἡγεμονικῷ μέρος καὶ ψυχῆς, ὥσπερ χάρτης ἐνεργῶν εἰς ἀπογραφὴν· εἰς τὸτο μίαν ἐκείνην τῆς ἐννοιῶν ἀναπογράφεται. Πρῶτος δὲ ὁ καὶ ἀναγραφῆς τρόπος, ὁ κατὰ τῆς αἰσθησίων· αἰσθανόμενοι γὰρ πῆρες, οἷον λευκοῖς, ἀπελθόντος αὐτῶν μνήμην ἔχουσιν· ὅταν δὲ ὁμοειδεῖς πολλά καὶ μνήμην γίνονται, τότε φασὶν ἔχειν ἐμπειρίαν· ἐμπειρία γὰρ ὅτι τῆς ὁμοειδῶν πλήρης. Τῶν δὲ ἐννοιῶν αἱ μὲν φυσικαὶ γίνονται κατὰ τὰς εἰρημνύεις τρόπους καὶ ἀνεπιτεχνήτας· αἱ δὲ ἤδη δι' ἡμετέρας διδασκαλίας καὶ ὀπτιμελείας· αὗται μὲν οὖν ἐννοίαι καλοῦνται ἐμὸν, ἐκείναι δὲ καὶ περλήφεις. Ὁ δὲ λόγος κατὰ τὸν περσαγορευόμενον λογικὸν, ὅτι τῆς περλήψεων συμ-

A. 13. ὁ κατὰ διάθεσιν λόγος] Inscriptio non congrua argumento. Galenus, ὁ διὰ κατὰθεσιν λογισμὸς: aliquanto rectius vulgato. Melius etiam sit, ὁ κατὰ ἐνδιάθεσιν λόγος.

B. 2. χάρτης] Noli mutare: alioqui proximum erat a Galeno sumere χάρτην. Sensus vertendo expressi.

XI.

Quomodo sentiamus, Notionem animo, Rationemque concipiamus.

STOICI dicunt, Quando in lucem prognatus est homo, habet principem partem animi veluti, chartæ, actuosus ad inscribendum in ea. Primum inscriptionis modum esse a sensibus: ubi enim Sensu aliquid percipimus, ut album, eo sublato memoriam tamen ejus retinemus: post, cum ejusdem

generis multæ concurrerint formæ, Experientiam adepti dicimur; hæc enim definitur, multitudo ejusdem generis notionum. Jam Notionum quæ naturales sunt eo quo dictum est modo fiunt, nullaue artis industria: aliæ doctrina porro nostra accuratationeque parantur. Hæ tantum Notitiæ dicuntur, istæ etiam Anticipationes sive Prænotiones. Ratio præterea, a qua rationis dicimur compotes, istis anti-

πληρῶσαι λέγεται, κατὰ τὴν περὶ τῆς ἐξουσίας.
 Ἐπὶ δὲ νόημα, φάντασμα ἀφανείας λογικοῦ ζώου· τὸ γὰρ
 φάντασμα ἐπειδὴν λογικῇ περὶ τὴν ψυχὴν, τότε ἐν-
 νόημα καλεῖται, εἰληφὸς τοῦ νοῦ. Διόπερ
 τοῖς ἄλλοις ζώοις οὐ περὶ τὴν φαντάσματα· ὅσα δὲ
 καὶ τοῖς θεοῖς, καὶ ἡμῖν γε, ταῦτα φαντάσματα μόνον εἶναι·
 ὅσα δὲ ἡμῖν ταῦτα καὶ φαντάσματα κατὰ γένος, καὶ
 ἐννοήματα κατ' εἶδος. Ὡστερ τὰ δινάρια καὶ οἱ σα-
 τῆρες, αὐτὰ μὲν κατ' αὐτὰ ὑπάρχει δινάρια, καὶ
 σατῆρες· εἰ δὲ εἰς πλοῖον δοθῇ μίσθωσιν, τῶν καὶ ταῦτα,
 περὶ τὰ δινάρια εἶναι, καὶ ναῦλα λέγεται.

ιβ'.

Τίτι διαφέρει φαντασία, φανταστὴν, φανταστικόν, φάντασμα.

Χρύσιππος διαφέρειν ἑαυτῶν φησὶ τέτταρα ταῦτα.
 Φαντασία μὲν οὕτως ὅτι, πάθος ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενον,
 ἐνδεκνόμενον ἑαυτῷ καὶ τὸ πεποιηκός· οἷον, ἐπειδὴν δι'

D. 9. ἐαυτῷ] Forte, ἐαυτό τε, ut Mez.

cipatis notionibus dicitur ab-
 solvi, primo septenario. Est
 autem Conceptus Mentis, vi-
 sum intelligentiæ ratiocinantis
 in animali rationem habente.
 Visum enim ubi ad talem ac-
 cidit Animam, tunc Concep-
 tus Mentis dicitur. Itaque
 visa, quæ Græci phantasmata
 dicunt, reliquis animalibus
 non accidunt: quæ Diis, ea
 nobis tantum phantasmata:
 quæ nobis, et in genere ea
 sunt phantasmata, et in specie
 notiones: sicut denarii et sta-

teres ipsi per se id sunt, quod
 nomine referunt: sin pro vec-
 tura navali penduntur, hoc iis
 accedit, ut etiam portorium
 dicantur.

XII.

*Quid inter se differant Phan-
 tasía, Phantastón, Phantaf-
 ticum, Phantasma.*

CHRYSIPPUS isthæc sic
 distinguit. Phantasia affectio
 est in Animo oborta, rem per-
 ceptam simul cum percipiente
 repræsentans: ut cum perci-
 pimus visu albedinem, affectio

ὅφρα θεωρῶμεν τὸ λευκόν, ὅτι πάθος τὸ ἐγγενημένον E
 αἰσθ' ἢ ὁράσεως ἐν τῇ ψυχῇ· καὶ τῆτο τὸ πάθος εἰπεῖν
 ἔχον, ὅτι ὑπόκειται λευκόν, κινεῖν ἡμᾶς· ὁμοίως καὶ
 αἰσθ' τῆς ἀφῆς καὶ τῆς ὀσφρήσεως· εἴρηται δὲ φαντασία
 ἀπὸ τῆς φωτός· καθάπερ γὰρ τὸ φῶς αὐτὸ δείκνυσι, καὶ
 τὰ ἄλλα τὰ ἐν αὐτῷ περιέχοντα, καὶ ἡ φαντασία
 δείκνυσιν ἐαυτὴν καὶ τὸ πεποιηκὸς αὐτῇ. Φανταστὸν
 δὲ, τὸ ποιοῦν τὴν φαντασίαν· οἷον τὸ λευκόν, καὶ τὸ
 ψυχρὸν, καὶ πᾶν ὅ, τι ἀν' διώηται κινεῖν τὴν ψυχὴν,
 τοῦτ' ἐστὶ φανταστὸν. Φανταστικὸν δὲ ὅτι αἰσθητικὸς ἐλ-
 κυσμός, πάθος ἐν τῇ ψυχῇ ἀπ' ὁδδενὸς φανταστοῦ γι-
 νόμενον· καθάπερ ὅτι τοῦ σκιαμαχοῦντος καὶ κενὰς ὅτι F
 φέροντος τὰς χεῖρας· τῇ γὰρ φαντασίᾳ ὑπόκειται
 τι φανταστὸν, τῷ δὲ φανταστικῷ ὁδδέν. Φάντασμα δὲ
 ὅτι ἐφ' ὃ ἐλκόμεθα κατὰ τὸν φανταστικὸν αἰσθητικὸν ἐλ-

E. 2. καὶ τῆτο τὸ πάθος] Forte, κατὰ τῆτο τ. π. vel καὶ κατὰ τ. τ. π.

E. 4. διὰ τῆς ἀφῆς] Forte, ἐπὶ τῆς ἀφῆς.

oritur in animo nostro a visu profecta, cujus subjectum nominare possumus albedinem: idem de reliquis dico Sensibus. Græca origine phantasiæ vox ad lumen redit: nam sicut lumen et se ostendit, et ea quæ ipso comprehenduntur: ita phantasia et sese, et id unde effecta est, demonstrat. Phantaston, (quasi si *phantasia perceptibile* dicerem) est quod phantasiā efficit: ut album, ut frigidum, et quidquid Animam movere potest. Phantasticum, (quod inanis imagi-

nationis efficax posse videor interpretari) inanis prorsus est animi tractus, quando exagitur ejus imaginatio nulla re imaginanda (sic *phantaston* refero) oblata: quale videmus in iis qui cum umbra depugnant, et inani aëri manus inferunt. Imaginationi enim, five Phantasiæ, objicitur aliquod imaginabile: imaginationem futilem scienti, hoc est phantastico, nullum. Phantasma (id intellige vanam imaginationem) est ad quod trahimur inani tractu phantasticæ

κυσμόν· ταῦτα δὲ γίνεται ὅτι τῆς μελαγχολώντων καὶ
 μεμνηότων· ὁ γοῦν τραγικὸς Ὀρέστης, ὅταν λέγει,

ὦ μήτηρ ἱκετεύω σε, μὴ πίσειέ μοι
 τὰς αἱματώπας καὶ δρακοντώδεις κόρας,
 αὗται γὰρ αὗται πλησίον θρώσκουσί μου,

λέγει μὲν αὐτὰ ὡς μεμνηνὼς, ὁρᾷ δὲ ὁδὸν, ἀλλὰ δοκεῖ
 μόνον· διὸ καὶ φησιν αὐτῷ Ἡλέκτρα,

Μέν', ὦ ταλαίπωρ, ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις,
 Ὀρᾷς γὰρ ὁδὸν ὣν δοκεῖς σάφ' εἶδέναι.

ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ Θεοκλύμηνος.

ιγ'.

Περὶ ὁράσεως, καὶ πῶς ὁρῶμεν.

Δημόκριτος, Ἐπίκουρος, καὶ εἰδώλων εἰσκρίσεως ὦντο
 τὸ ὁρατικὸν συμβαίνειν.

Ἐτεροι, κατὰ τινῶν ἀκτίνων εἰσκρισιν, μὲν τὴν πρὸς τὸ
 ὑποκείμενον ἔνστασιν πάλιν ὑποσφραγιστῶν πρὸς τὴν
 ὁψίν.

Ἐμπεδοκλῆς τοῖς εἰδώλοις τὰς ἀκτῖνας ἀνέμιξε, προσ-
 αγραφεύσας τὸ γινόμενον ἀκτῖνας εἰδώλου συνθέτε.

motionis. Accidunt hæc atra-
 bile laborantibus, et furenti-
 bus. Itaque Orestes in tra-
 gœdia hæc dicens.

*O mater, obsecro te, ne incutias mihi
 Has sanguinolentas et colubrinas vir-
 gines,*

*Quæ pone me discurrunt, inquam, pone
 me.*

furens ista dicit, neque videt
 quicquam, putat modo. Ita-
 que Electra ei dicit:

*Tuo quietus in lecto, miser, mane,
 Cernens eorum, quæ cernere putas, nihil.*

Sic et apud Homerum Theo-

clymenus.

XIII.

De Visu, quomodo videamus.

DEMOCRITUS, EPICURUS,
 imaginum insertione putave-
 runt nos videre.

Alii, radiorum quorundam
 receptione, qui postquam ob-
 jectæ rei infixi fuerunt, rur-
 sum ad oculum revertantur.

EMPEDOCLES imaginibus
 radios adjunxit, id quod fit
 appellans radios imaginis com-
 posita.

Ἰππάρχος ἀκτῖνας, φησὶν, ἀφ' ἐκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν ἀπολεινομένης τοῖς πέρασιν αὐτῆς, οἷον χειρῶν ἐπαφῆς περικαταπίεσταις, τοῖς ἐκτὸς σώμασι τὴν ἀντίληψιν αὐτῆς πρὸς τὸ ὁρατικὸν ἀποδίδοναι.

Πλάτων, καὶ συναύγειαν, τῇ μὲν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν φωτὸς ὅπῃ ποσὸν ἀπορρέοντος εἰς τὸν ὁμογενῆ ἀέρα· τῇ δὲ ἀπὸ τῆς σωματικῆς ἀντιφερομένης· τῇ δὲ πρὸς τὴν μετὰ αὐτὴν ἀέρα, εὐδιάχυτον ὄντα καὶ εὐπρεπὲς, συνεκλεινομένης τῷ πυρώδεις τῷ ὀφθαλμῷ· αὕτη λέγεται Πλατωνικὴ συναύγεια.

ιδ'.

Περὶ κατόπτρικῶν ἐμφάσεων.

Ἐμπεδοκλῆς, κατὰ ἀπορροίας τὰς συνισταμένας μὲν ὅπῃ τῆς ὀπίφανείας τῇ κατόπτρου, τελειομένης δὲ ὑπὸ τῆς ἀκτινομένης ἐκ τῆς κατόπτρου πυρώδους, καὶ τὸν

B. 12. ἀντιφερομένης—ἀέρα] Recepi hanc e Stobæo lectionem; quando vulgata manifesto mendosa erat, φερόμενη ἀπορρεῖν τὸν δὲ μετὰ αὐτὴν ἀέρα—.

C. 1. συνεκτεινομένης] Item Stob. Vulgo, συνεκτείνοντος.

C. 5. τὰς συνισταμένας μὲν] Sic Stobæi Exc. Damasc. Vulgo, μὲν τὰς συνισταμένας.

C. 6. τελειομένης] τελειομένης Stobæi Exc. Damasc.

C. 7. ἐκ τοῦ κατόπτρου] Sic Voss. Pol. Jannot. Mez. Mosc. Xyl. Græco-Lat. 1624. Vulgo, ἐκ τῆς κατόπτρου. Exc. Damasc. Stob. αὐτοῦ κατόπτρου.

HIPPARCHUS radios, ait, ab utroque oculo porrectos extremitatibus suis tanquam manibus apprehendere corpora extra oculos posita, apprehensionemque eorum Visui reddere.

PLATO, splendoris conjunctione seu concurfu, quod *synaugeiam Platoniam* appellant, lumen ab oculo per aliquantum spatium profluere in cognatum aërem, aliudque

contra a corporibus: aërem autem qui in medio est diffusu ac conversu facilem esse, penetrari eum Visus vi ignea.

XIV.

De imaginibus quæ in speculis videntur.

EMPEDOCLES apparere eas dicit ob effluxus qui in superficie speculi coëant, perficianturque ab ignea vi quæ a speculo excernitur, propositum-

προκείμενον αέρα, εἰς ὃν φέρεται τὰ ρεύματα, συμμετα-
φέροντος.

Δημόκριτος, Ἐπίκουρος, τὰς κατοπίνας ἐμφάσεις
γίνεσθαι κατ' εἰδώλων ὑποστάσεις, ἅπανα φέρεσθαι μὲν
ἀφ' ἡμῶν, συνίστασθαι δὲ ὅπῃ τῷ κατοπίνου κατὰ τὴν
ἀντιπεριστροφὴν.

Οἱ Στὸ Πυθαγόρῃ, κατὰ ἀντανακλάσεις δ' ὄψιν
φέρεσθαι μὲν γὰρ τὴν ὄψιν τεταμένην ὡς ὅπῃ τὸ χαλκόν,
τείχεσαν δὲ πυκνῶ καὶ λείῳ πληχθεῖσαν ὑποτρέφειν αὐ-
τὴν ἐφ' ἑαυτὴν, ὁμοίον τι πάχουσιν τῇ ἐκλάσει δ' ἡφρόν
καὶ τῇ ὅπῃ τὸν ὦμον ἀντεπιστροφῇ. Δύναται τις τέτοις
πᾶσι τοῖς κεφαλαίοις χρῆσθαι ὅπῃ τῷ πῶς ὁρῶμεν.

ἰε'.

Εἰ ὁρατὸν τὸ σκότος.

Οἱ Στωϊκοί, ὁρατὸν εἰ δ' σκότος· ὅτι γὰρ τῆς ὁρά-
σεως προχέουσά τινα εἰς αὐτὸ αὐγίῳ· καὶ οὐ ψεύδε-
ται ἡ ὁρασις, βλέπει γὰρ ταῖς ἀληθείαις ὅτι ἐστὶ σκότος.

D. 3. εἰχυσαν] Ita omnes libri et Galen. Corrigendum puto, ἐντυχῆσαν.

D. 10. προχεῖσθαι] Sic Exc. Damasc. Stob. ut jam conjecerat Reiskius. Vulgo,
περικεῖσθαι. Galen. ἐξικνεῖσθαι.

que aërem in quem effluentia
feruntur simul circumagat.

DEMOCRITUS, EPICURUS,
imaginum subsistentia, quæ a
nobis ferantur, et circumagi-
tatione subsistant in speculo.

PYTHAGOREI, reflexione
Visus: qui cum intentus fe-
ratur ad æs denso lævique cor-
pori occurrens, ab eo reper-
cutiatur et in se redeat: ac
simile quippiam ei accadat at-

que manui, quæ extenditur et
ad humerum rursus reducitur.

His omnibus capitulis uti licet
in explicanda visionis ratione.

XV.

Viderine possint tenebræ.

Videri censuerunt STOICI:
Ex Visu enim in tenebras pro-
fundi quendam fulgorem: et
non mentiri Visum; cerni e-
nim revera quod sint tenebræ.

Χρύσιππος, κατὰ τὴν συνέντασιν τῷ μετὰ αὐτὸν ἀέρος
 ὁρᾶν ἡμᾶς, νυγέντος μὲν ὑπὸ τῷ ὀρατικῷ πνεύματος, E
 ὅπερ ὑπὸ τῷ ἡγεμονικῷ μέχρι τῆς κόρης δῆκει, κατὰ δὲ
 τὴν πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν ἀέρος ἐπιβολὴν ἐνταῖνός αὐ-
 τὸν κωνοειδῶς, ὅταν ἡ ὁμογενὴς ὁ αἶρ· πρὸς τὴν δὲ ἐκ
 τῆς ὀφθαλμοῦ ἀκτίνος πύριναι, ἐκ μείλαιαι καὶ ὀμιχλώδεις
 διόπερ ὀρατὸν εἶναι τὸ σκότος.

17.

Περὶ ἀκοῆς.

Ἐμπεδοκλῆς, τὴν ἀκοὴν γίνεσθαι κατὰ πρὸς πῶσιν F
 πνεύματι τῷ κοχλιώδει, ὅπερ φησὶν ἐξηρτηθῆναι
 ἐντὸς τοῦ ὠτός, κώδωνος δίκην ἀναρρέμενον καὶ τυπτό-
 μενον.

Ἀλκμάων, ἀκοῆν ἡμᾶς τῷ κενῷ τῷ ἐντὸς τῷ ὠτός,
 τῷτο γὰρ εἶναι τὸ διηχοῦν κατὰ τὴν τῷ πνεύματος ἐμβο-
 λὴν· πάντα γὰρ τὰ κενὰ ἡχέει.

E. 2. κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν] κατὰ est, pro μετὰ, ex Stobæi Exc. Damasc. et Mez.
 τὸν habent iidem et reliqui libri, exceptis Steph. et duabus prioribus
 Græco-Latinis, operarum vitio.

CHRYSIPPUS, secundum in-
 tentionem intermediæ aëris vi-
 dere nos, isto quidem et per-
 forato a spiritu visui destinato,
 qui a principe animi parte us-
 que ad pupillam pertinet: sed
 post appulsum ad vicinum æ-
 rem intendente seipsum turbi-
 nis in formam. Profunduntur
 autem ex oculo radii ignei
 non nigri aut caliginosi: ita-
 que videri possunt tenebræ.

XVI.

De Auditū.

EMPEDOCLES, auditionem
 fieri dicit, aëre accidente ad
 auris partem quæ cochleæ in-
 star in gyros contorta, intra
 aurem suspensa tintinnabuli
 instar percutiatur.

ALCMÆO, audire nos inani
 quod intra aurem est: id e-
 nim personare appellente aëre:
 omnia enim vacua sonant.

Διογένης, τῷ ἐν τῇ κεφαλῇ ἀέρος ὑπὸ τῆς φωνῆς τυπιομένῃ καὶ κινεμένῃ.

Πλάτων καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, πλήττειν τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ ἀέρα· τῷτον δ' ἀνακλᾶσθαι εἰς τὰ ἡγεμονικά, καὶ γίνεσθαι τὴν ἀκοῆς τὴν αἰσθησιν.

ιζ'.

Περὶ ὁσφρήσεως.

Ἀλκμαίων, ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ εἶναι τὸ ἡγεμονικόν· τούτῳ οὖν ὁσφραίνεσθαι ἔλκοντι διὰ τῶν ἀναπνοῶν τὰς ὀσφάς.

Εμπεδοκλῆς, ταῖς ἀναπνοαῖς ταῖς ἀπὸ τοῦ πνεύμονος συνεισκρίνεσθαι τὸ ὀσμίν· ὅταν γὰρ ἡ ἀναπνοὴ βαρεῖα γένηται, καὶ αὐτὴ τρεχέτω μὴ συσπράττειν, ὥς ὅτι τὸ ρευματίζον.

ιη'.

Περὶ γεύσεως.

Ἀλκμαίων, τῷ ὑγρῷ καὶ τῷ χλιαρῷ τῷ ἐν τῇ γλώττῃ πρὸς τῇ μαλακότητι διακρίνεσθαι τὰς χυμὰς.

DIOGENES, aëre qui in capite continetur ictu et moto a sono.

PLATO et qui eum sequuntur, percuti aërem qui in capite est, eumque reflecti ad partem principem sensumque auditus sic fieri.

XVII.

De Olfactu.

ALCMÆO, in cerebro esse partem Animæ principem: ea

sentiri odores spirando ab ea attractos.

EMPEDOCLES, cum respiratione pulmonis: cum igitur difficulter spiratur, ut fit in humorum defluxu, tum ob asperitatem non sentiri sapores.

XVIII.

De Gustatu.

ALCMÆO, humiditate et tepore qui in lingua est, discerni sapores.

Διογένης, τῇ ἀραιότητι τῆς γλώττης, καὶ τῇ μαλακότητι, καὶ διὰ τὸ συνάπτεν τὰς ἀπὸ τοῦ σώματος εἰς αὐτὴν φλέβας, διὰ χεῖρας τὰς χυλὰς ἐλκομένης ἐπὶ τὴν ἀσθῆσιν καὶ τὸ ἡγεμονικόν, καθάπερ ἀπὸ ἀπογνῆς.

θ'.

Περὶ φωνῆς.

Πλάτων τὴν φωνὴν ὀρίζειται, πνεῦμα διὰ τοῦ σώματος ἀπὸ διανοίας ἡγμένην, καὶ πληγὴν ὑπὸ ἀέρος, δι' ὧτων καὶ ἐγκεφάλου καὶ αἵματος μέχρι ψυχῆς διδόμενῃ. Λέγεται δὲ καὶ καταχρηστικῶς ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζώων φωνή, καὶ τῶν ἀψύχων, ὡς χρεμετισμοὶ καὶ φόφοι· κυρίως δὲ φωνὴ ἡ ἐναρθεὶς εἶναι, ὡς φωτίζουσα τὸ νοερόν.

Ἐπίκρους, ἡ φωνὴν εἶναι ρεῦμα ἐκπεμπόμενον ἀπὸ τῶν φωνούντων, ἢ ἡχούντων, ἢ φοφούντων· τὸ δὲ τὸ ρεῦμα εἰς ὁμοιοκείμενα διυπλισθαι διαύσματα· ὁμοιοκείμενα δὲ λέγεται τὰ τετραγύλα τοῖς τετραγύλοις, καὶ σκαλιῦν καὶ πρίωνα τοῖς ὁμοιογενέσι· τέτων δ' ἐμπιπ-

DIOGENES, raritate et molitie, et quod eo pertinent a corpore nervi, diffundi sapores attractos ad sensum et principem partem tanquam a spongia.

XIX.

De Vocē.

PLATO vocem definit, spiritum per os ab animo educatum et ictum aëris, qui per aures, cerebrum et sanguinem usque ad Animam diditur. Improprie etiam brutis et anima prorsum carentibus rebus tri-

buitur vox: et hac appellatione complectimur etiam hinnitus et strepitum. Proprie autem vox articulata est, Græcis ab illustrando mentis conceptu dicta.

EPICURUS, vocem esse fluxum emissum a rebus vocalibus, aut sonantibus, aut strepentibus: eum fluxum in frustra confringi ejusdem formæ: conformia dicuntur teretia teretibus, inæqualium laterum et triangula cum sui generis formis comparata. His

τόντων τοῖς ἀκοῇς, ὑποτελεῖσθαι τὴν αἴσθησιν τῆς φωνῆς·
 φανερόν δὲ τὸτο γίνεσθαι ἀπὸ τῆς ἀσκῶν ἐκρέοντων, καὶ
 τῆς ἐμφυσῶντων κυαφείων τοῖς ἱματίοις.

Δημόκριτος, καὶ τὸ αἶρα φησὶν εἰς ὁμοιοχήμενα θρύπτειν
 σώματα, (ὁμοιοχήμενα δὲ λέγει) τὰ τρογύλα τοῖς τρογ-
 γύλοις) καὶ συναλινδεῖν τοῖς ἐκ τῆς φωνῆς θραύσμασι.

Κολοῖος γὰρ παρὰ κολοῖον ἰζάνει·

καὶ,

— αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.

καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀγροῦσι αἱ ὁμοίαι ψῆφοι καὶ τὰς αὐτὰς
 τόπας ὀρῶνται, κατ' ἄλλο μὲν αἱ σφαγεῖδεις, κατ' ἄλλο
 δὲ αἱ ὀπιμήκεις· καὶ ὅτι τῆς κοσκινδύοντων δὲ ὅτι τὸ
 αὐτὸ συναυλίζεται τὰ ὁμοιοχήμενα, ὥτε χωρὶς εἰ τὰς
 κυάμβας καὶ ἐρεβίνθους. Ἐχοι δ' ἂν τις πρὸς τέτας εἰ-
 πεῖν, Πῶς ὀλίγα θραύσματα πνεύματος μυριάσδρον
 ἐκπληροῖ θεάτρων;

Οἱ δὲ Στωϊκοὶ φασὶ τὸν αἶρα μὴ συγκεῖσθαι ἐκ

C. 12. ἐμφυσῶντων] Sic Baf. Xyl. E. Mosc. Vulgo, ἐκφυσῶντων.

D. 10. συναυλίζεται] Colleg. Nov. Mosc. συναλίζεται.

E. 1. πρὸς τέτας] Sic E. Vulgo, πρὸς τέτοις.

conformibus frustis ad aures
 accidentibus, sentiri vocem.
 Hoc manifestum fieri ex utri-
 bus qui persfluant, et fulloni-
 bus qui vestes instant.

DEMOCRITUS, aërem com-
 minui, ait, in conformia frusta,
 simulque cum vocis frustis
 volutari: *graculum enim gra-*
culo assidere, ac semper similem
ad similem duci, ut est in pro-
 verbiis: nam etiam in litori-
 bus similes calculi eodem ap-

parent in loco, alio globosi col-
 lecti, alio oblongi: et inter
 cribandum congregantur quæ
 sunt ejusdem generis, ita ut a
 ciceribus fabæ secernantur.
 Adversus hæc dicere aliquis
 possit: Quomodo exigua frus-
 tula aëris implere possint the-
 atrum aliquot hominum mil-
 libus refertum?

Stoici dicunt, aërem non
 esse compositum ex frustis, sed
 totum continuum, nihil ha-

θραυσμάτων, ἀλλὰ συνεχῇ εἶ), δι' ὅλα μηδὲν κενὸν ἔχοντα· ἐπειδὴν δὲ πληγῇ πνεύματι, κυματῶσθαι καὶ κύκλους ὀρθοὺς εἰς ἀπειρον, ἕως πληρώσῃ τὸ περικείμενον αἶρα, ὡς ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας τὴν πληγείσης λίθω· καὶ αὕτη μὲν κυκλικῶς κινεῖται, ὁ δ' αἶρ σφαιρικῶς.

Ἀναξαγόρας, τὴν φωνὴν γίνεσθαι πνεύματος ἀντιπεσόντος μὲν στερεμνίῳ αἰρί, τῇ δ' ὑποστροφῇ τὴν πλήξεως μέχρι τῆς ἀκοῆς προσερχέντος· καὶ καὶ τὴν λεγόμενῃ ἡχῶ γίνεσθαι.

κ'.

Εἰ ἀσώματος ἡ φωνή, καὶ πῶς ἡχῶ γίνεται.

Πυθαγόρας, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, ἀσώματον· εἰ γὰρ τὸν αἶρα, ἀλλὰ τὸ σχῆμα τὸ περὶ τὸν αἶρα καὶ τὴν ὀπίφάνειαν, καὶ αἰσθητὴν πλῆξιν γίνεσθαι φωνῆν· πᾶσα δὲ ὀπίφάνεια, ἀσώματος· συγκινεῖται μὲν γὰρ τοῖς σώμασιν, αὕτη δὲ ἀσώματος πάντως κατέστηκεν· ὥστε ἐπὶ τῆς

F. 9. πάντως] Sic Ald. Baf. Xyl. E. Voff. Colleg. Nov. Mosc. At Steph. πάντως, unde Græco-Lat. 1624. fecit παντὸν, ut est in Galeno.

bentem in se inane. Eum vero perculsum vento fluctuare in infinitum porrectis rectis circulis, donec impleatur ær circumfusus, sicut fit in piscinam lapide coniecto: nisi quod ær sphaerice, circulariter talis aqua movetur.

ANAXAGORAS, vocem edi, si spiritus occurrat solido aëri, et averfus retro ob ictum usque ad aures referatur: quomodo etiam fiat echo, quæ est cum sonus percutitur.

XX.

An Vox sit corporis expertis, et quomodo echo.

PYTHAGORAS, PLATO, ARISTOTELES, corporis expertem: non enim esse aërem, sed aëris figuram et superficiem certo ictu fieri vocem: porro nullam superficiem corpore præditam esse. Tametsi enim corporis motum sequitur, ipsa tamen prorsus caret motu: sicut cum flectitur vir-

χαμπιομένης ῥάβδου, ἢ μὲν ὀπιφάνεια ὁδὸν πάχει, ἢ
δὲ ὕλη ὅστιν ἡ χαμπιομένη.

Οἱ δὲ Στωϊκοί, σῶμα τ' φωνῷ· πᾶν γὰρ τὸ δρώμενον,
ἢ καὶ ποιουῦ, σῶμα· ἢ δὲ φωνὴ ποιεῖ καὶ δρᾷ· ἀκρόατον
γὰρ αὐτῆς, καὶ αἰσθανόμεθα προσπιπύσης τῇ ἀκοῇ, καὶ
903 ἔκτυπύσης, καθάπερ δακτύλιον εἰς κινεόν. Ἐπὶ πᾶν ὃ
κινεῖν καὶ ἐνοχλεῖν, σῶμά ἐστι· κινεῖ δὲ ἡμᾶς ἡ εὐμεσσία,
ἐνοχλεῖ δὲ ἡ ἀμεσσία. Ἐπὶ πᾶν τὸ κινεῖσθαι, σῶμά
ἔστι· κινεῖται δὲ ἡ φωνή, καὶ ἐμπίπτει εἰς τὰς λείας τό-
πες καὶ ἀντανακλᾶται, καθάπερ ἐπὶ τῇ σφαίρᾳ τῇ βαλ-
λομένης εἰς τοῖχον· ἐν γούν ταῖς κατ' Αἴγυπτον πυρα-
μίσιν ἔνδον φωνὴ μία ῥηγνυμένη τέτταρας ἢ καὶ πέντε ἤχους
ἀπεργάζεσθαι.

κα'.

Πόθεν αἰσθητικὴ γίνεται ἡ Ψυχὴ, καὶ τί αὐτῆς τὸ
ἡγεμονικόν.

Οἱ Στωϊκοί φασιν (εἰ) τὴν ψυχῆς ἀνώτατον μέρος ὃ

F. 12. δρώμενον] Ita omnes libri et Galen. Malim tamen δρᾶν ὁτιῶν.

ga, nihil patitur superficies e-
jus, materia duntaxat flectitur.

STOICI vocem dicunt esse
corpus: quidquid enim agat,
aut vim efficiendi habet, id
esse corpus: atqui hoc esse vo-
cis: audimus enim et senti-
mus, ipsa auribus accidente, et
formam imprimente, quo-
modo annulus ceræ sigillum
imprimit. Rursum: Quidquid
movet et molestiam exhibet
corpus est: movet autem nos
concinnitas sonorum, offendit

VOL. IV.

discrepantia. Iterum: Quod
movetur, corpus est: vox au-
tem movetur et refringitur il-
lapsa in lævia loca, sicut cum
pila in parietem coniecta reli-
datur. Itaque ergo in pyra-
midibus Ægypti intus una vo-
ce edita, quatuor aut quinque
soni redduntur.

XXI.

Unde sensus Animæ obtingat, et
quæ pars sit ejus princeps.

STOICI dicunt supremam
partem Animi esse principem,

T t

ἡγεμονικόν, ὃ ποιουῖν τὰς φαντασίας, καὶ τὰς συγκατα-
 θέσεις, καὶ αἰσθήσεις, καὶ ὁρμάς· καὶ τῷτο λογισμὸν καλεῖσιν. B
 Ἀπὸ δὲ τῷ ἡγεμονικῷ ἐπὶ μέρη εἰσὶ τῇ ψυχῆς ἐκπε-
 φυκότα καὶ ἐκτεινόμενα εἰς τὸ σῶμα, καθάπερ αἱ ἀπὸ
 τῷ πολύποδος πλεκτάναι· τῇ δὲ ἐπὶ μέρων τῇ ψυχῆς
 πέπλε μὲν εἰσι τὰ αἰσθητήρια, ὄρασις, ὄσφρησις, ἀκοή, γεῦ-
 σις, καὶ ἀφή· ὧν ἡ μὲν ὄρασις ἐπὶ πνεῦμα διατεῖνον ἀπὸ
 ἡγεμονικῷ μέχρις ὀφθαλμῶν· ἀκοή δὲ, πνεῦμα ἀφ-
 τεῖνον ἀπὸ ἡγεμονικῷ μέχρις ὠτῶν· ὄσφρησις δὲ, πνεῦμα
 ἀφτεῖνον ἀπὸ τῷ ἡγεμονικῷ μέχρις μυκτῆρων λεπτῶν·
 γεῦσις δὲ, πνεῦμα ἀφτεῖνον ἀπὸ τῷ ἡγεμονικῷ μέχρι
 γλῶττις· ἀφή δὲ, πνεῦμα διατεῖνον ἀπὸ τῷ ἡγεμονικῷ C
 μέχρις ὀπιφανείας εἰς θῆξιν εὐάμοιτον περσπύονταν.
 Τῶν δὲ λοιπῶν ὁ μὲν λέγειται σπέρμα, ὅπερ καὶ αὐτὸ
 πνεῦμά ἐστι ἀφτεῖνον ἀπὸ τῷ ἡγεμονικῷ μέχρις τῷ
 ὠδρατῶν· τὸ δὲ φωνᾶεν ὑπὸ τῷ Ζεύωνος εἰρημνόν,

B. 9. λεπτῶν] Vel additum temere: vel aliis perditis, relictum: certe, ut
 nunc se locus habet, vitiosum est. Mez. et Voss. signum labis ap-
 ponunt.

C. 3. ὁ μὲν] Immo, τὸ μὲν—.

electricem imaginum, assen-
 sionis, sensus, appetitus: prin-
 cipem autem illam partem vo-
 cant Ratiocinationem. Cete-
 rum ab hac principe parte sep-
 tem esse enatas Animi partes,
 quæ instar polypi acetabulo-
 rum per corpus extendantur.
 De his septem partibus quin-
 que sunt Sensus isti, Visus,
 Auditus, Gustatus, Olfactus,
 Tactus: Et, Visus quidem
 est spiritus a principe ad o-
 culos usque pertingens: Au-

ditus est spiritus ab eodem us-
 que ad aures: Olfactus, indi-
 dem spiritus usque ad nares:
 Gustatus, ab eodem principe
 spiritus usque ad linguam:
 Tactus, a principe parte spi-
 ritus propagatus usque ad su-
 perficiem, ut facile sentiat oc-
 currentia. Reliquarum par-
 tium altera dicitur Semen:
 quæ ipsa quoque est a prin-
 cipe parte spiritus usque ad
 testiculorum adfites deductus.
 Altera est quam Vocalem Ze-

ὁ καὶ φωνὴν καλεῖσιν, ἐστὶ πνεῦμα διατεῖνον ἀπὸ τῆς ἡγεμονικῆς μέχρι φάρυγγος καὶ γλώττης καὶ τῶν οἰκείων ὀργάνων. Αὐτὸ δὲ ὁ ἡγεμονικὸν ὡς περ ἐν κόσμῳ κατοικεῖ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σφαιροειδεῖ κεφαλῇ.

κβ'.

Περὶ ἀναπνοῆς.

Ἐμπεδοκλῆς, ὅτι πρὸ τῆς ἀναπνοῆς τῆς πρὸς τὴν ζώον γενέσθαι, τῆς ἐν τοῖς βρέφεσιν ὑγρασίας ἀποχώρησιν λαμβανέσης· πρὸς δὲ τὸ πρὸς κενωθῆναι ἐπεισόδου τῆς ἐξωθεν τῆς ἐκτὸς ἀερώδους γνομῆς εἰς τὰ πρὸς τοὺς χυμῶν τῶν ἀγγείων· τὸ δὲ μὲν τῆς τοῦ ἡδὴ τῆς ἐμφύτης θερμῆς τῇ πρὸς τὸ ἐκτὸς ὁρμῇ τὸ ἀερώδες ὑπαναθλίβοντος ὅτι ἐκπνοῆν, τῇ δ' εἰς τὸ ἐκτὸς ἀνθυποχωρήσει τὸ ἀερώδες ὅτι ἀντεπίστρον παρεχόμενον ὅτι εἰσπνοῆν· ὅτι δὲ καὶ κατέχουσιν φερόμενα τῆς αἵματος ὡς πρὸς ὅτι ἐπιφάνειαν, καὶ τὸ ἀερώδες διὰ τῶν ῥινῶν ταῖς ἑαυτῶν ἐπιρροίαις ἀναθλίβοντος, καὶ ὅτι ἐκχώρησιν αὐτῶν γίνεσθαι ὅτι ἐκπνοῆν.

E. 2. καὶ τὴν ἐκχώρησιν] Forte rectius, κατὰ τὴν ἐκχώρησιν, quod est in margine Voss.

no, vocem alii usurpant, spiritus a principe usque ad guttur et linguam aliaque loquelæ peculiaris instrumenta. Ipsa autem illa princeps Animi pars in globo nostri capitis, tanquam in mundo, habitat.

XXII.

De Respiratione.

EMPEDOCLES primam putat fieri primi animalis respirationem, in foetu edito nacta abscissionem humiditate, in

cujus locum extrinsecus succedat aer in vasa corporis aperta. Postmodo autem cum jam innatus calor foras erumpens una elideret aërem, expirationem: eodemque introrsum recedente, et aëri vicissim ingressum præbente, inspirationem. At enim nunc, cum sanguis feratur versus superficiem, suoque accursu aërem per nares foras pellat, hujus elisione fieri expirationem.

παλινδρομούντος δὲ, καὶ τῷ αἵματι ἀντεπεισαχθέντος εἰς τὰ ἀπὸ τῷ αἵματος ἀραιώματα, πρὶν εἰσπνεῖν· ὑπομνήσκει δὲ αὐτὸ ὅτι τῆς κλεψύδρας.

Ἀσκληπιάδης τὸν μὲν πνεύμονα χώνης δίκην σιγῆσιν, αἴτιαν δὲ τῆς ἀναπνοῆς τὴν ἐν τῷ θώρακι λεπτομέρειαν ὑποτίθεται, πρὸς ἧν τὴν ἐξωθεν αἶρα ρεῖν τε καὶ φέρεσθαι παχυμερῆ ὄντα, πάλιν δὲ ἀπωθῆσθαι, μηκέτι τῷ θώρακι οἷα τε ὄντος μήτ' ἐπεισδέχεσθαι, μήτ' ὑπερεῖν· ὑπολειπομένη δὲ πνοὴ ἐν τῷ θώρακι λεπτομεροῦς αἰὲν βραχέος, (οὐ γὰρ ἅπαν ἐκκρίνεται) πρὸς τὸτο πάλιν τὸ εἶσω ὑπομνῶν βαρύτητα ἧς ἐκτὸς ἀντεπιοφέρεισθαι· ταῦτα δὲ ταῖς σκύαις ἀπεικάζει· τὴν δὲ κατὰ πρῶτον ἀναπνοὴν γίνεσθαι φησι σιναρμνῶν τὴν ἐν τῷ πνεύμονι λεπτοτάτων πόρων, καὶ τῷ βραγχίων σιναρμνῶν τῇ γὰρ ἡμετέρα ταῦθ' ὑπακούει πρῶτον.

E. 10. μήτ' ὑπερεῖν] Mez. μήτε γίγνιν. probabiliter.

F. 2. εἶσω — βαρύτητα — ἀντεπιοφέρεισθαι] Primum est ex Galen. Voss. Colleg. Nov. P. Cod. Xylandri, accedit etiam E. εἰς τὸ εἶσω: Vulgo, ἴσω. Secundum, Mez. acute conjecit mutandum in βραχύ τι. Tertium est ex marg. Voss. et Mosc. pro ἀντεπιοφέρεισθαι.

nem, aëre autem recurrente et illabente per loca quæ calor rara et pervia fecit, inspirationem. ASCLEPIADES Rem clepsydræ exemplo proponit.

ASCLEPIADES pulmones infundibuli loco statuit: causam respirationis ponit tenuitatem partium in pectore sitarum, ad quam externus aër feratur fluatque, crassis constans partibus, rursusque extrudatur, cum pectus non possit amplius vel intro admittere,

vel alio carere: semper tamen aliquid, quod sit tenuium partium, in pectore supereffe: non enim totum excerni, sed quod intus est, ei gravitate respondere, quod intro adducitur: hæc autem cucurbitulis comparat. Eam porro respirationem, quæ dedita opera institutoque animi fit, fieri dicit contractione tenuissimorum in pulmone meatuum, branchiisque in arctum coactis: hæc enim nostræ obedire voluntati.

Ἡρόφιλος δυνάμεις ἀπολείπει πρὸς τὰ σώματα
ταῖς κινητικαῖς, ἐν νεύροις, ἐν ἀρτηρίαις, ἐν μυσὶ τὸν
οὖν πνεύμονα νομίζει μόνον ὀρέγεσθαι ἀφ' αὐτοῦ τε καὶ
συτοῦ φυσικῶς· εἴτα δὲ καὶ τὰλλα ἐνέργειαν μὲν τῷ
τῷ πνεύμονος, πλὴν ἔξωθεν τῷ πνεύματος ὁλκήν· ὑπὸ
δὲ τῇ πληρώσεως τῇ θύραθεν γινομένης ἐφέλκεται· πρὸς
κενδρῶς δὲ ἀφ' ἧς δευτέραν ὄρεξιν ἐπ' αὐτὸν ὁ θάραξ
τὸ πνεῦμα μετοχετεύων, πληρωθεὶς δὲ, καὶ μινέπει
ἐφέλκεται δυνάμην, πάλιν εἰς τὸ πνεύμονα ὃ πρὸς
τὸν ἀντιμεταρρῆϊ, δι' ἧς πρὸς τὰ ἐκτὸς τὰ τῇ ἀποκρίσεως
γίνεται, τῷ σωματικῶν μερῶν ἀντιπαρόντων ἀλλήλοις.
Ὅτε μὲν γὰρ ἀφ' αὐτοῦ γίνεται πνεύμονος ταῖς ἀλλήλων
ἀντιμεταλήψεσι, πληρώσεως τε καὶ κενώσεως γινομένης,
ὡς τέταρας μὲν γίνεσθαι κινήσεως πρὸς τὸν πνεύμονα·
πλὴν μὲν πρὸς τὴν, καὶ ὑπὸ ἔξωθεν αἶρα δέχεται· πλὴν

F. 10. καὶ τὰλλα] Ita omnes libri et Galen. ad hanc etiam lectionem Latina correxi. Recte tamen, puto, conjicit Mez. hoc librarii esse reliqua omittentis.

A. 1. ὑπὸ δὲ τῆς πληρώσεως — ὡς τέταρας μὲν γίνεσθαι] Turbatus nexus. Brevis apud Galen. ὑπὸ δὲ τῆς πληρώσεως τῆς ἔξωθεν γινομένης μὴ δυνάμενον εἰς τὴν θύρακα ἐφέλκεσθαι, τὸ περὶ τὸν ἀναπέμπειν, τὸν δὲ εἰς τὸν ἔξωθεν αἶρα ἀπώδεῖν· ὡς τέταρας μὲν γίνεσθαι—

HEROPHILUS facultates relinquit corporibus motus efficares in nervis, arteriis, musculis: pulmonem autem existimat suapte natura solum indigere dilatatione et contractione: deinde etiam alias actiones pulmonis esse, attractionem spiritus extrinsecus: quo cum est impletus, secundo appetitu pectoris partem adjacentem in se derivare spiritum: impletumque ita ut amplius

attrahere non possit, rursus in pulmones abundantia deducere, indeque foras protrudi, vicissim sese afficientibus corporis partibus. Aliquando enim diduci pulmonem, aliorum participatione facta vel impletione, vel evacuatione; ita ut quatuor sint motus pulmonis: primus, quo externum haurit aërem: secundus, quo receptum intus in pectus devolvit: tertius, quo id

δὲ δευτέραν, καὶ ὑπὸ τῆς ὅπερ ἐδέξατο θύραθεν, εἰς αὐτὴν, πρὸς τὸν θώρακα μεταρρέει· τὴ δὲ τρίτῃ, καὶ ὑπὸ τὸ ὑπὸ τῆς θώρακος συτελλόμενον, αὐτῆς εἰς αὐτὸν ἐκδέχεται· πλὴν δὲ τετάρτῃ, καὶ ἢν καὶ τὸ ἕξ ὑπο-
 τρυφῆς ἐν αὐτῇ γινόμενον, θύραζε ἕξεραι. Τέτων δὲ τὴ
 κινήσεων, δύο μὲν εἰς ἀσφυλὰς, πλὴν τε ἕξωθεν, πλὴν τε
 ὑπὸ τῆς θώρακος· δύο δὲ συφυλὰς, πλὴν μὲν ὅταν ὁ
 θώραξ ὑπὸ αὐτὸν τὸ πνευματικὸν ἐλκύσῃ, τὴ δὲ ὅταν
 αὐτὸς εἰς τὴν κόλπον αἶρα ἀποκρίνη· δύο γὰρ μόναι γίνονται
 πρὸς τὸν θώρακα, ἀσφυλὴ μὲν ὅταν ὑπὸ τῆς πνεύ-
 μονος ἐφέλκηται, συφυλὴ δὲ ὅταν αὐτὸ πάλιν ἀναπο-
 διδῶ.

καὶ.

Περὶ παθῶν σωματικῶν, καὶ εἰ σωμαλγῆι τέτω ἢ
 ψυχῇ.

Οἱ Στωϊκοί, τὰ μὲν πάθη ἐν τοῖς σωματικῶσι τό-
 ποις, τὰς δὲ ἀσθενείας, ἐν τῇ ἡγεμονικῇ.

B. S. εἰς τὸν κόλπον] Reisk. εἰς τὸν ὄγκον. Probabilius forte sit, ὅταν αὐτὸ εἰς τὸν
 κοιλὸν αἶρα ἀποκρίνη. Sed et hoc nomen, et tota hæc extrema capitis
 pars, mendo laborat.

quod coactum est a pectore,
 rursus in se recipit: quartus,
 quo id ipsum foras evomit.
 Horum motuum duos esse, di-
 lationes, cum scilicet vel ex-
 ternum attrahit in se aërem,
 vel redditum a pectore in se
 admittit: reliquos esse, con-
 tractiones, quando scilicet pec-
 tus spiritum ad se trahit, vel
 foras pulmo a pectore tradi-
 tum expellit. Pectoris enim

duo tantum sunt motus, unus
 dilatatio, cum a pulmone spi-
 ritum ad se trahit: alter con-
 tractio, cum ei superfluum
 reddit.

XXIII.

*De affectionibus corporis, et an
 in Animam eas redundent.*

Stoici affectus ponunt in
 locis affectis: sensus autem in
 principe parte.

Ἐπίκρους, καὶ τὰ πάθη καὶ τὰς αἰσθήσεις, ἐν τοῖς
 ὑπονοούμενοις τοποῖς· τὸ γὰρ ἡγεμονικόν, ἀπαθές.

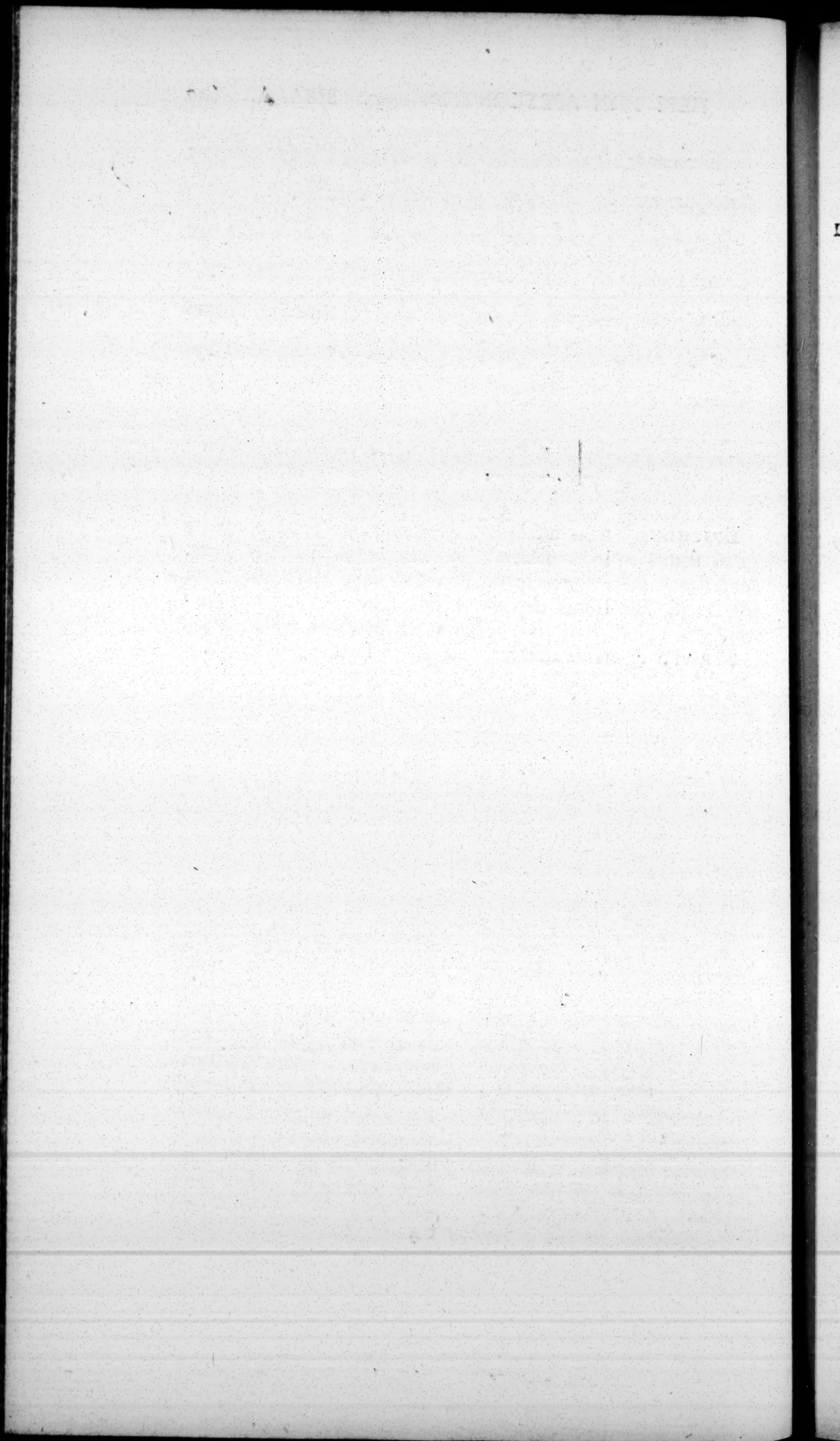
Στράτων, καὶ τὰ πάθη καὶ ψυχῆς καὶ τὰς αἰσθήσεις,
 ἐν τῷ ἡγεμονικῷ, οὐκ ἐν τοῖς ὑπονοούμενοις τοποῖς συ-
 ἰσταται· ἐν γὰρ ταύτῃ κεῖσθαι τὴν ὑπομονήν, ὥστε
 ὅτι τῶν δεινῶν καὶ ἀλγεινῶν, καὶ ὥστε ὅτι ἀνδρείων καὶ
 δειλῶν.

C. 9. κεῖσθαι] Sic Galen. P. E. Venet. Colleg. Nov. et vertendo exprefferunt
 Bud. Xyl. Vulgo, κινεῖσθαι.

EPICURUS, tam affectus
 quam sensus in locis affectis:
 quod statuit partem principem
 omnis esse affectionis exper-
 tem.

STRATO et animi affectus,

et sensus in principe parte
 collocat, non in affectis locis.
 In hac enim parte esse sitam
 tolerantiam, ut in terribili-
 bus et dolorem adferentibus,
 utque in fortibus et timidis.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

PLUTARCHI

DE

PLACITIS PHILOSOPHORUM

LIBER QUINTUS.

α'.

Περὶ μαντικῆς.

E ΠΛΑΤΩΝ καὶ οἱ Στωϊκοὶ τὴν μαντικὴν εἰσάγουσι
κατὰ τὸ ἔνθεον, ὅπερ ἔστιν ἐνθουσιαστικόν· κατὰ
θεότητα τῆς ψυχῆς, ὅπερ εἶπεν ἐνθουσιαστικόν· καὶ τὸ

E. I. Πλάτων—δνειροπολικόν] Minus prave, nec tamen sincere, Galenus. Πλά-
των καὶ οἱ Στωϊκοὶ τὴν μαντικὴν εἰσάγουσι· καὶ γὰρ θεόπεμπτον εἶναι ὅπερ
ἐστὶν ἐνθουσιαστικόν, καὶ κατὰ θεότητα τῆς ψυχῆς, ὅπερ ἐστὶν ἐνθουσιαστικόν, καὶ
τὸ δνειροπολικόν καὶ τὸ ἀφρονομικόν, καὶ τὸ ὀρνεοσκοπικόν. Illa, κατὰ θεότητα
—ἐνθουσιαστικόν, cum Mez. et Reisk. delenda ut temere ex antecedenti
dictione repetita.

I.

De Divinatione.

PLATO et STOICI Divi-
nationem introduxerunt,

quæ sit divinus mentis in-
stinctus, secundum Animi di-
vinitatem. Huc etiam divina-
tionem ex insomniis referunt:

ὄνειροπολικόν· ἔτοι τὰ πλεῖστα μέρη τῆς μαντικῆς ἐγκρίνουσιν.

Ξενοφάνης καὶ Ἐπίκουρος ἀναρῶσι τὴν μαντικὴν.

Πυθαγόρας δὲ μόνον τὸ θυτικὸν οὐκ ἐγκρίνει.

Ἀριστοτέλης καὶ Δικέμαρχος τὸ κατ' ἐπιστημονικὸν μόνον παραιοῦσι καὶ τὰς ὁνείρους, ἀθάνατον μὲν ^{ἐν} οὐ νομίζοντες τὴν ψυχὴν, θεῖς δὲ πινος μετέχουσιν αὐτῇ.

β'.

Πῶς ὄνειροι γίνονται.

Δημόκριτος, τὰς ὁνείρους γίνεσθαι κατὰ τὰς τῶν εἰδώλων ^{ἐν} ὁμοειδέας.

Στράτων, ἀλόγῳ φύσιν τῆς ἀφανείας ἐν τοῖς ὑπνῶσις ἀσθητικωτέρας μὲν πῶς γινόμενης, παρ' αὐτὸ δὲ τὸ τοῦ γνωστικῶς κινημένης.

Ἡρόφιλος, τὰς ὁνείρους τὰς θεοπνεύτους καὶ ἀνάγ-

F. 4. παρ' αὐτὸ δὲ τὸτο] Sic Voss. ut correxit Reisk. Vulgo, παρ' αὐτῶ δὲ τὸτο.

F. 5. τῶ γνωστικῶ κινημένης] Magis proprium in hac re, γνωστικῶς κινημένης: ut et Reisk. vidit.

F. 6. θεοπνεύτους] Θεοπέμπτους reposuit editor Lips. ut ex Gal. et Mosc. At in neutro hæc reperio. Sane, non est quare compilatori elegantias obtrudamus.

denique plurimas divinandi rationes probant.

XENOPHANES et EPICURUS Divinationem rejiciunt.

PYTHAGORAS eam duntaxat partem improbat, quæ constat sacrificiis.

ARISTOTELES et DICEARCHUS eas solum Divinationes admittunt quæ furore divinitus immisso, aut insomniis fiunt: Animam non immorta-

lem esse, sed divina quadam re impertiri tamen sentientes.

II.

Quæ Insomniorum ratio.

DEMOCRITUS accessu imaginum ea fieri putavit.

STRATO, quod animi bruta natura in somnis aliquo modo plus sensus nanciscatur, itaque a mente cieatur.

HEROPHILUS, somnia divinitus inspirata necessario fieri:

κινῶ γίνεσθαι· τὰς δὲ φυσικοὺς ἀνειδωλοποιεῖν ψυχῆς τὸ συμφέρον αὐτῇ καὶ τὸ πρὸς τέτοις ἐσόμενον· τὰς δὲ συγκεσματικούς, ὅκ τῷ αὐτομάτου κατ' εἰδῶν πρὸς πῶσιν, ὅταν ἀβελόμεθα βλέπωμεν, ὡς ὅτι τῷ τὰς ἐρωδίας ἔχειν ἐν ὑπνῷ γίνεται.

γ'.

905

Τίς ἡ οὐσία τῷ σπέρματος.

Ἀριστοτέλης, Σπέρμα ὅτι τὸ δυνάμενον κινεῖν ἐν ἑαυτῷ εἰς τὸ ἀποτελέσαι πῖ τοῖτον οἶόν ὅτι τὸ ἐξ οὗ συνεκρίθη.

Πυθαγόρας, ἀφρὸν τῷ χρηστότατε αἵματος τὸ σπέρμα, πλείτωμα τῆς τροφῆς, ὥσπερ τὸ αἷμα καὶ μυελόν.

Ἀλκμαίων, ἐγκεφάλου μέρος.

Πλάτων, μυελὸς τῷ νωπιᾷ ἀπόρροϊαν.

Ἐπίκουρος, ψυχῆς καὶ σώματος ἀπόσπασμα.

F. 8. πρὸς τέτοις] Malim πρὸς τέτα.

F. 9. συγκεσματικούς] Galen. συγκειματικούς. An legendum συγκευματικούς.

F. 11. ἔχειν ἐν ὑπνῷ γίνεται] Forte supplendum ἔχειν οἰομένων, ut voluit Xyl. M. pro ἔχειν habet ἔχόντων. In fine γίνεται est ex Venet. Colleg. Nov. Mosc. pro vulgato γίνονται.

A. 5. συνεκρίθη] ἐξεκρίθη Mez.

naturalia, imaginando sibi Anima repræsentante quod expediat, et eventurum sit: *mixta*, fortuito et appulsu imaginum, cum videmus per quietem quæ volumus: quo modo amicarum complexu in somno potiri se putant nonnulli.

III.

Quæ sit Seminis natura.

ARISTOTELI semen est id quod præditum est facultate

movendi, donec tale aliquid absolvat, quale est unde ipsum fuit excretum.

PYTHAGORAS, spumam utilissimi sanguinis, superfluitatem alimenti, sicut sanguinem et medullam.

ALCMÆO, partem cerebri.

PLATO, a medulla dorsi derivatam rem.

EPICURUS, particulam corpori et animæ avulsam.

Δημόκριτος, ἀφ' ὅλων τῶν σωματίων καὶ τῶν κυριωτάτων
μερῶν ὁ γόνος τῶν σαρκικῶν ἰνῶν.

δ'.

Εἰ σῶμα τὸ σπέρμα.

Λεύκιππος καὶ Ζιζίων, σῶμα· ψυχῆς γὰρ εἶναι ἀπό-
σπασμα.

Πυθαγόρας, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, ἀσώματον μὲν
εἶναι τὴν δύναμιν τοῦ σπέρματος, ὥσπερ νοῦν τὸν κινῶντα·
σωματικὴν δὲ τὴν ὕλην τὴν περικομμένην.

Στράτων καὶ Δημόκριτος, καὶ τὴν δύναμιν σῶμα·
πνευματικὴν γὰρ.

ε'.

Εἰ καὶ αἱ θήλειαι προεῖνται σπέρμα.

Πυθαγόρας, Ἐπίκουρος, Δημόκριτος, καὶ τὸ θῆλυ
προεῖσθαι σπέρμα, ἔχει γὰρ ὡς ἀνάγκη ἀπετραμμένως·
ἀλλ' οὐδὲν καὶ ὀρεξίν ἔχει ὡς καὶ τοὺς χρήσις.

A. 12. ὁ γόνος τῶν σαρκικῶν ἰνῶν] Plenius Galen. οἶον τῶν σαρκικῶν, ὅσων, καὶ ἰνῶν
τὸν γόνον ἀπορρεῖν.

DEMOCRITUS, a totis cor-
poribus et præcipuis partibus
femen genitale est carnearum
venarum.

IV.

An Semen sit corpus.

LEUCIPPO et ZENONI cor-
pus est: esse enim aliquid ab
Anima avulsum.

PYTHAGORAS, PLATO, A-
RISTOTELES, vim feminis in-
corpoream dicunt, sicut men-
tem moventem, corpoream au-
tem materiam quæ profundi-

tur.

STRATO et DEMOCRITUS,
ipsam quoque vim corpus esse,
quippe spiritum.

V.

*An fœminæ etiam semen pro-
mittant.*

Affirmant hoc PYTHAGO-
RAS, EPICURUS, DEMOCRI-
TUS: habere enim adfites tes-
ticulares, sed inverso modo;
ideoque eas etiam præter u-
sum appetere.

Ἄριστέλης καὶ Ζήνων, ὕλιν μὲν ὑγρὰν προΐεσθαι οἰοῦναι ὑπὸ τῆς συγυμνασίας ἰδρωτάς, οὐ μὴν σπερματικόν.

Ἴππων, προΐεσθαι μὲν σπέρμα τὰς θηλείας ἔχουσας τῶν ἀρρένων, μὴ μύθοι γε εἰς ζωογονίαν τῶτο συμβάλλεσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐκτὸς πίπτειν τῆς ὑτέρας· ὅθεν ὀλίγας προΐεσθαι πολλάκις δίχα τῶν ἀνδρῶν σπέρμα, καὶ τὰς μάλιστα χηρδούσας, καὶ εἶναι τὰ μὲν ὅσα παρὰ τῷ ἀρρένῳ, τὰς δὲ σάρκας ὥσθ' αὖ τῆς θηλείας.

ε'.

Πῶς αἱ συλλήψεις γίνονται.

Ἄριστέλης, τὰς μὲν συλλήψεις γίνεσθαι προανελκομένης μὲν ὑπὸ τῆς καθάρσεως τῆς μήτρας, τῶν δὲ καταμυωίων συνεπιανομένων ὑπὸ τῷ παντὸς ὄγκῳ μέσσης τὴν τῷ καθαροῦ αἵματος, ὥς συμβαίνει τῷ ἀρρένῳ γόνον· μὴ γίνεσθαι δὲ τὰς κυήσεις παρ' ἀκαθαρσίαν.

C. 2. σπερματικόν] Forte, σπερματικὴν. Mosc. σπέρμα πεπτικόν.

C. 7. ὀλίγας] Forte, ἐκ ὀλίγας.

C. 8. καὶ τὰς μάλιστα] Immo, καὶ μάλιστα τὰς.

D. 1. ὥς συμβαίνει] Puto legendum vel ὅ συμβαίνει, cum Reiskio: vel ὥς συμμείνεν.

ARISTOTELES et ZENO, humidam materiam emitti ab iis, sicut ab exercitatione sudores eliciuntur: non tamen vim habere feminis.

HIPPON, haud minus feminis eas, quam mares, emitte, sed id non facere ad prolem generandam, quia extra uterum excidat: ideoque quaedam saepe numero absque viris semen effundere, maxime vi-

duas: et ossa a mare, carnes a mulieribus originem habere.

VI.

Quomodo conceptio fiat.

ARISTOTELES, fieri matrice fursum attracta a purgatione, menstruisque attrahentibus ab universa mole aliquid puri sanguinis, qui accidat femini maris. Non concipi, ob impuritatem vulvae, aut infla-

μήτρας, ἢ ἐμπνευμάτωσιν, ἢ φόβον, ἢ λύπην, ἢ ἀσθενείαν τῆς γυναικῶν, ἢ δὲ ἀτονίαν τῆς ἀνδρῶν.

ζ.

Πῶς ἄρρενα γίνεται καὶ θήλεα.

Ἐμπεδοκλῆς, ἄρρενα καὶ θήλεα γίνεσθαι ὡς θερμοτότητα καὶ ψυχρότητα· ὅθεν ἰσορεῖται τὰς μὲν θερμὰς ἄρρενας πρὸς ἀνατολὴν καὶ μεσημβρίαν γενεῖσθαι μᾶλλον ἐκ τῆς γῆς, τὰς δὲ θηλείας πρὸς ταῖς ἀρκτοίς.

Παρμενίδης, ἀντιθέτως· τὰ μὲν πρὸς ταῖς ἀρκτοίς, ἄρρενα βλαστῆσαι, τὸ γὰρ πυκνὸν μετέχειν πλείονος· τὰ δὲ πρὸς ταῖς μεσημβρίας, θήλεα, ὡς τὴν ἀραιότητα. E

Ἰππώναξ, ὡς τὸ συνεστὸς, καὶ ἰσχυρὸν, ἢ ὡς τὸ ῥόβτικόν τε καὶ ἀσθενέστερον σπέρμα.

Ἀναξαγόρας, Παρμενίδης, τὰ μὲν ἐκ τῆς δεξιῶν καταβάλλεσθαι εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τῆς μήτρας, τὰ δὲ ἐκ τῆς ἀριστερῶν εἰς τὰ ἀριστερά· εἰ δ' ἐναλλαγῇ τὰ τῆς καταβολῆς, γίνεσθαι θήλεα.

E. 2. Ἰππώναξ] Immo, Ἰππων, ut vidit Xyl.

E. 2. συνεστὸς—παρὰ τὸ ῥευστικόν] Prius est ex Colleg. Nov. et Xyl. Collocatio verborum est ex Mez. Reisk. partim etiam Colleg. Nov. ἢ omittente. Vulgo, συνεστὸς, ἢ καὶ ἰσχυρὸν, παρὰ τὸ ῥευστικόν.

tionem, metum, ægritudinem, infirmitatemve mulierum: aut quia viri languent.

VII.

Quomodo mares nascantur, quomodo fœminæ.

EMPEDOCLES causam calori et frigori tribuit: itaque narrant, primos homines e terra enatos, ad ortum Solis et meridiem sitis in partibus existisse fere mares, fœminas in septentrionalibus.

PARMENIDES, contra in his existisse mares, quia plus his densitatis inest: in meridionalibus autem fœminas, ob raritatem.

HIPPONAX, pro eo atque semen vel consistat et validum sit, vel diffuat et infirmius sit.

ANAXAGORAS, PARMENIDES, semen a dextra parte in dextram uteri partem conjici, a sinistra in sinistram: quod si secus fiat, fœminas concipi.

Λεωφάνης, οὗ μέμνηται Ἀριστοτέλης, τὰ μὲν ἐκ τῆς
δεξιᾶς διδύμῃ, τὰ δὲ ἐκ τῆς ἀριστερῆς.

Ε Λεύκιππος, ἀφ' οὗ τὴν ὠδοναγὴν τῶν μορίων, καθ'
ὅσον ὁ μὲν καυλὸν, ἡ δὲ μήτραν ἔχει τοσοῦτον γὰρ μόνον
λέγει.

Δημόκριτος, τὰ μὲν κοινὰ μέρη, ἔξ ὁποτέρου ἀν
τύχῃ τὰ δ' ἰδιάζοντα, κατ' ὅπκιχά τειαν.

Ἰππώναξ, εἰ μὲν ἡ γονὴ κρατήσῃ, ἄρρεν· εἰ δ' ἡ
τεσφὴ, θήλυ.

ή.

Πῶς τέρατα γίνονται.

Ἐμπεδοκλῆς, τέρατα γίνεσθαι ὡδὸν πλεονασμὸν
σπέρματος, ἢ παρ' ἑλλειψιν, ἢ ὡδὸν τὴν κινήσεως
ἀρχὴν, ἢ ὡδὸν τὴν εἰς πλείω ἀγαίρεσιν, ἢ παρὰ τὸ
906 ἀπονεύειν· οὕτω περιληφῶς φαίνεται σχεδὸν πὶ πάσης
τὰς ἀπολογίας.

E. 8. Λεωφάνης] Galen. Κλεοφάνης probabilis, ut recte judicat Corfin. Sed
scribendum Κλεοφάνης, quo ducit Mofc. Λεοφάνης.

F. 6. Ἰππώναξ] Immo Ἰππων, ut supra.

F. 12. ἀρχὴν] Legendum, τεραχὴν, ut vertit Budæus, indeque susceptum pro-
bavit Corfinus: item correxit Jun. Mez. Voff. in margine, et ver-
tit Amiot.

LEOPHANES, cujus Aristo-
teles meminit, illos e dextro
testiculo, has e sinistro semi-
nari.

LEUCIPPUS, secundum va-
riationem membrorum, quod
mas colem, matricem foemina
habet. Tantum enim dun-
taxat dicit.

DEMOCRITUS, communes
partes promiscue ex utro con-
tigerit; peculiare, prout alter

prævaluerit.

HIPPONAX, si semen præ-
valuerit, marem: si alimen-
tum, foeminam concipi.

VIII.

Monstra ut nascantur.

EMPEDOCLES, vel abun-
dantia vel defectu feminis, aut
a motus perturbatione, aut
divisione in plura, aut quod
alio vergat: sic videtur fere
omnes causas complexus.

Στρέψαν, ὥστε πρῶτα σπιν, ἢ ἀφάρσιν, ἢ μελάθειν, ἢ πνύματῶσιν.

Τῶν ἰατρῶν τινες, ὥστε τὸ ἀφρέφειν τότε τὴν μήτραν ἐμπνύματουμένην.

θ'.

Διὰ τί ἡ γυνὴ πολλάκις συνιστάζουσα ἐ συλλαμβάνη.

Διοκλῆς ὁ ἰατρὸς, ἢ ὥστε τὸ μὴδ' ὅλως ἐνίας σπέρμα πρῶτα σπιν· ἢ ὥστε τὸ, ἐλάττω τῷ δέοντος· ἢ ἀφ' τὸ, τοῖσιν ἐν ᾧ τὸ ζωοποιητικὸν ὄν ἐστιν· ἢ διὰ θερμασίας, ἢ ψύξεως, ἢ ὑγρασίας, ἢ ξηρότητος ἐνδείαν, ἢ καὶ ὥστε λυσιμὴν τῆς μορίας.

Οἱ δὲ Στωϊκοί, καὶ λογόματα τῷ καυλῷ, μὴ διω-
αμύνειν τὸ γόνον ἐνθουολεῖν· ἢ ὥστε τὸ ἀσύμμετρον τῇ μορίᾳ, ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν τῆς μήτρας.

Ἐρασίστρατος παρὰ τὴν μήτραν ὅταν τύλους ἔχῃ, καὶ σαρκώδεις, ἢ ἀραμότερα ἢ τῷ καὶ φύσιν, ἢ μικρότερα.

A. 10. πρῶτα σπιν.] Haud scio an corrigendum sit πρῶτα σπιν. Nisi forte duo Dioclis loci, hic et cap. 13, in unum confusi, aut unus in duos divulsus sit.

STRATO, propter additionem, aut deminutionem, transpositionem, inflationem.

MEDICORUM quidam, quod tunc matrix flatibus illapsis pervertatur.

IX.

Cur mulier sæpius concumbens non concipiat.

DIOCLES medicus causam esse putat, quod vel omnino nullum, vel justo minus semen emittat, aut proli gignendæ non aptum ob calorem,

aut frigus, aut humiditatem, aut siccitatem deficientem, aut ob resolutionem uteri.

STOICI, obliquitatem veretri, quod non possit recta ejaculari semen: aut quia membra coeuntium non sint inter se legitima proportione condita ad matricis distantiam.

ERASISTRATUS, ubi vulva callos contraxerit: aut carnosior, rarioreve, aut minor fuerit quam natura exigat.

ί.

Πῶς δίδυμα καὶ τρίδυμα γίνεται.

Ἐμπεδοκλῆς, δίδυμα καὶ τρίδυμα γίνεσθαι κατ' ὀλυσσόμενον καὶ ὀλυσσόμενον τὸ σπέρματος.

Ἀσκληπιάδης, παρὰ τὴν τῆς σπερμάτων διαφορὰν, ὥσπερ τὰς κριθὰς διτρίχες καὶ τριτρίχες εἶ) γὰρ σπέρματα γονιμώτατα.

Ἐρασίστρατος, ἀφ' ὧν τὰς ὀπισυλλήψεις, ὥσπερ ὅτι τῆς ἀλόγων ζώων· ὅταν γὰρ ἡ μήτρα εἴη κεκαθαυμένη, τότε ὀπισυλληψὶν δέχεται.

Οἱ Σταϊκοί, ὡς καὶ τὰς ἐν τῇ μήτρᾳ τόπας, ὅταν γὰρ εἰς πρῶτον καὶ δεύτερον ἐμπέσῃ τὸ σπέρμα, τότε γίνεσθαι τὰς ὀπισυλλήψεις καὶ τὰ τρίδυμα.

ια'.

Πόθεν γίνοντ' ἡ γενέων ὁμοιώσεις καὶ ἡ προγένων.

Ἐμπεδοκλῆς, ὁμοιότητι γίνεσθαι κατ' ὀπιχράτειαν

C. 1. ἐπισυλλήψεις] Sic Gal. margo Voss. Jun. Bud. Vulgo, συλλήψεις.

C. 3. ἐπισυλληψὶν δέχεται] Ita margo Voss. Bud. conjecit item Xyl. Vulgo, et Galen. ἐπὶ σύλληψιν ἔρχεται.

C. 4. ἐν τῇ μήτρᾳ—σπέρμα] Ita Galen. et partim Mosc. in addendis duabus prioribus vocibus. Nam vulgo mendose legitur, ἐν μήτρᾳ τόπας ὅταν εἰς πρῶτον καὶ δεύτερον ἐμπέσῃ σπέρμα.

X.

Quomodo gemini et tergemini nascantur.

EMPEDOCLES, ob abundantiam et divisionem feminis.

ASCLEPIADES, ob corporum differentiam: sicut hordei spicæ existunt duobus aut etiam tribus granorum ordinibus: esse enim semina foecundissima.

ERASISTRATUS, ob superfœtationes, ut in brutis: cum

VOL. IV.

enim matrix purgata est, tunc superfœtationem admittit.

STOICI, ob loca quæ sunt in utero: cum enim in primum et secundum inciderit semen, tunc fieri superfœtationem et tergeminos nasci.

XI.

Quæ causa, quod proles parentum aut etiam progenitorum similitudinem refert.

EMPEDOCLES similitudinem defert semini prævalenti,

U U

τῇ ἀπερματικῶν γόνων ἀνομοιότητι δὲ, ἥ ἐν τῷ σπέρματι θερμασίας ἱσταμειθείσης.

Παρμενίδης, ὅταν μὲν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς μέρους ἡ μήτρας ὁ γόνος ἀποκριθῇ, τοῖς πατρῶσιν ὅταν δὲ ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς, ταῖς μητρῶσιν.

Οἱ Στωϊκοί, ἀπὸ τῆς σώματος ὅλης καὶ τῆς ψυχῆς φέρεσθαι τὰ σπέρματα, καὶ ταῖς ὁμοιότησιν ἀναπλάττεσθαι ἐκ τῆς αὐτῆς γενῶν τὰς τύπας καὶ τὰς χαρακτῆρας, ὡπερ αὖτε ζωγράφον ἀπὸ ὁμοίων χρωμάτων εἰκόνα τῆς βλεπομένης περιέειχεν· καὶ τῇ γυναικὶ σπέρμα· καὶ μὲν ὅτι καὶ τῆς γυναικὸς, ὅμοιον εἶναι τὸ γεννώμενον τῇ μητρὶ· εἰ δὲ τὸ τῆς ἀνδρὸς, τῷ ἀνδρὶ.

ιβ'.

Πῶς ἄλλοις γίνονται ὅμοιοι καὶ οὐ τοῖς γενεῦσιν.

Οἱ μὲν πλεῖστοι τῇ ἰατρῶν, τυχαῶς καὶ αὐτομάτως ἐκ τῆς ὅταν ἀφύχθῃ τὸ σπέρμα καὶ ὁ τῆς ἀνδρὸς καὶ ὁ τῆς γυναικὸς, ἀνόμοια γίνεσθαι τὰ παῖδια.

Ἐμπεδοκλῆς, τῇ καὶ τῇ σύλληψιν φαντασία τῆς γυν-

E. 1. τῷ ἀνδρὶ] Galen. τῷ πατρὶ.

diffimilitudinem evaporationi caloris qui in semine erat.

PARMENIDES, si a dextra vulvæ parte semen excernatur, patrum: si a sinistra, matrum similes nasci.

STOICI, a toto corpore et Anima ferri semen, exprimi- que imagines et effigies ex eadem gente, perinde atque si pictor rei conspectæ similitudinem coloribus similibus referat: præterea a muliere quo-

que semen emitti: quod si prævaleat, matri: si viri, patri similem nasci foetum.

XII.

Quomodo aliorum, non parentum, forma similes fiant.

MEDICORUM plerique fortuito casu refrigeratis maris et foeminæ feminibus dissimilem gigni prolem putant.

EMPEDOCLES, imaginatio- ne mulieris inter concipien-

αρκὸς μορφῶσαι τὰ βρέφη· πολλάκις γὰρ εἰκόνων καὶ ἀνδριάντων ἠεὶ ἠγάθησαν γυναῖκες, καὶ ὅμοια τέτοις ἀπέτεκον.

Οἱ Στωϊκοί, συμπαθεία τῇ ἀφαινοίᾳ, καὶ ῥυμμάτων εἰσκρίσεως καὶ ἀκτίνων, ὅκ εἰδώλων, γίνεσθαι τὰς ἀλλήλων ὁμοιότητάς.

ιγ'.

F Πῶς γίνοιτο γίνοντι γυναῖκες, καὶ ἄγνοι ἀνδρες.

Οἱ ἰατροὶ γείρας γίνεσθαι ὡς τὸ μήτρας, ἢ ὡς τὸ πυκνότεραν εἶναι, ἢ ὡς τὸ ἀραιότεραν, ἢ ὡς τὸ σκληροτέραν, ἢ ὡς τὸ πινὰς ὀπιπώρωσος, ἢ σαρκώσος, ἢ ὡς τὸ μικροθυμίαν, ἢ παρ' ἀτρεφίαν, ἢ ὡς τὸ καχεξίαν, ἢ ὡς τὸ ἀφαιρέεσθαι τὸ σχηματισμὸν, ἢ ἀφ' ὡς ἀσασμὸν.

Διοκλῆς, ἀγνὸς τὸς ἀνδρας, ἢ ὡς τὸ μηδ' ὅλως ὄντας σπέρμα ὡρίεσθαι, ἢ ὡς τὸ ἔλαττον τῷ δέοντος, ἢ ὡς τὸ ἄγνον εἶναι τὸ σπέρμα, ἢ καὶ ὡς ὡς λυσι τὸ

E. 12. ἐκ εἰδώλων] Rectius abest in Galéno.

dum formari foetum: sæpe enim imagines et statuæ sunt a mulieribus adamatæ, similibusque earum proles in lucem edita.

ΣΤΟΙΚΙ, ob consensum quemdam ac similem Animi affectionem, fluxuum et radiorum, non imaginum, infectione similitudines effici.

XIII.

Quomodo cum mulieres, tum viri steriles reddantur.

Sterilitatis in muliere caus-

fas MEDICI utero imputant, si aliquid horum ei accidat: puta, ut fiat densior, rarior, durior, obstruatur callo, aut carnea mole: item animi languorem, defectum nutritionis, corporis vitiosam constitutionem, perversiorem figuræ, aut devulsiorem.

ΔΙΟΚΛΗΣ, steriles mares fieri, si quod omnino nullum emittant semen, aut minus iusta quantitate, aut quia semen sit sterile, aut ob resolu-

μορίων, ἢ καὶ λοξότητα τῆ καυλῆ μὴ διωαμδύε τ' ἰόνον
 εὐθυβολεῖν, ἢ ὡς δὲ ὁ ἀσύμμετρον τ' μορίων, ὡς τὴν
 ὑπόστασιν τ' μήτρας.

Οἱ Στωϊκοὶ ἀπὸ τῶν τὰς ἀσυμφύλων εἰς ἑκάτερον τ'
 πλησιαζόντων δυνάμεις τε καὶ ποιότητες, αἷς ὅταν συμῶ
 χωριαθῆναι μὴ ἀπ' ἀλλήλων, συνηλθεῖν δὲ ἑτέροις ὁμοφύ-
 λους, συνεκρετήθη ὁ καὶ φύσιν, καὶ βρέφος τελεσιργεῖται.

ιδ'.

Διὰ τί αἱ ἡμίονοι στείχει.

Ἀλκμαίων, τ' ἡμιόνων τὰς μὲν ἄρρενας ἀγόνους, παρὰ
 τ' λεπτότητα τ' θερμότητα, ὅ ὅτι σπέρματος ψυχρότητα τὰς
 δὲ θηλείας, ὡς δὲ ὁ μὴ ἀναχάσκειν τὰς μήτρας, ὅ ὅτι
 ἀνατομῶσθαι· ἔγω γὰρ αὐτὸς εἶρηκεν.

Ἐμπεδοκλῆς, ἀπὸ τ' σμικρότητα καὶ ταπινότητα καὶ
 στενότητα τ' μήτρας, κατετραμμένως ὡραπεφυκυίας τῇ
 γαστρὶ, μήτε ὅ σπέρματος εὐθυβολούντος εἰς αὐτὴν, μήτε,
 εἰ καὶ φθάσεν, αὐτῆς ἐκδεχρμένης.

B. 6. κατετραμμένως] Forte verior lectio marginis Voss. ἀπετραμμένως, ut su-
 pra cap. 5.

tionem membri, aut obliqui-
 tatem colis recta semen ejacu-
 lari non valentis ad matricis
 distantiam.

STOICI caussantur diffimi-
 litudinem naturæ et qualita-
 tum in his qui corpora com-
 miscent: nam quando sepa-
 rantur, et cum suæ naturæ fa-
 miliaribus coeunt, tum foetum
 procreari.

XIV.

Cur mulæ steriles.

ALCMÆO, mulos steriles
 esse dicit ob feminis tenuita-
 tem sive frigiditatem: mulas,
 quia matricis earum non hi-
 ent.

EMPEDOCLES, ob exilita-
 tem, humilitatem, angustiam-
 que vulvæ, inverse ventri an-
 natæ, ut neque recta ad eam
 semen ejiciatur, neque si id fi-
 at, excipitur.

Διοκλῆς δὲ μαρτυρεῖ αὐτῷ, λέγων, “ Ἐν ταῖς ἀνα-
 “ τομαῖς, πολλάκις ἐωρέκαμιν τοιαύτῳ μήτρῳ τῷ
 “ ἡμιόνων” καὶ εἰδέχεσθαι ἀφ’ οὗ τοιαύταις αἰτίας καὶ ταῖς
 γυναῖκας εἶναι γείρας.

ΙΕ’.

Εἰ τὸ ἔμβρυον ζῶον.

Πλάτων, ζῶον τὸ ἔμβρυον καὶ γὰρ κινεῖσθαι ἐν τῇ
 γαστρί, καὶ τρέφεσθαι.

Οἱ Στωϊκοί, μέρος εἶ) αὐτὸ τῆς γαστρὸς οὐ ζῶον·
 ὡσαύτως γὰρ τὰς καρπύς μέρη τῆς φυτῆος ὄντας πεποιημένους
 ἀπορρεῖν, ἔτι καὶ τὸ ἔμβρυον.

Ἐμπεδοκλῆς, μὴ εἶ) μὴν ζῶον τὸ ἔμβρυον, ἀλλ’
 ἔμπνοιον ὑπάρχειν ἐν τῇ γαστρί· ὥσπερ δὲ ἀναπνοεῖ
 τοῦ ζώου γίνεσθαι καὶ τὸ ἀποκύνειν, καὶ μὴν ἐν τοῖς βρέ-
 φεσιν ὑγρασίας ἀποχρήσιν λαμβανέσθαι, ὥστε δὲ τὸ
 ὡρακένωθεν ἐπεισόδου τοῦ ἐκτὸς ἀεράδους γενομένης εἰς
 τὰ ὡρανοκένωτα τῷ ἀγείων.

Διογένης, γεννᾶσθαι μὴ τὰ βρέφη ἀψυχα, ἐν θερμα-

Huic DIOCLES testimonium perhibet, tales se matricēs mularum in dissectionibus sæpenumero deprehendisse in-
 quiens: ac fieri posse, ut iisdem de causis mulieres quoque sint steriles.

XV.

An fœtus in utero sit animal.

PLATO animal censet, quia et moveatur in utero et ala-
 tur.

STOICI, partem ventris, non animal: utque fructus, qui

stirpium partes sunt, ubi ma-
 turuere, defluunt, ita rem quo-
 que habere de fœtu.

EMPEDOCLES, fœtum non esse quidem animal, spiritu tamen præditum in utero: primam autem animalis respi-
 rationem fieri, cum partu edi-
 tur, decedente humore qui est in fœtu, et in exhausti locum succedente in vasa reſerata aëre externo.

DIOGENES, inanimata nasci animalia, sed cum calore: at-

σία δέ· ὅθεν ὁ ἔμφυτον θερμὸν, εὐθέως παρὰ τὸν τοῦ
βρέφους, εἰς τὸ πνεύμονα ἐφέλκεται.

Ἡρόφιλος κίνησιν ἀπολείπει φυσικὴν τοῖς ἐμβρύοις,
οὐ πνευματικὴν· ἥ δὲ κινήσεως αἴτια νύρα· τότε δὲ ζῶα
γίνεσθαι, ὅταν παρὰ τὸν τοῦ αἵματος.

17.

Πῶς τρέφεται τὰ ἔμβρυα.

Δημόκριτος, Ἐπίκρους, τὸ ἔμβρυον ἐν τῇ μήτρᾳ
ἀπὸ τοῦ σώματος τρέφεσθαι· ὅθεν εὐθέως γεννηθὲν ἐπὶ τὸν
ματὴν φέρεται καὶ τὸ σῶμα· εἶναι γὰρ ἐν τῇ μήτρᾳ θηλάς
πιναι καὶ σῶματα δι' ὧν τρέφονται.

Οἱ Στωϊκοί, ἀπὸ τοῦ χρίε καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ· ὅθεν
τοῦτον εὐθέως ἀποδεῖν τὰς μαμηλάς, καὶ ἀνδριῶν τὸ
σῶμα, ἵνα γένῃαι ἡ μελέτη τῆς τροφῆς ἑτέρα.

Ἀλκμάων, δι' ὅλα τοῦ σώματος τρέφεσθαι· ἀνα-
λαμβάνειν γὰρ αὐτὸς, ὡς περ ἀσπίδα, τὰ ἀπὸ τῆς τροφῆς
διεπληρόν.

que infitum calorem, simul at-
que natum est animal, Ani-
mam in pulmones attrahere.

HEROPHILUS, naturalem
fœtui in utero, non animale
motum permittit, motusque
causam edit nervos: animalia
autem tum demum fieri, cum
ex utero effusa aliquid aëris
accipiunt.

XVI.

Quomodo alatur fœtus.

DEMOCRITUS, EPICURUS,
fœtum in utero per os ali: i-

taque statim atque natus est,
ore ad mamam ferri: nam
et in utero esse ubera quædam
et oscula quibus alatur.

STOICI, per secundinam et
umbilicum: itaque hunc sta-
tim ab obstetricibus a partu
ligari, et os infanti aperiri, ut
de alio cogitet alimento.

ALCMÆO, ali per totum
corpus, quod spongiæ in mo-
rem recipiat quæ alendo sunt
idonea.

ιζ'.

Τί ὡφθον τελεσιβργείται ἐν τῇ γαστρί.

Οἱ Στωϊκοί, ἅμα ὅλον γίνασθαι.

Ἀριστοτέλης, ὡφθον τὴν ὀσφυῖν, ὡς τρέπιν νέως.

Ἀλκμάων, ἢ κεφαλὴν, ἐν ᾗ ὅστις ὁ ἡγεμονικόν.

Οἱ ἰατροί, ἢ καρδίαν, ἐν ᾗ φλέβες καὶ ἀρτηρίαι.

F Οἱ δὲ, ἢ μέγαν δάκτυλον τῶ ποδὸς· ἄλλοι δὲ, τὸν ὀμφαλόν.

ιη'.

Διὰ τί τὰ ἐπιαμνιαῖα γόνιμα.

Ἐμπεδοκλῆς, ὅτε ἐγεννᾶτο τῷ ἀνθρώπων γένος ἐκ τῆ γῆς, τοσαύτῃ γενέσθαι τῷ μήκει τῶ χρόνου, ὥστε τὸ βραδυπορεῖν τὸν ἥλιον, τὴν ἡμέραν, ὅποση νῦν ὅστις ἡ δεκάμιλος· ὡσιόντος δὲ τῶ χρόνου τοσαύτην γενέσθαι ἢ ἡμέραν, ὅποση νῦν ὅστις ἡ ἐπιάμιλος, ὥστε τῷ χρόνῳ τὰ δεκάμινα γόνιμα καὶ τὰ ἐπιάμινα, τῆς φύσεως τῶ

F. 4 γόνιμα] Mez. βιώσιμα.

XVII.

Quid primum in utero absolvatur.

STOICI, simul totum formari.

ARISTOTELES, primum lumbos, tanquam carinam navis.

ALCMÆO, caput, partem scilicet principem.

MEDICI, cor, in quo sunt venæ et arteriæ.

Alii, magnum pedis digitum. Alii, umbilicum.

XVIII.

Cur factus qui septimo mense in lucem editur, vitalis sit.

EMPEDOCLES, quo tempore humanum genus e terra est enatum, propter tarditatem motus Solis, tantam fuisse longitudinem unius diei, quanta nunc est decem mensium: progressu temporis contractam fuisse ad quantitatem septem mensium: itaque et decimo mense et septimo editos factus vitales esse, natura mundi

κόσμος ἔγω μεμελετηκίας αὐξεσθαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἢ πέντε νυκτὶ τὸ βρέφος.

Τίμαχος δὲ οὐ δέκα μῆνας φησιν, ἐννέα δὲ νομίζεσθαι ὡς αἱ τὰς ὀπιχέσας τῷ μῆνιαίων τῆς πρώτης συλλήψεως· ἔγω καὶ τὰ ἐπάμνια νομίζεσθαι, ὅκ ὄντα ἐπάμνια· ἔγνωτε γὰρ καὶ μὲν πῶς σύλληψιν πόσαι καθάρσεως.

Πόλυβος, Διοκλῆς, οἱ Ἐμπειρικοὶ, καὶ τὸν ὄγδον μῆνα ἴσασι γόνιμον, ἀτονώτερον δὲ πως, πῶς πολλάκις αἰσθάνονται πῶς ἀτονίαν πολλὰς φθείρεσθαι· καθολικώτερον δὲ, μηδένα βέλεσθαι τὰ ὀκτάμνια τέφειν, γεγενῆσθαι δὲ πολλὰς ὀκταμηνιαίας ἀνδρας.

Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης καὶ Ἱπποκράτης φασιν, εἰ ἐκπληρωθῇ ἡ μήτρα ἐν τοῖς ἐπὶ μῆσι, τότε προκύπτει καὶ

F. 11. ἡμέρα ἢ τίθεται νυκτὶ τὸ βρέφος] Corrupta hæc esse vidit Xyl. quem perperam sententiæ interpretatione confutare fludet Corsin. Mihi in mentem venit, ἡμέρα τε καὶ νυκτὶ τὸ βρέφος.

F. 14. τῆς πρώτης συλλήψεως] Legam, τὰς ἀπὸ τῆς συλλήψεως. Mez. τὰς πρὸ τῆς συλλήψεως. Margo Voss. τῶν πρὸ τῆς συλλήψεως.

F. 16. ἔγνωτε—καθάρσεως] Legendum, vel, ἠγνοῦσθαι γὰρ καὶ μετὰ τὴν σύλληψιν πόσαι καθάρσεις: vel cum Mez. ἐνίοτε γὰρ καὶ μετὰ τὴν σύλληψιν αἱ καθάρσεις: in qua ratione πόσαι malim in πως αἱ mutare.

A. 3. καθολικώτερον] Recipiendum erat consensu codicum Xyl. P. Mosc. E. Voss. Colleg. Nov. Vulgo, καθολικώτατον.

hoc meditata, ut in una die infans auferatur et nascatur.

TIMÆUS non decem inquit, menses, sed novem censeri ab inhibitione menstruorum, postquam conceptus est fœtus: sic etiam septimestria censeri quæ non sunt, cum aliquando mulier post conceptum menstruis purgetur.

POLYBUS, DIOCLES, Empirici, etiam octavum mensem

aptum partui agnoscunt: sed fœtum esse tum imbecilliorum, ideoque multos perire: ac tametsi fere in universum nemo octavo mense natam prolem alendam censet, tamen multos sic natos in viros evasisse.

ARISTOTELES et HIPPOCRATES dicunt, si uterus impleatur septem mensibus, tunc fœtum se exerere, atque in

γεννηῖται γόνιμα· εἰ δὲ προκύψῃ μὴ, μὴ τρέφῃται δὲ, ἀσθενέσις ὁ ὄμφαλός διὰ τοῦ ὀπίσθιον αὐτῷ γεννηῖται ὁ κῆμα, τότε ἔμβρυον ἀποφρονεῖ· εἰ δὲ μένῃ τῆς ἐννέα μῶνας ἐν τῇ μήτρᾳ, προκύψαν τότε ὀλέκλῃον ὅστι.

Πόλυβος, ἐχθὺν ὀδύκοινα δύο καὶ ἡμισυ ἡμέρας γίναται εἰς τὰ γόνιμα· εἰ δὲ ἑξάμηνον, ὅτι καὶ τὸ ἥλιον ἀπὸ τροπῶν ἐν ποσῷ τῷ χρόνῳ παραγίναται· λέγει δὲ ἐπταμηνιάμην, διὰ τοῦ τὰς ἐλλήπεως ἡμέρας τέσσαρες ὅ μῆνος, ἐν ᾧ ἐπὶ προσλαμβάνεται· τὰ δὲ ὀκταμηνιαῖα μὴ ζῆν, ὅταν προκύψῃ μὴ τῇ μήτρᾳ ὁ βρέφος, ὅτι πλεῖον δὲ ὁ ὄμφαλός βασιανισθῇ, ἀποφρονεῖ καὶ γίναται, ὡς ὁ τρέφοιλος αἵπιος.

Οἱ δὲ Μαθηματικοὶ τῆς ὀκτῶ μῶνας ἀσυνδέτους φασὶν εἶναι πάσης γενέσεως, τῆς δὲ ἐπὶ συνδετικούς· τὰ δὲ ἀσυνδέτα ζώδια ὅστιν, εἰ τῷ οἰκοδεσποτούντων ἀστέρων τυγχάνῃ, εἰ γὰρ τις τέτων τὸ ζῶον καὶ τὸ βίον

A. 9. τὸ κῆμα] Omittit Gal. Omnes nostri libri habent. Xyl. e suo ipse codice edidit κύημα: quod vulgato nisi auctoritate, sententia quidem, præferendum.

B. 3. διὰ τὸ] Sic unus Voss. Vulgo, ὅταν.

lucem edi: quod si se exerens non alatur ob umbilici languorem, laboriose gestato fœtu, tunc eum non nutriri: si vero novem menses in utero maneat, tunc se promere, integrumque nasci.

POLYBUS, vitalem prolem nasci diebus post conceptum centum octoginta duobus cum dimidio: hoc enim esse sex mensium tempus, quando etiam Sol a tropico ad tropicum decurrat. Dicit autem septimestrem, cum dies qui

huic sexto mense defunt, a septimo adsumuntur. Octavo autem mense nata non vivere, quando fœtus ex utero se exerens gravius umbilicum affligit, ut ab eo nutriri non possit.

MATHEMATICI octo menses ad quemvis partum infociabiles aiunt, septem sociabiles. Signa porro cœli infociabilia sunt, quæ incidunt in stellas domibus cœlestibus dominantes, et sub se natis vitam infelicem ac non longæ-

κληρώσει), δυστυχῆς καὶ ἀχρόνως σημαίνει· ἀσύνδετα δὲ ὄντι ζώδια, ὀκτὼ ἀριθμούμενα, οἷον κριὸς πρὸς σκορπίον ἀσύνδετος, ταῦρος πρὸς τοξότην ἀσύνδετος, δίδυμοι πρὸς αἰγόκερων, καρκίνος πρὸς ὑδροχόον, λέων πρὸς ἰχθύας, παρθένος πρὸς κριόν· ἀλλὰ τὴν καὶ τὰ ἐπιδάμνια ὄντα καὶ δεκάμηνα, γόνιμα εἶναι, τὰ δὲ ὀκτάμνια, ἀλλὰ τὸ ἀσυνδέτον τῷ κόσμῳ, φθείρεσθαι.

ιδ'.

Περὶ ζώων γενέσεως, πῶς ἐγένοντο ζῶα, καὶ εἰ φθαρτά. D

Καθ' ἑς μὲν γενητὸς ὁ κόσμος, γενητὰ τὰ ζῶα καὶ φθαρτά εἰσιν.

Οἱ δὲ Ἐπίκουρον καὶ ἑς ἀγέννητος, ὅτι μετεβολῆς τῆ ἀλλήλων γενεᾷ τὰ ζῶα, μέρη γὰρ εἶναι τῷ κόσμῳ τέτε. Ὡς καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Εὐριπίδης, “Θνήσκει δ' ἐδὲν, μεταμεμβόμην δὲ ἄλλο πρὸς ἄλλο, μορφὰς ἑδείξεν.”

Ἀναξίμανδρῳ, εἰ ὑγρῷ γεννηθῆναι τὰ πρῶτα ζῶα,

D. 7. δ' οὐδὲν] Ex Galeno adjeci, postulante sententia. Hoc satis ad nostrum consilium. Plura Valckenar. ad Eurip. Phœn. p. 313.

vam portendunt. Sunt autem infociabilia quorum unum ab altero octavum numeratur, Aries ad Scorpium, Taurus ad Sagittarium, Gemini ad Capricornum, Cancer ad Aquarium, Leo ad Pisces, Virgo ad Arietem. Hinc fieri ut septimo et decimo mense edita in lucem vitalia sint: octavo na a ob diffidium Mundi per-eant.

XIX

De ortu animalium, quomodo

existierint, et an caduca.

Qui Mundum statuunt ortum, iis orta etiam habentur animalia, atque interitura.

EPICUREI, quibus non videtur natus Mundus, mutua permutatione nasci ea censent, partes enim esse hujus mundi. Quod item sensit ANAXAGORAS et EURIPIDES:

*Mutationum sed vicissitudine
Altis subinde formis illa prodeunt.*

ANAXIMANDER, prima animalia in humore nata, cor-

φλοιῶς περιεχόμενα ἀκανθώδεσι, πρεσβυτέρους δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἀποδιδόναι ὅτι τὸ ξηρότερον, καὶ διεσπασμένον τοῦ φλοιῶ, ἐπὶ ὀλίγον χρόνον μεταδιδόναι.

Ἐμπεδοκλῆς, τὰς πρεσβυτέρας γενέσας τῶν ζώων καὶ φυτῶν μηδαμῶς ὁλοκλήρως γενέσθαι, ἀσυμφυέσι δὲ τοῖς μορίοις διεσπασμένας· τὰς δὲ δειλέρας, συμφυομενῶν τῶν μερῶν εἰδωλοφανῆς· τὰς δὲ τεύχας, τῶν ἀλληλοφυῶν, τὰς δὲ τέτλαρας, ἐκ ἑπὶ ἐκ τῆς ὁμοίως, οἷον ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, ἀλλὰ δι' ἀλλήλων ἥδη, τοῖς μὲν πυκνωθείσιν τῇ τροφῇ, τοῖς δὲ τῇ εὐμορφίᾳ τῶν γυναικῶν ἐπεραιομένον ὅσπερ μαλινῶς κινήματος ἐμποιήσας· τῇ δὲ ζώων πάντων τὰ γένη διακριθῆναι διὰ τὰς ποιάς κρᾶσεως, τὰ μὲν οἰκειότερα εἰς τὸ ὕδωρ τῇ ὀρμυνῇ ἔχειν, τὰ δὲ εἰς ἀέρα ἀναπνεῖν, ἕως ἀνὰ πυρῶδες ἔχειν τι πλέον, τὰ δὲ βαρύτερα ὅτι τῇ γῇ, τὰ δὲ ἰσόμοιρα τῇ κρᾶσι, πᾶσι τοῖς θώραξι πεφωνηκέναι.

F. 2. πᾶσι τοῖς θώραξι πεφωνηκέναι.] Ita et Gal. et omnes libri excepto uno P. in quo pro ultima voce est πεφυκέναι. Itaque conjeci, πᾶσι τοῖς χόροις συμπεφυκέναι. Ad similem sententiam Reisk. πᾶσι τοῖς τόποις συμπεφωνηκέναι. Vulgata ineptior, quam cui in Latinis quidem locum suum relinquerem.

ticibus contenta spinosis: ad-
ultiora autem facta, ad ficci-
tatem descivisse, ruptoque cor-
tice non multum temporis su-
pervixisse.

EMPEDOCLES, primo ani-
malia ac plantas nequaquam
integrali ortu exstitisse, sed
membris quæ nondum coalu-
issent: deinde partes coaluisse,
ita ut spectri formam compa-
ges referret: tertium ortum
fuisse ex his, quæ vicissim nas-
cuntur: quartum non jam ex
similibus, ut ex terra et aqua,

sed proinde vicissim, cum ali-
mentum aliorum esset densa-
tum, aliis mulierum formæ
venustas incitamentum emit-
tendi feminis attulisset. Ani-
malium porro omnium genera
discreta fuisse certorum rati-
one temperamentorum: ob
quam alia aquam expetant, a-
lia aërem, quæ plus ignei ha-
beant: alia quæ graviora sint,
ad terram suo appetitu feran-
tur, quæ autem æquabili sunt
temperamento, ea omnibus lo-
cis convenire.

κ'.

Πόσα γένη ζώων, καὶ εἰ πάντα αἰσθητὰ καὶ λογικά.

Ἐπὶ θεωρηματεία Ἀριστοτέλους, εἰ ἢ τέσσαρα γένη ζώων φησὶ, χερσαῖα, ἐνυδρα, πτηνὰ, ἐρᾶνια· καὶ γὰρ τὰ ἄλλα ζῶα λέγεσθαι καὶ τὸν κόσμον, καὶ τὸν θεὸν ζῶον λογικὸν ἀθάνατον.

Δημόκριτος, Ἐπίκουρος, τὰ ἐρᾶνια.

Ἀναξαγόρας πάντα ζῶα λόγον ἔχειν τὸ ἐνεργητικόν, τὸ δ' οἷονεῖ νῦν μὴ ἔχειν τὸ παθητικόν, τὸ λεγόμενον τῷ νῦν ἐρμινέα.

Πυθαγόρας, Πλάτων, λογικὰς μὲν εἶ) καὶ τῶν ἀλό- 909
γων ζώων καλουμένων τὰς ψυχὰς, οὐ μὴν λογικῶς ἐνεργούσας ὡς πρὸς τὴν δυσκρασίαν τῶν σωματίων καὶ τὸ μὴ ἔχειν τὸ φραστικόν, ὥσπερ ὅτι τῶν πιθήκων καὶ τῶν κυνῶν· λαλοῦσι μὲν γὰρ οὗτοι, οὐ φράζονται δέ.

F. 6. καὶ γὰρ τὰ ἄλλα—ἀθάνατον] Stobæi hæc est lectio, in qua τὸν θεὸν exhibui pro τὸ ἐνθεον, illuc etiam ducebat codicis Aug. τὸν ἐνθεον. Vulgo, καὶ γὰρ τὰ ζῶα λέγεσθαι καὶ κόσμον καὶ τῶν γηίνων. ζῶον λογικὸν ἀθάνατον. Paulo melius Galen. omisso tamen καὶ τὸν θεόν.

XX.

*Genera animantium quot sint,
et an omnia sensu ac ra-
tione prædita.*

Est opus ARISTOTELIS, quo in opere quatuor statuit animalium genera, terrestria, aquatica, volucra, cœlestia: nam et Stellas dici animalia, et mundum ac Deum adeo animal dici ratione præditum, immortale.

DEMOCRITUS, EPICURUS, cœlestibus rationem tribuunt.

ANAXAGORAS, omnia ani-

malia habere mentem agentem: non item patientem, qui est mentis quasi interpres.

PYTHAGORAS, PLATO, animas omnium, etiam bruta quæ dicuntur, animalium esse rationis compotes, non tamen ea agere secundum rationem: idque fieri ob incommodum corporum temperamentum, et quia loquela destituuntur: quod in canibus et simiis appareat, vocem, non articulatam tamen eam, emittentibus.

Διογένης, μετέχειν μὲν αὐτὰ τῷ νοητῷ καὶ αἰέρος,
ἀλλ' ὅτι τὰ μὲν πυκνότητι, τὰ δὲ πλεονασμῷ τῆς
ὕδατος, μήτε ἀφαινοῦνται, μήτε ἀφαινεύονται, πρὸς
φερῶς δὲ αὐτὰ ἀφαινεύονται τοῖς μεμνημένοι, παρεπαικίτος
τῷ ἡγεμονικῷ.

κα'.

Ἐν πόσῳ χρόνῳ μορφοῦται τὰ ζῶα ἐν τῇ γαστρὶ ὄντα.
B Ἐμπεδοκλῆς, ὅτι μὲν τῷ ἀνθρώπῳ ἀρχαῖα τῇ διαρ-
θρώσεως ὑπὸ ἑκτῆς καὶ τριακοστῆς, τελειοῦται δὲ τοῖς μο-
ρίοις ὑπὸ πεντηκοστῆς μίας δέξσεως.

Ἀσκληπιάδης ὅτι μὲν τῷ ἄρρενι, ἀλλ' τὸ θερμότατον
τῷ, τῇ διάρθρωσιν γίνεσθαι ὑπὸ ἑκτῆς καὶ εἰκοστῆς, πολ-
λὰς δὲ καὶ ἐνδοτέρω, πληροῦνται δὲ ἐν τοῖς τῇ πεντηκοστῇ
μορίοις· ὅτι δὲ τῷ θηλυκῷ ἐν διμυῷ ἀφαινεύονται, ἐν
τετραμήνῳ δὲ τελειοῦται, διὰ τὸ ἐνδεῖν τῷ θερμῷ τὰ

A. 6. νοητῷ καὶ αἰέρος] Malim, νοητικῷ αἰέρος.

A. 7. διὰ δὲ τὸ τὰ μὲν] Desideratur quid ad sententiæ absolutionem. Igitur aut post ὕδατος inferendum χρῆσθαι: aut majori nec non illa verisimili ratione ita constituendus locus. Δ. μετέχειν μὲν πάντα τῷ νοητικῷ αἰέρος· ἰδίᾳ δ' αὐτῶν τὰ μὲν—&c. Galen. cum vulgato consentit.

B. 6. ἐν τοῖς τῆς πεντηκοστῆς μορίοις] Legendum, ut et Reisk. vidit, ἐντὸς τῆς πεντηκοστῆς τοῖς μορίοις.

DIOGENES, rationis et æris partem ea percipere, sed vel ob crassitiem, vel ob abundantiam humoris neque intelligere neque sentire, ac fere affecta esse eo modo quo sunt insipientes, qui de mentis exiverunt potestate.

XXI.

Quantum tempus ad formandum in utero animalis fœtum requiratur.

EMPEDOCLES hominum

membra incipere conformari ait die trigesima sexta, perfici membra die undequingagesima.

ASCLEPIADES, masculorum, quod sint calidissimi, initium vigesimæ sextæ diei defert, nonnullis etiam maturius ponit: perfici membra intra diem quinquagesimam. Fœmellarum initium bimestre: finem conformationis, exitum quarti mensis, ob inopiam ca-

δὲ τῷ ἀλόγων ζώων, ὁλοτελῇ ὡς αὖ τὰς συγκεράσας τῷ
 τοιχείων.

κβ'.

Ἐκ πόσων συνίσταται τοιχείων ἕκαστον τῷ ἐν ἡμῖν γενι-
 κῶν μορίων.

Ἐμπεδοκλῆς, τὰς μὲν σάρκας γεννᾶσθαι ἐκ τῷ ἔσω τῇ
 κράσει τετάρων τοιχείων· τὰ δὲ νεῦρα, πυρὸς, γῆς,
 τὰ διπλασίονα μιχθέντα· τὰς δὲ ὀνυχας τοῖς ζώοις
 γεννᾶσθαι τῷ νεύρων κατὰ τὸ αἰὲρ συνετύχε περιψυ-
 χέντων· ὅσα δὲ δοκεῖ μὲν ὕδατος, καὶ τῷ ἔσω γῆς· τετάρων
 δὲ, πυρὸς, γῆς, τέττων συγκεράντων μερῶν, ἰδρῶτα καὶ
 δάκρυον γίνεσθαι τῷ σωματικῷ οὕτως.

C. I. ἐκ τῶν ἔσω—σωματικῷ ὕδατος] Caput hoc mire mutilum corruptumque,
 integrius est apud Galen. XXXVI, 2: prior quidem pars ad περι-
 ψυχθέντων emendatior; posterior æque corrupta, tamen in fine
 auctior. Ergo partim hinc, partim e conjectura, ita locus refingen-
 dus: E. τὰς μὲν σάρκας γεννᾶσθαι ἐκ τῶν ἰσων τῇ κράσει (vel ut Gal.
 ἐκ τῆς ἰσοκρατείας) τετάρων τοιχείων· τὰ δὲ νεῦρα ἐκ τῷ πυρὸς καὶ γῆς,
 ὕδατος διπλασίονα μιχθέντος· τὰς δὲ ὀνυχας τοῖς ζώοις γεννᾶσθαι, τῶν νεύ-
 ρων, κατὰ τὸ αἰὲρ συνετύχε, περιψυχθέντων· ὅσα δὲ δεῦν μὲν ὕδατος, καὶ
 τῶν ἰσων αἰὲρος, τετάρων δὲ πυρὸς, καὶ γῆς τοσούτων συγκεράντων μερῶν·
 ἰδρῶτα δὲ καὶ δάκρυον γίνεσθαι, τῷ σωματικῷ αὔδις τηκομένη καὶ παρὰ τὸ
 λεπτύνεσθαι διαχεομένη. Item in Latinis reddidimus.

loris. Brutorum ita perfici
 foetus ut ipsa contemperatio-
 nem elementorum habent.

XXII.

*Quibus ex elementis constet in
 nobis uniuscujusque generis
 membrum.*

EMPEDOCLES arbitratur
 carnes nasci ex æquali qua-
 tuor elementorum contempe-

ratione: nervos ex igni et ter-
 ra, duplici portione aquæ ad-
 mixta: ungues, nervis ubi
 aëri occurrerunt refrigeratis:
 ossa ex duabus portionibus a-
 quæ, totidem aëris, quatuor
 ignis totidemque terræ, com-
 mixtis. Sudorem et lachry-
 mas fieri, liquefactis denuo
 corporeis partibus, iisdemque
 extenuando diffusis.

κγ'.

Πῶς ὕπνος γίνεται ἢ θάνατος.

Ἀλκυων ἀναχρήσθ τῷ αἵματος εἰς τὰς ὁμόρρους φλέβας ὕπνον γίνεσθαι φησι· τὸ δὲ ἐξέγερσιν, ἀγέχουσιν· τὸ δὲ παντελῆ ἀναχώρησιν, θάνατον.

Ἐμπεδοκλῆς, τὸ μὲν ὕπνον καταψύξει ὅτι ἐν τῷ αἵματι θερμοῦ συμμετρῶ γίνεσθαι, παντελεῖ δὲ θάνατον.

Διογένης, εἰ ὅτι πᾶν τὸ αἷμα διαχέμενον, πληρώσθ μὲν τὰς φλέβας, τὸν δὲ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον αἶρα ὥσει εἰς τὰ φέρνα καὶ τὴν ὑποκειμένην γαστέρα, ὕπνον γεγεῖσθαι, καὶ θερμότερον ὑπάρχειν τὸ θάνατα· ἐὰν δὲ ἅπαν τὸ αἰρώδες ἐκ τῶν φλεβῶν ἐκλίπη, θάνατον τυγχάνειν.

Πλάτων, οἱ Στωϊκοί, τὸ μὲν ὕπνον γίνεσθαι ἀνέσει ὅτι αἰσθητικοῦ πνεύματος, καὶ ἔτι ἀναχλασμὸν, καθάπερ ὅτι τὸ γῆς, φερόμενον δὲ ὡς ὅτι τὸ ἡγεμονικὸν μεσόφρυνον· ὅταν

C. 8. κγ'. Πῶς ὕπνος γίνεται ἢ θάνατος] In Galen. et Mosc. hoc caput sequenti καὶ postponitur: accommodatius ad ordinem argumenti. Ceterum in hujus titulo capitis delevimus, auctoritate Galeni, verba vulgo addita, τῆς ψυχῆς ἢ σάματος.

C. 10. ὁμόρρους] ὁμόρρους E. Mosc. P. αἰμόρρους Colleg. Nov. Reisk.

XXIII.

Quæ causæ sint somni et mortis.

ALCMÆO somnum exsistere, ait, sanguinis in concursu venarum receptu: ejusdemque diffusionem nos evigilare: plenum autem abscessum, mortis esse causam.

EMPEDOCLES, moderata caloris qui in sanguine inest refrigeratione somnum, perfecta mortem accidere.

DIOGENES, si universus

sanguis in venas diffusus contentum in iis aërem in pectus subjectumque ei ventrem contrudat, somnum fieri, ac thoracem incalescere: quod si universus aër venas deferat, mortem consequi.

PLATO et STOICI, somnum fieri remissione sensitivi spiritus, non relaxatione, sicut in terra: sed cum is ad intervallum superciliorum, id est partem principem, fertur: qui

δὲ παντελῶς γένηται ἡ ἀνεσις τῷ ἀσθητικῷ πνεύματος, ἔ
τότε γεγενῆσθαι θάνατον.

κδ'.

Πότε καὶ πῶς ἀρχέται ὁ ἄνθρωπος τῇ τελειότητι.

Ἡράκλειτος, καὶ οἱ Στωϊκοί, ἀρχοῦσθαι τὰς ἀνθρώπους
τελειότητος περὶ τῇ δευτέρῃ ἐβδομάδᾳ, περὶ ἣν ὁ σπερ-
ματικὸς κρίνεται ὁρμός· τὰ γὰρ δένδρα ἀρχέται τότε τελειό-
τητος ὅταν ἀρχέται γεννᾶν τὰ σπέρματα, ἀτελῇ δὲ ὅτε
καὶ ἄωρα καὶ ἀκαρπα ὄντα· τέλος ἔν τῷ τότε ἄνθρωπος· περὶ
δὲ τῇ δευτέρῃ ἐβδομάδᾳ ἐννοία γίνεται καλῶς τε καὶ κα-
κοῦ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ αὐτῆς.

κε'.

Ὅποτέρου ὅτε ὕπνος ἢ θάνατος, ψυχῆς ἢ σώματος.

Ἀριστοτέλης, κοινὸν μὲν τῷ ὕπνῳ σώματος καὶ ψυχῆς·
ἐπὶ δὲ αὐτῷ ὃ ἀναθυμασθὲν ὑγρὸν ἄπὸ τοῦ θώρακος εἰς
τὰς περὶ τῇ κεφαλῇ τόπους, καὶ τῇ ὑποκειμένης τροφῆς.

E. 7. κρίνεται] Mez. ἐκκρίνεται.

F. 1. καὶ ἀκαρπα] καὶ delendum cum Mez. In Mosc. item erasum est.

F. 7. ἐπὶ δὲ αὐτῷ] Galen. rectius, αἷτιον δὲ αὐτῷ.

spiritus si omnino remittatur,
mortem subsequi.

XXIV.

*Quando et quomodo incipiat ho-
mo perfici.*

HERACLITUS et STOICI,
sub annum decimum quartum,
cum jam etiam genitale serum
secerni incipit: nam arbores-
tum incipere perfici, cum gignere
semina incipiunt: imma-
turas ante esse et imperfectas,

dum fructu carent. Præterea
eo natu homo jam in notitiam
boni ac mali venit, eorumque
disciplinæ capax existit.

XXV.

*Ad Animamne, an ad corpus
pertineant somnus et mors.*

ARISTOTELES somnum
corpori cum Anima facit com-
munem: esse enim evapora-
tionem humidi e pectore in
caput, et refrigerationem ca-

τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ ὡραφυχθὲν θερμόν· τὸ δὲ θάνατον ^{τῆς} εἰ) παντελῆ κατὰφυξιν· θάνατον δὲ ^{τῆς} εἰ) μόνον τῷ σώματος, οὐ ψυχῆς, ταύτης ᾧ ἔχ ὑπάρχει θάνατος.

910 Ἀναξαγόρας δὲ, τὴν σωματικῆς ἐνεργείας γίνεσθαι τὸν ὕπνον, σωματικόν γὰρ εἶναι τὸ πάθος, ἐ ψυχικόν· ^{τῆς} εἰ) δὲ ἐ ψυχῆς θάνατον τὸ ἀσχωρισμόν.

Λεύκιππος, οὐ μόνον σώματος γίνεσθαι, ἀλλὰ κρέσσει τῷ λεπτομερεῶς πλείονι τὴν ἐκκρέσεως τῷ ψυχικῷ θερμῷ τὸ πλεονασμόν, αἰτίαν θανάτου· ταῦτα δὲ ^{τῆς} εἰ) πάθη σώματος, οὐ ψυχῆς.

Ἐμπεδοκλῆς τὸ θάνατον γεγενῆσθαι διαχωρισμόν τοῦ πυρώδους, ὅς ὢν ἡ σύγκρισις τῷ ἀνθρώπῳ συνεσάθη· ὥστε κατὰ τῆτο κοινόν εἶναι τὸν θάνατον σώματος καὶ ^{τῆς} εἰ) ψυχῆς· ὕπνον δὲ γίνεσθαι ἀσχωρισμόν τινα τῷ πυρώδους.

A. 1. τῆς σωματικῆς ἐνεργείας] Galen. plenius, κατὰ κόπον τῆς σωματικῆς ἐνεργείας.

A. 4. Λεύκιππος—ψυχῆς] Hunc locum non expedit: nec reddidit Budæus. Eadem vitia in Galeno.

loris in corde ab alimento sub-
jecto: mortem esse absolutam
refrigerationem, soliusque cor-
poris esse: Animam esse im-
mortalem.

ANAXAGORAS somnum ac-
cidere putat functionibus cor-
poris: non enim Animæ esse,
sed corporis adfectionem: mor-
tem esse Animæ divulsionem.

LEUCIPPUS, solius corporis
esse somnum: cumque ob te-

nuitatem partium plus iusto
excernitur animati caloris, eo
mortem effici: corporis hæc
esse, non Animæ affectiones.

EMPEDOCLES, mortem esse
igneæ naturæ secretionem ab
his ex quibus homo coaluit;
ideoque communem esse Ani-
mæ corporique mortem: som-
num autem evenire secretionem
naturæ igneæ.

κτ'.

Πῶς κυζήθη τὰ φυτὰ, καὶ εἰ ζῶα.

Πλάτων, Ἐμπεδοκλῆς, καὶ τὰ φυτὰ ἔμφυχα καὶ ζῶα· φανερόν δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ σαλεύεσθαι, καὶ εἰτεταμῆναι ἔχειν τὰς κλάδους, καὶ εἰ ταῖς ἐπαναγωγαῖς εἶκειν, καὶ πάλιν σφοδρῶς ἀναχαλᾶσθαι, ὥστε καὶ συνέλκειν βάρη.

Ἀριστοτέλης, ἔμφυχα μὲν, οὐ μὲν καὶ ζῶα· τὰ γὰρ ζῶα ὀρμητικὰ (ἔῃ), καὶ αἰσθητικὰ δὲ καὶ λογικά.

Οἱ Στωϊκοὶ δὲ καὶ Ἐπικούρειοι, ὅτι ἔμφυχα· πινὰ γὰρ ψυχῆς ὀρμητικῆς (ἔῃ) καὶ ὀπιθυμητικῆς, πινὰ δὲ καὶ λογικῆς· τὰ δὲ φυτὰ αὐτομάτως πῶς γεγενῆσθαι, οὐ καὶ ψυχῆς.

Ἐμπεδοκλῆς πρῶτα τῆς ζώων τὰ δένδρα ἐκ γῆς ἀναδιῶναι, φησὶ, πρὶν τὸν ἥλιον διαπλωθῆναι καὶ πρὶν ἡμέραν καὶ νύκτα διακριθῆναι, καὶ δὲ συμ-

B. 8. σφοδρῶς—βάρη] Ita et Galen. et Stob. Vulgo monstrofe, σπονδιῶς ἀναχαλασθῆν, ὥς τε καὶ συντελεῖν.

XXVI.

De plantarum incremento, et an sint animalia.

PLATO, EMPEDOCLES, stirpes quoque Anima præditas esse, et in animalium numero censent: eo argumento, quod et nutent, et ramos habeant directos, qui inflexi cedant, et si remittantur, suum repetant locum atque rectitudinem cum vehementia, et pondera adeo secum auferre.

ARISTOTELES vivere dicit, animalia esse negat, quod ani-

malia appetitu, sensuque, et quædam porro ratione sint prædita.

STOICI et EPICUREI Animam iis derogant: quod animalia alia appetant, concupiscentiaque incitentur, alia etiam ratione utantur: plantæ autem fortuito natæ sint, non Animæ effectione.

EMPEDOCLES primo inter animalia loco arbores a terra enatas ait, antequam Sol circumvolveretur, noxque a die discerneretur, et ob concinni-

μετείας τῆς κράσεως τὸν τῷ ἄρρενος καὶ τῷ θήλεος περι-
 ἔχειν λόγον· αὐξεσθαι δὲ ἄπὸ τῷ ἐν τῇ γῇ θερμῷ δια-
 ρυμνύνει, ὥστε γῆς εἶναι μέρη, καθάπερ καὶ τὰ ἔμβρυα
 τὰ ἐν τῇ γαστρὶ, τῆς μήτρας μέρη· τὰς δὲ καρπὰς
 περιτρίβει (τῇ) ἐν τοῖς φυτοῖς ὕδατος καὶ πυρρός· καὶ
 τὰ μὲν ἐλλιπὲς ἔχοντα ὅ ὑγρὸν, ἰξικμαζομνύνει αὐτὸ πρὸς
 ῥέει φυλλορροεῖν, τὰ δὲ πλείονα περιθλάμνυνει, ὥσπερ ὅτι
 τῆς δάφνης, καὶ τῆς ἐλαίας, καὶ τῷ φοίνικος· τὰς δὲ δια-
 φορὰς τῶν χυμῶν, περιθλάμνυνει τῆς πολυμερείας καὶ
 τῶν αἰτίων γίνεσθαι, διαφορὰς ἔχόντων τὰς ἄπὸ τῷ πρέ-
 φοντος ὁμοιομερείας, ὥσπερ ὅτι τῶν ἀμπέλων· οὐ γὰρ αἱ
 διαφοραὶ τῶν χρηστικῶν οἶνον ποιεῖσιν, ἀλλ' ἐκ τῷ πρέ-
 φεσθαι ἐδάφοις.

C. 6. ἄρρενος καὶ τῷ θήλεος] καὶ addidimus ex Galen. E. M. Venet. Voss. Mosc.

C. 12. πλείονα] Forte, πλεῖον.

D. 2. ὁμοιομερείας] Hoc certe a Galeno recipiendum duxi, quandoquidem
 consentiunt codices P. Venet. Voss. Colleg. Nov. cum varietate an-
 tecedentis vocis: πρέφασθαι ὁμοιομερείας est in M. et Mosc.

D. 3. ἀλλ' ἐκ τῷ πρέφασθαι ἐδάφοις] Legendum, ἀλλ' αἱ τῷ πρέφοντος ἐδάφους.
 Galenus, ἀλλὰ τῷ πρέφοντος ἐδάφους.

tatem temperamentum sexus mas-
 culi ac foeminei rationem con-
 tinuisse: incrementum iis ob-
 tigisse a caloris terræ inclusi
 distributione; itaque terræ
 esse partes, sicut foetus in ute-
 ro matricis sunt partes. Fruc-
 tus excrementa esse planta-
 rum terra et igne abundan-
 tium: et quæ humoris satis
 non habeant, earum sub æsta-

tem defluere folia exsuccata;
 pleraque durare, ut laurum,
 oleam, palmam. Discrimina
 succorum esse ob diversitatem
 partium et causarum varia-
 tem, maxime nutrimentum:
 ut in vitibus; non enim ha-
 rum differentia vinum vino
 præstantius efficiunt, sed soli,
 quo aluntur, diversitas.

κζ.

Περὶ τροφῆς καὶ αὐξήσεως.

Ἐμπεδοκλῆς, τρέφεσθαι μὲν τὰ ζῶα ἀπὸ τῶν
ὑποτάσσιν τῷ οἰκείῳ, αὐξέσθαι δὲ ἀπὸ τῶν παρυπείκων
τῷ θερμῷ, μειῶσθαι δὲ καὶ φθίνειν ἀπὸ τῶν ἐκλειψιν
ἐκατέρων· τοὺς δὲ νῦν ἀνθρώπους τοῖς πρὸς τοῖς συμ-
βαλλομένοις, βρεφῶν ἐπέχειν τάξιν.

κη.

Πόθεν αἱ ὀρέξεις γίνονται τοῖς ζώοις καὶ ἡδοναί.

Ἐμπεδοκλῆς, τὰς μὲν ὀρέξεις γίνεσθαι τοῖς ζώοις
καὶ τὰς ἐλλείψεις τῶν ἀποτελούντων ἕκαστον στοιχείων,
τὰς δὲ ἡδονὰς ὅς ἐστιν ὑγροῦ, καὶ τὰς τῶν κινδύνων καὶ ὁμοίων
κινήσεως, τὰς δὲ ὀχλήσεως καὶ τὰς *

κθ.

Πῶς γίνεται ὁ πυρετός, καὶ εἰ ὁπιγέννημά ἐστι.

Ἐρασίστρατος ὀρίζειται τὸν πυρετὸν ἔγωγε, Πυρετός

E. 4. καὶ τὰς *] Locus adhuc desperatus, quando nec Galenus vel Stobæus, nec alius Veterum eum servavit, et in defectu omnes Plutarchei libri consentiunt. Damasceni Exc. habent Empedoclis opiniones de hoc argumento, sed alia ratione aliisque verbis, quæ nil adferant medicinæ huic loco.

XXVII.

De nutritione et incremento.

EMPEDOCLES, animalia nutri-
triri subsidente eo quod iis est
natura accommodatum: cresce-
re ob caloris præsentiam: de-
crescere et tabescere utrius-
que defectu: nostræ ætatis
homines priscis comparatos,
infantium instar esse.

XXVIII.

Unde appetitus animalia, unde
voluptas incessat.

Appetitum EMPEDOCLES
animalibus obtingere defectu
elementorum quibus confici-
untur: voluptates autem ex
humiditate, et periculorum si-
miliumque motu: interturban-
tiones autem et * *

XXIX.

Febris ut fiat, et an ea sit af-
fectio alius affectionis ap-
pendix.

ERASISTRATUS febrim sic
definit: Febris motio est san-

ὅτι κίνημα αἵματος παρεμπιπλωκός ἐς τὰ τῷ πνεύ-
 ματος ἀγεία ἀπαραρέτως γινόμενον· καθάπερ γὰρ ὅτι
 τῆς θαλάττης, ὅταν μὴδὲν αὐτῇ κινῇ, ἡρεμῇ, ἀνέμους δὲ
 ἐμπνέοντες βιάσθαι φύσιν, τότε ἔξ ὅλης κυκλεῖται,
 ἔτω καὶ ἐν τῷ σώματι, ὅταν κινηθῇ τὸ αἷμα, τότε
 ἐμπίπτει μὲν ἐς τὰ ἀγεία τῷ πνευμάτων, πυρρύνον
 δὲ θερμαίνει τὸ ὅλον σῶμα· ἀρέσκει δὲ αὐτὰ καὶ ὀπιγέ-
 νημα εἶναι ὁ πυρετός.

Διοκλῆς δὲ, φησὶν, ὅφεις ἀδήλων τὰ φαινόμενα·
 ὅτι δὲ τοῖς φαινομένοις ὁρᾷ ὁ πυρετός ὀπιγενόμενος,
 τραύματα καὶ φλεγμοναὶ καὶ βουβῶνες.

λ'.

Περὶ ὑγείας, καὶ νόσου, καὶ γήρως.

Ἀλκυμάων, τῆς μὲν ὑγείας εἶναι συνεκτικὴν, ἰσονο-
 μίαν τῷ δυνάμεων, ὑγρῶ, θερμῶ, ξηρῶ, ψυχρῶ, πικρῶ,
 γλυκέος, καὶ τῷ λοιπῶν· τὴν δ' ἐν αὐτοῖς μοναρχίαν,

F. 10. τραύματα] Margo Voss. ὅτι ἐς τραύματα : hoc sane requiritur nisi cum
 Galeno ponantur dativi.

guinis illapsi in pulmonis va-
 sa, non proficiscens a nostra
 voluntate: sicut enim mare
 nemine commovente quiescit,
 vento autem contra naturam
 incidente violento totum exa-
 gitatur, inque circulos tor-
 quetur: sic et in corpore ubi
 commotus fuerit sanguis, in-
 cidit in vasa spiritui destinata,
 ibique excandescens calorem
 toti corpori adfert: placet au-
 tem ei febrim morbi esse ap-
 pendicem.

DIOCLES inquit, Quæ vi-

dentur, conspectui nobis exhi-
 bent ea quæ in obscuro sunt.
 Hoc autem apparet, febrim
 vulneribus, ardentibus absces-
 sibus, et bubonibus comitari.

XXX.

De sanitate, morbo, senectute.

ALCMÆO sentit, causam
 bonæ valetudinis continentem
 esse æquabilitatem facultatis
 humidi, calidi, sicci, frigidi,
 amari, dulcis, ac reliquarum
 qualitatum: contra, siqua ha-
 rum qualitatum sola prævaleat

νόσου ποιητῶν· φθοροποιὸν γὰρ ἑκάτερου μοναρχία· καὶ νόσων αἰτία, ὥς μὲν ὑφ' ἧς, ὑπερβολὴ θερμότητος ἢ ψυχρότητος· ὥς δ' ἐξ ἧς, ἀλλὰ πλήθος ἢ ἐνδεία, ὥς δ' ἐν οἷς, αἷμα ἐνδέον, ἢ ἐγκέφαλος· τὴν δὲ ὑγίαν σύμμετρον τῷ ποῶν τὴν κραῖσιν.

Διοκλῆς δὲ, πλείους τῷ νόσων δι' ἀνωμαλίαν τῇ ἐν σώματι φοιχείων καὶ τῇ κατὰ στήματι.

Ἐρασίστρατος, τὰς νόσους ἀλλὰ πλήθος τρεφῆς καὶ ἀπεψίας καὶ φθορᾶς· πλεὺς δὲ εὐταξία καὶ αὐτάρκεια, εἶναι ὑγίαν.

Οἱ Στωϊκοὶ συμφώνως, τὸ γῆρας γενεῖσθαι ἀλλὰ τὸ θερμὸν ἔλλειψιν· οἱ γὰρ αὐτοὶ πλέον ἔχοντες τὸ θερμὸν, ὅτι πλέον γηράσκουσιν.

Ἀσκληπιάδης Αἰθίοπας, φησὶ, ταχέως γηράσκειν,

A. 9. ἐν οἷς, αἷμα ἐνδέον] ἐν οἷς est e certissima emendatione Th. Canteri Var. Lect. I, 24. et Mez. In ἐνδέον puto adhuc latere vitium, forte corrigendum ἢ ἐντερον. Item Latine reddidi.

B. 6. οἱ γὰρ αὐτοὶ] Forte, οἱ γὰρ αὐτῶν.

ceteris, morbum gigni: nam perniciem effici a singulari imperio. Ergo causam morborum a qua, seu efficientem, esse abundantiam caloris vel frigoris: causam ex qua, seu materiam, esse nimium vel parum: causam in qua, seu locum, esse sanguinem, viscera, cerebrum: ideoque sanitatem esse temperiem qualitatum concinnam, hoc est certa invicem proportionem invicem respondentium.

DIOCLES plerosque morborum existere, ait, ob inæqua-

litatem elementorum corporis, ejusque constitutionem.

ERASISTRATUS, morbos ob multitudinem alimenti, cruditatem, et corruptionem existere: victus rationem moderatam et sufficientem corpori, esse sanitatem.

STOICI uno ore dicunt senectutem accidere ob caloris defectum: quibus enim plus est caloris, ii senectuti moram longiorem producant.

ASCLEPIADES ait, Æthiopes celerius senescere, anno scilicet trigésimo: idque prop-

ἔτει περιακοσῶ, ἀφ' τοῦ ὑπερθερμαίνεσθαι τὰ σώματα,
ὑπὸ τῆς Ἡλίου διαφλεχθέντας· ἐν Βρεττανίᾳ ἑκατὸν
ἐκκοσιν ἐτὶ γῆρας ἀφ' τοῦ κατεψύχθαι μὲν τὰς τό-
πους, ἐν ἑαυτοῖς δὲ σέγειν τὸ πυρῶδες· τὰ μὲν γὰρ
εἰσιν ἀραιότερα τῶν Αἰθιοπῶν σώματα διὰ τὸ ἀναχα-
λᾶσθαι ὑπὸ τῆς Ἡλίου, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς ἀρκτῶν
πυκνά, διὰ τῆς τοῦ οὐνοῦ καὶ πολυχρόνια.

B. 10. ὑπὸ τοῦ Ἡλίου] Sic e Galeno sumfi. Vulgo, ἀπὸ τοῦ Ἡλίου.

C. 1. ὑπὸ τῶν ἀρκτῶν] Item e Gal. pro vulgato, ἀπὸ τῶν ἀρκτῶν.

terea, quod eorum corpora
nimio Solis æstu exurantur:
in Britannia contra senium
ad vigesimum supra centesi-
mum produci annum, quod
corpora ob frigiditatem ista-
rum regionum igneam in sese

contineant naturam: et cor-
pora Æthiopum rariora esse,
quod relaxentur calore Solis:
in septentrionalibus regionibus
corpora densiora, ideoque
etiam vivaciora.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y.

1897

1898

1899

1900

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΑΙΤΙΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ.

EXPLANATION

TABLE OF CONTENTS

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΑΙΤΙΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ.

PLUTARCHI

QUÆSTIONES NATURALES.

α'.

Διὰ τί ὁ θαλάττιον ὕδωρ ἐτρέφει τὰ δένδρα;

ΠΟΤΕΡΟΝ δὲ ἦν αἰτία τοῦδε ἢ ζῶων τὰ χερσαῖα; ζῶον γὰρ ἔγχειον τὸ φυτὸν ^{ἐν}, οἱ δὲ Πλάτωνας καὶ Ἀναξαγόραν καὶ Δημόκριτον οἰόνται· ἐν γὰρ δόξει τοῖς ἐναλίοις φυτοῖς τρέφεσθαι ὅτι καὶ πότιμον, ὥσπερ τοῖς ἰχθύσιν, ἤδη καὶ τὰ ἐν τῇ χέρσῳ φυτὰ τε καὶ δένδρα τρέφει, τοῦδε γὰρ ἐνδύειαι ταῖς ῥίζαις ὑπὸ πάχους, ὅτε ἀναφέρεται ὑπὸ τῆς βάρους· ὅτι δὲ ἐμβριθὲς ὅτι καὶ

I.

QUID caussæ est, quod arbores aqua marina non aluntur?

An eadem est, ob quam terrestria animalia non alit marina aqua? nam Plato, Anaxagoras et Democritus putant, plantas animalia esse ter-

restria. Non enim quia aqua marina alimento est ut piscibus, ita etiam stirpibus marinis: sic etiam terrestres plantas animaliaque nutriet; cum neque penetrare possit ob crassitatem suam radices, neque sursum efferri ob sui gravitatem: gravem esse aquam ma-

γεῶδες, ἄλλοις τε πολλοῖς ἀποδείκνυσθαι, καὶ τῷ μᾶλλον
 ἀνέχειν καὶ ὑφείδειν τὰ πλοῖα καὶ τὰς κολυμβῶντας.
 Ἡ μάλιστα μὲν βλάπτεται ξηρότητι τὰ δένδρα, ξηραντι-
 κὸν δὲ τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ; ὅθεν πρὸς γε τὰς
 σήφεις οἱ ἄλλες βοηθοῦσι· καὶ σώματα τῶν λεοσάμνων ἐν
 θαλάττῃ ξηρὰν εὐθὺς ἰοχὴ καὶ τσαχῆαν τιῶν ἐπιφάνειαν.
 Ἡ τὸ μὲν ἔλαιον τοῖς φυτοῖς πολέμιον, καὶ φθείρει τὰ
 περσαλειφόμνα; μετέχει δὲ πολλῆς ἡ θάλαττα λι-
 παρῆτος· διὸ σιωεξάπει, καὶ ὠθεῖν ἔμειν εἰς τὰς φλά-
 γας, μὴ ἐμβάλλειν θαλάττιον ὕδωρ. Ἡ γέρονεν ἀποτον
 καὶ πικρὸν τὸ ὕδωρ, ὥς Ἀριστοτέλης φησὶν, ἀναμύξει κα-
 τακεκαυμένης γῆς· καὶ ὅ ἡ κοκία γίνεται γλυκέος ὕδα-
 τος εἰς τέφραν ἐμπεσόντος, ἡ δὲ διάλυσις ἔξισησι, καὶ
 φθείρει τὸ χρηστὸν καὶ πόσιμον, ὥς ἐν ἡμῖν οἱ πυρετοὶ τὸ
 ὑγρὸν εἰς χολικὸν τρέπουσιν· ἀ δ' ἰσχυροῦσιν, ἐν τῇ ἐρυθρᾷ
 θαλάσσῃ βλαστάνειν ὑλήματα καὶ φυτὰ, καρπὸν μὲν ἐδένα
 φέρει, τρέφει δὲ τοῖς ποταμοῖς, πολλὴν ἐμβάλλουσιν

rinam, ac terrestrem, et alia
 multa demonstrant, et quod
 facilius sustinet naves, et na-
 tadores. Aut quia ficcitas
 maxime officit arboribus, vim
 autem ficcandi habet aqua ma-
 rina? quæ causâ est ut ad-
 versus putredinem sales va-
 leant: et eorum qui in mari
 lavant corpora, statim ficcam
 habent asperamque superfi-
 ciem. Vel quod pinguedo iis
 quorum stirpes terra continen-
 tur est inimica, et inuncta
 perdit: multum autem pin-
 guedinis adest marinæ aquæ,
 adeo ut etiam una exardescat,

soleamusque hortari, ne in
 flammam ea injiciatur? Aut
 quod aqua marina potui in-
 epta et amara est facta, ut
 Aristoteles ait, admixtione
 terræ adustæ: nam et lixi-
 vium fit dulci aqua in cinerem
 incidente, dissolutio autem e-
 jicit, corrumpitque id, quod
 bonum erat et potabile, sicut
 in nobis febres humorem in-
 bilem convertunt: Quæ au-
 tem in rubro mari narrant
 sylvestria et plantas germi-
 nare, ea fructum nullum fe-
 runt, aluntur autem a fluviiis
 multum cœni ingerentibus;

ἰλιώ· ὅθεν ἔ' ὡρῶσιν τῆς γῆς ἄλλα πλησίον ἔχει τινὲς
γενέσιν.

β'.

Διὰ τί μᾶλλον ὑπὸ τῆς ὑετίων ἢ τῆς ὑπερρύτων ὑδάτων
τὰ δένδρα καὶ τὰ σπέρματα πέφυκε τρέφεσθαι;

Πότερον, ὡς Λαίτιος ἔλεγε, τῇ πληγῇ τὰ ὄμβρια
διιδάντα τῇ γῇ πόρος ποιεῖ, καὶ ἀφ' οὗ μᾶλλον εἰς τὴν
ρίζαν; Ἡ τῷτο μὲν ὅτι ἀληθές, ἀλλὰ ἔλαθε τὸ Λαί-
912 τόν ὅτι καὶ τὰ λιμναῖα φυτὰ, τίφῃ καὶ φλέων καὶ βρύον,
ἀναυξῇ καὶ ἀβλαστῇ μένει, μὴ γενομένων ὀμβρῶν καὶ
ὡραν· τὸ δὲ τῷ Ἀριστοτέλει ἀληθές, ὅτι πρόσφατόν ἐστι
καὶ νέον ὕδωρ τὸ ὑόμβρον, ἔωλον δὲ καὶ παλαιὸν τὸ λιμναῖον.
Ἡ καὶ τῷτο πιθανὸν μᾶλλον ἢ ἀληθές ἐστι; τὰ γὰρ πι-
γαῖα καὶ ποτάμια νάματα πρόσφατα μὲν ἐστὶ καὶ νεογενῆ·
ποταμοῖς γὰρ δις τοῖς αὐτοῖς ὅτι ἐν ἐμβάσει, ὡς φησὶν
Ἡράκλειτος· ἕτερα γὰρ ὑπερρεῖ ὕδατα· τρέφει δὲ καὶ ταῦτα
τῆς ὀμβρίων χεῖρον. Ἄρα οὖν κερφόν ἐστι τὸ ἐκ Διὸς

itaque etiam non procul a ter-
ra, sed prope eam nascuntur.

II.

*Cur a pluviis aquis potius quam
a fluentibus arbores et se-
mina adsolent nutriri?*

An quia, ut Laïto visum,
imbres terram suo ictu divel-
lentes, meatus efficiunt, per
quos aqua facilius ad radicem
penetret? An hoc verum non
est, sed ignoravit Laïtus etiam
palustres stirpes, ut sunt tipha,
phleon, et ulva, neque germi-
nare neque augescere ubi im-

bres suo tempore non deci-
dunt? An potius verum est
quod Aristoteles dixit, novam
et recentem esse aquam plu-
viam, veterem et exoletam la-
cuum? Quid si hoc quoque
probabile magis est, quam ve-
rum? nam et fontium et flu-
minum aquæ semper sunt re-
centes, subinde novis adflu-
entibus: ideoque ait Hera-
clitus *bis in eundem fluvium
neminem posse descendere*. Et
tamen hæ ipsæ deterius alunt,
quam pluviae aquæ. An igi-
tur aqua cœlestis levis est at-

ὕδωρ καὶ ἀερῶδες, καὶ πνεύματι μεμιγμένον ὁδηγεῖται τε καὶ ἀναπέμπεται ἰσχυρῶς εἰς τὸ φυτὸν ὑπὸ λεπτότητος· διὸ καὶ πομφόλυγας ποιεῖ τῇ ἀναμίξει τῷ αἵματι. Ἡ πρέφει μὲν μάλιστα κρατύνον ὑπὸ τῷ πρεφομένῳ; τὸ γὰρ ὅτι πέφισ· ἀπέφια δὲ τὸ ναιπῖον, ὅταν ἰσχυρότερα τῷ παθεῖν ἢ καὶ μεταβάλλει τὰ λεπτὰ καὶ ἀπλὰ καὶ ἄχμα μᾶλλον, οἷον ὅτι τὸ ὁμβρίον ὕδωρ, γεννώμενον καὶ ἐν αἵματι καὶ πνεύματι, καθαρόν καὶ ἀμιγές χέτεισι τὰ δὲ πηγαῖα, καὶ τῇ γῇ καὶ τοῖς τόποις ὁμοιόμενα δι' ὧν ἔξεισι, πολλῶν ἀναπλήμπτων ποιότητων, δι' αἷς ἡττόν ἐστιν εὐτρεπία, καὶ βράδιον αὐτὰ παρέχει τῇ πέφει μεταβάλλειν εἰς τὸ πρεφομένον· τὸ δὲ ὁμβρίον δὲ εὐτρεπῖον αἰσθηταὶ κατηγοροῦσιν, εὐσηπτότερα γὰρ ἐπὶ τῶν ποταμίων καὶ φρεατιῶν· ἡ δὲ πέφισ ἔοικεν εἶναι σῆφισ, ὡς Ἐμπεδοκλῆς μαρτυρεῖ, λέγων,

Οἷος ἀπὸ φλοιῷ πείλεται σαπὶν ἐν ξύλῳ ὕδωρ.

B. 10. μεταβάλλειν] Sic E. Mez. Vulgo, μεταβάλλον.

C. 5. ἀπὸ φλοιῷ] Mez. hic, et infra p. 919, D, corrigit ὑπὸ φλοιῷ: itaque verterunt Longol. Amiot. Xyl.

que aërea, spirituque mixta, celerius ob tenuitatem deducitur atque elevatur in plantam? An id maxime alit, quod a re alenda subigitur? id enim est concoctio: contra, defectus concoctionis, quando alimentum validius est, quam ut ab alendo affici possit. Jam tenuia, simplicia, et insipida facilius mutantur: quorum de censu etiam est aqua pluvia: quæ in aëre nata et vento, pura ac sincera decedit. Fontana autem et ter-

ræ et locis adfimilata per quæ emanat, multis impletur qualitatibus, ob quas ad alendum minus fit commoda, cum tardius mutandam se corpori nutriendo exhibeat. Imbrium porro aquas facile mutari, argumento id est, quod citius quam fontanæ aut fluviales putrescunt: concoctio autem videtur esse putrefactio, sicut Empedocles testatur:

In ligno putrescens aqua fit sub cortice vinum.

Ἡ πάντων ἐτοιμότητον ὅτι καὶ ῥᾶτον ἀπάσασθαι τὸ
 γλυκὺ τῷ ὁμβρίῳ καὶ χρητὸν, ἐκπεμπόμενον εὐθὺς
 ὑπὸ τοῦ πνεύματος; διὸ καὶ τὰ θρέμματα ταύτης
 ἀπολαύει περυσμότερον, καὶ οἱ βάτραχοι περσοδοκῶντες
 ἄμβρον, ὅπλαμπρύνουσι τὸ φωνὴν ὑπὸ χαρᾶς, ὥσπερ
 ἡδυσμα τῷ λιμναίῳ τὸ ὑέτιον περσοδεχόμενοι, καὶ σπέρμα
 τῆς ἐκείνων γλυκύτητος· ἐν γὰρ καὶ τὸτο ποιεῖται ση-
 μείον ὑέτι μέλλοντος Ἄρατος, εἰπὼν,

Ἡ μᾶλλον δειλὰ γενεαί, ὕδροισιν ὄνειαρ,
 Αὐτόθεν ἐκ λίμνης πατέρες βοῶσι γυρίων.

γ.

Διὰ τὴν ὀρεβάλλουσι τοῖς θρέμμασιν ἄλας οἱ νομῆες;
 Πότερον, ὥς οἱ πολλοὶ νομίζουσι, πλήθους τερφῆς
 ἔνεκα, καὶ τῷ παχύνειν; τίς τε γὰρ ὀρεξιν ἢ δριμύτης
 ἐκκαλεῖται, καὶ τὰς πόρους ἀνατομῆσαι, μᾶλλον ὁδο-
 ποιεῖ τῇ τερφῇ πρὸς τὴν ἀνάδοσιν· διὸ καὶ τοὺς ἰοχνεῖς
 καὶ τοὺς ἀτρέφους Ἀπολλώνιος ὁ Ἡερφίλου ἐκέλευε

C. 8. ταύτης] Forte τέττε scilicet ὕδατος, vel τέτων scilicet τῶν ὁμβρίων. E. et
 P. item vitiose τοῦτοις.

Quid si nulla promptius adferri
 potest caussa, quam quod dul-
 cis est imbris aqua et mitis,
 ubi statim a vento emittitur?
 itaque et pecus eam bibit li-
 bentius, et ranæ imbrem ex-
 spectantes vocem præ gaudio
 clariorem faciunt, tanquam
 lacustris aquæ condimentum
 pluviam præstolantes, et se-
 men dulcedinis quæ aquæ in
 stagno insit. Nam et hoc
 signum pluviae imminētis A-
 ratus posuit:

Aut cum gens misera, atque bydris
 immanibus esca,
 In limo veterem ranæ cecinere querelam.

III.

Cur pecori pastores salem pro-
 ponunt?

An, ut plerique putant, ut
 eo amplius alantur atque cras-
 fescant? nam et appetitum
 cibi acuit salis acrimonia, et
 meatus referando cibum fa-
 cilius deducit ad digestionem.
 Itaque etiam graciles et qui
 parum nutrentur, Herophili

μὴ γλυκεῖ μὴδὲ χονδρῷ πρέφειν, ἀλλὰ τοῖς παριχέλοις καὶ ὑφαλμυρίζουσιν, ὧν ἡ λεπτότης, ὥσπερ εἰτεῖχοναι γενομένη, τὰ σίτια τοῖς σώμασι διὰ τῆς πόρων πρὸς-πίθησιν. Ἡ μᾶλλον ὑγείας ἕνεκα καὶ συγκατῆς πλήθους τὸν ἄλα λείχεν ἐδίξουσι τὰ βοσκήματα; νοσεῖ γὰρ ἄγαν πταινόμηναι, τίω δὲ τιμελίω τήκουσιν οἱ ἄλεις καὶ ἀφ' αὐτῶν· ὅθεν εὐμαρῶς καὶ ῥαδίως ἀποδέρυσιν αὐτὰ σφάξαντες· ἡ γὰρ κολλῶσα καὶ σινδύουσα τὸ δέρμα τιμελή, λεπτή καὶ ἀσθενὴς γέγονεν ὑπὸ τῆς δριμύτητος· λεπτιύεται δὲ καὶ τὸ αἷμα τῆς τοῦ ἄλας λειχόντων, ὅθεν πηγνύται τὰ εἶντος, ἁλῶν μιγέντων. Σκόπει δὲ μὴ καὶ F γονιμώτερα, καὶ πρὸς θυμότερα πρὸς τὰς συνουσίας· καὶ γὰρ αἱ κύνες κύουσι ταχέως, τὰριχος ἐπεσίσσασθαι· καὶ τὰ ἄλλα τῆς πλοίων πλείους πρέφει μῦς, διὰ τὸ πολ- λέκεις συμπλέκεσθαι.

E. 8. αὐτὰ σφάζαντες] Sic T. P. V. Amiot. Anon. Mez. consentiente in αὐτὰ quidem E. Vulgo, αὐτὰς φυλάξαντες.

F. 2. γονιμώτερα] Forte excidit γίνεται.

discipulus, Apollonius dulci-
bus vesci et alica nolebat, sed
falsamentis et falsuginem ha-
bentibus pro cibo uti jubebat:
quorum tenuitas tanquam in
fricationis locum succedens,
alimentum per meatus cor-
pori apponeret. Aut valetu-
dinis potius gratia, et ut ab-
undantia incideretur nutri-
menti, ad lingendum falem o-
ves adsuefaciunt? Ægrotant
enim pinguedine nimia con-
tracta: eam vero sales colli-
quant ac diffundunt: idcirco
etiam tale pecus mactatum

facilius excoriatur; quæ enim
agglutinat et constringit cu-
tem pinguedo, tenuis infir-
maque redditur ab acrimonia.
Tenuatur etiam sanguis fa-
lem lingentium: neque con-
stipantur interiores partes,
salibus admixtis. Quin et
hoc confidera, num magis fœ-
cundum fiat inde pecus, et ad
coitum pronius: nam canes
quoque falsamento esu cele-
rius concipiunt: et naves,
quibus sal vehitur, plures a-
lunt mures, ob frequentiore
coitum.

δ'.

Διὰ τί τῶν ὁμβρίων ὑδάτων εὐαρδέστερα τοῖς σπέρμασι
τὰ μὲν βροντῆς καὶ ἀστραπῶν; ἃ δὲ καὶ ἀστραπαῖα
καλεῖται.

Πότερον ὅτι πνεύματώδη, διὰ τὸ τῷ αἶερι παραχρῆν
καὶ ἀνάμιξιν; τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ὑγρότητα κινεῖν μάλ-
λον ἀναπέμπει καὶ ἀναδίδωσιν; Ἡ βροντὰς μὲν καὶ
ἀστραπὰς ποιεῖ τὸ θερμὸν ἐν τῷ αἶρι πρὸς τὸ ψυχρὸν
μαχόμενον; διὸ χειμῶνος ἦκιστα βρονταί, μάλιστα δὲ
ἔαρος, καὶ φθινοπώρου διὰ τὸ ἀνωμαλίαν τῆς κρύσεως·
ἢ δὲ θερμότης πέπλησται ὅ ὑγρὸν πρὸςφιλὲς ποιεῖ τοῖς
βλαστάνουσι καὶ ὠφέλιμον. Ἡ μάλιστα μὲν ἔαρος βροντὰς
καὶ ἀστράπτει, διὰ τοῦ εἰρημνύειν αἰτίαν, τὰ δὲ ἔα-
ρινὰ τῶν ὑδάτων ἀναγκαστότερα τοῖς σπέρμασι πρὸς τῷ
θερμῷ; ὅθεν ἢ πλεῖστον ὑμνῶν τῷ ἔαρος χῶρα, κα-

F. 7. εὐαρδέστερα] Ita libri nostri. Attamen ex hoc loco εὐαλδέστερα memorat, idque Psello, inscriptione capitis 137. *Omnigenæ Doctrinæ*, ap. Fabric. B. G. T. V. reddendum censet Kusterus, ibi laudatus. Ita quidem exstat scripta hæc vox in Plut. Symp IV, 2. probabiliter: hic tamen contra librorum consensum nil mutandum.

F. 8. ἀστραπαῖα] Ita Longol. T. Amiot. Salmas. ipse Plut. Symp. IV. 2. p. 664. D. et res ipsa postulat. Vulgo, ἀστραπὰς.

IV.

Cur aquæ imbrium, qui inter tonitrua et fulgura decidunt, ad semina riganda sunt aptiores? nam astrapæa inde, id est fulgurales, eæ dicuntur.

An quia multum spiritus continent, ob conturbationem et admixtionem aëris? spiritus autem humorem movens, magis eum sursum emittit ac digerit? An quia tonitrua et

fulgura efficit calor in aëre contra frigus pugnans? unde fit, ut hyeme minimum tonet, vere plurimum et autumno ob inæqualitatem temperiei: calor autem humorem coquens germinibus eum amicum commodumque reddit? An quod vere plurima tonitrua et fulgura fiunt ob causam dictam? vernis autem aquis admodum opus habent semina ante æstatem:

θάπερ ἢ ἐν Σικελίᾳ, πολλὰς καὶ ἀγαθοὺς καρπὸς ἀνα-
δίδωσιν.

Ε΄.

Διὰ τὴν τῶν χυμῶν οὐκὰν τῷ γένει ὄντων ἓνα μόνον τὸν
ἀλμυρὸν ἀπ' οὐδενὸς καρποῦ γεννώμενον ὀρώμενον;
καίτοι καὶ τὸν πικρὸν ἢ ἐλαίᾳ φέρει πρῶτον, καὶ τὸν
ὀξύινον ὁ βότρυς, εἴτα μεταβάλλων, ὁ μὲν τῶν λι-
παρῶν, ὁ δὲ, οἰνώδης· μεταβάλλει δὲ καὶ ὁ σφυφνὸς
ἐν ταῖς φοινικοβαλάνοις, καὶ ὁ αὐστηρὸς ἐν ταῖς ῥόαις,
εἰς τὸν γλυκύ· ἐνίᾳ δὲ ῥοαὶ καὶ μήλα τὸν ὀξύινον
ἀπλῶς φέρουσιν· ὁ δὲ δριμύς ἐν ταῖς ῥίζαις καὶ
σπέρμασι πολὺς ὄσι.

Πότερον οὖν οὗκ ἔστιν ἀλμυρῶν γένεσις, ἀλλὰ φθο-
ρὰ τῶν ἄλλων τὸ ἀλμυρὸν; διὸ καὶ πᾶσιν ἀτρεφον τοῖς
ὑπὸ φυτῶν καὶ σπέρματων τρεφομένοις, ἡδυσμα δ' ἐνίοις
γίνεται τῷ τὸ πλήσμιον ἀφαρῆν τῶν τρεφόντων. Ἡ, c
καθάπερ τῆς θαλάττης ἔχοντες ἀφαγεῦσι τὸ ἀλυκὸν καὶ

B. 6. ῥόαις] Præstat ῥόαις, ut mox, cum Mez.

itaque regio quæ vere plu-
rima pluvia rigatur, ut Sicilia,
multum bonumque fructum
producit.

V.

Qui fit, quod cum sint octo spe-
cies saporum, solum salsum
videmus in nullo fructu
nasci? Sane amarum olea
primum fert, et acidum uva,
qui deinde in pinguem alter,
alter in vinosum mutantur:
sed et acerbus in glandibus
palmæ abit, et austerus in
malis punicis, in dulcem:

quædam cum punica tum
alia mala acidum saporem
simpliciter obtinent: acris in
radicibus et seminibus fre-
quens habetur.

An quia falsus sapor non
nascitur, sed existit reliquis
corruptis? itaque etiam stir-
pibus et seminibus quæ nu-
triantur, a falso nihil ali-
menti apponitur: tantum
nonnullis condimenti loco est,
dum abundantiam aufert. An
sicut mari elixando falsugini-
nem et mordacitatem adi-

δηκπκόν, ἐν τοῖς θερμοῖς ὑπὸ θερμότητος ἕξαμαυρῆται
τὸ ἀλμυρόν; Ἡ χυμὸς μὲν ὅστις, ὡς Πλάτων εἶπεν,
ὑδὼρ ἡθημερόν διὰ φυτῶν διηγεμερόν τε καὶ θάλατταν τὸ
ἀλμυρόν σπιδάλλει, γεῶδες γὰρ καὶ παχυμερές ὅστις
ὅθεν ὀρύθιοντες ὡρεῖ τὸ ἀριμάλον ἐντυγχάνουσι ποτίμοις
λιβαδίοις, πολλοὶ δὲ καὶ κηρίνοις ἀγείοις ἀναλαμβάνουσιν
ἐκ τῆς θαλάττης ὑδὼρ γλυκὺ διηθεμερόν, σποκρνομερόν
τῷ ἀλυκοῦ καὶ γεῶδες· ἡ δὲ καὶ ἀργία καὶ προδιαγωγὴ
παντάπασι τὴν θάλατταν διηθεμερόν, πόσιμον σποδίδουσι,
ὅπως κατέχειν ἐν ἑαυτῇ καὶ μὴ διίεναι ὅ γεῶδες· ἔγω δὲ
τέτων ἐχόντων, εἰκὸς ὅτι τὰ φυτὰ μήτε ἔξωθεν ἀναλαμ-
βάνειν ἀλμυρίδα, μήτ' ἂν ἐν αὐτοῖς λάβῃ γενεσιν, ἐκ-
κρίνειν εἰς τὸν καρπὸν, οἱ γὰρ περὶ διὰ λεπτότητα τὸ
γεῶδες καὶ παχυμερές οὐ διηθεῖσιν. Ἡ τῆς πικρότητος
εἶδος τὴν ἀλμυρότητα γετέον; ὡς Ὅμηρος,

C. 10. ἀλυκοῦ] ἀλμυροῦ T. V. B. Coll. Muret. Jannot. Anon. item tribus prox-
ime sequentibus hoc vulgato substituunt. Noli mutare, non assen-
tientibus reliquis libris.

C. 10. ἡ δὲ καὶ ἀργία καὶ προδιαγωγὴ] Legendum, ἡ δὲ δι' ἀργίλου προδιαγωγὴ: ut
et Mez. vidit, et in Latinis reddidi.

munt, ita in calidis a calore
falsugo aboletur? An sapor
quidem est, ut Plato ait, aqua
per plantam colata: et aqua
etiam marina dum colatur,
falsuginem amittit; terrestre
enim est et crassarum par-
tium. Itaque juxta mare fo-
dientes, incidunt in latices
potui aptos: multi etiam ce-
reis vasis aquam marinam
haurientes, excipiunt dulcem
ac potabilem, percolato quod
falsum erat et terrestre: nam
et per argillam deductio om-

nino percolatam marinam a-
quam potabilem facit, cum
argilla in se contineat, et
non dimittat terrestres partes.
Hæc cum ita sint, probabile
est stirpes neque extrinsecus
falsuginem admittere, neque
si recipiant, in fructum ex-
cernere: meatus enim ob te-
nuitatem terrestria et crassis
partibus constantia non per-
colant. Aut amaroris species
censenda est falsugo? sic enim
Homerus,

— σώματος δ' ἐξέπτυσεν ἄλμην
Πικρὴν, ἣ οἱ πολλὸν ἀπὸ κρατὸς κελάρυζε.

Καὶ ὁ Πλάτων φησὶν, ἀμφοτέρους ῥύπναι καὶ ὑποθήκειν
τὰς χυμούς, ἥτιον δὲ ταῦτα ποιεῖν τ' ἄλυσκόν, καὶ οὐ τρα-
χὺν (εἰ). δέξει δὲ ὁ πικρὸν τοῦ ἄλυσκος ξηρότητος ὑπερ-
βολῇ ἀφαιρῆναι, ἐπεὶ ξηραντικὸν ἐστὶ καὶ τὸ ἄλυσκόν.

τ'.

Διὰ τί τοῖς συνεχῶς ἀφ' τῆς δερροσιμῶν δένδρων Ε
βαδίζουσι λέπραν ἴσχει τὰ φαύοντα τῆς ὕλης μόρια
τῷ σώματος;

Πότερον, ὡς Λαίτος ἔλεγε, τῇ λεπρότητι ὁ δροσῶ-
δες ὑγρὸν ἀποξυεῖ ὅ ἡρώτος; Ἡ, καθάπερ ἐρυσίβη τοῖς
ὕδασι μοῖσιν ἐγγίναται ἀσέσμασιν, ὅπως ὑπὸ τῆς δροσῆς
τ' ὀπιπολὴς χλωρῶν καὶ ἀπαλῶν ἀναχρασμοῖν καὶ
ὑποθηκοῖν, ἄχνη τις ἀπιοῦσα ὅ σίνοντος ἀναπίμ-
πλοι περὶ τοῖς ἀναμωτάτοις μέρεσι τ' σαρκὸς, F

D. 12. ξηραντικὸν ἐστὶ] Sic E. Vulgo, pro ἐστὶ legitur τε. B. et Xyl. γε. P. et
Jun. τι.

E. 8. ἀπιοῦσα] Mez. ἐπιοῦσα, probabiliter.

—evomit ore suo salsuginem amaram
Quæ madido capitis de vertice larga
fluebat.

Plato etiam ait, utrumque sa-
porem abstergendi vim ha-
bere et colliquandi: sed fal-
sum id minus facere, neque
esse asperum. Videbitur au-
tem amarum a falso abun-
dantia caloris differre: quan-
doquidem falsum quoque vim
exsiccandi habet.

VI.

Qua de causa fit, ut si quis

crebro per roscidas arbores
transeat, membra materiam
tangencia lepra corripiantur?

An, sicut Laïtus dicebat,
roris humor ob tenuitatem de
cute aliquid stringit? Aut,
sicut rubigo humectatis semi-
nibus incidit, ita a rore vi-
ridibus ac tenuibus quæ in su-
perficie sunt morsis et colli-
quatis, aspergo quædam noxia
defertur, et affusa corporis
partibus quæ maxime sunt ex-

οἷα κνήμα καὶ πόδες, ἀμύσει καὶ δάκνει τ' ὀπιφάνειαν ;
 ὅτι γὰρ φύσει τὴ δηκτικὸν ἔνεστι τῇ δρόσῳ, μαρτυρεῖ τὸ τοὺς
 πίνοντας ἰσχυνότερους ποιεῖν· αἱ γοῦν πίνοντες γυναῖκες ἱματίοις
 ἢ ἐρίοις ἀπαλοῖς ἀναλαμβάνουσι τὴ δρόσου, δοκῶσι σιν-
 τήκειν τ' πολυσαρκίαν.

ζ'.

Διὰ τί τὰ πλοῖα χειμῶνος ἐν τοῖς ποταμοῖς πλεῖ βρά-
 διον, ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ οὐ ὥρα πλησίως ;

Πότερον ὁ ποταμῖος ἀῆρ αἰεὶ δυσκίνητος ὢν καὶ βα-
 ρύς, ἐν δὲ χειμῶνι μᾶλλον παχυνόμενος διὰ τ' αἰετίζιν,
 ἐμποδὼν ἐστὶ τοῖς πλέουσιν ; ἢ τοῦτο μᾶλλον τῷ αἰέρος
 914 πάχουσιν οἱ ποταμοί ; ἐλαύνουσα γὰρ ἡ ψυχρότης ὁ
 ὕδωρ, ποιεῖ βαρὺ καὶ σωματώδες, ὡς ἔστιν ἐν ταῖς κλεψύ-
 δρασι καταμαθεῖν, βράδιον γὰρ ἔλκουσι χειμῶνος ἢ θε-
 ρους· ἐν δὲ Θράκῃ αἰεὶ ὁ Πάγκαλον ἰστέρι Θεόφρατος εἶ)

F. 2. ἀμύσει καὶ] Forte ἀμύσει τε καὶ, ut constructio sibi constet.

F. 4. πίνοντας ἰσχυνότερους] Sic Pol. Jannot. Anon. T. V. B. Amiot. Vulgo,
 πίνοντας ἰσχυρότερους.

F. 11. παχυνόμενος] Sic T. Amiot. Mez. Ceteri ἀπαλυνόμενος.

sanguis, earum superficiem
 mordet atque lancinat? Nam
 rori natura inesse quandam ro-
 dendi vim, satis ex eo liquet,
 quod pingues graciliores fa-
 cit: et pingues mulieres te-
 nuibus vestimentis aut lanis
 rorem excipientes, videntur
 eo nimias carnes consumere.

VII.

Quamobrem hyeme navigia in
 fluviis tardius incedunt, in
 mari non item?

An aër fluvialis semper a-
 lioqui gravis et lentus, hyeme
 ob frigus circumstans magis
 etiam densatus navigantibus
 obstat? An fluviis potius hoc
 quam aëri accidit? aquam e-
 nim impellens frigus gravem
 facit et crassam: quod in clep-
 sydris licet observare, tardius
 enim trahunt hyeme quam
 æstate. In Thracia apud
 Pangæum, narrat Theo-
 phrastus, fontem esse, cujus

κρήνῳ, ἐφ' ἧς αὐτὸ γέμον ὕδατος ἱσάμενον χειμῶνος, ἔλκεν διπλάσιον σταθμὸν ἢ θέρους· ὅπῃ δὲ ἡ πυκνότης τῷ ὕδατος πρὸς βραδυτῆτα ποιεῖ τῷ πλοῦ, δῆλόν ἐστι τῷ πλείονα γέμον φέρειν τὰ ποτάμια πλοῖα τῷ χειμῶνος· ὃ γὰρ ὕδωρ μᾶλλον ἀντερείδει πυκνότερον καὶ βαρύτερον γινόμενον, τὸ δὲ θάλατταν ἢ θερμότης καλύει πυκνῆσθαι, δι' ἣν οὐδὲ πηγνύται· μαλακὴ γὰρ ὅσιν (εἰ) ἢ πύκνωσις.

ἢ.

Διὰ τί τῶν ἄλλων ὑγρῶν ἐν τῷ κινεῖσθαι καὶ εἰσέρχεσθαι ψυχρῶν, καὶ θάλατταν ὁρῶμεν ἐν τῷ κυματῆσθαι θερμότεραν γινόμενῃ;

Ἡ γὰρ μὲν ἄλλων ὑγρῶν ἐπεισόδιον ἔσσαν καὶ ἀλλοτρίαν ἐξίστησιν ἢ κίνησις καὶ θερμότης, καὶ ἀναφορῇ, τὸ δὲ τῇ θάλαττης σύμφυτον ἔσσαν ἐκκριπίζουσι μᾶλλον οἱ ἀ-

A. 5. ἐφ' ἧς] Forte ἀφ' ἧς, ut Anon. vel ἐξ ἧς.

A. 5. γέμον] ἀγγεῖον T. Mez. idque potius addendum vulgato, quam substituentum. Vide Athen. II. p. 42. B.

A. 5. ἱσάμενον] Revocaui veterem lectionem ex Ald. Bas. Xyl. B. E. P. Stephanus ediderat σταθμάμενον ex Pol. et Jannot.

A. II. μαλακὴ—πύκνωσις] Puto auctorem scripsisse, μάλαξις γὰρ ὅσιν εἶναι ἢ θερμότης, ἢ ψυχρότης δὲ πύκνωσις. Itaque reddidi.

aqua idem vas impletum hyeme bis tantum pendat atque æstate. Porro crassitiem aquæ in causâ esse ut tardius eant naves, ex eo liquet, quod naves fluviales hyeme majora portant onera: aqua enim densior graviorque facta magis renititur. Mare autem ne densetur, calor prohibet. Videtur enim densatio esse frigoris, ut caloris emollitio.

VIII.

Cur, cum alii humores dum commoventur et versantur, fiant frigidiores, mare videmus dum fluctibus exagitur, incallescere?

An quod aliorum humorum calorem, utpote adscititiam rem, motus expellit atque differt: maris calorem nativum exsuscitant potius venti atque

νεμοὶ καὶ τρέφουσι· μαρτυρία δὲ τῆς θερμότητος ἡ διαύγεια,
καὶ ὅ μὴ πῆγνυθαι, καίπερ ἔσαν γεώδη καὶ βαρεῖαν.

θ'.

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἥτιον πικρὰ γίνεται γλυκύμοις ἢ
θάλαττα; τοῦτο γὰρ φασὶ καὶ Διονύσιον ἰσορεῖν τὸν
ὑδραγωγόν.

Ὅτι παντελῶς μὲν ἔρημος ἐκ ἑπὶ γλυκύτητος οὐδὲ
ἀμοιρος ἢ πικρότης, ἅτε δὴ ποταμὸς τοσούτους ὑποδε-
χμῆς τῆς θαλάττης· τῷ δὲ ἡλίῳ ὁ γλυκὺ καὶ πότιμον
ἔξαρθέντος ὑπὸ κρυφότητος ὁ ὑπερπολάζον, καὶ μᾶλλον
ἐν τῷ θέρει τῷτο ποιεῖντος, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι μαλακώ-
τερον ἀπορμύει δι' ἀσθένειαν θερμότητος, ὑπολειπομένη
μοῖρα πολλῆς γλυκύτητος ἀνίστη τὸ ἀκράτως πικρὸν
καὶ φαρμακῶδες· τῷτο δ' ἡσυχῇ καὶ τοῖς ποτίμοις συμ-
βέβηκε· θέρους γὰρ πονηρότερα γίνεσθαι, ὁ κρυφώτατος καὶ
γλυκώτατος τῷ θερμῷ ἀφ' ὁρῶντος, ἐν δὲ χειμῶνι, νέον

B. 13. "Οτι παντελῶς] Lego, *Ἡ ὅτι παντελῶς.

C. 9. νέον σπεῖρει] Displicet ita ut de mendo suspectum sit. An corrigendum,
τὸ νέον συντηρεῖ.

augment? Caloris argumen-
tum est pelluciditas, et quod
non densatur, quanquam ter-
restris sit et gravis.

IX.

*Cur per hyemem minus ama-
rum est gustatu mare? hoc
enim etiam Dionysium aiunt
referre aquarem.*

An amaror maris non pla-
ne est expers dulcedinis, ut
quod tot fluvios recipiat? Sol
autem cum dulcem ac potabi-
lem ejus aquam ob levitatem

in superficie versantem con-
ficit, idque æstate magis quam
hyeme, quando mollius eam
tangit ob caloris imbecillita-
tem; relinquitur tum portio
multæ dulcedinis, quæ ni-
miam et virosam temperet at-
que mitiget amaritudinem.
Idque nonnihil etiam aquis
potabilibus contingit. Æstate
enim sunt deteriores, Sole
quod levissimum est et dul-
cissimum dissipante: hyeme
autem recens nascitur dul-

σπείρει καὶ πρὸς φατον, οὗ μετέχειν ἀνάγκη καὶ τῇ θάλαττῃ
σειομένην ἅμα καὶ τῶν ποταμῶν ἐπιιδόντων.

Ι.

Διὰ τί τῷ οἴνῳ θάλασσαν πρὸς χάριτι, καὶ χρησμόν τινα
λέγουσιν ἀλιεῖς κομισθῆναι πρὸς ἰατρικὴν βαπτίζεσθαι
τῷ Διόνυσον πρὸς τῇ θάλαττῃ· οἱ δὲ πόρρω θαλάττης, D
ἐμβάλλουσι γύψον Ζακυνθίαν ὀπλήσαντες;

Πότερον ἡ θερμότης βοηθεῖ πρὸς τῇ ψεύσει; ἢ
αὐτὴ ἐξίτησι μάλιστα τῷ οἴνῳ ἀποσβεσνύουσα καὶ φθείρουσα
τὴν δύναμιν; ἢ ὁ ὑδατῶδες καὶ πνευματῶδες ὅς οἱ πρὸς
μεταβολὴν ἐπισφαλεστάτῃ ἔχοντος ἴσησι τὰ γένη πε-
φυκότες εὐφραίνει καὶ καποχναίνει; οἱ δὲ ἄλλες μὲν τῇ θα-
λάττης λεπτύνοντες καὶ ἀποτμήκοντες τὸ ἀλλόττερον καὶ
πρὸς τὸν, ὅς ἐως δυσωδίαν ὁδὸν σῆψιν ἐγγίνασθαι;
πρὸς δὲ τέτοις ὅσον ἐστὶ παχὺ καὶ γέωδες ἐμπλεκόμενον E

D. 6. ἐπισφαλεστάτην] Immo ἐπισφαλέστατα, ut monuit Mez.

cedo, cuius necesse est mare
etiam fieri particeps, dum
exagitatur, et in ipsum fluvii
se evolvunt.

X.

*Cur vino aquam marinam af-
fundunt? et ferunt piscato-
ribus oraculum datum, quo
juberentur Bacchum mari
immergere: qui procul a
mari absunt, gypsum Zacyn-
thiam tostam injiciunt.*

Utrum calor remedio est
adversus refrigerationem? Aut

potius magis eum elidit, re-
stinguendo vino, et vi ejus
corrumpenda? An vero quod
in vino est aqueum et aë-
reum, ideoque ad mutatio-
nem admodum proclive sit,
sistitur terrenis injectis, quo-
rum natura est stipare et den-
sare? Sales porro cum aqua
marina attenuantes ac colli-
quantes quod alienum est et
supervacaneum, non sinunt
foetorem aut putredinem in-
generari? Ad hæc, crassa et
terrestria gravioribus impli-

τοῖς βαρυτέροις, καὶ συγκατασώμῃνον, ὑποστάθμῳ
ποιεῖ καὶ τρύγα, τὸ δὲ οἶνον ἐπολείπει καθαρόν.

ια'.

Διὰ τί μᾶλλον ναυτιῶσι τὴν θάλατταν πλέοντες, ἢ τοὺς
ποταμὸς, καὶ ἐν γαλιῷ πλέωσι;

Ἡ ὅτι μάλιστα ναυτίαν κινεῖ τῷ ἀσθήσεων ἢ ὄσφρη-
σις, τῷ δὲ παθῶν ὁ φόβος; καὶ γὰρ τρέμεσι καὶ φρίττεισι,
καὶ κοιλίας ἐξυγραίνονται, φαίνεται κινδύνος λαβόντες·
τῶν δὲ ὁδότερον ἐνοχλεῖ τοῖς ἀπὸ ποταμῶν πλέω-
σιν, ἢ γὰρ ὄσφρησις παντὶ ποτίμῳ καὶ γλυκεῖ σιμύθης
ἐστίν, ὁ δὲ πλεῖς ἀκίνδυνος· ἐν δὲ τῇ θάλαττῃ τὴν τε
ὁσμὴν ἀσθεῖα δυσχεραίνουσι, καὶ φοβῶνται μὴ πιτεύοντες
τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντος· ὁδὸν οὖν ὄφελος τὸ ἔξω
γαλιῶς, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ σάλον ἔχουσα καὶ ἰσορροπημένη
συγκινεῖ καὶ ἀναπύμπλησι τὸ σῶμα τὸ ταραχῆς.

E. 7. Ἡ ὅτι μάλιστα] Sic T. V. B. Leonic. Schott. Vulgo, Ἡ ὅτι abest.
F. 2. ἡ ψυχῇ] ἡ addidimus ex B. P.

cata unaque deorsum tracta
sedimentum seu facem faci-
unt, vinumque ita purum
reddunt.

XI.

*Cur magis nauseant qui in ma-
ri navigant, quam qui in
fluviiis, etiam cælo tran-
quillo?*

Sensuum maxime olfactus
nauseam movet, et animi de
motibus metus; nam et tre-
munt, et horrent, et alvi hu-

meantur iis, qui imaginando
periculum concipiunt. Ho-
rum neutrum molestum est
navigantibus in flumine. Nam
odor omni dulci ac potabili
aquæ familiaris est, navigatio
sine periculo. In mari et o-
dor insolens molestiam adfert,
et metuunt sibi, præsentis de
futuro fidem non habentes.
Itaque tranquillitas foris nihil
prodest, dum animus æstuans
ac perturbatus corpus quoque
tumultu opplet.

ιβ'.

Διὰ τὴν τῆς θαλάττης ἐλαίῳ καταρροανομνῆς γίνεται
καταφάνεια καὶ γαλιῷ;

Πότερον, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ, τὸ πνεῦμα ᾧ λεώ-
τητος ἀπολιοθαῖνον, οὐ ποιεῖ πληγὴν οὐδὲ σάλον; Ἡ
τῷτο μὲν πιθανῶς εἴρηται περὶ τὰ ἐκτός; ἐπεὶ δὲ ⁹¹⁵
φασὶ καὶ τὰς κατακολυμβῶντας, ὅταν ἔλαιον εἰς τὸ τόμα
λαβόντες ἐκφυσίσωσιν ἐν τῷ βυθῷ φέγγος ἔχειν καὶ δι-
οφιν, ἔκ ἐστιν ἐκεῖ πνεύματος ὀλίοθον ἀπιάσασθαι, σκό-
πει δὲ μὴ τὴν θαλάτταν γαῶδι καὶ ἀνώμαλον ἔσαν ἐξωθεῖ
καὶ διατέλλει τῇ πυκνότητι τὸ ἔλαιον, εἴτα ἀνατρεχέσης
εἰς αὐτὴν καὶ συτελλομένης ἀπολείπονται πόροι μεταξὺ
ταῖς ὕψεσι λευγύγειαν καὶ καταφάνειαν διδόντες. Ἡ φύσις
μὲν ἐστὶ φωτεινὸς ὑπὸ θερμότητος ὁ τῇ θαλάττῃ κατα-
μεμιγμένος ἀὴρ, γίνεσθαι δὲ ταραχθεὶς ἀνώματος καὶ σκι-
ώδους; ὅταν οὖν τὴν ἀνωμαλίαν ὀπιλεάνῃ πυκνότητι τὸ
ἔλαιον, ἀπολαμβάνει τὴν ὁμαλότητα καὶ τὴν λευγύγειαν. B

XII.

*Cur mare oleo conspersum pel-
lucidum fit et tranquillum?*

An, ut Aristoteles inquit, spiritus a lævitate delabens, ictum nullum infert, neque fluctum ciet? Aut hoc probabiliter dictum est, ratione externorum? Urinatores quidem dicuntur oleum in os sumere, eoque efflato lucem in fundo habere, ac pellucidam reddere aquam: ubi lapsum spiritus pro causa adducere,

non est integrum. Cogitandum ergo, num mare, quod terrenum est atque inæquale, oleum sua densitate cogat, atque complanet: atque mare in se coactum relinquat meatus, et pelluciditatem visui penetrabilem. Aut quia natura aër mari permixtus lucidus est, conturbandoque inæqualis fit et umbrosus: oleo inæqualitatem sua densitate lævigante, æquabilitatem pelluciditatemque recuperat?

γ'.

Διὰ τὴν χειμῶνος μᾶλλον ἢ θερος τὰ τῶν ἀλιέων σήπεται δυντα; καίτοι τὰ γε ἄλλα μᾶλλον ἐν τῷ θερεί τὸτο πάχει.

Πότερον, ὡς Θεόφραστος οἶε], ὃ ψυχρῷ ὃ θερμὸν ὑποχωρῶν ἀντιπερίστα], καὶ θερμότερα ποιεῖ τὰ ἐν βάθει τῆς θαλάττης, ὥσπερ τῆ γῆς; διὸ καὶ τὰ πηγαῖα τῆ ὑδάτων χλιαρώτερα τῷ χειμῶνός εἰσι, καὶ μᾶλλον ἀτμίζουσιν αἱ λίμναι καὶ οἱ ποταμοί, κατὰ κλίε] γὰρ εἰς βάθος ἢ θερμότης ὑπὸ τῷ ψυχρῷ κρατήσαντος. Ἡ σῆψις μὲν οὐκ ἐστὶ τῶν δυντῶν, ὅταν δὲ φρίξη καὶ παγῇ διὰ τὸ ψυχρὸς ἀναξηρανόμενα καὶ θρυπτόμενα μᾶλλον ὑπὸ τῷ κλύδωνος, σήπει πρὶν καὶ μυθῇσι πάχει ὡδὲ πλησίον; καὶ γὰρ ποιεῖ μᾶλλον ἐν κρύει, κατὰ περ τὰ νεῦρα στυτεινόμενα σπαράττεται, πλεονάκεις ἐκταραττομένης ἀπὸ τῆ χειμῶνα τῆς θαλάττης· διὸ καὶ εὐφρασιν αὐτὰ ταῖς βαφαῖς

B. 4. ἐν τῷ θερεί] ἐν nescio quare omiserit Steph. Habent sane Ald. Baf. Xyl. Venet. item Index varietatis Græco-Lat.

XIII.

Quamobrem hyeme magis quam æstate piscatorum retia putrescunt? cum aliis rebus hoc æstate magis eveniat.

An ea est causa quam Theophrastus adfert? Calorem nimirum frigori cedere, et contrarium locum occupare, et calidiora reddere profunda maris, ut et terræ. Itaque etiam fontanæ aquæ tepidiores sunt per hyemem, magisque vaporant lacus et flumi-

na: nam calor in imum concluditur a prævalente frigore. Aut putredo nulla retibus accidit tum temporis? Etenim frigore concreta et exsiccata, cum ab undis eo facilius rumpuntur, aliquid patiuntur simile putrefactionis, et corruptionis ab uditate profectæ: magis enim laborant in gelu: (sicut et nervi intenti lacerantur) quia tunc frequentius mare tempestatibus exagitur. Ideo retia piscatores stant tincturis atque den-

καὶ πυκνῶσι, φοβέμενοι τὰς ἀναλύσεις· ἐπεὶ μὴ βα-
φέντα, μηδὲ χρισθέντα, μᾶλλον ἀν' ἐλάνθανε τὴς ἰχ-
θῦς· ἐνάερον γὰρ τὸ τῷ λίνῳ χρῶμα καὶ ἀπατηλὸν ἐν
θαλάτῃ.

ιδ'.

Διὰ τί Δωριεῖς εὔχονται κακίῃ χόρτῳ συγκομιδὴν;

Ἡ κακίῳ μὲν συγκομίζεσθαι χόρτος ὕμνος; κόπτε-
ται ὁ ξηρὸς, ἀλλὰ χλωρὸς, ὅτε σῆπεται ταχὺ ἀφ' ὧ-
ρος γενόμενος· ὕμνος δὲ πρὸς τῷ θεῷ ὁ οἶτος βοη-
θεῖται πρὸς τὰ θερμὰ καὶ νότια πνεύματα, ταῦτα γὰρ
οὐκ εἶα πυκνωθῆναι σπυρίδαμον ἐν τῷ σάχῳ τῷ καρπῷ,
ἀλλ' ἰξίησι καὶ ἀφ' ἧς τῇ θερμότητι τὸ πῆξιν, ἀν' μὴ
βεβρεγμένης τῆς γῆς ὑγρότης πρὸς μὲν ψύχουσα καὶ
νοτίζουσα τὸ σάχον;

C. 12. εὔχονται] Sic B. E. Anon. T. V. B. Mez. Amiot. Psellus cap. 147.
Vulgo, ἔχονται.

fant, metuentes dissolutionem.
Nam alioqui nulla re tinctum
rete aut inunctum facilius fal-
leret pisces: cum lini color
sit aëreus, et in mari facile
lateat.

XIV.

*Quare Dorienses optant malam
fœni congestionem?*

An male convehitur fœ-
num complutum: secatur e-
nim non arida herba, sed vi-

ridis: unde mox putrescit a-
qua pluvia rigata. Cum au-
tem compluitur ante messem
frumentum, id ei auxilio est
adversus calidos et austrinos
ventos: qui alias non finerent
densari in spica fructum, sed
sua caliditate impedirent coa-
litionem ac dissiparent, nisi
terra rigata humor adesset qui
spicam refrigeraret atque hu-
meclaret?

14.

Διὰ τί πυρφόρος ἢ πίων καὶ βαθεῖα χώρα, κριθφόρος
δὲ μᾶλλον ἢ λεπτόγυνος;

Ἡ ὅτι τῷ σπερμάτων τὰ ἰσχυρὰ πλείονος τροφῆς
εἴταται, τὰ δὲ ἀσθενῆ, λεπτῆς καὶ ἐλαφροῦς; ἀσθενέστερον
δὲ ἢ κριθῇ καὶ μανώτερον· ὅθεν οὐ φέρει τὴν πολλὴν τρο-
φὴν καὶ βαρεῖαν· μαρτυρεῖ δὲ ὃ λόγῳ τῷ τῷ, πυρρὸν τὸν
τέμνηνον ἐν τοῖς ὑποξήροις φύεσθαι βέλπον, ἀνοσύτε-
ρον ὄντα καὶ τροφῆς ἐλάττωτος δέομενον, διὸ καὶ σιωτε-
λεῖται τάχιστα.

15.

Διὰ τί λέγεται,

Σῖτον ἐν πηλῷ φυτεύετε, τὴν δὲ κριθὴν ἐν κόνει;

Πότερον, ὡς εἰρήκαμεν, ὃ μὴ δύναται πλείονος τροφῆς
κατακρατεῖν, ἢ δὲ ὃ φέρει τὸ πολὺ καὶ κατακλύζον;
Ἡ πυκνὸς ὢν ὁ πυρρὸς καὶ ξυλώδης, φύεται βέλπον ἐν
ὑγρῷ, μαλατόμενος καὶ χαλώμενος· τῇ δὲ κριθῇ ἀφ' αὐ-

XV.

*Quapropter pinguis et pro-
funda terra tritici est ferax,
hordei ea potius quæ tenuior
est?*

An quia feminum validiora
ampliore indigent alimento:
infirmiora levi et tenui? Est
autem hordeum tritico imbe-
cillius et laxius: itaque etiam
non admodum large nutrit.
Testimonium huic rationi
inde suggeritur, quod triti-
cum istud, cui a proventu tri-
mestri nomen est, in aliquan-
tum siccis agris facilius pro-

venit: cum sit exsuccum et
minori indigeat nutrimento,
ideoque facilius ad perfectio-
nem veniat.

XVI.

Cur dicunt,

*Triticum in caeno ferite, hordeumque
in pulvere?*

An quia, ut diximus, triti-
cum conficere plus alimenti
potest: hordeum non fert e-
jus copiam, sed ea obruitur?
Aut triticum, cum sit den-
sum et lignosum, melius pro-
venit in humido emollitum et
laxatum solo: hordeo autem

μανότητα σύμφορον ἐν ἀρχῇ τὸ ξηρότερον; Ἡ ἀφ' ἑρμότητα σύμμετρος καὶ ἀδολαφής ἡ κρεῖσσις, ψυχρότερον δὲ κριθή; Ἡ φοβῶνται τὸν πυρὸν ἐν ξηρῷ τείβειν ἀφ' ὧν τὰς μύρμηκας; εὐθύς γὰρ ὀπιτίθενται, τὰς δὲ κριθὰς ἥτηον φέρονται, δυσβάστακτοι γὰρ εἰσι καὶ δυσαπαισχόμιτοι ἀφ' ὧν μέγεθος.

ιζ'.

Διὰ τί τῶν ἀρρένων ἵππων μᾶλλον ἢ τῶν θηλειῶν τὰς τεύχας εἰς τὴν ὀρμὴν λαμβάνουσι;

Πότερον ὡς τοῖς ἄλλοις τὸ ἀρρεν τῷ θήλεος μέρει, καὶ ταῖς θριξίν εὐτονώτερον ὅστιν; Ἡ μᾶλλον ἀφ' ὧν τὸ ἔξον οἶονται τὰς τεύχας τῶν θηλειῶν βρεχόμεναι γίνεσθαι χείρνας;

ιη'.

Διὰ τί τευθὶς φαινομένη σημεῖον ἐστὶ μεγάλου χειμῶνος.

Ἡ πάντα φύσιν τὰ μαλάκια δύσρητα ἀφ' ὧν γυνότητα καὶ σαρκὸς καὶ ψιλότητα, μήτε ὀτρεῖα μήτε δέρ-

F. 1. Ἡ διὰ θερμότητα—κρεῖσσις] Hæc non integra videntur.

ob raritatem ab initio commodum est siccius? Aut quia ob calorem congruit temperies et innoxia est: frigidius autem est hordeum? Aut verentur in sicco triticum ferere, formicarum causa, quæ statim ei insidiantur? hordeum autem non ita facile ex portare ac differre possunt, cum sit grandiusculum.

XVII.

Cur equorum potius quam equarum setis utuntur ad funi-

culum unde hamus suspenditur?

An ut aliis in partibus, ita hic quoque robustiora sunt mascula foemineis? Aut quia equarum setæ lotio subinde madefactæ sunt deteriores?

XVIII.

Quare teuthis conspecta, signum est magnæ tempestatis.

An quia omnes pisces, qui de mollium sunt genere, (Græci malacia vocant) frigus difficulter ferunt, ob car-

ματι μήτε λεπίδι σκεπομένης, ἄλλ' ἐντὸς ἐχούσης τὸ
 σκληρὸν καὶ ὀτεῶδες· διὸ καὶ κέκληται μαλάκια· ταχὺ δὲ
 προαισθάνεται δι' εὐπάθειαν τῷ χιμῶνος· ὅθεν ὁ μὲν πο-
 λύπης εἰς γῆν ἀνατρέχει, καὶ τῷ πεπεσμένων ἀντιλαμ-
 βανόμενος σημεῖόν ἐστι πνεύματος ὅσον ἔπω παρόντος, ἢ
 δὲ τευθὺς ἰξάλλεται φεύγουσα τὸ ψύχος καὶ τὸ ἐν βάθει
 παραχρὴν τὸ θαλάττης, καὶ γὰρ ἔχει μάλιστα τὰ μαλακίων
 εὐθρυπὸν καὶ ἀπαλὸν τὸ σαρκῶδες.

ΙΘ'.

Διὰ τί τὸ χροῖαν ὁ πολύπης ἰξάλλεται;

Πότερον, ὡς Θεόφραστος ᾤετο, δειλὸν ἐστὶ φύσει ζῶον;
 ὅταν ἔν τε παραχρὴν τρεπόμενον τῷ πνεύματι, συμμετα-
 βάλλει τὸ χρῶμα, καθάπερ ἄνθρωπος· διὸ καὶ λέλεκται,

Τῷ μὲν γὰρ γε κακοῦ τρέπεται χροῖς·

ἢ τῷ τοῦ πνεύματος τὸ μεταβολὴν πιθανῶς λέλεκται, πρὸς δὲ
 τὸ ἰξομοίωσιν οὐχ ἰσχυρῶς; μεταβάλλει γὰρ ἔτι ὥστε τὸ

nis nuditatem et tenuitatem?
 nam neque testa, neque cute,
 neque squama integuntur, in-
 tusque duras habent ossesque
 partes: unde et nomen iis
 factum. Ergo facile sentiunt
 tempestatem futuram, cum
 tam cito a frigore afficiantur.
 Itaque polypus in terram ex-
 currens, et saxa amplectens,
 indicium est venti jamjam
 prorupturi. Teuthis autem
 exfilit fugiens frigus, ac tu-
 multum qui in profundo ma-
 ris est: nam præ ceteris ma-
 laciis ille piscis teneram ha-

bet carnem, et attritu faci-
 lem.

XIX.

Cur colorem mutat polypus?

An, ut Theophrastus scri-
 bit, quia natura timidum est
 animal, ideo perturbatus una
 cum spiritu etiam colorem
 mutat? ideo quoque dictum
 est:

Semper degeneris mutatur enim color.

Quid si hoc ad mutationem
 sufficit, non ad id etiam, quod
 omnes colores refert? Sic e-
 nim colorem mutat polypus,
 ut eum similem faciat cujus-

χειρὶν αἷς ἀν πλησιάζῃ πέτραις ὁμοιοῦν· πρὸς δὲ καὶ
Πίνδαρος ἐποίησε,

Ποντίου θηρὸς χρωτὶ μάλιστ' αὖ νόον προσφέρων,
Πάσαις πολίεσσιν ὁμιλεῖ.

Καὶ Θεόγνις,

Πουλύποδος νόον ἔχε πολυχρόα, δὲ ποτὶ πέτρῃ
Τῇ προσομιλήσει, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.

τῷτο δὴ καὶ τὰς πανουργίας καὶ δεινότητι ὑπερφέροντας,
ἔχειν τὸ ἐπιτήδευμα λέγουσιν, ὡς ὑπὲρ τῷ λαθεῖν, καὶ δια-
φυγεῖν τὰς πλησίον, ἑαυτὰς αἰὲ ἀπὸ κινδύνου πολυπόδι.
Ἡ καθάπερ ἐοικῆται τῇ χειρὶ νομίζουσι χεῖρ' ὄντα, ῥαδίως
ἔτιωσ' ἢ βάλει μετενδυόμενον. Ἀρ' οὖν τίς μὴ ἀρχὴν
αὐτὸς εἰδίδωσι τῷ πάθους δείσαντας, τὰ δὲ κύρια τῇ αἰτίας
οἱ ἄλλοις ὅτι; σκόπη δὴ, κατ' Ἐμπεδοκλέα,

Γινούσ' ὅτι πάντων εἰσὶν ἀπόρροαι ὅσ' ἐγένοντο·

οὐ γὰρ ζώων μόνον, οὐδὲ φυτῶν, οὐδὲ γῆς καὶ θαλάττης,
ἀλλὰ καὶ λίθων ἀπεισιν εἰδελεχῶς πολλὰ ρεύματα, καὶ
χαλκοῦ καὶ σιδήρου· καὶ γὰρ φθείρειαι πάντα καὶ ὀδῶδε, τῷ

C. 11. Ἡ καθάπερ] Legendum, ὃν καθάπερ, cum Mez. Item vertimus.

D. 6. ὀδῶδε] Lego, ὀλωλε: quod vertimus.

vis saxi colori ad quod acce-
dit. Hinc illud Pindari:

*Marinae bestiae colori
Adverte mentem, et sic vaser omnibus
Versare in urbibus.*

Et Theognidis:

*Polypodis fac morem imiteris versicoloris:
Cui subit is, semper fit similis lapidi.*

atque hoc versutia et callidi-
tate praestantes aiunt studio
habere, ut fallendi eos gratia
quibuscum agunt, semper po-
lypum aemulentur: quem cen-
sent cute tanquam veste uti,

ita facile eam ubi vult indu-
endo atque exuendo. Quid
si polypus huic affectioni prin-
cipium metu suo suppeditat,
causae propriae in aliis sunt?
Cogita enim quod Empedo-
cles dixit:

Hoc noris, rebus defluxus omnibus esse.

Non enim animalia modo et
stirpes, et terra, et mare, sed
etiam lapides a se continenter
dimittunt multos defluxus, et
aes etiam atque ferrum. Nam
corrumpuntur omnia, et per-

ρεῖν αἰεὶ τι καὶ φθείρεσθαι συνεχῶς· καὶ γὰρ ἑλξεις ἢ ὅπι-
 πηδύσης ποιεῖσι ταῖς ἀπορροίαις, οἱ μὲν ἐμπλοχαῖς αὐτῶν,
 οἱ δὲ πληγὰς, οἱ δὲ ὥσπερ τινὰς καὶ διελεύσης ὑπο-
 πήμενοι. Μάλιστα δὲ τὸ πῦρ ἀλάνων πετρῶν ὀπιρρανομέ-
 νων καὶ ψυχρῶν ὑπὸ τῇ θαλάττης, ἀπέναι μέρη καὶ
 θραύσματα πολλά, καὶ λεπτὰ * συνεχῶς ἀτ * τοῖς
 ὕδασι * σῶμα, ἀλλὰ λανθάνει περιολισθάνοντα τῶν
 πυκνοτέρους ἔχοντων πόρους, ἢ διεκλίνοντα τὴν μανωτέρους.
 Ὁ δὲ πολύπους πῶς τε σάρκα περιδεῖν αὐτόθεν ἀν-
 θρωπώδης, καὶ πολύπορος, καὶ δεκτικὸς ἀπορροίων ὅσιν·
 ὅταν δὲ δέσῃ, τὸ πνεῦμα τι τρεπόμενος καὶ τρέπων, οἷον
 ἐσφινξε τὸ σῶμα καὶ συήγαγεν, ὥστε περιδέχεσθαι καὶ
 φέγειν ὅτιπολὺς τὰς τῶν ἐγγύς ἀπορροίας· καὶ γὰρ ἡ τρα-

D. 7. φθείρεσθαι] Lego, φέρεσθαι.

D. 11. ψυχρῶν] Aliud requiritur: νυτλομένων Mez. Forte ψυχρῶν.

E. 1. λεπτὰ *—λανθάνει] Hæc ad Latinam interpretationem Longolii refi-
 genda; si quidem, de quo non constat, integrum in suo codice hunc
 locum habuit: λεπτὰ εἰκὸς συνεχῶς, ἀ τοῖς χρώμασι ἀλλήλων διαφέ-
 ροντα, τοῖς μὲν ἄλλοις οὐ προσίσχεται σώμασι, ἀλλὰ λανθάνει—. Ita
 partim et T. V. Amiot. Mez.

E. 7. περιδέχεσθαι—ἐπιπολῆς] Utrumque est ex Psello Cap. 145. T. V. Anon.
 Mez. posterius etiam ex B. E. Vulgo, περιδέχεσθαι—ἐπὶ πολλῆς.

eunt, quia semper aliquid de-
 fluit. Et philosophi tractiones
 aut insultationes faciunt de-
 fluxibus, alii complexus eo-
 rum, alii ictus, alii impulsio-
 nes quasdam et circuitiones
 supponentes. Maxime autem
 saxorum marinorum, quando
 mari ea adsparguntur et refri-
 gerantur, verisimile est adsi-
 duo abradi multa ac tenuia
 ramenta, quæ aliis atque aliis
 coloribus insignia, non acci-

VOL. IV.

dant ad alia corpora, sed vel
 dilabantur ob meatuum densi-
 tatem, vel excidunt per rario-
 res. Polypi autem caro, quod
 adspectus ipse possit judicare,
 est cavernosa, meatuum ple-
 na, defluxuumque capax. Is
 ergo quando sibi timet, mu-
 tato spiritu sese mutans, tam-
 quam constringit corpus, con-
 trahitque ut recipiat contine-
 atque in superficie vicinos de-
 fluxus. Quippe asperitas u-

Z Z

χύτης μὲν ἡ μαλακότητος ἔλκεας παρέχουσα τοῖς ὀπι-
 φερμομένοις μέρεσι μὴ σκεδαννυμένοις, ἀλλ' ἀθεριζομένοις, F
 καὶ περσμομένοις πῶς χρῶ * τὴν ὀπιφά * τητα * τεκ-
 μήριον δὲ ἡ αἰτίας μέγα, τὸ μήτε τῶτον πᾶσιν ἴσοι-
 ῶσαι τοῖς πλησίον, μήτε τὸν χαμηλέοντα τοῖς λοβοῖς
 χερόμασιν, ἀλλὰ μόνοις ἐχάτερον ὧν ταῖς ἀπορροῖαις πό-
 ρους συμμέτρως ἔχουσιν.

κ'.

Διὰ τίνα αἰτίαν ὁ τῶν ἀγρίων συὼν δάκρυον ἡδὺ, τὸ δὲ
 τῶν ἐλάφων ἀλμυρὸν ἐστὶ καὶ φαῦλον;

Αἰτία δὲ θερμότης καὶ ψυχρότης τῶτων, καὶ ψυχρὸν 917
 μὲν ὁ ἔλαφος, ψεῖθερμον δὲ καὶ πυρῶδες ὁ συὼς· ὅθεν τὸ
 μὲν φύγει, τὸ δὲ ἀμύνεται τῆς ὀπιόνταε, ὅτε καὶ μάλιστα
 διὰ τῆς θυμὸν ἐκβάλλει τὸ δάκρυον· πολλῆς γὰρ ὀπί τὰ

F. 2. σὺν χρῶ * — τεκμήριον δὲ] Ex vestigiis scripturæ et Longolii interpreta-
 tione legendum videtur, σύγχρην αὐτοῦ τὴν ἐπιφάνειαν τοῖς ἐγγύτατα
 οὔσι ἀπεργάζεται. Τεκμήριον δέ—.

F. 3. πᾶσιν] Sic Leonie. Jannot. Schott. T. V. Amiot. et Xyl. vers. Vulgo,
 πᾶσχειν.

na cum mollitie finuosos flex-
 us præbens recipiendis parti-
 culis, quæ offeruntur et non
 dissipantur, sed congregantur,
 superficiem exhibent ejusdem
 coloris cujus sunt proxima
 quæque corpora. Argumen-
 tum causæ permagnum est,
 quod neque polypus quarum-
 vis imitatur rerum colorem,
 quibus appropinquat, neque
 chamæleon albarum: sed u-
 terque iis tantum adsimila-
 tur, quarum defluxibus me-
 tus proportionem habet respon-

dentes.

XX.

*Quid est causæ, quod lachryma
 sylvestrium suum dulcis est,
 cervi salsa, et vitiosa?*

Videtur in causâ esse ho-
 rum animalium calor et fri-
 gus: nam frigidus est cervus,
 aper admodum calidus et ig-
 neus; itaque ille fugit: hic
 se defendit adversus insectan-
 tes, cum quidem maxime ex-
 candescentia ei lachrymas ex-
 primit. Multo enim accidente

ὄμματα θερμότητος φερόμενης, ὡς εἰρήλαι,

Φρίξας εὖ λοφίην, πῶς ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς,

γλυκὺ γίνεται τὸ σποτηκόμηνον. Ἐνιοὶ δὲ φασιν, ὥσπερ γάλακτος ὀρρόν, τῷ αἵματος παραχθέντος ἐκκρέεσθαι τὸ δάκρυον, ὡς Ἐμπεδοκλῆς· ἐπεὶ τοίνυν τραχὺ καὶ μέλαν τὸ τῷ χέπρων αἷμα διὰ θερμότητα, λεπτὸν δὲ καὶ ὑδαρές τὸ τῷ ἐλάφῳ, εἰκότως καὶ τὸ σποκρινόμηνον ἐν τοῖς θυμοῖς καὶ τοῖς φόβοις ἐκείνου, τοιῦτον.

κα'.

Διὰ τί τῷ ὕδρι αἱ μὲν ἡμέραι πλεονάκεις πίπτουσι καὶ κατ' ἄλλον ἄλλαι χερόν, αἱ δὲ ἀγριαὶ καὶ ἀπαξ καὶ πάλιν τὰς αὐτὰς ἀπασαί σχεδὸν ἡμέρας; αὗται δὲ εἰσιν ἀρχαῖαι θεοὺς· διὸ καὶ λέλεκται,

Μηκέτι νυκτὸς ἔσιν, ἢ κεν τέκη ἀγροτέρη σὺς.

Ἡ διὰ πλῆθος τροφῆς, ὥντως ἐν πλοισμονῇ κύπρις;

A. 9. τραχὺ] Forte, ταχύ: itaque vertit Longol.

B. 8. ὄντως] Legendum vel καὶ ὄντως: vel ὄντως γάρ, ut Mez.

ad oculos calore, sicut fertur illud dictum,

Ignis oculos ardens, setisque horrentibus asper,

id quod eliquatur, dulce redditur. Quidam in sententiam Empedoclis concedunt, qui a sanguine conturbato excerni lachrymam putavit, quo modo serum a lacte agitato. Cum itaque aprorum sanguis ob calorem asper sit et niger, tenuis et aquosus cervorum; consentaneum est, tale esse quod ira concitatum alterum,

timore confternatum alterum animalium excernit.

XXI.

Qua de causa suae domesticae saepe pariunt, aliaque alio tempore, sylvestres semel, et fere sub idem omnes tempus, nimirum diebus ineuntis aestatis: unde illud quoque dictum est:

Non jam nocte pluet, qua sevi uxor parit apri?

An ob alimenti multitudinem? ut verum sit illud dic-

ἀφθονία δὲ τροφῆς, τὸ γόνιμον αἰετῶμα ποιεῖ καὶ φυ-
τοῖς καὶ ζώοις· αἱ μὲν οὖν ἀγρία δι' αὐτῆς καὶ μετὰ φό-
βου τ' τροφῇ ζητοῦσι, ταῖς δὲ ἡμέραις ὑπάρχει ἀγαπαν-
τός, ἢ μὲν, αὐτοφυῆς, ἢ δὲ, ἐκ ἀναστροφῆς. Ἡ τὸ δὲ
χολῆς καὶ ἀσθλίας ἅμα συμμείνον; αἱ μὲν γὰρ ἀργῶσι
μὴ βεβλόμηναι πόρῳ πλανᾶσθαι τῆς σφοδρῶν, αἱ δὲ
ὀρεῖσθαι καὶ αἰετῶσαι τ' τροφῇ ἀγαφοῦσι καὶ κα-
ταναλίσκουσιν εἰς τὸ σῶμα πᾶσαν· ὥστε ἢ διὰ τὸ αἰεῖ συν-
εῖναι, ἢ μὴ γίνεσθαι αἰετῶμα, ἢ καὶ τὸ συντρέφεσθαι καὶ
συναγελᾶσθαι τὰ θήλεα τοῖς ἄρρεσιν, ἀνάμνησιν ποιεῖ
τῆς ἀφροδισίων καὶ συνεκκαλεῖται τ' ὄρεξιν, ὡς ὅτι ἀν-
θρώπων Ἐμπεδοκλῆς ἐποίησε,

Τῷ δὲ τί καὶ πόθος εἴτε διὰ πείρας ἀμύσεων·

C. 1. ἅμα συμμείνον] Mez. ἅμα συμβαῖνον : non satisfacit. An ἅμα συναίτιον ?
ad sensum melius, non item ad literarum ductus.

C. 4. ὥστε—συντρέφεσθαι] Transponenda videntur hunc in modum : ὥστε μὴ
γίνεσθαι περὶ τῶμα. Ἡ τὸ αἰεῖ συνεῖναι καὶ συντρέφεσθαι κ. τ. λ.

C. 9. πείρας] ὥστε verterunt Longol. et Amiot. idque ratio postulat. An
corrigendum, τοὺς δὲ τε καὶ πόθος εἴτε διὰ πείρας ἀντ' ἀμύσεων.

tum, *Saturitatis est socia Ve-*
nus :imenti enim abun-
dantia excrementum foecun-
dum et stirpibus et animalibus
parit. Jam porcae sylvestres
suapte opera, idque cum me-
tu, quaerunt pastum : domes-
ticis semper suppeditant alia
nativa, alia comparata ali-
menta. An potius otio et ex-
ercitationi illud tribuendum ?
Etenim domesticæ quiescunt,
neque procul evagari volunt
a subulcis : agrestes in mon-
tes sese conferunt, ac circum-

curfitant, qua ratione etiam
nutrimentum differunt, inque
totum corpus infumunt. Pro-
inde sive ob perpetuam con-
suetudinem, sive ob excre-
menti abundantiam, sive quia
una pascuntur gregatim foe-
minæ cum maribus, domesti-
cæ suæ mentionem coitus ad-
ferunt libidinemque concit-
ant; quod de hominibus
scripsit Empedocles,

Hinc hominum generi ex aspectu nas-
citur ardor.

ἐν δὲ τοῖς ἀγρίοις, ἀποτρόφοις ἔσιν ἀλλήλων, τὸ ἀτοργον
 D καὶ δυσεπίμικτον ἀμβλυαίνει καὶ ἀνασθεννυσι τὰς ὀρμάς.
 Ἡ καὶ τὸ λεγόμενον ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἀληθές ἐστιν, ὅτι
 χλάνην Ὅμηρος ὠνόμασε συὶ τὴν μόνορχιν, τῇ δὲ πλεί-
 ταν, φησὶ, περὶ σκνωμένων τοῖς τελέχεσι θρύπτεσθαι τὰς
 ὀρχεις.

κβ'.

Διὰ τί τῆς ἀρκτος φασὶ τὴν χεῖρα γλυκυτάτῃ ἔχειν
 σάρκα καὶ φαγεῖν ἡδίστην;

Ὅτι τὰ πέποντα τὴν τροφήν μάλιστα τῷ σώματος
 παρέχει τὸ κρέας ἡδίστον, πέττει δὲ κάλλιστα τὸ ἀφ' αὐτοῦ πνέον,
 κινέμενον μάλιστα καὶ συγδυναζόμενον, ὥσπερ ἡ ἀρκτος
 E τῇ μέρει τῷ πλεῖστα κινεῖται καὶ ὥς ὡς ποσὶ τοῖς ἐμ-
 προαθίοις βαδίζουσα χρήται καὶ τρέχουσα, καὶ ὡς χερσὶν
 ἀνιλαμβανομένη.

D. 7. τῆς ἀρκτος—καὶ φαγεῖν ἡδίστην] Prius sumfi ab E. B. Venet. posterius ex T.
 Vulgo, τὴν ἀρκτον—δὲ φαγεῖν ἡδίστην.

Agrestium autem, quia seor-
 sim pascuntur, concupiscentia
 hebetatur atque exstinguitur
 amoris et consuetudinis va-
 cuitate. An et id verum est
 quod Aristoteles dicit, aprum
 ab Homero *clunem* dictum,
 quod unicum haberet testem;
 plerorumque enim aprorum,
 dum truncis sese adfricant, e-
 lidi testes.

XXII.

*Cur ursæ manus est suavissima,
 et esu jucundissima?*

Quia quæ partes corporis
 maxime concoquunt alimen-
 tum, earum dulcissima fit ca-
 ro. Optime autem conco-
 quit, quod transpirat, dum
 maxime movetur et exerce-
 tur. Ursa autem creberrime
 movet anteriora crura: nam
 ut pedibus iis utitur ad eun-
 dum et currendum, et quasi
 manibus ad contrectandum.

κγ'.

Διὰ τὴν δυσίβουτος ἢ τῷ ἔαρος ὥρα;
Πότερον αἱ κύνες, ὥς φησιν Ἐμπεδοκλῆς,

Κέσματα θηρίων μελέων μυκτῆρσιν ἐρευνῶσαι,

ταῖς ἀπορροίας ἀναλαμβάνουσιν, ἀς ἐναπολείπει τὰ θηρία
τῇ ὕλῃ, τῷ δὲ τῷ ἔαρος ἔξαμαυρῶσι καὶ συγχέουσιν
αἱ πλεῖστα τῶν φυτῶν καὶ τῶν ὑλημάτων ὁσμά, ὑπὲρ
τῶν ἀνθρώπων ὑπερχέομαι καὶ κεραυνώομαι, περιποῶσι καὶ
ἀγλαυνῶσι ταῖς κύνας καὶ τῶν θηρίων ὁσμῆς ὀπιλαδέου-
σαι; Διὸ καὶ τῶν Αἰτνίου ἐν Σικελίᾳ φασὶ μὴδέναι
κυνηγεῖν· πολὺ γὰρ ἀναφύεσθαι καὶ τεθιγέναι δι' ἔτους
ἰὸν ὀρεῖνόν ἐν τοῖς λειμῶσι, καὶ τὸ τόπον εὐωδίαν αἰεὶ κα-
τέχουσιν, ἀρπάζειν ταῖς τῶν θηρίων ἀναπνοαῖς. Λέγου-
σὲ μῦθος, ὥς τῶν Κόριου ἐκείθεν ἀνθολογεῖν οὖσαν ὁ Πλού-

E. 7. Κέσματα] Venet. κλέσματα. P. σκέσματα. Mez. κείματα. Vide nota-
tata ad p. 520. F.

E. 10. ὑπὲρ τὴν ἀνθρώπων — περιποῶσι] T. V. Amiot. αἵπερ τὴν αἰσθησιν — περι-
απατᾶσι: aliquanto melius vulgato, nec tamen ut recipiendum vi-
deretur.

F. 3. ἰὸν ὀρεῖνόν] Prius fumsi a B. E. P. V. Leonie. Schott. Amiot. Mez. pro
vulgato οἶον. Posterius in εἰαρινόν mutari placuit Mez. Xylander ex
utroque conficere malit ὀρίγανον.

XXIII.

*Quare verno tempore vestigia
ferarum difficulter indagan-
tur?*

An quia canes, ut ait Em-
pedocles,

*Naribus indagant vestigia certa fera-
rum,*

defluxus iis haurientes, quos
feræ in solo relinquunt? eos
autem obscurant verè ac con-
fundunt plerique odores plan-

tarum et germinum vestigiis
sefe supersternentium, faci-
untque ut ab odorandis iis ca-
nes aberrant. Itaque apud
Ætnam in Sicilia nemo ca-
nes ad venandum educit:
quod ibi multum floreat ac
toto anno pullulet montana
viola, locique assiduus odor
bonus abripiat ferarum vesti-
gia. Fabula etiam fertur,
Proserpinam ibi cum flores
legeret, raptam a Plutone fu-

των ἀφαρπάσσει, καὶ ἀφ' τῆτο πμῶντες καὶ σεβόμενοι ὁ
χαρίον ὡς ἄσυλον, οὐκ ὀπιτίθενται τοῖς ἐκεῖ νεμομένοις.

καδ'.

Διὰ τί καὶ ταῖς πανσελιύς ἤκιστα ταῖς ἰχθυοσκοπίας
ὀπιτυγχάνουσιν;

Ἡ ἀφ' ἧς εἰρημύνει αἰτίαν; δροσοβόλοι γὰρ αἱ παν-
918 σέλιμοι διὸ καὶ τὴν δρόσον ὁ Ἀλκμῶν Διὸς θυγατέρα
καὶ σελιύς περσεῖπε, ποιήσας,

Διὸς θυγατερ ἔρσα τρέφει καὶ σελάνας διὰς·

ἡ γὰρ δρόσος ἀσθενής ὅτι καὶ ἀδρανής ὄμβρος, ἀσθενὲς δὲ
καὶ τὸ τ' σελιύς θερμόν· ὅθεν ἔλκει μὲν ἀπὸ γῆς ὥσπερ
ὁ ἥλιος· ἀγειν δὲ εἰς ὕψος μὴ δυναμένη, μηδὲ ἀναλαμ-
βάνειν, μεθήσιν.

καε'.

Διὰ τί τὸ δρόσιμον γενόμενον διὰ τῆς ψυχρῆς δυσίβδουτον;

Πότερον ὅτι τὰ θηρία πρόρρω τ' κοιτῶν ὀκνεῖντα περ-
εῖναι διὰ τὸ κρύος, καὶ πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; διὸ καὶ φασὶν

isse: ideoque illum locum ve-
nerantes tamquam asylum
non infidiari pascentibus ibi
animalibus.

XXIV.

*Cur circa plenilunia minime in-
dagentur e vestigiis feræ?*

An ob dictam modo causam? Nam plenilunia rorem
spargunt. Itaque Alcman ro-
rem Jovis et Lunæ filiam in
carmine dixit:

Ros Jovis proles alit, atque Lunæ di-
να.

Est enim ros pluvia imbecil-
lis ac languida, ut et calor
Lunæ parum est validus, ita-
que trahit e terra ut Sol: sed
in altum evehere et pertra-
here cum non possit, dimittit.

XXV.

*Cur indagationem difficilem
reddit pruina?*

An quod feræ procul e lus-
tris suis prodire ob frigus ces-
santes, non multa edunt fig-
na? ideo etiam aiunt ea vi-
Z Z 4

αὐτὰ φείδεσθαι τῷ πλησίον, ὅπως μὴ κακοπαθῇ πλα-
νώματα μακρὰν τῷ χειμῶνος, ἀλλ' αἰεὶ ἐγγύθεν ἔχει νέ- B
μεσθαι. Ἡ δὲ μὴ μόνον ἔχειν ἵχνη τῷ πεισινόμῳ τό-
πον, ἀλλὰ κινεῖν τῷ ὄσφρησιν; κινεῖ δὲ λυόμενα καὶ χα-
λώματα μαλακῶς ὑπὸ θερμότητος, ἡ δὲ ἄραν πεί-
ψυξίς πιγνύουσα τὰς ὀσμάς, οὐκ ἔα ῥεῖν, ἐδὲ κινεῖν πῶ
ἀφίστησιν· ὅθεν καὶ τὰ μύρα καὶ τῷ οἶνον ἥπιον ὅζον ψύ-
χας καὶ χειμῶνος λέρουσιν· ὁ γὰρ ἀὴρ πιγνύμενος ἴσῃσι
τὰς ὀσμάς ἐν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἔα ἀναδίδεσθαι.

κτ'.

Διὰ τί τὰ ζῶα τοὺς βοηθούσας δυνάμεις, ὅταν ἐν πάθει
γένῃ, ζητεῖ καὶ διώκει, καὶ χρώματα πολλάκις ὠφε-
λεῖ; καθάπερ αἱ κύνες ἐσθίσουσι πῶαν ἵνα τῷ χολὴν
ἐξεμῶσιν· αἱ δὲ ὕες ἐπὶ τοὺς ποταμίους χαρκίνους φέ-
ρονται, βοηθοῦνται γὰρ ἐσθίσουσι πρὸς κεφαλαλγίαν· ἡ δὲ

B. 12. πῶαν ἵνα τὴν] Sic Xyl. sine τὴν, quod sumsi ab E. qui habet, ἡ ὅταν τὴν.
Nam vulgo est, ἡ ὅταν καὶ, quod et ceteri habent, exceptis Jannot. τὴν
πῶαν: et Mez. πῶαν, χολὴν ἐξεμῶσαι. Forte etiam corrigendum
ἐσθίσουσι.

cinis locis parcere, ne ipsæ
affligantur longe vagantes per
hyemem, sed semper in vi-
cinia possint pascere. Aut
quia locum indagini aptum
oportet non vestigia tantum,
sed etiam odorem, exhibere?
movent autem olfactum quæ
a calore solvuntur molliter
atque laxantur: at nimium
frigus objectum odores con-
stringit, neque fluere et ad
sensum accidere finit. Itaque
etiam unguenta ac vinum mi-

nus olere hyeme et in frigore
aiunt: aër enim tunc concre-
tus in se odores continet, ne-
que patitur differri.

XXVI.

Quid rei est, quod bruta ani-
malia suis morbis remedia
quærent atque sectantur, et
eorum usu plerumque adju-
vantur? Canes enim her-
bam edunt evomendæ bilis
caussa: sues caneros fluvia-
les petunt, quorum esu ca-
pitis dolori medentur: tes-

δὲ χελώνη φαγούσα πλὴν σάρκα τῷ ἔχει, ὀρίανον
ἐπεσθίει· ἢ δὲ ἄρκτον λέγουσιν ἀσωμνύω, τὰς μύρ-
μηκας ἀναλαμβάνειν τῇ γλώτῃ, καὶ καταπίνεσθαι
ἀπαλλάττεσθαι· τῶν δὲ ἕτε πείρα καὶ πείρωσις
γέγονεν αὐτοῖς.

Πότερον ἔν, ὥσπερ τὰ κηρία ἢ μέλιτιαν τῇ ὁσμῇ, καὶ
τὰ κενέβρια ἢ γύπα κινεῖ καὶ προσάγει πόρρωθεν, ἕτως ἔν
καὶ οἱ χαρκῖνοι, καὶ ἢ χελώνην ἢ ὀρίανος, αἱ δὲ μυρμη-
κία ἢ ἄρκτον ὁσμαῖς καὶ ρεύμασι προσφέρουσι καὶ οἰκείοις ἑλ-
κυσιν, ἐ λογιμῶ τῷ συμφέροντος ἀγέσης ἢ ἀσθήσεως;
ἢ τὰς ὀρέξεις ὀπιφέρουσι τοῖς ζώοις αἱ τῶν σωμάτων κράσεως,
D αἱ νοσοποιῶσι, διαφορὰς δριμύτητας ἢ γλυκύτητας ἢ πινὰς
ἄλλας ἐντίκτεσθαι ποιότητάς, ἀήθεις καὶ ἀτόπας, τῶν ὑγρῶν
πεπομνύων; ὥς δηλὸν ὅτι τῶν γυναικῶν, ὅταν κύωσι,

C. 3. ἀσωμνύω] Sic Xyl. Salmaf. Vulgo, ἀσσωμνύω, quod Stephanus sumfit
ab Jannot. Leonie. Schott. Ante erat μασσωμνύω, in Ald. Basf. E.
P. μασσωμνύω B. Vid. Valckenar. ad Nov. T. p. 341.

D. 1. αἱ νοσοποιῶσι] Legendum vel, αἱ νοσοποιῶσι: vel plenius, τὰς δὲ κρᾶ-
σεις αἱ νόσοι ποιῶσι: certe hæc sententia postulatur; ut apparet e
proximis. Itaque vertimus.

D. 3. κύωσι] κητῶσι corrigi vult Lennep. ad Phalar. p. 115. quod si exstaret in
codicibus tenerem, nunc absens non requiram.

*tudo ubi carnem viperæ edit,
origano deinde vescitur: ur-
sam aiunt quando fastidio
et nausea incipit repleri,
lingua formicas excipere,
iisque devoratis sanari. Hæc
quidem neque experientia
istis, neque fortuito usu sunt
cognita.*

Num igitur, sicut apem ce-
ra odore suo, et vulturem ca-
davera movent, eminusque
alliciunt, ita suem cancri, o-
riganum testudinem, formicæ

ursam odoribus ac defluxibus
ad eorum naturam accom-
modatis trahunt: non sensus,
utilitatis ratione habita, agit?
An potius temperamenta cor-
porum suas animalibus adfe-
runt appetitiones? tempera-
menta autem oriuntur e mor-
bis, qui corpori ingenerant
diversas acrimonias, dulcedi-
nes, et alias qualitates inso-
lentes atque absurdas, muta-
tis humoribus: quod liquet
in gravidis mulieribus, quæ

καὶ λίθους καὶ γῆν προσφερομένων· διὸ καὶ τῷ νοσούντων ταῖς
 ὀρέξεσιν οἱ χαρίεντες ἰατροὶ προτίθασιν τὰς ἀσώτως ἢ σω-
 τηρίως ἔχοντας· ἰστέρι οὖν Μνησίθεος ἰατρός, ἐν ἀρχῇ
 πνέουμονίας τὸ ἐπιθυμῆσαντα κρομμύων, σῶζεσθαι· τὸ δὲ
 σύκων, σπόλλυαζ· διὰ τὸ ταῖς κρέσεσι τὰς ὀρέξεις, τὰς
 δὲ κρέσεσι τοῖς πάθεσιν ἔπεσθαι. Πιθανὸν ἔν ᾧ καὶ τῷ
 θηρίῳ τὰ μὴ παντελῶς ὀλεθρίοις μηδὲ ἀναρετικοῖς περι-
 πίπτονται νοσήμασι, ταύτῃ τὸ ἀφάθεσιν καὶ κρᾶσιν ἵχειν,
 ὑφ' ἧς ὅτι τὰ σώζοντα φέρεται καὶ ἀγέλοι ταῖς ὀρέξεσιν
 ἔχασον αὐτῶν.

κζ'.

Διὰ τί τὸ γλεῦκος, ἀν' ὑπὸ ψύχους διεύχῃ τὸ ἀγ-
 γεῖον, γλυκὺ ἀφαιρῶν πολὺν χρόνον;

Πότερον ὅτι πέψις ὅτι τῷ γλεῦκος ἢ εἰς τὸ οἰνώδες
 μεταβολή, καλὴ δὲ τὸ πέψιν ἢ ψυχρότης; ὑπὸ θερμῶς
 καὶ ἢ πέψις. Ἡ τὸ ναλῖον, οἰκεῖός ἐστι τῷ σαφυλῆς χυμὸς
 ὁ γλυκὺς; διὸ καὶ πεπαίνεσθαι λέγῃ τὸ γλυκὺ κινῶμε-

E. 11. κινῶμενον] Præstat γινόμενον, vel γίνεσθαι ἀρχόμενον.

lapides et terram edunt. Ita-
 que etiam medici periti ex
 appetitionibus ægrotantium
 de eorum vel salute vel inte-
 ritu præfagiunt: et narrat
 Mnesitheus medicus, initio
 morbi pulmonum eum qui
 cæpas appetat, servari: qui
 ficus, perire: quod tempera-
 mentum affectui, affectui ap-
 petitus sit consequens. Pro-
 babile igitur est etiam bestias,
 quæ non plane in lethales in-
 cidunt morbos, ita affici ac

temperari, ut temperiem se-
 quendo ferantur ad sua quæ-
 que remedia.

XXVII.

*Quamobrem mustum, si vas a
 frigore ambiatur, dulce per-
 manet longo tempore?*

An quia coctio est musti
 in vinum mutatio? coctioni
 autem obstat frigus, quia ca-
 lore ea fit? Aut contra pro-
 prius est uvæ sapor dulcis,
 ideoque maturuisse dicitur
 quando dulcedo est æqualiter

νον, ἡ δὲ ψυχρότης οὐκ ἔωσα ἀφαινεῖν, ἀλλὰ συνέ-
 F χουσα τὸ θερμόν, τιῷ γλυκύτητα διατηρεῖ τῷ γλεύ-
 κος· αὕτη δὲ ἐστὶν αἰτία καὶ τῷ τετραγωνίων ὁμοῖον τὸ
 γλεύκος ἥτιον ἀναζεῖν· ἡ γὰρ ζέσις ὑπὸ θερμότητος, τιῷ
 δὲ θερμότητα κατέχει καὶ συτέλλει τὸ ψυχρόν.

κη.

Διὰ τί τῷ θηρίων ἡ ἄρκτος ἥκιστα διαδίδει τὰ δίκτυα,
 καίτοι καὶ λύκοι καὶ ἀλώπεκες διαδίδουσι;

Πότερον ἐνδοτάτω τὰς ὀδόντας ἔχουσα τῷ χόσματος
 ἥκιστα παρὰ τὰ λῖνα ἔξικνέται; παρεμπίπτει γὰρ τὰ
 919 χεῖλη ἀπὸ πάχος καὶ μέγεθος. Ἡ μᾶλλον ἰσχύουσα ταῖς
 χερσὶ, ῥήγνυσι καὶ διασπᾷ τὸν βρόχον; Ἡ καὶ ταῖς χερ-
 σὶν ἅμα χρῆται καὶ τῷ στόματι; ταῖς μὲν διασπᾷσα ὁ
 λῖνον, τῷ δὲ ἀμυνομένη τὰς δώκοντας· ὁ δὲ ἥτιον
 αὐτῇ βοηθοῦσιν αἱ περικαλινθήσας· διὸ μᾶλλον ἢ δια-
 σπᾷν τὰ λῖνα παραγματομενῶν, πολλάκις ἐκκυβισθῶ,
 καὶ σώζεται * ἀμὴ καὶ δέοι ἡ τῷ ὀδόντων.

A. 5. διὸ μᾶλλον ἢ διασπᾷν] Forte, δι' ὧν μᾶλλον διασπᾷν.

A. 7. σώζεται *—τῶν ὀδόντων] In B. sine hiatu legitur, σώζεται, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ

per eam diffusa? Frigus au-
 tem non finens exhalare ca-
 lorem uvæ sed continens in-
 tus, conservat dulcedinem
 musti. Atque eadem est
 causa quod ubi per pluviam
 fit vindemia, mustum minus
 fervet; nam effervescencia a
 calore est, quem inhibet frigus.

XXVIII.

Cur de feris omnium minime
 ursus retia corrodit?

An quia dentes intime in-
 rictu habens lina iis non at-

tingit, labiis ante ob crassi-
 tiem et magnitudinem coeun-
 tibus? Aut potius robore fre-
 tus ea manibus rumpit, la-
 queosque divellit? Aut simul
 et manibus utitur et ore, illis
 casses diripiens, hoc se defen-
 dens adversus venatores? Maximum ei præsidium est in
 volutatione, ideoque potius
 quam molietur lina divellere,
 sæpe se evolvit, itaque salu-
 tem consequitur, nihil den-
 tium auxilio opus habens.

κθ'.

Τίς ἢ αἴτια δι' ἣν τὰ ψυχρὰ τῶν ὑδάτων ἔσται θαυμά-
ζομεν, ἀλλὰ τὰ θερμά; καίτοι δήλον ὅτι θερμότης
αἴτια τέτων, ὡς ψυχρότης, ἐκείνων.

Οὐ γάρ, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν, ἡ μὲν θερμότης δύναμις
ᾧσιν, ἡ δὲ ψυχρότης τέρσις θερμότητος· ὅτι πλέον ἐν
αἵπῳ φαίνεται τὸ μὴ ὂν τῷ ὄντος. Ἀλλὰ ἔοικε τῷ B
σπανίῳ τὸ θαυμασίον ἢ φύσις νέμειν, ὥς γίνεται ζή-
τειν τὸ μὴ πολλάκις γινόμενον.

Ὅρας τ' ὑψὺ τόνδ' ἀπειρον αἰθέρα,
καὶ γῆν περικτ' ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλας;

ὅσα μὲν ἔρχεται φέρων θεάματα νυκτός, ὅσον δὲ μεθ'
ἡμέραν χέλλος ἀναδείκνυσιν, οἱ πολλοὶ τῶν τέτων φύσιν

ἐσθίει τοῖς ὁδοῖν: quod vereor ne sit a correctore: neque igitur re-
cepi. Ex vestigiis quæ in vulgata exstant, conficere quis possit σώ-
ζεται· πρὸς αὐτὴν δὲ καὶ δεῖ ἡτλον ὁδόντων. Nam pro ἡ τῶν, Leonie. Schott.
Coll. Muret. T. V. habent ἡτλον.

A. 13. ἐπὶ πλέον—φαίνεται] Lego, ἐπεὶ πλεόνων αἴτιον ἐφαίνετο. Itaque verti.

B. 7. οἱ πολλοὶ τὴν τούτων φύσιν] Excidisse quædam videntur, ad hanc fere ra-
tionem supplenda: οἱ δὲ πολλοὶ τὴν τούτων φύσιν οὐ πάνυ θαυμάζουσιν·
προσάγονται δὲ αὐτοὺς μᾶλλον ἰριδες καὶ ποικίλα νυκτὸς κ. τ. λ.

XXIX.

*Quænam est causa, quod fri-
gidas aquas non admiramur,
admiramur calidas? cum
constet ut harum causa est
calor, ita illarum esse fri-
gus.*

Non enim probanda est
quorundam opinio, qui calo-
rem esse vim, frigus non nisi
ejus privationem censent. Ita
enim id quod non est plurium
rerum esset causa, quam id

quod est. Sed videtur natura
admirationem rebus raris at-
tribuisse, ut quæretur quo
pacto fiat quod raro fit.

*Vides sublime hunc fuscum immoderatum
æthera,*

*Qui tenero terram circumvectus am-
plexitur?*

quam is multa noctu specta-
cula exhibet, quantam inter-
diu pulchritudinem? pleri-
que horum naturam non mi-
rantur: at iidem mirantur

ἰριδες δὲ καὶ ποικίλματα νεφῶν ἡμέρα καὶ σέλα ῥηγνύ-
μα πομφόλυγος δίκην κεκόσμηται.

λ'.

Διὰ τί τῷ ἀμπέλων τὰς ἀκάρπες * μωσι * νύτο *
ἀτραχαν * μὲν.

c Ἡ ὅτι τῷ τράγων οἱ σφόδρα πόνοι ἥτις εἰσι γό-
νημοι, καὶ μόλις ὑπὸ πεινῆς ὀχέουσι; τὸ γὰρ σπέρμα
δείπλωμα τῆς τροφῆς ὅτι τῆς τῷ σώματι προσπι-
μύνης· ὅταν οὖν ἢ ζῶον, ἢ δένδρον εὐεκτή καὶ παχυ-
νται, τὸτο σημεῖον ὅτι τὸ τῷ τροφὴν ἐν ἑαυτῷ κατ-
αναλισκομένη μὴν ἢ μικρὸν τι καὶ ἀγενὲς δείπλωμα
ποιεῖν.

B. 8. ἡμέρα—κεκόσμηται] Legendum ἡμέρας: mox σέλα ex Ald. Bas. Xyl. P.
pro σέλας. Inter duas postremas voces denuo quid intercidit, forte
ejusmodi fuerit vetus scriptura—πομφόλυγος δίκην νυκτός· οἷς μᾶλλον
νομίζουσι τὸν οὐρανὸν κεκοσμησθαι.

B. 11. τῶν ἀμπέλων—Ἡ ὅτι—] Duae postremas particulas addidi ex B: nam
vulgo etiam hic erat lacuna. Reliqua ita videntur ad integritatem
revocanda, τῶν ἀμπέλων τὰς ἀκάρπας τοῖς δὲ ἀκρέμοσι καὶ ἔρνεσιν εὐτρο-
φοῦσας τραγῶν λέγομεν. Vid. Aristot. Generat. Animal. 1, 18. Ita
vertimus.

arcus cœlestes, et picturas
nubium jucundas, et fulgores
bullarum in modum erum-
pentes.

XXX.

Cur vites steriles, sed ramis et
frondibus vigentes, dicimus
τραγῶν?

An quia capri, id est τράγοι,
nimis pingues minus sunt ad

procreandum apti, et præ a-
dipe vix coeunt? Semen e-
nim abundantia est alimenti
quod corpori exhibetur. Cum
itaque vel animal vel planta
corporis constitutionem vali-
dam adipiscitur, et crassescit,
id indicio est, intus nutrimen-
tum omne consumi, et excre-
mentum vel nullum, vel exi-
guum et sterile relinqui.

λα'.

Διὰ τί ἀμπελος οἶνω ῥαγνομένη, μάλιστα τῷ ἔξ αὐτῆς,
ἀναξηραίνεται;

Πότερον, ὥσπερ ἐν τοῖς πολυπότοις γὰρ φαλά-
κρωσις, ὑπὸ θερμότητος τῆς οἴνης τὸ ὑγρὸν ἔξατμίζοντος;
ἢ φύ * τὸ οἰνώδες ἔστιν, ὥς φησιν Ἐμπεδοκλῆς,

Οἶνον ἀπὸ φλοιῷ πέλονται σάπιν ἐν ξύλῳ ὕδωρ;

ὅταν οἶνω ἔξωθεν οἶνω βρέχεται, γίνεται πῦρ ἀμπέλῳ, καὶ
τῷ τρέφοντος * δυνάμιν ἔξιστησιν ἡ κρεῖσσις. ἢ συπι-
κνὸν φύσιν ἔχων ὁ ἀκρατος ἐνδύεται ταῖς ρίζαις, καὶ
τῆς πόρουσιν συναγαγὼν καὶ πυκνώσας, οὐ δύναιται τὸ ὕδωρ
εἰς τὸ φυτὸν καὶ εὐθαλῆ, καὶ βλαστάνειν πέρυκειν; ἢ καὶ
τῷτο μᾶλλον (εἰ) τῇ ἀμπέλῳ πᾶσι φύσιν, τὸ ἔξ αὐ-
τῆς ἀπὸν εἰς αὐτὴν ἐπανιὸν πάλιν δέχεσθαι· ἢ γὰρ ἐν

C. 13. φύ * τὸ οἰνώδες] Forte, φύσει πέλονται καὶ σάπιν τὸ οἰνώδες ἐστίν. Item Latine reddidimus.

D. 2. γίνεται πῦρ ἀμπέλῳ] Forte; γίνεται πῦρ ἐπὶ πῦρ τῇ ἀμπέλῳ.

D. 3. τρέφοντος * δυνάμιν] Forte, τρέφοντός ἐστι φθορά· ὥσπερ αὐτὸν τρέφοντος, τὴν τῷ οἶνῳ δυνάμιν: ita in Latinis posui.

D. 6. καὶ εὐθαλῆ] Legendum, ὅτι εὐθαλεῖν: ducit eo Psellus Cap. 151.

D. 7. μᾶλλον εἶναι] Immo, μᾶλλον ἐστίν.

D. 8. τῆς γὰρ—φυ—] Psellus in alia omnia abijt: nec in nostris libris quid

XXXI.

*Cur vitis vino, maxime quod
ex ipsa natum sit, madefacta
perit?*

An sicut calvities accidit
multum vini potantibus, ca-
lore vini humorem evapo-
rante? Aut putrefaciendi vim
habet id quod vinosum est,
sicut ait Empedocles:

*In ligno putrefacta aqua fit sub cortice
vinum?*

Cum ergo extrinsecus vino
vitis rigetur, id quasi ignis
viti fit, vimque nutrientem
abolet: prouti contra, vim
vini corrumpit mixtura aquæ.
Aut, quia mero vis est sti-
pandi, radicibus subit, mea-
tusque constringit, non per-
mittit humori transitum in
plantam, quo alatur et vigeat?
An id magis etiam contra na-
turam videtur, ut in vitem

τοῖς φυτοῖς ὑγρότητος ἦν, καὶ π τρέφειν μὴδὲ προσ-
 ῖναι, μὴδὲ μέρος εἶ) τῷ φυ *
 λείπει.

auxilii. Equidem putem hanc fuisse veterem scripturam, τῆς γὰρ ἐκ-
 τὸς τοῖς φυτοῖς ὑγρότητος ἐνδεῖ εἰς τροφήν· μὴδὲ προσίδοιτο μὴδὲ μέρος
 οἶοντε τοῦ φύσαντος ἅπαξ ἀπηλλαγμένον—.

D. 11. λείπει] Ita librarii in omnibus nostris libris notarunt. Una Longolii
 Latina versio, facta e codice Mediolanensi, et hanc suo fine integram,
 et insuper octo habet Quæstiones. De quo hic non est querere locus.

redeat quod ex ea abiit? flo- tis est: et neque alere, neque
 ruit enim humore qui in plan- apponere, neque pars esse *

CH. JAMES T. JAMES

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

THE JAMES T. JAMES COMPANY

NEW YORK, N. Y.

1900

E

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΕΜΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΩ, ΚΥΚΛΩ,
ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

ΛΑΜΠΡΙΑΣ. ΛΕΥΚΙΟΣ. ΣΥΛΛΑΣ. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.
ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΗΣ. ΦΑΡΝΑΚΗΣ. ΘΕΩΝ.

PERSONÆ COLLOQUII.

LAMPRIAS. LUCIUS. SYLLA. ARISTOTELES.
APOLLONIDES. PHARNACES. THEON.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΕΜΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΩ ΚΥΚΛΩ,
ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

PLUTARCHI

DE

FACIE QUÆ IN ORBE LUNÆ APPARET.

Β α'. **Ο** ΜΕΝ ἔν Σύλλας, Ταῦτα, εἶπε, τῷ γ' ἐμῷ
μύθῳ προσήκει, καὶ κεῖν' ὅστιν. Ἄλλ' εἰ δὴ
πρὸς τὰς ἀνὰ χεῖρα ταύτας καὶ διὰ σώματος πᾶσι
δόξας περὶ τῷ προσώπῳ τῆς Σελήνης προσανекρου-

Β. 1. 'Ο μὲν οὖν Σύλλας—πυνθίσθαι.] Exordii aut nulla, aut non ita magna pars
periisse videbitur; posteaquam ei formam addidimus. Vulgo, 'Ο μὲν
οὖν Σύλλας ταῦτα εἶπε· τῷ γὰρ ἐμῷ μύθῳ προσήκει, καὶ κεῖν' ὅστιν· ἀλλὰ
δεῖ τι πρὸς τὰς ἀνὰ χεῖρα ταύτας καὶ διὰ σώματος πᾶσι δόξας περὶ τοῦ
προσώπου τῆς Σελήνης προσανακρούσθαι· πρῶτον ἡδέως ἂν μοι δοκῶ πυν-
θίσθαι. Poterat item τῷ παρ' ἐμοὶ μύθῳ corrigi pro τῷ γ' ἐμῷ μύθῳ:
porro, προσανακρούσασθαι pro vulgato, non erat opus. In his mutatio-
nibus, ἀλλ' εἰ est ex codice E: reliquæ, ex conjecturæ probabilitate.

I. **Η**ÆC, inquit Syllæ, meæ fabulæ conve-
niunt, indeque defumta sunt.
Sed si quid contra illas in

promptu sitas, et omnium ore
celebratas opiniones de facie
Lunæ ex Antiquis attulistis,
hoc primum libenter mihi

σαυτε, πρῶτον ἡδέως ἂν μοι δοκῶ πυνθεσθαι. Τί δὲ
 οὐκ ἐμέλλομεν, εἶπον, ὑπὸ τῆς ἐν τέτοις ἀπορίας ἐπὶ
 ὀκείνους ἀπωθέντες; ὡς γὰρ οἱ ἐν νοσήμασι χρονίοις
 πρὸς τὰ κοινὰ βοηθήματα καὶ τὰς σωήτης ἀφαιτίας
 ἀπειπόντες, ὅτι καθαρμοὶ καὶ δαΐαπια καὶ ὀνείρους τρέ-
 πονται, ἕως ἀναγκᾶν ἐν δυσθεωρήτοις καὶ ἀπόροις
 σκέψιν, ὅταν οἱ κοινοὶ καὶ ἐνδοξοὶ καὶ σωήτης λόγοι μὴ
 πείθωσι, πεισθῶσι τῶν ἀτοπωτέρων, καὶ μὴ καταφρονεῖν,
 ἀλλ' ἐπ' αὐτοῖς ἀτεχνῶς ἑαυτοῖς τὰ τῶν παλαιῶν, καὶ διὰ
 πάντων τάλιηδες ἐξελέγχειν.

β'. Ὅρᾳς γὰρ εὐθύς ὡς ἀτοπος ὁ λέγων τὸ φαινό-
 μενον εἶδος ἐν τῇ Σελήνῃ, πάθος εἶ) τ' ὅφρα ὑπει-
 κέσθης τῇ λαμπρότητι δι' ἀσθένειαν ὃ * καλῶμεν· οὐ
 σωορῶν ὅτι πρὸς τ' Ἡλίον ἑδεῖ τῷτο γίνεσθαι μᾶλλον,
 ὅξυ ἀπαντῶντα καὶ πλήκτιν· ὡς παρὰ καὶ Ἐμπεδοκλῆς

B. 6. τούτοις—ἐκείνους] Forte, ταύταις—ἐκείνας: postremum habet Anon.

C. 7. ὃ * καλοῦμεν] Forte, ὃ μαρτυρεῖν καλοῦμεν. Xylander ἀμεινωμένον volebat:
 Anon. ἀνάκλασιν.

videor audire. Sane, inquam
 ego, attulimus; quippe ex re-
 centiorum harum opinionum
 difficultatibus ad illos Anti-
 quorum compulsi. Sicut enim
 diuturnis vexati morbis, quan-
 do de usitatis remediis et con-
 sueta victus ratione despera-
 verunt, ad lustrationes, amu-
 leta, et somnia se convertunt:
 ita necesse est in quæstionibus
 difficiles explicatus habenti-
 bus, quando communes, pro-
 bables, et receptæ rationes
 non faciunt fidem, alienas ten-

tare, neque eas contemnere,
 sed Veterum commenta pa-
 lam in medium producere:
 veritatemque ex omnibus in-
 quirere.

II. Vides nimirum statim,
 quam absurde quidam dixerit,
formam quæ in Luna cernitur,
affectionem esse visus, præ im-
becillitate splendori cedentis,
quod cæcutire dicimus. Non e-
 nim animadvertit ille, id po-
 tius debuisset accidere in So-
 lem intuentibus, qui acris et
 vehemens nobis offertur: sic-

τὴν ἑκατέρων ἀποδίδωσιν οὐκ ἀνδρῶς διαφορὰν,

ἥλιος ὀξυεὲλης, ἡδ' ἰλάειρα Σελήνη,

τὸ ἐπαγωγὸν αὐτῆς καὶ ἰσάρων καὶ ἄλυτον οὕτω πρῶτα γινώσκουσαν· ἐπειτα λόγον ἀποδιδούς κατ' ὃν αἱ ἀμυδραὶ καὶ ἀσθενεῖς ὄψεις ὁδεμίαν διαφορὰν ἐν τῇ Σελήνῃ μορφῆς ἐννοοῦσιν, ἀλλὰ λεῖος αὐταῖς ἀντιτάμπτει καὶ πλείους αὐτῆς ὁ κύκλος, οἱ δὲ ὀξύ καὶ σφοδρὸν ὁρῶντες, ἰσακριβοῦσι μᾶλλον, καὶ διατέλλουσιν ἐκτυπέμενα τὰ εἶδη τῶν πρῶτων, καὶ τῆς διαφορᾶς ἀπλόντα σαφέστερον· εἶδει γὰρ, οἷμα, τὸν ἀντίον, εἴπερ ἡττωμένου τὰ ὅμματα ἐποίει τὴν φαντασίαν, ὅπου τὸ πάσχιον ἀσθενέστερον εἶναι, τὸ φαινόμενον. Ἡ δὲ ἀνωμαλία καὶ παντάπασιν ἐλέγχει τὸν λόγον· οὐ γὰρ ἐπὶ συνεχοῦς σκιάς καὶ συγκεχυμένης ὄψις· ἀλλὰ οὐ φαύλως ὑπογράφων

C. 11. ἥλιος ὀξυεὲλης, ἡδ' ἰλάειρα Σελήνη] Sic T. V. consentit in ὀξυεὲλης Anon. in ἰλάειρα partim B. E. λαίρα, in primis Hefych. Voc. ἰλάειρα, et interpretes, item Xyl. hoc loco. Versus, siquidem integer suis modis a Plutarcho descriptus fuerit, expletur Xylandri suspitione, ita ἡδ' αὖ ἰλάειρα σ. Vulgo, ἥλιος ὀξυμελής ἡδὲ λαίνα σελήνη.

D. 6. εἴπερ ἡττωμένου—φαινόμενον] Corrigo εἴπερ ἡττωμένου πάσχιος ὁμματος ἐποίει τὴν φαντασίαν, ὅπου τὸ πάσχιον ἀσθενέστερόν ἐστιν, σαφέστερον εἶναι τὸ φαινόμενον. Ad πάσχιον etiam B. E. ducunt, in quibus est πα....

D. 9. ἐπὶ συνεχοῦς] Lege, ἐπὶ συνεχῆς.

ut etiam ab Empedocle non invenuste discrimen indicatur:

Sol radiis acer, lumen Lunæque benignum:

nam *Hilairam* Lunam dicit, quod lumen ejus blande alliciat ac citra molestiam conspicitur: deinde rationem reddens, cur hebetes et imbecilles oculi nullam differentiam formæ in Luna videant, sed lævis et plenus iis

ejus orbis refulgeat: qui vero acute vident, magis subtiliter discernant faciei formas, et discrimen liquidius notent. Oportebat enim contra, nisi fallor, siquidem victi affectio oculi visionem faciebat, ubi id quod afficitur est imbecillius, visionem effici fortiolem. Inæqualitas vero plane eam redarguit rationem: non enim continuam umbram et confusam percipit visus. Et Age-

ὁ Ἀγισιάναξ εἶρηκε,

Πᾶσα μὲν ἥδε περίξ πυρὶ λάμπεται, ἐν δ' ἄρα μίση
Γλαυκότερον κυάνοιο φαίνεται ἥτε κούρης

Ὅμμα, καὶ ὑγρὰ μέτωπα· τὸ δ' ἐρεῦθει ἅντα ἔοικεν·

ὄντως γὰρ ὑποδύεται περιόντα τοῖς λαμπροῖς τὰ σκιερὰ,
καὶ πιέζει πάλιν ὑπὸ αὐτῶν καὶ ἀποκοπόμενα· καὶ ὅλως
πέπλεκται δι' ἀλλήλων. * γραφικὴν τὴν ἀφ' εἰς
σχήματος * καὶ πρὸς Κλέαρχον, ὃ Ἀριστοτέλης, οὐκ
ἀπιθάνως ἐδόκει λέγεσθαι τὸν ὑμέτερον· ὑμέτερος γὰρ
ἀνὴρ ὁ Ἀριστέλης, τῷ παλαιῷ γερνῶς σωήτης, εἰ καὶ
πολλὰ τῷ περιπάτου παρέτευσεν.

γ'. Ὑπολαβόντος δὲ τῷ Ἀπολλωνίδου τὸν λόγον,
καὶ τίς ἢ δόξα τῷ Κλεάρχῳ ἀφ' ἀποκοπόμενα, Παντὶ
μᾶλλον, ἐφίω, ἀγνοεῖν ἢ σοὶ περὶ τὸν ὅτι λόγον ὥσπερ

E. 2. κούρης] Sic E. Vulgo, κύρος. B. κύρη. T. V. B. Anon. κύρου.

E. 3. τὸ δ' ἐρεῦθει] Salmaf. τὰ δὲ ῥέθει.

E. 4. ὄντως—ἀποκοπόμενα] Sensus apparet, non item verborum correctio: An
ὄντως γὰρ ὑποδύεται περίξ ἐντὸς τοῖς λαμπροῖς τὰ σκιερὰ, καὶ πιέζει πάλιν
αὐτὰ ἀνακοπόμενα. Saltem περιόντα pro περιόντα dedi ex T. V.

E. 6. ἀλλήλων—Κλέαρχον] Forte, ἀλλήλων· ὥς εἰ γραφικὴν τὴν διατύπωσιν εἶναι τῷ
σχήματος· ὅθεν αὐτὸ τοῦτο καὶ πρὸς Κλέαρχον &c.

F. 3. ὁ Ἀριστέλης, τῷ παλαιῷ] Lego, Ἀριστέλους τοῦ παλαιῷ—.

fianax non inepte hoc signi-
ficavit scribens,

*Hanc circum rutili totam lux funditur
ignis:*

*In medio quædam species sed glauca
puellæ*

*Conspicitur, cyano mage cærule, cujus
ocelli,*

*Et frons ostendunt suffusum pulchra
ruborem:*

omnino enim abduntur um-
brofa circumfufis lucidis, vi-
ciffimque ea premunt absciffa:
prorfusque inter fe implican-
tur; ut fere conformatio ex-
ftet pictoria figuræ: quod et

adverfus Clearchum, mi A-
ristoteles, videtur veftrum
non inconvenienter vero dic-
tum fuiffe: vefter enim eft
Clearchus, Aristotelis antiqui
familiaris, quanquam multa
Peripateticæ philofophiæ de-
creta pervertit.

III. Cum Apollonides o-
rationem interrumpens quæ-
reret, quænam Clearchi fu-
iffet opinio: Nemo, inquam
ego, omnium eft, quem mi-
nus ignorare deceat, atque te,
ejus fententiam, quafi e pe-

ἀφ' ἐτίας τῆς γεωμετρίας ὁρμώμενον· λέγει γὰρ ἄνθρωπος εἰ-
 κόνας ἐσοπληκὰς (εἰ) καὶ εἰδῶλα τῆς μεγάλης θαλάσσης
 921 ἐμφανόμενα τῇ Σελιῳῇ τὸ καλέμενον πρῶτον· ἥτε
 γὰρ ἴσως ἀνακλωμένη πολλὰ χόθεν ἀπλεοθαί τῇ οὐ κατ'
 εὐθυρίαν ὁρμώμενον πέφυκεν, ἥτε πανσέλιμος αὐτὴ πάν-
 των ἐσόπτρων ὁμαλότητι καὶ γλῆνότητι κάλλιστον ὅστι καὶ
 χαθαρώτατον. Ὡς περ οὖν τὴν ἴριν οἶεσθε ὑμεῖς ἀνα-
 κλωμένης ὅπῃ τ' Ἡλίον τῆς ὀψέως ἐνορῶσθαι τῷ νέφει
 λαβόντι νοτερόν ἡσυχῇ λειότητι καὶ * ξιν, ὅπως ἐκείνος
 ἐνορῶσθαι τῇ Σελιῳῇ τὴν ἔξω θάλασσαν, ὅτι ἐφ' ἧς
 ὅστι χώρας, ἀλλὰ ὅθεν ἡ κλάσις ἐποίησε τὴν ὄψιν, τὴν
 Β ἐπαφίω αὐτῆς καὶ τ' ἀνταύγειαν· ὥς περ πάλιν ὁ Ἀγι-
 σιάναξ εἶρηκεν,

Ἡ πόντος μέγα κύμα καταντῖα κυμαίνοντος,
 Δείκελον ἰσδάλλοιτο πυριφλεγέοντος ἐσόπτρου·

A. 2. ἴσως] Hoc aliis infra locis suum locum habet: hic quidem præferam
 ὄψιν ex Anon. T. V.

A. 5. ἴριν] Vulgo abest, ejusque loco est lacuna. Addidi, non solum re ipsa
 postulante, et assentientibus T. V. Amiot. vers. et Xyl. sed indicio
 etiam codicis E. in quo lacuna quidem est, sed in qua ἴ apparat.
 Proximum ὑμεῖς pro vulgato ἡμεῖς reposui, post T. vers. Amiot. et
 Xyl.

A. 7. καὶ * ξιν] καὶ σύντηξιν, conjicit Xyl. a quo quare dissentiam, non habeo.

A. 9. τὴν ὄψιν] Lege, τῇ ὀψει, ut verti. T. τῆς ὀψέως.

natibus accitam a Geometria. Dicit enim eam quæ vocatur facies, simulacra esse specularia et imagines magni maris in Luna apparentes. Nam et Visus cum reflectitur, sæpe attingere solet ea quæ per rectam lineam non videntur: et plena Luna omnium speculorum æquabilitate et splendore purissimum est. Itaque sicut arcum cœlestem vos putatis Visu ad-

Solem refracto in nube conspici, cui humida sensim lævitas et colliquatio inest: ita ille existimavit mare exterum in Luna conspici, non eo, quo est situm loco, sed quo Visui radii refracti resplendentiam et tactum illius maris præbent: sicut rursus Agesianax scripsit:

Aut maris immensi opposita sub parte
 frementis
 In speculo ardenti representatur imago.

δ'. Πεισθεῖς οὖν ὁ Ἀπολλωνίδης, ὧς ἴδιον, εἶπε, καὶ
 καὶνὸν ὅλως τὸ σκυδῶρημα τῆ δόξης, τόλμαν δὲ τινα καὶ
 μῆσαν ἔχοντος ἀνδρός· ἀλλὰ πῇ τῇ ἐλέγχον αὐτῷ παρ-
 ᾧ; Πρῶτον μὲν, εἶπον, εἰ μία φύσις τῆ ἕξω θαλάσσης
 ὅτι, σύρρου καὶ συνεχὲς πέλαγος, ἡ δὲ ἔμφρασις ἢ μία
 τῇ ἐν τῇ Σελιῳή μελασμαῖαν, ἀλλ' οἷον ἰσχυρὰς ἔχουσα,
 τῇ λαμπρῷ ἀφαιρῶντος καὶ ἀφαιρῶντος τὸ σκυδῶν· ὅθεν
 εἶσθε τόπῳ χωρισθέντος, καὶ πέρας ἴδιον ἔχοντος, αἱ τῶν
 φωτεινῶν ἐπιβολαὶ τοῖς σκοτεινοῖς ὕψος εἰκόνα καὶ βάθος
 λαμβάνουσαι τοῖς πρὸς τὰ ὄμματα καὶ τὰ χεῖλη εἰκόνας
 φαινομένης ὁμοιότητα διετύπωσαν· ὥστε ἡ πλείονας ἕξω
 θαλάσσης ὑποληπτόν ἰσχυρὸν ποιεῖ καὶ ἡπείροις ἀπολαμ-
 βανομένης, ὅπερ ὅτιν ἀτοπον καὶ ψεύδος, ἡ μίαν ἔσσης,
 ἢ πιθανὸν εἰκόνα διεσπασμένην ἔτι εἰσφύνασθαι. Ἐκείνο
 μὲν γὰρ ἐρωτᾶν ἀσφαλέστερον ἐστίν, ἢ ἀποφάνασθαι σου παρ-

B. 5. Πεισθεῖς] Xyl. malit ἡσθεῖς, probabiliter.

B. 8. εἰ μία φύσις] Lego, ἢ μία φύσις.

C. 2. βάθος] Dedi ex Leonie. et Schott. idque postulat antecedens ὕψος
 quod Steph. ab iisdem receperat. Nam omnes nostri libri Ald. Baf.
 Xyl. B. E. ὕψος εἰκόνα καὶ βάθος.

IV. His delectatus Apol-
 lonides, Peculiare, inquit, pro-
 fecto et novum hoc opinionis
 commentum est, hominis ne-
 que insciti, et audacis: sed a
 qua parte refellebatur? Pri-
 mum, inquam, ab ea parte,
 quod mare exterum unius est
 naturæ, continuum scilicet et
 in se confluens: atræ autem
 in Luna apparentes maculæ
 quasi isthmis quibusdam a
 splendore umbrosa dividente
 ita distinguuntur, ut avulsa a
 se et suis finibus circumscripta

sint, et lucidorum in umbrosa
 penetratio altitudinis et pro-
 funditatis cujusdam figuram
 efficiat, unde oculorum et
 labiorum forma similitudine
 summa exprimitur. Oportet
 igitur aut plura maria opinari
 esse, quæ isthmis et continen-
 tibus dirimantur, quod et fal-
 sum est, et absurdum: aut si
 unicum sit, non sane credibile
 est ejus imaginem ita divul-
 sam in Luna apparere. Nam
 hoc quidem tutius est inter-
 rogare quam pronunciare de

όντος, εἰ δ' οἰκισμένης εὖρος ἴσης καὶ μήκος, εἰδέχεται) πᾶ-
 σαν ὡσαύτως ὑπὸ δ' Σελιῶν ὅφιν ἀνακλωμένην ὅπι-
 θηγάνειν δ' θαλάσσης καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ μεγάλη θαλάττῃ
 πλέσσι νῆ Δία καὶ οἰκῶσιν ὥσπερ Βρεττανοῖς, καὶ ταῦτα
 μηδὲ δ' Γῆς, ὡς ἔφατε, πρὸς τὴν σφαιραν δ' Σελιῶν
 κέντρει λόγον ἐπεχέσσης. Τῆτι μὲν ἔν, ἔφω, σὸν ἔργον
 ὁπισκοπεῖν τὴν δὲ πρὸς τὴν Σελιῶν ἢ τῆς ὀφείας
 κλάσιν, ὁκέτι σὸν, ὅδ' ἔστι Ἰππάρχου καὶ τοῖ γε φίλε
 ὁρίαν * Ἀλλὰ πολλοῖς ἐκ ἀρέσκης φυσιολογῶν πρὸς τῆς
 ὀφείας, αὐτὴν ὁμοπαθεῖν καὶ ἶσιν καὶ σύμπηξιν εἰκός

C. 9. ἴσης] Revocavi ex Ald. Baf. Xyl. B. E. Vulgo, ἐχούσης quod Steph. habuit ex Schott. Leonic. Anon. nec veteri præferendum erat. Xyl. vertendo corrigere voluit τοσαύτης.

D. 2. μεγάλη θαλάττῃ] Videtur delendum, ut additamentum interpretationis. Sed vel sic aliquid deest ad integritatem, quæ talem sententiam requirit, ἐπιθιγγάνειν τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὴν τὴν μεγάλην θαλάτταν ἀνακλωμένην ἐν τῇ Σελήνῃ ἐμφαίνεσθαι τοῖς ἐν αὐτῇ τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ πλέσσι ἢ οἰκῶσιν, κ. τ. λ.

D. 4. μηδὲ τῆς Γῆς] Lege, μέντοι τῆς γῆς vel δὲ δὴ τῆς γῆς. Negatio sensum pervertit, quem rectius in Latinis expressimus.

D. 4. ὡς ἔφατε] Legendum, ὡς φησὶ.

D. 6. ἢ τῆς ὀφείας] ἢ delendum, ut ex antecedenti v. ortum: et omiserunt vertendo Mez. et Xyl.

D. 7. φίλε ὁρίαν * ἀλλὰ] Monstrum forte ita reformandum, φίλος γ' ἄνθρωπος, ἀλλὰ.

D. 9. ὀφείας, αὐτὴν] Legendum puto, ὀφείας αὐτῆς, ἢν—. Xylander putavit hic excidisse descriptionem sententiæ Hipparchi. Fortasse quidem, nec tamen necesse.

eo te præfente, an orbis terrarum æque longus latusque cum sit, possit omnibus hominibus eodem modo Visus a Luna refractus mare contingere, et eos qui in Oceano navigant atque etiam habitant, ut Britanni: præsertim cum ut ipsi dicitis, Terra ad Lunæ globum centri rationem obtineat. Atque hoc quidem, aiebam, considerare

tui est muneris. Refractio vero Visus ad Lunam non jam tuum est aut Hipparchi: quanquam amicus est vir, sed multis non probat se de natura Visus disputans, quem sensum longe abesse putamus ab ea natura quam Hipparchi ei tribuit opinio, ut potius probabile sit ipsum habere unius modi affectionisque temperiem et concretionem, aut

ἐστὶ μᾶλλον, ἢ πληγὰς πιναι καὶ ἀποπνηθήσεις οἷας ἐπλατῆε
 τὸ ἀτόμων Ἐπίκρου. Οὐκ ἐγγέλῃ δὲ, οἷμαι, πλὴν Σε-
 λιῶν ἐμβριθὲς ὑποθέσθαι σῶμα καὶ φερὸν ὑμῖν ὁ Κλέ-
 αρχος, ἀλλὰ ἄστρον αἰθέριον καὶ φωσφόρον, ὡς φατέ, τοι-
 αύτη τὸ ὄψιν ἢ θραύσιν προσήκει καὶ ἀποστέφειν, ὥστε
 οἴχεσθαι πλὴν ἀνάκλασιν. Εἰ δὲ προσδεῖται τις ἡμᾶς,
 ἐρησόμεθα πῶς μόνον πρὸς ὁππότεν ἐστὶν ἐν τῇ Σελιῶν τὸ
 τῆς θαλάσσης ἔσπληρον, ἄλλω δὲ ὅθεν τῆς τοσούτων
 ἀστέρων ἐνορεῖται· καίτοι τό γε εἶδος ἀπατεῖ, πρὸς ἅ-
 παντας ἢ πρὸς μηδὲνα τούτων πάχειν πλὴν ὄψιν ἀλλ' *
 πρὸς τὸ Λεύκιον ἐφ' ὧν ἀποβλέψας ὁ πρῶτον ἐλέχθη
 τῆς ἡμετέρων ὑπόμνησον.

ε. Καὶ ὁ Λεύκιος, Ἀλλὰ μὴ δόξωμεν, ἔφη, κομίδῃ

E. 1. μᾶλλον, ἢ] Malim, ἢ μᾶλλον: aut hoc sensu accipienda vulgata lectio: quem idcirco expressimus.

E. 4. τοιαύτη τὴν ὄψιν ἢ θραύσιν προσήκει] Lego, τοιαύτη δὲ τὴν ὄψιν θραύειν προσήκει. θραύειν dant T. V. Anon.

E. 6. προσδεῖται τις] Forte, παραιτεῖται τις; vel προσδεῖται τι scil. Clearchus: itaque reddidimus.

E. 7. ἐρησόμεθα] Ita jam vertendo correxerant Amiot. et Xyl. Vulgo, et omnes libri χρησόμεθα.

E. 8. τοσούτων] Sic E. Vulgo, τούτων.

E. 10. τούτων] Lege, τοῦτο.

E. 10. ὄψιν ἀλλ' *—ὑπόμνησον] Lego, ὄψιν. Ἀλλὰ σύ γε, πρὸς τὸν Λεύκιον ἔφη ἀποβλέψας, ὁ πρῶτον ἐλέχθη τῶν ἡμετέρων ὑπόμνησον.

ictus adeo quosdam et resulta-
 tiones, quales atomis Epicu-
 rus adfinxit. Non volet au-
 tem, puto, Lunæ corpus no-
 bis perhibere Clearchus mole
 præditum ac solidum: sed as-
 trum æthereum et luciferum
 ut vos statuitis: ejusmodi ve-
 ro naturæ convenit, Visum
 percutere ac repellere; ita-
 que actum erit de refractione.
 Si tamen quid a nobis requi-

rit, quæremus, cur in sola
 Luna maris imago faciei spe-
 cie appareat ut in speculo, in
 nullo alio astro. Atqui ratio
 hoc exigebat, ut visus sic vel
 ab omnibus, vel a nullo affi-
 ceretur. Sed tu, ad Lucium
 respiciens dicebam, reminif-
 cere eorum quæ primo sunt
 a nobis dicta loco.

V. Et Lucius: Verum,
 inquit, ne nimis videamur

παρηλακίζεν ἢ Φαρνάκιον, ἔτω τὴν Στωϊκὴν δόξαν
 ἀπροσαύδητον ὑπερβαίνοντες, εἰπέ δὴ τι πρὸς τὸν ἄν-
 δρα, πάντως ἀέρος μίγμα καὶ μαλακὴ πυρρὴ ὑποπι-
 ψιδμον τὴν Σελιῶν, ἔτα οἷον ἐν γαλιῶν φρίκης ὑπο-
 πτεχούσης φάσκοντα τῷ ἀέρος ἀφμελαίνοντος ἔμφασιν
 γίνεσθαι μορφοειδῆ * χρηστῶς γε, εἶπον, ὦ Λεύκιε, τὴν
 ἀτοπίαν εὐφήμοις δειαμπέχεις ὀνόμασιν· οὐχ ἔτω δὲ
 ὁ ἐταῖρος ἡμῶν, ἀλλ' ὅπερ ἀληθὲς ἦν ἔλεγεν, ὑπωπιά-
 ζειν αὐτὸς τὴν Σελιῶν, σπύλων καὶ μελασμῶν ἀναπιμ-
 522 πλάναις, ὁμῶς μὲν Ἀρτεμιν καὶ Ἀθηνᾶν ἀνακαλοῦνται,
 ὁμῶς δὲ σύμμιγμα καὶ φύραμα ποιοῦνται, ἀέρος ζοφερῶς
 καὶ πυρρὴς ἀνδρακώδους, ὅτε ἔχουσιν ἕξαψιν ὁδὸν αὐγὴν
 οἰκείαν, ἀλλὰ δυσκρινὲς τι σῶμα τυφόμενον αἰεὶ καὶ πυ-
 ρίχουτον· ὥσπερ τῶν κεραυνῶν τὰς ἀλαμπεῖς καὶ φλό-
 ενται ὑπὸ τῷ ποιητῶν προσαγορευομένης. Ὅτι μάλιστα

F. 5. ἀπροσαύδητον] Sic B. E. Vulgo, ἀπροσάντητον: minime probum, falso correctum ex Ald. ἀπροσάνδητον.

F. 9. μορφοειδῆ * χρηστῶς γε] Lego, μορφοειδῆ τοῦ προσώπου. Χρηστῶς γε κ. τ. λ.

F. 11. ὑπωπιάζειν] Sic Baf. Xyl. T. Amiot. Vulgo, ὑποπιέζειν.

contumeliosi in Pharnacem,
 Stoicorum opinionem nulla
 adhibita refutatione, præter-
 euntes, dic omnino aliquid
 adversus eum, qui aëris et
 mollis ignis mixturam ponit
 esse Lunam: deinde veluti in
 tranquillitate oborto horrore
 dicit aëre nigredine perfuso
 fieri visum formæ simile vul-
 tus. Probe, inquam ego, Lu-
 ci, honestis verbis res absur-
 das velas. Non autem sic
 focius noster, sed quod verum

est dixit, fuggillare illos Lu-
 nam, quam nævis et nigris
 maculis opplent: modo Dia-
 nam et Minervam appellan-
 tes, modo mixturam et con-
 fusionem aëris caliginosi et ig-
 nis, similis igni carbonum, et
 quæ non ex sese accendatur,
 propriamve habeat lucem, sed
 obscurum quoddam sit corpus,
 semper fumigans et igne uf-
 tum: qualia sunt fulmina quæ
 splendoris expertia et fuligi-
 nosa poëtæ dicunt. Jam quod

πῦρ ἀνδρακῶδες, οἷον οὗτοι ὅ τῃς Σελήνης ποιῶσιν, ἐκ
 ἔχει διαμονὴν ὅδ' ἐσύζασιν ὅλως, εἰ μὴ τερεᾶς ὕλης καὶ
 τερούσης ἅμα καὶ τεφρέσης ὀπιλάβηται, βέλπιον οἶμα
 σιωραῖν οἰῶν φιλοσόφων τὸς ἐν παιδιᾷ λέγοντας τὸν Β
 Ἡφαιστον εἰρησθαι χαλὸν ὅτι τὸ πῦρ ξύλα χαρίσ, ὥσπερ οἱ
 χαλοὶ βακτηρίας, οὐ πρέπειν. Εἰ ἔν ἡ Σελήνῃ πῦρ ἐστὶ,
 πόθεν αὐτῇ τοσούτος ἐγγέρονεν ἀήρ; ὁ γὰρ ἄνω καὶ κύκλῳ
 φερόμενος ὑποστὶ τόπος, ἐκ ἀέρος, ἀλλὰ κρείττονος ἑσίας,
 καὶ πάντα λεπύνειν καὶ σινεξάπειν φύσιν ἐχέσης ἐσίν· εἰ
 δὲ γέρονε, πῶς οὐκ οἴχεται μεταβάλλων εἰς ἕτερον εἶ-
 δος, ὥστε τὸ πυρὸς ἱξαυτερωθεὶς, ἀλλὰ σώζεται, καὶ
 σιωοικεῖ πυρὶ τοσούτον χρόνον, ὥσπερ ἦλος ἀραρώς τοῖς
 αὐτοῖς αἰεὶ μέρεσι καὶ συγχερομφωδύος; ἀραὼ μὲν γὰρ ὅντι
 καὶ συγκεχυμένῳ, μὴ μύνειν ἀλλὰ σφάλλεσθαι πρὸς ἑκά-
 συμπεπηγῆναι δὲ οὐ δυνατόν ἀναμεμιγμένον πυρὶ, καὶ
 μήτε ὑγρῷ μετέχοντα, μήτε γῆς, οἷς μόνοις ἀήρ συμ-

ignis carbonarius, qualem illi
 tribuunt Lunæ, neque con-
 stare neque perdurare ullo
 modo possit, nisi materiam so-
 lidam, ipsumque sustinentem
 simul et nutrientem corri-
 piat; arbitror rectius, quam
 a nonnullis est factum philo-
 sophis, eos animadvertisse,
 qui jocantes, Mulciberum
 dicunt claudum ideo cogno-
 minatum fuisse, quod ignis
 sine ligno non magis progre-
 ditur, quam claudus sine sci-
 pione. Porro si Luna ignis
 est, unde ei tantum aëris sub-
 iit? Nam supremus quidem
 hic, et in orbem assiduo agi-

tatus motu locus non aëris
 est, sed præstantioris alicujus
 naturæ, quæ omnia tenuia
 reddere, et accendere vi sua
 soleat: aut si natus ibi aër
 est, quomodo non mutatur ab
 igne in ætherem pristina ex-
 utus forma, sed tanto tem-
 pore cum igni manet inco-
 lumis, clavi instar eodem in
 loco infixi? cum enim rarus
 sit, et confusus, non perman-
 sio ei, sed mutatio congruit. Ne-
 que vero concretus esse aër
 iste potest, igni admixtus, et
 humoris omnis terræque ex-
 pers, cum quibus solis con-
 crescere aërem sua finit na-

πήγνυθαι πέφυκεν· ἡ δὲ ρύμη καὶ τὸ ἐν λίθοις αἶερα, καὶ
 τὸ ἐν ψυχρῷ μολίβδῳ συνεκχάει, μή τι γε δὴ τὸν ἐν
 πυρὶ δινέμενον μὲν τάχως ποσούται. Καὶ γὰρ Ἐμπε-
 δοκλεῖ δυσκολαίνουσι πάγον αἰέρος χαλαζώδη ποιῶντι τὴν
 Σελιῶν ὑπὸ τῷ τῷ πυρὸς σφάειας διερχόμενον· αὐτοὶ
 δὲ τὸ Σελιῶν σφᾶραν ἔσαν πυρὸς, αἶερα φασὶν ἄλ-
 λον ἄλλῃ διεσπασμένον διερχέειν, καὶ ταῦτα, μήτε ῥήξεις
 ἔχουσαν ἐν ἐαυτῇ, μήτε βάθην καὶ κοιλότητάς, ἅπερ οἱ γε-
 ωδή ποιῶντες ἀπολείπουσιν, ἀλλὰ ἐπιπολῆς δηλονότι τῇ
 κυρτότητι ὅπκιέμενον· τῷτο δ' ὅτι καὶ πρὸς διαμονὴν
 ἄλογον, καὶ πρὸς θεῶν ἀδύνατον ἐν ταῖς πανσελιῶσι
 διορίσασθαι ὅς οὐκ ἔδει μέλανα καὶ σκιερὰ, ἀλλ' ἀμ-
 αυρῶσαι κρυπτόμενον, ἢ συνεκλάμπειν ὑπὸ τῷ Ἡλίῳ
 χαλαλαμβανομένης τῇ Σελιῶν. Καὶ ὅτι παρ' ἡμῖν ὁ μὲν
 ἐν βάθεσι καὶ κοιλώμασι τῆς γῆς, οὗ μὴ δέισιν αὐγῇ,

C. 6. δινούμενον] Sic Anon. T. V. et vertendo Amiot. Xyl. Vulgo, διουμένον.

D. 4. μέλανα καὶ σκιερὰ] Forte, τὸ μέλαν καὶ σκιερὸν.

tura. Tum motus suo im-
 petu et in lapidibus et in
 plumbo qui inest aërem ac-
 cendit: nedum eum, qui in
 igni tanta cum celeritate cir-
 cumagitur. Empedoclem
 sane reprehendunt, qui Lu-
 nam aëris concreti in morem
 grandinis massam facit, quæ
 a globo ignis contineatur. At
 ipsi Lunam, quæ globus ig-
 neus sit, aërem in se multum
 hinc inde dispersum aiunt con-
 tinere; cum quidem non ha-
 beat ea in se rupturas, aut pro-

funda, aut cavitates, quæ ei
 tribuunt, qui terrestrem sta-
 tuunt, sed aër nimirum in su-
 perficie curvitatibus ejus in-
 cumbat. Id vero et a per-
 manfionis ratione est alie-
 num: et fieri non posse, ple-
 niluniorum contemplatio do-
 cet: non enim debebant ni-
 gra ista et umbrosa distincte
 cerni, sed aut deminui et oc-
 cultari; aut una effulgere So-
 le Lunam occupante. Ete-
 nim apud nos aër qui in pro-
 fundo et cavis terræ est, qua

διαμένει σκιώδης καὶ ἀφώπτος· ὁ δὲ ἔξωθεν τῇ γῇ περι-
 κεχυμένος, φέγγος ἴσχει καὶ χεῖραν αὐγρείδῃ· πρὸς πᾶσαν
 μὲν γὰρ ἐστὶ ποιότητα καὶ δύναμιν εὐκέραιος ὑπὸ μανό-
 τητος, μάλιστα δὲ φωτὸς ἀν' ὀπιφανύσει μόνον, ὥς φατέ, E
 καὶ ἦγη, δίολες τρεπόμενος ἐκφωτίζε). Ταυτὸ οὖν τῷτο
 καὶ τοῖς εἰς βάθην πινὰ καὶ φάραγγας συνωχῶσιν ἐν τῇ
 Σελήνῃ τ' αἴερα, καὶ καλῶς ἔοικε βοηθεῖν, ὑμᾶς τε δι-
 εξελέγχει τὸς ἔξ' αἴερος καὶ πρὸς οὐκ οἶδα ὅπως μυγ-
 νύται αὐτῆς καὶ συναρμόζοντα τιῶ σφαῖραν· οὐ γὰρ
 οἶόν τε λείπεσθαι σκιὰν ὅπῃ τ' ὀπιφανείας, ὅταν ὁ Ἥλιος
 ὀπιλάμπῃ τῷ φωτὶ πᾶν ὅπόσον καὶ ἡμεῖς ἀποτεμνόμεθα
 τῇ ὄψει τ' Σελιῶν.

ζ'. Καὶ ὁ Φαρνάκης, ἐπὶ μὲν λέγοντος, Τοῦτο ἐκείνο
 πάλιν, εἶπεν, ἐφ' ἡμᾶς ἀφίχ) ὁ φείακτον ἐκ τ' Ἀκα-
 δημίας, ἐν τῷ πρὸς ἑτέρους λέγειν ἀφαιρέοντα ἐχάσ-

E. 3. καὶ τοῖς εἰς βάθην—ὑμᾶς τε] In hac oratione nexus laborat, et restituendus, vel delendo καὶ, et τε in γε mutando: vel καὶ καλῶς transformando in παγκάλως.

Luna non penetrat, obscurus et luminis egens manet: qui foris terræ circumfunditur, colore quodam et luce illustratur. Nam aër cum ob raritatem suam facile quasvis recipiat qualitates, maxime a luce, ut vos dicitis, tantum etiam attingente, totus mutatus illuminatur. Hæc ergo ut iis qui in cavernas quasdam et profunda Lunæ aërem compellunt, videntur probe opitulari: ita vos redarguunt,

qui ex aëre et igne nescio quomodo ejus compingitis globum. Fieri enim non potest, ut umbra in superficie relinquatur Lunæ, quando Sol omnem ejus eam partem illustrat, quam nos nostro visu stringimus.

VI. Me adhuc loquente, Pharnaces, Hoc, inquit, illud nobis usu venit ex Academia deductum, ut cum adversus alios dicimus, subinde ipsi eorum quæ affirmamus, non ad-

τοτε μὴ παρέχειν ἔλεγχον ὧν αὐτοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ἀπο-
λογουμένοις δεῖ χρῆσθαι μὴ κατηγορεῖσιν ἀν' ἐπιτυχάνουσιν·
ἐμὲ δ' οὖν ἐκ ἑξάξεσθε τήμερον εἰς τὸ δίδοναι λόγον ὧν
ᾠπαλῆτε τοῖς Στωϊκοῖς, πρὶν εὐθύνας λαβεῖν, παρ'
ὑμῶν ἄνω τὰ χάτω τῷ κόσμῳ ποιοιούτων. Καὶ ὁ Λεύ-
κιος γελάσας, Μόνον, εἶπεν, ὦ τάν, μὴ κρίσιν ἡμῖν ἀσε-
βείας ἐπαγγείλης, ὥσπερ Ἀρίσταρχον ᾤετο δεῖν Κλεάνθους
τὸν Σάμιον ἀσεβείας παρκαλεῖσθαι τῆς Ἑλλήνας, ὡς
κινουῦντα τῷ κόσμῳ τ' εἶπαι, ὅτι φαινόμενα σώζειν ἀνὴρ
ἐπειρεῖτο, μὴνεν τὸν ἕρπυλλον ὑποπτήμενος, ἑξελίττεσθαι
δὲ καὶ λοξῇ κύκλῳ τ' Γῆν, ἅμα καὶ πρὸς τ' αὐτῆς ἄξονα
δινημμένῳ. Ἡμεῖς μὲν ἔν' ἐδὲν αὐτοὶ παρ' αὐτῷ λέγοντες
οἱ δὲ Γῆν ὑποπτήμενοι πρὸς Σελιεύῳ, ὃ βέλτερε, τί
μᾶλλον ὑμῶν ἄνω τὰ χάτω ποιεῖσι πρὸς Γῆν ἰδρύνοντων

F. 5. ἀπολογουμένοις—ἐπιτυχάνουσιν] Lego ἀπολογουμένοις αἰεὶ χρῆσθαι, μὴ κατη-
γορεῖσιν, τοῖς ἐπιτυχάνουσιν.

A. 1. Ἀρίσταρχον—Κλεάνθους τὸν Σάμιον] Ita rei ipsius veritas scribi iussit. Om-
nes libri falso, Ἀρίσταρχος—Κλεάνθη τὸν Σάμιον. Vid. Menag. Diog.
L. VIII, 85. Fabric. Sext. Emp. Math. X. p. 663.

A. 8. ὑμῶν] Vulgo, et omnes libri, ἡμῶν.

feramus demonstrationem, et
qui nobiscum disputare velit,
ei defendenda sua, non nostra
sint impugnanda. Me tamen
hodie nunquam eo adducetis,
ut ea defendam quæ vos Sto-
icis crimina intentatis; nisi
prius a vobis mihi satisfiat hac
de commissa culpa, quod imas
mundi partes supremo collo-
catis loco. Tum Lucius ri-
dens, Heus tu, inquit, noli
saltem nos impietatis reos fa-
cere, eo pacto quo Aristar-
chum Samium putavit Clean-
thes violatæ religionis a Græ-

cis debuisse postulari, tam-
quam Universi lares Vestam-
que loco movisset: quod is
homo conatus ea, quæ in cœ-
lo apparent, tutari certis ra-
tiocinationibus, posuisset cœ-
lum quiescere, Terram per
obliquum evolvi circulum, et
circa suum versari interim
axem. Nos quidem nil de
hac re ex nostra ipsi sententia
statuimus. Qui vero Terram
ponunt esse Lunam, quo tan-
dem modo ii, mi homo, ma-
gis inferiora superiora faciunt
quam vos? qui Terram hic

ὄνταυθα μετέωρον ἐν τῷ ἀέρι, πολλῷ τινι μείζονα τῆς
 Σελήνης ἔσαν; ὥς ἐν τοῖς ἐκλειπτικοῖς πάθεσιν οἱ μα-
 θηματικοί, καὶ ταῖς διὰ τῆς σκιάματος παρόδοις τῆς
 ἐποχῆς τὸ μέγεθος ἀναμετρῶσιν. Ἡ τε γὰρ σκιά τῆς Γῆς B
 ἐλάττων ὑπὸ μείζονος τῆς φωλίζοντος ἀναλείπει, καὶ τῆς σκιάς
 αὐτῆς, λεπτὸν ὃν τὸ ἄνω καὶ στενὸν, οὐδ' Ὅμηρον, ὥς
 φησιν, ἔλαθεν, ἄλλὰ τιμὴν νύκτα θοὴν ὀξύτητι τῆς σκιάς
 παροσηρόβυσεν· ὥστε τέττα δ' ὅμως ἀλισκομένη ταῖς
 ἐκλείψεσιν ἢ Σελήνη τρισὶ μόλις τοῖς αὐτῆς μεγέθεσιν
 ἀπαλλάττει· σκόπει δὲ πόσων ἢ Γῆ Σελήνων ἔστιν, εἰ
 σκιάν ἀφίησιν ἥς ἢ βραχυτάτη πλάτος τριπέλιον.
 Ἀλλ' ὅμως ὑπὲρ τῆς Σελήνης, μὴ πᾶσι, δεδοίκατε· οὐδ'
 δὲ τῆς Γῆς ἴσως Αἰχύλος ὑμᾶς πείπειν ὥς ὁ Ἀτλας

Ἔστηκε κίον' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς

Ὡμοῖς ἐρείδων, ἄχθος οὐκ εὐάγκαλον·

A. 11. σκιάματος] Ita omnes libri, Ald. Baf. Xyl. B. E. Vulgo, σκιάματος:
 quod nescio unde Steph. arripuit.

B. 3. ὃν τὸ ἄνω] Sic T. V. Vulgo, ὄντα ἄνω.

B. 8. ἥς ἢ βραχυτάτη] ἥς abest ab Ald. Baf. Xyl. B. E. addunt Leonic. Schott.
 Anon. unde habuit Steph. Et sic tamen quid requiritur, forte le-
 gendum τὴν βραχυτάτην.

sublimem in aëre suspenditis,
 longe majorem Luna: sicut
 in defectibus et mora Lunæ
 in umbra quantitatem ejus
 metiuntur Mathematici. Nam
 umbra Terra minor a majore
 illuminante corpore projici-
 tur: cujus umbræ in summo
 exilitas ne Homerum qui-
 dem, ut aiunt, fefellit, qui a
 mucrone ejus noctem θοὴν, id
 est, acutam, denominavit. Et
 tamen ab hoc mucrone Luna
 in defectu occupata, triplum

suæ quantitatis spatium ad e-
 mergendum desiderat. Co-
 gita ergo quot Lunis Terra
 æqualis sit, si ejus umbra,
 qua est minima, tres Lunas
 æquat. Et tamen de Luna
 vos solliciti estis ne cadat: de
 Terra fortasse Æschylus vo-
 bis persuasit de Atlante sic
 scribens:

Terram polumque stat ille columna ful-
 ciens,
 Humerisque pondus ingens sustinet suis.

εἰ τῇ μὲν Σελήνῃ κούφος ἀὴρ ὑποτρέχει, καὶ σερεὸν ὄγκον
 οὐκ ἐχέγυος ἐνεγκεῖν, ἢ δὲ Γῆν, καὶ Πίνδαρον, “ἀδα-
 “μαντοπέδιλοι κίονες φειέχουσι,” καὶ ἀλλὰ τὸ Φαρ-
 νάκης αὐτὸς ἐν ἀδείᾳ τῷ πεσεῖν ἢ Γῆν εἶναι, οἰκτεῖρει δὲ
 τὸς ὑποκειμένους τῇ μεταφορᾷ τῇ Σελήνης Αἰθίοπας ἢ
 Ταπροβιανούς, μὴ βάρος αὐτοῖς ἐμπέσῃ τοσούτον. Καίτοι
 τῇ μὲν Σελήνῃ βοήθεια πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν, ἢ κίνησις
 αὐτῇ, καὶ τὸ ριζώδες τῇ φειαγωγῇ, ὥσπερ ὅσα τοῖς σφεν-
 δόνασις ἐντέθενται τῇ καταφορᾷ κάλυψιν ἵσχει ἢ κύκλω
 φειδύνῃσιν· ἀγχι γὰρ ἕκαστον ἢ καὶ φύσιν κίνησις ἀνὴρ ὑπὸ
 ἄλλῃ μηδενὸς ἀποτρέφῃται. Διὸ τῇ Σελήνῃ οὐκ ἀγχι ὁ
 βάρος, ὑπὸ τῇ φειφορᾷ ἢ ῥοπὴν ἐκκρεβόμενον· ἀλλὰ
 μᾶλλον ἴσως λόγον εἶχε θαυμάζειν, μένυσαν αὐτῷ παν-
 τόπασιν, ὥσπερ ἡ Γῆ, καὶ ἀτρεπτόν ἔσαν. Νῦν δὲ Σελήνῃ

C. 3. εἰ τῇ μὲν Σελήνῃ] εἰ non satis valet ad nexum. Xyl. vertit εἴτα : Amiot.
 καὶ, quod malim.

C. 10. ριζώδες] Sic Ald. B. Steph. nec mutandum duxi : licet non inepte et
 magis ad consuetudinem E. Bas. Xyl. ροιζώδες.

D. 6. ἀτρεπτόν ὄσαν] Vulgo, ἀτρεπτόν. Ald. B. E. ἀτρεπτός ἄν : quod corrup-
 tum videtur ex illa quam recepimus lectione, germana et ex T. pro-
 dita.

Ergo Lunam tenuis aër suf-
 fusus gestat, solidum onus
 portare non sufficiens : *Ter-
 ram adamante subnixæ colum-
 næ fulciunt*, ut est apud Pin-
 darum : atque ideo ne Terra
 cadat, non metuit Pharnaces,
 miseratur autem Lunæ con-
 versioni suppositos Æthiopes
 aut Taprobanos, ne in eos
 tanta moles decadat sollicitus.
 Atqui Lunæ auxilio est ne
 cadat motus quasi radice nix-

us : quomodo quæ fundis im-
 posita in orbem rotata delabi
 non sinuntur. Nam motus
 naturæ conveniens unam-
 quamque rem agit, si non ab
 alia aliqua re alio avertatur.
 Itaque Lunam non aufert gra-
 vitas quippe cujus proclivita-
 tem et lapsum excutit circu-
 laris motus : magisque rationi
 erat consentaneum, mirari si
 illa eodem semper maneret
 loco, sicut manet Terra.

μὲν ἔχει μέγαλιν αἰτίαν τῷ δαῖμον μὴ φέρεσθαι· τὴν δὲ Γῆν ἐτέρας κινήσεως ἀμοιβὴν ἔσσαν, εἰκὸς ἦν μόνῳ τῷ βαρύνοντι μῦθῳ· βαρυτέρα δὲ ἐστὶ τῇ Σελήνης, οὐχ ὅσῳ μείζων, ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον, ἅτε δὴ ἀπὸ θερμότητος καὶ πύρρῳσι ἐλαφρῶς γεγενημένης. Ὅλως δ' εἴκειν ὅτι ὧν λέγεις ἡ Σελήνη μᾶλλον, εἰ πῦρ ἐστὶ, Γῆς δεῖσθαι καὶ ὕλης, ἐν ἣ βέβηκε καὶ παρῳήφυκε, καὶ συνέχει καὶ ζωπυρεῖ τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ ἐστὶ πῦρ χωρὶς ὕλης διανοηθῆναι σωζόμενον, Γῆν δὲ φατέ ὑμεῖς ἀνὸς βάσεως καὶ ρίζης διαμένειν. Πάνυ μὲν οὖν, εἶπεν ὁ Φαρνάκης, τὸν οἰκεῖον καὶ κατὰ φύσιν τόπον ἔχουσιν, ὥσπερ αὐτὸ τὸ μέσον· οὗτος γὰρ ὅστις περὶ ὃν ἀντερείδει πάντα τὰ βάρη ῥέποντα, καὶ φέρεῖ, καὶ σπινεύει πανταχόθεν· ἡ δὲ ἀνω χώρα πᾶσα καὶ ἐπὶ δεξιῇ γῶδες ὑπὸ βίας ἀναρρίφειν, εὐθὺς ἐκθλίβει δαῖμον, μᾶλλον δὲ ἀφίησιν ἢ πέφυκεν οἰκεία ῥοπή καταφερόμενον.

E. 6. τὸν οἰκεῖον—τὸ μέσον] Verba locis turbata suis, iisdemque ita restituenda, τὸν μέσον τόπον ἔχουσιν ὥσπερ αὐτῇ οἰκεῖον καὶ κατὰ φύσιν. E.—ὥσπερ αὐτῇ αὐτὸ τὸν μέσον: in uno τὸν consentit Ald.

Nunc vero quod Luna huc non fertur, id magnam habet causam: Terram, quæ omni alio caret motu, probabile est solo suo pondere cieri. Est namque Terra quam Luna gravior, non modo quia major, sed quod præterea Luna ob calorem et inflammationem levior est reddita. Omnino autem apparet ex iis quæ dixisti, Lunam, siquidem ignis est, magis indigere Terra et materie cui insit et inhæreat, et qua contineatur ac tamquam fomite alatur vis ip-

fius: non potest enim cogitari ignis, qui sine materia conservetur. Terram autem vos dicitis sine fundamento et radice perdurare. Plane, inquit Pharnaces, cum suum a natura sibi destinatum obtineat locum, nempe medium: is enim est, quo omnia gravia undique vergentia subsistunt. Superior autem regio omnis etiam si suscipiat terrenum aliquid violento motu sursum elatum, statim id elidit deorsum, aut dimittit potius naturali momento hac declinans.

ζ'. Πρὸς τὸτο ἐγὼ τῷ Λευκίῳ χρόνον ἐγένεσθαι
βελόμηνος ἀναμνησκομένη, τὸν Θέωνα καλέσας, Τίς,
ἔφην, ὦ Θέων, εἴρηκε τ' τραγικῶν ὡς ἰατροὶ

Πικρὰν πικροῖς κλίξαισι φαρμάκοις χολήν;

Ἄποκρινάμενος δὲ τῷ Θέωνος, ὅτι Σοφοκλῆς, Καὶ δοτέον,
εἶπον, ὑπ' ἀνάγκης ἐκείνοις· φιλοσόφων δὲ οὐκ ἀκχερόν,
ἀντὶ τὰ πῶτάδοξα πῶτάδοξοις ἀμύνεσθαι βέλωνται, καὶ
μαχόμενοι πρὸς τὰ θαυμάσια τ' δογμάτων, ἀτοπώτερα
καὶ θαυμασιώτερα πλάττωσιν· ὥσπερ εἶποι τ' ὅτι ὁ μέ-
σον φορὰν εἰσάγουσιν. Ἡ, τί πῶτάδοξον ἐκ ἐνέσιν; Οὐχὶ
τὴν Γῆν σφῆραν εἶναι, τηλικαῦτα βάθη καὶ ὕψη καὶ ἀνω-
μαλίας ἔχουσιν; Οὐκ ἀντίποδας οἰκεῖν, ὥσπερ θρίπας,
ἢ γαλεῶναι, τραπέντα ἀνω τὰ κατώ τῇ γῇ προσήχμε-
νες· ἡμᾶς δὲ αὐτὰς μὴ πρὸς ὀρθὰς βεβηκότας, ἀλλὰ
πλάγως ὀπμιμένους ἄπονεύοντας, ὥσπερ οἱ μεθύοντες; Οὐ
μύδρους χλιοταλάντας ἀλλὰ βάτους τῆς Γῆς φερομένους,

A. 5. προσήχμενους] Legendum, προσισχόμενους.

VII. Ad hoc ego, ut qui
vellem Lucio tempus remi-
niscendi dari, Theonem vo-
cans, Quis, inquam, tragico-
rum dixit medicos

Eluere amaro amaram bilem remedio?

Cum respondisset Theon, So-
phoclis hoc esse: Necessitas,
inquam, cogit, hoc illis ut
concedatur. Verum philoso-
phi audiendi non sunt, quan-
do absurda absurdis volunt e-
vertere, impugnantque admi-
rabiles sententias, fingendis
admirabilioribus aliis a ratione
magis etiam alienis: quemad-

modum hi nunc lationem ad
medium introducunt. Cui
quid non ineſt absurdi? Non-
ne sequitur Terram esse glo-
bum, quæ tot altitudines, pro-
funda, inæqualitates habet?
Nonne habitari eam ab an-
tipodibus, qui instar teredi-
num aut stellionum, imis cor-
porum partibus sursum obver-
ſis, Terræ adhærescant? Non-
ne nos ipsos non ad lineam
et angulos rectos ei insistere,
sed obliquos et inclinatos e-
briorum instar? Nonne mas-
ſas quæ mille talenta pendent

ὅταν ἔξικωνται πρὸς τὸ μέσον, ἴσταται μηδενὸς ἀπαν-
τωντος, μηδὲ ὑπερείδοντος; εἰ δὲ ῥύμη χάτω φερόμενοι τὸ
μέσον ὑπερβάλλοιεν, αὖτις ὀπίσω σρέφεσθαι καὶ ἀνακάμπ-
τειν ἀπ' αὐτῆς; Οὐ τμήματα δοκῶν ὑποπριζέμεντα δὲ
Γῆς ἐκατέρωθεν μὴ φέρεσθαι χάτω διαπαντός, ἀλλὰ προσ-
πίπτοντα πρὸς τὴν Γῆν ἔξωθεν ἴσως διωδεῖσθαι καὶ ἀπο-
κρύπτειν περὶ τὸ μέσον; Οὐ ῥεύμα λάβρον ὑδατος χάτω
φερόμενον εἰ πρὸς τὸ μέσον ἔλθοι σημεῖον, ὅπερ αὐτοὶ
λέγουσιν ἀσώματον, ἴστασθαι περικεραινόμενον κύκλῳ περὶ
τόλῳ, ἀπαυστον ἀώραν καὶ ἀκατάπαυστον ἀωρομήνον;
Οὐδὲ γὰρ ψευδῶς ἐνια τέτων βιάσασθαι ἂν τις αὐτὸν εἰς
τὸ δυνατόν τῇ ὀπινοίᾳ καταστῆσαι. Τῆτο γὰρ ὅτι τὰς
ἀνω, χάτω, καὶ πάντα τραπέντα πάλιν εἶ). τῆς ἀχρὶ
τῆς μέσου χάτω, τῆς δὲ ὑπὸ τὸ μέσον, αὖ πάλιν ἀνω

A. 10. φερόμενοι] Ita unus Xyl. Ceteri φερομένη.

B. 1. ἀνακάμπτειν] Ita B. E. Vulgo, ἀναπλάττειν. Baf. Xyl. ἀναπλήττειν. T.
V. ἀναπύπτειν. ἀναπαλίσθαι, T.

B. 3. ἀλλὰ προσπίπτοντα—μέσον] Disiectis partibus turbatus locus, ita ordi-
nandus corrigendusque videtur, μηδὲ πρὸς τὴν γῆν ἔξωθεν διωδεῖσθαι,
ἀλλὰ προσπίπτοντα ἔσω ἀποκρύπτεσθαι περὶ τὸ μέσον.

B. 8. ἀπαυστον] Immo, ἀπυστον.

C. 2. καὶ πάντα—εἶναι] Forte, καὶ πάντα τραπέντα, ἀνάπαλιν εἶναι.

per profundum Terræ dela-
tas, ubi ad medium pervene-
rint, nulla re occurrente aut
sustinente, tamen subsistere:
aut si motus vehementia me-
dium fuerint prætervecta,
ultro ad id reverti? Nonne
segmenta trabium ab utraque
Terræ parte abscissa, non
semper deorsum ferri, sed fo-
ris ad terram accidentia per-
trudi intro ad medium, ibique
collidi? Nonne rapidus aquæ
fluxus delapsus, ubi ad me-

dium pervenerit, quod est ip-
sorum sententia punctum cor-
poris expers, subsistit, et circa
polum illum circumfundetur,
illicque perpetuo librabitur ac
pendebit? quorum quædam
talìa sunt, ut ne per errorem
quidem in animum quisquam
ea possit inducere. Hoc vero
ipsum est inferiora facere su-
periora, et omnia invertere:
nimirum quæ sunt usque ad
centrum, deorsum, quæ infra
illud, sursum ponere. Ergo si

γενομένων. Ὡς εἴ τις συμπαθεία τῇ γῆς τὸ μέσον αὐτῆς ἔχον σάη περὶ τὸν ὀμφαλὸν ἅμα καὶ τὴν κεφαλὴν ἄνω, καὶ τὰς πόδας ἄνω ἔχειν τὴν αὐτὴν καὶ μὴ διασκάπτῃ τὴν ἐπέκεινα τόπον, ἀνακύνει αὐτὴ τὸ *^{εἶ} καὶ κέτω ἄνω-θεν ἔλκεσθαι τὸν ἀνασκαπτόμενον· εἰ δὲ δὴ τέτω τις ἀνθρώπῳ νοοῖτο, τὰς ἀμφοτέρων ἅμα πόδας ἄνω γίνεσθαι καὶ λέγεσθαι.

ή. Τοιούτων μύθοι καὶ ποσέων παραδοξολογιῶν οὐ μὰ Δία πήραν, ἀλλὰ θαυματοποιεῖ πινος ἀποσκύην καὶ πυλαίαν, καὶ ἀνωπιάμενοι καὶ παρέλκοντες, ἑτέρας φασὶν πελάζειν ἄνω τὴν Σελήνην, γῆν ἔσσαν, ἐνιδρύοντες ἕχ' ὅπως τὸ μέσον ἐστὶ. Καὶ τοι γε εἰ πᾶν σῶμα ἐμβριθὲς εἰς τὸ

C. 4. συμπαθεία] T. ἐν βάθει, ita enim habet Exempl. manu ejus scriptum; non εὐδαθεία, ut est in Indic. Græco-Lat. Verti ac si scriptum esset ἐμπιεσθεὶς τῇ γῇ.

C. 6. αὐτὸν καὶ μὴν μὴ διασκάπτῃ.] Ita distinxī ipse: μὲν sumtum ex Leonie. Schott. Anon. Exempl. Turneb. Vulgo, αὐτὸν, καὶ μὴ διασκάπτῃ.

C. 7. αὐτοῦ το * εἶναι] Hujusmodi quid requiritur, αὐτοῦ τὸ σῶμα ἄνω εἶναι.

C. 8. τὸν ἀνασκαπτόμενον] Forte τὸν mutandum in αὐτὸν, vel in αὐτὸ, scilicet σῶμα.

C. 11. παραδοξολογιῶν] Sic E. Vulgo, παραδόξων λόγων, quod est ex Leonie. Schott. Anon. Antea in Ald. Bas. Xyl. παραδόξων λογίων. B. παραδόξων λογίων.

D. 1. πήραν] Sic Exempl. Turneb. et Amiot. Vulgo, πείραν.

D. 3. πελάζειν] Præfero ex T. γελαίζειν, ut probabilius certe quam vulgatum. Proxime, ἐνιδρύοντες in omnibus libris, perperam.

D. 4. εἰς τὸ αὐτό] Forte εἰς ἑαυτό.

quis in Terram depressus, in medio ejus steterit, umbilico ad centrum locato, fiat ut simul et caput sursum, et pedes sursum habeat: et si locus in oppositam regionem effodiatur, partem aliam supra aliam infra habeat atque effossus ex superiore in inferiorem locum trahatur: et si alius contrariis vestigiis stare intelligatur, utriusque pedes sursum

tendere dicantur.

VIII. Tot igitur taliumque a communi sensu abhorrentium opinionum non peram, sed præstigiatoris alicujus circulatorisve apparatus ac tabernam, a tergo trahentes ipsi, alios risum captare dicunt, qui Lunam, quæ terra sit, non in medio sed in sublimi collocant. At enim si omne corpus grave eodem

αὐτὸ συννεύει, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ μέσον ἀντεραΐδει πᾶσι τοῖς μορίοις, οὐχ ὡς μέσον ἔσται τῷ παντός ἢ τῇ μάλλον, ἢ ὡς ὅλον, οἰκώσεσθαι μέρη αὐτῆς ὄντα τὰ βάρη, καὶ τεκμήριον * ἔστι τ' ῥεπόντων, καὶ τῇ τῆς μεσότητος πρὸς τὸν κόσμον, ἀλλὰ πρὸς τὴν Γῆν κοινωνίας τινος καὶ συμφύας τοῖς ἀποσπασμένοις αὐτῆς, ἔτι πάλιν κατὰ φερόμενοις. Ὡς γὰρ ὁ ἥλιος εἰς ἑαυτὸν ὀπιστρέφει τὰ μέρη ἐξ ὧν συνέστηκε, καὶ ἡ Γῆ τὸ λίθον ὥσπερ * προσήκοντα δέχεται, καὶ φέρει πρὸς ἐκεῖνον· ὅθεν ἐνθάδε τῷ χερόνῳ καὶ συμφύει πρὸς αὐτὴν τῶν τοιούτων ἕκαστον. Εἰ δὲ τι τυγχάνει σῶμα τῇ Γῇ μὴ προσενεμημένον ἀπ' ἀρχῆς, μηδὲ ἀπεσπασμένον, ἀλλὰ πῶς καὶ αὐτὸ σύστασιν ἔχεν ἰδίαν καὶ φύσιν, ὡς φαίνεται ἀν' ἐκεῖνοι τὴν Σελήνῃ, τί καλῶς

D. 7. καὶ τεκμήριον—κόσμον] Forte huiusmodi fuit integra scriptura, καὶ τεκμήριον τοῦ ἀνάγκη γίνεσθαι, τὴν ῥοπὴν αὐτοῖς καὶ τῇ τῆς μεσότητος πρὸς τὸν κόσμον.

D. 9. κοινωνίας τινος] τινος est ex B. E. Vulgo, πρὸς.

E. 1. ἀποσπασμένοις] Hoc Steph. dedit ex Turneb. Leonic. Schott. Anon. Ceteri, Ald. Baf. Xyi. B. E. ἀπασμένοις.

E. 3. ὥσπερ * προσήκοντα] Forte, ὥσπερ ἴδιον καὶ προσήκοντα.

E. 4. καὶ φέρει πρὸς ἐκεῖνον] Verti ac si scriptum esset, κατὰ φερόν πρὸς ἐκεῖνον: forte probabilius καὶ φέρει πῶς ἐκεῖνον, et aufert quodammodo illum.

fertur, et ad centrum suum omnibus partibus vergit, Terra non ut centrum Universi potius, quam ut totum, sibi omnia gravia ut suas partes vindicabit. Argumentum in promptu est, vergentibus non medium mundi causam esse suorum momentorum, sed cognationem cum Terra, a qua vi revulsa, rursus ad eam se conferunt. Sicut enim Sol omnes partes, ex quibus

constat, ad se convertit: sic et lapidem Terra ut sibi convenientem accipit ac proprium, quippe suo nutu lapsum ad eam. Itaque horum unumquodque temporis progressu unitur cum ea et coalescit. Quod si quod est corpus ab initio Terræ non attributum, neque ab ea revulsum, sed peculiari natura pro sese constat, qualem isti Lunam faciunt, quid obstat, quin seorsim id

χωρίς ^{τῆς} εἰ) καὶ μῦθιν περὶ αὐτὸ, τοῖς αὐτῷ πεπιεσμένον μέ-
 ρεσι καὶ συμπεπεδημένον; Οὔτε γὰρ ἡ Γῆ μέσον ἔσθαι δείκ-
 νεται τῷ παντός, ἢ τε πρὸς τὴν Γῆν τῷ ἐνταῦθα συν-
 ἀρσεις καὶ σύστασις ὑφηγείται τὸν τρόπον, ὃ μῦθιν τὰ
 ἑκὼ συμπεσόντα πρὸς τὴν Σελήνην εἰκὸς ἔστιν. Ὁ δὲ
 πάντα τὰ γέωδη καὶ βαρέα συνελαύνων εἰς μίαν χώραν
 καὶ μέρη ποιοῦν ἐνὸς σώματος, οὐχ ὁρῶ ἀλλ' οὐδὲ τί τοῖς κέ-
 φοις τὴν αὐτὴν ἀνάγκην ὅτι ἀνταποδίδωσιν, ἀλλ' ἔα
 χωρίς ^{τῆς} εἰ) συστάσεως πρὸς ποταύσαι, καὶ οὐ πάντας εἰς τὸ
 συνάγων τὰς ἀτέρας σαφῶς οἶεται δεῖν καὶ σῶμα κοινὸν
^{τῆς} εἰ) τῷ ἀνωφερῶν καὶ φλογειδῶν ἀπάντων.

925 θ'. Ἀλλ' Ἡλίον μὲν ἀπλέτες μυριάδας ἀπέχειν
 τῆς ἀνω περφορέας, φατέ, εἶπον, ὃ φίλε Ἀπολλωνίδη,
 καὶ Φωσφόρον ἐπ' αὐτῷ, καὶ Στίλβοντα, καὶ τὰς ἄλλας

F. 3. συναίρεσις] Forte, συνέρεισις.

F. 9. εἰς τοῦτο] Legendum εἰς τὸ αὐτό.

F. 10. σαφῶς οἶεται δεῖν καὶ σῶμα] Potest ferri, deleto καί: potest etiam scrip-
 tum fuisse, καὶ φῶς οἶεται δὴ ἐν καὶ σῶμα. T. ἂ φῶς.

F. 11. ἀνωφερῶν] Hoc necessario recipiendum fuit vel sine diserto librorum ad-
 sensu. Vulgo, ἀνω φορῶν ex Leonie. Schott. Anon. Antea ἀναφορῶν
 Ald. Baf. Xyl. B. E. Receptum firmat Exempl. Turneb. et con-
 jectura Xyl.

A. 2. εἶπον] Sic B. E. Vulgo, εἶπεν.

subsistat suis compactum pro-
 priis ac constrictum partibus?
 nam neque demonstratur Ter-
 ram esse medium mundi: et
 eorum quæ hic sunt corpo-
 rum ad Terram nixus et con-
 junctio ratione, ducit nos ad
 intelligentiam modi, quo ea,
 quæ ad Lunam isthic se con-
 globarunt, permanere sit pro-
 babile. Qui autem omnia ter-
 rena et gravia in unum com-
 pellit locum, facitque omnia

partes unius corporis, non vi-
 deo cur non eadem necessitate
 levia devinciat: sed sinat tot
 ignes seorsim consistere, ne-
 que censet debere universas
 in unum cogi corpus stellas,
 quod commune sit levium et
 igneorum omnium.

IX. Sed Solem quidem vos,
 mi Apollonida, innumeris sta-
 diorum millibus abesse a sum-
 mo cælo dicitis, ac Lucife-
 rum supra eum, et Mercu-

πλανήταις, ὑφιεμένους τε τῇ ἀπλανῶν, καὶ πρὸς ἀλλή-
λους ἐν ἀγασάσει μεγάλαις φέρεσθαι· τοῖς δὲ βαρέσι
καὶ γέωδεσιν ὑδεμίαν οἶεσθε τὸ κόσμον εὐρυχωρίαν παρέχειν
ἐν ἑαυτῷ καὶ ἀγάσασθαι. Ὁρᾶτε ὅτι γελοῖόν ἐστιν εἰ γῆν
οὐ φήσομεν εἶναι τιμὴν Σελήνην, ὅτι τῆς κάτω χώρας
ἀφρέσκειν, ἄστρον δὲ φήσομεν, ὁρῶντες ἀπωσμένῳ τῷ ἄνω
παιφομένῳ μυριάσι σαδίων τοσαύταις, ὥσπερ βυθὸν πῖνα
καταδεδυκῆναι· τῇ μὲν γε ἄστρον κατωτέρω τοσούτον ἐστὶν
ὅσον ὅκ' ἂν τις εἴποι μέτρον, ἀλλ' ἐπιλέπουσιν ὑμᾶς
τὰς μαθηματικὰς ἐκλογισμένους οἱ ἀριθμοί· τὸ δὲ Γῆς
τρόπον πῖνα φαύει καὶ παιφομένη πλησίον,

Ἄρματος ὥσπερ ἵχνος, ἀνελίσσεται,

φησὶν Ἐμπεδοκλῆς,

— ἢ τε περὶ ἄστρον *

ἔδ' ἔδ' τὸ σικάν αὐτῆς ὑπερβάλλει πολλάκις ἐπὶ μικρόν

A. 4. ἀλλήλους] Sic B. E. et Xyl. jam conjecerat. Vulgo, ἀνέμους.

B. 1. βυθόν] Forte, εἰς βυθόν.

B. 3. ὑμᾶς] Sic unus Xyl. qui item vertit et Amiot. Vulgo, ἡμᾶς.

B. 6. Ἄρματος — ἄστρον] Forte, Ἄρματος ὥσπερ ἂν ἵχνος ἐλίσσεται, ἢ περὶ ἄστρον
— reliqua loci pars ad sententiam necessaria, excidit.

B. 9. πολλάκις — αἰρομένη] Lego, πολλάκις ἐπὶ μικρόν αἰρομένην : sententia, quam
in Latinis reddidi.

rium aliosque planetas infe-
riores stellis inerrantibus, et
qui magnis inter se spatiis di-
visi motus suos conficiant :
ponderibus vero et terrenis
corporibus nullam putatis in
mundo inter se distantiam,
nullum spatium tribui. Vi-
detis ridiculum esse, negare
Lunam esse terram, quia dis-
tat ab inferiori regione : et di-
cere stellam eam esse : cum
tot stadiorum millibus a supe-
riore cœlo depressa, et quasi

in fundum quemdam demersa
sit? tanto quidem inferior as-
tris est, ut mensura intervalli
non possit exprimi, et vos Ma-
thematici in ea ratiocinanda
numeri deficient, Terram
quodam modo attingit, ac po-
ne eam circumvecta, veluti

Orbitam circum currus voluitur,

ut ait Empedocles,

*Quæ circum summam **

Non enim umbram ejus su-
perat quamvis multoties im-

ἀρεμνύη, τῷ παμμέγεθες ^{τῇ} εἰ) τὸ φωτίζον· ἄλλ' ἔτι
 εἴοικεν ἐν χρῶ καὶ σχεδὸν ἐν ἀγκύλαις τῇ Γῆς ἀειπολεῖν,
 ὥστε ἀντιφράττεσθαι πρὸς τὸν Ἥλιον ὑπὸ αὐτῆς, μὴ
 ὑφ' αἵμασσι τῷ σκιερῷ καὶ χθόνιον καὶ νυχθερινὸν τῷ πο-
 πον, ὅς Γῆς κληρὸς ἐστὶ. Διὸ λεκτέον οἷμα θάρρουντας
 ἐν τοῖς τῆς Γῆς ὅροις ^{τῇ} εἰ) Σελήνην ὑπὸ τῷ ἄκρων αὐτῆς
 ὅπως θαυμάσιον.

Ι. Σκόπη δὲ, τὰς ἄλλας ἀφείας ἀπλανεῖς καὶ πλανή-
 τας, ἀ δέεικνυσιν Ἀρίσταρχος ἐν τῷ περὶ μεγεθῶν καὶ ὑπο-
 σημάτων, ὅτι τὸ τῷ Ἥλιῳ ὑπόσημα τῷ ἀποσημάτος τῇ
 Σελήνης, ὃ ἀφέθηκεν ἡμῶν πλέον μὴ ἢ ὀκτώχαιδεκαπλά-
 σιον, ἔλαττον δὲ ἢ εἰκοσαπλάσιόν ἐστι· καίτοι ὁ τῇ Σελήνην
 ὅπως μήκιστον ἄρων, ἀπέχειν, φησὶ, ἡμῶν ἕξ καὶ πενήντα πλά-
 σιον τῇ ἐκ τῷ κέντρους τῇ Γῆς, αὕτη δ' ὅτι πεντάρων μυρι-
 άδων, καὶ κατὰ τὰς μέσους ἀναμετρεῖσθαι καὶ ὑπὸ ταύτης

C. 2. νυχθερινὸν] νυκτερινὸν B. E.

D. 2. ἀπέχειν] Sic B. T. Vulgo, ἀπέχει.

minutam discessu a Terra ob
 Solis illustrantis magnitudi-
 nem; sed ita videtur proxime,
 et fere in ulnis Terræ circum-
 agi, ut Terra lumen Solis ei
 obstruat, quando non attollit
 sese supra umbrosam hanc, ter-
 restrem et nocturnam regio-
 nem, quæ est Terræ sorte
 concessa. Itaque arbitror no-
 bis audacter dicendum, in Ter-
 ræ terminis esse Lunam; ideo-
 que ab hujus extremis lumini
 Lunæ officii.

X. Considera porro, om-
 missis aliis inerrantibus et va-
 gis, quæ demonstrat Aristar-

chus libro De Magnitudini-
 bus et Intervallis. Solis sci-
 licet a Luna distantia ad in-
 tervallum quo a nobis ea abest
 majorem esse rationem octo-
 decupla, minorem vigecupla:
 et tamen qui Lunæ minimam
 altitudinem tribuunt, eam fa-
 ciunt tantam, ut Lunæ a no-
 bis distantia Terræ semidia-
 metrum quinquagies sexies
 contineat: est autem linea a
 centro ad superficiem terræ
 quadraginta millium, si eos se-
 quimur, qui medium tenuer-
 unt in assignandis mensuris:
 unde ratiocinari licet, Solem

συλλογιζομένης, ἀπέχῃ ὁ Ἥλιος τῇ Σελήνῃ πλέον ἢ τετρακισχιλίας τριάκοντα μυριάδας. Οὕτως ἀπόκειται τῇ Ἥλῃ διὰ βάρος, καὶ τοσούτο τῇ Γῇ προσκεχώρηκεν, ὥστε εἰ τοῖς τόποις τὰς οὐσίας διαιρετέον, ἡ Γῆς μοῖρα καὶ ὥρα (προσκαλεῖται) Σελήνην, καὶ τοῖς πρὸς Γαῖαν πλάσμασι καὶ σώμασιν ὁπίδινός ἐστι καὶ ἀγχιτείαν καὶ γειτνίασιν. Καὶ ἔθεν, οἶμαι, πλημμελοῦμεν, ὅτι τοῖς ἄνω πρὸς γροθιομένοις βάθος τοσούτον καὶ ἀστάθμημα δίδοντες ἀπολείπομεν τινα καὶ τῷ χάτῳ πεδρωμένην καὶ πλάτος ὅσον ἐστὶν ἀπὸ Γῆς ὅτι Σελήνῃ. ἔτε γὰρ ὁ πρὸς ἄκραν ὁπφάνειαν τῇ ἐραντῇ μόνῃ ἄνω, τὰλλα δὲ χάτῳ πρὸς γροθῶν ἅπαντα, μέτριός ἐστιν ἔτε ὁ τῇ Γῇ, μᾶλλον δὲ ὁ τῷ κέντρῳ, τὸ χάτῳ πεδρωμένων ἀνεκτός. Ἄλλα καὶ κινητικο * ταύτῃ ἀστάθμημα τὸ δεόν ὁππρωθύντος τῇ

D. 8. τοῖς τόποις] Sic E. Xyl. Vulgo, τότε τόποις.

E. 7. ἀλλὰ καὶ κινητικο * ταύτῃ] A sententia non multum, credo, aberravimus: forte ne a verbis quidem valde aberraverimus ita corrigendo, ἀλλὰ καὶ κινητικωτάτην καὶ μονιμωτάτην δεῖ ποιεῖν τὴν τάξιν, ἄλλως τε ταύτῃ διάστημα κ. τ. λ.

a Luna amplius quam quadragies millena stadia, et trecenta millia abesse stadiorum. Tam longe est a Sole remota Luna ob gravitatem, et tam prope ad Terram collocata. Quare si locis dividendæ sunt naturæ, profecto Terræ portio et regio Lunam sibi vindicat, hancque ea sibi et res terrenæ jure cognationis et vicinitatis petunt propriam. Neque vero arbitror nos peccare quicquam, si iis quæ superiora vocantur corporibus tantum

intervallum tribuentes, inferioribus quoque spatium aliquod suæ conversionis concedimus, quod est a Terra ad Lunam usque. Nam et is modum egreditur, qui solam cœli superficiem extremam supra, reliqua omnia infra esse dicit: neque tolerari potest, qui Terra, atque adeo centro ejus inferiorem locum circumscribit. Sed oportet ordinem inducere eum qui maxime ad motum efficiendum et ad diuturnitatem valeat; intervallum debi-

κόσμος διὰ μέγεθος. Πρὸς δὲ τὸν ἀξιῶντα πᾶν εὐθὺς
ἀνω καὶ μετέωρον ^{εἰ} τὸ ἀπὸ τῆς Γῆς, ἕτερος ἀντιχεῖ
ἔτι πάλιν, εὐθὺς εἶναι χάτω ὃ ἀπὸ τῆς ἀπλανῆς περι-
φορᾶς.

ια'. Ὅλως δὲ πῶς λέγε⁹, καὶ τίνας, ἡ Γῆ μέση κεῖ-
ται; Τὸ γὰρ πᾶν ἀπειρόν ἐστι· τῷ δὲ ἀπείρῳ μήτε ἀρ-
χὴν ἔχοντι, μήτε πέρας, καὶ περιέχει μέσον ἔχειν· πέρας
γὰρ πῶς καὶ ὃ μέσον· ἡ δὲ ἀπειρία, περάτων τέρησις. Ὁ
δὲ μὴ τῷ παντός ἀλλὰ τῷ κόσμῳ μέσῃν ^{εἰ} τὴν Γῆν
ἀποφανόμενος ἡδὺς ἐστίν, εἰ μὴ καὶ τὸν κόσμον αὐτὸν ἐνέ-
χου⁹ ταῖς αὐταῖς ἀπορίαις νομίζῃ· ὃ γὰρ πᾶν, ἐδὲ τέτω
μέσῳ ἀπέλιπεν, ἀλλὰ ἀνέστιος καὶ ἀνίδρυτός ἐστιν ἐν
926 ἀπείρῳ κενῷ φερόμενος πρὸς ὁδὸν οἰκεῖον, εἰ ἄλλην πινὰ
τῷ μένειν αὐτὴν εὐρέμενος ἔσηκεν, οὐ καὶ τὴν τῷ τόπῳ

F. 3. κεῖται] Legendum, κεῖσθαι.

F. 7. μέσῃν] Xyl. μέσον: voluit μέσον, ut vertit, at γῆν excidisse putem. Re-
liqua difficultas non Emendationem, sed interpretationem, desiderat.

A. 1. εἰ ἄλλην] Malim ἢ ἄλλην: quale quid Xylander vertendo significavit, et
habent T. V.

tum concedente ob magnitudi-
nem mundo. Qui vero pos-
tulat ut omne sursum esse di-
catur et sublime quod est su-
pra Terram: ei alius occinet
statim, hac lege deorsum de-
bere haberi quidquid est infra
stellarum fixarum globum.

XI. Denique quo pacto di-
citur, Terram in medio jacere,
cujus tandem rei? Nam Uni-
versum quidem infinitum est:
infinito, neque principium
neque finem cum habeat, non
convenit habere medium: nam

ipsum quoque centrum extre-
mitas quædam sive terminus
est: infinitas privatio est ter-
minorum. Qui autem non
Universi, sed mundi medium
putat Terram, facetus est, si
non censet mundum eadem te-
neri difficultate: nam ne huic
quidem medium est ab Uni-
verso relictum, cum lare et
fundamento carens in infinito
feratur inani ad nihil quod na-
turæ ipsius sit accommoda-
tum: aut si subsistat, aliam
manendi causam invenerit

φύσιν. Ὅμοια καὶ περὶ Γῆς καὶ περὶ Σελήνης εἰκάζειν πρὸς
 παρέστιν, ὡς ἑτέρα πρὸς ψυχῇ καὶ φύσιν μᾶλλον * διαφοραί,
 τῆς μὲν ἀτρεμύσεως ἐν αὐτῇ, τῆς δὲ καὶ φερεμύσεως. Ἄνευ
 δὲ τούτων, ὅρα μὴ μέγα τι λέληθεν αὐτῆς. Εἰ γὰρ ὅπο-
 στον ἔστι καὶ ὅτι ἀνὲς ἐκτὸς γένῃ τῆς κέντρος τῆς Γῆς, ἄνω ὅστις
 ἔστιν ὅστις τῆς κόσμου χάτω μέρος, ἀλλ' ἄνω καὶ ἡ Γῆ καὶ
 τὰ ὅτι Γῆς, καὶ πᾶν ἀπλῶς σῶμα ὃ κέντρῳ περικείμενον
 ἢ περικείμενον ἄνω γίνῃ· χάτω δὲ μόνον ὃν ἐν, τὸ ἀσώ-
 ματον σημείον ἔχειν, ὃ πρὸς πᾶσαν ἀντικείμενον τῷ
 τῆς κόσμου φύσιν ἀναγκαῖον· εἴγε δὴ τὸ χάτω πρὸς τὸ
 ἄνω καὶ φύσιν ἀντίκειται. Καὶ ἔτι τούτο μόνον τὸ ἀποπον,
 ἀλλὰ καὶ τῷ αἰτίᾳ σπόλλυσι τὰ βάρη, δι' ἣν δεῦρο
 κατ' ἄρρεπτα καὶ φέρεται· σῶμα μὲν γὰρ ἔστιν ὅστις κάτω πρὸς
 ὃ κινεῖται· τὸ δὲ ἀσώματον, ἔτε εἰκός, οὔτε βέλοισι,

A. 3. καὶ περὶ Γῆς] Additum ex E.

A. 4. μᾶλλον * διαφοραί] Forte, ὡς ἑτέρα πρὸς, ψυχικῇ μᾶλλον ἢ φυσικῇ καὶ τοπικῇ,
 διαφοραί—.

A. 6. ὅποσον οὖν καὶ ὅτι ἀν] Lego, ὅτι ἀν καὶ ὅποσον οὖν—.

B. 2. ὃ πρὸς πᾶσαν] Lego, ὃ πρὸς πᾶσαν—.

quam loci naturam. Eadem
 licet de Terra et Luna conji-
 cere, alia potius, et animali
 quam naturali aut locali diffe-
 rentia, alteram hic quiescere,
 alteram in motu versari. Præ-
 ter hæc vero considera, an
 non magna res ipsos fugerit.
 Si enim quidquid quocumque
 modo extra centrum Terræ
 est, dici oportet supra esse, nul-
 la pars mundi infra erit: sed
 supra fuerit et Terra et om-
 nia quæ ei incumbunt, et
 simpliciter quodvis corpus

centro circumpositum: infra
 autem unicum illud corporis
 expers punctum, atque hoc
 necesse erit omni mundi natu-
 ræ opponi: quando superum
 et inferum naturæ ratione in-
 vicem opponuntur. Neque
 hoc duntaxat est in hac re ab-
 surdum: sed causam quoque
 gravia perdunt, ob quam de-
 orsum vergant atque ferantur,
 cum nullum sit infra corpus ad
 quod moveantur: nam quod
 corporeum non est, id neque
 probabile est, neque ipsi vo-

ποσαύτιν ἔχειν δύναμιν ὥστε πάντα κατὰλείπειν ἐφ' ἑαυτὸν,
 καὶ περὶ αὐτὸ συνέχειν. Ἀλλ' ὅμως ἀλογον εὐρίσκεται καὶ μα-
 χόμενον τοῖς πράγμασι, ὃ ἀνω τὸν κόσμον ὅλον ἔχει, τὸ δὲ
 κἄτω μὴδὲν ἄλλ' ἢ πέρας ἀσώματον καὶ ἀδιάστατον· ἐκείνο
 δὲ εὐλογον, ὡς λέγομεν ἡμεῖς, τῷ τε ἀνω χώρῳ, καὶ τῷ
 κἄτω πολλὴν καὶ πλάτος ἔχουσιν διηρῆσθαι.

c β'. Οὐ μὲν ἄλλα γένετες, εἰ βέλῃ, ὡς αὖ φύσιν ἐν
 ἔργῳ τοῖς γένεσι τὰς κινήσεις ὑπάρχειν, ἀτρέμα, μὴ
 τραγικῶς, ἀλλὰ πράως σκοπῶμεν, ὅτι τὸτο τὸ Σελήνην
 εἰ δεικνύσι γῆν μὴ οὖσαν, ἀλλὰ γῆν ὅπερ μὴ πέφυκεν
 εἶναι. Ἐπεὶ καὶ ὁ πῦρ ὁ Αἰτναῖον ὑπὸ Γῆν ὡς αὖ φύσιν
 εἶναι, ἀλλὰ πῦρ ἐπὶ καὶ τὸ πνεῦμα τοῖς ἀσχοῖς περιληφ-
 θέν, ἐστὶ μὲν ἀνωφερὲς φύσις καὶ κῆρον, ἥκει δὲ ὅπερ μὴ
 πέφυκεν ὑπ' ἀνάγκης. Αὐτὴ δὲ ἡ ψυχὴ, ὡς Διὸς,
 εἶπον, οὐ ὡς αὖ φύσιν τῷ σώματι συνειρκεῖται βραδεῖ τα-
 χεῖα καὶ ψυχρῷ πυρώδης, ὥσπερ ἡμεῖς φατέ, καὶ ἀόρατος

B. 9. Ἀλλ' ὅμως] Corrigendum, ἄλλως δὲ—.

C. 9. εἶπον] Sic E. Vulgo, εἶπεν.

lunt, tanta esse vi prædium,
 ut omnia ad se trahat et circa
 se contineat. Interim ergo ra-
 tioni hoc et ipsis rebus repug-
 nans manebit, totum mundum
 supra esse, infra nihil, excepto
 corporis et divisionis experte,
 termino. Illud vero consenta-
 neum est quod nos dicimus,
 superis et inferis regionibus
 satis ampla esse spatia tributa.

XII. Sed tamen, si ita vis,
 ponamus contra naturam in
 cælo terrestribus motum tri-
 bui: sensim jam, non tragice,
 sed leniter, agendum hoc con-

fideremus, hinc non demon-
 strari Lunam non esse terram,
 sed terram alieno a sua natura
 loco sitam. Quandoquidem
 ignis etiam Ætnæus contra
 naturam infra Terram est, ig-
 nis tamen est: et utribus con-
 tentus aër natura levis est,
 sursumque effertur, necessario
 tamen eo cogitur, quo ultro
 non ferretur. Ipsa autem, Dii
 boni, anima an non contra
 suam naturam inclusa tenetur
 corpori tardo et frigidus, ignea
 ipsa, vobis auctoribus, et sensu
 nullo videnda? neque tamen

ἀσθητῶ; ἀλλ' ὅτε οὖν σῶματι ψυχὴν μὴ λήροισιν
εἶναι μηδέν, οὐ χρῆμα θεῖον ὑπὸ βρίθους, ἢ πάχους,
ἔρανον τε πάντα καὶ γῆν καὶ θάλασσαν ἐν ταυτῇ περι-
λύνται, καὶ διίστάμενον εἰς σάρκας ἥκειν καὶ νῦρα καὶ μυ-
ελούς, καὶ παθῶν μυρίων μετ' ὑγρότητος. Ὁ δὲ Ζεὺς ἡμῶν
ἔστος, οὐ τῇ μὲν αὖτ' φύσει χρώμενος ἐν ὅσῃ μέγα πῦρ
καὶ συνεχές, νυκτὶ δὲ ὑφείται καὶ κέχαμπται, καὶ διεσχημά-
τιστα, πᾶν χεῖμα γερνῶς καὶ γινόμενος ἐν ταῖς μετὰ-
βολαῖς; Ὡστε ὅρα καὶ σκόπει, δαιμόνιε, μὴ μετὰς
καὶ ἀπάγων ἔχαστον ὅπερ πέφυκεν εἶναι, ἀλλ' αὖτις πᾶν
κόσμον φιλοσοφῆς, καὶ τὸ νῆκος ἐπάγης ὃ Ἐμπεδοκλέης
τοῖς πρῶτοις μαῖλλον δὲ τῶν παλαιῶν κινήσας Τιτῶνας
ὅτι τ' φύσιν, καὶ Γίγαντας, καὶ τὴν μυθικὴν ἐκείνῃ καὶ
φοβεράν ἀκοσμίαν καὶ πλημμέλειαν ὀπίδδεν ποδῆς, χω-

C. 12. οὐ χρῆμα θεῖον—ὑγρότητος] Manifestum, turbata hæc esse: probabile, ita restituenda: οὐ χεῖμα θεῖον οὐρανόν τε πάντα καὶ γῆν καὶ θάλασσαν περιπολῶν τε καὶ διίστάμενον, ὑπὸ βρίθους ἢ πάχους μετὰ ὑγρότητος ἐν ταύτῃ ἥκειν εἰς σάρκας καὶ νῦρα καὶ μυελούς καὶ παθῶν μυρίων ἀρχάς.

D. 3. Ζεὺς ἡμῶν] Xyl. Amiot. ἡμῶν. Vulgatum ferri potest.

D. 4. ἐν ἑστῇ] Sic T. Vulgo, ἐνεστῇ.

E. 3. ποδῆς] Sic E. Vulgo, πονῆς.

idcirco dicimus animam corpore aboleri, aut esse nihil, non rem divinam quæ toto cælo, omni terra marique pervagatis, in carnes, ossa, medullasque subeat contrahens cum humore gravitatem et crassitiem, et infinitis perfectionibus fiat obnoxia. Jam ille vester Jupiter nonne sua natura est unus et continuus ignis? et tamen nunc se demisit, atque inflexit, omniumque colorum formam accipit

in se per omnigenas mutationes. Proinde vide tu, homo belle, ne transferens et abducens unumquodque eò, ubi natura illi locum videtur assignasse, quandam dissolutionem mundi commenteris, et litem Empedocleam rebus immittas: aut potius priscos illos excites contra naturam Titanes et Gigantes, fabulosamque illam et terribilem confusionem atque errores introducas seorsim omne grave, om-

ρίς τὸ βαρὺ πᾶν, καὶ χωρίς * ὃ κοῦφον,

Ἐνθ' οὕτ' ἡελίοιο δεδίττεται ἀγλαὸν εἶδος,
Οὐδὲ μὲν οὐδ' αἴης λάσιον γένος οὐδὲ θάλασσα,

ὥς φησιν Ἐμπεδοκλῆς, οὐ Γῆ θερμότητος μετέχεν, οὐχ
Ἰδὼρ πνεύματος, οὐκ ἄνω τι τῆς βαρέων, οὐ κατώ τι τῆς
κούφων, ἀλλ' ἀκρατοὶ καὶ ἀτοργοὶ καὶ μονάδες αἱ τῶν ὅλων
ἀρχαί, μὴ παροσέμεναι σύγκρισιν ἑτέρα πρὸς ἑτέραν,
μηδὲ κοινωνίαν, ἀλλὰ φεύγουσαι καὶ ἀποσπρεφόμεναι, καὶ
φερόμεναι φορέας ἰδίας καὶ αὐθάδεις, ἔπως εἶχον ὥς ἔχει
πᾶν οὗ θεὸς ἀπεσι, κατὰ Πλάτωνα, τέττιν, ὥς ἔχει
τὰ σώματα νῦν καὶ ψυχῆς ἀπολιπέσης· ἀχρὶς οὗ τὸ
ἡμερτὸν ἦκεν ὅτι τιὼ φύσιν ἐκ παρνοίας, φιλότητος ἐγ-
927 γονομένης, καὶ Ἀφροδίτης, καὶ Ἐρωτος, ὥς Ἐμπεδοκλῆς
λέγει, καὶ Παρμενίδης, καὶ Ἡσίοδος, ἵνα καὶ τόπους ἀ-
μείψαντα, καὶ δυνάμεις ἀπ' ἀλλήλων μεταλαβόντα, καὶ

E. 4. χωρίς * τὸ κοῦφον] Forte nil excidit, forte unum διαθήσας vel simile verbum.

ne leve ponens :

Non hic jam Solis species formosa ti-
metur,

Non terræ hirsutum genus, aut salsi
maris unda :

ut ait Empedocles : quo tem-
pore non terra caloris erat par-
ticeps, non aqua spiritus : ni-
hil gravium sursum, levium
deorsum movebatur : sed mix-
tionem fugientes, et ab omni
conjunctione abhorrentes res,
solitariaeque eae, quae principia
rerum censentur, non admit-
tentes ullam contemperatio-
nem altera alterius, omnem

communicationem averfantes,
suisque peculiaribus et contu-
macibus contentae motibus, eo
modo habebant, quomodo se
habet quidquid a quo Deus
abest, ut Plato dixit : hoc est,
sicut se habent corpora ani-
mis destituta et mente : donec
desiderabilis facultas a Provi-
dentia venit in naturam, ami-
citiāque iis, Venerem, et
Amorem indidit : ut Empe-
docles, Parmenides, Hesiodus
cecinerunt ; ut locum mutan-
tes res, et usque alterius facul-
tate impertita, aliae mansio-

τὰ μὲν, κινήσεως, τὰ δὲ μονῆς ἀνάγκαις εἰσδεθέντα, καὶ
καταβιασθέντα πρὸς τὸ βέλπιον, ἧς οὐ πέφυκεν, εἰ-
δύναι καὶ μεταστῆναι * ἁρμονίαν καὶ κοινωνίαν ἀπεργάσῃ
τῷ παντός.

γ'. Εἰ μὲν γὰρ οὐδ' ἄλλο τι τῷ τῷ κόσμῳ μερῶν
πρὸς φύσιν ἔχεν, ἀλλ' ἔχαστον ἢ πέφυκε κείται, μηδε-
μῖα μεθιδρύσεως, μηδὲ μετακοσμήσεως δεόμενον, μηδὲ
ἐν ἀρχῇ δεηθὲν, ἀπορῶ τί τῆς προνοίας ἔργον ὅτιν, ἢ
τίνας γέροντες ποιητῆς καὶ πατὴρ δημιουργὸς ὁ Ζεὺς ὁ Β
ἀριστοτέχνας. Οὐ γὰρ ἐν στρατοπέδῳ τακτικῶν ὄφελος,
ἐπεὶ εἰδείη τῷ στρατωτῷ ἕκαστος ἀφ' ἑαυτοῦ τάξιν τε
καὶ χώραν καὶ καιρὸν οὐ δεῖ λαβεῖν καὶ διαφυλάσσειν
ἐδὲ κηπευῶν, οὐδὲ οἰκοδόμων, εἰ πῇ μὲν αὐτὸ τὸ ὕδωρ
ἀφ' αὐτοῦ πέφυκεν ἐπείναι τοῖς δεομένοις καὶ κατάρ-
δειν ὑπερρέον, πῇ δὲ πλίνθι καὶ ξύλῳ καὶ λίθοι ταῖς χτ'

A. 6. μεταστῆναι *—παντός] Lacuna possit expleri voce ἀεζάμενα, vel simili:
τῷ παντός; additum ex B. E. Forte etiam, nil excidit e loco stellula
notato, et nexus constituendus interpunctione, ut fecimus et verti-
mus.

A. 9. κείται] Forte, ἔκειτο.

B. 1. ὁ ἀριστοτέχνας] ὁ additum ex E.

nis, aliæ motus necessitatibus
illigatæ, et ex naturali ad me-
liorem statum adactæ conce-
dere atque mutari, concentum
quendam societatemque Uni-
versi conficerent.

XIII. Etenim si nulla mun-
di pars præter naturam fuit
adfecta, sed unumquodque ita
jacet ut natum est, nulla tran-
slatione, nulla mutatione in-
digens, quibus ne initio qui-
dem opus habuerit; miror

quodnam sit munus Providen-
tiæ, aut quid fecerit pater ille,
et Princeps Opifex, Jupiter.
Non enim in exercitu opus
est scientia ordines instruendi,
si sua sponte quis militum
noverit suum locum, ordinem,
et stationem, quam accipere
debeat et tueri: neque usus
erit hortulanis aut qui domos
ædificent, si ibi aqua ultro
adfluat plantis rigatione indi-
gentibus, hic lateres, ligna, et

φύσιν χρώμενα ῥοπαῖς καὶ νεύουσιν ἐξ ἑαυτῶν, καὶ ἀλαμβάνειν
 τὴν ὁροσκήσαν ἀρμονίαν καὶ χώραν. Εἰ δὲ ἔτος μὲν ἀντικρὺς
 ἀναρρεῖ τὴν ὁρόνοιαν ὁ λόγος, τῷ θεῷ δὲ ἡ τάξις τῶν ὄντων
 ὁροσκή καὶ διαρρεῖν, τί θαυμαστὸν οὕτω πτελάχθαι καὶ διηρ-
 μύσθαι τὴν φύσιν, ὡς ἐνταῦθα μὲν πῦρ, ἐκεῖ δὲ ἄστρα, καὶ πάλιν
 ἐνταῦθα μὲν Γῆν, ἄνω δὲ Σελήνην ἰδρύσθαι, βεβαιότερον τῷ
 καὶ φύσιν ὅτι καὶ λόγον δεσμωτήριον ληφθεῖσαν. Ὡς εἶγε
 πάντα δεῖ ταῖς καὶ φύσιν ῥοπαῖς χρῆσθαι καὶ φέρεσθαι καθ'
 ὃ πέφυκε, μηδ' Ἡλίου κυκλοφορεῖσθαι, μήτε Φωσφόρος,
 μηδὲ τῶν ἄλλων ἀστέρων μηδεῖς ἄνω γὰρ, ἢ κύκλῳ, τὰ κύφα
 καὶ πυροδὴ καίνεσθαι πέφυκεν. Εἰ δὲ τοιαύτην ἕξασταλὴν
 ἡ φύσις ἔχει ὥστε τὸν τόπον, ὥστε ἐνταῦθα μὲν ἄνω φέρεσθαι
 φερόμενον τὸ πῦρ, ὅταν δὲ εἰς τὸ ἕρπενον ὥσπερ ἀγένηται, τῇ
 δυνάμει συμπεριτρέφεσθαι, τί θαυμαστὸν εἰ καὶ τοῖς βαρέσι
 καὶ γέωδεσιν ἐκγενομένοις συμβέβηκεν ὡσαύτως εἰς ἄλλο

B. 8. ῥοπαῖς] Sic T. Vulgo, τροπαῖς.

C. 4. δεσμωτήριον] Nescio quomodo, displicet. An δεσμῷ σωτηρίως, vel δεσμῷ
 περιληφθεῖσαν.

C. 9. τὸν τόπον] τὸν additum ex E.

C. 10. φερόμενον] præstat poni post παραγίνεται.

D. 1. ἐκγενομένοις] Lego, ἐκεῖ γενομένοις.

lapides naturalibus motionibus
 per se in locum concinnita-
 temque desideratam coeunt.
 Sin est, ut hæc ratio palam
 tollat Providentiam, Deoque
 rerum dispositio et divisio con-
 venit: quid mirum sic ordina-
 tam esse et concinnatam natu-
 ram, ut hic ignis, ibi astra,
 rursumque hic Terra, supe-
 rius Luna sit collocata, arc-
 tiore rationis quam naturæ
 vinculo constricta? Alioqui,
 si omnia naturalibus debent

ferri momentis, neque Sol
 jam in orbem revolvatur, ne-
 que Lucifer, neque aliorum
 ullum astrorum: sursum enim,
 non secundum circulum ferri
 levita et ignea naturæ instinc-
 tus jubet. Si vero hanc natu-
 ra admittit varietatem in loco-
 rum mutatione, ut hic ignis
 suo motu semper sursum ten-
 dat, quando autem cœlum at-
 tigit, cum ejus rotatione cir-
 cumagitetur; quid mirum, si
 etiam illuc delata gravia et

κινήσεως εἶδος ὑπὸ ὧν διερχόμενος ἐκνευκῆσθαι; Οὐ γὰρ δὴ τῆς μὲν ἐλαφρῶν τῇ ἀνω φορᾷ ἀφαιρῆσθαι τὰ ἔρ-
νῳ κατὰ φύσιν ὅτι, τῆς δὲ βαρέων καὶ κάτω ῥεπόντων
οὐ δύναται κρατεῖν, ἀλλὰ ποτε ἐκείνα διωάμει καὶ
ταῦτα μετακοσμήσας, ἐχρήσατο τῇ φύσιν αὐτῆς ὅτι
τὸ βέλπιον.

ιδ'. Οὐ μὲν ἄλλ' εἰ γε δεῖ τὰς κατὰ δεδωλμύνας
ἐξῆς * δόξας ἀφέναι, ἥδη δὲ φαινόμενον ἀδεῶς λέγειν, ἐδὲν
εἴκειν ὅλας μέρους αὐτὸ κατὰ ἑαυτὸ τάξιν ἢ γέσιν ἢ κίνη-
σιν ἰδίαν ἔχειν, ἢν ἂν τις ἀπλῶς κατὰ φύσιν παρατη-
ρεύσειεν. ἄλλ' ὅταν ἕκαστον οὗ χάριν γέρονε, καὶ πρὸς ὃ
πέφυκεν, ἢ πεποιήται, τότε παρέχει χρησίμως καὶ οἰ-
κείως κινέμενον ἑαυτὸ, καὶ πάχον ἢ ποιοῦν ἢ ἀφαιρούμενον
ὥς ἐκείνῳ πρὸς σωτηρίαν ἢ κάλλος ἢ δύναμιν ὁπτιτήδειον
ὅτι, τότε δοκεῖ τῇ κατὰ φύσιν χώραν ἔχειν καὶ κίνησιν καὶ

D. 5. ἀλλὰ ποτε] Forte, ἀλλὰ τῇ αὐτῇ: certe hæc sententia requiritur.

D. 9. ἐξῆς * δόξας] Forte nil excidit: immo perperam accidit ἐξῆς, errore li-
brarii e δόξας natum: vitii suspicione posterior librarius ductus con-
tinuo lacunæ signum adjecit.

terrena in aliud motus genus
coerceantur ab ambiente ea
cælo? Non enim profecto id
fert natura cæli, ut levia sur-
sum ferri prohibeat, gravia et
deorsum inclinantia compes-
cere nequeat. Sed utrorum-
que natura ita utitur, ut eam
in melius convertat.

XIV. Verum enimvero, si
quod videtur nobis impavide
est dicendum, omiſſis iis opi-
nionibus quorum habitus ser-
va nostra fecit iudicia; appa-

ret nullam Universi partem
ipsam a se ordinem, situm,
motumve habere ita propria,
ut absolute naturalia possint
dici. Sed quando unumquod-
que, si cujus rei gratia ortum
factumve est, ei se utiliter mo-
vendum accommodet, et vel
ad agendum, vel ad patiendum
et adficiendum ita se præbeat,
ut ejus salutis, pulchritudinis et
facultati congruit, tunc vide-
bitur naturæ convenienter col-
locari, moveri, affici. Etenim

διάθεσιν. Ὁ γοῦν ἄνθρωπος, ὡς ὅτι τῆς ὄντων ἑτέραν
 καὶ φύσιν γεγενῶς, ἄνω μὲν ἔχει τὰ ἐμβριθῆ καὶ γεώδη
 F μάλιστα περὶ τῆ κεφαλῆν, ἐν δὲ τοῖς μέσοις τὰ θερμά
 καὶ πυρώδη· τῆς δὲ ὀδόντων οἱ μὲν ἀνώθεν, οἱ δὲ κατώ-
 θεν ἐμφύονται, καὶ ὁσδέτεροι ὡς αὖ φύσιν ἔχουσιν· ὁσδὲ τῶ
 πυρὸς τὸ μὲν ἄνω περὶ τὰ ὄμματα σποτίλβον καὶ φύ-
 σιν ὅτι, τὸ δ' ἐν κοιλίᾳ καὶ καρδίᾳ ὡς αὖ φύσιν, ἀλλ'
 ἕκαστον οὐκείως καὶ χρησίμως τέτακται.

Ναὶ μὲν κηρύκων τε λιθορρέϊνων χελύων τε,

καὶ παντὸς ὁσρέε φύσιν, ὡς φησιν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, κατα-
 μανητάνων

Ἐνθ' ὅψει χθόνα χρωτὸς ὑπέρτατα ναιετάουσιν·

καὶ οὐ πῖέζει τὸ λιθῶδες, ἐδὲ καταθλίβει πλὴν ἕξιν ἐπι-
 28 κέμδμον, ἐδὲ γε πάλιν τὸ θερμὸν ὑπὸ καφότητος εἰς τῆ
 ἄνω χώραν σποπλάμδμον οἷχεται· μέμικ' δὲ πως πρὸς
 ἀλληλα καὶ συντέτακται καὶ πλὴν ἑκάστου φύσιν.

E. 6. ὡς ἐπὶ] Lego, ὡς εἴ τι.

homo, quo non ulla alia res
 magis juxta naturam est facta,
 in sublimi habet maxime gra-
 via et terrestria, circa caput:
 in mediis calida et ignita:
 dentium superne alii, alii in-
 ferne sunt nati, neutri contra
 naturam: neque ignis, qui su-
 pra ex oculis emicat, secun-
 dum naturam est, contra na-
 turam is qui in corde et ven-
 triculo: sed quodvis horum
 congrue est utiliterque ordi-
 natum. Quin omnium ostre-
 orum considera naturam, at-

que, ut utar verbis Empedo-
 clis,

*Inspice tergigraves conchas quandoque
 marinas:*

*Buccinus exemploque obducta chelys
 tibi saxo*

*Esse potest, summo ut videas in corpore
 terram.*

neque lapidea opprimunt aut
 affligunt habitum corporis cui
 incumbunt, neque contra ca-
 lor levitate sua sursum evolans
 abit: sed omnia sunt com-
 mixta, inter seque composita,
 pro rei cujusvis natura.

ιέ. Οὕτως οὖν εἰκὸς ἔχειν καὶ τὸν κόσμον, εἴγε
 δὴ ζῶν ὅτι, πολλαχοῦ γῆν ἔχοντα, πολλαχοῦ δὲ
 πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ πνεῦμα, ὅσα ἔξ ἀνάγκης ἀποτεθ-
 λιμμένον ἀλλὰ λόγῳ διακεκοσμημένον. Οὐδὲ γὰρ ὁφ-
 θαλμὸς ἐνταῦθα τῷ σώματός ὅστιν ὑπὸ καφρότητος
 ἐκπιαθεῖς, ὅδ' ἡ καρδία τῷ βάρει ὀλισθοῦσα πέπ-
 τωκεν εἰς τὸ γῆθος, ἀλλ' ὅτι βέλπιον ἦν οὕτως ἐκάτε-
 ρον τετάχθαι. Μὴ τοίνυν μήτε τῷ τοῦ κόσμου με-
 ρῶν νομίζωμεν μήτε τῇ ἐνταῦθα κείῳ συμπεσοῦσαν
 ἀφ' ἑαυτοῦ βάρος, μήτε τὸν ἥλιον, ὡς ᾤετο Μιτρώδωρος ὁ
 Χίος, εἰς πλὴν ἀνω χώραν ἀσκῶ δίκην ὑπὸ καφρότητος
 ἐκλεθλίφθαι, μήτε τὰς ἄλλας ἀτέρας ὥσπερ ἐν ζυγιστά-
 μοῦ ἀφ' ὧν ῥέψαντας, ἐν οἷς εἰσι γερονέναι τόποις.
 Ἀλλὰ τῷ καὶ λόγον κρατοῦντος, οἱ μὲν ὥσπερ ὄμματα
 φωσφόρα τῷ προσώπῳ τῷ παντός ἐνδεδεμένοι πεπο-
 λῶσιν. ἥλιος δὲ καρδίας ἔχων δύναμιν, ὥσπερ αἷμα
 καὶ πνεῦμα ἀφ' ἑαυτοῦ πέμπει καὶ διασκεδάννυσιν ἔξ ἑαυτοῦ θερ-
 μότητα καὶ φῶς. Ἡ δὲ καὶ θαλάσση χρῆται φύσιν ὅ

XV. Quamobrem proba-
 bile est mundum etiam, si qui-
 dem animal est, multis in par-
 tibus terram habere, in multis
 aquam, ignem, aërem: non
 necessitate aliqua elisa hæc eo,
 sed ratione ita disponente.
 Nam neque oculus isthac in
 parte corporis est, levitate eo
 compulsus sua, neque cor sua
 gravitate in pectus delapsum
 est: sed utrumque ita collo-
 catum, quia hoc modo erat
 conducibilis. Non ergo pu-
 tenus de mundi partibus Ter-

ram huc pondere suo prolap-
 sam, Solem, ut putabat Metro-
 dorus Chius, utris in morem
 sursum levitate sua elisum, aut
 reliquas stellas veluti in bi-
 lance momento facto ea in
 quibus sunt loca occupavisse.
 Etenim ratione prævalente,
 stellæ, tanquam luciferi oculi,
 in facie Universi insertæ cir-
 cumferuntur. Sol autem qui
 cordis habet vim, ex sese ca-
 lores et lumen tanquam san-
 guinem diffundit. Terra et
 mari natura utitur, sicut ani-

κόσμος, ὅσα κοιλία καὶ κύτει ζῶν· Σελήνη δὲ Ἡλίου
 μετὰ καὶ Γῆς, ὥσπερ καρδίας καὶ κοιλίας ἦπαρ, ἢ τι μαλ-
 θακὸν ἄλλο σπλάγχχνον, ἐγκειμένη, τίω τε ἀνωθεν ἀ-
 λείαν ἐνταῦθα διαπέμπει, καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἀναδυμιάσας
 πέφει πνὶ καὶ καθαρόσιν λεπτιύουσα περὶ ἑαυτὴν ἀναδίδω-
 σιν· εἰ δὲ καὶ πρὸς ἄλλα ὅ γε ὧδες αὐτῆς καὶ σερμένιον
 ἔχει πνὰ πρόσφορον χρείαν, ἀδήλον ἡμῖν. Ἐν παντὶ
 δὲ κρατεῖται βέλτιον τὸ κατηναγκασμένον. Τί γὰρ ἔγω
 λάβωμιν, ἔξ ὧν οὗτοι λέγουσι, τὸ εἶκος; Λέγουσι δὲ,
 ὅτι αἵθερος τὸ μὲν αὐροειδὲς καὶ λεπτὸν ὑπὸ μανότητος
 ἔρανόν γεγενῆσθαι· ὃ δὲ πυκνωθὲν καὶ σπειληθὲν, ἄστρα,
 τῶν δὲ τὸ νωθρότατον εἶναι τίω Σελήνῳ καὶ θολε-
 ρώτατον. Ἀλλ' ὅμως ὁρᾶν πάρεστιν οὐκ ἀποκεκριμένην
 τῷ αἵθερι τὴν Σελήνην, ἀλλ' ἐπὶ πολλῷ ἐν τῷ περὶ αὐ-
 τῷ ἐμφερομένην, πολλὴν δὲ ὑφ' ἑαυτῷ ἔχουσαν ἀνέ-

C. 2. Σελήνη] Sic omnes libri: Σελήνην operæ vitio Steph. et tres Græco-Latinæ.

C. 9. κρατεῖται] Lego, κρατεῖ τὸ βέλτιον τοῦ κατηναγκασμένου.

D. 6. ἀνέμων * δινεῖσθαι] Forte ἀνέμων βίαν, ὑφ' ἧς ἄλλα τε εἶκος ἐστὶ δινεῖσθαι.

Certe huiusmodi quid, aut hoc ipsum, præferam supplemento notato
 ex T. V. αἰθεροειδὴ οὐσίαν σπῆκται, τῷ καὶ αὐτοῖς δινεῖσθαι: in quo
 nil video nisi παραδιέρωμα: et novas turbas.

mal ventriculo et vesica. Lu-
 na Soli et Terræ interposita,
 sicut jecur inter cor et ven-
 triculum, aut aliud molle vis-
 cus insitum, calorem hac de-
 mittit, et quæ hinc exhalantur
 coquendo purgandoque ad se
 extollit: an ejus terræ partes
 et soliditas etiam ad alia habe-
 ant accommodatam rationem,
 nobis non constat. Univer-
 sitas rerum ita se habet, ut ra-
 tio melioris necessitatem sibi

subiectam habeat. Quid e-
 nim ex illorum dictis proba-
 bile eliciemus? Dicunt æthe-
 ris partes lucidas et tenues
 ob raritatem esse cælum fac-
 tas: densatas et coactas, astra,
 quorum ignavissimum et tur-
 bidissimum sit Luna. Et ta-
 men videre licet, Lunam non
 esse ex aëre secretam: sed e-
 tiamnum in multo qui circa
 ipsam est moveri, magnam-
 que habere infra se ventorum

μων * δινείσθαι καὶ κομήσας. Οὕτως οὐ ταῖς ῥοπαῖς σεση-
κωται καὶ βάρος καὶ κερφότητα τῶν σωμάτων ἔχουσιν,
ἀλλ' ἐτέρῳ λόγῳ κεκόσμηται.

17'. Λεχθέντων δὲ τούτων, καμῖ τῷ Λευκίῳ τὸ λό-
γον ὡς διδόντος, ὅτι τὰς ἀποδείξεις βαδίζοντος τῷ δόγ-
ματος, Ἀριστοτέλης μειδιάσας, Μαρτύρομαι, εἶπεν, ὅτι
τὴν ὡσαύταν ἀντιλογία ἀπεποίησα πρὸς τὴν αὐτὴν μὲν ἡ-
μίπυρρον εἶναι τὴν Σελήνῳ ὑποπνευμένης, κοινῇ δὲ τῶν σω-
μάτων τὰ μὲν ἄνω, τὰ δὲ κατω ρέπειν ἕξ ἑαυτῆς φάσ-
κοντας· εἰ δ' ἔτι τις ὁ λέγων κύκλῳ τε κινεῖσθαι κατὰ
φύσιν τὰ ἄστρα, καὶ πολλὴν παρηλλαγμένης οὐσίας (εἰ) τῶν
τετάρων, οὐδὲ ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὅτι μνήμιον ἡμῖν, ὥστε
ἐμέ τε παραγμάτων ἀπηλλάχθαι καὶ * Λεύκιον * ὡς
ᾤετο, εἶπεν, ἀλλὰ τὰ ἄλλα μὲν ἴσως ἄστρα, καὶ τὸ ὅλον

E. 4. κοινῇ δὲ τῶν σωμάτων] Lego, κοινῇ δὲ πρὸς τὰς τῶν σωμάτων.

E. 7. εἶναι τῶν τετάρων] Lego, εἶναι τῆς τῶν τετάρων.

E. 8. οὐδὲ ἀπὸ τύχης] Nexus orationis requirit οὐκ ἀπὸ τύχης, sed aliquid etiam
amplius de quo nunc non liquet.

F. 1. ἀπηλλάχθαι καὶ *—ὡς ᾤετο] Forte, ἀπηλλάχθαι καὶ σέ, ὡς Λεύκιος. Καὶ ὁ
Λεύκιος, οὐκ ὡς ᾤετο,—.

F. 2. τὰ ἄλλα] Sic B. E. τ' ἄλλα T. Anon. Vulgo, τε ἄλλα.

vim, qua et aliis contingit
volvi, et cometis. Adeo non
momentis gravitatis aut levi-
tatis unumquodque corpus
penditur, sed alia ratione dis-
posita atque ordinata sunt.

XVI. His ego dictis, quum
Lucio successionem differendi
mandassem, jam ad demon-
strationes tendente disputa-
tione, Aristoteles subridens,
Testor, inquit, totam tuam
disputationem fuisse contra eos
qui Lunam semiigneam fa-

ciunt, communiter autem con-
tra illos qui corpora alia sur-
sum, alia deorsum vergere su-
apte sponte ponunt. Id autem
ne fortuito quidem nobis ve-
nit in memoriam, esse qui di-
cat astra cum in orbem natura
sua revolvi, tum diversæ a qua-
tuor elementis esse naturæ, ut
et mihi supersedere labore li-
ceat. Tum Lucius, Minime,
inquit, O bone: nam reliqua
fortassis astra et totum cœ-
lum vobis ponentibus natura

ἔρανόν εἰς πῖνα φύσιν καθαρὰν καὶ εἰλικρινῆ, καὶ ὅτι καὶ πάθος ἀπὸ πηλασθῆναι μέλας οὖτος τιθεμένων ὑμῖν, καὶ κύκλον ἄλγος δι' οὗ καὶ ἀτελευτήτης περιφορᾶς, * οὐκ ἂν τις ἐν γὰρ πᾶσι νῦν ἀφ' ὧν ἀρχαί, καίτοι μυρίων ἐσὼν ὑπορίων. Ὅταν δὲ καταβάλλων ὁ λόγος οὕτω γίγῃ ὅτι Σελήνης, οὐκ ἐπιφύλατται τὴν ἀπάθειαν ἐν αὐτῇ, καὶ τὸ χάλλος ἐκείνου τῷ σώματι. Ἀλλ' ἵνα τοὺς ἄλλας ἀνωμαλίας καὶ διαφορὰς ἀφῶμεν, αὐτὸ τῷ ὅτι διαφανόμενον πρόσωπον, πάθει τινὶ ὅτι ἐσθίας, ἢ ἀναμίξει πως ἑτέρας ὁπτιγόνου· πάθει δὲ καὶ τὸ μινύμενον ἀποβάλλει γὰρ τὸ εἰλικρινές, βία τῷ χέρονος ἀναπιμπλάμενον. Αὐτῆς δὲ νοθείαν καὶ τάχως ἀμβλύτητα, καὶ τὸ θερμὸν ἀδρανές καὶ ἀμαυρὸν, ὥς, καὶ τὸν Ἴωνα,

— μέλας οὐ πεπαίνεται βότρυς,

εἰς τὴν θησομέδα πλὴν ἀσθενείαν αὐτῆς καὶ πάθος, εἰ

F. 4. ὑμῖν] Sic T. V. Vulgo, ἡμῖν.

F. 5. περιφορᾶς * ἂν ἂν] Forte excidit κινεῖσθαι.

F. 7. ὁ λόγος] Ita omnes ante Steph. libri, Ald. Bas. Xyl. B. E. Vulgo, ὁ ἥλιος.

F. 7. οὕτω] Forte, οὕτως.

esse pura et sincera, omnisque mutationis et affectionis vacua, ac motu circulari prædita, ideoque et nunquam desinente conversione, nemo in præsentia repugnaverit, quamquam innumeræ sunt difficultates. Quando autem ista ratio deorsum traducta Lunam attigerit, non jam immunitatem perpeffionum in ea tueri, ejusque corporis pulchritudinem potest. Sed, ut reliquas inæqualitates et discrimina omittamus, ipsa illa in Luna

apparens facies, affectione quadam substantiæ, aut admixtione qualicunque alterius naturæ accidit. Patitur autem aliquid, omne quod miscetur, dum suam amittit sinceritatem, ac vi a deteriore natura occupatur. Ipsius porro Lunæ tarditatem, et celeritatis retusionem, tum caloris inefficacitatem et obscuritatem, quo, ut Ion ait,

— nigra non maturatur uva,

quid aliud quam imbecillitatem dicemus et affectionem, si

πάθος αἰδῶ σῶματι, καὶ ὀλυμπίῳ μέτεστιν; "Ολως γάρ,
ὦ φίλε Ἀριστοτέλες, γῆ μὲν οὔσα πάγκαλόν τι χρῆμα
καὶ σεμνὸν ἀναφάνεται καὶ κεκοσμημένον· ὥς δὲ ἄστρον,
ἢ φῶς, ἢ τι σῶμα θεῖον καὶ οὐράνιον, δέδια μὴ ἄμορφος
ἢ καὶ ἀπρεπής, καὶ καταιχύνουσα τὴν χαλὴν ἐπανυμῖαν·
εἰ γὰρ τῆς ἐν οὐρανῷ τοσούτων τὸ πλήθος ὄντων μόνη
φωτὸς ἄλλοτεῖς δεομένη περίεσι, κατὰ Παρμενίδην,

Αἰεὶ παπταίνουσα πρὸς αὐγὰς ἡλίου.

Ὁ μὲν οὖν ἑταῖρος ἐν τῇ διατριβῇ τῷτο δὴ τὸ Ἀναξ-
αγόρειον ἀποδεικνύς, ὥς "Ἡλίου ἐντίθησι τῇ Σελήνῃ
"τὸ λαμπρὸν," κῆρυγμασεν· ἐγὼ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ
ἐρῶ ἀπὸ ὑμῶν ἢ μετ' ὑμῶν ἔμαθον, ἐκὼν δὲ πρὸς
τὰ λοιπὰ βαδίσματι. Φωτίζεσθαι ποίνω τὴν Σελήνην,
ὅχι ὥς ὕδρον ἢ κρύσταλλον, ἐλάμψει καὶ ἀσφαίσις ὁ
Ἡλῖος, πιθανόν ὅστιν ἔστ' αὖ καὶ σύλλαμψίν πιναι καὶ

A. 12. περίεσι] Sic E. et margo B. Vulgo, περιέσι.

B. 3. ἐντίθησι] Sic B. E. T. Vulgo, ἀντίθησι. Xyl. et Anon. ἀνατίθησι.

quidem affectio corpori fem-
piterno et cœlesti accidit?
Omnino, mi Aristoteles, terra
quatenus est, res pulcherrima,
admiranda, et probe ornata vi-
detur esse Luna: sin ut astrum
eam, lumenque, aut corpus
divinum ac cœleste consideras,
metuo ne deformis, atque tur-
pis sit, et pulchram appella-
tionem dedecoret. Siquidem
in cœlo tam multis astris hæ-
rentibus, sola ipsa alieno indi-
get lumine, ut ait Parmeni-
des,

Et semper Solis radius adversa tuetur.

Ac focius quidem noster in
disputatione cum illud Anaxa-
gorem demonstrasset, *Solem
Lunæ suum splendorem imper-
tiri*, laudatus est. Ego autem
hæc non dicam, quæ a vobis,
aut una vobiscum didici: sed
dedita opera ad id quod reli-
quum est me conferam. Pro-
babile est ergo Lunam non
vitri aut crysalli in morem il-
luminari, Sole eam suo perlu-
cente et illustrante lumine:
neque rursus quadam fulgoris

συναυασμὸν, ὥσπερ αἱ δ᾽ ἄδρες αὐξομένη τῷ φωτός· ἔγω
 γὰρ ὁδὸν ἥτιον ἐν νεμύσιαις ἢ διχρημύσιαις ἔσται παν-
 στέλιμος ἡμῖν, εἰ μὴ τέρας μινδὲ ἀντιφράττει τὸν ἥλιον,
 ἀλλὰ δέεισιν ὑπὸ μανότητος, ἢ κατὰ σύγκρασιν εἰς-
 λάμπει καὶ συνεξάπτει περὶ αὐτὴν τὸ φῶς. Οὐ γὰρ
 ὅτι ἐκκλίσθης ὁδὸς ἄποτροφὰς αὐτῆς, ὥσπερ ὅταν ἢ
 διχότομος καὶ ἀμφίκυρτος ἢ μινωειδῆς, αἰτιάσθαι περὶ
 τὴν σιόδον· ἀλλὰ καὶ γὰρ αἰθέρῳ, φησὶ Δημόκριτος,
 ἰσαμένη τῷ φωτίζοντος ὑπολαμβάνει καὶ δέχεται τὸν
 ἥλιον· ὥτε αὐτὴν τε φαίνεσθαι καὶ ἀφαινεῖν ἐκείνον
 εἰκὸς ἦν. Ἡ δὲ πολλὰ δὲ τὸ ποιεῖν· αὕτη τε γὰρ
 ἀδελφὸς ὅτι πτωχεύει, καὶ ἐκείνον ἀπέκρυψε καὶ ἠφάνισε
 πολλάκις,

—— ἀπεσκεύασε δὲ οἱ αὐγὰς,

ὥσπερ φησὶν Ἐμπεδοκλῆς,

D Ἐγὼ αἶαν καδύπερθεν, ἀπεσκήφωσεν δὲ γαίης

C. 12. ἀπεσκεύασε δὲ οἱ αὐγὰς] Haud scio an hæc sit ipsius Plutarchi inter-
 pretatio et quasi anticipatio Empedoclei loci.

et luminis coitione, ut cum
 faces lumine augentur. Sic
 enim non minus in novilunio
 quam cum dimidius orbis no-
 bis illustratus apparet, toto
 orbe refulgens nobis videre-
 tur: si non cohibet neque ob-
 struit Solis radios, sed is ob
 raritatem transit, aut per com-
 mixturem illucet in illam il-
 liusque lucem accendit. Non
 enim, ut cum dividuo, aut u-
 trinque gibbo orbe Luna cer-
 nitur, declinationes ejus et a-
 versiones pro causa possunt

poni, ita hoc etiam in novilu-
 nio facere licebit; cum tunc
ad amissim, ut ait Democri-
 tus, subjecta illustranti, exci-
 piat Solis lumen. Itaque tum
 et fulgere ipsa debebat, et Sol
 per eam pellucere: quod tan-
 tum abest ut fiat, ut cum ipsa
 in coitu obscura sit, tum sæ-
 penumero Solem quoque ab-
 scondat:

Dissepit in terram radios cum desuper
 ejus,
 Et terræ spatium tam latum lumine
 privat,

Τόσων, ὅσωντ' εὖρος γλαυκώπιδος ἔπλετο μήνης,

καθάπερ εἰς νύκτα καὶ σκότῳ, οὐκ εἰς ἄστρον ἕτερον *
τῷ φωτὸς ἐμπεσόντῳ. Ὁ δὲ λέγει Ποσειδάωνιος, ὡς
ὑπὸ βάθους τῆ Σελήνης οὐ περαίνονται δι' αὐτῆς τὸ τῷ
Ἡλίῳ φῶς πρὸς ἡμᾶς, ἐλέγχεται καταφανῶς· ὁ γὰρ
ἀὴρ ἀπλετος ὢν, καὶ βάθος ἔχων πολλαπλάσιον τῆ Σε-
λήνης, ὅλος ἔξηλιούται καὶ καταλάμπεται ταῖς αὐγαῖς.
Ἀπολείπεται τοίνυν ὁ τῷ Ἐμπεδοκλέει, ἀνακλάσθαι
πρὶν τῷ Ἡλίῳ πρὸς τὴν Σελήνῃ γίνεσθαι τὸν ἀνταῦθα φω-
τισμὸν ἀπ' αὐτῆς. Ὅθεν ὅδε θερμὸν ὅδε λαμπρὸν
ἀφικνεῖται πρὸς ἡμᾶς, ὥσπερ ἦν εἰκὸς, ἔξάφνης καὶ
μίξεως * φῶτων γεγεννημένης· ἀλλ' οἷον αἱ τε φωναὶ καὶ
ταῖς ἀνακλάσθαι ἀμαυροτέρην ἀναφάνησι τὴν ἡχὴν τῷ
φθέγματι, αἱ τε πληγαὶ τῷ ἀφαλλομένῳ βελῶν
μαλακώτεροι πρὸς πίπασιν,

D. 2. γλαυκώπιδος ἔπλετο] Sic E. Xyl. Vulgo praeputere ἔπλετο γλαυκώπιδος.

D. 3. ἕτερον * τῷ φωτὸς] Lego, ἕτερον τοιοῦτον, τοῦ φωτὸς ἑ.

D. 8. ὅλος] Sic E. Leonic. Vulgo, ὅλως.

E. 4. μίξεως * φῶτων] Lacuna nulla est notata in B. Xyl. parvula, duarum fere
literarum, in E. Forte excidit τινός.

*Quam latum glaucae Lunae complectitur
orbis,*

ut ait Empedocles: perinde
ac si in noctem et tenebras,
non in aliud astrum, lumen
Solis incidisset. Quod autem
dicit Posidonius, *Lunae pro-
funditatem in causa esse, cur
per eam Solis lumen non pene-
tret*, id evidenter refellitur.
Aër enim quantumvis im-
mensus, et qui multis modis
quam Luna est profundior,
totus tamen solaribus radiis

illustratur. Relinquitur ergo
Empedoclis sententiam esse
veram: nempe reflexione lu-
minis Solaris ad Lunam, hic
ab illa res illuminari: unde
fit, ut neque calidum neque
splendidum ad nos lumen per-
veniat: quod futurum vide-
batur, si inflammatio et per-
mixtio luminis fieret. Sed
quemadmodum reculsæ voces
obscuriorem soni Echo faci-
unt: et ictus a resultantibus
telis languidiore accidunt:

Ἦς αὐγὴ τέψασα σεληναίης κύκλον εὐρύν,

ἀοιδῇ καὶ ἀμυδρὰν ἀνάρροισιν ἶχει πρὸς ἡμᾶς, ἀφ' τὴν
κλάσιν ἐκλυομένης τῆς δυνάμεως.

ΙΖ'. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Σύλλας, Ἀμέλει ταῦτα, εἶ-
F πειν, ἔχει πινὰς πιθανότητας· ὁ δὲ ἰσχυρότατον ὅτι τῶν
ἀντιπιπτόντων, πότερον ἔτυχε πινὸς πρᾶμυθίας, ἢ παρ-
ῆλθεν ἡμῶν τὸν ἑταῖρον; Τί τῷτο λέγεις, ἔφη ὁ Λεύ-
χιος, ἢ τὸ πρὸς τ' διχότομον ἀπορούμενον; Πάνυ μὲ οἶω,
ὁ Σύλλας εἶπεν· ἔχῃ γάρ τινα λόγον ὃ πάσης ἐν ἴσας
γωνίας γνομένης ἀνακλάσεως, ὅταν ἡ Σελήνη διχοτομοῦσα
μεσουρανή, μὴ φέρεσθαι ὃ φῶς ὅπῃ Γῆς ἀπ' αὐτῆς,
ἀλλὰ ὀλισθαίνειν ἐπέκεινα τῆς Γῆς· ὁ γὰρ Ἥλιος ὅπῃ τῷ
930 ὀρίζοντος ὦν, ἀπτεται τῇ ἀκτίνι τῆς Σελήνης· διὸ καὶ κλασ-
θεῖσα πρὸς ἴσα, ὅπῃ θάτερον ἐκπεσεῖται πέρας, καὶ
οὐκ ἀφήσῃ δεῦρο τ' αὐγὴν· ἢ διασροφὴ μεγάλη καὶ πα-
ράλλαξις ἔσται τῆς γωνίας, ὅπερ ἀδύνατόν ἐστιν. Ἀλλὰ νῦν

F. 6. διχοτομοῦσα] Forte, διχότομος οὔσα.

F. 7. μεσουρανῇ] Sic B. E. T. V. Anon. Vulgo, μεσουρανία.

*Sic Lunæ fugiens fulgor Titanius or-
bet,*

imbecillum hebetemque de-
fluxum ad nos dimittit, ob
infractiōnem vi debilitata.

XVII. Sub hæc Sylla: Sa-
ne, inquit, aliquam hæc veri-
similitudinem habent: quod
vero validissimum est eorum,
quæ contra objiciuntur, an
jam est aliquo pacto explica-
tum, an vero fefellit socium
nostrum? Quid, inquit Lu-
cius, aliud dicis, quam quod
de Luna dimidia quæritur?

Hoc ipsum, aiebat Sylla: ha-
bet enim rationem, ut, cum
omnis reflexio fiat ad æqua-
lem angulum, a Luna dimidia
medium cœli tenente, lumen
non feratur in Terram, sed ad
latus ejus delabatur. Sol e-
nim in horizonte constitutus,
radiis suis Lunam tangit ita-
que is fractus ad æquales an-
gulos in alterum relidetur ex-
tremum, neque huc splendo-
rem dimittet: alioqui oportet
magnam diversitatem anguli
fieri, quod est nefas. At me

Δία, εἶπεν ὁ Λεύκιος, καὶ τὸτο ἐρρήθη· καὶ πρὸς γε Με-
νέλαον ἀποβλέψας ἐν τῷ διαλέγεσθαι τὴν μαθηματικὴν,
Αἰσχύνουμαι μὲν, ἔφη, σοῦ παρόντος, ὃ φίλε Μενέλαε,
γέσιν ἀναιρεῖν μαθηματικὴν, ὥσπερ θεμέλιον τοῖς κατοπ-
τηκοῖς ὑποκειμένῳ πρᾶγμασιν· ἀνάγκη δὲ, εἶπεν,
ὅτι ὁ πρὸς τὰς ἴσας τείνεσθαι γωνίας ἀνάκλασιν πᾶ-
σαν, ἔτε φαινόμενον αὐτόθεν, οὔτε ὁμολογούμενον ὅστιν·
ἀλλὰ διαβάλλει μὲν ὅτι τῇ κυρτῇ κατόπτρῳ, ὅταν B
ἐμφάστως ποιεῖ μείζονας ἑαυτῇ πρὸς ἐν ὃ τῆς ὀψέως
σημεῖον· διαβάλλεται δὲ τοῖς διπλῆχοις κατόπτροις, ὧν
ἑπικλιθέντων πρὸς ἀλλήλα καὶ γωνίας ἐντὸς γενομένης,
εἰσάγει τῇ ὀπίπεδον διττῆς ἐμφασιν ἀποδίδωσι, καὶ
ποιεῖ τέτταρας εἰκόνας ἀφ' ἑνὸς προσώπου, δύο μὲν ἀν-
τιπρόφους τοῖς ἑξώθεν ἀριστεροῖς μέρεσι, δύο δὲ δεξιοφανεῖς

A. 9. ἀνάγκη δὲ, εἶπεν, ὅτι] Lego, ἀνάγκη δὲ εἰπεῖν, ὅτι.

A. 10. τείνεσθαι] Rectius sit γίνεσθαι, ut modo.

B. 3. ὧν ἐπικλιθέντων] Sic T. Anon. Vulgo, ὡς ἐπικριθέντων.

B. 5. διττῆς] διττὴν T. V. probabiliter.

B. 6. δύο μὲν ἀντιπρόφους—κατόπτρων] Turbata, sic restituenda videntur, δύο μὲν ἀριστεράς, δύο δὲ δεξιοφανεῖς, τὰς μὲν ἀντιπρόφους τοῖς ἑξώθεν μέρεσι, τὰς δὲ ἀμαυράς ἐν βάθει τῶν κατόπτρων.

hercle, inquit Lucius, et hoc dictum est a socio nostro, et inter differendum Menelaum mathematicum intuens vereor inquit, mi Menelaë, thesin mathematicam istam evertere, quæ fundamenti instar catoptricæ subjacet de speculorum caussis et rationibus doctrinæ: necesse tamen est ut dicam, nam reflexionem fieri ad æquales angulos, neque sensui apparet, neque in confesso est.

Sed primum in curvis speculis hæc positio improbat, cum res majores quam sunt videntur, reflexione facta ad unum visus punctum. Fallit deinde etiam in duplicibus speculis, cum duobus inter se confertis ad angulum, utraque superficies duplam speciem reddit: fiuntque quatuor imagines ab una facie, duæ dexteræ, duæ sinistrae, ex utroque illo genere duæ adversæ exterioribus

ἀμαυρὰς ἐν βάθει τῆ κατόπτρων. Ὡν τὴ γένεσιν τὴ αἰτίαν
 c Πλάτων ἀποδίδωσιν· εἶρηκε γὰρ ὅτι τῆ κατόπτρου ἐνθεν καὶ
 ἐνθεν ὕψος λαβόντος, ὑπαλλάττειν αἱ ὀφθαλμοὶ τὴ ἀνά-
 κλασιν ἀπὸ τῆς ἐτέρων ὅτι ἴατερα μεταπίπτουσιν. Εἰ-
 περ οὖν τὴ ὀφθαλμοὶ αἱ μὲν εὐθὺς πρὸς ἡμᾶς * ἀνατρέ-
 χουσιν, αἱ δὲ ὅτι ἴατερα μέρη τῆ κατόπτρων ὀλισθαίνου-
 σαι πάλιν ἐκείθεν ἀναφύονται πρὸς ἡμᾶς, οὐ δυνατόν
 εἶναι ἐν ἴσας γωνίας γίνεσθαι πᾶσας ἀνακλάσεις, ὅσας
 ὁμοίως χωρῶντες ἀξιοῦσιν αὐτοῖς τοῖς ἀπὸ τῆ Σελήνης ὅτι
 γῆν φεραμένης ρεύμασι τὴν ἰσότητά τῆς γωνιῶν ἀναιρεῖν,
 d πολλῶν τῆτο ἐκείνη πιθανώτερον εἶναι νομίζοντες. Οὐ μὲν
 ἀλλὰ, εἰ δεῖ τῆτο χαρίζεσθαι τῇ πολλὰ δὴ φίλη γεω-
 μετρία καὶ δοῦναι, πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς περιβωμῶν
 ταῖς λειότησι συμπέμπειν ἐσόπτρων εἰκὸς εἶναι· ἡ δὲ Σε-

B. 8. κατόπτρων. Ὡν] Inter has duas voces vulgo legitur, inficeta repetitio superiorum verborum, ὅταν ἐμφάσεις ποιῇ μείζονας αὐτῶν πρὸς ἐν τὸ τῆς ὀφθαλμοῦ σημείον· διαβάλλεται δέ: ac deinceps lacuna ante proxima Ὡν τῆς—. Et vitium et remedium notarunt T. et Schott.

C. 4. πρὸς ἡμᾶς * ἀνατρέχουσιν] Aut nihil excidit, aut ἀπὸ τῶν κατόπτρων.

C. 7. ἀνακλάσεις, ὅσας ὁμοίως χωρῶντες] Vitium quin adfit, non dubium est: quale sit, non liquet. Exempl. T. Leonic. Schott. Anon. ἀνακλάσεις ὥς ὁμοίως χωρῶντες: quod a correctoris manu esse videtur. Forte ad veram scripturam propius accedat huiusmodi conjectura, ἀνακλάσεις ὅσαι ὁμοίως χωρῶνται. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ἀξιοῦσιν κ. τ. λ.

faciei partibus, duæ obscuræ in profundo speculorum. Quæ cur fiant, Plato causam reddidit. Dixit enim, speculo hinc inde elevato visus reflexionem variare, ab una in alteram parte recidentem. Si ergo imaginum illæ statim ad nos recurrunt: quæ vero in alteram speculi partem delabuntur, rursum inde ad nos feruntur; fieri non potest ut

omnes reflexiones quæ simul Visu recipiuntur ad æquales accendant angulos. Alii contendunt, defluxibus, qui a Luna in Terram feruntur, æqualitatem angulorum tolli, hoc illo censentes multo esse probabilius. Enimvero ut hoc demus et gratificemur percaræ nobis geometriæ; primum fieri id par est in speculis ad unguem lævigatis: at Luna

λήνη πολλὰς ἀνωμαλίας ἔχει καὶ τραχύτητας, ὥτε ταῖς αὐγὰς ὑπὸ σώματος μεγάλου περισφουρνύας ὑψέσιν ἀξιολόγοις, ἀνπλάμψις καὶ διαδόσθς ἀπ' Ἀλλήλων λαμβάνουσιν, ἀνακλᾶσθαι τε παντοδαπῶς καὶ περιπλέκεσθαι, καὶ συνάπην αὐτῶν ἑαυτῇ τ' ἀνταύγειαν, οἷον ὑπὸ πολλῶν φερουμένην πρὸς ἡμᾶς κατόπλων. Ἐπειτα καὶ πρὸς αὐτῇ τῇ Σελιῶν ταῖς ἀνακλάσθς ἐν ἴσταις γωνίαις ποιῶμεν, ὅκ ἀδύνατον φερουμένης ἐν διαστήματι τοσούτω ταῖς αὐγὰς, κλάσθς ἶσχειν καὶ περιολιαθῆσθς, ὥς συγκεῖσθαι καὶ λάμπειν τὸ φῶς. Ἐνιοὶ δὲ καὶ δεικνύουσι γράφοντες, ὅτι πολλὰ τ' φώτων ὅπ' ἐπὶ γῆν ἀφίησι κατὰ γραμμὴν ὑπὸ τ' κεκλιμένην ὑποταθείσης· σκιδωρεῖσθαι δὲ ἅμα λέγοντι ἀσάφιστα, καὶ ταῦτα πρὸς πολλὰς, ἐκ ἐνῆν.

ἡ. Τὸ δ' ὅλον, ἔφη, θαυμάζω πῶς τ' διχότομον ἐφ' ἡμᾶς κινῶσιν, ἐμπέπτυσαν μὲν τ' ἀμφικύρτε καὶ τ' μνη-

E. 3. συγκεῖσθαι] Præstat, συγχεῖσθαι.

E. 5. κατὰ γραμμὴν—ὑποταθείσης] Forte corrigendum, κατὰ γραμμῆς ὑπὸ τὴν κεκλιμένην ὑποταθείσης. An item ἐπὶ γῆν mutandum in αὐγὴν?

E. 9. ἐμπέπτυσαν] Forte, ἐκπέπτυσαν, ut reddidi. Mox αὐτῆς legendum pro αὐτῇ.

multas habet inæqualitates, asperitates multas; ut fulgores, qui a magno corpore accidunt altitudinibus non exiguis, invicem resplendere possint, et omnimodè reflecti, implicari, resplendentiamque inter se continuare, quasi a multis ea ad nos ferretur speculis. Deinde, ut reflexionem ponamus ad ipsam Lunam fieri æqualibus angulis; tamen fieri potest ut radii per tantum spatium delati frangantur et de-

labantur, ut lumen componatur et splendeat. Sunt qui etiam ostendant descriptione quadam figuræ, multa lumina in Terram dimitti ad lineam sub inclinata subtenfam. Inter dicendum autem delineationem moliri, idque apud multos, non licebat.

XVIII. Omnino autem, dicebat, miror cur contra nos allegent dimidiam Lunam, quum hæc eadem ratione pereat cum gibbosa et cum fal-

ειδούς. Εἰ γὰρ αἰθέριον ὄγκον ἢ πύρινον ὄντα τὸ Σελήνης
 ἐφώτιζεν ὁ ἥλιος, οὐκ ἂν ἀπέλιπεν αὐτῇ σκιερὸν αἰεὶ καὶ
 ἀλαμπές ἡμισφαίριον πρὸς ἀσθυσιν, ἀλλ' εἰ καὶ κατὰ
 μικρὸν ἔφαυε θείων, ὅλην ἀναπίμπλασθαι, καὶ δι' ὅλης
 τρέπεσθαι πρὸ φωτὶ πανταχόσε χωρῶντι δι' εὐπετείας, ἣν
 προσήκον. Ὅπως γὰρ οἶνος ὕδατος ἴστων κατὰ πέρας, καὶ
 σαγὼν αἵματος εἰς ὑγρὸν ἐμπεσόντος ἀνέχρωσε πᾶν αἶ-
 μα * φοινιχθέν· αὐτὸν δὲ τὸ αἶμα λέγουσιν, οὐκ ἀπορ-
 ρόαται πρὶν εὐδὲ ἀκῆσι μεμιγμέναις, ἀλλὰ τροπῇ καὶ με-
 ταβολῇ κατὰ νύξιν ἢ φαῦσιν ἐξηλιῶσθαι· πῶς ἄσπερον
 ἄσπερον καὶ φῶς φωτὸς ἀφάμνημον οἶον μὴ κεράννυσθαι, μηδὲ
 σύγχυσιν ποιεῖν δι' ὅλα καὶ μεταβολὴν, ἀλλ' ἐκείνα φω-
 τίζειν μόνον ὧν ἀπείλαι κατὰ τὸ ἐπιφάνειαν; Ὅν γὰρ ὁ

F. 3. περιῶν] Vulgo, περιών, quod Steph. ex Leonico sumsit: nam Ald. Bas.
 Xyl. B. E. περι ὧν. Ceterum hoc περιῶν malim reponere ante ἀπέ-
 λιπεν.

F. 4. τρέπεσθαι] Recepi ex T. Anon. Amiot. Vulgo, τρέφασθαι.

F. 6. πᾶν αἶμα * φοινιχθέν] Lacuna videtur ex earum esse genere, quæ debentur
 suspitioni librariorum aliquid excidisse putantium. Nil requiras,
 si legas πᾶν αἶμα φοινιχθέν. Sic sane T.

F. 9. κατὰ νύξιν ἢ φαῦσιν ἐξηλιῶσθαι] Sumsi ab E. quocum consentit B, excepto
 ἐξηλιῶσθαι. Vulgo, κατὰ νύξιν ἀπὸ τοῦ φωτὸς ἐξηλλοιοῦσθαι.

cata. Nam si ætheream mo-
 lem aut igneam Lunæ (siqui-
 dem talis esset) Sol illumina-
 ret, non profecto relinqueret
 semper umbrosam ad nostrum
 sensum, et luminis expertem
 alteram ejus globi partem:
 sed si vel paululum attigisset
 eam ambiens, impleri eam lu-
 mine totamque mutari usque-
 quaque ob agilitatem prode-
 unte, conveniebat. Si enim
 vinum aquæ extremitatem at-
 tingens, aut gutta sanguinis

in humorem incidens, totum
 inficit aut rubore tingit: ip-
 sum vero aërem aiunt non
 defluxionibus quibusdam radi-
 isve permixtis, sed totum con-
 versione et mutatione per ap-
 pulsum tactumque lenem fac-
 ta, Solis natura repleri: quo-
 nam pacto stella stellam, et
 lux lucem si attingat, arbi-
 trantur nullam confusionem,
 nullam per tota mixtionem
 fieri aut mutationem, sed ea
 duntaxat a Sole illustrari, quo-

Ἡλίου περιῶν κύκλον ἄγει καὶ περιστρέφει πρὸς τὴν
 Σελήνην, καὶ μὲν ὅτι πίπτοντα τῷ διορίζοντι τὸ ὄρα-
 τὸν αὐτῆς καὶ τὸ ἀόρατον, καὶ δὲ ἀνισάμηνον πρὸς
 ὀρθὰς ὥστε τέμνειν ἐκεῖνα ὥς ἐκείνης τε τέμνεσθαι,
 ἄλλας κλίσεις καὶ ῥέσεις τῷ λαμπρῷ πρὸς τὸ σκιε-
 ρόν, ἀμφικύρτους καὶ μνηοειδεῖς σποδιδόντα μορφὰς ἐν
 αὐτῇ, πάντος μᾶλλον ἐπιδεικνύουσιν οὐ σύγχραστον ἀλλ'
 ἐπαφρῶν, ἐδὲ σύλαμψιν ἀλλὰ πείλαμψιν αὐτῆς ὄντα
 τὸ φωτισμόν. Ἐπεὶ δὲ οὐκ αὐτὴ φωτίζεται μόνον, ἀλλὰ
 καὶ δεῦρο τὴν αὐγῆς ἀναπέμπει τὸ εἶδωλον, ἐπὶ καὶ μᾶλλον
 ἰσχυρίσασθαι τῷ λόγῳ περὶ τῆς οὐσίας δίδωσιν. Αἱ γὰρ
 ἀνακλάσεις γίνονται πρὸς ἐδὲν ἀραμόν, ἐδὲ λεπτομερές·
 ἐδὲ ὅτι φῶς ἀπὸ φωτός, ἢ πῦρ ἀπὸ πυρὸς ἀφαλλό-
 μνον, ἢ νοῆσαι ῥάδιον· ἀλλὰ δεῖ τὸ ποιῆσον ἀντιτυπῶν

A. 6. τέμνεσθαι, ἄλλαις] Vulgo, τὸ τέμνεσθαι ἄλλαις. B. E. omittunt τό.
 Legendum, τέμνεσθαι, τότε δ' ἄλλαις—.

A. 9. ἐπιδεικνύουσιν] Lego, ἐπιδείκνυσιν.

B. 6. ἢ νοῆσαι] ἢ delendum.

rum attingit superficiem? Quippe is circulus, quem suo circuitu Sol in Luna describit, qui modo incidat in lineam, qua Lunæ visibilis pars ab invisibili distinguitur, alias ad rectos insistet angulos et dividat utramque partem mediam, mox aliis atque aliis inclinationibus proportionibus varias splendidæ partis ad umbrosam efficiat, Lunæque formas utrimque curvas, aut falcatas exhibeat: planissime omnium demonstrat eam quæ dicitur Lunæ illuminationem,

non contemperationem, sed contactum, neque luminis confluxum, sed circumfusio- nem esse. Quando autem non illuminatur tantum ipsa, sed huc etiam luminis simulacrum mittit; fit etiam, acrius ut contendamus de ratione quæ de ejus substantia fuit allata. Reflexiones enim fiunt non ad ullam rem raram et tenuibus partibus constantem: neque facile imagineris ignem ab igne resilientem, aut lumen a lumine. Sed oportet solidum densumque esse id, a

πνὰ καὶ κλάσιν ἐμβριθὲς εἶναι καὶ πυκνόν, ἵνα πρὸς αὐτὸ
 πληγὴ καὶ ἀπ' αὐτῆς φορὰ γένηται. Τὸν γὰρ αὐτὸν Ἡ-
 λιον ὁ μὲν ἀὴρ δίδωσιν, ἐπ' αὐτὸν ἀνακοπὰς, ἐδὲ ἀνιερειδών,
 ἀπὸ δὲ ξύλων καὶ λίθων καὶ ἱματίων εἰς φῶς πτερυγίων
 πολλὰς ἀντιλάμψας καὶ πελάμψας ἀποδίδωσιν. Οὕτω
 δὲ καὶ ἡ Γῆν ὁρῶμεν ὑπὸ αὐτῆς φωτίζομένην· ἐπεὶ εἰς βά-
 ρος, ὥσπερ ὕδωρ, ἐδὲ δι' ὅλης, ὥσπερ ἀὴρ, δίδωσι ἡ αὐ-
 γιή· ἀλλ' οἷος ἡ Σελήνη περικύχεται κύκλος αὐτῆς, καὶ
 ὅσον ὑποτέμνειται μέρος ἐκείνης, τοῖστος ἕτερος περικύχεται
 ἡ Γῆν, καὶ τοσοῦτο φωτίζων αὐτήν, καὶ ἀπολείπων ἕτερον ἀ-
 φώτιστον· ἡμισφαίριον γὰρ ὀλίγω δοκεῖ μείζον εἶναι τὸ πε-
 ριαμπόδιον ἑκατέρωθεν. Δότε δὴ μοι γεωμετρικῶς ἐ-
 πείν πρὸς ἀναλογίαν, ὥς εἰ τετῶν ὄντων οἷς τὸ ἀπ' Ἡ-
 λίου φῶς πλησιάζει, Γῆς, Σελήνης, ἀέρος, ὁρῶμεν οὐχ

B. 9. δίδωσιν] Sic B. E. T. V. Anon. Vulgo, δίδωσιν. Idem ex iisdem libris restitutum infra.

C. 5. ἐκείνης] Ita B. E. Ald. Bas. Xyl. Vulgo, ἐκεῖνος, vitiose.

C. 5. περικύχεται] Ita B. E. Vulgo, περικύχεται.

C. 7. εἶναι] Additum ex B. E.

quo recelli et reflecti aliud de-
 beat; ut in id ictus incumbat,
 indeque referatur. Ipsum ad-
 eo Solem aër transmittit non
 impediens aut relidens radios
 ejus: a lignis, lapidibus, et
 vestibis in Sole positis multæ
 resplendentia et circumful-
 gentia existunt. Sic et Ter-
 ram videmus ab eo illumi-
 nari: non enim in profun-
 dum, ut aqua, nec per totam,
 ut aër, dimittit radios: sed
 sicut circulus Lunam ambit,

VOL. IV.

partemque ejus illuminandam
 describit: ita alius Terram
 circuit, partemque ejus de-
 finit, quam Sol subinde illuf-
 tret, reliquo luminis experte:
 videtur enim aliquanto major
 utriusque portio quæ illumi-
 natur quam est semissis globi.
 Concedite vero mihi, ut hoc
 geometrice loquar e propor-
 tionum collatione. Si tria sunt
 quibus a Sole lumen accidit,
 Terra, Luna, aër, videmus
 tamen Lunam non ut aërem,

3 D

ὡς ὁ ἀὴρ μᾶλλον, ἢ ὡς ἡ Γῆ φωπιζομένη τῷ Σελήνῳ, ἀνάγκη φύσιν ἔχειν ὁμοίαν, ἀ τὰ αὐτὰ πάσχειν ὑπὸ τῷ αὐτῷ πέφυκε.

ΙΘ'. Ἐπεὶ δὲ πάντες ἐπήνεσαν τὸ Λουκίον, Εὐ γε, D
ἔφην, ὅτι χαλῶ λόγῳ χαλὴν ἀναλογία προσέθηκες· οὐ
γὰρ ἀποστερητέον σε τῷ ἰδίῳ. Καὶ κείνος ὀπιμεδιάσας,
Οὐκ ἔν, ἔφη, καὶ δεύτερον ἀναλογία προσχρητέον, ὅπως
μὴ τὰ αὐτὰ πάσχειν ὑπὸ τῷ αὐτῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ
ταυτὰ ποιῆν ταύτον, ἀποδείξω μὲν τῇ Γῇ τῷ Σελήνῳ
προσοικῆαν. Ὅτι μὲν γὰρ ἕδεν οὕτως τὸ φεῖ τὸ Ἡ-
λιον γενομένην ὁμοίον ὅσιν, ὡς ἔκλεψις Ἡλίου δύσφ, δέτε
μοι, ταύτης ἑναγχοῦ τῆς σινοῦδος μνησθέντες, ἢ πολλὰ
μὲν ἄστρα πολλαχόθεν τῷ ἕρανθι δέφηνεν εὐθύς ἐκ μεσ- E
σηβορίας ἀρξαμένη, κρᾶσιν δὲ, οἷαν τὸ λυκαυγές, τῷ
ἀέρι παρέρχεν· εἰ δὲ μὴ, Θεὸν ἡμῖν οὗτος τὸ Μίμνερμον

C. 11. ἀὴρ μᾶλλον, ἢ] Habet dubitationem hæc lectio. Forte ἀὴρ, μᾶλλον δέ—.

D. 5. τὰ αὐτὰ] Lego, τῷ ταυτά.

D. 9. ἢ πολλὰ] ἢ est ex E. Vulgo, ἢ. Baf. Xyl. ἢ.

sed magis ut Terram illumi-
nari; necesse est similis esse
naturæ, quæ ab eadem re af-
fici eodem modo solent.

XIX. Hic omnibus lau-
dantibus Lucium, Præclare,
inquam ego, qui pulchræ ra-
tioni pulchram adjecisti pro-
portionem: non enim tuis et
propriis laudibus es defrau-
dandus. Tum subridens Lu-
cius, Proinde, ait, denuo pro-
portione utamur, demonstra-
bimusque Lunam Terræ esse
cognatam, non eo tantum
quia eadem a re eodem affici-

untur modo, sed et quia ean-
dem rem eodem modo affici-
unt. Etenim nihil eorum quæ
circa Solem fiunt, ita simile
esse ejus occasui, atque est de-
fectus ipsius, conceditis, puto,
mihi, memores ejus coitus
Solis cum Luna, qui nuper
fuit, qui statim sub meridiem
incipiens, stellas in multis
passim cœli partibus lucentes
ostendit, aërisque eam fecit
temperiem, qualis est incerta
lux crepusculi: si non conce-
detis, Theon hic noster Mim-
nermum allegabit, et Cydium,

ἐπάξει καὶ τὸ Κυδῖον καὶ τὸ Ἀρχίλοχον, πρὸς δὲ τέτοις τὸν
 Στησίχορον καὶ τὸ Πίνδαρον, ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν ὀλοφυ-
 ρομένης τὸν φανερώτατον κλεπτόμηνον, καὶ μέσῳ ἁματι
 νύκτα γενομένην, καὶ πάλιν ἀκτῖνα τῆς Ἡλίου σκότους ἀτρα-
 πὸν * φάσκοντα· ὅπῃ πᾶσι δὲ τὸ Ὅμηρον, νυκτὶ καὶ
 ζόφῳ τὰ πρὸς ὧπα κατέχευται τῷ ἀνθρώπων λέγοντα,
 καὶ τὸ Ἥλιον ἔξαπολαλέναι τῷ οὐρανοῦ πρὸς τὴν Σελήνην,
 καὶ * τὸτο γίνεσθαι πέφυκε τῷ μὲν φθίνοντος μινῶς, τῷ
 δὲ ἰσαμένης. Τὰ λοιπὰ δὲ οἷμαι ταῖς μαθηματικαῖς
 ἀκριβείαις εἰς τὸ * ἐξηχθαι καὶ βέβαιον· ὥς ἢ γε νύξ ὅστι
 σκιά Γῆς, ἢ δὲ ἐκλείψις τῆς Ἡλίου, σκιά Σελήνης, ὅταν
 ἢ ὅψις ἐν αὐτῇ γένῃται. Δυόμηνος γάρ, ὑπὸ τῇ Γῆς ἀν-
 πρεσβύτη) πρὸς τὸ ὅψιν· ἐκλιπὼν δὲ, ὑπὸ τῇ Σελήνης,

E. 6. φανερώτατον] Forte addendum θεόν.

E. 6. ἁματι] Sic Leonie. Schott. Vulgo, ἅμα τήν.

E. 7. ἀτραπὸν * φάσκοντα] Forte nil excidit: ad sententiæ quidem absolutio-
 nem nil requiras.

F. 2. πρὸς ὧπα] Hoc certissima correctione repetivit Xyl. ex Odyss. γ, 352.
 Vulgo, πρῶτα.

F. 3. πρὸς τήν—πέφυκε] Forte, καὶ πρὸς τὴν Σελήνης σύνθετον τοῦτο γίνεσθαι πεφυ-
 κέναι. Postremum habent T. V. B. Anon. Conferatur Odyss. ε',
 162.

F. 6. εἰς τὸν * ἐξηχθαι] Forte, εἰς τὸν ἀσφαλῆ λόγον ἐξηχθαι—

F. 8. ἐν αὐτῇ] Sic E. Vulgo, ἐν ἑαυτῇ.

et Archilochum, et præter hos
 Stesichorum ac Pindarum, qui
 deplorant in defectibus splen-
 didissimum sibi eripi Solem, et
 quasi in medio die factam esse
 noctem, radiosque Solis tene-
 broso ferri tramite: super om-
 nes Homerum, qui facies ho-
 minum nocte et caligine occu-
 pari ait, Solemque et Lunam de
 caelo periisse: idque fieri alio
 mense desinente, alio incipiente.

Reliqua puto mathematicis
 subtilitatibus in perspicuam
 rationem deducta esse, noctem
 esse umbram Terræ et defec-
 tum Solis esse umbram Lu-
 næ, quando visus noster in
 eam incidit. Nam Solem,
 postquam occidit, videre ne
 possimus, Terra interposita lu-
 minibus nostris officit: cum
 deficit, Luna nostro visui adi-
 tum obstruit. Horum utrum-

ἀμφοτέρω δὲ εἰσιν ὀπισκοτήσε· ἄλλ' ἢ μὲν δυτικῇ, τῆς 932
 Γῆς· ἢ δὲ ἐκλειπικῇ, τῇ Σελήνης, τῇ σκιᾷ καταλαμ-
 βανέσης τ' ὄψιν. Ἐκ δὲ τούτων εὐθεώρητον τὸ γινόμενον.
 Εἰ γὰρ ὅμοιον τὸ πάθος, ὅμοια τὰ ποιεῖντα· τὰ γὰρ αὐτὰ
 τὰ αὐτὰ συμβαίνειν ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀναγκαῖόν ἐστιν.
 Εἰ δὲ οὐχ οὕτω τὸ πρὸς τὰς ἐκλείψεις σκότος βύθιον
 ἐστίν, ὅδε ὁμοίως τῇ νυκτὶ πῖνέει τ' ἀέρα, μὴ θαυμά-
 ζωμεν· ὅτι μὲν γὰρ ἡ αὐτὴ τῇ τ' νύκτα ποιεῖντος καὶ
 τῇ τ' ἐκλείψει σώματος, μέγεθος δὲ οὐκ ἴσον. Ἀλλ'
 Αἰγυπτίους μὲν ἐβδομηκοσόδουον οἶμα φάναι μόριον 7/8 τ'
 Σελήνῃ, Ἀναξαγόραν δὲ ὅση Πελοπόννησος· Ἀρίσταρ-
 χος δὲ τ' ἀνάμετρον τῇ Σελήνης λόγον ἔχουσαν ἀποδείκ-
 νυσιν, ὅς ἐλάττω μὲν ἢ ἑξήκοντα πρὸς δεκαεννέα, μείζων
 δὲ πῶς ἑκατὸν ὀκτὼ πρὸς πεναρέκοντα τρία ὅσιν.
 Ὅθεν ἢ μὲν Γῇ παντάπασι τ' ὄψεως τὸν ἥλιον ἀφα-

A. 2. καταλαμβάνουσης] Sic E. Vulgo, καταλαμβάνουση.

A. 10. εἶναι τὴν Σελήνην] T. V. Anon. εἶναι τῆς Γῆς τὴν Σελήνην : quod item cogitatione suppleri potest.

que obscuratio est : sed occiduum Terra, defectum Luna facit, visum intervertendo. Ex his autem quid consequatur, facile potest intelligi. Si enim similia sunt effecta, similes etiam sunt causæ ea efficientes : eidem enim eadem accidere ab iisdem, necessarium est. Quod autem tenebræ in defectibus non sunt ita profundæ, neque aër perinde atque noctu occupatur iis, non est quod miremur. Est enim eadem substantia ejus quod noctem, et ejus quod defec-

tum efficit, corporis, magnitudine differunt. Nam Ægyptii, nisi fallor, septuagies et bis contineri in Terræ quantitate Lunæ quantitatem censent : Anaxagoras tantam pronunciavit Lunam esse, quanta est Peloponnesus : Aristarchus proportionem diametri facit minorem quam sint sexaginta ad undeviginti, majorem aliquanto quam sint centum et octo ad quadraginta et tria. Unde fit, ut Terra prorsus Solem conspectui nostro subtrahat ob magnitudi-

ρεῖται ἀφ' ἐκείνης μέγας· μεγάλη γὰρ ἡ ὀπισθοδρομία, καὶ
 χρόνον ἔχουσα τὸν τῆς νυκτός· ἡ δὲ Σελήνη καὶ ὅλον
 ποτὲ κρύβῃ τὸν ἥλιον, οὐκ ἔχει χρόνον οὐδὲ πλάτος
 ἢ ἐκλείψις, ἀλλὰ φεφάσμετά τις αἰγὴ πρὸς τὸ ἵπν,
 οὐκ ἔωσα βαθεῖαν γενέσθαι τὴν σκιὰν καὶ ἄκρατον. Ἀρι-
 στοτέλης δὲ ὁ παλαιὸς αἰτίαν τῆς πλεονάκης τὴν Σελήνῃ
 ἐκλείπουσιν ἢ τὴν ἥλιον καθυστερεῖν, πρὸς ἄλλας ποῖ καὶ
 αὐτῇ ἀποδίδωσιν, ἥλιον γὰρ ἐκλείπειν Σελήνης ἀν-
 τιστρέφει, Σελήνην δὲ, * ὁ δὲ Ποσειδώνιος ὀριστάμενος ὕτως
 τὸδε τὸ πάθος, ἐκλείψις ὅστις ἥλιος σύννοδος σκιάς Σε-
 λήνης, ἥς τὴν ἐκλείψιν, * ἐκείνοις γὰρ μόνοις ἐκλείψις ἐστὶν
 ὡς ἂν ἡ σκιά τῆς Σελήνης καταλαβῇ τὴν ὅψιν ἀντι-
 φράξαι πρὸς τὸν ἥλιον· ὁμολογῶν δὲ σκιὰν τῆς Σελή-
 νης φέρεσθαι πρὸς ἡμᾶς, οὐκ οἶδα ὅ, τι λέγειν ἑαυτῷ

C. 2. Σελήνην δὲ, * ὁ δὲ Π.] Amiotus ex conjectura, ut puto, vertit ac si scriptum
 fuisset, Σελήνην δὲ ἡς, ἣν πολλοὶ μείζονα οὖσαν πλεονάκης ἀποκρύπτειν τὴν
 Σελήνην· probabiliter ad sententiam: his puto continuata fuisse, ut
 partem Aristotelicæ sententiæ, ἐκείνοις γὰρ μόνοις—πρὸς τὸν ἥλιον.

C. 2. οὕτως—ἐκλείψις] Ita distinctione locum expeditiorem fecimus. Vulgo,
 οὕτως· τὸ δὲ τὸ πάθος ἐκλείψις. Forte altius latet vitium cujus medi-
 cina a fonte Posidonii petenda, ex quo sua hausit Cleomedes L. II.
 p. 481. ut legendum videatur, ὀριστάμενος, ὅτι τὸδε τὸ πάθος τῆς ὀψείας
 ἐστὶν οὐχ' ἥλιου, καὶ σύννοδος σκιά Σελήνης, ἣν δὲ ἐκλείψιν ἥλιος καλύπτει
 ὁμολογῶν γε—.

nem: magna est enim ob-
 struētio, et nocturno tempore
 durat. Luna autem, etiam si
 totum aliquando occultet So-
 lem, tamen is defectus latitu-
 dine, et tempore caret: sed
 quidam elucet splendor circa
 orbitam, non sinens altam ni-
 miamque fieri umbram. Aris-
 toteles vero antiquus ille, cur
 Luna sæpius quam Sol defi-
 cere videatur, causam inter al-
 ias etiam hanc posuit: quod

Sol Lunæ interjectu obscure-
 tur, Luna Terræ. Posido-
 nius autem sic definiens hanc
 affectionem, *Defectus est So-
 lis, coitus umbræ Lunæ, cujus
 defectum* * his enim solis de-
 defectus est quorum inter Vi-
 sum et Solem umbra Lunæ
 interjicitur. Fatens autem
 umbram Lunæ ad nos ferri,
 nescio quid sibi ad dicendum
 reliqui fecerit: Repugnans
 quippe est, astri umbram ex-

καταλέλοιπεν· ἄτρε δὲ σκιὰν ἀδύνατον γενέσθαι· ὃ γὰρ ἀφώπτρον σκιά λέγεται, τὸ δὲ φῶς οὐ ποιεῖ σκιάν, ἀλλ' ἀναρρεῖν πέρυκεν.

κ'. Ἀλλὰ τί δὴ, ἔφη, μετὰ τῷτο τῆς τεκμηρίων ἐλέχθῃ; Καί γ' αὐτῷ, ἔφη, ἐλάμβανεν ἡ Σελήνη D ἐκλείψιν. Ὁρθῶς, εἶπεν, ὑπέμνησας· ἀλλὰ δὴ πότερον ὡς πεπεισμένων ὑμῶν καὶ πθέντων ἐκλείπειν τὴ Σελήνην ὑπὸ τῷ σκιάσματος ἀλίσκομένην, ἢ δὴ τρέπομαι πρὸς τὸ λόγον, ἢ βέλεσθε, μελέτῃ ποιήσωμαι καὶ ἀπόδειξιν ὑμῖν τῆς ὁτι χειρημάτων ἕκαστον ἀπαριθμήσας; Νὴ Δία, εἶπεν ὁ Θέων, τέτοις ἐμμελέτησον· ἐγὼ δὲ πειθεύς τινος δέομαι, ταύτη μόνον ἀκηκοὺς ὡς ὅτι μίαν μὲν εὐθείαν τῆς τριῶν σωμαμάτων γνομένην, Γῆς καὶ Ἡλίου καὶ Σελήνης, αἱ ἐκλείψεις συντυγχάνουσιν· ἢ γὰρ Γῆ τῆς Σελήνης, E

D. 1. τὴν αὐτὴν—ἐκλείψιν] Sanum, necne, sit, non statuo. Ferri potest ea, quam reddidi, sententia.

D. 3. πεπεισμένων] Sic E. T. V. Anon. Vulgo, πεποιημένων.

D. 4. τρέπομαι] Hoc Steph. dedit ex Leonie. Schott. Anon. In Ald. Bas. Xyl. B. E. est τρέπονται. Malim τρέπωμαι, aut cum T. τρεπόμεθα.

D. 5. ποιησώμαι καὶ] Sic E. Vulgo, ποιήσωμεν.

D. 8. μίαν μὲν] μὲν delendum.

istere: cum umbra dicatur id quod lumine caret: at lumen umbram non facit, sed abolet suapte natura.

XX. Sed quodnam post hæc fuit argumentum allatum? Et ego, Eandem, inquam, Luna defectus causam accepit. Recte, aiebat, admonuisti. Sed utrum quasi vobis persuasum ac decretum sit Lunam deficere ab umbra captam, jam ad propositam me

convertam orationem? an vultis, ut, quasi exercitatione dicendi instituta, singulis recensendis argumentis demonstrationes proferam? Omnino, dicebat Theon, de his exercitationem institue. Mihi enim opus aliquo est qui persuadeat: cum id duntaxat inaudiverim, quod cum in una linea sint tria corpora, Terra, Sol, et Luna, defectus contingant; tum enim aut Terram

ἢ πάλιν ἡ Σελήνη τῇ Γῆς ἀφαιρεῖται τῇ "Ηλιον· ὁκ-
 λείπει γὰρ ἔτος μὲν Σελήνης, Σελήνη δὲ Γῆς ἐν μέσῳ
 τῆς τριῶν ἰσαμύνει· ὣν γίνετο, τὸ μὲν ἐν συνόδῳ, τὸ δὲ
 ἐν διχομυρία. Καὶ ὁ Λεύκιος ἔφη, Σχεδὸν μὲντοι τῆς
 λεγούσης κυριώτατα ταῦτ' ἐστὶ πρόλαβε δὲ προῖτον,
 εἰ βάλει, τῇ ἀπὸ τῆς οἰκίας λόγον· ἐστὶ γὰρ
 κῶνος, ἅτε καὶ μεγάλου πυρὸς ἢ φωτὸς σφαρειδῶς
 ἐλάττω, σφαρειδῇ δὲ, περιβάλλοντος ὄγκον· ὅθεν ἐν
 ταῖς ὁκλείψει τῆς Σελήνης αἱ περιγραφαὶ τῆς μελαι-
 νομύων πρὸς τὰ λαμπρὰ τὰς ἀποτομὰς περιφερεῖς
 ἴχουσιν· ἅς γὰρ ἀνὰ τροχὸν τροχῶν περιστρέφονται,
 ἢ δέξονται τομὰς ἢ ἀφαιρέσει, πανταχόσε χωρεῖται, δι' ὁμοι-
 ότητα γίνονται κυκλωτερεῖς. Δεύτερον οἷμά σε γνώσκω
 ὅτι Σελήνης μὲν ὁκλείπει πρὸς τὰ μέρη τὰ πρὸς ἀπην-

E. 5. διχομυρία] Sic B. E. et viderat Corfin. Fast. Att. I. p. 62. Vulgo, διχο-
 τομία.

E. 6. πρόλαβε] Legendum, πρόσλαβε.

E. 8. κῶνος] Sic unus Xyl. Vulgatum, κοινὸς diutius non erat ferendum.

E. 12. ἅς γὰρ ἀνὰ τροχὸν τροχῶν περιστρέφονται] Sic B. E. Vulgo mendosissime,
 αἱ γὰρ ἀνὰ τροχῶν περιστρέφονται.

Lunæ, aut Lunam Terræ So-
 lem adimere: hunc Luna, eam
 Terra in medio trium consti-
 tuta, deficere: illud novæ tem-
 pore Lunæ, hoc medio mense
 fieri. Tum Lucius: Fere, in-
 quit, hæc de dictis sunt potis-
 sima. Verum si lubet, primo
 loco rationem ex umbræ fi-
 gura ductam accipe. Est e-
 nim conus sive turbo; quippe
 cum magnus ignis lumenve
 globi formam habens, mino-
 rem, sed ipsam quoque globo-

ram, amplectatur molem. I-
 taque in defectibus Lunæ cir-
 cumscriptiones eorum quæ
 obscurantur, quibus a lucidis
 distinguuntur, circulares sunt:
 nam quascumque teres tereti
 accidens præbuerit, aut ab eo
 acceperit, sectiones, quæ
 versum ductæ, sunt omnes
 rotundæ ob similitudinem. Se-
 cundo loco id te arbitror intel-
 ligere, Lunæ partes eas pri-
 mum lumine destitui, quæ ad
 subsolanum spectant: Solis

λιώτιν, Ἡλίας δὲ τὰ πρὸς δύσιν, κινεῖται δὲ ἡ μὲν
 σκιά τῆς Γῆς ὅπῃ τινὶ ἐσπέρειν ἀπὸ τῆς ἀνατολῶν,
 Ἡλιος δὲ καὶ Σελήνη τέναντίον ὅπῃ τὰς ἀνατολάς·
 ταῦτα γὰρ ἰδεῖν τε παρέχει τῇ ἀσθύνῃ τὰ φαινόμενα, 933
 καὶ λόγων ἐπ' αὐτοῖς μακρῶν μαθεῖν ὅστιν ἐκ δὲ τῶ-
 νων ἡ αἰτία βεβαιῶται τῇ ἐκλείψεως. Ἐπεὶ γὰρ Ἡλιος
 μὲν ἐκλείπει καὶ ἀλαμβανόμενος, Σελήνη δὲ ἀπαντῶσα
 τῷ ποιούτῃ τῇ ἐκλείψει, εἰκότως, μᾶλλον δὲ ἀναγκάως,
 τὸ μὲν ὅπῃθεν ἀλίσκεται πρῶτον, ἡ δ' ἐμωροῦσθαι ἀρ-
 χῇ γὰρ ἐκεῖθεν ἡ ἐπιπρόσθεσις, ὅθεν πρῶτον μὲν ἐπι-
 βάλλει τὸ ἐπιπρόσθετον· ἐπιβάλλει δὲ ἐκείνῃ μὲν ἀφ'
 ἐσπέρεις ἡ Σελήνη πρὸς αὐτὸν ἀμυλωμένη, ταύτη δὲ
 ἀπὸ τῆς ἀνατολῶν ὡς πρὸς τέναντίον ὑποφερμένη.
 Τρίτον τοίνυν ἐπὶ τὸ τῷ χρόνῳ λαβεῖ καὶ τὸ τῷ μεγέθει B
 τῆς ἐκλείψεως αὐτῆς. Ὑψηλὴ μὲν ἐκλείπεται καὶ ἀπό-
 γειος ὀλίγον ἀποκρύπτεται χρόνον, πρόσγειος δὲ καὶ τα-

A. 6. τὸ μὲν] Immo ὁ μὲν.

A. 7. πρῶτον μὲν] Delendum μὲν.

B. 1. λαβεῖ] Additum ex E.

B. 3. ἀποκρύπτεται] Sic E. et margo B. Vulgo, ἀπολείπεται.

eas, quæ ad occasum: moveri
 autem umbram Terræ ab or-
 tu versus occasum, Solem et
 Lunam, contra, versus ortum.
 Hæc et sensus deprehendere
 potest in iis quæ apparent, et
 rationibus haud prolixis que-
 unt perdisci. Ex his autem
 causâ defectuum confirmatur.
 Quoniam enim Sol deficit de-
 prehensus, Luna autem oc-
 currens ei, quod ipsam lumine
 privat: convenienter, imo au-

tem necessario, ille a poste-
 riore parte primum invaditur,
 hæc a priore: hinc enim in-
 cipit obstructio, unde primum
 ingruit id quod obstruit lu-
 mini. Ingruit autem Soli Lu-
 na ab occasu, in eodem itinere
 cum illo certans. Lunæ um-
 bra ab ortu, ut in oppositam
 tendenti partem. Tertium est
 temporis et magnitudinis de-
 fectuum ratio. Etenim Luna
 quando sublimis et a Terra

πεινὴ αὐτὸ τὸ παλῶσα, σφόδρα πιέζει, καὶ βραδέως
 ἐκ τῆς σκιᾶς ἀπεισι· καίτοι ταπεινὴ μὲν ἔσται τοῖς μεγί-
 τοις χρήται κινήμασιν, ὑψηλὴ δὲ τοῖς ἐλαχίστοις. Ἀλλὰ
 τὸ ἄπτον ἐν τῇ σκιᾷ τῆς διαφορᾶς ὅστιν εὐρυτάτη γὰρ
 ἔσται ὡς τῆς βάσιν, ὥσπερ οἱ κῶνοι, συτελλομένη τε καὶ
 μικρὸν, εἰς ὅξυ τῇ κορυφῇ καὶ λεπτὸν ἀπολήγει πέρας.
 Ὅθεν ἡ Σελήνη ταπεινὴ μὲν ἐμπεσοῦσα, τοῖς μεγίστοις
 λαμβάνει κύκλοις ὥς αὐτῆς, καὶ διαπερᾶ τὸ βύθιον
 καὶ σκοτωδύσατον· ἄνω δὲ, οἷον ἐν τενάγῃ, διὰ λεπτότητα
 τῆς σκιερᾶς χερανθεῖσα, ταχέως ἀπαλλάττεται. Παρήμι
 δὲ ὅσα χωρὶς ἰδίᾳ πρὸς τὰς βάσεις καὶ τὰς ἀναφορή-
 σεις ἐλέχθη· καὶ γὰρ ἐκείναι μέχρι γε τῆς ἐνδεχομένης
 πρὸς τὴν αἰτίαν. Ἀλλ' ἐπανάγω πρὸς τὸν ὑποκεί-
 μενον λόγον, ἀρχὴν ἔχοντα τῇ ἀσθύνει. Ὁρῶμεν γὰρ ὅτι
 πῶς ἐκ τούτου σκιερᾶς διαφάνεται καὶ διαλάμπει μᾶλλον,
 εἴτε παχύτητι τῆς σκοτώδους ἀέρος, οὐ δεχομένης τὰς

C. 3. ἰδίᾳ—τὴν αἰσθύνει] Hæc addita sunt ex B. E. Vulgo, ἰδίως.

C. 8. εἴτε παχύτητι] Prius dedit Steph. ex Leonic. Schott. posterius Basf. Xyl.
 In Ald. B. E. est ἐπὶ ταχύτητι.

longius distans deficit, non diu
 hæret in tenebris: cum vero
 humilis et terræ vicina in um-
 bram incidit, admodum premi-
 tur, et tarde ex ea emergit.
 Et quidem humilis celerius:
 sublimis tardius movetur. Sed
 causa discriminis in umbra
 est: quæ latissima circa basin
 seu fundum quippe conus,
 paulatimque se in verticem a-
 cuens, in exilem definit api-
 cem. Itaque Luna humilis
 in eam incidens, maximis ejus
 circulis capitur, profundam-

que et caliginosissimam par-
 tem pertransit: superne au-
 tem veluti in vado ob tenui-
 tatem umbræ stricta, celeriter
 discedit. Omitto autem quæ
 seorsim et peculiariter de basi
 et transitu dicta sunt: quam-
 quam, quoad ejus fieri potest,
 rationem admittunt. Sed re-
 fero me ad propositam ora-
 tionem cujus principium a
 sensibus profectum est. Vi-
 demus enim ignem ex um-
 broso loco magis effulgere ac
 lucere: sive ob crassitiem æ-

ἀπορρέουσιν καὶ ἀφαιχίσθαι, ἀλλὰ συνεχόντος ἐν ταῦτα ἡ
 εἴη καὶ σφίγγοντος· εἴτε ἡ αἰσθήσεως τῆτο πάθος ὅστις,
 ὡς τὰ θερμὰ ὡρᾷ τὰ ψυχρὰ θερμότερα, καὶ τὰς ἡδο-
 νὰς ὡρᾷ τὰς πόνους σφοδρότερας, ἔτω τὰ λαμπρὰ
 φαίνεσθαι ὡρᾷ τὰ σκοτεινὰ φανερὰ, ταῖς ἀφάφοις
 πάθεσιν ἀντεπιτέλλοντα ἢ φαντασίαν. Ἐοικε δὲ πιθανώ-
 τερον εἶναι τὸ πρότερον· ἐν γὰρ Ἡλίῳ πᾶσα πυρὶς φύσις
 καὶ μόνον ὃ λαμπρὸν ἀπόλλυσιν, ἀλλὰ τὰ εἶκειν γίνεται
 δύσεργος καὶ ἀμβλυτέρα· σκιδνῶσι γὰρ ἡ θερμότης καὶ δια-
 χέει τιμὴν δύναμιν. Εἴπερ οὖν ἡ Σελήνη πυρὶς εἴληχε
 βληχρὰ καὶ ἀδρανῆς, ἄτρεν ἔσα θελερώτερον, ὥσπερ αὐ-
 τοὶ λέγουσιν, ἔθεν ὧν πάχουσαι φαίνεται νῦν, ἀλλὰ τὰ
 ἐναντία πάντα, πάχειν αὐτὴν προσήκόν ὅστις, φαίνεται μὴ
 ὅτε κρύπτει, κρύπτει δὲ ὀπηνίκα φαίνει· τέτρεται, κρύπ-
 τε μὴ ἢ ἄλλον χρόνον ὑπὸ ὃ περιέχοντος αἵθερος ἀμ-
 αυρεμένῳ, ἐκλάμπειν δὲ καὶ γίνεσθαι καθαφανῇ δι' ἐξ
 μιλῶν, καὶ πάλιν ἀφ' ἑνὸς τῇ σκιά τῆς γῆς ὑπο-

ris caliginosi, qui splendorem
 diffuere et dissipari non finit,
 sed ejus substantiam continet
 atque cohibet: sive ea sensus
 est affectio, quo modo calida
 frigidis adposita calidiora, et
 voluptates juxta dolores fiunt
 vehementiores; ita splendida
 pone tenebrosa magis fulge-
 ant, ob diversas affectiones
 in contrarias partes intenta i-
 maginatione. Videtur autem
 prius illud esse probabilius. In
 Solē enim omnis natura ignis,
 non modo fulgorem suum a-
 mittit, sed concedendo etiam
 languidior et obtusior fit: diffi-

pat enim calor ac diffundit e-
 jus vim. Si ergo Luna ig-
 nem sortita est imbecillum et
 inefficacem, utpote stella, ut
 ipsi aiunt, turbidior; nihil eo-
 rum, quæ ei accidere videmus,
 sed contraria omnia, evenire
 par fuit: nimirum ut videre-
 tur, quando nunc occultatur:
 occultaretur, quando apparet:
 hoc est, reliquo tempore oc-
 cultari debebat, ab æthere con-
 tinente obscurata, effulgere
 autem et splendere per sex
 menses, rursumque alios quin-
 que, quando sub umbram ter-
 ræ subit. Nam illi quadrin-

δύο μῆνι. Αἱ γὰρ πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τετρακόσια
περίοδοι τῇ ἐκλειπικῶν πανσελήνων, τὰς τέσσαρας καὶ
τέτρακοσίας ἑξαμήνες ἔχουσι, τὰς δὲ ἄλλας πενταμή-
νες. Ἐδεῖ τοίνυν διὰ τούτων χρόνων φάνεσθαι τὴν
Σελήνην ἐν τῇ σκιᾷ λαμπρυομένην· ἡ δὲ ἐν * μὲν ἐκ-
λείπει καὶ σπόλλυσι τὸ φῶς, ἀναλαμβάνει δὲ αὖθις ὅταν
ἐκφύγῃ τὴν σκιάν, καὶ φαίνεται γε πολλάκις ἡμέρας, ὡς
πάντα μᾶλλον ἢ πύρινον ὕσα σῶμα καὶ ἀστεροειδές.

καί. Εἰπόντος δὲ τούτου τοῦ Λοκίου, συνεξέδραμον ἅμα
πῶς ὁ * ὅ, τε Φαρνάκης καὶ ὁ Ἀπολλωνίδης· εἶτα, τῷ
Ἀπολλωνίδου παρέντος, ὁ Φαρνάκης εἶπεν, Ὅτι τούτου καὶ
μάλιστα τὴν Σελήνην δείκνυσιν ἄστρον ἢ πῦρ ὕσαν· οὐ γὰρ
ἐπὶ παντελῶς ἄδηλος ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν, ἀλλὰ διαφαί-
νει πινὰ χροῖαν ἀνθρακώδη καὶ βλοσυράν, ἥτις ἰδιός ἐστιν
αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἀπολλωνίδης ἐνέστη πρὸς τὴν σκιάν· αἰὲν γὰρ

E. 8. ἡ δὲ ἐν * μὲν] Interponendum τῇ σκιᾷ, ut T. V.

F. 2. τῷ * ὅ, τε] Excidit λόγος.

F. 3. παρέντος] Ita scripsi, ut jam vertendo correxerat Xyl. Omnes libri ha-
bent παρόντος.

genti sexaginta et quinque
circuitus eclipticorum plenilu-
niorum, quadringentos et qua-
tuor habent sex mensibus sin-
gulos, reliquos quinque men-
sibus constantes. Post tanta
igitur temporum intervalla o-
portebat Lunam apparere in
umbra splendentem. At ea in
umbra quidem lumen suum
amittit: recuperat autem il-
lud, postquam umbram effu-
git. Et sane interdum sæpe-
numero apparet: ut quidvis
potius quam igneum et fide-

reum corpus existimari de-
beat.

XXI. Hoc ubi dixit Lu-
cius, provolaverunt simul quo-
dammodo ad impugnanda ist-
hæc Pharnaces et Apollonides.
Et concedente dicendi partes
Apollonide, Pharnaces: Hoc
ipsum, inquit, maxime osten-
dit Lunam astrum esse, aut igne-
nem. Non enim prorsus latet
in defectibus, sed effulget co-
lore quodam prunam referente
et terribili, qui ejus est pro-
prius. Apollonides autem in-

ἔτις ὀνομάζειν τὰς μαθηματικὰς τὸν ἀλαμπῆ τόπον, σκιάν τε μὴ δέχεσθαι τὸ ἕρπον. Ἐγὼ δὲ τὸτο μὲν, ἔφην, 934 πρὸς τὸννομα μᾶλλον ἐριστικῶς ἢ πρὸς τὸ πρᾶγμα φυσικῶς καὶ μαθηματικῶς ἐνισαμύνουσ· τὸ γὰρ ἀντιφρατ-τόμηνον ὑπὸ τῆς Γῆς τόπον εἰ μὴ σκιάν τις ἐθέλοι χα-λεῖν, ἀλλ' ἀφεγγές χωρίον, ὅμως ἀναγκαῖον ἐν αὐτῇ τὴν Σελήνῃ γενομένην * καὶ ὅλως, ἔφην, εὐηγές ἐστιν ἐκείνῃ μὴ φάναι τῆς Γῆς ἐξικνεῖσθαι τὴν σκιάν * ἢ σκιά τῆς Σελήνης ἐπιπίπτουσα τῇ ὄψει καὶ * πρὸς τὴν Γῆν, ἐκλειψιν Ἡλίου ποιεῖν. Πρὸς σε δὲ, ὦ Φαρνάκη, πρέφομαι· ὅς γ' ἀνδρακῶδες ἐκείνο καὶ διακαές χρῶμα τῆς Σελήνης, ὃ β φῆς ἴδιον αὐτῆς εἶναι, σώματός ἐστι πυκνότητος καὶ βάθους

F. 8. ὀνομάζειν τὰς] Vulgo inter has duas voces erat lacuna, quam fustuli auctoritate codicis E. At T. V. Anon. inferunt πάντα. Idem E. inter τόπον et σκιάν habet spatium trium fere literarum.

A. 3. ἐνισαμένους] Lego ἐνισαμένου subaudiendo ἐξί, ut vertit Xyl.

A. 6. γενομένην * καὶ ὅλως] Excidit vel σκοπεῖσθαι, quod Latinis adjeci: vel μᾶλλον λάμπειν καὶ διαφαίνεσθαι, quod ex T. V. Anon. adfertur: vel simile quid.

A. 7. τὴν σκιάν *—ποιεῖν] Vix dubium, quin locus cum T. V. Anon. ita sit explendus: τὴν σκιάν· ὅπου ἡ σκιά τῆς Σελήνης ἐπιπίπτουσα τῇ ὄψει, καὶ διηκουσα πρὸς τὴν Γῆν ἐκλείψιν Ἡλίου ποιεῖ.

stabat adversus umbram, in-
quiens sic semper a mathema-
ticiis dici locum qui nulla il-
lustratur luce: tum umbram
a coelo non admitti. Hoc ve-
ro, aiebam, est contra nomen
potius sophistice, quam in rem
physice aut mathematice, dis-
putantis. Eum enim infra
Terram locum, ad quem adi-
tus luminis est obstructus, si
umbram quis dicere nolit, sed
luminis vacuum regionem, ta-

men necesse est Lunam quan-
do eo pervenit obscurari. At-
que omnino, dicebam, fatuum
est negare umbram Terræ eo
pertingere, quum tamen um-
bra Lunæ incidens visui, et
pertingens ad Terram, defec-
tum Solis faciat. Nunc me
ad te, Pharnaca, convertam.
Color enim ille prunæ fimi-
lis et ardens Lunæ, quem ejus
proprium esse inquis, corporis
est densitate et profunditate

ἔχοντος· ἔθεν γὰρ ἐθέλει τοῖς ἀρχαίοις ὑπόλειμμα φλογός
 ἐδ' ἶχνος ἐμμένειν, ἐδ' ἔστιν ἀνδρακός γένεσις, οὐ μὴ
 πρέμνιον σῶμα, δεξάμνιον δὲ βάτους τιτὼ πύρωσιν καὶ
 σῶζον ὥσπου καὶ Ὅμηρος εἶρηκεν,

Αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἀνδρὸς ἀπέπιατο, παύσατο δὲ φλόξ
 Ἀνδρακίην φορέσασα.

Ὁ γὰρ ἀνθραξ εἴκειν ἐ πῦρ ἄλλὰ σῶμα πεπυρωμένον ^{εἶ}, καὶ
 πεπονθὸς ὑπὸ πυρὸς σερεῶ καὶ ρίζαν ἔχοντι προσμένοντος ὄγκω
 καὶ προσδιατρίβοντος· αἱ δὲ φλόγες ἀραιᾶς εἰσιν ἑξαψις καὶ
 ρεύματα τρυφῆς καὶ ὕλης, ταχὺ δὲ ἀσθένειαν ἀναλυομέ-
 νης. Ὡς οὐδὲν ἀν' ὑπερῆρχε τῇ γεώδι καὶ πυκνῇ ^{εἶ} ^π
 Σελήνῳ ἑτέρω ἔτις ἐναργὲς τεκμήριον, εἴπερ αὐτῆς
 ἴδιον ἦν, ὡς χρῶμα, ὃ ἀνδρακῶδες. Ἀλλ' οὐκ ἔστιν,
 ὦ φίλε Φαρνάκη, πολλὰς τὰς ἐκλείπεις χεῖρας ἀ-

B. 3. ἀραιῶς] Ita Xyl. Exempl. Turneb. Amiot. et una Græco-Lat. 1624.
 Ceteri libri ἀρχαίοις.

B. 4. ἀνδρακός γένεσις, ὃ μὴ] Ita vel fine librorum auctoritate scripsimus, et
 vertendo expresserunt Xyl. et Amiot. Vulgo, ἀνδρακογένεσις, οὐ
 μὴν—.

B. 6. σῶζον] Ita vere conjecit Xyl. Omnes libri habent monstrose σόλον.

C. 3. τῇ γεώδι] τῇ assumptum ex E. Anon. et T. quod literæ signum omissum
 est in Indice Var. Lect. Græco-Lat.

C. 6. πολλὰς τὰς—ἀμείβειν] Legendum, πολλὰς γὰρ—ἀμείβει.

præditi: nullæ enim reliquæ,
 nullum vestigium flammæ in
 raris permanet corporibus, ne-
 que prunæ fiunt, ubi non ali-
 quod solidum corpus subji-
 citur, quod vim ignis alte ad-
 missam fervet: sicut et Ho-
 merus alicubi ait:

*Exstincto postquam sed flamma evanuit
 igne,
 Substravit prunas.*

Non enim ignis, sed corpus
 ignitum videtur pruna, ab ig-

ni affecta res qui in corpore
 solido et radicem habente per-
 maneat ac duret: flammæ au-
 tem, rari nutrimenti, et mate-
 riæ celeriter ob infirmitatem
 consumptæ, incendium ac flux-
 us sunt. Itaque Lunam ter-
 renam esse et densam vix ullo
 alio æque evidenti argumento
 ostendi poterat: siquidem pru-
 neus ille color ejus esset pro-
 prius. Sed non est, mi Phar-
 naca: et videmus Lunam de-

μείβειν, καὶ ἀφαιρῶσιν αὐτὰς ἕως οἱ μαθηματικοὶ καὶ
 χέρον καὶ ὥραν ἀφορίζοντες· ἀνὰ φ' ἐσπέρης ἐκλείπη,
 φαίνεται μέλαινα δεινῶς ἄχρι τρίτης ὥρας καὶ ἡμισείας·
 ἀνὰ δὲ μέση, τὸ δὴ τὸ ὀπιφαινόμενον ἴσιν, καὶ πῦρ καὶ
 πυρῶπόν· ἀπὸ δὲ ἐβδόμης ὥρας καὶ ἡμισείας, ἀνίστα τὸ
 ἐρύθημα· καὶ τέλος ἡδὴ πρὸς ἑὸν λαμβάνει χροῖαν κυανο-
 εἰδῆ καὶ χαροπὴν, ἀφ' ἧς δὴ καὶ μάλιστα, Γλαυκῶπιν αὐτὴν
 οἱ ποιητὰ καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἀνακαλοῦνται. Τοσαύτα, οὕτω
 χέρας ἐν τῇ σκιά τῆς Σελήνης λαμβάνουσιν ὁρῶντες, ἐκ
 ὁρῶς ὅτι μόνον καταφέρουσι τὸ ἀνδρακῶδες, ὃ μάλιστα
 φῆσαι τις ἀνὰ ἄλλοτερον αὐτῆς εἶναι, καὶ μᾶλλον ὑπόμιγ-
 μα καὶ λείμμα τῷ φωτός, ἀλλὰ τῆς σκιάς περιλάμπον-
 τος· ἴδιον δὲ τὸ μέλαν καὶ γεῶδες. Ὅπως δὲ πορφυρίσιν
 ἐνταῦθα καὶ φοινίκισι λίμναις τε καὶ ποταμοῖς δεχομένοις
 ἥλιον ὀπίσκια χωρία γαίνωντα συγχρώζει καὶ περι-

C. 9. μέλαινα] Recepti a Xyl. Vulgo, μέλαινα.

C. 10. μέση] Non satis videtur sanum. Interpretes quidem sententiam recte expresserunt.

C. 10. τοῦτο δὴ] Satis hoc probum; nec requirendum τότε δὲ ex T. V. Anon.

D. 9. συγχρώζεται καὶ περιλάμπεται] Sic E. in priori consentit Bas. et Xyl. Vulgo, συγχρώζεται καὶ περιλάμπεται.

ficientem alias alium colorem sumere: quos mathematici temporis ratione sic discernunt. Si sub vesperam Luna deficit, horribiliter nigra apparet usque ad horam tertiam et supra semissem horæ: si media nocte, tunc istum puniceum et igneum sive igni similem colorem edit: a septima hora et semisse rubor ostenditur: versus auroram jam cæruleum lenemque vultum sumit, a quo eam potissi-

imum poëtæ et Empedocles *glaucopin*, id est cæsiā, appellant. Proinde cum videamus Lunam in umbra tot colores adsciscere, non recte illi arripiunt pruneum: quem potissimum aliquis alienum ab ea esse dixerit, ac mixturam potius luminis deficientis, et per umbram enitentis: proprium vero, nigrum et terrestrem. Jam cum hic Solis radios excipientibus purpureis aut puniceis vestibus, paludibus item

λάμπε), ἀφ' τὰς ἀνακλάσας ἀποδίδοντα πολλὰς καὶ
 ἀφ' ὧν ἀπαυγασμὸς, τί θαυμαστὸν εἰ ρεῖμα πολὺ
 E σκιᾶς ἐμβάλλον ὥσπερ εἰς πέλαιος ἐρέμιον ἢ σταθερῶ
 φωτὸς ὅδε ἡρεμοῦντος, ἀλλὰ μυρίοις ἀστροῖς ἐλαυνομένη
 μίξεις τε παντοδαπὰς καὶ μεταβολὰς λαμβάνοντος, ἄλλην
 ἄλλοτε χεῖραν ἐκματίζοντων ἀπὸ τῆς Σελήνης ἐνταῦθα
 ἀποδίδωσιν; Ἄστρον μὲν γὰρ ἢ πῦρ ὅτε ἀν' ἐν σκιᾷ δια-
 φανέη μέλαν, ἢ γλαυκόν, ἢ κυανοειδές· ὅρσει δὲ καὶ πε-
 δίοις καὶ θαλάσσις πολλὰ μὲν ἀφ' ἧλὸς μορφὰς χρωμά-
 F των ὅπτις ἐχρῶσι, καὶ σκιᾶς καὶ ὁμίχλαις, οἷας φαρμάκοις
 χροσμοῖς μινύοντων ἐπάγει βαφὰς τὸ λαμπρόν· ὧν τὰ
 μὲν τῆς θαλάττης ὅπτις ἐχρῶσιν ἀμωσγέπως ἰξονομάζειν
 Ὅμηρος, ἰοειδέα χαλῶν καὶ οἶνπα πόντον, αὖτις δὲ πορ-
 φύρεον κύμα, γλαυκὴν τε ἄλλως θάλασσαν, καὶ λολιὴν
 γαλήνην· τὰς δὲ περὶ τῆς Γαῖας ἀφ' ὧν ἄλλοτε

E. 2. ἐλαυνομένη] περιελαυνομένη E.
 F. 1. οἷας] Sic B. E. Vulgo, ἄς.

et fluviiis, umbrosa viciniae lo-
 ca colorem istorum æmulen-
 tur, et ob omnigenas reflexio-
 nes multiplicibus illustrentur
 splendoribus, quid mirum res
 habet, si copiosus umbræ flux-
 us veluti in pelagus cœleste
 incidens non stabilis aut qui-
 escentis luminis, sed ab innu-
 meris exagitati astris, variaf-
 que mixtiones et mutationes
 in se admittentis, alium alias
 colorem a Luna expressum
 huc refert? Stella enim, aut
 ignis in umbra nunquam vi-

debitur nigro, glauco, aut cæ-
 ruleo colore. Montibus vero,
 et campis ac maribus multæ a
 Sole colorum formæ inferun-
 tur, umbrisque et nebulis, e-
 um fere in modum quo picto-
 rum coloribus tincturas adfert
 admixtus candor. Et maris
 quidem colores conatus est
 Homerus utcunque nomini-
 bus exponere, mare *violæ*, *vi-
 nique rubri forma* præditum
 dicens, et alibi *glaucum*, un-
 dam *purpuream*, tranquillita-
 tem *albam*: quæ vero terræ

ἄλλως ὀπιφανομύων χρωμάτων παρήκεν, ὥς ἀπείρους
 τὸ πλήθος ἔσας. Τὴν δὲ Σελήνην ὅκ' εἰκὸς, ὥσπερ ἡ
 θάλασσαν, μίαν ἔχειν ὀπιφάνειαν, ἀλλὰ εἰκέναι μάλιστα
 τῇ Γῇ τὴν φύσιν, ἣν ἐμυθολόγει Σωκράτης ὁ παλαιός,
 εἴτε δὴ ταύτην ἀνιτόμυθος, εἴτε δὴ ἄλλω πινὰ διηγέ- 935
 μυθος· ἡ γὰρ ἄπειρον, ὅδ' εἰ θαυμαστὸν, εἰ μὴδὲν ἔχουσα
 διεφθορὰς ἑαυτῇ μὴδὲ ἰλυῶδες, ἀλλὰ φῶς τε καρπε-
 ρμὴν καθαρόν ἔξ οὐρανῶ, καὶ θερμότητος ἡ ἀψυχῶς ἔδ' εἰ
 μανικῶ πυρὸς, ἀλλὰ νοτερῶ καὶ ἀβλαβῶς καὶ κατὰ φύσιν
 ἔχοντος ἔσας πλήρης, κάλλι τε θαυμαστὰ κέκμηται τό-
 πων, ὅρη τε φλογεῖδ' ἡ καὶ ζώας ἀλουργὰς ἔχει, χρυσόν
 τε καὶ ἄργυρον, ὅκ' ἐν βάθει διεσπαρμύμενον, ἀλλὰ πρὸς
 τοῖς πεδίοις ἔξανθύντα πολὺν, ἢ πρὸς ὑψηλοῖς λείοις
 περφερόμενον. Εἰ δὲ τέτων ὅψις ἀφικνεῖται διὰ τῆς
 σκιᾶς ἄλλοτε ἄλλη πρὸς ἡμᾶς, ἔξαλλαγῇ καὶ διαφορᾷ B

F. 8. εἰκὸς, ὥσπερ] ὥσπερ additum ex E. Vulgo, deest. T. V. Leonic. Schott.
 Anon. addunt ὥς.

A. 7. φλογεῖδ' ἡ] Sic B. E. Vulgo, καταφλογεῖδ' ἡ. Mox E. ἀλουργούς.

accidunt diversitates colorum, alias aliter accidentium, omittit: quod nimirum immensus eorum esset numerus. Ceterum Lunam probabile non est eandem ac mare habere superficiem: sed natura terræ cognatissimam esse ei, quam priscus iste Socrates fabulose protulit: sive per ambages Lunam significans, sive de alia quadam mentionem faciens. Nihil enim vel incredibile est, vel mirabile, si Luna cum nihil in se corruptum, nihil cœ-

nosum habeat, et e cœlo luminis puri fructum, caloremque non immodicum aut sævum percipiat, sed humectum et innoxium, in se pulchritudines locorum admirabiles, montes inflammantes, ac cingula habet purpurea, aurumque et argentum non in profundo dispersum, sed quæ in planitiebus copiose efflorescant, aut in collibus lævibus circumferantur. Quod si horum deinde simulacra ad nos per umbram alias alia conti-

πνὶ τῷ ἀείχοντος, τὸ γε μὴν τίμιον οὐκ ἀπόλλυσι δὲ
 δόξης ἐδὲ τὸ θεῖον ἢ Σελήνη, ἥτις * ἱερὰ πρὸς ἀνθρώπων
 νομιζομένη, μᾶλλον ἢ πῦρ θολερὸν, ὥσπερ οἱ Στωϊκοὶ
 λέγουσι, καὶ πευγῶδες. Πῦρ μὲν γε πρὸς Μήδοις καὶ
 Ἀσσυρίοις βαρβαρικὰς ἔχει τιμὰς, οἱ φόβῳ τὰ βλάπ-
 τοντα θεραπεύουσι πρὸς τὸ σεμνῶν ἀφοσιούμενοι· τὸ δὲ Γῆς
 ὄνομα παντὶ που φίλον Ἑλλήνι καὶ τίμιον, καὶ πατρῶον
 ἡμῖν ὥσπερ ἄλλον τινα θεὸν σέβεσθαι. Πολλὰ δὲ δέομεν
 ἀνθρώποι τιμὴν Σελήνῃ, γῆν οὔσαν ὀλυμπίαν, ἀψυχὸν
 ἡγεῖσθαι σῶμα καὶ ἄνοτον καὶ ἀμοιβρὸν ὧν θεοῖς ἀπάρχεσθαι
 πρεσβύκει, νόμῳ τε τῷ ἀγαθῶν ἀμοιβὰς τινόντα, καὶ
 τῇ φύσιν σεβομένης τὸ κρεῖττον ἀρετῇ καὶ δυνάμει καὶ
 τιμωτέρῳ. Ὡστε μηδὲν οἴομεθα πλημμελεῖν γῆν αὐ-
 τῇ θεοῖς, τὸ δὲ φαινόμενον τὰ πρὸς ὁπῶν αὐτῆς,

B. 3. ἥτις * ἱερὰ] Forte explendus ita locus, ἥ τις θεὸς διατελεῖ καὶ ἱερὰ. T. Anon.
 ἥτις γὰρ ἱερὰ, ut vertit Amiot.

B. 4. μᾶλλον ἢ] Summus a T. Vulgo, ἢ μᾶλλον.

nentis aëris mutatione diverse
 efferantur; non tamen idcirco
 divinitatis opinionem et vene-
 rationem Luna amittit: quæ
 semper sacra ab hominibus ha-
 bita est potius quam sæculen-
 tus, de sententia Stoicorum,
 ignis et turbidus. Ignis qui-
 dem apud Medos et Assyrios
 barbaricis colitur honoribus:
 qui damnoſa præ metu vene-
 rantur, neque tam honore affi-
 ciunt quam abominantur. At
 vero Terræ nomen nemini
 non Græcorum habetur ca-
 rum, venerabile: et avitum
 nobis est ei, ut aliis quoque

Diis, divinos honores deferre.
 Longe vero ab eo absumus,
 nimirum homines, ut Lunam,
 quæ cœlestis est terra, existi-
 memus animæ mentisque et
 eorum exsortem, propter quæ
 Diis primitias convenit offer-
 ri: sed et secundum leges ei
 beneficiorum gratiam repen-
 dimus, et jure naturæ venera-
 mur id quod virtute, potentia,
 ac dignitate humanam excedit
 conditionem. Quare nihil nos
 peccare arbitramur, dum eam
 terream statuimus: et faciem
 apparentem exsistere inde,
 quod, sicut nostra Terra si-

ὡσπερ ἡ παρ' ἡμῖν ἔχει γῆ κόλπους πνῆες μεγάλους, ἕ-
τως ἐκείνῳ ἀνεπύχθαι βάθει μεγάλῳ καὶ ῥήξεσιν ὕδαρ
ἢ ζοφερὸν αἶερα φερέουσιν, ὧν εἰς τοὺς οὐ καθήσιν οὐδ' ἐ-
ὀπιφαύει τὸ τῷ Ἡλίῳ φῶς, ἀλλὰ ἐκλείπει, καὶ διε-
σπασμένῳ εἰταῦθα τ' ἀνάκλασιν ἀποδίδωσιν.

κβ'. Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἀπολλωνίδης, Εἴτα, ὦ πρὸς D
αὐτῆς, ἔφη, τῇ Σελήνῃ, διωατὸν εἶ) δοκεῖ ὑμῖν, ῥηγμα-
των πινῶν ἢ φαράγων εἶ) σκιᾶς, κακῆθεν ἀφικνεῖσθαι
δεῦρο πρὸς τ' ὄψιν, ἢ τὸ συμβαῖνον οὐ λογίζεσθε, καὶ γὰρ
τὰ ἐπὶ εἶπω; Ἀκούετε δὲ, καίπερ οὐκ ἀγνοῶντες. Ἡ μὲν
ἀράμετρος τῇ Σελήνῃ δυοκαδέκα δακτύλους ἔχει, τὸ
φαινόμενον, εἰ τοῖς μέσοις ἀποστήμασι μέγεθος· τῷ δὲ
μεγάλῳ καὶ σκιερῷ ἕκαστον ἡμιδακτυλίου φαίνεται· μείζον,
ὥστε τῇ διαμέτρῳ μείζον ἢ εἰκοστέταρτον εἶ). Καὶ μὲν,
εἰ μόνων ὑποδοίμεθα τ' αἰθέμετρον τῇ Σελήνῃ τρισημ- E

C. 11. ἀνάκλασιν] Sic B. E. Vulgo, ἀνάβασιν: correxit item Xyl.

D. 4. λογίζεσθε] Sic E. Xyl. Anon. Vulgo, λογίζεσθαι. Paulo ante, ἡμῖν pro
ὑμῖν, est ex E.

D. 5. Ἀκούετε—ἀγνοῶντες] Sic E. Vulgo, καίπερ οὐκ ἀγνοῶντες, ἀκούετε δέ.

nus habet quosdam magnos,
ita Luna quoque profundita-
tibus et rupturis magnis fit
aperta, aquam aut aërem ca-
liginosum continentibus, in
quas Sol suo lumine non pe-
netret, sed eas deferens, reflex-
ionem dissipatam faciat.

XXII. Excipiens hic ser-
monem Apollonides: Ergone,
inquit, per ipsam vos obtestor
Lunam, fieri hoc vobis vide-
tur posse ut rupturarum qua-
rumdam aut convallium um-
bræ sint, quæ huc et usque ad

nostrum visum pertingant?
aut non ratiocinamini quid
inde sequatur? an vero id vo-
bis ego dicam quamvis non
ignorantibus? Igitur, audia-
tis! Lunæ diameter duodecim
digitorum magnitudine appa-
ret in mediis distantiis: ni-
grarum autem et umbrosa-
rum macularum unaquælibet
semisse digiti major videtur,
ita ut amplius sit quam se-
muncia diametri. Jam si cir-
cuitum ponamus Lunæ dun-
taxat triginta millia stadio-

ρίων σταδίων, μυρίων δὲ τ' ἄλφμετρον, καὶ τὸ ὑποκείμενον, ὅκ' ἔλαττον ἂν εἴη) πεντακοσίων σταδίων ἐν αὐτῇ τῇ σκιερῶν ἕκαστον. Ὅρα δὲ πρῶτον, ἂν ἡ δυνατὸν τῇ Σελήνῃ τηλικαῦτα βάθῃ καὶ τηλικαύταις (εἰ) τραχύταις, ὥστε σιαν ποιεῖν τοσαύτῳ ἐπέλῃ, πῶς ἔσται τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ὑφ' ἡμῶν οὐχ ὁράνῃαι. Καὶ γὰρ μειδιάσας πρὸς αὐτόν, Εὐγε, ἔφην, ὅτι τοιαύτην ἐξεύρηκας ἐπιδείξιν, ὃ Ἀπολλωνίδῃ, δι' ἧς καὶ μὲ καὶ σαυτὸν ἀποδείξεις τ' Ἀλωάδων ἐκείνων μείζονας (εἰ), ἐκ ἐν ἅπαντι μύθοι χρόνῳ τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ πρῶτ' ἰσχυρὰ καὶ δέλης· οἷε τὰς σκιάς ἡμῶν τῷ Ἡλίῳ ποιοῦντος ἡλιβάτης, τὸν καλὸν τῶτον ἀσθήσῃ παρέχειν συλλογισμόν, ὥς εἰ μέγα τὸ σκιαζόμενον, ὑπερμέγεθες τὸ σκιάζον. Ἐν Ἀθήνῃ μὲν ἑδέτερος ἡμῶν εὖ οἶδ' ὅτι γέροντες, τὰ μύθοι τὸ θρυλλούμενον ἰάμβειον ἀμφοτέρωι πολλάκις ἀκηκόαμεν,

Ε. 3. ἔλαττον ἂν εἴη] Anon. ἔλαττον ἂν εἴη, probabiliter.

Ε. 3. δέλης· οἷε] Lego, δέλης, ὅτε — παρέχει —.

rum, diametrum decem mille; ex proposito, in ea unumquodque umbroforum diametrum habebit quingentis stadiis ampliorem. Primum ergo vide an in Luna possint tanti hiatus, tantæ asperitates esse, ut tantam umbram faciant: deinde tantæ cum sint, cur a nobis non cernantur. Ego hic renidens: Bene tu, inquam, Apollonida, qui talem nobis inveneris demonstratio-nem, qua et me et te evincas

majores Aloïdis esse istis: non quidem quovis diei tempore, sed mane potissimum ac vespere, cum Sol umbras nostras faciens immensas, hanc præclaram subjicit nostro sensui ratiocinationem: *si magnum est quod umbra tegitur, ingens est quod umbram creat.* In Lemno neutrum nostrum fuisse, liquido novi: tamen ambo pervulgatum hoc Iambi-cum sæpe audivimus,

"Αδως καλύψει πλευρὰ Λημνίας βοός·

ἐπιβάλλει γὰρ ἡ σκιά τῷ ὄρει, ὡς ἔοικε, χαλκῶ πινὶ βοῖ-
δίῳ, μῆκος ἀποτείνουσα ἀπὸ τῆς θαλάττης ἐκ ἑλατίον 935
ἐπικροσίων σταδίων, τὸ κατασκιάζον ὕψος εἶ) διὰ τὴν αἰ-
τίαν· ὅτι πολλαπλασίους αἱ τῷ φωτὸς ἀποστάσεις τῶν
σωμάτων τὰς σκιάς ποιοῦσι. Δεῦρο δὲ γεῶν καὶ τῆς Σελήνης,
ὅτε πάμμιλός ἐστι, καὶ μάλιστα τὴν ἰδέαν ἑναρθεῖν τῷ
πρὸς ὅπως βαδύτητι τῆς σκιάς ἀποδίδωσι, τὸ μέγιστον
ἀπέχοντα ἀφ' ἑαυτῆς τὸν ἥλιον· ἡ γὰρ ἀπόστασις τῷ φωτὸς
αὐτὴ τὴν σκιάν μεγάλην, οὐ τὰ μέγεθρα τῶν ὑπὲρ τῆς Σε-
λήνης ἀνωμαλιῶν, πεποίηκε. Καὶ μὴν ἐδὲ τῶν ὁρῶν τὰς
ὑπεροχὰς ἑῶσι μεθ' ἡμέραν αἱ περιαιυγαὶ τῷ ἡλίῳ καθ-
ορθοῦνται, τὰ μέντοι βάθρα καὶ κοῖλα φαίνεται καὶ σκιῶδι B
πρόσκειναι· ἐδὲν οὖν ἀποπὼν εἰ καὶ τῆς Σελήνης πῶς ἀντί-
ληφιν καὶ τὸν ἐπιφωτισμὸν ὅσον ἐπὶ καθορᾶν ἀκριβῶς, αἱ

A. 2. σταδίων—πολλαπλασίους] Manifestum est excidisse quid: hoc forte hu-
jusmodi fuit, quo locus ita instauretur, σταδίων· οὐ δ' οὖν τὸ κατασκι-
άζον ὕψος εἶναι διανοήσῃ τὴν αἰτίαν, οἷδὲ μεμνήσῃ ὅτι πολλαπλασίους—.

A. 6. βαδύτητι] Sic E. Vulgo, βαδύτητα.

Atbos obumbrat terga Lemniæ bovis:

incidit enim, ut videtur, mon-
tis umbra buculæ æneæ, per
mare in longum porrecta haud
paucioribus septingentis sta-
diis. Tu igitur potius obum-
brantis altitudinem esse in
caussa putabis, quam obliquam
distantiam luminis, quæ cor-
porum umbras multis parti-
bus augeat? Id ergo hic etiam
in Luna contemplare, quando
in plenilunio maxime expres-
sam faciei imaginem exhibet

ob profunditatem umbræ, lon-
gissime tunc a Sole diffita:
nam obliqua distantia luminis
ipsa non magnitudo inæquali-
tatum quæ sunt in Luna, mag-
nam umbram efficit. Quin
etiam montium eminentias So-
lis radii non sinunt interdiu
conspici, cum cernantur valles
et quæ in profundo sunt atque
umbrosa, idque eminus. Non
est ergo absurdum, si Luna
quoque ut illuminetur, radios-
que Solis in se recipiat, vi-

δὲ τῶν σκιερῶν ὡς αἰθέρος ὡς αὖ τὰ λαμπρὰ τῇ δια-
φορᾷ τῇ ὅφιν οὐ λαμβάνουσιν.

κγ'. Ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον, ἔφην, ἐλέγχειν δοκεῖ τὴν
λεηρυμένην ἀνάκλασιν ἀπὸ τῆς Σελήνης, ὅτι τὰς ἐν ταῖς
ἀνακλωμύμας αὐγαῖς ἐστῶτας, ἐ μόνον συμβαίνει ὁ φω-
πξόμδμον ὁρᾶν ἀλλὰ καὶ ὁ φωτίζον. Ὅταν γὰρ αὐγῆς
ἀφ' ὕδατος πρὸς τοῖχον ἀλλομύνης, ὅφιν ἐν αὐτῇ τῷ
πεφωτισμένῳ καὶ τῇ ἀνάκλασιν τόπῳ γένηται, τὰ τρία
καθορᾷ τὴν τε ἀνακλωμύνην αὐγὴν, καὶ ὁ ποιεῖν ὕδωρ
τῇ ἀνάκλασιν, καὶ τὸ Ἡλιον αὐτὸν ἀφ' οὗ ὁ φῶς ὅ ὕδατι
πρωτοπτον ἀνακέκλαται. Τούτων δὲ ὁμολογηρυμύνων καὶ
φαινομένων, κελεύσει τὰς ἀνακλάσει φωτίζεσθαι τῇ Γῆν
ὑπὸ τῆς Σελήνης ἀξισθῆναι, ἐπιδεκνύναται νύκτωρ ἐμφαι-
νόμδμον τῇ Σελήνῃ τὸ Ἡλιον, ὥσπερ ἐμφανέλαι τῷ ὕδατι
μεθ' ἡμέραν, ὅταν ἀνάκλασις ὑπὸ αὐτὸν γένηται· μὴ

C. 3. ὑπ' αὐτὸν] Hoc Steph. nescio unde. Forte legendum ἀπ' αὐτῆς. Huc
prope accedit Leonie. Schott. Anon. Exempl. Turneb. ὑπ' αὐτῆς.
Ceteri minus etiam probandi: Ald. Bas. Xyl. E. ὑπ' αὐτῶν: B. ὑπ'
αὐτῆς: T. V. ὑπ' αὐτῶν.

dere nequimus ita exacte: um-
brofa splendidis, apposita, ho-
rum discrimen Visum non fal-
lit.

XXIII. Verum, id, dice-
bam, magis refellere videtur
eam quæ perhibetur a Luna
reflexionem: quod qui in re-
flexis stant radiis, iis non tan-
tum id quod illuminatur con-
tingit videre, sed etiam id quod
illuminat. Quando enim splen-
dore ab aqua in parietem re-
culso Visus in ipso fuerit loco,

ubi fit reflexio: tunc tria ista
cernit, reflexum splendorem,
aquam in qua radii recellun-
tur, ipsumque Solem, a quo
lumen in aquam incidens re-
flectitur. His et in confesso
positis, et sensu perceptis, pos-
tulant ab iis qui reflexione ra-
diorum illustrari a Luna Ter-
ram adserunt, ut ostendant
noctu apparentem in Luna
Solem: sicut interdiu in aqua
cernitur, quando hæc ejus ra-
dios reflectit: quod cum non

φαινομένης δὲ τῆς, καὶ ἄλλον οἶον τῆς πόνον ἐκ ἀνακλάσεως
 γίνεσθαι τὸ φωτισμόν· εἰ δὲ μὴ τῆς, μηδὲ γῆν εἶ) τὴν
 Σελήνην. Τί οὖν, ἔφη, πρὸς αὐτὴν λεκτέον, ὃ Ἀπολ-
 λωνίδης; κοινὰ γὰρ εἴκει καὶ πρὸς ἡμᾶς εἶ) τὰ τὴν ἀνα-
 κλάσεως. Ἀμέλει τῆς πόνον πνὰ, ἔφην ἐγὼ, κοινὰ, τῆς
 πόνον δὲ ἄλλον ὁδὸν κοινὰ· πρὸς τὸν δὲ ὅρα τὰ τὴν εἰκόνας,
 ὡς ἄνω ποταμῶν καὶ τραπέν πάλιν λαμβάνουσιν ὅτι Γῆς
 γὰρ ὅτι καὶ κάτω τὸ ὕδωρ, ὡς Γῆς δὲ Σελήνη καὶ
 μετέωρος· ὅθεν ἀντίστροφον αἰ κεκλασμένα τὸ σχῆμα τῆς
 γωνίας ποιῶσι, τὸ μὲν ἄνω, πρὸς τῇ Σελήνῃ, τὸ δὲ κάτω,
 πρὸς τῇ Γῇ τὴν κορυφὴν ἐχούσης· μὴ ἀπασαν οὖν ἰδεῖν
 κάτωπυρον, μηδὲ ἐκ πάσης ἀποστάσεως ὁμοίαν ἀνάκλασιν
 ποιεῖν ἀξιώσασαν, ἐπεὶ μάχον) πρὸς τὴν ἀνάρχην. Οἱ
 δὲ σῶμα μὴ λεπτόν μηδὲ λεῖον, ὡς ὅτι τὸ ὕδωρ, ἀπο-
 φαίνοντες τὴν Σελήνην, ἀλλ' ἐμβριθὲς καὶ γῆδες, ὅσα οἶδα

D. 6. γὰρ ἐστὶ] Ita sine libris correximus. Vulgo, πᾶσι. Jam Xyl. ita ver-
 terat.

D. 9. τὴν κορυφὴν] τὴν additum ex E.

appareat, aliter eam, quam
 reflexione, illuminari censent:
 ac proinde Lunam quoque
 terram non esse. Quid ergo
 adversum eos dicendum est?
 aiebat Apollonides: nam ist-
 hæc de reflexione ratio etiam
 ad nos pertinet. Sane, in-
 quam ego, quodammodo com-
 munis ea est ratio, quodam-
 modo non communis. Pri-
 mum autem vide quale sit id
 quod de imagine dicitur, quam
 sit perversum, et, quod aiunt,
 sursum versum flumina. Aqua

enim in Terra est et infra,
 supra Terram Luna et in sub-
 limi: itaque etiam anguli re-
 flexionum diverse fiunt, cum
 alia sursum ad Lunam, alia de-
 orsum ad Terram vertice suo
 tendat. Non ergo postulent
 quævis speciem esse specu-
 lum, et quovis intervallo æ-
 qualem fieri reflexionem: nam
 evidentiae hoc repugnat. Qui
 vero dicunt Lunam non esse
 corpus tenue et læve, ut est
 aqua, sed solidum et terrenum,
 nescio quare ab iis ratio exi-

ὅπως ἀπαιτοῦνται τῷ Ἡλίῳ τῇ ἐμφασιν ἐν αὐτῇ πρὸς
 τὸ ὄψιν· ὅθεν γὰρ τὸ γάλα τὸς τοιούτους ἐσοπλισμὸς ἀπο-
 δίδωσιν, εἰδὲ ποιεῖ τὸ ὄψεως ἀνακλάσεις ἀλλ' τίμ' ἀνω-
 μαλίαν καὶ τραχύτητα τῶν μορίων· πόθεν γὰρ τῇ Σελήνῳ
 δυνατόν ὅτιν ἀναπέμπειν ἀφ' ἐαυτῆς τὸ ὄψιν ὡς ἀνα-
 πέμπει τὰ λειότερα τῶν ἐσοπλίων; καίτοι καὶ ταῦτα
 F δῆπουθεν εἶναι ἀμυχή τις ἢ ῥύπος ἢ τραχύτης καταλάβῃ
 τὸ σημεῖον ἀν' ἀφ' οὗ πέφυκεν ἡ ὄψις ἀνακλασθὲν τυ-
 πῆται καὶ βλέπεται μὲν αὐτὰ, τῇ δὲ ἀνταύγειαν ἐκ ἀπο-
 δίδωσιν. Ὁ δὲ ἀξιῶν ἢ καὶ τὸ ὄψιν ἡμῶν ὅτι τὸν Ἡλίον
 ἢ μηδὲ τὸν Ἡλίον ἐφ' ἡμᾶς ἀνακλᾷ ἀφ' ἐαυτῆς τῇ Σε-
 λήνῳ, ἡδύς ὅτι τὸ ὀφθαλμὸν Ἡλίον ἀξιῶν (εἶ), φῶς δὲ
 τὸ ὄψιν, ἐρατὸν δὲ τὸ ἀνθρώπων. Τὰ μὲν γὰρ Ἡλίῳ δι' εὐ-
 τονίαν καὶ λαμψρότητα πρὸς τῇ Σελήνῳ γινομένην μὲν
 πληγῆς τῇ ἀνάκλασιν φέρεσθαι πρὸς ἡμᾶς εἰκὸς εἶναι ἢ

F. 1. τραχύτης] Sic E. Vulgo, παραχή τις. Ald. παραχύτης quod propius ad receptum accedit.

F. 2. τὸ σημεῖον—μὲν αὐτὰ] Legendum videtur, τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ πέφυκεν ἡ ὄψις ἀνακλασθεῖσα τυπῶσθαι, βλέπεται μὲν αὐτὰ—.

F. 5. ἢ μηδὲ—ὀφθαλμὸν Ἡλίον] Addidimus hæc ex B. E.

gatur, cur ab illa ad visum nostrum imago Solis non remittatur. Nam neque lac huiusmodi speculares reddit imagines, neque visum reflectit ob inæqualitatem et asperitatem partium: nedum Luna possit emittere a se visa talia, sicut specula læviora faciunt. Sed in his si qua rima, aut sordes, aut turbatio incidat in punctum a quo solet Visus reflexus efformari; ista viden-

tur quidem, sed resplendentiam non exhibent. Qui autem contendit consentaneum esse ut a Luna aut noster item Visus in Solem, aut ne Sol quidem ad nos, reflectatur, festinus sane est, oculo tribuens vim Solis, Visui lucis, homini cœli. Est enim verisimile Solis ob vehementiam et splendorem cum ictu factam reflexionem ad nos ferri. At Visus imbecillis cum sit et

δὲ ὄψις, ἀσθενὴς ἔσσι λεπτήν καὶ ὀλιγοτή, τί θαυμαστὸν εἰ
μήτε πληγὴν ἀνακρεστικὴν ποιεῖ, μήτε ἀφαλλομένης τη-
ρεῖ τ' συνέχῃ, ἅλλα θρύπτει καὶ ἀπολείπει, πλήθος
οὐκ ἔχουσα φωτὸς, ὥστε μὴ ἀφ' αὐτῆς παρὰ τὰς 937
ἀνωμαλίας καὶ τραχύτητας. Ἀπὸ μὲν γὰρ ὕδατος καὶ τῶν
ἄλλων ἐσώπρων ἰχθύουσαν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ ἐγγύς ἔσαν ὅτι
τὸν ὀφθαλμὸν ἄλλεσθαι τιτὺ ἀνάκλασιν, οὐκ ἀδύνατόν
ἔστιν. Ἀπὸ δὲ τῇ Σελήνης καὶ γίνωντάς πινες ὀλισθήσας
αὐτῆς, ἀσθενεῖς ἔσονται καὶ ἀμυδρά, καὶ παραπολείπεσθαι
διὰ τὸ μῆκος τῇ ἀποστάσεως. Καὶ γὰρ ἄλλως τὰ μὲν κοῖλα
τῶν ἐσώπρων εὐτονωτέραν ποιεῖ τῇ παρασηχυμένης αὐγῆς
τ' ἀνακλωμένην, ὥστε καὶ φλόγας ἀναπέμπειν πολλάκις
τὰ δὲ κυρτὰ καὶ σφαιροειδῆ, τὰ μὴ πανταχόθεν ἀντερεί-
δειν, ἀσθενῆ καὶ ἀμαυρά. * ὁρᾶται δὴ περὶ, ὅταν ἴρι- B
δες δύο φανῶσι, νέφος νέφος ἐμπεριέχοντος, ἀμαυράν ποι-

F. 10. λεπτή καὶ] Additum ex E.

A. 3. ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν] Steph. dedit, ut videtur ex T. et Amiot. estque hoc
unice verum. Ald. Bas. Xyl. B. E. ἐπὶ τὸν ἥλιον.

B. 1. ἀμαυράν. * ὁρᾶται] T. et Amiot. ἀμαυράν. Ὀρᾶτε: ita ad sensum quidem
nil requiratur.

minima particula, quid mirum
si neque ictum repellentem
infert, neque resiliens conti-
nuitatem servat, sed frangitur
ac deficit, cum tanta ei non
sit copia luminis, ut non di-
vellatur, inæqualitatibus et as-
peritatibus occurrens. Non
est enim abhorrens a rerum
natura, ut ab aqua et aliis spe-
culis reflexio, cuius in pro-
pinquo adhuc tenetur princi-
pium, valida resiliat ad oculo-
rum. Sed a Luna etiam si a-

liquæ delabantur, infirmæ e-
runt ac languidæ, et quæ ob
intervalli magnitudinem prius
deficiant quam ad nos per-
veniant. Alioquin etiam cava
speculorum validius reflectunt
Solis radios, ita quidem ut
flammas quoque sæpenumero
edant: curva et globosa, quia
non undique renituntur, im-
becillum et obscuram: Videtis
scilicet, quando duæ irides ap-
parent, nubem nube conti-
nente, colores esse obscuros

ἔσαν καὶ ἀσαφὴ τὰ χρώματα πλὴν διετέχοντο· τὸ γὰρ ἐκτὸς νέφος ἀπωτέρω τῆς ὄψεως κείμενον, οὐκ ἔυτονον, ἐδὲ ἰσχυρὰν τ' ἀνάκλασιν ἀποδίδωσι. Καὶ τί δεῖ πλείονα λέγειν; ὅπερ γὰρ τὸ τῷ Ἡλίῳ φῶς ἀνακλόμενον ἀπὸ τῆς Σελήνης, τ' μὲν θερμότητα πᾶσαν ἀποβάλλει, τ' δὲ λαμψρότητος αὐτῷ λεπτὸν ἀφικνεῖται μόλις πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀδρανὲς λείφανον· ἥπου τ' ὄψεως τὸν ἴσον φερομένης διαυλον, εἰδέχεσθαι μῶριον ὅτιεν λείφανον ἐξικέατο πρὸς τὸν Ἡλίον ὥστε τῆς Σελήνης; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. Σκοπεῖτε δὲ, εἶπον, καὶ ὑμεῖς εἰ τὰ αὐτὰ πρὸς τὸ ὕδωρ καὶ τῆς Σελήνης ἐπαρχεν ἡ ὄψις, ὃ δὴ καὶ γῆς καὶ φυτῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ ἄστρον ἐμφάσας ποιεῖν τ' πανσέληνον, οἷας τὰ λοιπὰ ποιεῖται τῷ ἐσώπρωτον· εἰ δὲ οὐ γίνονται πρὸς ταῦτα τ' ὄψεως ἀνακλάσας, δι' ἀσθενείαν αὐτῆς ἢ τραχύτητα τῆς Σελήνης, μὴδὲ πρὸς τὸν Ἡλίον ἀπαιτῶμεν.

B. 8. αὐτοῦ] Ita omnes libri B. E. Ald. Bas. Xyl. Steph. et posteriores αὐτῶ.

B. 9. φερομένης] Sic B. E. Vulgo, φερομένοις.

B. 11. ὑπὸ τῆς Σ.] Malim ἀπὸ τῆς Σ.

C. 2. ὃ δὴ] ἔδει; T. V. Amiot. probabiliter.

et incertos continentis: nam exterior nubes longius a visu distans reflexionem reddit invalidam. Et quid attinet plura dicere? Quando enim Solis lumen a Luna reflexum, omnem amittit calorem, et splendoris ejus ægre ad nos perferuntur tenues atque languidæ reliquæ; poteritne visus noster eodem tam longo permeato spatio Solaris qualemunque portiunculam imaginis de Luna reportare? Ego

quidem non puto. Considerate vero, aiebam, etiam vos, an non ita se res habeat, ut, si idem accidat Visui nostro a Luna et ab aqua, debeat terræ, plantarum, et hominum siderumque imagines Luna plena repræsentare, sicut faciunt alia specula: sin Visus acies ad hæc non reflectitur ob imbecillitatem suam, aut asperitatem Lunæ, ne ad Solem ut reflectatur requiramus.

κδ'. Ἡμεῖς μὲν οὖν, ἔφην, ὅσα μὴ ἀφ' ἐφ' ἑαυτῶν
τὴν μνήμην τῶν ἐκεῖ λεχθέντων, ἀπηγγέλλεσθαι ὅρα
δὲ καὶ Σύλλαν πείθεσθαι, μᾶλλον δὲ ἀπαιτεῖν τιτὸν δι-
γασιν, οἷον ὅτι ῥητοῖς ἀκροατὴν γεγενημένον ὥστε, εἰ δο-
κεῖ, καταπαύσαντες τὸ πείθεσθαι, καὶ καθίσαντες ὅτι τὸ
βάθρων, ἐδραῖον αὐτῶν πείθεσθαι ἀκροατήριον. Ἐδοξε
δὲ ταῦτα καὶ καθιστάμεν ἡμῶν, ὁ Θεὸν, Ἐγὼ τοι, ὦ
Λαμπρία, εἶπεν, ὅτι θυμῷ μὲν ὁδὸν ἡγήσῃς ὑμῶν ἀκ-
σαι τὰ λεχθησόμενα, πρῶτον δὲ ἂν ἡδέως ἀκούσῃμι
πρὸς τὸ οἰκεῖν λεγόμενον ὅτι τὸ Σελήνης, ὅτι εἰ κατ-
οικεῖσιν πινες, ἀλλ' εἰ δυνατόν ἐκεῖ κατοικεῖν· εἰ γὰρ ἂν
δυνατόν, ἄλογον καὶ ὅ γινώσκω) τιτὸν Σελήνην· δοξεῖ γὰρ
πρὸς ἕτερον, ἀλλὰ μάστιγος γεγενῆσθαι, μήτε καρπούς ἐκ-
φέρειν, μήτε ἀνθρώποις πῶς ἐδραῖον παρέχουσα καὶ γί-
νεσθαι καὶ διαίταν ὣν ἐνεχε καὶ ταύτην γεγενῆσθαι φημέν, καὶ
Πλάτωνα, τριτόν ἡμετέραν, ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἀ-

XXIV. Ac nos quidem, dicebam, quæ ibi dicta sunt, nisi si quid memoriam fefellit, retulimus. Tempus autem est, ut Syllam quoque exhortemur, adeoque poscamus ab eo narrationem, ut qui certa conditione auditor interfuerit. Proinde, si ita vobis videtur, ambulandi finem faciemus, et confidentes in sedilibus, fixum ei præbebimus auditorium. Placuit hoc: et cum confedissemus, Theon: Ipse quidem, inquit, non minore quam ullus vestrum audiendi quæ dicentur desiderio te-

neor: ante tamen, Lampria, de iis qui Lunam dicuntur inhabitare, pervellem aliquid audire: non utrum habitent aliqui, sed an habitari possit: hoc enim si nequit, a ratione alienum erit eam esse terram: nam videbitur ad nullum usum et frustra exstitisse, cum neque fructus edat, neque hominibus quibusdam sedem, ortum, et vitæ degendæ locum præbeat: quarum rerum causa hanc nostram terram exstitisse, de Platonis sententia, dicimus, *nutricem nostram, di-* eique et *poëtis fidelem custodem*

πρεκῇ φύλακα καὶ δημιουργόν. Ὅρας δὲ ὅτι πολλὰ λέ-
 γει καὶ οὐ γέλῳι καὶ μὲν παρὰ τῆς πλείων τοῖς μὲν καὶ
 ὑπὸ τῇ Σελήνῃ οἰκῶσιν, ὥσπερ Ταντάλοις, ὑπὲρ κεφαλῆς
 ἐκκρέμασθαι φασί, τὰς δὲ οἰκοῦντας αὖ πάλιν ἐπ' αὐ-
 τῆς ὥσπερ Ἰξίονας ἐνδεδεμένους ῥύμη τόση. * καίτοι μίαν
 καὶ κινεῖται κίνησιν, ἀλλ', ὥς περ καὶ λέγει, Τριοδίτις ὅτιν,
 ἅμα μήκος ἐπὶ τῷ ζῳδιακῷ καὶ πλάτος ἐπιφερομένη καὶ
 βάθος ὧν τὸ μὲν, περὶ τὴν ἑλίκην, τὸ δὲ, ἑλίκην, τὴν δὲ οὐκ
 οἶδα πῶς ἀνωμαλίαν ὀνομάζουσιν οἱ μαθηματικοί, καίπερ
 ἐδεμίαν ὁμαλήν ἐδὲ τεταγμένην ταῖς ἀποκτατάσεσιν
 ὁρῶντες ἔχουσιν. Οὐκοῦν εἰ λέων τις ἐπεσεν ὑπὸ ῥύμης
 εἰς Πελοπόννησον, ἀξίον ἐστὶ θαυμάζειν. ἀλλ' ὅπως ἐμυ-
 ρία ὁρῶμεν αἰεὶ πεσέματα ἀνδρῶν καὶ ἀπολακτισμὸς βίων

E. 6. ῥύμη τόση. * καίτοι] Forte, ῥύμη τοσαύτη δινεῖσθαι καίτοι.

F. 2. ἐπιφερομένη] E. φερομένη. Unde, forte legendum, ἅμα ἐπὶ μήκος τοῦ ζ. κ. πλ. φερομένη—.

F. 5. ἐδεμίαν ὁμαλήν ἐδὲ τεταγμένην] Forte οὐδὲν ἀνώμαλον ἐδὲ τεταγμένον. Xyl. lacunam ponit post ἔχουσιν, hoc vertens ac si legisset ἔσαν: quam versionem, ut in re dubia, retinui. Amiot. post οὐδεμίαν inferit ἔτι.

F. 7. ἀλλ' ὅπως] Sic Leonic. Schott. Anon. T. V. Amiot. Vulgo, ἀλλ' ὅμως.

atque opificem. Vides autem de hoc argumento multa et serio et joco disputari. Lunam enim aiunt eorum qui infra degunt tanquam Tantalorum imminere capitibus: rursusque eos qui ipsam incolunt, Ixionum instar illigatos tanto impetu volvi ac revolvi. Et quidem non unico motu Luna versatur, sed est, ut solent appellare, *Trivialis*: in Zodiaco simul in longum, et latum, et profundum cir-

cummeans: primum motum *circuitionem*, secundum *volutionem*, tertium nescio qui *inæqualitatem* vocant Mathematici: cum nullam non earum motionum constitutis certisque finibus includi videamus. Mirum igitur non est, si impetu agitationis leo in Peloponnesum decidit: sed illud potius mirum quod non innumeros quotidie videmus hominum casus, et vitas quasi calcitrando projectas, ist-

ἐκείθεν δὲ ἐκκυβισάντων, καὶ περιτρεπόντων. Καὶ γὰρ γε-
λοῖον εἶναι μόνως τὸ ἐκεῖ ἀγχοπεῖν, εἰ μὴ γένεσιν μηδὲ
σύστασιν ἔχειν δύναται. Ὅπερ γὰρ Αἰγύπτιοι καὶ Τρωγλο-
δύται, οἷς ἡμέρας μιᾶς ἀκαρὲς ἴσαται καὶ κορυφῇ ὁ
ἥλιος ἐν τροπαῖς, εἴτα ἀπεισιν, ὀλίγον ἀπέχουσιν τῇ
κατακεκλυσθαι ξηρότητι τῷ περιέχοντος· ἥπερ τὰς ἐπὶ τῇ
Σελήνης εὐρώς ἐστὶ δώδεκα θερείας ὑπομύειν ἕως ἐκάστη,
καὶ μῆνα τῷ Ἠλίῳ πρὸς καθεστὸν αὐτοῖς ἐφισαμύνει καὶ
σπρίζοντος, ὅταν ἡ πανσέληνος. Πνεύματά γε μὴν καὶ
νέφη καὶ ὄμβρες, ὧν χωρὶς ἔτε γένεσις φυτῶν ἐστίν, οὔτε
σωτηρία γενομένοισι, ἀμύχανον ἐκεῖ ἀγνοηθῆναι συνιστά-
μενα ἀπὸ θερμότητος καὶ λεπτότητος τῷ περιέχοντος· ἔσθ' ἂν
γὰρ ἐν ταῦτα τὸ ὁρῶν τὰ ὑψηλὰ δέχεσθαι τὰς ἀγρίας καὶ ἐν-
αντίας χειμῶνας· ἀλλ' * ἤδη καὶ σάλον ἔχον ὑπὸ κα-

A. 1. περιτρεπόντων] Legendum videtur, περιτραπέντων.

A. 3. δύναται] Corrigendum, δύανται.

A. 4. ἀκαρὲς] Sic B. E. Anon. T. Xyl. Vulgo, ἀκανές.

B. 3. ἀγρίους καὶ ἐναντίους] Neutrum placet: postremum quidem mutem in ἐν-
αυσίους, quod Amiot. expressit.

B. 4. ἀλλ' * ἤδη] Forte ἀλλὰ λεπτότητα ἤδη: quod Xyl. reddidit vertendo.

hinc in caput hac devolutorum. Etenim ridiculum est dubitare an ibi mansio sit, si ortui locus nullus datur. Nam cum Ægyptii et Troglodytæ, quorum uno die quotannis Sol per momentum temporis in solstitio capitibus imminet, mox discedens, tantum non comburantur ob aëris ficcitatem; an credibile est eos qui in Luna sunt quotannis duodecim perferre posse solsti-

tia, singulis mensibus Sole in plenilunio supra capita eorum insistente? Jam flatus, nubes, imbresque, sine quibus neque nasci neque natæ durare possunt plantæ, ibi coïre, ne cogitari quidem potest, in tanto calore, tanta tenuitate ambientis; quando ne apud nos quidem altorum montium vertices feris istis annuisque tanguntur tempestatibus: sed aër ibi jam tenuis, motuque ob

φύσις ὁ ἀνὴρ, ἐκφεύγει τ' οὐρανὸν ταύτῃ καὶ πύκ-
νωσιν· εἰ μὴ, νῆ Δία, φήσομεν, ὥσπερ ἡ Ἀθηνᾶ δ' Ἀ-
χιλλεὺ νέκταρος πὶ καὶ ἀμβροσίας ἐκέλευε μὴ προστεμένῳ
πρόφην, ἔγωγε πῶ Σελήνην, Ἀθηνᾶν λεγομένην καὶ ἔσαν,
τρέφειν τὰς ἀνδρας ἀμβροσίαν ἀνέισαν αὐτοῖς ἐφημέριον,
ὥς Φερεκύδης ὁ παλαιὸς οἶε) σιτεῖσθαι αὐτὰς θεῶς. Τὴν
μὲν γὰρ Ἰνδικὴν ῥίζαν, ἣν φησι Μεγαθένης μήτε ἐοδιόνας,
μήτε πίνοντάς, ἀλλ' ἀτόμους ὄντας ὑποτύφειν καὶ θυμῶν,
καὶ τρέφεσθαι τῇ ὁσμῇ, πόθεν ἂν τις ἐκεῖ φουομένην λάβοι,
μὴ βρεχόμενης τῇ Σελήνης;

καί. Ταῦτα τῷ Θεῶνος εἰπόντος * γὰρ ἔφην καὶ ἄριστα
τῇ παιδιᾷ τῷ λόγῳ τὰς ὀφρῦς * ἀ καὶ θάρσος ἡμῖν ἐγ-
γίνεται πρὸς τὴν ἀπόκρισιν, μὴ πάνυ πικρὰν μηδὲ αὐστη-
ρὰν εὐθύνην περιδοῦσι· καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς τῇ σφόδρα

B. 10. αὐτὰς θεῶς] Forte τοὺς θεῶς, vel αὐτοὺς τοὺς θεοὺς.

C. 2. ἀτόμους] Sic Bas. Xyl. Leonie. Schott. Amiot. Steph. Nec tamen omni
specie caret Ald. B. E. εὐτόμους.

C. 5. εἰπόντος * —καὶ θάρσος] Forte, εἰπόντος, κάλλιπα γὰρ, ἔφην, καὶ ἄριστα τῇ
παιδιᾷ τῷ λόγῳ τὰς ὀφρῦς ἡμῶν ἀνέκας, δι' αὐτὰς θάρσον—.

C. 7. πικρὰν] Sic margo B. et verterunt Amiot. et Xyl. Vulgo, μικράν.

C. 8. περιδοῦσι] προσδοκῶσι E. T.

levitatem suo præditus, coi-
tionem istam et densationem
effugit. Nisi, mehercle, di-
cere velimus, quo modo A-
chillem Minerva, nutrimen-
tum respuentem, nectare et
ambrosia instillatis aluit, ita
Lunam quoque, ut quæ Mi-
nerva dicitur atque est, quo-
tidie ambrosiam exhibendo is-
tos homines nutrire: quem-
admodum ipsos deos Pherecy-
des ille priscus pasci putavit.
Nam Indica illa radix, quam
ait Megasthenes eos qui nihil

bibant edantque, sed ore pror-
sus careant, suffire, itaque o-
dore vitam tueri suam, unde
nata illic fumatur, cum nulla
Lunam riget pluvia?

XXV. Cum hæc Theon
dixisset, Recte dicebam, et
optime joco sermonis super-
cilia nobis in hilaritatem sol-
visti: unde et audacia nos
subit ad respondendum ani-
mans, cum non admodum a-
cerbum austerumve exspecte-
mus iudicium. Profecto enim
in eadem sunt culpa cum iis

πεπεισμένων τὰ τοιαῦτα διαφέρουσιν οἱ σφόδρα δυσκο-
λαίνοντες αὐτοῖς καὶ διαπιστοῦντες, ἀλλὰ μὴ πρῶτως ὁ
διωκτὴν καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἐθέλοντες ἐπισκοπεῖν. Εὐθύς
ἐν τοπρῶτον, ἐκ ἀναγκῆς ἐστίν, εἰ μὴ καλοῦσιν ἄνθρω-
ποι τὴν Σελήνην, μάτην γερονέαι καὶ πρὸς μηδέν. Οὐ-
δὲ γὰρ τήνδε τὴν Γῆν δι' ὅλης ἐνεργὸν ἔδδ' ἐρροικυμένην
ὀρώμεν, ἀλλὰ μικρὸν αὐτῆς μέρος ὥσπερ ἀκραις πρὸς ἡ-
μεῖς χερσονήσοις ἀνέχουσιν ἐκ βυθῶν γόνιμόν ἐστι ζῶον καὶ φυ-
τῶν, τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν ἔρημα καὶ ἀκαρπα χειμῶσι καὶ
αὐχμοῖς, τὰ δὲ πλεῖστα καὶ τῆς μεγάλης δέδυκε θα-
λάσσης. Ἀλλὰ σὺ τὸν Ἀρίσταρχον ἀγαπῶν αἰεὶ καὶ θαυ-
μάζων, ἐκ ἀκέραιας Κρατήτος ἀναγνώσκοντος,

Ὁκεανὸς, ὅσπερ γενέσις πάντεσσι τέτυκται
Ἀνδράσιν ἡδὲ θεοῖς, πλείστην ἐπὶ γαίαν ἔχουσιν.

Ἀλλὰ πολλὰ δεῖ μάτην ταῦτα γερονέαι καὶ γὰρ ἀναψυ-
χῶν.

C. 9. διαφέρουσιν] Forte, οὐδὲν διαφέρουσιν, ut vertit Xyl.

D. 8. ἀναγνώσκοντος] Sic E. et vertit Xyl. Vulgo, ἀναγνώσκων.

qui nimiam huiusmodi rebus
adhibent illi, qui nimis offen-
duntur iis, omnemque fidem
derogant, neque animo æquo
volunt quid fieri possit, quid
contingat, dispicere. Initio
itaque primum illud non est
necessarium, si homines Lu-
nam non inhabitent, frustra
eam et nullius rei gratia fac-
tam. Nam hanc ipsam nos-
tram quoque Terram vide-
mus non totam feracem et ha-
bitatam esse, cujus exigua
quædam pars quasi promonto-
riis et peninsulis e profundo

exstantibus animalia gignit ac
plantas: cetera aut ob hye-
mes et siccitatem deserta ac
sterilia sunt, aut, quæ multo
maxima est terræ portio, sub
magnum demersa mare. Sed
tu, qui Aristarchum semper
diligis atque admiraris, non
audis Cratetem, quando is sic
legit,

Præbuit Oceanus cunctis primordia di-
vis,

Atque hominum generi, et terram tegit
undique late.

Longe vero abest, ut hæc
frustra dicantur exstitisse. Et-

Ε μιάσεις ἢ θάλασσα μαλακὰς ἀνίστη καὶ τῷ πνεύματι
 τὰ ἥδια θερμὰ ἀκμάζοντος· ὅκ τ' αἰκίηται καὶ κατεψυ-
 γνῶντος αἱ χιονες ἀτρέμα ἀφαικόμεναι χαλῶσι καὶ
 ἀφαιέουσιν· ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἔσθικεν ἀτρεχὲς ἐν
 μέσῳ φύλαξ, καὶ Πλάτων, καὶ Δημοκρῆς. Οὐδὲν οὖν
 καλύει καὶ τ' Σελήνην ζῶον μὲν ἔρημον εἶναι, παρέχειν δὲ
 ἀναπλάσεις τῷ φωτὶ πρὸς αὐτὴν ἀσχεομένη, καὶ συρ-
 ρύει ταῖς τῷ ἀστέρων αἰγαῖς ἐν αὐτῇ καὶ σύγκρασιν, ἢ
 σικεπότης τε ταῖς ἀπὸ τ' Γῆς ἀναθυμιάσεις, ἅμα τε καὶ
 τῷ Ἡλίῳ τὸ ἔμπυρον ἄραν καὶ σκληρὸν ἀφίησι. Καὶ πο-
 λύ τι καὶ παλαιὰ φήμη διδόντες, Ἄρτεμιν αὐτῷ νομισ-
 θῆναι φήσομεν, ὡς παρθένον καὶ ἄγονον, ἄλλως δὲ βοηθη-
 τὴν καὶ ὠφελίμον. Ἐπεὶ τῷ γε εἰρημένων ἔδεν ὠφελεῖν
 Θεῶν ἀδυνάτον δείκνυσι τ' λεηρομένην ἐπ' αὐτῆς οἴκησιν.
 Ἡ τε γὰρ δίνη πολλὴν ἔχουσα τραρότητα καὶ γαλήνην

F. 3. τῷ Ἡλίῳ—ἀφίησι] Forte, τῷ Ἡλίῳ—ἀνίστη.

F. 3. Καὶ πολὺ τι] Corrigo, Καὶ ποῦ τι.

F. 5. ἄλλως] An, ἄλλοις?

F. 6. ἔδεν ὠφελεῖν Θεῶν ἀδυνάτον] Legendum, ἔδεν, ὃ φίλε Θεῶν, ἀδυνάτον—ut
 jam Xyl. monuit, idemque et Amiot. vertit.

enim mare exhalationes mol-
 les edit et jucundissimos fla-
 tus, vere adulto: quando ex
 inculta et gelida terra nives
 paulatim liquatæ diffluunt: di-
 ei que et noctis stat fidelis in
 medio custos atque opifex, ut
 ait Plato. Nihil ergo obstat,
 quin Luna etiam animan-
 tium vacua præbeat reflexio-
 nes lumini circa ipsam diffu-
 so, et confluxum radiis astro-
 rum ac contemperationem,
 quo adjuncta concoquat exhalationes

e Terra elatas, simul-
 que folis nimium fervorem
 mitiget. Et nimirum etiam
 aliquid antiquæ tribuentes fa-
 mæ, Dianam eam dictam sta-
 tuemus, utpote virginem et
 infœcundam, alias auxiliarem
 et utilem. Nam eorum, quæ
 abs te, mi Theon, allata sunt,
 nihil est quod ostendat fieri
 non posse ut in Luna quis ha-
 bitet. Quippe circumagitatio
 ista multam habens lenitatem
 et tranquillitatem, aërem de-

ὑπὲρ πλεονεχίῃ τὸν αἴρα, καὶ διαμένει συγκατακοσμήμενον, ὥστε μηδὲν εἶναι δέος ἐκπεσεῖν καὶ ἀποσφαλῆναι τῆς ἐκεί 939 βεβιωκότας. Εἰ δὲ μηδὲ αὐτὴ, καὶ ὁ ποικίλον τῆτο τῆς φορέας καὶ πεπλανημένον ἐκ ἀνωμαλίας οὐδὲ τραχῆς ὅστιν, ἀλλὰ θαυμαστὴν ὑπιδέκνυνται τάξιν ἐν τέτοις καὶ πορείαις οἱ ἀσρόλογοι, κύκλοις ποτὶ περὶ κύκλους ἑτέρας ἕξι- λιθομῆνοις συνάροντες αὐτῶν, οἱ μὲν ἀτρεμῶσαν, οἱ δὲ λείως καὶ ὁμαλῶς αἰετὰ τὰς αὐτοῖς ἀνυποφερομέ- νων· αὐτὰ γὰρ αἱ τῶν κύκλων ὑπὲρβάσεις καὶ ἀφαιρέσεις καὶ σχέσεις πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς ἡμᾶς, τὰ φαινόμενα τῆς κινήσεως ὕψος καὶ βάθος, καὶ τὰς κατὰ πλάτος ἀλλοματίας, ἅμα ταῖς κατὰ μήκος αὐτῆς ἀφαιρέσεις ἐμμελέστατα συμ- περάνυσσι. Τὴν δὲ πολλὴν θερμότητα καὶ συνεχῆ πύρωσιν ὑπὸ Ἡλίου οὐ παύσει φοβέμενος, ἀνὰ πρῶτον μὲν ἀν-

F. 9. διαμένει] Immo, διανέμει.

A. 2. βεβιωκότας] Rectius βεβηκότας T.

A. 2. Εἰ δὲ μηδὲ αὐτὴ, καὶ τὸ ποικίλον] Forte, "Ἐτι δὲ, καὶ Δι", αὐτὸ γὰρ τὸ ποικίλον.

A. 6. ἀτρεμῶσαν] Sententia loci videtur postulare ἀνισοδρομῶσαν vel aliquid certe huius significationis.

A. 9. ἀλλήλους] Sic B. E. Vulgo, ἀλλήλα.

B. 3. οὐ παύσει] Delendum ē.

mulcet atque distribuit: ut nullus sit metus excidendi ac præcipitationis iis qui ibi degunt. Tum ipsa motus varietas vagæque conversiones non ab inæqualitate sunt aut conturbatione: sed admirabilem Astrologi demonstrant in his ordinem, circulis eam accommodantes circa alios circulos sese evolventibus, alii quiescentem ipsam, alii placide et æqualiter eadem sem-

per celeritate sese moventem: hæ enim circulorum adscensionες, et circumductiones, atque inter se et ad nos habitus, eas quæ in motu Lunæ animadvertuntur altitudines, profunditates, et latitudinum diversitates, simul cum conversione secundum longitudinem, exactissime conficiunt. Magnum autem illum et continentem æstus Solis metuere defines, primum si unde-

πῶς ταῖς ἔνδεκα θερμαῖς σιλόδοις τὰς πανσελήνας, εἴτα
 δὲ τὸ συνεχὲς τῆς μεταβολῆς ταῖς ὑπερβολαῖς χρόνον
 οὐκ ἐχούσαις πολλὸν, ἐμποιεῖν κρᾶσιν οἰκείαν, καὶ τὸ
 ἄλλαν ἐκατέρας ἀφαιρῆν, τὰ μέσα δὲ τῶτων, ὡς εἰκὸς,
 ὄραν ἑαρι προσφορωτάτην ἔχουσιν. Ἐπειτα πρὸς μὲν
 ἡμᾶς καθήσι δι' αἰέρος θολερῶ, καὶ συνεπερείδων τ' θερμό-
 τητα ταῖς ἀναθυμιάσεσι τεφομένην· οὐκ εἰ δὲ λεπὸς ὢν
 καὶ ἀφαιρῶν ὁ αἷρ σκίδνησι καὶ ἀφαιρῶν τ' αὐγὴν, ὑπέκ-
 χαυμα καὶ σῶμα μηδὲν ἔχουσαν. Ὑλιν δὲ καὶ καρπὸς
 αὐτοὶ μὲν ὄμβροι τέφρουν, ἐτέρως δὲ, ὥσπερ ἄνω πρὸς
 Θήβας παρ' ὑμῖν καὶ Συήνην, ἐκ ὄμβριον ὕδωρ, ἀλλὰ γι-
 γνῆς ἢ γῆ πίνουσα, καὶ χρωμένη πνεύμασι καὶ δρόσοις, ἐκ
 αὐτῆς ἐτελήσεν, οἷμα, τῇ πλεῖστον ὑομένη πολυκαρπία συμ-

B. 6. ἐχούσαις] Dedi ex E. pro ἐχούσης. Aliæ supersunt corruptelæ per hunc locum; quem ita verti ac si legeretur—ἐχούσαις πολλὸν, ἐμποιεῖν κρᾶσιν οἰκείαν—ἀφαιρῶν—προσφορωτάτην ἔχον.

B. 9. ἡμᾶς καθήσι] Inter duas has voces excidisse videtur ὁ ἥλιος.

C. 3. αὐτοὶ—ἐτέρως] Legendum, αὐτοῦ—ἐτέρωδι: qua sententia verterunt Amiot. et Xyl.

C. 6. συμφέρεσθαι] Sic Leonie. Schott. Anon. item tres Græco-Latinæ et verterunt Amiot. et Xyl. Nam Steph. συμφύρεσθαι. Ald. Bas. Xyl. B. E. συμφαίνεσθαι.

cum istis æstivis coitibus totidem plenilunia opponas: deinde continuitatem mutationis opponas exsuperantiæ caloris non multum habenti temporis, commodum utrimque temperamentum efficientem, auferentem id quod in utroque nimium est, largientem utriusque medium quod constat tempestate simillimâ vernæ. Præterea Solis lumen ad nos defertur per aërem turbidum, atque in nos infligit

VOL. IV.

calorem exhalationibus nutritum: illic autem tenuis est aër et pellucidus, diffunditque et dissipat splendorem nullo fomite, nullo corpore sustentatum. Materiam porro et fruges hisce in locis alunt pluviae: alibi autem, ut apud vos in superiore Ægypto ad Thebas et Syenem, non pluviam aquam, sed e terra natam bibens ager, ventis ac rore utens, virtute sua ac temperie fretus, comparari se

3 F

φέρεισθαι, δι' ἀρετιῷ τινα καὶ χρῶσιν. Τὰ δὲ αὐτὰ φυτὰ τὰ γενεῖ, παρ' ἡμῖν μὲν, εἰ σφόδρα πιεσθῇ χειμῶσιν, ἐκφέρει πολλὴν καὶ χαλὸν καρπὸν· ἐν δὲ Λιβύῃ, καὶ παρ' ὑμῖν ἐν Αἰγύπτῳ, δύσριστα κομιδῇ καὶ δειλὰ πρὸς χειμῶνάς ἐστι. Τῆς δὲ Γεδρωσίας καὶ Τρωγλο-
 δύτιδος, ἢ καλεῖται πρὸς τὸν ὠκεανόν, ἀφόρητα ἀφ' ἐξυ-
 τητα, καὶ ἀδένδρεα παντάπασιν ἔσσης, ἐν τῇ Ὠδρεκιδνῇ
 καὶ Ὠκεκιδνῇ θαλάττῃ θαυμαστὰ μεγέθη φυτῶν τρέφει,
 καὶ κατὰ βυθὺ τέθειλεν ὧν τὰ μὲν εἰλαίας, τὰ δὲ δάφ-
 νας, τὰ δὲ Ἰσιδος τείχας καλεῖσιν. Οἱ δὲ ἀνακαμφ-
 έρωτες ἔσσι περσαγρευόμενοι, οἱ γῆς ἔχαιρεθέντες, οὐ μόνον ζῶσι κρεμάνενοι χρόνον ὅσον βέλεται τις, ἀλλὰ
 βλαστάνουσιν, * ἀπείρεται δὲ τὰ μὲν πρὸς χειμῶνος, τὰ δὲ
 θερος ἀκμάζοντος ὥσπερ σήσαμον καὶ μέλινη· τὸν δὲ θυ-

D. 8. χρόνον] Additum ex B. E.

D. 9. βλαστάνουσιν, * ἀπείρεται] Nil excidisse, sed lacunæ signum non suo loco positum, videtur.

D. 9. πρὸς χειμῶνος—θύμον ἢ] Reposuimus hæc ex B. E. Vulgo nil adest nisi ὧς. Ceterum, τὸν δὲ θύμον, mutandum in ὃ δὲ θύμος.

cum Terra plurimis irrigua pluviis, ubertatis causa, non patitur. Jam ejusdem generis stirpes apud nos, si vehementer affligantur hybernis tempestatibus, pulchrum et multum fructum producant: in Africa, et apud vos in Ægypto, admodum sunt frigoris et hyemis impatientes. Gedrosiæ etiam et Troglodyticæ regionis ea pars quæ ad Oceanum pertingit, sterilis omnino est ob siccitatem, et arboribus caret: at in mari vi-

cino quo alluitur, inusitatae magnitudinis plantæ nascuntur, et ex profundo pullulant: quarum alias oleas, alias lauros, alias crines Isidis nominant: et qui vocantur anacampserotes, (quasi amorem postliminio reducentes dicas) e terra evulsi, non modo vivunt suspensi quanto quis velit tempore, sed etiam germinant. Seminantur autem alia quidem hyeme, alia vigente æstate ut sesamum et meline: allium vero et cen-

μον ἢ τὸ κενταύριον ἀν εἰς ἀγαθὴν καὶ πῖονα σαρρῇ χώραν
 καὶ βρέχῃ καὶ ἄρδῃ, ἥ καὶ φύσιν ἔξισταται ποιότητος, καὶ
 ὑποβάλλει τῇ δυνάμει, αὐχμῶ δὲ χαίρει, καὶ πρὸς τὸ
 οἰκεῖον ὀπιδίδωσιν· εἰ δὲ, ὥς φασιν, οὐδὲ τὰς δρόσους ἀ-
 νέχεῃ, καθάπερ τὰ πλείεα τῶν Ἀραβικῶν, ἀλλ' ἐξα-
 μαυροῦνται λειανόμνη καὶ φθείρεται, τί δὲ θαυμαστὸν ὅτιν,
 εἰ γίνονται καὶ τὴν Σελήνην ρίζαι καὶ σπέρματα καὶ
 ὕλαι μὴτ' ἐν τῇ δρόμῳ μήτε χειμῶνων, ἀλλὰ πρὸς
 θερμὸν ἀέρα καὶ λεπτὸν εὐφυῶς ἔχουσι; Πῶς δὲ ἐκ
 ἐκὸς ἀνιέναι τε πνεύματα θαλπόμενα τῇ Σελήνῃ, καὶ
 τῷ σάλῳ τῆς περὶ τοῦ αὐτοῦ τε παρομαρτῆν ἀτρέ-
 μα, καὶ δρόσους καὶ ὑγρότητας ἐλαφρὰς περιέχουσας καὶ
 διασπειρομένας ἐπαρκεῖν τοῖς βλαστάνουσιν, αὐτῇ δὲ τῇ
 χάσει μὴ πυρῶδη, μηδὲ αὐχμηρᾷ, ἀλλὰ μαλακῇ καὶ

E. 5. λειανόμενα] Legendum διαινόμενα, ut verterunt Amiot. et Xyl.

E. 7. πρὸς θερμὸν] Sic Steph. consentientibus Leonic. Schott. Anon. Exempl.
 Turneb. Xyl. vers. At T. V. Anon. Amiot. πρὸς θερμὸν. Ald. Raf.
 Xyl. B. E. πρὸς θερμὸν.

E. 9. τῇ Σελήνῃ—αὐτῇ δὲ τῇ κράσει—] Nexus desideratur, forte ita restituendus
 —τὴν Σελήνην—περιέχουσαν, διασπειρομένας ἐπαρκεῖν τοῖς βλαστάνουσιν·
 αὐτὴν δὲ τῇ κράσει—ὑδροποιὸν εἶναι. Postremum hoc εἶναι addidi ex B.
 E.

taurium, si feratur in bonam
 et pinguem terram, ac rige-
 tur, vim qualitatemque suam
 naturalem amittit, siccitate
 gaudet, inque ea suam natu-
 ram servat. Quod si, ut aiunt,
 ne rorem quidem tolerant, ut
 pleraque Arabicorum, quæ si-
 mul atque humectata sunt,
 pereunt; quid miri est, si in
 Luna radices, semina, plan-
 tæque nascuntur nihil pluvia-
 rum ope indigentes aut hye-

mis: sed æstivo et tenero aëre,
 ad naturam ipsorum accom-
 modato contentæ? Qui au-
 tem non sit probabile emitti
 spiritus qui a Luna calore af-
 ficiantur? et conversionis e-
 jus agitationi comitari sensim
 auras, levesque rores et hu-
 mores, qui circumfusi alimen-
 tum plantis sufficiant? cum
 quidem ipsius Lunæ tempe-
 ries non sit ignea, non squali-
 da, sed mollis et aquosa. Nam

ὕδροποιόν ^{ἐκ}); ξηρότης μὲν γὰρ ἔδ' ἐν ἀφικνεῖται πάρος
 ἀπ' αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς, ὑγρότης δὲ πολλὰ καὶ θηλύ-
 τητος, αὐξήσεως φυτῶν, σήφεις κρεῶν, τροπαὶ καὶ ἀνέσεις
 οἴνων, μαλακότητες ξύλων, εὐτοκίαι γυναικῶν. Δέδοικα
 δὲ ἡσυχάζοντα Φαρνάκην αὐτῆς ἐρεθίζειν καὶ κινεῖν, ὥκα-
 νῆ τε πλημμύρας, ὡς λέγουσιν αὐτοὶ, καὶ πορθμῶν ἐπι-
 δόσεις διαχομένων καὶ αὐξανομένων ὑπὸ τῇ Σελήνης πρὸς
 ἀνυγραινέσθαι, πρὸς ἀπιδέμενους. Διὸ πρὸς σὲ πρέσβημι
 μᾶλλον, ὦ φίλε Θεῶν· λέγεις γὰρ ἡμῖν ἔξηγέμενος ταῦτα
 τὰ Ἀλκμᾶνος,

— Διὸς θυγάτηρ ἔρσα τρέφει
 Καὶ Σέλανας δίας,

ὅτι νῦν τῇ ἀέρι καλεῖ, καὶ Δία φησὶν αὐτὸν ὑπὸ τῇ Σε-
 λήνης καθυγραίνοντον εἰς δρόσους τρέπεσθαι. Κινδυνεύει

F. 6. σήφεις] Sic B. E. Vulgo, πρέφεις.

A. 1. ὥκα-^{αν}οῦ τε] Ita Baf. Xyl. Amiot. ex T. nescio utrum ex conjectura, an
 veteribus libris: certe, re ipsa postulante. Ald. B. E. ὥσε καὶ ἀνοι-
 γαί, unde Anon. et T. ὥσε ἀναγωγαί.

A. 3. διαχομένων] Sic B. E. Vulgo, διαδεχομένων.

A. 9. Δία φησὶν] Vetus hæc est lectio revocata ex Ald. Baf. Xyl. B. E. melior
 certe vulgata διάφυσιν, quam nescio unde protulit Steph. integritatem
 absolvemus corrigendo—τὸν ἀέρα καλεῖ Δία, καὶ φησιν αὐτὸν—. ut
 Xyl.

ad nos a Luna nulla pervenit
 ficcitatis effectio, multæ hu-
 miditatis, et foemineæ uber-
 tatis: ut sunt plantarum in-
 crementa, putrefactiones car-
 nium, mutationes et ad vap-
 pam inclinationes vini, ligno-
 rum putredo, fertilitas muli-
 erum. Vereor autem quies-
 centem Pharnacem rursus ir-
 ritare et commovere, si Oce-
 ani æstus, ut ipsi dicunt, fre-

torumque incrementa addu-
 cam, humore a Luna submisso
 crescentium ac se diffundenti-
 um. Itaque ad te potius me
 convertam, mi Theon. Tu
 enim nobis Alcmanica ista
 exponens,

*Qualia Jovis et Lunæ proles ros edu-
 cit:*

Jovis nomine aërem dicis in-
 telligi, qui a Luna humecta-
 tus in rorem vertatur. Eo

ἦ, ὦ ἑταῖρε, πρὸς τὸ ἥλιον ἀντιπαθῇ φύσιν ἔχῃ· ἐγγε
 B μὴ μόνον ὅσα πυκνῶν καὶ ξηραίνῃν ἐκείνος, αὐτὴ μαλάσ-
 σειν καὶ διαχεῖν πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνης θερμότητι
 καθυγραινέειν καὶ καταψύχειν παροπίησαν αὐτῇ καὶ
 συμμιγνυμένῳ. Οἱ τε δὲ τὴν Σελήνην ἔμπυρον σῶμα καὶ
 διακαὲς εἶ) νομίζοντες ἀμαρτάνουσιν· οἱ τε τοῖς ἐκεί ζώοις,
 ὅσα τοῖς ἐνταύθα πρὸς γένεσιν καὶ τροφῇ καὶ διαίτῃ
 ἀξιοῦντες ὑπάρχειν, εἰκόασιν ἀθέατοι τῷ πρὸς φύσιν ἀνω-
 μαλίῳ, ἐν αἷς μείζονάς ἐστι καὶ πλείονας πρὸς ἀλλήλα
 τὴν ζῶν, ἢ πρὸς τὰ μὴ ζῶα διαφορὰς καὶ ἀνομοιότητας
 εὑρεῖν. Καὶ ἄστομοι μὲν ἄνθρωποι καὶ ὀσμῶς τεφόμνητοι
 C μὴ ἔφωσαν, εἰ μὴ * μὴ δοκοῦσι τὴν τε Ἀμμωνος ἡμῶν
 αὐτὸς ἐξηγεῖτο δύναμιν, ἠνίξατο μὲν Ἡσίοδος, εἰπὼν,

Οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ·

C. 1. μὴ ἔφωσαν—δύναμιν] Forte, μὴ ἔφωσαν, οἱ μὴδὲ εἶναι μοι δοκοῦσι· ἢν δὲ
 Ἀμμωνίος ἡμῶν αὐτὸς ἐξηγεῖτο δύναμιν.

enim, amice, reditura res vi-
 detur, ut Luna adversam pla-
 ne Soli naturam habere cen-
 seatur; siquidem non modo
 quæ densare ille et ficcare so-
 let, ipsa relaxat atque humec-
 tat: sed calorem quoque ab
 eo profectum in ipsam humore
 et frigore mutare possit. E-
 nimvero hi errant, qui Lu-
 nam ignitum corpus esse at-
 que ardere putant: neque ii,
 qui eadem animalibus in Lu-
 na ad ortum et victum ne-
 cessaria putant quæ nostratia
 requirunt, videntur unquam

confiderasse diversitatem na-
 turæ: quæ quidem major est
 ac numerosior inter ipsa ani-
 malia, quam sunt discrimina
 animalium et vitæ expertium.
 Ac demus sane non esse ho-
 mines qui ore carentes, unice
 vivant odoribus: ut profec-
 to ne esse quidem videntur.
 Quam vero Ammonius nobis
 ipse medicam vim enarravit,
 eandem obscure etiam signifi-
 cavit Hesiodus his verbis:

*Nec quanta asphodeli aut quæ sint
 compendia malvæ;*

ἔργῳ δὲ ἐμφανῆ παρέχεν Ἐπιμνίδης, διδάξας ὅτι μικρῶ πάντας ἢ φύσις ὑπεκκαύματι ζωπυρεῖ καὶ συνεχει τὸ ζῶον, ἀν' ὅσον ἐλαίας μέγεθος λάβῃ, μηδεμιᾶς ἐπιτροφῆς δεόμενον. Τὰς δὲ ἑπὶ τῇ Σελήνῃ, εἰπέρ εἰσιν, εὐσαλεῖς εἰς τοῖς σώμασι, καὶ διαρκῶς ὑπὸ τῆς τυχόντων τρέφει, πιθανόν ὅτι καὶ γὰρ αὐτὴ τῇ Σελήνῃ, ὡς περ τὸν ἥλιον, ζῶον ὄντα πύρινον, καὶ τῇ Γῆς ὄντα πολλαπλάσιον, ἀπὸ τῆς ὑγρῶν φασὶ τῇ ἑπὶ τῇ Γῆς τρέφεσθαι, D καὶ τὰς ἄλλας ἀτέρας ἀπείρους ὄντας· οὕτως ἐλαφρὰ καὶ λιτὰ τῆς ἀναγκῆς φέρειν ζῶα τὸν ἀνω τόπον ὑπολαμβάνουσιν. Ἀλλ' οὔτε ταῦτα συνορώμην, οὔτε ὅτι καὶ χώρα καὶ φύσις καὶ κρεῖσσις ἄλλη πρὸςφορὸς ὅτι αὐτοῖς. Ὡς περ οὖν εἰ τῇ θαλάττῃ μὴ δυναμῶν ἡμῶν προσελθεῖν μηδὲ ἀφαιρῆναι, μόνον δὲ τῇ θείᾳ αὐτῆς πρῶτον ἀφορώντων, καὶ πυθνανομένων ὅτι πικρὸν καὶ ἀποτον καὶ ἀλμυρὸν ὑδὼρ ὅτιν, ἔλεγε τις ὡς ζῶα πολλὰ καὶ με-

D. 1. ἐπὶ τῆς Γῆς] Forte ἀπὸ τῆς Γῆς, ut T. V. Anon.

re ipsa autem planam fecit Epimenides, docens exiguo admodum fomento naturam sustentare animal, si nutrimentum, vel olivæ quantitate, sumat, nullo præterea indigens. Qui vero Lunam inhabitant, si quidem sunt, graciles et quovis alimento fovendos apparet esse: quando ipsam etiam Lunam, ut et Solem, qui est corpus igneum et multis modis quam Terra major, ab humoribus terrestribus ali aiunt, ac reliquas etiam

stellas, numero immensas. Ita facilia, ac tenuia et minimo indigentia corpora superiori adscribunt regioni. Sed neque ista, neque hoc saltem attendimus, regionem, naturam, temperiemque aliam Lunaribus istis hominibus esse accommodatam. Ergo sicut, si non possemus ad mare accedere neque id attingere, sed tantum eminus adspiceremus nobisque diceretur aquam ejus amaram, falsam, potuique incommodam esse, magna au-

ἐγάλα καὶ παντοδαπὰ ταῖς μορφαῖς τρέφει καὶ βάτους,
καὶ θηρίων ὅτι πλήρης ὕδατι χρωμάτων ὅσα περ ἡμεῖς
ἀέρι, μύθοις ἀν' ὅμοια καὶ τέρασιν ἐδόκει περαίνειν· οὕτως
εἰκόνα μὲν ἔχειν, καὶ τέρας ἀσκεῖν πρὸς τὴν Σελήνην ἀπισ-
τούντες ἔκει πινας ἀνθρώπους κατοικεῖν. Ἐκείνους δ' ἀν'
οἶμα πολὺ μᾶλλον ἀποθαυμάσαι τὴν Γῆν, ἀφορῶντας
οἷον ὑποστάθμην καὶ ἰλὺν τῷ παντός ἐν ὑγροῖς καὶ ὁμίχ-
λαις καὶ νέφεσι λευγαυνομένην ἀλαμπές καὶ ταπεινὸν καὶ
ἀκίνητον χωρίον, εἰ ζῶα φύσει καὶ τρέφει μετέχοντα κινή-
σεως, ἀναπνοῆς, θερμότητος· καὶ εἰ ποθὲν αὐτοῖς ἐγγέ-
νοιτο τῶν Ὀμηρικῶν τέτων ἀκῆσαι,

Σμερδαλέ' εὐρώεντα, τὰ τε συγέουσι θεοὶ περ,

καὶ

Τόσσον ἐνερθ' αἶδαο ὅσον οὐρανός ἐς' ἀπὸ γαίης,

ταῦτα φήσουσιν ἀτεχνῶς πρὸς τῷ χωρίῳ τέτα λέγεσθαι,

E. 4. τούτους ἀσκεῖν] Legendum τὸ αὐτὸ πάσχειν, ut vertendo significarunt
Amiot. et Xyl.

E. 9. φύσει] Legendum φύει.

tem et multa animalia in pro-
fundo alere, et belluarum esse
plenum, ita aqua, ut nos aëre,
fruentium, fabulas et mon-
strorum similia dici arbitrare-
mur: ita videmur hic quo-
que adfecti, dum non credi-
mus esse qui in Luna degant.
Ego autem istos qui in Luna
incolunt multo magis mirari
existimo, cum Terram intu-
entur tamquam faciem et cœ-
num Universi, per tot humo-
res, nubes, nebulasque appa-
rentem, locum obscurum, hu-

milem, immobilem, posse eam
animalia producere et nutri-
re, motu, respiratione, et ca-
lore prædita. Et sicubi illis
contingat audire HomERICA
ISTHÆC,

*Tetra, situque oppleta, diis horrenda
vel ipsis.*

Item,

*— tum Tartarus ipse,
Bis patet in præceps tantum, tenditque
sub umbras,
Quantus ad æthereum cæli suspectus
Olympum.*

haud dubie censebunt de Ter-
ra hæc dici, et hic Tartarum,

καὶ τὴν ἄδην ἐνταῦθα καὶ τὰ τάρταρον ἀποκείσθαι, Γῆν δὲ
μίαν ^(εἰ) τὴν Σελήνην, ἴσον ἐκείνων τὴν ἄνω καὶ τὴν κάτω τῶ-
ν ἀπέχουσαν.

κατ'. Ἐπὶ δὲ μετὰ λέγοντος, ὁ Σύλλας ὑπολα-
βὼν, Ἐπίχρως, εἶπε, ὦ Λαμπρία, καὶ παρὰ τὸ θυρίον
τῶ λόγῳ, μὴ λάθῃς τὸν μῦθον ὥσπερ εἰς γῆν ἐξοκείλας,
καὶ συγχέῃς ὅ δὲ δράμα τέμνον ἑτέραν ἔχον σκηνὴν καὶ ἀφί-
γεσιν. Ἐγὼ μὲν οὖν ὑποκριτὴς εἰμι, πρῶτον δὲ αὐτῷ ⁹⁴¹
φράσω τὴν ποιητὴν ὑμῶν, εἰ μὴ τι καλύει, καθ' Ὅμηρον
ἄρξάμηνον,

Ωγγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἰν ἀλλ' κεῖται,

δρόμον ἡμερῶν πέντε Βρετανίας ἀπέχουσα πλέοντι πρὸς
ἐσπέραν· ἑτέροι δὲ πρῆς, ἴσον ἐκείνης ἀφετῶσαι καὶ ἀλλή-
λων, - πρὸς κείναι μάλιστα κατὰ δύσματος ἡλίου θερινάς· ὧν
ἐν μιᾷ τὴν Κρόνον οἱ βάρβαροι καθεῖρχθαι μυθολογῶσιν

F. 13. τοῦ μόν] Sic B. E. Anon. τὸ ἐμὸν T. V. Vulgo, τὸ νῦν. Ald. τὸ μὲν.
A. 2. καλύει] Sic E. et margo B. Vulgo, καλύοι. Vel sic quid requiras : quod
forte expleatur legendo ἢ εἰ μὴ τι καλύει καθ' Ὅμηρον ἄρξομαι sensu
quem in Latinis reddimus.

solam Lunam esse terram, æ-
quali spatio a superioribus ist-
is, et his inferioribus diffi-
tam.

XXVI. Nondum plane fi-
niera sermonem, cum Sylla
interpellans, Define, inquit,
Lampria, et sermoni fores ob-
de : ne imprudens fabulam
tamquam navim in terram ex-
pellas, et drama confundas
meum, quod alium habitum,
aliam scenam habet. Ego au-

tem qui actoris partes sustineo,
principio auctorem fabulæ vo-
bis nominabo : aut, nisi quid
impedit, Homericè ordiar,

*Ogygia hinc longe vasto jacet insula
ponto,*

quinque dierum navigatione
distans a Britannia versus oc-
casum : tres autem aliæ eo-
dem spatio inter se diffitæ an-
te eam jacent, maxime versus
occasum Solis æstivum : in ha-
rum una barbari Saturnum fa-

ὑπὸ τοῦ Διὸς, τὸ δὲ, ὡς ὕδν, ἔχοντα φρουρὸν τῷ τε νήσων
 ἐκείνων καὶ τῇ θαλάτῃς, ἣν Κρόνιον πέλαγος ὀνομάζουσι,
 παρακάτω κείσθαι. Τὴν δὲ μεγάλην ἡπείρου, ὑφ' ἧς ἡ
 Β μεγάλη διεύχετο κύκλῳ θαλάτῃς, τῷ μὲν ἄλλων ἐλάττω
 ἀπέχειν, τὸ δὲ Ὀγυγίας περὶ πεντακισχίλις σταδίους, κο-
 πήρεσι πλοίοις κομιζομένη· βραδύπορον γὰρ εἶναι καὶ πι-
 λῶδες ὑπὸ πλήθους ρευμάτων τὸ πέλαγος· τὰ δὲ ρεύ-
 ματα τὴν μεγάλην ἐξίεναι γῆν, καὶ γίνεσθαι περὶ ὅσας ἀπ'
 αὐτῆς, καὶ βαρεῖαν εἶναι καὶ γέωδη τὴν θαλάτῃς, ἣ καὶ πε-
 ριγένηται δόξαν ἔχει. Τῆς δὲ ἡπείρου τὰ περὶ τὴν θαλάτῃς
 κατοικεῖν Ἕλληνας περὶ κόλπον οὐκ ἐλάττωνα τῇ Μαγώ-
 πιδος, οὗ ὁ τόμας ὁ τόμας οὗ Κασπίου πελάγους μάλιστα

A. 9. τὸν δὲ—κεῖσθαι] Corruptela subesse videtur. An corrigendum, τὸν δὲ
 (scil. Saturnum) ὡς ὕδν ἔχοντα φρουρὸν.—Amiotus vertit ac si scrip-
 tum esset, τὸν δὲ Ὀγυγιον ἔχοντα φρουρὸν ἐκείνου τε τῶν τε νήσων—. Forte
 excidit quid post τὸν δὲ, itaque legendum, τὸν δὲ δαίμοσι τισι τὴν θερα-
 πείαν τοῦ πατρὸς, φροντίδα αὐτοῦ ὡς υἱὸν ἔχοντα, τὴν τε φρουρὸν—ὀνομά-
 ζουσι, παρακαταδέσθαι. Tale quid verti, quando Xylandri interpre-
 tatio plane a ratione abhorrebat.

B. 1. Θαλάτῃς] Ita correxi librorum scripturam. Vulgo, Θαλάτῃ in Ald. Baf.
 Xyl. Steph. At Θαλάτῃς, quasi Nominativum, fecerunt tres Græco-
 Latinæ.

B. 3. πολλῶδες] Ita omnes libri, excepto Steph. et tribus Græco-Latinis, qui
 habent πολῶδες.

bulantur fuisse a Jove inclu-
 sum: hunc, ut filium, custo-
 diam patris et insularum ista-
 rum, et maris quod Cronium
 sive Saturnium dicitur, Ge-
 niis quibusdam mandasse.
 Magnam vero continentem,
 a qua magnum mare in or-
 bem cingitur, a reliquis mi-
 nus distare, ab Ogygia autem
 ad stadia quina millena, cum
 quidem remigio aptis navibus
 eo sit eundem. Esse enim len-

tum trajectum maris et cœ-
 nosum ob fluminum multitu-
 dinem, quæ a magna terra e-
 mittantur, humumque agge-
 rent, ac mare crassum et ter-
 renum efficiant: unde etiam
 opinio invaluerit, esse ipsum
 gelu concretum. Continentis
 porro partes ad mare habitari
 a Græcis circa finem Mæo-
 tico habere minorem, cujus fau-
 ces ori Caspii maris e regione
 maxime jaceant et ad rectam

καὶ εὐθεῖαν κείσθαι· καλεῖν δὲ καὶ νομίζειν ἐκείνους, ἡπεί-
 ρώτα μὲν αὐτοὺς, νησιώτας δὲ ταύτῃ τ' γῆν κατοικῶντας,
 ὡς καὶ κύκλῳ περιέρχοντο ἔσαν ὑπὸ τῇ θαλάσσης· οἰεσθαι
 δὲ, τοῖς Κρόνους λαοῖς ἀναμιχθέντας ὑπερὶ τὰς μετ' Ἡ-
 ρακλέους πρᾶγενομένων καὶ ὑπολειφθέντας, ἥδη σθενύ-
 μῳ τὸ Ἑλληνικὸν ἐκεί καὶ κρατέμενον, γλώτῃ τε βαρ-
 βαρικῇ καὶ νόμοις καὶ διαίταις, οἷον ἀναζωπυρῆσαι πάλιν
 ἰσχυρὴν καὶ πολὺ γενόμενον, διὸ τιμὰς ἔχειν πρῶτας τὸν
 Ἡρακλέα, δευτέρως δὲ τὸν Κρόνον· ὅταν δὲ ὁ τῷ Κρόνῳ
 ἀστὴρ, ὃν Φαίνοντα μὲν ἡμεῖς, ἐκείνους δὲ Νυκτῆρον, εἴη,
 καλεῖν, εἰς ταῦρον πρᾶγμένη δι' ἐτῶν τετράκοντα, παρα-
 σκευασαμένων ἐν χρόνῳ πολλῷ τὰ περὶ τὴν θυσίαν καὶ
 τὴν αὖ * ἐκπέμψην κλήρω λαχόντας ἐν πλοίοις τοσούτοις
 τεράπειάν τε πολλὴν καὶ πρᾶσκειν ἀναγκάσαν μέλλουσι

C. 2. νησιώτας δὲ] Abest in B. E. Ald. Additum in Basf. unde ceteræ editio-
 nes habent. Eadem opera addi debebat in fine, τῆς.

C. 7. ἀναζωπυρῆσαι] Sic E. Vulgo, ἀναζωπυρεῖσθαι. Alii aliter.

C. 8. τιμὰς ἔχειν] Sic B. E. itaque verterunt Amiot. Xyl. Vulgo, καὶ ἔχειν.

D. 1. τὸν αὖ * ἐκπέμπειν—] Legendum, τὸν ἀποπλεν, ἐκπέμπειν—ut monuit
 Xyl.

D. 1. ἐν πλοίοις—μέλλουσι πλεῖν] Hunc locum addidimus ex B. E. in παρα-
 σκευὴν E. non habet παρὰ, sed ejus loco signum lacunæ.

lineam. Hos in ea esse opini-
 one, ipsos continentem inco-
 lere, hanc autem nostram ter-
 ram esse insulam, ut quæ in
 orbem a mari circum alluatur.
 Existimare autem eos, Satur-
 nio populo posterioribus teni-
 poribus Herculis comites se
 admiscuisse, ibique relictos,
 jam extinctum ferme et lin-
 gua, legibus, victuque barba-
 ricis oppressum Græcum mo-
 rem quasi resuscitasse, atque
 auxisse: ideo etiam primos

honores Herculi apud eos,
 proximos Saturno haberi: et
 cum Saturni stella, quam Græ-
 ci Phænontem, quasi lucidam,
 ipsi Nycturum, ut aiebat, ceu
 noctis custodem appellant, in
 taurum ingreditur, quod tri-
 gesimo quoque fit anno, tum
 eos jamdudum a multo tem-
 pore ad hoc paratis rebus sa-
 crificio et profectioῖν accom-
 modatis, emittere forte ad hoc
 lectos in totidem navibus cum
 famulitiῳ multo et apparatu

πλεῖν πέλαγος τοσούτον εἰρεσία, καὶ χρόνον ὅτι ξένης
βιοτεύειν πολὺν, ἐμβαλλομένους ἀναχθέντας ἐν χρεῶν
τύχαις, ὡς εἶκος, ἄλλας ἄλλαις· τὰς δὲ ἀφασωθέντας
ἐκ τῆς θαλάττης, πρῶτον μὲν ὅτι ταῖς περικειμέναις
νήσους, οἰκευμένας δὲ ὑφ' Ἑλλήνων κατέχειν, καὶ τὸ Ἡ-
λιον ὁρᾶν κρυπτόμενον ὥρας μίας ἑλάττον ἐφ' ἡμέρας
τριάκοντα· καὶ νύκτα τῷτο (εἴ), σκότος ἔχουσιν ἐλαφρὸν
καὶ λυχαυγές ἀπὸ δυσμῶν περιλαμπόμενον· ἐκεῖ δὲ δια-
τρίψαντας ἡμέρας ἐπενήκοντα, καὶ μὲν πμῆς καὶ φιλο-
φροσύνης ἱερῶς νομιζομένους καὶ προσαγορευομένους, ὑπὸ
πανδράτων ἡδὴ περσισθῶν· μηδὲ ἄλλας πινὰς ἐνοικεῖν
ἢ σφᾶς τε αὐτὰς, καὶ τὰς περὶ αὐτῶν ἀποπεμφθέντας·
ἔξιναι μὲν γὰρ ἀποπλεῖν οἴκαδε τὰς πρὶ θεῷ τρισκαίδεκα
ἔτη συλλατρεύσαντας, ἀρῆσθαι δὲ τὰς πλείους ὅτι-

D. 4. ἐμβαλλομένους—τύχαις] Omnes libri habent, ἐμβαλλομεν· ὅς ἀναχθέντας
ἐν χρεῶν τύχαις: quæ monstra tandem expurganda fuerunt.

D. 7. κατέχειν] κατίσχειν B. E.

D. 10. περιλαμπόμενον] Sic B. E. Vulgo, περιπτόμενον.

E. 4. τρισκαίδεκα ἔτη] Retinui, non ut verum, sed ut proximum veteri lectioni
B. E. Ald. Baf. Xyl. τρισκαίδεκάτω. Leonic. Schott. Anon. τρισκαί-
δεκα ἔτη, ἢ τριάκοντα, significantes alterutro modo esse corrigendum:
utrumque recepit Steph. festivo errore. Puto veram lectionem esse
τριάκοντα ἔτη.

necessario navigaturis tantum
pelagus remigio, ac longum
tempus peregre moraturis. A-
vectos porro non eadem om-
nes uti fortuna: qui vero in-
columes mare superaverunt,
primum ad præpositas appel-
lere insulas, quas Græci inha-
bitant: ac videre Solem per
triginta dies minus etiam tem-
poris unica hora occidere:
noctemque hanc tenebras ha-
bere tenues, et lucem crepus-

culi instar ab occasu. Ibi cum
fuerint commorati dies nona-
ginta, honorifice comiterque
tractati, et sacri crediti atque
appellati, porro a ventis tra-
jici eos deinceps. Ceterum
neminem istas incolere insu-
las, nisi ipsos, et quos in co-
loniam mittant. Licere enim
navigio inde avehi, postquam
Deo decimumtertium rite sa-
cra fecerint. Plerosque ta-
men malle ibi manere: quos-

εὐκὼς αὐτόθι κατοικεῖν, τὰς μὲν ὑπὸ συνηθείας, τὰς δὲ,
 ὅτι πόνε δίχα καὶ τραγμάτων ἄφθονα παρέσι πάντα
 πρὸς θυσίαις καὶ χορηγίαις, ἢ περὶ λόγους πινὰς αἰεὶ καὶ
 φιλοσοφίαν, διατρέβουσι. Θαυμαστὸν γὰρ εἶναι, τῆς τε νή-
 σου τὴ φύσιν, καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς πείχοντος ἀέρος, ἐνί-
 οῖς δὲ καὶ ὁ θεῖον ἐμποδὼν γίνεσθαι διανοηθεῖσιν ὑπο-
 πλεῖν, ὥσπερ συνήθει καὶ φίλοις ὅπτι δεικνύμενον, οὐκ
 ὄναρ μόνον τοῦδε ἀφ' συμβόλων, ἀλλὰ καὶ φανερώς ἐν-
 τυγχάνειν πολλὰς ὄψεις δαιμόνων καὶ φωνῶν. Αὐτὸν μὲν
 γὰρ τὸ Κρόνον ἐν ἄνθρω βιβλῇ πείχεσθαι ὅπτι πέτρας
 χρυσοειδοὺς καθεύδοντα, τὸ γὰρ ὑπὸν αὐτῷ μεμηχανῆσθαι
 δεσμὸν ὑπὸ τῷ Διὶ, ὄρνιθας δὲ τὴν πέτρας κατὰ κορυφῇ,
 εἰς πετομένης ἀμβροσίαν ὀπιφέρειν αὐτῷ, καὶ τὴν νῆσον εὐω-
 δία κατέχευται πᾶσαν, ὥσπερ ἐκ πηγῆς σκιδναμένη τῆς
 πέτρας· τὰς δὲ δαίμονας ἐκείνους περιέπειν καὶ τραπέυειν 942

F. 4. οὐκ ὄναρ] Legendum videtur, οὐ γὰρ ὄναρ.

F. 10. εἰς πετομένους] εἰς delendum.

dam, quia adsueverint: alios, quia citra laborem et occupationem ullam omnia vitæ subsidia abunde suppeditantur hominibus otium traducentibus vel in sacrificiis et chororum instructione, vel in literis et philosophia. Mirabilem esse enim insulæ naturam, et lenitatem aëris ambientis. Quibusdam etiam, cum avehi in animum induxissent, Genium loci impedimento esse: ostendentem eis se tanquam familiaribus et amicis, non per somnia modo aut signa,

sed palam visui audituive se exhibentem. Ipsum enim Saturnum in profundo antro dormire, ibique contineri inter saxa, auri formam referentia: nam somnum ei loco compedum esse a Jove destinatum: et in vertice saxi esse aves, quæ advolantes ei ambrosiam adferant: totam insulam suavi fragrantia oppleri, quæ e saxo illo tanquam fonte diffundatur. Genios autem illos Saturni famulos esse atque administratos, qui circa ipsum versentur assiduo, et tunc ejus

† Κρόνον, ἐταίρους αὐτῷ γενομένους ὅτε δὴ θεῶν καὶ ἀν-
θρώπων ἐβασίλευσε, καὶ πολλὰ μὲν ἀφ' ἐαυτῆς μαντικὰς
ὄντας προλέγειν, τὰ δὲ μέγιστα καὶ περὶ τῶν μεγίστων, ὡς
ὄνειρα τῷ Κρόνῳ καπνόντας ἔξαγγέλλειν· ὅσα γὰρ ὁ Ζεὺς
προδιανοεῖται, ταῦτα ὄνειροπολεῖν τὸν Κρόνον· εἶναι δὲ
ἀνάσασιν τὰ τιτανικὰ πάθη καὶ κινήματα τῆς ψυχῆς ἐν
αὐτῷ παντάπασιν ὁ ὕπνος * καὶ γένηται τὸ βασιλικόν καὶ
θεῖον αὐτὸ κατ' ἐαυτὸ καθαρόν καὶ ἀκέραιον. Ἐνταῦθα
δὲ κομισθεῖς, ὡς ἔλεγεν, ὁ ξένος καὶ θεραπεύων τὸ θεόν
ἐπὶ γολῆς, ἀσεβλογίας μὲν ἐφ' ὅσον γεωμετρήσαντι πορ-
ρωτάτω προελθεῖν δυνατὸν ὅστιν, ἐμπειρίαν ἔχε, φιλοσο-
φίας δὲ τῆς ἄλλης τῷ φυσικῷ χρώμενος. Ἐπιθυμίαν δὲ
πῶς καὶ πόθον ἔχον γενέσθαι τῆς μεγάλης νήσου θαλῆς·
ἔγω γὰρ, ὡς εἴοικε, τίω παρ' ἡμῖν οἰκισμένην ὀνομάζουσιν.

A. 6. προδιανοεῖται] Sic E. Vulgo, προσδιανοεῖται. Forte corrigendum, ὑπαρ-
διανοεῖται.

A. 8. ὁ ὕπνος * καὶ γένηται] Forte ita integrandus locus, εἶναι δὲ ἀνάσασιν αὐτοῦ
τὰ τιτανικὰ πάθη καὶ κινήματα τῆς ψυχῆς, ἃ κατευνάζων ὁ ὕπνος συσ-
τέλλει, ἕως κοσμηθῆ, καὶ γένηται—.

fuerint socii, cum in homines
ac Deos regnum gessit. Eos,
utpote suapte natura divinos,
multa vaticinari: maxima au-
tem, et de summis rebus præ-
dicere, dum somnia Saturni
renunciant: huic enim in som-
nis obversari, quicquid Jupi-
ter meditetur: Saturno exper-
gefacto, existere animi motus
casusque Titanicos quos som-
nus mulcet, donec regia illa
ac divina facultas ipsa seorsim
pura atque incontaminata ex-

sistat. Huc ergo delatus, ut
ipse narrabat, hospes, Deum-
que per otium demeritus, as-
trologiæ tantam paraverat sibi
peritiam, quantam geometria
fretus aliquis et longissime
procedens adipiscatur: de re-
liquis partibus philosophiæ
naturalem fuit amplexus. Cu-
piditate ergo quadam et desi-
derio captus spectandæ mag-
næ insulæ istius: sic enim
nostram illi continentem no-
minant: circumactis triginta

ἐπεὶ δὲ τὰ τριάκοντα ἔτη διήλθεν, ἀφικομένην τῇ δια-
 δόχῳ οἶκον, ἀσπασάμενος τῶν φίλων ἔξέπλυσεν, τὰ
 μὲν ἄλλα κατεσκευασμένους εὐσταθῶς, ἐφόδιον δὲ συχρὸν
 χρυσοῖς ἐκπώμασι κομίζων. Ἄ μ' ἐν ἔπαθε καὶ ὅσους ἀν-
 θρώπους διήλθεν, ἱεροῖς τε γράμμασιν ἐντύλχάνων, ἐν τε-
 λεθαῖς πάσαις τελούμενος, οὐ μιᾶς ἡμέρας ἔργον ὅτι δι-
 ελθεῖν, ὡς ἐκεῖνος ἡμῖν ἀπήγγελλεν, εὖ μάλα καὶ καθ' ἕνασ-
 τον Σπομνημονεύων· ὅσα δὲ οἰκεία τῇ συνέταξις διατεταγ-
 ῶσιν, ἀκέραια. Πλείστον γὰρ ἐν Καρχηδόνι χρόνον διέ-
 τριψεν, ἅτε δὴ παρ' ἡμῖν μεγάλας ἔχοντας καὶ τιμὰς,
 ὅτε ἡ περὶ πόλις ἀπώλυτο, διφθέρας ἱερὰς ὑπεκ-
 κομισθεῖσας κρύφα καὶ διαλαθούσας πολὺν χρόνον ἐν γῇ
 κειμένας ἔξωρὼν, τῇ τε φαινομένην θεῶν ἔφη ληῖναι.

B. 7. ἐπεὶ δὲ] Forte ἐπεὶ γε. Reliquam difficultatem interpungendo expedivimus.

B. 9. εὐσταθῶς] Legendum, εὐσταθῶς, cum Exempl. Turneb. Anon. In hanc sententiam verterunt Amiot. et Xyl.

B. 9. συχρὸν χρυσοῖς] E. συχρὸν ἐν χρυσοῖς.

C. 5. ἔχοντας καὶ τιμὰς, ὅτε] Corrigendum videtur, ἔχοντας τοῦ Κρόνου τιμὰς· καὶ ὅτε—.

annis, cum successores venissent domo, salutatis amicis avectus est, modico alioquin apparatu, sed qui ingens viaticum in aureis poculis secum portaret. Quæ ei evenerint, per quos homines iter fecerit, ut sacras in literas inciderit, ut omnis generis sacris initatus fuerit, recensere non est unius diei opera; quomodo ille nobis retulit, singula accurate commemorans. Quæ vero ad præsentem pertinent

disputationem, audite. Carthagine permultum temporis extraxit, quod Saturnus apud nos in magno est honore: inveniens etiam membranas quasdam sacras, sub excidium prioris urbis clam exportatas et humi per longum tempus abditas latentesque, dixit de iis qui in Deorum habentur numero, præcipuam venerationem Lunæ deberi, ut quæ plurimum juris in vitam nostram haberet: meque ut eam

καὶ μοι παρεκελεύετο πᾶν διαφερόντως ἢ Σελήνῳ, ὥς
τῷ βίῃ κυριωτάτην ἔσαν. * ἐχομένην.

κζ'. Θαυμάζοντος δὲ με ταῦτα, καὶ δεομένης σαφέ-
D πτερον ἀκῆσαι, Πολλὰ, εἶπεν, ὦ Σύλλα, περὶ θεῶν, οὐ
πάντα δὲ χαλῶς λέγει παρ' Ἑλλήσιν. Οἷον εὐθύς,
ὁρθῶς Δήμητραν καὶ Κόριν οὐνομάζοντες, οὐκ ὁρθῶς ὁμῶς
καὶ περὶ τὸν αὐτὸν ἀμφοτέρας εἶναι τόπον νομίζουσιν· ἢ μὲν
γὰρ ἐν Γῇ καὶ κυρία τῷ περὶ Γῆν ὅστις, ἢ δὲ ἐν Σε-
λήνῃ καὶ τῷ περὶ Σελήνῃ· Κόριν τε καὶ Περσεφόνη κέκ-
ληται, τὸ μὲν ὡς φωσφόρος οὖσα, Κόριν δὲ ὅτι καὶ τῷ
ὀμματος, ἐν ᾧ τὸ εἶδωλον ἀντιλάμπει τῷ βλέποντος,
ὥστερ' ὁ Ἥλιος φέγγος ἐνορᾷ τῇ Σελήνῃ, κόριν προσ-
αγρεύομεν. Τοῖς τε περὶ ἢ πλάνῳ καὶ τὴν ζήτησιν
E αὐτῷ λεγόμενοις ἐνεσι * ὁ ἀληθής· ἀλλήλων γὰρ ἐφίενται

C. 10. ἔσαν. * ἐχομένην] Forte supplendum ἔσαν ἡμέμονα· τὴν δὲ Γῆν ἐχομένην.
itaque verti.

D. 6. καὶ τῶν περὶ Σελήνῃ] Sic E. Vulgo, παρὰ τῶν ἐν τῇ Σελήνῃ. Ceteri ali-
ter variant.

E. 1. ἐνεσι * τὸ ἀληθές] Tale quid excidit, ἐνεσιν ἐπεικῶς σὺν τῷ μυθώδει καὶ τῷ
ἀληθές.

studiosius quam alia numina
colerem, hortatus est: proxi-
mo secundum illam loco Ter-
ram haberem.

XXVII. Hæc ego cum
mirarer, et planius mihi ex-
plicari cuperem: Multa, in-
quit, O Sylla, de Diis apud
Græcos, non omnia tamen
recte dicuntur. Quale initio
statim hoc occurrit, quod Ce-
rerem et Proserpinam recte
nominantes, non recte simul,
et circa eundem locum ver-
sari ambas censent. Ceres e-

nim in Terra est, et terres-
trium effectorum potestate
prædita: Proserpina in Luna
est, et rebus præest lunari-
bus: Persephones vero nomen
et Cores, quod est puellæ, ge-
rit Proserpina: illud quia lu-
cifera est: hoc, quod etiam
pupilla oculi ita Græcis ap-
pellatur; quia visa res in ea
conspicitur, haud secus quam
Sol in Luna. Atque iis quo-
que, de erroribus Proserpi-
næ, utque fuerit a Cerere
quæsitæ, fabulis, veri aliquid

χωρίς ὕσαι, καὶ συμπλέκον) περὶ τῇ σκιᾷ πολλάκις· ὁ δὲ νῦν μὲν ἐν ἑρανῶ καὶ φωτὶ, νῦν δὲ ἐν σκότῳ καὶ νυκτὶ γενέσθαι περὶ τῇ Κόρῳ, ψεύδους μὲν οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ χρόνος τῷ ἀριθμῷ πλάνην παρέσχηκεν· οὐ γὰρ ἕξ μῆνας ἀλλὰ παρ' ἕξ μῆνας ὀρώμεν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Γῆς, ὥσπερ ὑπὸ τῆς μητρὸς, τῇ σκιᾷ λαμβανομένην, ὀλιγάκις δὲ τῷτο διὰ πέντε μηνῶν παρῆσαν· ἐπεὶ τὸν γε ἄδιν Σπολιπεῖν ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὴν, τῷ ἄδιν περῆσαν, ὥσπερ καὶ Ὅμηρος ὀπικρυφάμενος, οὐ φαύλως τῷτο εἶπεν,

Ἀλλ' εἰς ἡλύσιον πεδίον καὶ πείρατα γαίης·

ὅπερ γὰρ ἡ σκιά ὀπινεμομένη παύεται, τῷτο τέρμα τῇ Γῆς ἔθετο καὶ πείρας· εἰς δὲ τῷτο φαῦλος μὲν οὐδὲις οὐδὲ ἀκάρτος ἀνεισιν, οἱ δὲ χρηστοὶ μὲν τὴν πελομένην κομμαθέντες αὐτόν, ῥᾶπον μὲν ἔπω βίον, ἐ μὲν μακέρων ἔδδ' ἱεῖον ἔχοντες ἄχρι τῷ δευτέρῳ θανάτῳ ἀφελῶσι.

E. 4. περὶ τὴν Κόρην] περὶ delendum.

F. 1. παρούσαν] Legendum παροῦσαν, vel πασχεσαν.

F. 2. περούσαν] Sic Steph. nescio unde; nisi ex Bongarf. At Ald. Bas. Xyl.

B. E. περ οὔσαν: unde T. et ipsum Exempl. Turneb. fecit πείρας ὕσαν; quod magis probem.

ineff: nam se invicem defiderant disjunctæ: et in umbra se mutuo sæpe complectuntur. Et quod Proserpina modo in cælo et lumine, modo in tenebris et nocte dicitur esse, id mendacium non est; sed tempus errori ansam suo præbuit numero. Non enim sex menses, sed sexto mense videmus eam a Terra tamquam matre sub umbra detineri: idque raro quinto mense fieri. Nam fieri nequit ut Plutonium relinquat, cujus est ipsa ter-

minus: quod Homerus occulte quidem, sed non inepte significavit:

Elysium in campum, quæ terræ terminus exstat,

Te ducent superi:

ubi enim umbra definit ingruere, eum terminum et finem Terræ posuit. In illum vero campum nemo improbus aut impurus venit: boni post mortem eo delati, facillimam quidem, non tamen beatam aut divinam, vitam agunt usque ad secundam mortem.

κη'. Τίς δὲ οὗτος ὅστις, ὦ Σύλλα, Μὴ πρὸς τέτων
 ἔφη, μέλλω γὰρ αὐτὸς διηγείσθαι. Τὸν ἄνθρωπον οἱ
 πολλοὶ σιύθεται μὲν ὀρθῶς, ἐκ δυοῖν δὲ μόνον σιύθεται
 ὅτε ὀρθῶς ἡρῶνται· μόριον γὰρ εἶναι πᾶσι ψυχῆς οἰοῖται
 τὸν νοῦν, ὅθεν ἦτον ἐκείνων ἀμαρτάνοντες οἷς ἡ ψυχὴ
 δοκεῖ μόριον εἶναι τοῦ σώματος· νῦν γὰρ ψυχῆς, ὅσα ψυχὴ
 σώματος, ἀμεινόν ὅτι καὶ ἥσυχον· ποιεῖ δὲ ἡ μὲν ψυ-
 χῆς σιύσθαι λόγον, ὡς τὸ μὲν ἡδονῆς ἀρχὴ καὶ πόνος, ὅ-
 τε ἀρετῆς καὶ κακίας. Τριῶν δὲ τέτων συμπαγόντων, τὸ
 μὲν σῶμα ἡ Γῆ, τὸ δὲ ψυχικὸν ἡ Σελήνη, τὸν δὲ νῦν ὁ
 ἥλιος παρέχεν εἰς τὴν γένεσιν. * ὥσπερ αὖ τῇ Σελήνῃ
 τὸ φέγγος. Ὁν δὲ Σποδνήσκομεν θάνατον, ὁ μὲν ἐκ τριῶν

F. 10. ὅστις] Forte, ὅντως.

F. 10. ὦ Σύλλα] Xyl. accepit pro interpellatione Lampriæ; ita ἔφη interpo-
 nendum sit. Amiotus, pro conversione hospitis ad Syllam in con-
 tinua Syllæ oratione. Prius, ut in re dubia, versione retinui.

A. 4. ὅθεν ἦτον—εἶναι τοῦ σώματος] Addidimus hæc ex B. E.

A. 6. ποιεῖ δὲ—λόγον, ὡς] Mutulus locus, forte ita restituendus ut vertimus,
 ποιεῖ δὲ ἡ μὲν ψυχῆς καὶ σώματος σύνθεσις πᾶσι, ἡ δὲ νοῦ καὶ ψυχῆς λό-
 γον. Ex B. E. est ὡς, pro τῶν.

A. 10. γένεσιν. * ὥσπερ αὖ] αὖ est ex E. pro vulgato ἔν. Hiatus, si quidem ali-
 quid excidit, hanc in sententiam explendus videtur, γένεσιν· καὶ γὰρ
 καὶ ἡ Σελήνη παρέχει τῇ Γῇ ὑγρότητα γόνιμον καὶ φέγγος, ὥσπερ αὖ ὁ ἥλιος
 τῇ Σελήνῃ τὸ φέγγος.

XXVIII. Quæ vero, O
 Sylla, hæc est? aiebam. Tum
 ille: Noli, inquit, de his quæ-
 rere: sum enim ipse narra-
 turus. Hominem plerique
 compositum statuunt, recte
 hoc: non recte, quod e dua-
 bus tantum partibus constare
 putant, mentem partem quo-
 dammodo animæ esse opinan-
 tes: non leviori illi errore
 lapsi iis, qui animam partem
 corporis esse putant. Etenim
 mens tanto est præstantior

quam anima ac divini-
 or, quanto anima præstat corpo-
 ri. Facit autem coitus ani-
 mæ cum corpore, affectum;
 cum mente rationem: quo-
 rum alterum voluptatis et do-
 loris est principium, alterum
 virtutis et vitii. His tribus
 compactis, Terra corpus, a-
 nimam Luna, mentem Sol
 creando homini præbuit, fi-
 cuti Lunæ splendorem. Mors
 autem, quam obimus, alia ex
 tribus duo facit hominem, a-

δύο ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ ἐν ἐκ δυοῖν· καὶ ὁ μὲν
 ὅστις ἐν τῇ τῆς Δήμητρος. * ἐν αὐτῇ τελεῖν, καὶ τοὺς B
 νεκροὺς Ἀθηνᾶοι Δημητρεῖας ὠνόμαζον τὸ παλαιόν· ὁ
 δὲ ἐν τῇ Σελλίῳ τῆς Περσεφόνης· καὶ σιμύοντως ὅστις, ὁ
 μὲν χθόνιος ὁ Ἑρμῆς, τῆς δὲ, οὐρανίος· λύει δὲ αὐτὴ
 μὲν ταχὺ καὶ μὲν βίας τιμὴ ψυχῇ ἀπὸ τοῦ σώματος,
 ἡ δὲ Περσεφὼν πρῶτως καὶ χρεὼν πολλῶ τὸν νοῦν ἀπὸ
 τῆς ψυχῆς, καὶ ἀπὸ τοῦ μονογενῆς κέκληται, μόνον γὰρ
 γίνεταί τὸ βέλτιστον τοῦ ἀνθρώπου ἀσχετῶν καὶ
 αὐτῆς. Σιωπῶνται δὲ ὅπως κατὰ φύσιν ἐκέρχεται.
 Πᾶσαν ψυχὴν, ἀνοῖσι τε καὶ σὺν νῶ, σώματος ἐκπε-
 σούσαν εἰμαρμένον ὅστις τὸ μεταξὺ Γῆς καὶ Σελλήνης χωρίον
 πλεονηθῆναι χρεὼν οὐκ ἴσον. Ἀλλ' αἱ μὲν ἄδικοι καὶ

B. 1. Δήμητρος. * ἐν αὐτῇ τελεῖν] Loci ut sententiam reddidimus, ita fere verba
 supplenda, ἐν τῇ τῆς Δήμητρος μοίρᾳ· ὅθεν τὸ μυῖσθαι, παρανόμως τῇ
 τελευτᾷ ἐν αὐτῇ, τελεῖν—.

B. 2. ὠνόμαζον—Σελλήν] Ita constituendum duxi hunc locum ex pervulgata
 omnium librorum temeritate ista, ὠνόμαζον· Τὸ παλαιὸν δὲ ἐν τῇ Σε-
 λλήν.

B. 8. βέλτιστον] Sic B. E. Vulgo, βέλτιον. Ceteri variant in hoc loco.

C. 1. τὸ μεταξὺ] Forte, ἐν τῷ μεταξὺ.

lia unum e duobus: et altera
 est in Cereris ditione, seu
 Terra, unde initiandi et mo-
 riendi cognata sunt nomina
 Græcis, τελευτᾶν et τελεῖν: et
 mortuos Athenienses *Deme-
 treos*, hoc est Cereales, dixe-
 runt antiquitus. Mors in Lu-
 na subest Proserpinæ: et illi-
 us quidem contubernalis est
 Mercurius terrestris, hujus
 cœlestis. Solvit autem Ceres
 celeriter ac vi animam a cor-
 pore: mentem ab anima le-

niter et longo temporis de-
 cursu Proserpina, ideoque u-
 nigenita appellatur; unica e-
 nim fit hominis melior pars,
 ab ea secreta. Evenit autem
 sic secundum naturam utrum-
 que. Omnis anima, five præ-
 dita five carens mente, ubi
 primum e corpore exiit, fati
 lege ad tempus vagatur ea in
 regione quæ Terram et Lu-
 nam interjacet. Verum non
 idem est omnibus tempus præ-
 scriptum. Impiæ enim et in-

ἀκόλαστοι δίκας τῇ ἀδικημάτων πίνεσι· τὰς δὲ ὀππικεῖς,
ὅσον ἀφαγνεῦσαι καὶ ἀποπνεῦσαι ἀπὸ τοῦ σώματος, ὥστερ
ἀπὸ πονηροῦ, μισμῆς, ἐν τῷ φραστοτάτῳ τοῦ αἵματος,
ὃν λειμῶνας ἀδου καλοῦσι, δεῖ γίνεσθαι χερόν τινα τε-
ταγμῶν· εἴτα, οἷον ἔξ ἀποδημίας ἀνακομιζόμενοι φυ-
λακτικῆς εἰς πατρίδα, γεύονται χρεῶς, οἷαν οἱ τλού-
μνοι μάλιστα θορύβῳ καὶ πλοῇ συγκεκραμμένη μετ'
ἐλπίδος ἰδίας ἔχουσι· πολλὰς γὰρ ἔξωθεν καὶ ἀποκυμα-
πίζει γλιχομῶνας ἤδη τῆς Σελήνης, εἰίας δὲ καὶ τὴν ἐκεῖ
θεῖ κατὰ τερπομῶνας οἷς εἰς βυθὸν αὐτῆς ὁρῶσι κατα-
γνομῶνας. Αἱ δὲ ἄνω γενόμεναι, καὶ βεβαίως ἰδρύθησαν,
πρῶτον μὲν, ὥστερ οἱ νικηφόροις, περιῖσιν ἀναδύμνοι
σεφάνοις πτερῶν εὐσταθείας λεγομῶνας, ὅτι τῆς ψυχῆς ὁ
ἄλογον καὶ τὸ παθητικόν, εὐήνιον ὀππικῶς τῷ λόγῳ καὶ

C. 5. μισμῆς] Forte, μισμῶν.

C. 10. ἰδίας] ἠδείας vertendo corrigere voluit Xyl. quod forte præstat.

D. 1. ἤδη τῆς Σελήνης] Forte, ἤδη αὐτῆς ἡ Σελήνη.

D. 2. περὶ κατὰ τερπομένης] Legendum περὶ τὰ κατὰ τ. Ceterum B. E. τερπο-
μένης, quod vulgato non præferendum.

D. 3. ἰδρύθησαν] Malim, ἰδρυθεῖσαι.

D. 4. νικηφόροις, περιῖσιν] Lego, νικηφόροι, περιῖσιν.

temperantes animæ poenas
flagitiorum luunt: piæ cer-
tum tempus, quantum ad luf-
trandum, et corporis, utpote
malæ causæ, pollutiones ab-
olendum sufficit, in aëris pu-
rissima parte degunt, quam
prata Ditis appellant: deinde
veluti ab exilio in patriam
reductæ, gaudium degustant,
quale maxime percipiunt qui
sacris initiantur, trepidatione
ac suavi spe permixtum. Mul-
tas enim extrudit, æstuando-

que projicit Luna jam attin-
gere eam affectantes: non-
nullas etiam quæ jam eo per-
venerint, vident delectatas in
regionibus ejus inferioribus,
tanquam in profundum denuo
deferri. Quæ autem sursum
evaferunt, ac firmiter sunt
collocatæ, primum, ut so-
lemni certamine victores, ob-
eunt coronatæ *pennis*, quæ
constantia dicuntur; quia ani-
mæ vim brutam et motibus
vagus obnoxiam in vita ratio-

κεκοσμημένον ἐν τῷ βίῳ παρέχοντο· δεύτερον, ἀκτῖνι
 τὴν ὅψιν ἐοικέναι, ὥς δὲ τὴν ψυχὴν ἄνω κουφίζο-
 μένῳ, ὥσπερ ἐνταῦθα, τῷ περὶ τὴν Σελήνῳ αἴθερι,
 καὶ τόνον ἀφ' αὐτῆς καὶ δυνάμιν, οἷον τὰ τομούμενα βα-
 φήν, ἴσχυσι τὸ γὰρ ἀραγὸν ἐπὶ καὶ ἀνακεχυμένον ῥώννῃ,^Ε
 καὶ γίνεται σταθερὸν καὶ ἀγαυὲς, ὥστε ὑπὸ τῇ τυχεύουσιν
 ἀναδυμιάσει τρέφεσθαι· καὶ καλῶς Ἡράκλειτος εἶπεν
 ὅτι, “ Αἱ ψυχὰς ὁσμῶνται κατ' ἄδιν.”

καθ'. Ἐφορῶσι δὲ πρῶτον μὲν αὐτῆς Σελήνης τὸ
 μέγεθος, καὶ τὸ κάλλος, καὶ τὴν φύσιν ἔχ' ἀπλὴν ὁδὸν
 ἀμικτον, ἄλλ' οἷον ἄστρου σύγκρομα καὶ γῆς ἔσσαν· ὥς
 γὰρ ἡ Γῆ πνεύματι μεμιγμένη καὶ ὑγρῷ μαλακὴ γένηται,
 καὶ τὸ αἷμα τῇ σαρκὶ παρέχει τὴν ἀσθησιν ἐγκε-
 κραμένον, ἔπειτα τῷ αἴθερι λέγουσι τὴν Σελήνῳ ἀνακε-
 κραμένῳ ἀπὸ βάθους, ἅμα μὲν ἔμφυχον εἶναι καὶ γέ-

D. 8. ἐοικέναι — αἰθέρι] Sententia in Latinis a nobis expressa, corrigendum vi-
 detur εοικυῖναι, περὶ δὲ τὴν ψυχὴν, ὥσπερ ἐνταῦθα, ἄνω κουφισμένην, ἐν
 τῷ περὶ τὴν Σελήνῳ αἰθέρι — τῷ sumtum ex B. E. pro vulgato τό.

D. 10. ἀφ' αὐτοῦ] Forte, ἀπ' αὐτοῦ.

ni obsequentem compositam-
 que habuerint. Deinde vi-
 sus eorum radiis est similis,
 anima igni, quippe sursum e-
 lata, prouti et hac in terra ig-
 nis sursum fertur, in Lunari
 æthere, ab eo vim quandam
 roburque accipiunt, ut ferrum
 candens aquæ immersum :
 quod enim rarum adhuc est
 et diffusum, roboratur fitque
 stabile et pellucidum, ita ut
 a quavis exhalatione nutria-
 tur. Et præclare dixit Hera-

clitus, *Animas in Orco odo-
 rari.*

XXIX. Conspiciunt au-
 tem primum ipsius Lunæ
 magnitudinem et pulchritu-
 dinem ac naturam : non sim-
 plicem aut sinceram eam, sed
 aliquid e terra et stella con-
 temperatum. Sicut enim Ter-
 ra, spiritu mixta et humore,
 mollis est facta, et sanguis
 carni admixtus sensum præ-
 bet : ita ætheri aiunt Lunam
 profunde permixtam, simul et

νιμον, ἅμα δὲ ἰσόρροπον ἔχειν τὴν πρὸς τὸ βαρὺ συμ-
 μετέωρον τῆς κουφότητος. Καὶ γὰρ αὐτὸν οὕτω τὸν κόσ-
 μον ἐκ τῆς ἀνω καὶ τῆς κάτω φύσεως φερεμένηων σινη-
 μωμένων, ἀπὸ πλάγχθαι παντάπασιν τῆς κατὰ τόπον κί-
 νήσεως. Ταῦτα δὲ καὶ Ξενοκράτης ἔοικεν ἐννοῆσαι θείῳ
 πνὶ λογιῳ, ὃ ἀρχὴν λαβὼν ὡς Πλάτωνος. Πλά-
 των γὰρ ὅστις ὁ καὶ τῆς ἀστέρων ἑκάστον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς
 σινημύομαι ἀπὸ τῆς μεταξὺ φύσεων ἀναλογίᾳ δοχῶν
 ἀποφηνάμενος· ὅθεν γὰρ εἰς ἀσθροὺς ἐκινεῖσθαι, ὥς μή
 πὶ γῆς ἐμμέμικται καὶ φωτός. Ὁ δὲ Ξενοκράτης, τὰ
 μὲν ἄστρα καὶ τὸ ἥλιον ἐκ πυρὸς, φησὶ, καὶ τὸ πρὸς
 πυκνῶν συγκεῖσθαι, τὴν δὲ Σελήνην ἐκ τῶν δευτέρων
 πυκνῶν καὶ τῶν ἰδίᾳ ἀέρος, τὸ δὲ Γαλῶν ἐκ ὕδατος καὶ πυρὸς
 καὶ τῶν τρίτων τῆς πυκνῶν· ὅλως δὲ μήτε τὸ πυκνὸν
 αὐτὸ καθ' αὐτό, μήτε τὸ μακρὸν, εἴ) ψυχῆς δεκτικόν.
 Καὶ ταῦτα μὴ πρὸς ἑστίαν Σελήνης. Εὖρος δὲ καὶ μέγεθος

F. 7. δοδεῖσάν[Vocabulum geometricum veri speciem habet, vanam tamen :
 præstat δεδεῖσάν cum Leonice.

animatam esse ac fecundam,
 et gravitatis levitatisque æ-
 qualia momenta habere. Nam
 ipsum quoque mundum ex iis
 quæ sursum, et iis quæ de-
 orsum feruntur, natura con-
 temperatum, ab omni mutati-
 one loci esse liberum. Hæc
 etiam Xenocrates divina qua-
 dam ratiocinatione videtur
 deprehendisse, a Platone sum-
 to principio. Plato enim est,
 qui stellarum quoque unam
 quamlibet ex terra et igne
 concinnatam, pronunciavit,

per intermedias naturas pro-
 portione datas; nihil enim
 sentiri, cui nihil terræ et lu-
 minis sit admixtum. Xeno-
 crates autem stellas et Solem
 ex igne, ait, et primo denso
 compositas: Lunam autem ex
 secundo denso, et peculiari
 aëre: Terram ex aqua, igne,
 et tertio denso: omnino au-
 tem neque densum ipsum per
 se, neque rarum esse capax a-
 nimæ. Atque hæc quidem
 de substantia Lunæ. Latitu-
 dinem autem ejus et magni-

ἔχ' ὅσον οἱ γεωμέτραι λέγουσιν, ἀλλὰ μείζον πολλῶν ὅτι
καταμετρεῖ δὲ τὴν σκιὰν τῆς Γῆς ὀλιγάκις τοῖς ἐαυτῶν
μεγέθεσιν ἔχ' ὑπὸ σμικρότητος, ἀλλὰ θερμότητι ἐπάγει
τὴν κίνησιν, ὅπως ταχὺ ἀφ' ἑαυτῆς τὸν σκοτώδη τόπον
ὑπεκφέρουσα τὰς τῆς ἀγαθῶν ψυχὰς ἀβυδούσας καὶ
βοώσας· οὐκ ἔτι γὰρ ἴξακούουσιν ἐν τῇ σκιᾷ γενόμενα καὶ
περὶ τὸν οὐρανὸν ἀρμονίας· ἅμα δὲ καὶ κέταθεν αἱ τῶν
κολαζομένων ψυχῶν τιμωαῦτα ἀφ' ἑαυτῆς τῆς σκιᾶς, ὀδυρό-
μενα καὶ ἀλαλάζουσα προσφέρονται (διὸ καὶ κρατεῖται
ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν εἰδῶσιν οἱ πλείους χαλκώματα, καὶ
φόβον ποιεῖν καὶ πάταγον ὅτι τὰς ψυχὰς)· ἐκφοβοῦνται
δὲ αὐτὰς καὶ τὸ καλέμενον πρὸς ὅσον, ὅταν ἐγγὺς γί-
νωνται, βλοσυρὸν τι καὶ φρικτὸν ὁρώμενον. Ἔστι δὲ οὐ
τοιούτον· ἀλλ' ὥσπερ ἡ παρ' ἡμῶν ἔχει Γῆς κόλπους βα-
θεῖς καὶ μεγάλους, ἕνα μὲν ἐν ταῦτα ἀφ' ἑαυτῶν Ἡερ-

A. 8. Θερμότητι ἐπάγει] Libri alii aliter variant : B. Θερμότητος præbet, E. ἐπειγεί : unde corrigendum videtur, Θερμότητος ἢ ἐπειγεί—.

B. 3. καὶ ἀλαλάζουσαι προσφέρονται] Sic B. E. Baf. Xyl. et in ἀλαλάζουσαι ad-
fentitur Ald. Nam καὶ ipse addidi. Vulgo, ἀλαλάζουσι διαφέροντας :
quod Steph. habuit ex Leonic. Schott. Anon.

tudinem non quantam geome-
træ dicunt, sed multis modis
majorem : dimetitur autem
umbram paululum suis mag-
nitudinibus, non ob parvita-
tem, sed calidissime motum
concitat, ut celeriter peram-
bulet umbrosum locum, simul
efferens animas bonorum fes-
tinantes et vociferantes : nam
cum in umbra sunt, exaudire
desinunt harmoniam cœli : si-
mul etiam animæ quæ infra
sunt supplicia luentium, tunc

per umbram lamentantes et
conclamantes adferuntur. Id-
eo in defectibus plerique so-
lent æra pulsare, ac sonitum
fragoremque adversus animas
edere. Terret eas etiam ea
quæ dicitur facies, quando
propius accedunt, horrenda
eis et terribilis apparens.
Non est autem talis. Sed sic
ut nostra Terra finis habet
profundos ac magnos, quo-
rum unus per columnas Her-
culis hac ad nos infunditur,

κλείων ἀναχρόμδμον εἶσω πρὸς ἡμᾶς, ἔξω δὲ τὸν Κάσ-
 πιον καὶ τὰς περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν, ἕτω βᾶθι
 ταῦτα τῆς Σελήνης ὅτι καὶ κοιλώματα· καλῶσι δὲ αὐ-
 τῶν τὸ μὲν μέγιστον Ἐκάτης μυχόν, ὅπερ καὶ δίκας δι-
 δάσιν αἱ ψυχὰ καὶ λαμβάνουσιν, ὧν ἂν ἤδη γεγεννημένα
 δαίμονες ἢ πάθωσιν ἢ δράσωσιν· τὰ δὲ δύο, μικρὰ, περ-
 αριῦται καὶ αἱ ψυχὰ δι' αὐτῶν, νῦν μὲν εἰς τὰ πρὸς
 ἑρανὸν τῆς Σελήνης, νῦν δὲ πάλιν εἰς τὰ πρὸς Γαῖαν.
 Ὀνομάζονται δὲ τὰ μὲν πρὸς ἑρανὸν τῆς Σελήνης,
 Ἡλύσιον πεδίον· τὰ δ' ἐνταῦθα, Περσεφόνης οὐκ ἀν-
 τίχθονος.

λ'. Οὐκ αἰεὶ δὲ διατείνουσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ δαίμονες,
 ἀλλὰ χρητηρίων δέου κατὰσιν ὅπμιελιστόμοι, καὶ ταῖς
 ἀνωτάτω συμπάρεσι καὶ σιωργάζουσι τῶν τελευτῶν, κο-
 λασιὰ τε γίνονται καὶ φύλακες ἀδικημάτων, καὶ σωτῆρες

C. 5. δαίμονες] Additum ex B. E.

C. 5. τὰ δὲ δύο, μικρὰ] Sic Steph. ex Turneb. et Amiot. At Leonic. μακρά.
 B. E. Ald. Bas. Xyl. τὰς δὲ δύο μακράς. Itaque retinui versionem
 Xyl.

C. 9. οὐκ ἀντίχθονος] Delendum forte οὐκ ut e proximo ortum; Xyl. vertit καί:
 aliter Amiot. nisi ad rem.

C. 11. ἐπ' αὐτὴν] Legendum, ἐπ' αὐτῇ.

alter foris est maris Caspii ac
 Rubri: sic in Luna etiam ca-
 vernæ sunt et profunda. Ca-
 vernarum ejus maximam *Pe-
 netralia Hecates* vocant, ubi
 animæ jam genii factæ, inju-
 riarum cum acceptarum pœ-
 nas repetunt, tum illatarum
 luunt: duæ aliæ *longæ* dicun-
 tur, quia per eas transmit-
 tuntur animæ alias in par-
 tem Lunæ obversam Terræ,

alias in cœlo obversam. Ap-
 pellantur autem partes Lunæ
 cœlo obversæ *Elysus campus*:
 huc pertinentes, *Proserpinæ*
Antichthonis, id est Terræ op-
 positæ.

XXX. Non semper au-
 tem in Luna morantur genii,
 sed huc descendunt ut ora-
 cula procurent: et supremis
 adfunt orgiis atque sacrificiis,
 puniunt flagitia, salutareque

ἐν τε πολέμοις καὶ κατὰ θάλατταν ὀπιλάμπεσιν· ὅ, π δ' ἂν μὴ χαλῶς περὶ ταῦτα φερόμενοι, ἀλλὰ ὑπὸ ὀργῆς ἢ πρὸς ἀδίκον χάριν ἢ φθόνῳ, δίκην τίνουσιν· ὠθύνται γὰρ αἰσὶς ἐπὶ τῇ συρρηγνύμενοι σώμασιν ἀνθρωπίνοις. Ἐκ δὲ τῶν βελπόνων ἐκείνων οἱ τε περὶ τὸν Κρόνον ὄντες ἔφασαν αὐτοὺς εἶναι, καὶ ἄλλοτερον ἐν τῇ Κρήτῃ τῶς Ἰδαίας Δακτύλους, ἐν τε Φρυγίᾳ τῶς Κορύβαντας γενέσθαι, καὶ τῶς περὶ Βοιωτίαν ἐν Λεβαδείᾳ Τροφονιάδας, καὶ μυρίους ἄλλους πολλαχόθι τῆς οἰκουμένης· ὧν ἕκαστος καὶ τιμὰ καὶ προσηγορίαν ἀφ' ἑαυτοῦ λαμβάνουσιν, αἱ δὲ διωάμεναι εἰδὼν ἀπολείπουσιν, εἰς ἕτερον τόπον τῆς ἀρίστης ἑξαλλαγῆς τυγχάνοντων. Τυγχάνουσι δὲ οἱ μὲν πρότερον, οἱ δὲ ὕστερον, ὅταν ὁ νῆς ἀποκριθῇ τῆς ψυχῆς· ἀποκρίνεται δὲ ἔρωτι τὸ περὶ τὸν Ἥλιον εἰκόνομος, δι' ἧς ὀπιλάμπει ὃ ἐφετόν καὶ καλὸν καὶ θεῖον καὶ μακάριον, οὗ πάντα φύσις, ἄλλη δὲ

D. 7. συρρηγνύμενοι] Forte, συνειργνύμενοι.

E. 1. ἐν Λεβαδείᾳ] Ita Baf. Xyl. Steph. Amiot. Leonie. Schott. Turneb. ex conjectura ut videtur non ex libris: quippe ἴσως additum in Leonie. Schott. Turneb. Nam Ald. ἐν οὐδάρᾳ: B. E. ἐν Οὐδάρᾳ.

in bellis et mari adfulgent. Quod si quid horum non recte gerant, sed pro libidine, aut injusta gratia vel odio, poenas pendunt: detruduntur enim rursus in Terram, et cum corporibus humanis conflitantur. E meliorum geniorum censu illi qui cum Saturno fuere, se dixerunt esse, et antiquitus in Creta Idæos Dactylos, in Phrygia Corybantas, et apud Lebadiam Boeotiae Trophoniadas, atque in-

numeros alios passim per orbem terrarum: quorum sacra, honores, et nomina etiamnum manent: facultates quorundam, optimam naturae mutationem, alio transiverunt. Nanciscuntur autem alii prius, alii posterius, mente ab animo secreta: secernitur vero amore solaris imaginis, per quam effulget id quod expetendum, pulchrum, divinum, beatumque est bonum, quod omnis natura, sed alia

ἄλλως, ὀρέγεται. Καὶ γὰρ αὐτὴν τὴν Σελήνην ἔρωσι
τῷ Ἥλῳ περιπολεῖν αἰεὶ καὶ συγγίνεσθαι, ὀρεγομένην
ἀπ' αὐτῷ τὸ γονιμώτατον. Λείπεται δὲ ἡ τῆς ψυχῆς
φύσις ὅπῃ τὴν Σελήνην, οἷον ἔχῃ τινὰ βίαν καὶ ὀνείρατα
ἀνὰ φυλάττουσα· καὶ περὶ ταύτης ὀρθῶς ἡγεῖται λελέχθαι, τὸ,

Ψυχὴ δ' αὖτ' ὀνείρος ἀποπταμένη πεπότηται·

ὅδ' ἔτι γὰρ εὐδύς ὅδ' ἔτι τῷ σώματος ἀπαλλαγῆσα τῷτο
πέπονθεν, ἀλλὰ ὑστερον, ὅταν, ἔρημος καὶ μόνη τῷ νῦν ἀπ-
αλατομένη γένηται. Καὶ Ὅμηρος, ὡς εἶπε, πάντων
μάλιστα δὴ καὶ θεὸν εἰπεῖν ἔοικε περὶ τῷ καθόλου,

Τὸν δὲ μετ' εἰσευόησα βίην Ἡρακληΐην,

Εἰδωλόν· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν·

αὐτὸς τε γὰρ ἕκαστος ἡμῶν ἐ θυμὸς ὅστις, ἔδ' ἔτι φόβος, ἔδ' ἔτι
ὀπιθυμία, καθάπερ ὅδ' ἔτι σάρκες, ὅδ' ἔτι ὑγρότητες, ἀλλ'
945 ὅτι διανοόμεθα καὶ φρονέμεν, ἢ τε ψυχὴ τυπαιμένη μὲν

E. II. γονιμώτατον] Forte additum fuit λαμβάνειν vel δέχεσθαι, idque similitu-
dine proxime vocis excidit; ut legendum videatur, περιπολεῖν αἰεὶ,
συγγίνεσθαι ὀρεγομένην, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὸ γονιμώτατον λαμβάνειν.

F. I. ἐπὶ τὴν Σελήνην] Forte, ἐπὶ τῇ Σελήνῃ.

F. 7. καθόλου] Legendum κατ' ἄδην, ut vertit Amiot.

F. II. ἀλλ' ὅτι διανοόμεθα] ὅτι, loco vulgati ὅ, sumtum ex Leonic. Schott.

alio modo, appetit. Nam ip-
sam quoque Lunam amore
Solis adfido revolvi et cum
eo coire, ac foecunditatem ab
eo captare. Animæ porro na-
tura ad Lunam relinquitur,
veluti vestigia quædam vitæ
et somnia reservans: ac de
hac recte istud dictum existi-
mato,

*Ass anima, ut somnus, pernicious avo-
lit alis:*

non enim statim atque a cor-
pore soluta est, hoc facit, sed
postmodo, quando deserta et

folia est, mente separata. Et
Homerus ex omnibus quæ
dixit de Inferis, maxime se-
cundum Deum videtur hæc
pronunciassè,

*Post hos Alcideæ mihi sese objecit ima-
go:*

*Ipsæ inter superos etenim lætum exigit
ævum.*

Nam unusquisque nostrum ip-
se non iracundia est, neque
timor, neque cupiditas, ut ne-
que caro, neque humores, sed
id quo cogitamus et intelli-
mus: et anima a mente effin-

ὑπὸ τῆς νῆς, τυποῦσα δὲ τὸ σῶμα καὶ περιπύσσουσα
πανταχόθεν ἐκμάσσεται τὸ εἶδος· ὥστε καὶ πολὺν χρό-
νον χωρίς ἑατέρου γένη, διατηροῦσα τὴν ὁμοίότητα καὶ
τὸν τύπον, εἰδῶλον ὁρθῶς ὀνομάζεται. Τέτων δὲ ἡ Σε-
λήνη, καθάπερ εἴρηται, τοιχεῖόν ἐστιν. Ἀναλύοντα γὰρ
εἰς ταύτιον, ὥσπερ εἰς τὴν Γῆν τὰ σώματα τῶν νεκρῶν,
ταχὺ μὲν αἱ σώφρονες μετὰ σχολῆς ἀπράγμονα καὶ φι-
λόσοφον τέρξασα βίον· ἀφελείσαι γὰρ ὑπὸ τῆς νῆς, καὶ πρὸς
ἐξὲν ἐπὶ χρώμην τοῖς πάθεσιν, συμμαρμαίνονται. Τῶν
δὲ φιλοτίμων καὶ θεακτικῶν, ἐρωτικῶν τε περὶ σώματα,
καὶ θυμοειδῶν, αἱ μὲν οἷον ἐν ὑπνῷ ταῖς τῆς βίης μνημο-
σύνης ὀνείρασι χρώμην διαφέρονται, καθάπερ ἡ τοῦ
Ἐνδυμίωνος· ἐπεὶ δ' αὐταὶ τὸ ἄστατον καὶ τὸ ἀπαθὲς
ἰξίτησι, καὶ ἀφέλκει τῆς Σελήνης πρὸς ἄλλῳ γένεσιν,
οὐκ ἔα * ἀλλ' ἀνακαλεῖται καὶ καταθέλει. Μικρὸν

B. 3. ἀπαθὲς] Immo ἐμπαθὲς, quale quid Amiot. expressit. Leonie. Schott.
Anon. Turneb. εὐπαθὲς.

B. 5. οὐκ ἔα * ἀλλ' ἀνακαλεῖται] Forte, οὐκ οὐδ' ἔα πρὸς τοὺς σώφρονες βίους τρέ-
πεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀκολάγους ἀνακαλεῖται.

gitur, formatque corpus et
undiquaque amplectitur, et ab
eo formam ipsius sibi impri-
mit; ut etiam diu ab utroque
separata, similitudinem tamen
ejus effigiemque retineat, et
imago recte dicatur. Horum
autem, sicut diximus, ele-
mentum est Luna: in quam
animæ resolvuntur, sicut mor-
tuum corpora in Terram,
celeriter quidem castæ quæ
otium et philosophicam fue-
runt amplexæ vitam: quæ,

dimissæ a mente, et motibus
ad nihil porro utentes, eva-
nescunt. At vero animæ am-
bitiosorum, rebus gerendis, et
amori corporum deditorum,
itemque iracundorum aliæ,
veluti in somno, recordatione
rerum in vita gestarum tan-
quam somniis utuntur, ut En-
dymionis anima: posteaquam
autem eas inconstantia et mo-
bilitas exturbat, trahitque a
Luna ad alium ortum, non
finit * sed revocat et demul-

ᾧ οὐδὲν οὐδὲ ἥσυχον, οὐδὲ ὁμολογέμενον ἔργον ὅτιν,
 ὅταν ἄνευ νῆ τῷ παθητικῷ σώματος ὀπιλάβωνται. Τι-
 τυοὶ δὲ καὶ Τυφῶνες, ὅ, τε Δελφὸς καταχθὼν καὶ συν-
 παράξας τὸ χρηστήριον ὕβρει καὶ βίᾳ Τυφῶν, ἐξ ἐκείνων
 ἄρα τῶν ψυχῶν ἦσαν, ἔρημοι λόγῳ, καὶ τύφῳ πλανη-
 γέντι τῷ παθητικῷ χρῆσταιμένων. Χρόνῳ δὲ ἀρκείνας
 κατεδέξατο εἰς αὐτὴν ἡ Σελήνη καὶ κατεκόσμησεν, εἴτα
 c τὴν νῆν αὐτῆς ὀπισπείροντος τῷ Ἡλίῳ, τῷ ζωτικῷ δεχο-
 μένῃ, νέας ποιεῖ ψυχὰς· ἡ δὲ Γῆ τρίτον σῶμα παρ-
 ἔραχεν. Οὐδὲν γὰρ αὕτη δίδωσι μὲν θάνατον ὅσα λαμβάνει
 πρὸς γένεσιν. Ἡλῖος δὲ λαμβάνει μὲν οὐδὲν, ἀπολαμ-
 βάνει δὲ τὴν νῆν διδούς· Σελήνη δὲ καὶ λαμβάνει καὶ δίδωσι,
 καὶ συντίθῃσι καὶ διαρῇ, κατὰ ἄλλην καὶ ἄλλῃ δυνάμει,
 ὣν Εἰλείθυα μὲν ἡ συντίθῃσιν, Ἀρτεμις δὲ ἡ διαρῇ,

B. 10. ἔρημοι λόγῳ, καὶ τύφῳ] καὶ pro ἡ est ex E. Ceterum corrigam, ἐρημία λό-
 γου καὶ τύφῳ, πλανηθέντι τ. π. χρ.

B. 12. κατεδέξατο—καὶ κατεκόσμησεν] Prius est ex Leonic. Schott. Anon. T. V.
 B. nec longe abeunt reliqui libri: Ald. B. E. κατέδειξεν. Baf. Xyl.
 κατέδειξεν. Vulgo, δεξαμένη. Porro, καὶ additum ex B. Baf. Xyl.

C. 3. Οὐδὲν γὰρ—γένεσιν] Mutilus locus, ita fere supplendus: Οὐδὲν γὰρ αὕτη
 δίδωσιν τοῖς ἄλλοις δυσὶ, ἀλλ' ἀποδίδωσι μετὰ θάνατον ὅσα λαμβάνει πρὸς
 γένεσιν.

C. 5. Σελήνη δὲ καὶ] Sic B. E. Vulgo, Σελήνης δὲ καί.

C. 6. κατὰ ἄλλην] Sic Baf. Xyl. Vulgo, καὶ κατὰ ἄλλην.

cet. Exiguum enim aut pla-
 cidum aut constans nullum est
 opus, quando absque mente
 vis variis exagitata motibus
 corpus arripit. Tityi quidem,
 Typhones, et is Typhon qui
 Delphis occupatis oraculum
 vi et libidine sua conturbavit,
 e numero istarum erant ani-
 marum, mentis expertes, ac
 tantum vagis incitati cupidi-
 tatibus. Aliquanto post tem-
 pore eas quoque animas in se

recepit Luna, atque compo-
 suit. Deinde mentem rursus
 adfeminante Sole, vitali eam
 vi excipiens, novas facit ani-
 mas: tertio loco Terra cor-
 pus suppeditat: nihil enim
 hæc post mortem dat, quæ ad
 generationem accipit. Sol au-
 tem accipit quidem nihil: re-
 cipit autem mentem quam
 dat. Luna et accipit, et dat,
 et componit, et dividit, alia
 atque alia facultate; Lucina,

καλεῖται. Καὶ τριῶν Μοιρῶν, ἡ μὲν Ἀτρεπος περὶ τὸ
ἥλιον ἰδρυμένη, πρὶν ἀρχὴν εἰδίδωσι τὴν γενέσεως· ἡ δὲ
Κλωθὰ, περὶ πρὶν Σελήνῳ φερωμένη, σπυδαῖ καὶ μίγ-
νυσιν· ἐσχάτῃ δὲ συνεφάπτεται περὶ Γῆν ἢ Λάχεσις, ἣ
πλεῖστον τύχης μέτεσι. Τὸ γὰρ ἀψυχον, ἀκυρον αὐτὸ
καὶ παθητὸν ὑπὸ ἄλλων· ὁ δὲ νῆς, ἀπαθὴς καὶ αὐτοκρά-
τωρ· μικτὸν δὲ καὶ μέσον ἡ ψυχὴ, καθάπερ ἡ Σελήνη οὐ-
ρανὸς ἄνω καὶ κάτω σύμμιγμα καὶ μέγα κέρας ὑπὸ ᾧ
θεῶν γέρονε, τῶτον ἄρα πρὸς ἥλιον ἔχουσα τὸν λό-
γον ὃν ἡ Γῆ ἔχει πρὸς Σελήνῳ.

Ταῦτ', εἶπεν ὁ Σύλλας, ἐγὼ μὲν ἤκουσα τοῦ ξένου
διεξιόντος· ἐκείνῳ δὲ οἱ τοῦ Κρόνου κατευνασθὴ καὶ θερά-
ποντες, ὡς ἔλεγεν αὐτὸς, ἔξήγειραν· ὑμῖν δὲ, ὦ Λαμ-
πρία, χρῆσθαι τῷ λόγῳ πάρεστιν ἢ βέλεσθε.

C. 11. συνεφάπτεται] Non dubitavi corrigere vulgatam librorum lectionem
συνεφάπτεται, quam Xyl. mutavit in συνεφάπτει.

D. 2. τῶν ἄνω καὶ κάτω] τῶν addidimus ex B.

D. 2. μέγα κέρας] Quidvis potius, quam hoc, scripsit Auctor: forte, σύγκριμα,
vel μετακέρasma: in quem sensum verterunt Amiot. et Xyl.

cum componit; Diana, cum
dividit dicta. Et de tribus
Parcis, Atropos circa Solem
collocata, initium ortus præ-
bet: Clotho circa Lunam
vecta colligat et miscet: ul-
tima Lachesis terram contin-
git, eique plurimum fortunæ
est admixtum. Quod enim
animæ est expers, id sui juris
non est, sed alteri se afficien-
dum præbet: mens imperium
obtinet, neque aliunde affici-
tur: mixtum est quippiam et

medium anima, sicut Luna e-
tiam ex superis et inferis mix-
ta a Deo est, hanc ad Solem
habens rationem, quam Ter-
ra ad Lunam.

Hæc, aiebat Sylla, ego
audivi narrante hospite: ei
autem exposuerunt Saturni
famuli atque cubicularii, ut
quidem ipse referebat. Vos,
Lampria, vestro arbitratu ser-
monem hunc in quam lubebit
partem accipietis.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ.

1

E

F

94

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ.

PLUTARCHI

DE

PRIMO FRIGIDO.

α'. **Ε**ΣΤΙ τις ἄρα τῷ ψυχρῷ δυνάμις, ὣ Φα-
βωρίνε, ὡσὶν καὶ ὁσία, καθάπερ τῷ θερμῷ
τὸ πῦρ, ἧς παρευσία πῶ καὶ μετοχῇ γίνεται τῷ ἄλλων
ἕκαστον ψυχρὸν; ἢ μᾶλλον ἡ ψυχρότης φέρησις ὅτι
θερμότητος, ὥσπερ τῷ φωτὸς τὸ σκότος λήρουσι, καὶ τῆς
κινήσεως πῶ εἶσιν; ἐπεὶ καὶ τὸ ψυχρὸν εἴκει εἰσιμιον
946 ⁹⁴⁶ ^{ΕΙ}), κινητικὸν δὲ τὸ θερμὸν· αἱ τε τῷ θερμῶν κατὰ φύξιν

E. 3. ΠΡΩΤΟΥ] Mez. ΠΡΩΤΩΣ.

I. **E**ST ne aliqua Frigidi-
vis, Phavorine, prin-
ceps atque natura, sicut Ca-
lidi ignis, cujus præsentia
quadam et participatione re-
liquorum unumquodque fiat
frigidum? aut potius Frigidi-
tas caloris privatio est, ut te-
nebras lucis dicunt, et motus
quietem? etenim Frigiditas
statui seu quieti videtur ac-
commodata, sicut contra ca-
lor movendi facultatem ha-
bere: et Calidorum Frigefac-

ὁδὲ μιᾶς παρυσία γίνονται διωάμεως, ἀλλ' ἐκτάσθαι θερμότητος· ἅμα γὰρ ἀπιῖσαι πολλὴ φαίνεται, καὶ ψύχεται τὸ ὑπολειπόμενον· ὁ γὰρ ἀτμός, ὃν τὰ ζέοντα τῆς ὑδάτων μερίσιν, ἀπλέοντι τῷ θερμῷ συνεκπίπτει· διὸ καὶ μείοι τὸ πλήθος ἢ πλείονες ἐκκρίνεται τὸ θερμόν, ἐτέρου μηδενὸς ἐπεισιόντος.

β'. Ἡ πρῶτον μὲν ἂν τις ὑπιδύτο τῆς λόγου τέττε, τὸ πολλὰς τῆς ἐμφανῶν ἀναρεῖν διωάμεων, ὅς οὐ ποιότητάς ὁδὲ ἕξεις, ἕξεων δὲ καὶ ποιότητων τέρησις, βαρύτητα μὲν κουρότητας, καὶ σκληρότητα μαλακότητος, τὸ μέλαν δὲ τῆς λευκῆς, καὶ τὸ πικρὸν τῆς γλυκύος, καὶ ὧν ἕκαστον ἐκάστῳ πέρυκεν ἀντικείμενον καὶ δύναμιν, ὅς ὡς ἕξει τέρησις; Ἐπειδ', ὅτι πᾶσαι τέρησις ἀργὸν ὅς καὶ ἀσφακτον, ὡς τυφλότης, καὶ κωφότης, καὶ σιωπὴ, καὶ θάνατος· ἐκτάσθαι γὰρ εἰσιν εἰδῶν καὶ ἀναγρέσθαι ὑπῶν, οὐ φύσας πινὲς ὁδὲ ὑσίου καὶ ἑαυταίς·

A. 3. πολλὰ] Mez. ὅλη. Aliud requiritur: forte, ἅμα γὰρ ἀπιῖσαι πολλῇ φαίνεται, ut reddidimus.

B. 2. καὶ ὧν] Aut delendum καὶ: aut legendum, καὶ ἄλλων ὧν—.

tio nullius praesentia facultatis agentis fit, sed discessu Caloris: simul enim hic confer-tim abiit, apparet Frigus, et friget id quod relinquitur: et vapor quem aqua fervens emittit, una discedente Calore elabitur: quo fit, ut Frigefactio quantitati aliquid detrahat, Calorem elidens, nihilo in ejus locum succedente.

II. Quid si hoc primum nomine isthaec ratiocinatio falsi suspecta fit, quod multas illustres facultates peri-

mit, easque non qualitates et habitus, sed habituum et qualitatum facit privationes? gravitatem puta levitatis, duritiem mollitiei, nigredinem albedinis, amarorem dulcedinis, et quæ aliæ qualitates ob vim suam sibi invicem opponuntur, non ut habitui privatio. Deinde, quod omnis privatio otiosum quippiam est et inefficax, ut cæcitas, silentium, mors: formarum enim discessus sunt, et naturarum abolitiones, non naturæ et sub-

ἡ δὲ ψυχρότης οὐκ ἐλάττωσα ἢ θερμότητος ἐγγινομμένη
 τοῖς σώμασι πάση καὶ μεταβολᾷ ἐνεργάζεσθαι πᾶν
 καὶ γὰρ πῆγνυται πολλὰ τῷ ψυχρῷ καὶ συγκρίνεται καὶ
 πυκνῶται· καὶ τὸ εἰσίμιον αὐτῷ καὶ δυσκίνητον οὐκ ἀρ-
 γόν ὅτιν, ἀλλ' ἐμβριθὲς καὶ βέβαιον, ὑπὸ ῥώμῃς συνερι-
 πλόν καὶ συνεκτικὸν ἐχούσης τόνον. Ὅθεν ἡ μὲν σέρσις
 ἐλλειψις γίνεται καὶ ὑποχώρησις τῆς ἀντικειμένης δυ-
 ἀμεως, φύχεται δὲ πολλὰ πολλῆς αὐτοῖς θερμότητος
 ἐνπαρχύσεως, ἔνια δὲ καὶ μᾶλλον ἢ ψυχρότης, ἀν' ἁβῇ
 θερμότερα, πῆγνυσι καὶ συνάγει, καθάπερ τὸν βαπτι-
 σμὸν σιδήρεον· οἱ δὲ Σταῖκοι καὶ τὸ πνεῦμα λέγουσιν ἐν
 τοῖς σώμασι τῶν βρεφῶν τῇ περὶ φύξαι τομῶσθαι, καὶ
 μεταβάλλον ἐκ φύσεως γίνεσθαι ψυχρῷ· ἀλλὰ τὸτο
 ἀμφισβητήσιμον. Ἐτέρων δὲ πολλῶν πῶς ψυχρότητα
 φαινομένην δημιουργόν, οὐκ ἄξιον ἡγεῖσθαι σέρσιν.

γ. Ἐπὶ σέρσις μὲν ὁδεμία δέχεται τὸ μᾶλλον καὶ

B. 9. συγκρίνεται] Sic E. P. Vulgo, ἐγκρίνεται. Mez. ἐκρίνεται.

stantiæ per se. At vero Fri-
 gus in corporibus obortum
 non minores quam calor af-
 fectiones motusque efficit su-
 apte natura. Coguntur enim
 multa frigore, stipantur, at-
 que densantur, et quies stabi-
 litasve ejus non otiosa est, sed
 gravis atque constans, ob vim
 ejus subfulciendi atque con-
 tinendi robore præditam. Ita-
 que privatio quidem defec-
 tus est et discessio oppositæ
 facultatis: at frigescent multa
 multo intus calore inhæ-
 rente: multa etiam Frigus,

VOL. IV.

quo magis calida sunt, tanto
 magis cogit atque densat, ut
 cum candens ferrum in aquam
 intingitur. Stoici quoque spi-
 ritum aiunt in corporibus in-
 fantium refrigeratione acui,
 mutatumque ex natura in a-
 nimam verti: verum hoc
 controversia non caret. Sed
 cum Frigus appareat opificem
 esse multarum rerum aliarum,
 haud par est id pro privatione
 haberi.

III. Præterea, nulla pri-
 vatio comparisonem secun-
 dum plus aut minus admittit:

τὸ ἥτιον, ἐδ' ἂν εἴποι τις ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον πεπι-
 ρῶσθαι τῷ μὴ βλέπόντων, ἢ σιωπᾶν τῷ μὴ φθεγγ-
 μύων, ἢ τεθνᾶναι τῷ μὴ ζώντων· ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς
 πολὺ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥτιον ἔνεστι, καὶ τὸ λίαν καὶ τὸ
 μὴ λίαν, καὶ ὅλως ὀπιτάσας καὶ ἀνέσας, ὥσπερ ἐν τοῖς
 θερμοῖς, διὸ τὴν ὕλην πῇ μὲν σφόδρα, πῇ δὲ ἡρέμα
 πάχυσαν ὑπὸ τῷ ἐναντίων δυνάμεων, ἕτερα μᾶλλον
 ἑτέρων καὶ θερμότερα καὶ ψυχρότερα παρέχειν ἢ ἑαυτῆς.
 Καὶ γὰρ ἕξως μὲν οὐκ ἐπὶ μίξιν πρὸς τέρησιν, ἐν δὲ ἀνα-
 δέχεται δυνάμεις ἐνδεμῖα τῇ ἀντικειμένη αὐτῇ τέρησιν
 ἐμποιῶσαν, ἐν δὲ ποιεῖ κοινωνόν, ἀλλ' ἀντιζίσταται· θερ-
 μὰ δὲ ὅστιν ἄχρις οὗ κεραινύμενα ψυχροῖς ὑπομύει,
 καθάπερ μέλινα λευκαῖς, καὶ βαρέσιν ὀξεία, καὶ γλυκέσιν
 αὐτῆσθ', παρέχοντα τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ καὶ ἀρμονία χρω-
 μάτων τε καὶ φθόγων καὶ φαρμάκων καὶ ὄφων προσφιλεῖς

D. 7. διὸ τὴν ὕλην] Legendum διὰ τὸ τὴν ὕλην, cum Mez.

E. 2. ἐμποιῶσαν] Forte, ἐνοποιῶσαν.

neque eorum quæ visu orbata sunt, aliud alio magis minusve cæcum dicitur: nec quæ loqui non possunt, aliud alio magis tacere: neque quæ vitam amiserunt, aliud alio magis mortuum. At inter Frigida, non minus quam Calida, gradus isti sunt, ut aliud alio magis minusve, hoc admodum, illud non adeo, sit Frigidum, et sint omnino utriusque intentiones et remissiones; propterea quod materia alias vehementius, alias languidius affecta a contrariis

facultatibus, alia aliis magis calida frigidave ex sese exhibet. Etenim habitus cum privatione misceri non potest, neque admittit ulla vis privationem sibi adversam, aut sociam in subiecto adsciscit, sed ea subeunte cedit. Calida tamen aliquo usque manent Frigido admixto, ut nigra albis, gravibus acuta, dulcibus austera: quæ quidem communicatio et concinnitas colorum, sonorum, medicamentorum, ciborum gratos multos amicosque or-

πολλὰς καὶ φιλανθρώπους γενέσθαι. Ἡ μὲν γὰρ κτ' ἐ-
 ρησιν καὶ ἔξιν ἀντίθεσις, πολεμικὴ καὶ ἀσύμβατός ἐστιν,
 εἴαν πατέρη τ' πατέρου φθορὰν ἔχοντος· τῇ δὲ κτ' ταῖς
 ἐναντίας δυνάμει καθεῦθ' ὑγροῦ πολλὰ μὲν αἱ τέχναι
 F χρῶνται, πλεῖστα δὲ ἡ φύσις ἐν τε ταῖς ἄλλαις γενέσεσι
 καὶ ταῖς πρὸς τὸν αἶρα τρεπαῖς, καὶ ὅσα ἀγαθοῦ καὶ
 βλαβείων ὁ θεὸς ἀρμονικῶς καλεῖται καὶ μουσικῶς, οὐ βα-
 ρύτητας συναρμύστην καὶ ὀξύτητας, οὐδὲ λευκὰ καὶ
 μέλανα συμφῶνως ὁμιλοῦντα παρέχων ἀλλήλοις, ἀλλὰ
 τ' τῆς θερμότητος καὶ ψυχρότητος ἐν κόσμῳ κοινωνίαν
 καὶ ἀγαθοῦ, ὅπως συνοίσωνται τε μετρίως καὶ διοίσων
 πάλιν, ὅπως περὶ τῶν καὶ τὸ ἄγαν ἐκείρας ἀφαιρῶν, εἰς
 τὸ δέον ἀμφοτέρως κατῆστη.

947 Δ'. Καὶ μὲν ψυχρὸν μὲν ἀσθενὲς ἐστίν, ὥστε καὶ
 θερμὸν· θερμὸς δὲ ἔτε ὀρεσθόν, ἔτε ἀκρὸν, ἔτε ἀπλόν, ἔτε
 ταῖς ἄλλαις ἀσθενέσι γνωστόν· εἴαν γὰρ πινος ἀσθενὴς
 ἴω. Ὅπως δὲ εἴαν μὴ φαίνεται, νοεῖται θερμὸς, εἴαν

tus præstat. Nam quæ est privationis adversus habitum oppositio, hostilis est, et pacti exfors, cum unius natura alteram perimat. Ea vero, qua adversæ facultates opponuntur, tempestive si fiat, cum multæ artes utuntur, tum vero natura plurimum, et in aliis gignendis rebus, et maxime in aëris mutationibus, iisque effectis, quæ quia temperat atque dispensat Deus, harmonicus et musicus appellatur: non sane quod gravia acutis, aut nigris alba accommodet, interque ea consonan-

tiam efficiat: sed quod caloris et frigoris in mundo societatem diffidumque ita gubernet, ut et coeant et discessionem faciant moderate, et nimia utrique vehementia adempta, in rectum modum componat.

IV. Jam Frigus perinde atque Calor sentitur. Privatio autem non visu, non auditu, non tactu, denique nullo plane sensu percipitur. Sentiri enim est substantiæ: ubi substantia nulla apparet, ibi privatio intelligitur, quæ substantiæ est negatio, ut cæci-

ἀπόφασις ἔσται, καθάπερ ὄψεως, τυφλότης· καὶ φωνῆς, σιωπῇ· καὶ σώματος, ἐρημία καὶ κενόν. Οὐτε γὰρ κενὸν δι' ἀφῆς αἰσθησίς ἐστιν, ἀλλ' ὅτε μὴ γίνεται σώματος ἀφῆς, κενὸν ἔστι νόσις· ἔτε σιγῆς ἀκούωμιν, ἀλλὰ καὶ μὴδενός ἀκούωμιν, σιγὴν νοῦμιν· ὡς δ' αὖτως καὶ τυφλῶν καὶ γυμνῶν καὶ ἀνόπλων οὐκ αἰσθησίς ἐστι, ἀλλ' αἰσθήσεως ἀπόφασις, νόσις. Ἐδὲ τοίνυν μὴ γίνεσθαι ψυχρῶν αἰσθησίν, ἀλλ' ὅπου τὸ θερμὸν ἐπιλείπει, νοεῖσθαι τὸ ψυχρὸν, ἔπερ ὡς θερμοῦ τέρησις· εἰ δ', ὥσπερ τὸ θερμὸν ἀλέα καὶ ἀφ' ἀκρίσεως τῆς σαρκὸς, ἔτω συγκρίσεως καὶ συνκρίσεως τὸ ψυχρὸν αἰσθητόν ἐστι, δῆλον ὅτι καὶ ψυχρότητος ἴδια τις ἐστὶν ἀρχὴ καὶ πηγὴ, καθάπερ θερμότητος.

εἰ. Ἐπὶ τοίνυν ἐν τῇ καὶ ἀπλῆν ἢ πλεῖν ἕκαστον εἶδος τέρησις, αἱ δὲ ἔσται πλείονας ἀφ' ἀφορὰς καὶ διωάμεις ἔχουσι· μονοειδὲς γὰρ ἡ σιωπὴ, ποικίλον δὲ ἡ φωνή, νῦν μὲν ἐνοχλῶσαι, νῦν δὲ τέρπεσθαι τὴν αἰσθησίν. Ἐχει δὲ

B. 1. ἀπόφασις, νόσις] ἀποφάσει legendum videtur, ut Xyl. vertit.

tas est negatio visus, vocis silentium, corporis inane. Nam neque inane tangendo sentimus, sed ubi nullum corpus tactui occurrit, vacuum animo concipitur: neque silentium audimus, sed quando nihil audimus, silentium intelligimus: eodemque modo cæcorum, nudorum, et inermium non est sensus, sed sensus negatione noscuntur. Ergo Frigus, si quidem Caloris esset privatio, non sentiri oportebat: sed ea intelligi frigida,

ubi Calor abesset. Sin ut Calor corporis tepore et laxitate, ita Frigus ejusdem concretione atque densatione sentitur; hujus jam quoque constat, ut et Caloris, suum esse peculiare principium atque fontem.

V. Proinde uniuscujusque formæ privatio unica est et simplex, substantiæ plura discrimina, complures facultates habent. Unius modi est silentium: vox res varia, modo offendens sensum, alias ob-

ποιούτας καὶ τὰ χρώματα καὶ τὰ σχήματα διαφορῆς, ἐν αἷς ἄλλοτε ἄλλως τ' ὁμοστυγχάνοντα διαπίπτει· τὸ δὲ ἀναφῆς καὶ ἀχρωστον, καὶ ὅλως ἀποιον, οὐκ ἔχει διαφορῆν, ἀλλ' ὁμοίον ὅστιν.

ε'. Ἄρα οὖν ὅμοια τοῖς θερμητικαῖς τούτοις τὸ ψυχρὸν, ὥστε μὴ ποιεῖν ἐν τοῖς πάθεσι διαφορῆν; Ἡ τοῦ ναιτίον, ἡδοναὶ τε μεγάλα καὶ ὠφέλιμοι τοῖς σώμασιν ἀπὸ ψυχρῶν ὑπάρχουσι, καὶ βλάβαι πάλιν νεανικαὶ καὶ πόνοι καὶ βαρύτητες, ὑφ' ὧν ἐκ αἰεὶ φεύγει καὶ ἀπολείπει τὸ θερμόν, ἀλλὰ πολλάκις ἐγκαταλαμβάνόμενον ἀνδίσταται καὶ μάχεται, τῇ μάχῃ δὲ αὐτῷ ὄνομα φρίκη καὶ τρόμος, ἡπλωμένῳ δὲ τῷ θερμῷ τὸ πῆγνυσθαι καὶ ναρκῆν ὁππῆγνεται, κρατοῦν δὲ τῷ ψυχρῷ, ἀνίσχουσιν παρέχει καὶ ἀλέαν τῷ σώματι μεθ' ἡδονῆς, ὅπερ Ὀμηρος ἰαίνεσθαι κέκληκεν. Ἀλλὰ ταῦτά γε παντὶ δήλα· καὶ τούτοις ἔχ' ἤκιστα τοῖς πάθεσιν ἐνδείκνυται τὸ ψυχρὸν, ὅτι πρὸς τὸ θερμόν, ὡς ἐστὶα πρὸς ἐστὶαν, ἢ πάθος πρὸς

lectans. Ac tales sunt etiam colorum figurarumque differentiae, alias aliter afficientes sentientem: quod autem tangi non potest, et quod colore, denique quod qualitate caret, nullo discrimine est praeditum, sed sui simile.

VI. Videturne ergo Frigus privationum istarum de genere esse, nulloque discrimine afficere? An contra, magnae utilesque voluptates corpori a Frigore adferuntur: ac vicissim vehementia damna, dolores, ac praegravatio-

nes: quando non semper cedit et corpus deserit Calor, sed saepe intus inclusus reluctatur atque pugnat, cui pugnae nomen est *horror* atque *tremor*, et victo Calore congelatio et torpor succedunt: Calore Frigus superante, corpus intepescit ac relaxatur, quod *ιαίνεισθαι* vocat Homerus. Verum haec omnibus sunt manifesta, hisque maxime affectionibus ostenditur Frigus Calori ut substantiam substantiae, vel qualitatem qualitati repugnare, non ut negationem

πάθος, ἔχ' ὡς Σπόφασις ἀντίκειται καὶ τέρησις, οὐδὲ
φθορά τις ἔστι τῷ θερμῷ καὶ ἀνάρεσις, ἀλλὰ φθαρτικὴ
φύσις καὶ δυνάμις· ἢ καὶ τὸν χειμῶνα τῷ ὥρῳ, καὶ τὰ
βόρεια τῷ πνευμάτων ἐξέλωμιν, ὡς τέρησις ὄντα τῷ
θερμῷ καὶ νοτίῳ, ἰδίαν δὲ ἀρχὴν οὐκ ἔχοντα.

ζ'. Καὶ μὴν τετάρων γε τῷ πρῶτῳ ὄντων ἐν τῷ
παντὶ σωμάτων, ἃ ἂν πλήθος καὶ ἀπλότης καὶ δύν-
αμις οἱ πλείους στοιχεῖα τῷ ἄλλων ὑποτίθενται καὶ ἀρ-
χάς, πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος καὶ γῆς, ἀναγκαῖον ὅτι καὶ
ποιότητος εἶ) τὰς πρώτας καὶ ἀπλὰς ποσότητας. Τίνες
ἔν εἰσιν αὐταὶ πλὴν θερμότης καὶ ψυχρότης καὶ ξηρότης
καὶ ὑγρότης, αἷς τὰ στοιχεῖα πάσχειν ἅπαντα καὶ ποιεῖν
πέφυκεν; Ὡς δὲ τῷ ἐν γραμματικῇ στοιχείων βαρ-
χέτητες εἰσι καὶ μακρότητες, τῷ δὲ ἐν μουσικῇ βαρύ-
τητες καὶ ὀξύτητες, οὐ γάρτερά τῷ ἑτέρων τέρησις, ἔτι καὶ
ἐν τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ἀντὶ στοιχείων ἀπολύπτεον ὑγρῶν

F. 2. ἀντὶ στοιχείων] ἀντιστοιχίαν, acute et verisimillime Mez.

aut privationem: neque in-
teritum esse Caloris, sed na-
turam vi ejus perimendi præ-
ditam. Alioquin et hyemem
tempestatibus anni, et Aquil-
onem ventorum numero ex-
imemus, ut æstatis et Austri
privationes, quæ proprium
nullum habeant principium.

VII. At enim cum in U-
niverso sint quatuor prima
corpora, quæ ob numerum,
simplicitatem, et vim, pleri-
que elementa reliquorum et
principia statuunt, ignis, in-

quam, aqua, aër, et terra;
necesse est etiam totidem esse
primas ac simplices qualitates.
Quæ vero sint, nisi Calor,
Frigus, Siccitas, Humiditas,
quibus elementa per naturam
suam et agunt omnia et pa-
tiuntur? Ut autem in Gram-
matica elementorum sunt bre-
vitates et longitudines, in
Musica grave et acutum, non
unum alterius privatio: ita in
naturalibus quoque rebus e-
andem elementorum opposi-
tionem statuere debemus ca-

πρὸς ξηρὰ καὶ ψυχρῶν πρὸς θερμὰ, τὸ κατὰ λόγον ἅμα
καὶ τὰ φαινόμενα διαφυλάττοντας. Ἡ, καθάπερ Ἀναξ-
μάνης ὁ παλαιὸς ἔετο, μήτε τὸ ψυχρὸν ἐν ἑστίᾳ μήτε
τὸ θερμὸν ἀπολείπωμεν, ἀλλὰ πάθῃ κοινὰ τῇ ὕλης ὅπι-
γνόμενα ταῖς μεταβολαῖς. ὃ γὰρ συτελλόμενον αὐτῆς καὶ
πυκνόμενον ψυχρὸν εἶναι φησι· τὸ δὲ ἀραιὸν καὶ τὸ χα-
λαρὸν, ἔγωγε πῶς ὀνομάσας καὶ τῷ ῥήματι, θερμὸν ὅθεν
οὐκ ἀπεικότως λέγεσθαι τὸ καὶ θερμὰ τὸν ἄνθρωπον
οὐκ ἐκ τοῦ σώματος καὶ ψυχρὰ μεθιέναι· φύχεται γὰρ ἡ
πνοὴ πεισθεῖσα καὶ πυκνωθεῖσα τοῖς χείλεσιν, ἀνει-
μένη δὲ τῷ σώματι ἐκπύπνεται γίνεται θερμὸν ὑπὸ
μανότητι. Τῆτο μὲν οὖν ἀγνόημα ποιεῖται τῷ ἄν-
δρὶ ὁ Ἀριστοτέλης· ἀνεμνόμενον γὰρ τῷ σώματι ἐκ-
πνέεσθαι τὸ θερμὸν ἐξ ἡμῶν αὐτοῦ, ὅταν δὲ συσπρέψαν-
τες τὰ χεῖλη φουθήσωμεν, οὐ τὸν ἐξ ἡμῶν ἀλλὰ τὸν αἰ-

F. 6. ἀπολείπωμεν] Sic Mez. et P. Vulgo, ἀπολείπομεν.

F. 8. τὸ δὲ ἀραιὸν] Sic Venet. Ald. Bas. Xyl. P. Vulgo, τὸ καὶ ἀραιόν.

F. 10. λέγεσθαι] Vetus lectio revocata ex E. Ald. Bas. Xyl. P. Vulgo, λέγε-
ται: ex Leonic. Schott. Anon. Turneb. Amiot.

A. 3. θερμὸν] Mez θερμή.

lidorum frigidis, et humido-
rum ficcis; si quidem et ra-
tioni et iis, quæ in natura
visuntur effecta, consentire
volumus. Nisi si placet se-
qui Anaximenem illum anti-
quum, et neque Frigidum in
substantia, neque Calidum re-
linquere, sed ea facere com-
munes affectiones quæ mate-
riæ mutationibus comitentur.
Is enim materiæ contractio-
nem atque densationem ap-
pellabat Frigus: laxationem

ejus et raritatem, Calorem;
ideoque non inepte dici, Ca-
lida hominem ex ore et Fri-
gida emittere: halitum enim
compressum labiis atque den-
satum fieri frigidum, emissum
aperto ore ob raritatem calef-
cere. Quem quidem ejus er-
rorem ignorationi tribuit A-
ristoteles; aperto enim ore
e nobis ipsis calidum efflari:
cum vero flamus compressis
labiis, non nos e nobis exspi-
rare aërem, sed eum qui anto

εἰς τὸν πρὸς τῷ σώματι ὡθεῖσθαι ψυχρὸν ὄντα καὶ
προσπίπτειν.

ή. Εἰ δ' ἀπολειπτόν ἔσται ψυχροῦ καὶ θερμοῦ,
προσάγωμεν ὑπὲρ τὸ ἐξῆς τὸν λόγον, ἥτις ὅτι οὐσία καὶ
ἀρχὴ καὶ φύσις ψυχρότητος, ζητοῦντες. Οἱ μὲν οὖν, ὅτι
σκαλιωῶν καὶ τριγωνοειδῶν σχηματισμῶν ἐν τοῖς σώμασι
κεκμηῶν, τὸ ῥηρὺν καὶ τρέμειν καὶ φρίττειν, καὶ ὅσα συγχεῖν
τοῖς πάθεσι τέτοις, ὑπὸ τραχύτητος ἐλγίνασθαι λέγουσιν,
εἰ καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἀφαιμαρτάνουσι, τὴν γὰρ ἀρχὴν ὅθεν
δεῖ λαμβάνειν· δεῖ γάρ, ὡς ἀπὸ ἐξῆς, τῆς τῶν ὅλων
ἐξῆς, ἀρχεσθαι τὴν ζήτησιν. Ὡς, καὶ μάλιστα δεῖξειεν ἂν
ἰατρὸς καὶ γεωργὸς καὶ αὐλητὴς ἀφαιρῆναι ὁ φιλόσοφος.
Ἐκείνοις μὲν γὰρ ἔξαρκεῖ τὰ ἔργα τῶν αἰτίων θεω-
ρῆσαι· τὸ γὰρ ἐγγυτάτω τῷ πάθει αἴτιον ἂν συνοφθῇ,
πυρετὴς μὲν ἐντασις ἢ παρέρμπωσις, ἐρυσίβης δὲ ἥλιος

A. 9. προσπίπτειν] Sic B. E. Vulgo, προεμπίπτειν. P. προσεμπίπτειν. Ve-
net. προσπίπτειν.

A. 10. ἀπολειπτόν] Sic scripsi pro vulgato, ἀποληπτόν. B. ὑποληπτόν, et vul-
gata posita est in margine.

os est impelli et rebus inci-
dere.

VIII. Enimvero si sub-
stantiam caloris frigorisque
esse concedimus, progredia-
mur disputando, et quæ sub-
stantia, quod principium, quæ
natura sit frigoris, investiga-
mus. Ii qui scalenis ac trian-
gularibus figuris in corpori-
bus sitis, rigere nos, tremere,
horrere, aliaque id genus pati
ob asperitatem eorum dicunt,
quanquam in particularibus

errant, principium tamen in-
de sumunt unde petendum fu-
it. Oportet enim, tanquam a
Vesta, a substantia Universi
quæstionem inchoare. Qua
in re maxime videatur philo-
sophus a medico, rustico, ti-
bicine differre. His enim suf-
ficit extremarum causarum
consideratio. Si enim proximi-
mam causam perspexerint, ut
febris causa est intentio aut
humoris in locum alienum il-
lapsus: rubiginis frugum, ar-

στυριφλεγῆς ἐπ' ἑμβρῶ, βαρύτητος δὲ κλίσις αὐλῶν καὶ
 συναγωγὴ πρὸς ἀλλήλους, ἵκανόν ᾗ τῷ τεχνίτῃ πρὸς
 τὸ οἰκεῖον ἔργον. Τῷ δὲ φυσικῷ θεωρίας ἕνεκα μετόντι
 πάλητες, ἢ τῷ ἐσχάτων γνώσις καὶ τέλος ᾗ τῷ, ἀλλ' ἀρχὴ
 τῆς ᾗ τῷ τὰ πρῶτα καὶ ἀνωτάτω πορείας. Διὸ καὶ Πλά-
 των ὀρθῶς καὶ Δημόκριτος αἰτίαν θερμότητος καὶ βαρύ-
 τητος ζητοῦντες, καὶ κατέπαυσαν ἐν γῇ καὶ πυρὶ τὸ λόγον,
 ἀλλ' ᾗ τῷ τὰς νοητὰς ἀναφέροντες ἀρχὰς τὰ ἀσθητὰ,
 μέχρι τῷ ἐλαχίστων, ὥσπερ ἀπερμάτων, πρῶτον.

θ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσθητὰ τῷ πρῶτον θεωρητικῇ
 ἡσυχίᾳ βέλτιον ᾗ τῷ, ἐν οἷς Ἐμπεδοκλῆς τε καὶ Στράτων
 καὶ οἱ Στωϊκοὶ τὰς ἐσίας τίθεν) τῷ δυνάμεων, οἱ μὲν
 Στωϊκοὶ τῷ ἀέρι τὸ πρῶτον ψυχρὸν ἀποδιδόντες, Ἐμ-
 πεδοκλῆς δὲ καὶ Στράτων τῷ ὕδατι, τῷ δὲ γῇ ἴσως
 ἀν' ἑτέρας φανείη ψυχρότητος ἐσίαν ὑποτιθέμενοι.
 Πρῶτον δὲ τὰ ἐκείνων σκοπῶμεν. Ἐπεὶ τὸ πῦρ θερ-

C. 6. Δημόκριτος] An Ξενοκράτης?

dores Solis post imbrem: gra-
 vis soni, fistularum inter se in-
 clinatio; fatis hoc artificii est
 ad suum opus. Physico au-
 tem, qui veritatem contem-
 platur, ultimorum cognitio
 non finis est, sed initium ad
 prima supremaque proficif-
 cendi. Itaque recte Plato et
 Democritus causam caloris
 et gravitatis quærentes, dis-
 putationem non ad mentio-
 nem ignis et terræ finiverunt,
 sed sensilibus ad mente sola
 cernenda principia revocan-

dis, usque ad minima tanquam
 femina progressi sunt.

IX. Veruntamen prius e-
 tiam hæc sensilia tractare ex-
 pedit, in quibus Empedocles,
 Strato et Stoici substantias fa-
 cultatum ponebant: Stoici.
 Primum Frigidum aëri tri-
 buentes, Empedocles et Stra-
 to aquæ. Fortasse etiam fu-
 erit qui terram substantiæ Fri-
 gidi subiciat. Verum prius
 illorum sententias confidere-
 mus. Quoniam ignis et Ca-
 lidus est et splendidus, oportet

μὴν ἅμα καὶ λαμπρόν ὅστι, δεῖ τ' ἀντικειμένῳ τῷ πυρὶ
 φύσιν ψυχρὰν τε εἶναι καὶ σκοτεινὴν· ἀντίκειναι γὰρ ὡς τῷ
 λαμπρῷ τὸ ζοφερόν, ἔγωγε θερμῷ τὸ ψυχρόν· ἐπεὶ γὰρ
 ὡς ὅπως ὁ σκοτεινὸν, ἔγωγε τὸ ψυχρὸν ἀφ' ἧς συγχυτικόν·
 ἡ δὲ θερμότης ἀφ' ἧς τ' ἀποδοῖν τῷ ἀπλομένῳ, κατὰ περ
 ἡ λαμπρότης, τῷ ὁρώντος. Τὸ ἄρα ὥπως σκοτεινὸν ἐν
 τῇ φύσει, ὥπως καὶ ψυχρὸν ὅστι. Ὅτι δὲ ἀὴρ ὁ ὥπως
 τῷ σκοτεινόν ἐστιν, ὅθεν τὰς ποιητὰς λέληθεν· ἄερα γὰρ
 τὸ σκότος καλοῦσιν·

Ἄηρ γὰρ παρὰ νηυσὶ βαθὺς ἦν, οὐδὲ σελήνη
 οὐρανόθεν προῦφαινε.

Καὶ πάλιν,

Αὐτίκα δ' ἡέρα μὲν σκέδασεν καὶ ἀπῶσεν ὁμίχλην,
 Ἡέλιος δ' ἐπέλαμψε· μάχη δ' ἐπὶ πᾶσι φάανθη.

Καὶ γὰρ ΚΝΕΦΑΣ τ' ἀφώπτον ἄερα καλοῦσι, κενόν, ὡς
 εἶοικε, φάος ὄντα· καὶ ΝΕΦΟΣ ὁ συμπεσὼν καὶ πυκνωθεὶς
 ἀὴρ ἀποφάσι φωτὸς κέκληται· καλεῖται δὲ καὶ ἀχλὺς καὶ

F. 1. καλεῖται] Latet aliud vocabulum. Mez. κνίχις.

naturam ei oppositam Frigidam esse et tenebrosam: ut enim splendido tenebrosum, sic Calido Frigidum opponitur: quia sicut tenebræ visum, ita Frigus tactum confundit: et Calor tactum, ut splendor visum diffundit. Ergo quod primum in natura tenebrosum est, primum etiam Frigidum erit. Aërem autem primum esse tenebrosum, ne Poëtas quidem fefellit: tenebras enim aëris nomine affi-

ciunt:

Aër crassius apud naves erat: baud quoque Luna Effulsit cælo.—

Et iterum:

Aëre disiecto, et pulsa caligine, Solem Reddidit; ut pugnam posset jam quisque videre.

Aërem quoque luminis expertem *cnephas* dicunt, quasi *ce-non phaus*, id est, inanem lucis: et *nephos* nubes aër coactus densatusque appellatur: *achlys* etiam et *homichla*, quæ

ομίχλη, καὶ ὅσα ἔφωτος οὐ παρέχει τῇ ἀσθήσει δίοψιν,
 αἴερος εἰσι διαφορά· καὶ τὸ αἰεδὲς αὐτῷ καὶ ἀχρωτον, Ἄδης
 καὶ Ἀχέρων ἐπέκλυσιν ἔργον. Ὡσαυτὸν αὐγῆς ἐπιλι-
 πύσεως σκοτεινὸς αἴηρ, ἔτω θερμὸν μεταστάντος, τὸ ὑπολ-
 πόμυον αἴηρ ψυχρὸς, ἄλλο δὲ ἕδεν, ἐστὶ δὴ καὶ τάρτα-
 ρος οὗτος ὑπὸ ψυχρότητος κέκληται· δηλοῖ δὲ καὶ
 Ἡσίοδος, εἰπὼν,

— τάρταρον ἠερόεντα·

καὶ τὸ ῥιζοῦντα πάλλεσθαι καὶ τερέμειν, ταρταρίζειν. Ταῦτα
 μὲν οὖν τοιοῦτον ἔχει λόγον.

Ι. Ἐπεὶ δὲ ἡ φθορὰ μεταβολὴ τις ἐστὶ τῇ φθιερμέ-
 νων εἰς τὸναντίον ἐκείνων, σκοπῶμεν εἰ καλῶς εἴρηται τὸ,
 “Πυρὸς θάνατος, αἴερος γένεσις.” Ὡνήσκει γὰρ καὶ πῦρ,
 ὡσαυτὸν ζῶον, ἢ βίᾳ σθεννύμενον, ἢ δι’ αὐτῷ μαραινόμενον.
 Ἡ μὲν οὖν σβέσις ἐμφανετέραν ποιεῖ τὴν εἰς αἴερα με-
 ταβολὴν αὐτῷ· καὶ γὰρ ὁ χαπνὸς αἴερος ἐστὶν εἶδος, καὶ ἡ, καὶ
 Πίνδαρον,

caliginem et nubeculam no-
 tant, et quæ alia luminis fen-
 sum impediunt, aëris sunt dif-
 ferentiæ : cujus id quod videri
 non potest et colore vacat,
Ades, id est Pluto, et *Acheron*
 nominatur. Sicut ergo splen-
 dore deficiente tenebrosus fit
 aër : ita Calore deferente quod
 restat, nihil aliud est quam
 aër Frigidus : itaque etiam
tartarus dicitur a frigore :
 quod etiam Hesiodus docuit,
tartarum appellans *aërosum* :
 et qui horrore tremunt ac

quassantur, *tartarizein* dicun-
 tur. Horum ergo hæc est ra-
 tio.

X. Jam quoniam interitus
 rei, mutatio ejus est in con-
 trarium, videamus rectene hoc
 dictum sit, *Ignis mortem esse*
ortum aëris. Ignis enim mo-
 ritur ipse etiam sicut animal,
 vel vi extinctus, vel sua spon-
 te emarcescens. Exstinctio au-
 tem illustriorem facit ejus in
 aërem transmutationem : nam
 fumus aëris est species, et qui
 apud Pindarum dicitur

Ἄερος κνίσσ' ἀντιλακτίζουσα καπνῶ,

λιγνύς καὶ ἀναθυμίασις. Οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ φθινέσης ἀτροφία φλογὸς ἰδεῖν ἐστίν, ὥσπερ ὅππῃ τῷ λύχνων, τὸ ἄκρον εἰς αἶερα καὶ γνοφώδην καὶ ζοφερὸν ἀποχεόμενον· ἱκανῶς δὲ καὶ ὁ τῷ μὲν λουτρὸν ἢ πυρίαν περιχεαμένον ψυχρὸν ἀνιὼν ἀτμός ἐνδείκνυται πρὶν εἰς αἶερα τῷ θερμῷ φθειρομένη μετεβολίῃ, ὡς φύσιν πρὸς τὸ πῦρ ἀντικείμενον· ὃ τὸ πρῶτον τὸν αἶερα σκοτεινὸν εἶναι καὶ ψυχρὸν ἠκολούθει.

ια'. Καὶ μὲν, ἀπάντων γε τῶν γνομόνων ὑπὸ ψυχρότητος τοῖς σώμασι, σφοδρότατον καὶ βιαρότατον ἢ πηξίς ἔσται, πάθος μὲν ἐστίν ὕδατος, ἔργον δὲ αἵερος· αὐτὸ μὲν γὰρ καὶ ἑαυτὸ τὸ ὕδωρ εὐδιάχυτον καὶ ἀπαγὲς καὶ ἀσύστατον ἐστίν, ἐνλείνεται δὲ καὶ σιυάγεται τῷ αἵερι σφιγγόμενον ὑπὸ ψυχρότητος· διὸ καὶ λέλεκται,

A. 8. λιγνύς καὶ ἀναθυμίασις] Hæc Steph. addidit: nec differunt excerpta nostra codicum B. E. Venet. In Ald. Basf. Xyl. Amiot. defunt.

A. 10. ἀποχεόμενον] Sic Basf. Xyl. Vulgo, ἀποχεομένων.

A. 11. περιχεαμένον ψυχρὸν] Sic Ald. Basf. Xyl. Venet. Vulgo, περιεχομένων ψυχρῶν, quod Steph. sumit e Collat. Muret. ac Schott.

Nidor aëris, recalcitrans fumo,
fuligo est et vapor. Veruntamen etiam flamma ob inopiam tabescente, ut in lucernis, cernere licet summum ejus in caliginosum ac tenebrosum aërem abire. Vapor quoque qui a balneo, vel cum ad ignem calefacti fumus, affusa frigida effertur, satis demonstrat calorem pereuntem in aërem mutari, ut naturæ ordine oppositum igni: unde sequebatur, aërem primum te-

nebrosum esse et frigidum.

XI. Porro omnium quæ a Frigore in corporibus efficiuntur, vehementissima et violentissima res congelatio in aqua a Frigore efficitur. Ipsa enim suapte natura aqua facillime diffunditur, instabilisque est, et a concretione aliena: ab aëre autem propter ejus Frigiditatem constricta crassescit et cogitur. Ideo dictum est:

Εἰ δὲ νότος βορέην προκαλέσσεται, αὐτίκα νίψει·

τῷ γὰρ νότῳ καθάπερ ὕλῳ τὴν ὑγρότητα ὡξισκιά-
σαντος, ὁ βόρειος ἀὴρ ὑπολαβὼν ἐπιξέ. Καὶ δὴλόν
ἐστὶ μάλισα αἰεὶ τὰς χόνας, ἀέρας γὰρ μεθεῖσαι καὶ
πεθαναπνεύσασθαι λεπτόν καὶ ψυχρόν, ἔγω γέρον· Ἀρι-
στοτέλης δὲ καὶ τὰς ἀκόνας τῷ μολλύδου τήκεσθαι, φησί,
καὶ ρεῖν ὑπὸ κρύους καὶ χειμῶνος, ὕδατος μόνου πλησιά-
ζοντος αὐταῖς· ὁ δὲ ἀὴρ, ὡς εἴκοι, συυελαύνων τὰ σώ-
ματα τῇ ψυχρότητι, καταθραύει καὶ ῥήγνυσιν.

ιβ'. Ἐπὶ τοίνυν τὰ μὲν ἀπασσασθέντα τῆς πηγῆς
ὕδατα, μᾶλλον πήγνυται· μᾶλλον γὰρ ὁ ἀὴρ ἐπιχερεῖ
τῷ ἐλάττονος. Ἄν δέ τις ψυχρὸν ἐκ φρέατος ὕδωρ
λαβὼν ἐν ἀγγείῳ, καὶ καθεὶς αὐτῆς εἰς τὸ φρέαρ, ὥστε
μὴ φαύειν τῷ ὕδατος τὸ ἀγγεῖον ἀλλ' ἐν τῷ ἀέρι κρέ-
μασθαι, αἰεμείνη χροῖον οὐ πολὺν, ἔσται ψυχρότερον ὃ
ὕδωρ· ὃ μάλισα δηλᾶται, τὸ μὴ τῷ ὕδατος εἶναι τὴν
πρότιν αἰτίαν τῆς ψυχρότητος, ἀλλὰ τῷ ἀέρι. Τῶν

*Continuo ninget, Borcam si provocet
Auster.*

Austro enim, tanquam mate-
riam, præparante humorem,
eum succedens Aquilo ad-
stringit. Et maxime hoc ni-
ves docent: aërem enim e-
dentes et antea spirantes te-
nuem atque frigidum, ita de-
fluunt. Aristoteles etiam co-
tes plumbi colliquari, scribit,
ac fluere præ gelu et hyeme,
sola aqua accedente. Aër au-
tem, ut apparet, cogit corpo-
ra Frigore, itaque dissipat et

rumpit.

XII. Præterea aqua a fon-
te avulsâ facilius concrefcit;
magis enim aër obtinet vi sua
adversus minorem rem. Quod
si quis frigidam ex puteo a-
quam in vase rursus in pu-
teum demittat, ita ut aquam
vas non attingat, sed in aëre
pendeat: paulo post temporis
spatio eam quam ante frigidi-
orem sentiet. Quod quidem
maximo est argumento, pri-
mam Frigoris causam non
esse tribuendam aquæ, sed aë-

γε μὴν μεγάλων ποταμῶν ὁδοὶς πηγνυται ἀπὸ βά-
θους· οὐ γὰρ καθίσιν εἰς ὅλον ὁ ἀήρ, ἀλλὰ ὅσα τῇ ψυ-
χρότητι φειλαμβάνει ψαύων καὶ πλησιάζων, ταῦτα ἴση-
σιν. Ὅθεν οἱ βάθρασι ἀβαθύνουσι περὶ, περβαλόν-
τες ἀλώπεκας· ἀν γὰρ μὴ πολὺς ἀλλ' ὅπιπλόαιος ὁ
πάγος ἦ, ἀποδανόμεναι τῷ ψόφῳ τῷ ὑπορρέοντος, ἀνα-
σπρέφουσιν. Ἐνιοὶ δὲ καὶ θηρεύουσιν ἰχθύς, ὕδατι θερμῷ τῷ
πάγος περβαλόντες καὶ χαλῶντες, τότε τ' ὁρμιὰν δεξα-
μένων. Οὕτως ὁδοὶν ὑπὸ τῷ ψυχρῷ τὸ εἰς βάθος πέ-
πονθε. Κάποι τ' ἀνω ποσαύτη γίνεται μετεβολὴ ἀπὸ
τ' ὡῆξιν, ὥστε συντρίβειν τὰ πλοῖα τὸ ὕδωρ ἀποβιαζό-
μενον εἰς ἐαυτὸ καὶ συνθλιβόμενον, ὡς ἱστοῦσιν οἱ νῦν μὲν τῷ
Κάσαρος ὅτι τ' Ἰστρὸν διαχειμάσαντες. Οὐ μὲν ἀλλὰ
καὶ τὸ περὶ ἡμᾶς συμβαῖνον ἰκανὴν μαρτυρίαν δίδωσι·
μὲν γὰρ τὰ λουτρά καὶ τὰς ἔξιδρώσας περιψυχόμεθα μάλ-
λον, τοῖς σώμασιν ἀνθιμένοις καὶ διακεχυμένοις πολλῷ

D. II. τότε—δεξαμένων] Forte, τότε—δεξόμενον.

ri. Porro, magnorum fluvio-
rum nullus profunde gelu co-
it; non enim ad imum pene-
trat aër, sed ea tantum ad-
stringit frigore suo, quæ am-
plectitur propius pertingens.
Itaque barbari pedites eos
transeunt, præmissis vulpi-
bus; nam nisi crassa sit gla-
cies, sed tantum superficiem
duraverit, animadvertentes eæ
hoc ex strepitu infra proflu-
entis aquæ, retro abeunt.
Sunt etiam qui pisces tum
captant partem glaciei aqua
solventes calida, aqua tunc

funiculum hami demitti fi-
nente. Adeo nihil in profun-
do agit frigus. At vero quæ
in summo sunt, ita a concre-
tione ista mutantur, ut aqua
in se coacta atque compressa
naves collidat atque perfrin-
gat: ut testantur qui nunc
cum Cæsare ad Istrum in hy-
bernis fuerunt. Quanquam
id ipsum quod nobis usu ve-
nit, satis locuples testimoni-
um perhibet. Nam postquam
loti sumus et defudavimus,
tunc magis refrigeramur;
corporibus laxatis multum

ψυχρότητα μετὰ τῷ αέρι καταδεχόμενοι. Τὸ δ' αὐτὸ
τῷ τοῦ καὶ τὸ ὕδωρ πάχει· ψύχεται γὰρ, ἂν περθερμανθῇ,
μᾶλλον, εὐπαθέστερον τῷ αέρι γινόμενον· ὅποτε τὰ ζέοντα
τῷ ὕδατι ἀναρρίπτειντες καὶ μετεωρίζοντες, ὅθεν ἄλλο
F δῆπρ ποιῶσιν, ἢ περὶ αέρα πολὺ ἀνακεραυνύουσιν. Ὁ
μὲν οὖν τῷ αέρι τὴν περὶ τὴν ἀποδιδόντος τῆς ψυχρό-
τητος δύναμιν, ὡς Φαβωρίνη, λόγος, ἐν τοιαύταις ὅτι
πιθανότησιν.

ιγ'. Ὁ δὲ τῷ ὕδατι, λαμβάνει μὲν καὶ αὐτὸς ἀρχαῖς
ὁμοίως· ἔγω πως τῷ Ἐμπεδοκλέει λέγοντος·

Ἡέλιον μὲν λαμπρὸν ὄραν καὶ θερμὸν ἀπάντη,
Ὅμβρον δ' ἐν πᾶσι δνοφόντά τε ῥιγαλέον τε·

τῷ γὰρ θερμῷ ὃ ψυχρὸν, ὡς τῷ λαμπρῷ τὸ μέλαν,
ἀντιτάξας, συλλογίσασθαι δέδωκεν ὅτι τῆς αὐτῆς ἐσίας
ἢ τὸ μέλαν καὶ τὸ ψυχρὸν, ὡς τῆς αὐτῆς τὸ λαμ-

E. 11. ἐπότε] Legendum, οὔτε.

E. 12. ἀναρρίπτειντες] Hoc Steph. sumsit ab Exempl. Turneb. in quo et hoc, et
præterea est, ἀνω ῥίπτοντες, ἀναρύτοντες: illius sententiam reddidit
Amiot. Omnes fere alii libri Ald. Bas. Xyl. P. B. E. Venet. ἀνο-
ρύτοντες.

Frigoris una cum aëre reci-
pientes. Idem hoc aquæ ac-
cidit: nam facilius frigescit,
si calefiat prius: quod sic fa-
cilius ab aëre potest affici: et
qui ferventes aquas sursum
tollunt, inque sublimē agi-
tant, nihil nimirum agunt al-
liud nisi eas multo permif-
cent aëre. Atque his quidem,
Favorine, probabilitatibus ni-
titur ea oratio, quæ princi-
pem frigidi facultatem aëri
vindicat.

XIII. Qui vero eam aquæ
defert, non dissimilibus utitur
principiis: nempe hoc ipsum
quoque auctore Empedocle:

*Splendentem, et calidum cernes quidem
undique Solem:*

*Ast imbrem prorsus tenebrosūque hor-
ribilemque.*

Cum enim Calido Frigidum
ita, ut splendido nigrum op-
posuerit, hoc nobis colligen-
dum dedit, ita ejusdem sub-
stantiæ esse nigredinem et
frigus, ut ejusdem sunt splen-

πρὸν καὶ τὸ θερμόν. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ ἀέρος τὸ μέλαν ἄλλα
 τοῦ ὕδατος ὅτιν, ἢ ἀποθνήσκουσιν ὅπτιμαρτυρεῖ, τῷ μὲν ἀέρι
 μηδενός, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, μελανομύκη, τῷ δὲ ὕδατι
 πάντων. Ἄν γὰρ τὸ λευκώτατον ἐμβάλης ἔριον εἰς ὕδωρ
 ἢ ἱμάτιον, ἀναφανέσκει μέλαν καὶ διαμύκει, μέχρις ἂν ὑπὸ
 θερμότητος ἐξηκμασθῇ τὸ ὑγρὸν, ἢ πρὸς τρέβλαις καὶ βά-
 ρεσιν ἐκπιδῇ· τῆς τε γῆς ὕδατι ῥαινομύκης, ἀφαι-
 λάνουσιν οἱ καταλαμβανόμενοι ταῖς γαλῶσι τόποι, τῶν
 ἄλλων ὁμοίων μενόντων· ἀλλὰ καὶ οὖν τοῦ ὕδατος σκοτει-
 νώτατον ὑπὸ πλήθους φανέσκει τὸ βαθυτάτον, οἷς δὲ ἀπὸ
 πλησιάσει ταῦτα περιλάμπει καὶ διαγελᾷ. Τῶν δὲ
 ἄλλων ὑγρῶν διαφανές μάλιστα τὸ ἁλινόν ὅτι, πλείους
 χεῶμενον ἀέρι· τὰς δὲ τεκμήριον ἢ καθαρότης δι' ἣν ἐπι-
 πολάζει πᾶσιν, ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἀναφερόμενον. Ποιεῖ δὲ
 καὶ τὸ γαλήνιον ἐν τῇ θαλάττῃ, τοῖς κύμασιν ὅπτιρρα-
 νόμενον, οὐ διὰ τὴν λεϊότητά τῶν ἀνέμων ἀπολιοθαγόντων,
 ὡς Ἀριστοτέλης ἔλεγεν· ἄλλα παντὶ καὶ ὑγρῷ τὸ κύμα

dor et calor. Nigredinem vero non ad aërem, sed ad aquam pertinere sensus testatur. Nulla enim res ab aëre nigra, ab aqua omnes nigrae redduntur: si enim candidissimam lanam vel vestem in aquam injicies, nigra inde eximetur, colorque is manebit tantisper, dum vel calor liquoris exsiccat, vel prælum aut pondus superimpositum elidat. Et cum terra conspergitur aqua, nigricant loca guttis occupata, reliquis pristinum colorem conservantibus. Ipsiusque adeo aquæ, si copi-

osa fit, quod imum est, obscurissimum est: cum partes aëri propinquæ pelluceant atque niteant. Ad hæc de reliquis humoribus maxime pellucidum est oleum, quia plurimum in se habet aëris: cui rei certo est argumento levitas, ob quam omnibus innatat humoribus, ab aëre sursum elatum. Quin et in fluctus marinos si invergatur, tranquillitatem facit: non ventis, ob levitatem ejus, inde delatibentibus, quod Aristoteles putavit: sed quia fluctus quovis humore ictus subsidat. Hoc

διαχέεται πληθόρμουν, ἰδίως δὲ τέλειον αὐγὴν καὶ κατα-
 φάνειαν ἐν βυθῷ παρέχει, ἀνατελλομένων τῷ αἰρί τῶν
 ὑγρῶν· οὐ γὰρ μόνον ὀπιπολὴς διανυκτερεύουσιν, ἀλλὰ καὶ
 ἐκ τῶν ποσὶς ἀπογδοήθεις διαφυσώμενον ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐν
 τῇ θαλάττῃ φέγγος εἰσδίδωσιν. Οὐ μᾶλλον οὖν τῷ αἰρί
 τῷ μέλανος ἢ τῷ ὕδατι μέτεστιν, ἥτιον δὲ τῷ ψυχρῷ.
 Τὸ γὰρ ἔλαιον αἰέρος πλείους τῷ ὑγρῶν μετέχον, ἥμισυ ψυ-
 χρόν ἐστι, καὶ πῆγνυσι μαλακῶς· ὁ γὰρ αἰὴρ ἐγκεκεραμμένος
 οὐκ ἔα σκληρὰν γενέσθαι τῷ πῆγνυσι· βελόνας δὲ καὶ πέρ-
 πας σκληρὰς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἔργων ἐκ ὕδατι βάπτουσιν,
 ἀλλ' ἔλαιον, τῷ αἰὶραν ψυχρότητα φοβούμενοι τῷ ὕδατος,
 ὡς διατρέφουσιν. Ἀπὸ τούτων γὰρ δικαιοτέρον ἐστὶν ἐξελά-
 ζεσθαι τὸ λόγον, ἐκ τῶν τῶν χρωμάτων· ἐπεὶ καὶ χιὼν καὶ χι-
 λασα καὶ κρύσταλλος ἅμα λαμπρότατα γὰρ καὶ ψυχρότατα.
 καὶ πάλιν πῆγνυσι θερμότερόν ἐστι μέλιτος καὶ σκοτωδέστερον.
 ιδ'. Ὅμως δὲ θαυμάζω τῶν ἀξίωντων τὸ αἶμα ψυ-

C. 7. ἔργων] Forte, ἐργαλείων.

oleo peculiare est, quod splen-
 dorem et perspicuitatem in
 fundo aquæ præstat, aëre hu-
 morem dissipante: non enim
 duntaxat in superficie iis qui
 noctu spongas captant, sed e-
 tiam urinando eas in profun-
 do maris confectantibus ex
 ore efflatum, lumen præbet.
 Non plus igitur nigredinis
 aëri quam aquæ, minus etiam
 Frigidi inest. Nam oleum,
 quo nullus humorum plus in
 se habet aëris, minime frigi-
 dum est, molliterque coit;
 quia aër in ejus temperie con-

tentus, non patitur id duriter
 adstringi. Acus quoque et fi-
 bulas ferreas, aliaque horum
 affinia opera non aqua tin-
 gunt, sed oleo, veriti ne aqua
 ob nimiam suam Frigidita-
 tem ea pervertat. Nimirum
 enim ab his æquius est judi-
 cium peti, quam a coloribus:
 quandoquidem nix, grando,
 glacies, simul et nitidissima
 sunt et frigidissima: et rui-
 sum pix cum opacior est, tum
 calidior melle.

XIV. Ceterum hoc etiam
 miror, eos qui aërem prop-

χρὸν ^ἔἴ) ἀφ' τοῦ καὶ σκοτεινόν, εἰ μὴ συνορῶσιν ἑτέρους
 ἀξιοῦν(αι) θερμόν ^ἔἴ) ἀφ' τοῦ κῆφον. Οὐ γὰρ ἔγω τῷ ψυ-
 χρῷ τὸ σκοτεινόν, ὡς τὸ βαρὺ καὶ γάσιμον, οἰκῆόν ἐστι καὶ
 συγγενές· πολλὰ γὰρ ἁμοιῶς θερμότητος ὄντα, μετέχει
 λαμπηδόνος, ἐλαφρόν δὲ καὶ κῆφον καὶ ἀνωφερές ὁδὸν ἐστι
 τῷ ψυχρῷ. Ἀλλὰ καὶ τὰ νέφη μέχρι μὲν ἀέρος ἔσται
 μᾶλλον ἀροσκή, μετεωρίζε(ε)· μετὰ βαλύν(ε)α δὲ εἰς ὑγρόν,
 εὐθὺς ὀλισθαίνει, καὶ τὸ κῆφον ἔχ' ἥπιον ἢ τὸ θερμόν
 ἀποβάλλει ψυχρότητος ἐγγινομένης· καὶ τὸναντίον ὅταν
 θερμότης ἐπέλθῃ, πάλιν ἀνασρέφει τὴν κίνησιν, ἅμα τῷ
 μετὰ βαλεῖν εἰς αἶρα, τὴν ἔσται ἀνω φερόμενης. Καὶ μὴν
 ὁδὸν τὸ τῆς φθορᾶς ἀληθές ἐστι· οὐ γὰρ εἰς τὸναντίον
 ἀλλ' ὑπὸ τὸναντίῳ φθείρεται τῷ ἀπολυμνῶν ἕκαστον,
 ὥσπερ τὸ πῦρ ὑπὸ τῷ ὕδατος εἰς τὸν αἶρα. Τὸ γὰρ
 ὕδωρ ὃ μὲν Αἰχὺλος εἰ καὶ τραγκῶς, ἀλλ' ἀληθῶς
 εἶπε,

Παῦε ὕδωρ, δίκην πυρός.

terea quod sit tenebrosus, fri-
 gidum statuunt, non animad-
 vertere eum ab aliis propter
 ea calidum asseri, quia sit le-
 vis. Nam tenebrosus isthuc
 non tam familiariter congruit
 Frigido, quam grave et in sta-
 tu persistens. Multa quippe
 caloris inania, splendorem ta-
 men habent: leve, et quod
 sponte sursum efferatur, nihil
 est eorum quæ sint Frigida.
 Ipsæ quidem nubes, dum æ-
 ream servant naturam, in sub-
 lime feruntur: deinde in hu-
 midum mutatæ, statim deor-
 sum labuntur: et Frigore re-

cepto non minus levitatem
 quam calorem amittunt: ac,
 vice versa, calore in eas inci-
 dente, ad superas regiones re-
 vertuntur, simul et aëream
 recuperantes naturam, et sur-
 sum enitentes. Id quoque ar-
 gumentum quod de interitu
 afferebatur, vanum est. Non
 enim in contrarium abit
 quidquid interit, sed a con-
 trario corrumpitur. Sic ig-
 nis ab aqua dum perimitur,
 in aërem mutatur. Nam Æl-
 chylus non tam tragice quam
 vere dixit,

Compefce aquam, ignis supplicium.

Ὅμηρος δὲ τῷ ποταμῷ τὸν Ἡφαιστον, καὶ τῷ Ποσειδῶνι
τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν μάχην φυσικῶς μᾶλλον ἢ μυθικῶς
ἀντέταξεν. Ὁ δὲ Ἀρχιλόχος ὅτι τὰναντία φρονέσῃς,
κακῶς εἶπε,

Τῇ μὲν ὕδωρ ἐφόρει δολοφρονέουσα χεὶρ, τῇ ἑτέρῃ δὲ πῦρ.

Ἐν δὲ Πέρσαις τῷ ἱκετευμάτων μέγιστον ἦν καὶ ἀπαραί-
τητον, εἰ πῦρ λαβὼν ὁ ἱκετεύων καὶ ἐν ποταμῷ βεβηκώς
ἀπειλείη μὴ τυχὼν τὸ πῦρ εἰς τὸ ὕδωρ ἀφήσῃ· ἐτύγχανε
μὲν γὰρ ὧν ἐδεῖτο, τυχὼν δὲ ἐκολάζετο ἀλλὰ τὴν ἀπειλήν,
ὡς πῶτα νόμον καὶ κατὰ φύσεως γινόμενον. Καὶ τὸτο
δὴ τὸ πρῶτον ἅπασιν, Πῦρ ὕδατι μιγνύουσι, ὃ παρι-
μαζόμενον ἐν τοῖς ἀδυνάτοις, μαρτυρεῖν ἔοικεν ὅτι τῷ
πυρὶ τὸ ὕδωρ πολέμιόν ἐστι, καὶ ὑπὸ τῷ φθείρεται καὶ
ἐκκολάζεται σθενύμενον· οὐχ ὑπὸ τῷ αἰέρος τείνον, ὅς

F. 3. δολοφρονέουσα—πῦρ] Mez. item Bryan. et M. Solanus ad Plut. Vit. De-
metr. Vol. V. p. 434.—δολόφρων χεὶρ, τῇ δ' ἑτέρῃ πῦρ.

A. 1. τείνον] Forte corrigendum τείνον. Ald. Bas. Xyl. τει * ov. Absent in E,
ejusque loco est spatium. Venet. τείνον. Exempl. Turneb. vulgatam
exhibet, ac præterea ὠδινόν, forte voluit πῶθεν οὖν. T. V. φθίνον. P.
οἶον ὡς. Vulgatum habuit Steph. a Leonic. consentiente Exempl.
Turneb. Jannot. nec dissentiente B.

A. 1. ὅς] Ald. Bas. Xyl. B. E. ὡς. Vulgatum Steph. habuit a Pol. Jannot.
Exempl. Turneb. nec dissentit Venet.

Et Homerus fluvio Vulca-
num, Neptuno Apollinem in
pugna, physice magis quam
fabulosè, opposuit. Et Archi-
lochos de muliere contrari-
um sentiente non male dixit,

*Ille dolos neſciens, aquam feribat altera
Manu, alteraque ignem.*

Apud Persas vero supplican-
di genus erat acerrimum et
repulsæ securum, si supplex
cum igne in fluvium deicen-

dens, minaretur ignem se in
eum abjecturum nisi impetra-
ret, quod petebat: fiebat enim
compos voti, sed puniebatur
propter comminationem, ut-
pote injustam et naturæ con-
trariam. Illud quoque tritum,
Ignem aquæ miſces, usurpatum
in eos qui vi conantur efficere
quod fieri est nefas, testari vi-
detur igni aquam esse hostem,
ab eaque illum perimi et ex-

ὑπολαμβάνει τ' εἶσιν αὐτῷ καὶ δέχεσθαι μεταβάλλοντος. Εἰ γὰρ αἴτια εἰς ὃ μεταβάλλει τὸ φθιρόμενον ἐναντίον ὅσῃ, τί μᾶλλον τῷ αἵρι τὸ πῦρ, ἢ τὸ ὕδωρ, ἐναντίον φανεῖται; μεταβάλλει γὰρ εἰς ὕδωρ, σιμιστάμενος· εἰς δὲ πῦρ, διακρινόμενος· ὥσπερ αὖ πάλιν τὸ ὕδωρ διακρίσθαι μὲν εἰς αἶερα φθείρεσθαι, συγκρίσθαι δὲ εἰς γῆν· ὡς μὲν ἐγὼ νομίζω, δι' οἰκειότητα τ' πρὸς ἀμφοτέρω καὶ συγγένειαν, ἔχει ὡς ἐναντίον ἐκατέρω καὶ πολέμιον. Ἐκεῖνοι δὲ ὁποτέρως ἀν' εἰπωσι, τὸ ὅπτι χεῖρημα διαφθείρσιν. Πήγνυσθαι γὰρ μὲν ὑπὸ τῷ αἵρῳ φάναι ὕδωρ, ἀλογώτατόν ὅστιν, αὐτὸν τ' αἶερα μηδαμῶς πηγνύμενον ὁρῶντας. Νέφη γὰρ καὶ ομίχλαι καὶ κνηκίδες, οὐ πῆλεις εἰσιν, ἀλλὰ συστάσεις καὶ παχύτητες αἵρος διεσῶ καὶ ἀτμώδεις· ὁ δὲ ἀνικμος καὶ ξηρὸς ἔδδ' ἄχρι ταύτης τιμὴν κατὰ φύσιν εἰδέχεται

A. 3. αἰτία] Et hoc mendosum, et reliqua oratio affecta, videtur. Legam, Εἰ δ' αἶρ' αὐτὸ εἰς ὃ μεταβάλλει, τῷ φθιρομένῳ ἐναντίον ἔστι, τί μᾶλλον τῷ αἵρῳ.— Jannot. præbet αὐτό: ex Veneto addidimus τί: E. habet simpliciter τί pro ἔστι: pro τί addunt cū Jannot. T. V. Mez. e conjectura, credo: deterius etiam est ejusdem T. V. ἐναντίον ὅστιν μᾶλλον.

stinguendo multari: non ab aëre, in quem suo interitu mutatur. Si enim id in quod quidvis mutatur contrarium est: quare magis adversabitur aëri ignis quam aqua? Mutatur enim in aquam, dum coit: in ignem, cum dissipatur: sicut rursum aqua dissipando in aërem, coëundo in terram abit: ut ego arbitror ob familiaritatem et cognationem cum utroque, non quod

alteri eorum contraria sit atque inimica. Illi utro modo dixerint, argumentum corrumpunt. Absurdissimum vero dictum est, ab aëre aquam cogi, cum ipsum aërem nusquam videamus concreescere. Nubes enim, nebulæ, et nebeculæ, congelatio non sunt, sed coitio quædam et crassities humidi ac vaporibus repleti aëris: cum ficcus aër ne ad eam quidem usque mutatio-

ἢ μεταβολῆς. Ἐπὶ γὰρ ἂν τῷ ὁρῶν ἐλαμβάνει νέφος
ἐδὲ δρόσον, ἐδὲ ὀμίχλιν, εἰς καθαρὸν αἶερα καὶ ἁμοιῶν
ὑγρότητος ἑξικνεύμενα τοῖς ἀέροις· ὧ μάλιστα δῆλόν ἐστιν
ὡς ἡ κάτω πύκνωσις καὶ σύστασις τῷ αἵρι συμμεμιγμένον
ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν ἐκδίδωσι.

ιε'. Τὰ δὲ κάτω τῶν μεγάλων ποταμῶν οὐ πῆγνυνται
καὶ λόρον· τὰ γὰρ ἄνω παγέοντα τῇ ἀναθυμιάσιν ἐδείκνυνται,
ἀλλ' ἐγκαθέρχυνται καὶ ἀποστρεφόμεναι θερμότητα παρ-
έχει τοῖς ὑπὸ βάθους ὑγροῖς· ἀπόδειξις δὲ τούτου, τὸ, λυο-
μένη τῇ πάγῃ πάλιν ἀτμὸν πολλὸν ἐκ τῶν ὑγρῶν ἀνα-
φέρειται· διὸ καὶ τὰ τῶν ζώων σώματα χειμῶνός ἐστι θερ-
μότερα, τῷ συνεχῶς τὸ θερμὸν εἶναι ἐαυτοῖς, ὑπὸ τῆς
ἑξωθεν ψυχρότητος εἰσω συνελασζόμενον. Αἱ δὲ ἀναρ-
ρίφεις καὶ μετεωρίσες ἐ μόνον τὸ θερμὸν ἔχουσιν τῇ ὑδά-

B. 8. ἡ κάτω—σύστασις] Forte, τὴν κάτω πύκνωσιν καὶ σύστασιν. Sic corrigitur item in Jannot. et vertitur ab Amiato et Xyl.

B. 11. δείκνυν] Legendum δείκνυν: quod forte voluerunt T. V. Anon. δείκνυν.

C. 5. ἀναρρίφεις] Sic unus Steph. et tres ejus sequaces: nescio unde: probandum tamen item ut ἀναρρίπτουσαι p. 949. E. Nam Ald. Bas. Xyl.

ἀναρρίφεις: B. E. ἀνάρρυσις. Venet. ἀνάγρυσις.

nem refrigeretur. Sunt enim certi quidam montes qui neque nubem, neque rorem, neque nubeculam admittunt, verticibus eorum in aërem purum humorisque expertem penetrantibus: unde liquet vel in primis, inferioris aëris coitionem et densationem aëri ob humoris et frigoris admixtionem contingere.

XV. Rationi autem consentaneum est, quod magnorum fluminum ima non constringuntur gelu. Superiora

enim congelata, exhalationem non transmittunt: eaque intus contenta atque relicta calorem præbet humori, qui in profundo est: quod eo demonstratur, quia glacie soluta multum vaporem aquæ emittunt. Hinc et animalium corpora per hyemem sunt calidiora, quod calorem a foris circumstante frigore intro compulsus intus cohibent. Illæ vero sursum exhaustiones aquæ et in sublime elationes, non tantum calorem

των, ἀλλὰ καὶ τὸ ψυχρὸν· ὅθεν ἤκιστα ταῖς χύμαις καὶ τὸ
 σωθλιζόμενον ὑγρὸν ἀπ' αὐτῆς οἱ σφόδρα ψυχρὰ δέο-
 μενοι κινῶσιν· ἐκαστὸν γὰρ ἀμφοῖν ἡ κίνησις. Ὅτι δὲ
 οὐκ αἴρας ὅστιν ἀλλ' ὕδατος ἡ τοιαύτη δύναμις, ἔτι
 ἂν τις ἔξ ὑπαρχῆς ἐπέλθοι. Πρῶτον μὲν ἐκ εἰκὸς ὅτι
 αἴρα τῷ αἵθερι γειτνιώντα, καὶ φαύοντα τὴν περιφορᾶς, καὶ
 φαυόμενον ὅσης πυρώδους, τὸ ἐναντίαν ἔχειν δύναμιν· ἐπεὶ
 γὰρ ἄλλως δυνατὸν ἀπτόμενα καὶ συνεχῇ τοῖς πέρασιν
 ὄντα σώματα μὴ πάσχειν ὑπὸ ἀλλήλων, εἰ δὲ πάσχειν,
 μὴ ἀναπύμπλασθαι τὴν κρείττονος δυνάμεως. Ὁ χεῖρον
 οὔτε τίμιν φύσιν ἔχει λόγον ἐφεξῆς τῷ φθειρόντι τάξαι ὃ
 φθειρόμενον, ὥσπερ οὐ κοινωνίας οὔσαν ἐδὲ ἀρμονίας, ἀλ-
 λά πόλεμος καὶ μάχης δημιουργόν. Χρηταὶ μὲν γὰρ ἐναν-

C. 8. συνθλιζόμενον] Forte, συλλειζόμενον.

D. 3. σώματα—χειρον] Hæc unus habet P. quæ, ut et desiderata, et germano prædita Plutarcho colore, neque recipere non potui: neque recepta non purgare mendis primæ et postremæ vocis inhærentibus: est enim in Indic. Var. Lect. Ed. Græco-Lat. εὐσώματα pro σώματα, et καὶ pro χεῖρον. Ceterum paulo supra recepi ex Venet. ἀπτόμενα pro vulgato ἀπτόμενον.

D. 7. μὲν γὰρ ἐναντίος—χρηταί] Hæc revocavimus ex E. eademque habet P. ex omnibus aliis libris exciderunt.

aquis auferunt, sed et frigidi-
 tatem: itaque minime nivem
 aut ex hac expressum humo-
 rem movent, qui valde frigi-
 dam requirunt; motus enim
 utrumque amolitur. Hanc
 autem vim non aëris esse sed
 aquæ, sic licet de integro ra-
 tiocinari. Principio proba-
 bile non est aërem, qui æ-
 theri appropinquat, superfi-
 ciemque ejus contingens, ab
 ignea tangitur substantia, vi
 esse præditum contraria. Nam
 neque alias id fieri potest, ut

corpora invicem et tangentia
 et suis terminis continuata,
 non a se invicem afficiantur:
 neque, si afficiuntur, fieri por-
 ro potest, ut non deterius re-
 pleatur facultate præstantio-
 ris. Et rationi non convenit,
 naturam deinceps a corrup-
 pente posuisse, eique conti-
 guum fecisse, id quod cor-
 rumpatur; tanquam ea non
 communicationis et conso-
 nantiæ, sed pugnæ esset effec-
 trix. Nam in tuendo uni-
 verso natura utitur illa qui-

ποῖς εἰς τὰ ὅλα πρῶτασι ζητῶται δὲ ἐκ ἀκράτοις,
 ὅδε ἀντιτύποις, ἀλλ' εἰαλλάξ πνα θέσιν καὶ τάξιν οὐκ
 ἀναμετρίω ἀλλὰ κοινωνικῶς δι' ἐτέρων καὶ σικερῶν ἐν
 μέσῳ πρῶτα πλεκομένην ἔχουσι καὶ ταύτῃ ἐληφεν ὁ ἀνρ,
 ὑποκεχυμένος τῷ πυρὶ πρὸ τῷ ὕδατος, καὶ ἀφ' αὐτοῦ
 ἐπ' ἀμφοτέρω καὶ συνάγων, οὔτε θερμὸς ὢν αὐτὸς, οὔτε
 ψυχρὸς, ἀλλὰ ψυχρὸς καὶ θερμὸς μετακέρασμα καὶ κοινωνί-
 ῖμα, μιγνυμένων ἐν αὐτῷ μίξιν ἀβλαβῇ καὶ μαλακῶς
 ἀνιῶσαν καὶ δεχόμενην τὰς εἰσπίας ἀκρότητας.

ιγ'. Ἐπεὶ πανταχοῦ μὲν εἰσιν ἀνρ ἴσοι, οὐ πανταχοῦ
 δὲ χειμῶν ὁμοῖοι, ὅδε ψυχρὸς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ μέρη
 ψυχρὰ καὶ κάθυρα, ταῦτα δὲ ξηρὰ καὶ θερμὰ τὸ οἰκ-
 ομένης, ὃ καὶ τύχῃ, ἀλλὰ ὅ μίαν εἶσαν ψυχρότητος
 καὶ ὑγρότητος εἶ. Λιγύης μὲν γὰρ ἐνθερμὸς ἢ πολλὴ καὶ

E. 4. ἀνιῶσαν] Sumfi a T. Anon. Vulgo, ἐνιῶσαν.

E. 6. ὁμοῖοι, ὅδε ψυχρὸς] Forte, ὅδε ὁμοῖοι ψυχρὸς. T. V. Anon. habent ψυχρὸς
 pro ψυχρὸς.

F. 1. ὑγρότητος] Revocavi ex Ald. Bas. Xyl. E. Venet. Vulgo, θερμότητος ut
 Amiot. Turneb. nec dissentiunt Excerpta B. Credo tamen, plenius
 ab Auctore scriptum fuisse, ψυχρότητος καὶ ὑγρότητος, ὡς ξηρότητος καὶ
 θερμότητος.

dem rebus contrariis: at iis
 non utitur meris et repug-
 nantibus, sed habentibus al-
 ternam posituram, et ordinem
 non destruentem, sed ipsas in-
 ter se contrarias res per alias
 communicantem, adjuvantem
 et in illarum medio connex-
 am. Talis est aëris natura,
 qui inter ignem et aquam in-
 terjectus, et utrumque eorum
 contingens et jungens, neque
 calidus ipse est, neque frigi-
 dus, sed frigidi calidique par-

ticeps ac temperamentum,
 mixtorum in ipso mixtione
 innocua et leniter laxante ac
 recipiente contrarias extremi-
 tates.

XVI. Porro aër ubique
 est æqualis: non tamen om-
 nibus in locis æque hyems et
 Frigus sunt: nam aliæ partes
 orbis terrarum frigidae sunt et
 humidae, aliæ siccae et calidae,
 non fortuito quidem hoc, sed
 quod una est Frigoris et hu-
 midis natura. Africae enim

ἄνδρος· Σκυθίαν δὲ καὶ Θράκην καὶ Πόντον οἱ πεπλα-
νημένοι λίμνας τε μεγάλας ἔχειν καὶ ποταμοῖς ἀγρῶν
βάθεσι καὶ πολλοῖς ἰσορῶσιν· αὐτῷ τε τῷ ἐν μέ-
σῳ τόπων τὰ πρὸς λίμνα καὶ ἐλώδη, ψυχρὸς ἔχει μά-
λιστα, ἀλλὰ τὰς ἀπὸ τῷ ὑγρῶν ἀναθυμιάσας. Ποσι-
δώνιος δὲ τὸ ψυχρότερον αἰτία ἐπὶ τὸ πρὸς φάτον (εἰ)
τὸ ἑλπιον αἶερα καὶ νοτῶν, ὅτι ἔλυσεν τὸ πιθανόν, ἀλλὰ
πιθανώτερον ἐποίησεν· ἐπεὶ ἂν ἐφάνετο ὅτι αἶερα ὁ πρόσ-
φατος αἰεὶ ψυχρότερος, εἰ μὴ τὸ ψυχρὸν ἐν τοῖς ὑγροῖς
τὸ γένεσιν εἶχε. Βέλπιδον οὖν Ὀμηρος,

Αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρῇ,

932

πρὸς τὴν πηγὴν τὸ ψυχρότερον ἐδείξεν. Ἐπὶ τοίνυν ἡ
μὲν ἀσθὴνις πολλάκις ἡμᾶς ἐξαπατᾷ· ὅταν ἱματίων ἢ
ἐρίων ψυχρῶν θιγγάνωμεν, οἰομένους ὑγρῶν θιγγάνειν, ἀλλὰ

F. 8. ἀλλὰ πιθανώτερον] Sic codices B. E. Venet. T. V. P. interpretes Xyl et Amiot. Vulgo, ἀλλὰ ἀπιθανώτερον Ald. Baf. Xyl. Steph. Græco-Lat. tres.

A. 2. πρὸς τὴν πηγὴν] Jannot. πνέει — τὴν πηγὴν, primo verbo ad Homeri locum adjuncto ex Od. E. 469. P. eadem auctoritate, mendose tamen, ψυχρῇ, πρὸς ἡμᾶς πρὸς τὴν πηγὴν. Prius probandum. Sed in proximo ἐδείξεν, haud scio an vera scriptura, ἠνίκατο, lateat.

major pars calida est et aquarum expers. Scythiam, Thraciam, et Pontum qui pervagati sunt, lacus habere magnos aiunt, ac fluminibus permeari magnis : et quæ in medio sunt palustria et lacuum similia, maxime frigent ob exhalationes humorum. Posidonius dum frigoris causam facit, quod aër palustris recens sit et humidus, nostram opinionem magis etiam probabilem facit, tantum abest ut fi-

dem ei deroget : non enim aër ut recentior quisque est, ita videretur frigidior, nisi in humidis origo ineffet frigoris. Rectius ergo Homerus fontem ejus indicans dixit :

Frigida de lymphis spirabat fluminis aura.

Præterea vero sensus nos sæpenumero fallit, ut vestem aut lanam tangentes frigidam, humidam nos tangere putemus : quippe quia utriusque est qualitatis communis substantia,

τὸ κοινὴν ἀμφοτέροις εἶσιν ὑπάρχειν, καὶ τὰς φύσεις συν-
 εῖναι καὶ οἰκείας. Ἐν δὲ τοῖς δυοῦσιν κλίμασι πολ-
 λὰ ῥηγνύει τὸ ψυχρὸν ἀγνῖα καὶ χαλκᾶ καὶ κεραμεᾶ· κενὸν
 δὲ εἶναι, ἀλλὰ πάντα πλήρη, βιαζομένη τῇ ψυχρότητι
 ὅτι ὕδατος. Καίτοι φησὶ Θεόφραστος, ὅτι αἶρα ῥηγνύει τὰ
 ἀγνῖα, τὸ ὑγρὸν καθάπερ ἡλὼν χρώμενον. Ὅρα δὲ μὴ
 B τὸ κομψῶς μᾶλλον ἢ ἀληθῶς εἰρημνύον ἢ· εἶδει γὰρ τὰ
 πίττης γέμοντα μᾶλλον ῥηγνύειν ὑπὸ ὅτι αἵματος, καὶ τὰ γά-
 λακτος. Ἀλλ' εἴκοι ὅτι ὕδωρ ἐξ ἑαυτοῦ ψυχρὸν εἶναι καὶ πρῶ-
 τως ἀντίκειναι γὰρ τῇ ψυχρότητι πρὸς τὴν θερμότητα τῆς
 πυρρός, ὥσπερ τῇ ὑγρότητι πρὸς τὴν ξηρότητα, καὶ τῇ βα-
 ρύτητι πρὸς τὴν κερφότητα. Καὶ ὅλως τὸ μὲν πῦρ, διασα-
 πκὸν ὅτι καὶ διαιρείκον· τὸ δὲ ὕδωρ, κολλητικὸν καὶ χεπτικόν,
 τῇ ὑγρότητι συνέχον καὶ πῆλτον· ἢ καὶ παρέχον Ἐμπε-
 δοκλῆς ὑπόνοιαν ὡς τὸ μὲν πῦρ Νεῖκος Οὐλόμενον, Σχε-
 δόντι δὲ Φιλότητα τὸ ὑγρὸν ἐκείνῳ πρὸς αἰσθητῶν.

A. 10. — ἡλὼν] Sic T. et verterunt Amiot. Xyl. Vulgo, ἡλὼν inepte. Frequens in Plutarchi libris mutatio.

B. 1. ἢ] Sic B. Schott. Collat. Muret. T. V. B. P. Vulgo, εἶναι.

B. 8. πῆλτον] Venet. πῆλτον. Jun. πῆλτον. Vulgatum formæ est rarioris, sed probæ.

naturæque vicinæ et familia-
 res. In gelidis porro regionibus multa rumpit frigus vasa ærea et figlina: nullum tamen inane, sed plena omnia, frigore vim aquæ faciente. Sane ait Theophrastus, *aërem vasa rumpere, usum humore tanquam clavo*. Sed vide ne elegantius quam verius hoc ille dixerit: nam hac ratione ea oportuit magis ab aëre rumpi, quæ pice aut lacte es-

scent repleta. Sed videtur aqua suapte natura et primo esse Frigida: opponitur enim, ratione Frigoris, calori ignis, ut siccitati humiditatis, et gravitatis levitati. Denique ignis naturam habet dissipandi et dividendi: aqua glutinandi et continendi, frigore constringens et cogens: quod etiam notans Empedocles, subinde ignem *Litem perniciosam*, aquam *Amicitiam continentem*

Ἐπεὶ τροφή μὲν πυρὸς τὸ μετὰβάλλον εἰς αὖρ, μεταβάλλει δὲ τὸ συγενὲς καὶ οἰκεῖον, τὸ δὲ ἐναντίον δυσμετάβολητον, ὡς τὸ ὕδωρ· καὶ αὐτὸ μὲν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἄχρυσόν ἐστι, ὕλιν δὲ καὶ πᾶσι νοτεράν κ' ξύλα βεβρεγμένα δυσκαῖ παρέχει, καὶ φλόγα ζοφεράν καὶ ἀμβολεῖαν ὑπὸ χλωρότητος ἀναδίδωσι τῷ ψυχρῷ μαχόμενον πρὸς τὸ θερμὸν, ὡς φύσιν πολέμιον.

13. Σκόπε δὴ καὶ ταῦτα παραβάλλον ἐκείνοις. Ἐπεὶ δὲ καὶ Χρύσιππος οἰόμενος ὅτι αἶρα πρῶτος ψυχρὸν (εἰ), διότι καὶ σκοτεινόν, ἐμνήσθη μόνον τῆς πλέον ἀφείναι τοῦ ὕδατος τῆς αἰθέρος ἢ τῆς αἶρας λεγόντων, καὶ πρὸς αὐτὸς πβηλόμενος εἰπεῖν, “Οὕτω μὲν ἂν,” ἔφη, “καὶ τὴν γῆν ψυχρὰν (εἰ) πρῶτος λέγειν, ὅτι τῆς αἰθέρος ἀφείναι “πλεῖστον” ὡς ἀδοκίμὸν πᾶσι παντελῶς τῆτον καὶ ἀτοπον D

C. 8. Σκόπει δὴ — Ἐπεὶ δὲ καὶ] Prior dictio, ad sequentia referenda, quod et Amiotus fecit: sed et neclenda cum iisdem, quod ille non fecit. Itaque corrigendum, Ἐπεὶ δὲ γὰρ Χρύσιππος. Absolutio dictionis continetur illo, ἐγὼ μοι δοκῶ—.

C. 13. αἰθέρος ἀφείναι] Sic Steph. Pol. Leonic. Schott. Anon. Amiot. nec dissentiunt excerpta codicis B. At Ald. Bas. Xyl. E. Venet. P. αἶρος. Illud retinui, ut sententiæ unice accommodatum.

appellavit. Etenim igni quidem alimentum est id quod mutari in ignem potest: mutatur autem, quod familiare ei est: sicut mutari id nequit, quod ejus est contrarium, ut aqua: nam et hæc, ut simpliciter dicam, neque uri potest, et facit ut materia, herba, lignum, humida difficulter urantur, et ob virorem flammam edant languidam ac caliginosam, humore calori ob naturalem inimicitiam repugnante.

XVII. Atque hæc Tu cum illorum argumentis comparando perpende. Quandoquidem Chrysippus censens aërem primo Frigidum esse, eo quod tenebrosus est, mentionem fecit duntaxat eorum, qui longius distare aquam ab æthere quam aërem dicerent: et contra eos aliquid dicturus, *Hoc pacto*, inquit, *etiam terram diceremus primo esse frigidam, quia longissime abest ab æthere*: itaque hanc rationem tanquam plane absurdam re-

ὑπορρίψας τὸν λόγον· ἐγὼ μοι δοκῶ μηδὲ τιλὲ γῆν
 ἄμοιρον εἰκότων καὶ πιθανῶν ὑποφάνειν, ποιησάμενος ἀρ-
 χὴν ᾧ μάλιστα Χρῦσιππος ὑπὲρ τῆς ἀέρος κέχρηται.
 Τί δὲ τὸ τό ὅτι; τὸ σκοτεινὸν ὄντα πρῶτως. Εἰ γὰρ
 δύο λαβὼν οὗτος ἀντιθέσης δυνάμεων, οἶεται τῇ ἑτέρᾳ
 καὶ τιλὲ ἑτέραν ἕξ ἀνάγκης ἔπεσθαι, μυρία δὴ πρὸς
 εἰσιν ἀντιτάξεις καὶ ἀντιπάθειαι πρὸς τὸν αἰθέρα τῆς
 γῆς, αἷς καὶ ταύτῃ ἂν τις ἀκολουθεῖν ἀξιώσειεν. Οὐ γὰρ
 ὡς βαρεῖα πρὸς κῆφον, καὶ καταρρεπὴς πρὸς ἀνωφερὲς
 ἀντίκειται μόνον, ὅδ' ὡς πυκνὴ πρὸς ἀραιὸν, ὅδ' ὡς
 βραδεία καὶ ῥασιμος πρὸς ὀξύρροπον καὶ κινητικόν, ἀλλ'
 ὡς βαρυτάτη πρὸς κουφώτατον, καὶ πυκνοτάτη πρὸς
 ἀραιότατον, καὶ τέλος ὡς ἀκίνητος ἕξ ἑαυτῆς πρὸς αὐτο-
 κίνητον, καὶ τὴν μέσιν χώραν ἐπέχουσα πρὸς αἰεὶ κυκλοφο-
 ρούμενον. Οὐκ ἄτοπον οὖν τηλικαύταις καὶ τοσαύταις

D. 5. σκοτεινὸν ὄντα] Nisi quid excidit, corrigendum putem σκοτεινὸν εἶναι. In
 antecedenti σκοτεινὸν, poterat subaudiri εἶναι.

D. 8. αἰθέρα] Ita Steph. Pol. Leonic. Schott. Anon. eadem de causâ retinui
 qua superius αἰθέρος. Ald. Bas. Xyl. B. E. Venet. P. Amiot. αἶρα.

pudiat atque rejicit; equidem
 videor mihi pro terra quoque
 adferre posse probabilia argu-
 menta, quibus eam primo Fri-
 gidam esse fides fiat. Idque
 primum ponam, quo Chry-
 sippus pro aëre usus est præ-
 cipuo. Quodnam? Quod aër
 primum sit tenebrosus. Nam
 si ille duas fumens facultatum
 oppositiones, ex una alteram
 necessario sequi arbitratur:
 sexcentæ nimirum jam terræ
 adversus ætherem oppositio-
 nes et adversationes possunt
 proferri, quibus etiam hanc,

de qua agimus, esse conse-
 quentem asseramus. Non e-
 nim opponitur tantum terra
 ætheri ut gravis levi, deor-
 sum vergens sursum se effe-
 renti, aut ut densa raro, tarda
 et stabilis velocibus prædito
 momentis: sed ut gravissima
 levissimo, densissima rarissimo,
 denique ut immobilis omnino
 suapte natura ei qui sponte
 sua citatur motibus, et medi-
 um obtinens locum ei qui
 semper in orbem circumvol-
 vitur. Non est itaque absur-
 dum his tot ac tantis opposi-

ἀντιτάξεσι καὶ τῷ τυχρότητος καὶ θερμότητος ἔπεα. Ναι· Ἀλλὰ τὸ πῦρ λαμπρὸν ὅστιν. Οὐτι μὲν σκοτεινὸν ἢ γῆ; Σκοτεινότερον μὲν οὖν ἀπάντων καὶ ἀφεγγέστατον. Ἄερί μὲν γε μετοχὴ φωτός, ὅτι φάτω, καὶ τάχιστα τρέπεται καὶ ἀναπληροῦται ἀφ' αὐτοῦ πανταχοῦ τῷ λαμπρότητι, σῶμα παρέχον τῷ αὐγῆς ἑαυτόν· ὁ γὰρ ἥλιος ἀνίσχων, ὥς τις εἶπε τῶν διθυραμβοποιῶν,

Εἰδὺς ἀνέπλησιν αἰροδάταν μέγαν οἶκον ἀνέμων·

ὣς τὸ πῦρ καὶ λίμνη καὶ θαλάττη μοῖραν αὐγῆς κατεῖχον εἰρήσιν, καὶ βυθοὶ ποταμῶν διαγελάσιν ὅσον αἴρος ἐκκενεῖται πρὸς αὐτές. Μόνη δὲ ἡ γῆ τῷ σωματίων ἀειφωτός ἐστι καὶ ἀπρωτος ὑφ' ἡλίου καὶ σελήνης τῷ φωτίζοντι, θάλαπτι δὲ ὑπὸ αὐτῆς, καὶ παρέχει χλιαίνειν ἐπ' ὅλην μέρος ἐνδυομένη τῷ θερμῷ· τὸ δὲ λαμπρὸν 953

E. 3. Οὐτι μὲν] Ita E. et Venet. Vulgo, λαμπρὸν ἐστίν, ὅτι σκοτεινὸν ἢ γῆ. Similiter Ald. λ. ε. ὅτι τὴν σκοτεινὴν ἢ γῆ. Baf. Xyl. omisso οὐτι τὴν, cetera ut Ald. At B. duabus lacunis λαμπρὸν ἐστίν* οὐτι* σκοτεινὸν ἢ γῆ. T. οὐ μὲν σκοτεινόν. P. ὅτι μοι σκοτεινόν. Mez. οὐ τοίνυν σκοτεινόν.

F. 2. μὲν γε] Mez. μὲν γάρ.

A. 1. μέρος] Probabilis sententia, non item auctoritas. Ita quidem Steph. consentientibus Baf. Xyl. Pol. Leonic. Nam Schott. habet, correctionis indicio, hanc notam, μέρος vel μέρος. Ald. E. Venet. μέρος. B: Col-lat. Muret. Jannot. Anon. μέρος. Puto Auctorem scripsisse βάθος.

tionibus etiam Calidi ac Frigidi contentionem comitari. Non sane absurdum est, inquit: at splendidus est ignis! Nonne vero terra tenebricosa est? Imo autem tenebricossissima omnium rerum, luminisque vacuissima. Aër quidem primum particeps est luminis, mutaturque celerrime, impletusque splendore, eum usquequaque differt, seipsumque corpus lucis præbet. Sol enim surgens, ut quidam

scriptor dithyramborum cecinit,

Statim implet magnam ventorum per aërem ingredientium domum:

ex hoc lacui marique portio luminis immittitur, renidentque flumina, quatenus aër ea attingit. Sola omnium corporum terra semper luminis expers est, neque radiis Solis et Lunæ illuminantibus percellitur: fovetur quidem ab iis, et exiguum sui partem a calore subeunte patitur te-

ἡ παρίησιν ὑπὸ σφερότητος, ἀλλ' ὅτι πολλῆς ἀειφωτίξε),
 τὰ δ' ἐντὸς ὄρβη καὶ χάος καὶ ἄδης ὀνομάζε). καὶ τὸ
 ἔρεβος τὸ τοῦ ἄρα ὃ χθόνιον καὶ ἔγαιον σκότος. Τινὲς
 δὲ νύκτα ποιήσιν μὲν ἐκ γῆς γεγενῆσθαι μυθολογῶσι·
 μαθηματικοὶ δὲ σκιάν γῆς ἔσαν ἀποδεικνύουσιν ἀντιφρα-
 τῆς πρὸς τὴν ἥλιον· ὃ γὰρ ἀπὸ ἀναπύμπλαται σκότους
 ὑπὸ γῆς, ὡς φωτὸς ὑφ' ἡλίου καὶ τὸ ἀφώτιστον αὐτῷ,
 μήκος ὅτι νυκτὸς ὅσον ἡ σκιά τῆς γῆς ὀκνέμε). Διὸ
 τὰ μὲν ἐκτὸς αἰέρι καὶ νυκτὸς ἔσθαι ἀνθρωποὶ τε ζῶντες
 καὶ θηρία πολλὰ νομάς ποιεῖν ἀφ' οὗ σκότους, ἀμωσγέ-
 B πως ἔχοντες φωτὸς καὶ ἀπὸ τοῦ αὐγῆς ἐνδρασημύνας ἔχον-
 τος· ὃ δὲ οἰκεῖος καὶ ὑπερέφιος, ἅτε δὴ τῆς γῆς παν-
 τὰ ἔχοντες ἀειχούσης, κομιδῇ τυφλὸς ὅτι καὶ ἀφώτιστος.
 Ἀλλὰ μὲν καὶ δέρματα καὶ κέρατα ζῶων ὅλα μὲν αὐγὴν ἐ-
 δίδωσιν ὑπὸ σφερότητος, ὅταν δὲ περιδῇ καὶ καταξεδῇ
 γίνε) ἀφανῆ, πᾶσι μὲν αὐτοῖς τὸ αἶρος. Οἷ-
 μα δὲ καὶ μέλαινα ἐκείνη τὴν γῆν ὑπὸ τῇ ποιητῇ κα-

pefieri : sed ob soliditatem su-
 am lumen non admittens, tan-
 tum in superficie circumilluf-
 tratur : interiora *tenebræ*, *cha-*
os, et *inferi*, nominantur, et
erebus nihil est aliud, quam
tenebræ in terræ corpore.
 Porro noctem poetæ terra na-
 tam fabulantur : mathematici
 ostendunt umbram esse terræ
 averfi Solis lumini officien-
 tem : aër enim tenebris im-
 pletur a terra, ut lumine a
 Solè : et quæ non illuminatur
 pars aëris, noctis est ea quan-
 titate, quantam umbra obti-
 net. Itaque exterior aère

etiam per noctem homines ac
 bruta animalia utuntur, am-
 bulantque in eo per tenebras,
 in quibus utcunque vestigia
 quædam lucis atque reliquiæ
 dispersæ sunt : intra domos
 autem et tectis parietibusque
 inclusus, omnino cæcus est
 et luminis expers, terra scili-
 cet circumquaque ambiente.
 Quin et tergora et cornua in-
 tegra ob soliditatem lumen
 non transmittunt, dissecta au-
 tem et polita aëris participa-
 tione fiunt pellucida. Exis-
 timo terram quoque a poetis
 identidem *nigram* appellari,

λεῖσθαι ἀφ' ὅ σκοτῶδες καὶ ὅ ἀφώπτον· ὥς καὶ τὴ πολυμήμητον ἀντίθεσιν τῷ σκοτεινῷ πρὸς τὸ λαμπρὸν, ὅτι τῇ γῆς μᾶλλον ἢ τῷ αἰέρι ὑπάρχειν.

μή. Ἀλλ' αὕτη μὲν ἀπτήρηται τῷ ζήτῳ πολυ-
λὰ καὶ δέδεικται ψυχρὰ τῷ λαμπρῷ ὄντα, καὶ θερμὰ τῷ
ἀμαυρῷ καὶ σκοτεινῷ. Ἐκεῖνα δὲ συγγενέστερα δυνάμεις
ψυχρῆτος εἰσι, τὸ ἐμβριθές, τὸ μόνιμον, ὃ πυκνόν, ὃ
ἀμετάβλητον· ὡς αἰερί μὲν ὁδοιμαῖα, γῆ δὲ μᾶλλον ἢ
ὑδατι πασῶν μέτεσι. Καὶ μὲν ἐν τοῖς μάλιστα τὸ ψυ-
χρὸν ἀσθενῶς σκληρὸν ὅτι καὶ σκληροποιὸν καὶ ἀντίτυ-
πον. Ἰχθύς μὲν καὶ ἰσορεῖ θερμῶς ὑπὸ ῥήγους πεπι-
γνῆαι, ἀν' ἀφελῶσιν ὅτι τῇ γῇ, κατὰ γνῶσιν καὶ συ-
τείθεσθαι, δύνει ὑέλων ἢ κεραιῶν σωματίων. Ἐν δὲ
Δελφοῖς αὐτὸς ἦκεν ὅτι τῇ εἰς τὸν Παρνασσὸν ἀνα-
βάντων βοηθῆσαι ταῖς Θυάσι ἀπειλημυδίας ὑπὸ πνεύ-
ματος χαλεπῆς καὶ χιόνος, ὅπως ἐγένοντο ἀφ' τὸν πάγον
σκληρὰ καὶ ξυλώδεις αἱ χλαμύδες, ὥς καὶ θραύεσθαι
ἀφαινομυδίας καὶ ῥήγνυσθαι. Ποιεῖ δὲ καὶ νεῦρα δυσκαμ-

ob tenebras et luminis vacui-
tatem: ut pretiosa illa tene-
brofi cum splendido conten-
tio, terræ magis quam aëri
congruat.

XVIII. Verum ea ad pro-
pōsitam quæstionem nihil fa-
cit; cum ostenderimus, multa
frigida esse splendida, multa
calida obscura et tenebricosa.
Illæ vero Frigoris magis cog-
natæ sunt facultates, grave
esse, permanens, densum, im-
mobile: quarum aëri nulla,
terræ omnes magis quam a-
quæ insunt. Et quidem præ-

cipue Frigidum, sensu iudice,
d durum est, ac duritiei efficax,
et resistens. Nam Theo-
phrastus narrat, pisces gelu
concretos, si in terram demit-
tantur, frangi ac conteri vi-
trorum instar aut fictilium va-
forum. Apud Delphos ipse
audivisti, eorum, qui Parnas-
sum conscenderant opitula-
tum Thyadibus a vehemēti
vento et nive circumventis,
ita gelu duratas ligni in mo-
rem dirigivisse chlamydes, ut
distentæ etiam rumperentur
ac confringerentur. Quin et

πῆ, καὶ γλῶτταν ἀναυδον, ἀκνησίαν καὶ σκληρότητα, τὸ
ἀγαν ψύχος ἐκπηγνύον καὶ ὑγρὰ καὶ μαλακὰ τῷ σώ-
ματος.

ιδ'. Ὡν βλεπομένων, σκόπει ὁ γινόμενον ἔγω. Πᾶ-
σα δὴπου δύναμις ἀν' ὡς ἐγένηται, πέφυκε μεταβάλλειν
καὶ τρέπειν εἰς ἑαυτὴν ὁ νικώμενον· ὁ μὲν γὰρ ὑπὸ θερ-
μοῦ κρατηθὲν ἐκπυρρῦται· ὁ δ' ὑπὸ πνεύματος, ἐξ-
εαερῦται· ὁ δ' εἰς ὕδωρ ἐμπεσὼν, ἀν' μὴ διαφύγῃ, καθ-
υγραίνειαι, σιυδιαχέομενον. Ἀνάγκη δὲ καὶ τὰ ψυχρ-
όμενα κομιδῇ μεταβάλλειν εἰς τὸ πρῶτως ψυχρὸν· ἔτι
δὲ ὑπερβολὴ ψύξεως πῆξις· πῆξις δὲ εἰς ἀλλοίωσιν τε-
λοῦται καὶ λήθωσιν, ὅταν παντάπασι τῷ ψυχρῷ κρα-
τήσαντος, ἐκπαγῇ μὲν τὸ ὑγρὸν, ἐκθλιβῇ δὲ τὸ θερμόν.
Ὅθεν ἢ μὲν ἐν βάθει γῆ πάχος ὅστιν ὡς εἰπεῖν καὶ κρύσ-
ταλλος ἅπασα· τὸ γὰρ ψυχρὸν ἀκρατον οἰκουρεῖ καὶ
ἀμόλακτον ἀπεωσμένον ἐκεῖ τῷ αἰθέρι ἀπώτατον· Τρυπὴ
δὲ τὰ ἐμφανῆ, κρημνὲς καὶ σκοπέλους καὶ πέτρας, Ἐμ-

nervis et linguæ motum eri-
pit, duritiemque infert ni-
mium Frigus, congelans hu-
midas et molles partes cor-
poris.

XIX. Quæ cum sint in
conspectu, rem nunc sic con-
sideremus. Omnis nimirum
facultas quando prævalet, ea
est natura ut mutet, sibi que
simile faciat id quod ab ipsa
est victum: ita quod ab igne
vincitur, incendi: quod a spi-
ritu, in aërem verti: quod in
aquam incidit, nisi effugiat,
videmus penitus humectari
colliquefactum. Est ergo ne-

cesse, ut quæ valde Frigore
afficiuntur, mutantur in id
quod primo est Frigidum:
frigefactionis vero exsuperan-
tia, est congelatio, quæ ad ex-
tremum rem in lapidem con-
vertit, ubi Frigore prorsus
obtinente humor congelavit
eliso calore. Itaque terra in
profundo concretum aliquid
Frigore, et, ut sic dicam, gla-
cies est: Frigus enim merum
et nulla alia qualitate emolli-
tum ibi habitat, longissime ab
æthere repulsum. Ista autem
conspicua, præcipitia, scopu-
los, saxa, Empedocles censet

πεδοκλήης μὲν ὑπὸ τῆς πυρρῆς οἶεται τῇ ἐν βάθει τῆς γῆς
 ἐστάναι καὶ ἀνέχεσθαι διερειδόμην φλεγμαίνοντος· ἐμφάνε-
 ται δὲ μᾶλλον, ὅσων τὸ θερμὸν ἐξεθλίβῃ καὶ διέπτατο, ἢ
 πάντα ταῦτα παντάπασιν ὑπὸ τῆς ψυχρότητος παγῆναι·
 διὸ καὶ πάροιθε καλοῦνται· καὶ τὰ ἄλλα πολλῶν ὀπιμελαν-
 γέντων ἢ τὸ θερμὸν ἐξέπεσε, πυρρὰς οὖτοις ἰδεῖν προσέοικε·
 πῆγνυσι γὰρ ὁ ψυχρὸν, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δὲ ἥτιον, μά-
 λις δὲ οἷς πρώτως εἰσπάρχειν πέφυκεν. Ὡς περ γὰρ εἰς 954
 θερμὸν τὸ κεφίζειν, θερμότατόν ἐστι τὸ κεφύζατον· εἰ δὲ
 ὑγρὸν τὸ μαλάσκειν, ὑγρότατον τὸ μαλακώτατον· οὕτως
 εἰ καὶ ψυχρὸν τὸ πηγνύειν, ἀνάγκη καὶ ψυχρότατον εἶναι
 τὸ μάλιστα πεπηγὸς, οἷον ἢ γῆ· τὸ δὲ ψυχρότατον,
 φύσιν δὴ περ καὶ πρώτως ψυχρὸν· ὥς τε πρώτως καὶ φύσιν
 ψυχρὸν ἢ γῆ. Τῆτο δὲ ἀμέλει καὶ τῇ ἀσθῆσει δῆλόν
 ὅτιν καὶ γὰρ πηλὸς ὕδατος ψυχρότερον, καὶ ὁ πῦρ γῆν
 ὀπιφορεῦντες ἀφανίζουσιν· οἱ δὲ χαλκαῖς τῷ πυρρῷ καὶ
 ἀνατηκομένῳ σιδήρῳ μάρμαρον καὶ λατύπιον ὥραπάσ-

ab igne qui medio terræ ar-
 deat edita sustentari: magis
 tamen apparet, ea quorum e-
 lisus est prorsusque abiit cal-
 lor, hæc omnino a Frigore
 constringi et indurari: unde
 et *ragi* Græcis dicuntur:
 multorumque extrema deni-
 grata, qua ignis excidit, igne
 adusta videntur intuentibus.
 Frigus enim alia magis, alia
 minus congelat, maxime ea
 quibus primo inest. Sicut e-
 nim quando caloris est leve
 reddere, quod calidissimum,
 idem et levissimum est: et
 quia humiditas mollit, quod

humidissimum, simul etiam
 mollissimum est: ita, si Fri-
 goris est cogere, frigidissi-
 mum quod est, erit etiam con-
 cretissimum, videlicet terra.
 Quod autem natura est frigi-
 dissimum, id utique etiam
 primo erit Frigidum: unde
 conficitur, terram primo et
 natura esse Frigidam. Idque
 nimirum etiam sensu depre-
 henditur. Nam et lutum a-
 qua est frigidius: et ignem
 terra ingesta extinguunt. Fa-
 bri quoque ferro candenti et
 emollito marmorum scobem
 seu ramenta inspergunt, ni-

σουσι, τὴν πολλὴν ῥύσιν ἐφιστάντες καὶ καταψύχοντες· ψύ-
 B χαι δὲ καὶ τὰ τῆς ἀθλητικῆς ἢ κόνις σώματα, καὶ κατα-
 σβέννυσσι τὰς ἰδρώδας.

κ'. Ἡ δὲ καθ' ἑκάστον ἐνιαυτὸν ἡμᾶς μετάρρυσσα
 καὶ μετοικίζουσα χεῖρα, πῇ βέλετο, χειμῶνος μὲν ἀπω-
 τάτω φεύγουσα τῆς γῆς εἰς μετέωρα καὶ ἀπόγεια, θέρους
 δὲ πάλιν ἀντεχομένη τῆς χάπης, καὶ ὑποδυομένη καὶ δι-
 954 ὥκουσα πρὸς φόρους καταφυγὰς, πειθεμένη δὲ διαταῖς ἐν
 ἀγκάλας γῆς ἀγαπητῶς; ἄρα οὐχὶ ταῦτα ποιεῖ μὲν
 ὅτι τὴν γῆν ὑπὸ ψυχρότητος ὀδηγούμενοι τῇ ἀποθήσει, καὶ
 τὸ πρῶτως φύσει ψυχρὸν ὀπιγνώσκοντες; Αἱ γοῦν παρ-
 ἄλιοι χειμῶνος διαίται πρὸς πᾶν γῆς φυγαί εἰσιν, ὥς
 C ἀνυστὸν ἀπολιπόντων ἀφ' αὐτοῦ, τὸν δὲ ἕναλον
 ἀέρα καὶ πελάγιον θερμὸν ὄντα περιβάλλομεν· εἴτα αὖ-
 ρις ἐν θέρει τὴν γηγενῆ καὶ χερσαῖον ὑπὸ καύματος ποθοῦ-
 μιν, ἐκ αὐτὸν ὄντα ψυχρὸν, ἀλλὰ τὸ φύσει ψυχρὸν καὶ
 πρῶτως ἀποβλαστάνοντα, καὶ βεβαμμένον ὑπὸ τῇ ἐν γῇ

C. 2. περιβάλλομεν] Forte, περιβαλλομένων: quo ducit Jannot. περιβαλλόμενον.

mium fluxum inhibentes ac refrigerantes. Pulvis etiam athletarum corpora refrigerat, sudoresque exstinguit.

XX. Quid vero sibi vult nostra quotannis migratio, dum hyeme longissime a terra nos in sublimia subducimus ædificia, æstate autem rursus ad inferiora et humilia confugientes, suavem in ulnis terræ habitationem quærimus? nonne id facimus, quia Frigus petentes, sensu ad ter-

ram deducimur, eamque primum natura Frigidum agnoscimus. Certe ad mare per hyemem habitatio, fuga quodammodo terræ est relinquentium ob gelu eam quantum omnino fieri potest, aëremque maritimum, utpote calidum, amicientium: at æstate terrigenum rursus et mediterraneum aërem adversus ardores desideramus: qui non frigidus ipse est, sed ex eo quod primum et natura Fri-

διωάμεως, ὡσπερ βαφῇ σίδηρον. Καὶ γὰρ τῶν ῥυτῶν
 ὑδάτων τὰ πετρᾶα καὶ ὀρεινὰ ψυχρότατα, καὶ τῶν φρεα-
 παίων τὰ κοιλότατα· τέτοις μὲν γὰρ ἐκέπαι μίγνυται διὰ
 βάθους ἔξωθεν ὁ ἀήρ, ἐκεῖνα δὲ ἐκπίπτει ἀφ' ἧς γῆς
 ἀμίκτη καὶ καθαῖς, ὡς περὶ τὸ Τάιναρρον, ὃ δὴ τυχὸς
 ὕδωρ καλοῦσιν, ἐκ πέτρης γλίσχρως συλλεβόμενον ἕως
 ψυχρὸν ὥστε μηδὲν ἀγγεῖον ἄλλο, μόνον δὲ ὀπλίω ὄντι
 τέγειν, τὰ δὲ ἄλλα ἀφ' ἧς κόπτει καὶ ῥήγνυσιν.

κα'. Ἐπὶ γε μὴν τῶν ἰατρῶν ἀκόμοιον ὡς πᾶσα γῆ
 τῶν γένει εὐφρεῖν καὶ ψύχειν πέφυκε· καὶ πολλὰ τῶν μεταλ-
 λουομένων κατὰριθμήσει τυπικὴν αὐτοῖς παρέχοντα καὶ
 σχετικὴν εἰς τὰς φαρμακίας δύναμιν· καὶ γὰρ τὸ τοιχείον
 αὐτῆς οὐ τμηπικόν, οὐδὲ κινηπικόν, ἐδὲ λείπον, ἐδὲ ἔχον
 ὀξύτητά, ἐδὲ μαλθακόν, ἐδὲ εὐπερίχυτον γέγονεν· ἄλλ'

C. 10. περὶ τὸ Τάιναρρον] Legendum, τὸ περὶ Ταίναρον.

D. 6. καὶ σχετικὴν] καὶ excidit in Steph. ergo in tribus Græco-Lat. deest. At
 adest in ceteris libris omnibus.

D. 7. φαρμακίας] Rectius erat, φαρμακείας.

D. 8. λείπον] Quidvis aliud, quam hoc, rectius sit: sive T. V. Anon. Mez.
 λεπτόν, vel λείον: sive λιπαρόν quod in scriptura codicis B. λιπὸν, la-
 tere videtur.

gidum est editus, terræ vir-
 tute imbutus est, tanquam fer-
 ri quadam tinctura. Nam flu-
 entium quoque aquarum eæ
 sunt frigidissimæ, quæ de
 montibus aut saxi manant, et
 putealium aquarum quæ in
 profundissimis sunt puteis:
 his enim ob profunditatem
 non amplius admiscetur exte-
 rior aër: illæ e sincera terra
 erumpunt: qualis est apud
 Tænarum, quam Stygis a-
 quam appellant, e saxo parci-
 scaturiginibus confluentis, ita

frigida, ut omnia vasa rum-
 pat, solaque asini ungula pos-
 sit contineri.

XXI. Atque etiam medi-
 cos audimus omni universe
 terræ facultatem refrigerandi
 et adstringendi naturalem tri-
 buere, multaque ab iis fossilia
 recenseri, quibus in medicina
 vis insit obturandi atque co-
 hibendi. Quippe elementum
 terræ non ad secandum, aut
 movendum natura aptum est,
 neque acumina habet, neque
 molliiri aut facile circumfundi

ἐδραῖον, ὡς ὁ κύβος, καὶ σιμωρεϊτικόν. Ὅθεν αὐτὴ τε
 E βριθὸς ἔχει, καὶ τὸ ψυχρὸν, ὅπερ ἦν δύναμις αὐτῆς, τῷ
 πυκνῶν καὶ σιμωθεῖν καὶ σποθλίβειν τὰ ὑγρὰ, φρίκας καὶ
 τρώμους ἀφ' οὗ πρὶν ἀνωμαλίαν ἐνεργάζεται τοῖς σώμα-
 σιν· ἀν' δ' ὁπτικρατῆσι, παντάπασιν τῷ θερμῷ φυγόντος ἢ
 σθεαθέντος, ἔφησε πρὶν ἔξιν ἐκπαγῖσαν καὶ νεκρωθεῖσαν.
 Ὅθεν ἐδὲ καὶ γῆ τὸ πᾶν, ἢ καί τι γλίσχρος καὶ
 μόγις. Ἀὐτὴ μὲν γὰρ ἐξ ἑαυτῆς πολλάκις φλόγα ἀναδί-
 δωσι, καὶ ρεῖ καὶ ἀτρεσπὶς πυρὸς· τῷ δὲ ὑγρῷ τσοφῇ
 λήτῃ τὸ θερμόν· ἐ γὰρ τὸ σερρόν· ἀλλὰ τὸ νοτερόν τῷ
 ξύλου καυστὸν ὅστιν, ἰκμασθέντος δὲ τῆς τῷ σερρόν καὶ
 F ξηρόν ἀπολείπεται τέφρα γενόμενον. Οἱ δὲ καὶ τὸ το φι-
 λοπιμέμνηται μεταβάλλον ἀποδείξαι καὶ καταναλισκόμε-
 νον, ἀναδεύοντες πολλάκις ἐλαίῳ καὶ γάλατι φύροντες, ἐ-
 δὲν περσίνουσιν, ἀλλ' ὅταν ἐκκαῇ τὸ λιπαρὸν, φέρεται

E. 1. ὅπερ—τῷ] Prius est ex B. posterius, ex E. Pol. Leonic. Schott. T.
 Vulgo, εἴπερ—τό.

poteft: sed cubi in morem
 firma est ac stabilis. Itaque
 et gravitate prædita est: et
 frigore, in quo ejus vis posita
 est, densans, compingens, eli-
 dens humorem, horrores et
 tremores in corporibus efficit
 ob inæqualitatem: quod si su-
 peret omnino calore fugiente
 aut extincto, habitum consti-
 tuit omnino congelatum at-
 que exanimem. Itaque terra
 prorsum non ardescit, aut len-
 te admodum atque ægre uri-
 tur. Nam aër sæpe ex seipso

flammam edit, fluitque et ful-
 gurat accensus: humore au-
 tem alimenti loco utitur ca-
 lor: non enim solidæ, sed hu-
 midæ ligni partes cremando
 sunt idoneæ: quo exsiccat
 solidum et siccum relinqui-
 tur, in cinerem redactum.
 Neque ii quicquam agunt,
 qui hunc quoque mutari et
 consumi contententes, sæpe
 oleo aut adipe humectantes
 incendunt: cum rursus ac de-
 nuo pinguedine exusta, om-
 nino tamen superet ac per-

πάντως καὶ ἀφαιρῆναι τὸ γεῶδες. "Οθεν οὐ κατὰ χάριν
μόνον, ἵνα ἔδρας ἀκίνητον οὔσαν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ κατ'
ἐπίαν ἀμετάβλητον, ἔστιν ὅτε δὲ μόνυσαν ἐν θεῶν οἴκῳ,
κλίττα προσηγήρευσαν οἱ παλαιοί, ἀφ' οὗ τὴν εἰσὶν καὶ
παῖξιν· ἥς ἡ ψυχρῆς δεσμός ἐστιν, ὡς Ἀρχέλαος ὁ φυ-
σικός εἶπεν, ἐδενὸς χαλῶντος αὐτήν, ἐδὲ μαλάττοντος,
ἔτε θερμὸν καὶ ἀλεανομνόν ἔσαν. Οἱ δὲ πνεύμα-
τος μὴ ἀθάνατοι ψυχρῶ καὶ ὕδατος, γῆς δὲ ἥτιον
οἰόμενοι, τὸ ἐγγίσα γῆν ὁρῶσιν ἀέραν καὶ ὕδατων καὶ ἡλίου καὶ
θερμότητος ἀνάπλεων σύμμιγμα καὶ συμφόρημα γεγενη-
μένον· καὶ ἐδὲν διαφέρει τὸ μὴ τὸ ἀήερα φύσει καὶ πρώ-
τως θερμὸν ἀλλὰ τὸ ζέον ὕδωρ ἢ τὸν διάπυρον σίδηρον
ἀποφανομένων, ὅτι τέτων μὴ ἀπὸνται καὶ προστυγχάνουσι,

F. 7. ἔστιν ὅτε δὲ] Legendum Ἐρίαν, ἅτε δή. *Vestam*, reddiderunt Turneb. Amiot. Xyl. Reliqua ad locum in Platonis Phædro referuntur: omiffa ab interpretibus.

F. 8. κλίττα] Latet sub hoc monstro cognomen Terræ. Multa quis conjiciat: nunc scripturam librorum prodamus. B. καλῶς εὔγα. Collat. Murët. Jannot. T. V. εὔγα. Schott. ζύγα. Leonic. πρίττα, ut quidem notavit Junius; nam in nostro exemplo Collectionis Leonici nil exstat. Forte καὶ εὔγα non ineptum sit.

F. 11. οὔσαν] Huic quid faciamus, nisi deleamus, non video.

A. 7. προστυγχάνουσι] Forte, προσδιγγάνουσι, ut Mez.

maneat quod est terrenum. Itaque terram, quod non tantum locum suum servet, sed etiam substantia sit immutabili, ac semper in deorum maneat domicilio, a stando Hestiam seu Vestam nominaverunt prisca ob statum et concretionem: cujus vinculum est Frigus, ut Archelaus physicus aiebat, nulla eam re laxante, nulla molliente, ut quæ calefieri aut tepescere nesci-

ret. Ii autem, qui aërem et aquam frigida se cognovisse aiunt, terram negant: respiciunt ad proximam terram, aëre, spiritibus, aqua, et calore plenam mixturam atque congeriem. Nihil vero differunt ab iis, qui non ætherem primo et natura calidum, sed aquam ferventem aut candens ferrum, pronunciant; quod hæc tanguntur et contrectantur: primum purum

τῷ δὲ πρῶτῳ καθαρεῖ καὶ ἐρανίᾳ πρὸς ἀόριστον δι' ἀ-
φῆς οὐ λαμβάνουσιν ὥσπερ ἔδδ' οὗτοι τῆς ἐν βάθει γῆς,
ἣν μάλιστα γῆν ἂν τις νοήσεν αὐτῷ κατ' αὐτῷ ἀπο-
κεκριμένῳ τῷ ἄλλων. Δεῖγμα δὲ αὐτῆς ἐστὶ πάνταυθα
B πρὸς τὰς πέτεας· πολὺ γὰρ ἐκ βάθους καὶ οὐ ράδιον ἀ-
ναχέσθαι προσβάλλουσι κρύος· οἱ δὲ ψυχρότεροι ποτὶς
δεόμενοι, χάλικας ἐμβάλλουσιν εἰς τὸ ὕδωρ, γίνεται γὰρ
953 ἑλότερον καὶ τομεῖται ὡς τὸ ἀπὸ τῶν λίθων ψυχρότητα
πρόσφατον καὶ ἄκρατον ἀναφραμένῳ.

κβ'. Τὸς οὖν πάλαι σοφῆς καὶ λογίης ἀμικτα θέσ-
θαι τὰ ἐπιγίαια καὶ τὰ οὐράνια καὶ νομίζειν, οὐ τοῖς
τόποις, ὥσπερ ἐπὶ ζυγῷ, πρὸς τὰ κάτω καὶ ἄνω βλέ-
ποντας, ἀλλὰ τῇ διαφορᾷ τῶν δυνάμεων, τὰ μὲν θερ-
μὰ καὶ λαμπρὰ, ταχέα καὶ κῆφα, τῇ ἀθανάτῳ καὶ αἰδίῳ
φύσιν προσνέμοντα, τὰ δὲ σκοτεινὰ καὶ ψυχρὰ καὶ
βραδέα, φθιτῶν καὶ ἐνέρων οὐκ εὐδαίμονα κλήρον ἀπο-

B. 2. προσβάλλουσι κρύος] Forte προσβάλλουσι ψύχρος. Prius est in T. Anon. al-
terum in B.

cælestemque ignem non sen-
tiunt: ut hi quoque terram
in imo latentem non vident,
quæ maxime terra intelli-
genda est, ab omnibus aliis
secreta. Cujus tamen indi-
cium etiam hic sunt saxa,
quæ e profundo magnum et
toleratu difficile Frigus emit-
tunt. Qui autem potum fri-
gidiorum facere volunt, ii fi-
lices in aquam injiciunt; fit
enim spissior, et vis ejus in-
tenditur Frigore quod a lapi-
dibus recens et sincerum in

eam emittitur.

XXII. Veteres ergo sapi-
entes ac doctos censendum est
statuisse cœlestia terrestribus
non permisceri: non quod
velut in trutina ad inferiora
loco et superiora respexerint,
sed ad facultatum differen-
tiam: quippe calida, splen-
dida, velocia, levia, immorta-
li ac sempiternæ naturæ ad-
scripserunt: tenebrosa, frigida,
tarda mortalium et inferiorum
fortem parum beatam arbi-
trantes. Quando corpus etiam

φῆνανται. Ἐπεὶ καὶ τὸ σῶμα τῷ ζῶσι μέχρι μὲν ἔμπροσθεν ὅτι καὶ θαλερὸν, ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσι, θερμότητι ζῆν καὶ ζῶν γενόμενον δὲ τῶν ἔρημον, καὶ ἀπολειφθὲν ἐν μόνῃ τῇ τῇ γῆς μοίρᾳ, ψυχρότης εὐθὺς ἵσχει καὶ κρύος· ὡς ἐν παντὶ μᾶλλον ἢ τῷ γεῶδει καὶ φύσιν θερμότητος εἰσπαρχούσης.

κγ'. Ταῦτα, ὦ Φαβωρίνε, τοῖς εἰρημόνοισι ὑφ' ἐτέρων ὀρθάβαλλε· καὶ μὴτε λείπηται τῇ πιθανότητι, μὴτε ὑπερέχει πολὺν, χαίρειν ἕα τὰς δόξας, τὸ ἐπέχειν ἐν τοῖς ἀδήλοισι τῷ συγκατατίθεσθαι φιλοσοφώτερον ἡγόμενος.

animalis dum spirat, et, ut poëta ait, *viret*, tantisper etiam calore vitæ fruitur: his privatum, et jam solis terrestribus restantibus partibus, statim frigore et gelu corripitur: scilicet quod in quavis potius quam terrena re secundum naturam calor insit.

XXIII. Hæc tu, Phavo-

rine, cum iis compone, quæ ab aliis sunt dicta: quæ si non multum vincant vincanturque probabilitate, valere jube opiniones, et existima, philosophi magis esse in rebus dubiis assensionem cohibere, quam aliquid tanquam certum probare.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΠΟΤΕΡΟΝ ΥΔΩΡ Η ΠΥΡ ΧΡΗΣΙΜΩΤΕΡΟΝ.

D

Y O X T A P X O Y

E

D

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Π Ε Ρ Ι

ΤΟΥ ΠΟΤΕΡΟΝ ΥΔΩΡ Η ΠΥΡ ΧΡΗΣΙΜΩΤΕΡΟΝ.

PLUTARCHI

AQUANE AN IGNIS SIT UTILIOR.

E

I. Ἄριστον μὲν ὕδωρ,
Ὅ δὲ χρυσὸς, αἰθόμενον Πῦρ,

φησὶν ὁ Πίνδαρος· ὥς τε ἔτος μὲν δευτέραν ἀντικρυς τῷ
Πυρὶ χώραν ἔδωκε. Συμφωνεῖ δὲ καὶ Ἡσίοδος, εἰπὼν,

Ἦτοι μὲν πρῶτις αἰὼς γένετο·

τοῖς πλείστοις γὰρ ὠνομακέναι δοκεῖ τὸ ὕδωρ τῷτον τὸν
τέτον ὡς καὶ τὴν γῆν. Ἀλλὰ ὅ μὲν τῆς μαρτύρων

D. I. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ] Mez. hæc adscripsit, *Non videtur esse Plutarchi*. Eadem est Xylandri sententia. Equidem Plutarcheum cenfeo libellum; nec tamen integrum, sed excerptum e majori et integro.

I. *Aqua est rerum optima,
Aurum autem flagrans Ignis,*

inquit Pindarus: is ergo palam posteriorem locum Igni adsignavit. Adstipulatur huic Hesiodus, ita scribens,

Principio factum Chaos est:

nam voce Chaos plerique eum existimant expressisse Aquam, ob diffusionem, quæ est Græcis *chysis*. Ceterum testium in utramque partem æqualia

ἐκατέρω ἴσον ἐπεὶ καὶ τὸ Πῦρ εἰσὶν οἱ τῷ παντός ἀρχὴν
 ἀποφανόμενοι, καὶ οἷον σπέρμα τῷτο ἐξ ἑαυτοῦ τε πάντα ποι-
 εῖν καὶ εἰς ἑαυτὸ ἐκλαμβάνειν καὶ τὸ ἐκπύρῳσιν. Ἀφέ-
 μενοι δὲ τῷ ἀνδρῶν, σκεφόμεθα τὸς εἰς ἑκάτερον λό-
 γους πῇ μᾶλλον ἄγουν ἡμᾶς.

Β'. Ἄρ' οὖν οὐ χρησιμώτερον ἐκείνο οὐ πάντοτε καὶ
 διευκεῖως δεόμεθα καὶ πλείον, κατὰ περ ἐργαλεῖον καὶ
 ὄργανον, καὶ νῆ Δία, φίλος ὁ πάσις ὥρας καὶ παντός
 χειρὸς παρὼν ἑτοιμος; Καὶ μὴν ὁ μὲν Πῦρ οὐ πάντοτε
 χρησίμων, ἔτι δὲ ὅτε καὶ βαρυνόμεθα καὶ ἀποσπώμεθα·
 τῷ δὲ ὕδατος χρεία καὶ χειμῶνος καὶ θέρους, καὶ νοστυσι καὶ
 ὑγαινῶσι, νυκτός καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ἀν-
 θρωπος οὐ δεῖται ἀμέλει καὶ τὸς ἀποθανόντας ἀλίσκοντας
 καλοῦσιν, ὡς εἰδεῖς λιβάδος, τετέστιν ὑγρότητος, καὶ
 ὡς τῷτο σερμῆνης τῷ ζῆν. Καὶ ἀνὸς μὲν πυρὸς ἦν

E. 8. ἐκατέρω] Sic Pol. Jannot. Mez. Vulgo, ἐκάτερον. Venet. Colleg. Nov.
 ἐκάτερος.

F. 7. ἀποσπώμεθα] Forte, ἀφροσύμεθα, vel ἀποστρέφόμεθα, vel δυσωπόμεθα.

sunt momenta. Sunt enim
 qui Ignem universi princi-
 pium esse pronuncient, eum-
 que tanquam semen et gignere ex sese omnia, et in sese facta conflagratione recepturum. Omissis itaque auctoribus, rationes ipsas consideremus in utram nos partem inclinent.

II. Nonne autem id utilius est, quo semper continenterque indigemus, et quidem plurimo? quomodo supellex, aut instrumentum, atque adeo a-

micus aliis præfertur, qui nobis quavis hora et ad qualvis occasiones utendi præsto est. Atqui Ignis non semper utilis est: et aliquando eum moleste ferimus atque amolimur. Aquæ et hyeme et æstate, tam sanis quam ægrotis, noctu dieque, denique nunquam non usus est et opus: nimirum enim mortui hinc *alibantes* dicuntur, quod humore careant, ideoque vita sint privati. Deinde sine igne fuit aliquando homo, sine Aqua

ποτε, ὕδατος δὲ οὐδέποτε ἄνθρωπος. Ἐπεὶ τὸ ζῆ ἀρ-
χῆς καὶ ἅμα τῇ πρώτῃ καταβολῇ τῶν ἀνθρώπων, χη-
σιμώτερον τὸ ὑστερον εὐρεθέντος· δῆλον γὰρ ὡς τὸ μὲν
ἀναγκαῖον ἔσως ἢ φύσις ἔδωκε· τὸ δὲ πεισσία δὲ χη-
σεως, τύχη καὶ μηχανή τις εὔρεν. Ὑδωρ μὲν οὖν οὐκ
ἔστιν εἰπεῖν ὅτε οὐκ ἦν ἀνθρώποις, οὐδέ τις εὐρετὴς λέ-
γεται θεῶν ἢ ἡρώων· σχεδὸν γὰρ γενομένων εὐθὺς ὑπῆρχε, καὶ
τὸ γεγενῆσθαι παρέιχεν· ἢ δὲ Πυρὸς χησις ἐχθρὸς φασὶ
καὶ πρώτῳ ὑπὸ Περμηθέως, βίος Πυρὸς, οὐκ ἀνδρὶ Ὑδα-
τος ἦν. Καὶ τὸ μὲν πλάσμα τῶτο μὴ εἶναι ποιητικὸν
ἀποδείκνυσιν ὁ καὶ ἡμᾶς βίος· ἐστὶ γὰρ ἀνθρώπων γένη
πινὰ χωρὶς Πυρὸς ποιέμενα τὴν διαίταν, ἀοικα καὶ ἀνέστια
καὶ ὑπαίθρια· καὶ Διογένης δὲ ὁ κύων ἠκιστα πρῶτε-

A. 5. ὕδατος δὲ] Forte, ἀνευ ὕδατος δὲ, ut Xyl. malit. Et quod idem habet Index var. lect. Græco-Lat. infra ad B. huc videtur referendum. Nec tamen vulgatam absolute repudiare ausim.

A. 5. Ἐπεὶ τὸ] Ἐστὶ δὲ τὸ, Mez.

A. 8. ἀναγκαῖον ἔσως] ἔσως ἀναγκαῖον Mosc. 1. 2. Harl. Forte ἔσως; mutandum in αὐτοῖς, vel cum Mez. in ὄντως.

A. 9. τέχνη] Sic Steph. cum Pol. Leonic. Schott. Exempl. Turneb. nec differunt Excerpta B. E. At μάχη ceteri, Ald. Bas. Xyl. G. Venet. Mosc. 1. 2. Colleg. Nov. Harl. Forte, Auctor scripsit τέχνη.

B. 2. βίος Πυρὸς, οὐκ ἀνευ Ὑδατος ἦν] Temere ex superioribus videtur repetitum. Tamen ejus loco ἐπορίσθη vel simile requiritur.

nunquam. Est vero id quod initio statim et ab ipso ortu hominum existit, utilius eo quod postea temporis inventum fuit; liquet enim illud naturam nobis ut rem necessariam dedisse, hoc ob usus supervacaneos studio machinationeque partum esse. At vero dici non potest quando Aqua caruerint homines: neque ejus inventor Deorum aliquis

aut heroum perhibetur. Ignis usus nuper adeo, ut aiunt, a Prometheo est repertus: ita sine Igne, non absque Aqua vita fuit. Et non esse hoc a poëtis confictum, nostra demonstrat vita. Sunt enim quædam hominum gentes, sine Igne vitam degentes, domibus focisque carentes, et sub divo agentes. Quin et Diogenes Cynicus minime

χρήτο Πυρὶ, ὥτε καὶ πολύποδα καταπιὼν ὤμων,
 “ Οὕτως ὑπὲρ ὑμῶν, εἶπεν, ὦ ἄνδρες, ὠξυβάλλομαι”
 χαρὶς δὲ ὕδατος οὔτε χαλὸν τις εἰόμισε ζῆν, οὔτε δυ-
 νατόν.

γ'. Καὶ τί μικρολογεῖται, τὸ τῆς ἀνθρώπων ἐπερ-
 χόμενος φύσιν; πολλῶν παρόντων μᾶλλον δὲ ἀπείρων γε-
 νῶν, τὸ τῆς ἀνθρώπων σχεδὸν μόνον οἶδε Πυρὸς ληΐσιν,
 τὰ δὲ λοιπὰ ἀπύροις ληΐται αἰθέταις καὶ τροφαῖς, καὶ
 βίος αὐτοῖς νεμομένης, ἱππαμένης, ἔρπασιν, ἀπὸ ῥιζῶν καὶ
 καρπῶν καὶ σαρκῶν, ἀνευ Πυρὸς. Ὑδατος δὲ χαρὶς οὐκ
 ἔναλον, ἐδὲ χερσαῖον, ἐδ' αἰθέριον· καὶ γὰρ τὰ σαρκόδορα
 τῆς ζώων, ὧν ἐνία φησι μὴ πίνειν Ἀριστοτέλης, τὰ γε
 ὄντως ὑγρῷ ληΐμενα ληΐζην. Τῷτο ἔν λησιμώτερον,
 ἢ μηδεμία ζῶης φύσις ἀνδρὶ ἴσαται καὶ ληΐμεναι.

δ'. Μετίωμεν ἀπὸ τῆς ληΐμενων ἐπὶ ταῦτα οἷς
 ληΐμεθα, φυτὰ καὶ καρπεῖς· τῶτων δὲ μὴ ἐδὲ ὅλως θερμῷ

B. 12. παρόντων] Legendum, γὰρ ὄντων, cum Mez. ut vertit Amiot.

C. 7. διαζῆν] Corrigendum, διαζῆ.

Ignē est usus, qui etiam poly-
 pum crudum deglutens, *Tan-
 tum*, dixit, *pro vobis adeo peri-
 culum*. Sine Aqua autem ne-
 que commodam, neque om-
 nino tolerabilem quisquam pu-
 tavit vitam.

III. Quanquam, cur in has
 me conjicio angustias? Nam
 cum infinitæ sint aliæ naturæ,
 quæ sine Igne nutriuntur et
 vivunt pascētes, volantes,
 repentes, alunturque fructi-
 bus, radicibus, carnibus, sine
 Igne; solus fere homo ignis

usum novit. Sine Aqua au-
 tem nihil vivit neque mari-
 num, neque aëreum, neque
 terrestre: et ipsa illa carnivora
 animalia, quæ bibere Aristo-
 teles negat, mero tamen hu-
 more vitam sustentant. Est
 autem omnino id utilius, sine
 quo nulla constat aut perdurat
 natura.

IV. Transeamus nunc ab
 his quæ utuntur, ad ea quibus
 nos utimur, stirpes inquam et
 fructus. Horum alia prorsus
 expertia sunt caloris, quædam

μεείληφεν, ἀ δὲ ἥκιστα καὶ ἀδήλως· ἡ δὲ ὑγρὰ φύσις
 D βλαστάνοντα πάντα παρέχει) αὐξανόμενα, καὶ καρποφορέν-
 τα· καὶ τί με δεῖ καταριθμῆσθαι οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ
 τὰ λοιπὰ ὅσα τετυγῶμεν καὶ ἀμέλγουμεν καὶ βλέπο-
 μεν ἐν φανερῷ κείμενα, ὅπερ γε καὶ ὁ πυρὸς δοκῶν εἶ)
 τῆς ξηρᾶς τροφῆς, μεταβολῇ καὶ σήφει καὶ διαχύσει τῷ
 ὑγροῦ γίνεται.

Ε'. Καὶ μὴν καὶ χρησιμώτερον ὁ μηδέποτε βλάπτει
 Πῦρ μὲν οἷον ῥᾶον ὀλεθριώτατον, ἡ δὲ Ὑδατος φύσις
 ἠδέποτε βλαβερά. Καὶ ἐν δυσὶν ὠφελιμώτερον τὸ εὐ-
 τελέστερον, καὶ χωρὶς πινος ὡφισκευῆς ἢ ἐξ αὐτῆς παρέχον
 ὠφέλειαν· ἡ μὲν οἷον ἀπὸ τῆς Πυρὸς, χρηγίας δεῖται καὶ
 E ὕλης· ἀλλὰ τῷτο μετέχουσιν αὐτῶν πλέον πλείοσι πενή-
 των, βασιλεῖς ἰδιωτῶν· τὸ δὲ Ὑδωρ καὶ τῷτο ἔχει φιλάν-

D. 3. βλέπομεν] Ita omnes libri, et speciem habet veritatis. Vix tamen du-
 bito, quin corrigendum sit βλίστομεν. Vid. supra p. 98. D.

D. 8. ῥᾶον] Forte, ὀρᾶμεν. Mosc. 1. et T. ῥᾶδιον. Mez. ῥέον, ut videtur ex
 p. 957. C.

exiguam ejus et obscuram ha-
 bent partem. Humor autem
 omnibus, quorum stirpes terra
 continentur, nascendi, augescendi,
 fructumque ferendi su-
 um, causa est. Jam quid at-
 tinet me enumerare vinum,
 oleum, et alia quæ vindemia
 nobis suggerit, aut quæ mul-
 gemus, et in promptu sita cer-
 nimus? quando ipsum quo-
 que triticum, quod alimen-
 tum siccum putatur, muta-
 tione, putrefactione, diffusio-
 neque humoris, nascitur.

V. Porro autem utilius hoc
 est, quod nunquam nocet. Ig-
 nis vero facile perniciem af-
 fert: Aquæ natura nusquam
 est damnosa. Inter duo id
 quoque utilius censetur, quod
 minimo apparatu suum exhibet
 usum. Atqui Ignis usus
 sumtum materiamque deside-
 rat: ideoque magis eo divites
 et reges utuntur, quam pau-
 peres et privati. Habet autem
 Aqua id humanis usibus com-
 modum, quod æqualiter om-
 nibus prostat, et similiter non

θρωπον, τ' ἰσότητα, τὸ ὅμοιον· οὐ δέεται γὰρ ὀργάνων, ἐὰν ἐργαλείων, ἀπροσδέες, αὐτοτελὲς ἀγαθόν.

Ε'. Ἐπὶ μὲν ὁ πολλαπλασιαζόμενον τι πρὸς ὠφέλῃαν ὑπολλυσιν, ἀχρηστότερον· τοῖσιν δὲ τὸ Πῦρ, οἷον θηρίον παμφάγον καὶ δαπάνη τῇ παρακηλυμένων, καὶ μεθόδῳ καὶ τέχνῃ μᾶλλον καὶ μετρίότητι, ἢ τῇ αὐτῇ φύσει, ὠφέλιμον· τὸ δὲ ὕδωρ ἐδέποτε φοβερὸν. Καὶ μὲν δεῖν τὸ μὲν τῷ ἐτέρῳ, χρησιμώτερον· Πῦρ μὲν ἔν ἐκ ἐπιδέχεται τὸ ὑγρὸν, ἐδὲ τῇ δι' αὐτῆς κοινωνίᾳ χρησιμὸν· ὕδωρ δὲ ὅτι μὲν Πυρὸς ὠφέλιμον, τὰ γὰρ θερμὰ τῷ ὕδατι, ἀκέσιμα, καὶ πρὸς θεραπείαν εὐαίσθητα· καὶ Πῦρ μὲν ὑγρὸν ἐκ ἄνθρωπος εὖρεται, ὕδωρ δὲ, ὡς ψυχρὸν, οὕτω καὶ θερμὸν, ὠφέλιμον ἀνθρώπῳ.

Ζ'. Καὶ μὲν τετάρτων ὄντων τῶν στοιχείων, τὸ ὕδωρ ἔξ ἑαυτῆς πέμπτον, ὡς ἂν τις εἴποι, πεποίηκε στοιχεῖον τῷ

E. 7. δαπάνη] Lego, δάπανον. G. δαπανῶν παρακειμένων. Venet. Mosc. 2. Colleg. Nov. Harl. δαπανῶν τῶν παρακειμένων.
F. 2. εὐαίσθητα] An εὐδιάθετα, vel εὐαλθεῖ.

indiget instrumentis, non fupellectile, nihil extra ſefe deſiderat, bonum eſt ſeipſo perfectum.

VI. Ad hæc, minus utile eſt, quod multiplicatum ſuam utilitatem amittit: quod ſane Igne accidit tanquam feræ voraci, et objecta confument, et quia arte magis ſcitæque moderatione quam ſuapte natura ſit utilis. Ab Aqua nihil unquam timendum eſt. Præterea de duobus illud utilius judicatur, quod cum altero conjungi poteſt. Sed Ignis qui-

dem Aquam non recipit, neque ejus communione prodeſt: Aqua autem Igne adſcito conducibilis eſt; nam Aquæ ſuapte natura calidæ remedium habent adverſus morbos iſtis etiam ſenſibus manifeſtum. Et Ignem perfecto humidum nuſquam reperies, Aqua autem tam calida quam frigida, humanis apta eſt uſibus.

VII. Adde, quod cum quatuor ſint elementa, Aqua quintum, ut ſic loquar, ex ſe produxit elementum, mare

57 θάλασσαν, ἐδὲν ἦτον ἐκείνων ὠφέλιμον, τῷ τε ἄλλων
 ἔνεκεν καὶ μάλιστα τὸ ὅπμιξίας· ἀχρὶον ἔν ἡμῶν ὄντα καὶ
 ἀσύμβολον τὸν βίον τῷτο ὃ τοιχεῖον σιωπῆ, καὶ τέλειον
 ἐποίησε, διορθέμενον ταῖς παρ' ἀλλήλων ὁπτερίας καὶ
 ἀντιδόσεσι κοινωνίαν ἐργαζόμενον καὶ φιλίαν. Ἡρόκλειτος
 μὲν οὖν, “Εἰ μὴ ἥλιος,” φησὶν, “ἦν, εὐφρόνη ἀν' ἦν”
 Ἔστι δὲ εἰπεῖν, ὡς, Εἰ μὴ θάλαττα ἦν, πάντων ἀγριώ-
 τατον ζῶον καὶ ἀναδέεατον ὁ ἄνθρωπος ἦν. Νυνὶ δὲ
 τῷτο μὲν, παρ' Ἰνδῶν ἀμπελον τοῖς Ἑλλησιν, ἐκ δὲ
 τὴν Ἑλλάδος καρπῶν χρῆσιν τοῖς ἐπέκεινα ὁ τῆς θαλάσ-
 6 σης ἔδωκεν, ἐκ Φοινίκης δὲ γράμματα μνημόσυνα λή-
 ρης, ἐκόμισε δὲ οἶνον καὶ καρπὸν, καὶ ἀπάδευτον ἐκά-
 λυσεν (εἰ) ὃ πλεῖστον ἀνθρώπων γένος. Πῶς ἔν ἐ χρῆ-
 σιμώτερον Ἰδωρ τοιχείῳ πείθευον;

A. 8. ἀναδέεατον] Mez. ἐνδείεατον, ut vertit Amiot.

A. 10. ὁ τῆς θαλάσσης] Forte ὁ delendum, ut fecit Xyl.

B. 2. δὲ οἶνον καὶ καρπὸν] Videtur aut delendum, aut mutandum in διανοίας καρ-
 πόν.

puta, quod utilitate illis infe-
 rius non est, cum alias ob res,
 tum ob hominum commercia.
 Vitam enim nostram agrestem
 alioqui et commerciorum ex-
 pertem hoc elementum con-
 junxit ac perfecit, mutuis aux-
 iliis directam, ac permutatio-
 nibus communitatem amici-
 tiasque conciliantem. Hera-
 cliti est, *si sole careremus, noc-
 tem nobis futuram perpetuam.*
 Licet autem nobis eodem mo-
 do dicere: absque mare fuisset,
 animal fuisset homo omnium

animalium ferissimum et egen-
 tissimum. Nunc mare ab In-
 dis vitem Græcis advexit, et
 transmarinis frumenti usum e
 Græcia attulit, et e Phœnicia
 literas memoriæ adversus ob-
 livionem remedium accivit:
 vinum quoque apportavit: de-
 nique major hominum pars ne
 sine fructu et institutionis ex-
 fors esset, præstitit. Quo-
 modo ergo non sit utilior A-
 qua, quæ elemento excedit
 Ignem?

ή. Ἡ πρὸς τὸναντίον ἂν τις ἐντεύθην ἔχων λέγει; διότι τέτταρα μὲν ποιχεῖα θεῷ καθάπερ τεχνίτῃ πρὸς τιῷ τῷ ὅλων ἐργασίᾳ ὑποκείμενα, τῶν δὲ αὖ πάλιν Ἀλλήλοισι ἀναφορὰ, πλὴν γῆ μὲν καὶ ὕδωρ ὑποδέβληνται δίκῃ ὕλης ποιεῖμενα καὶ πλαττόμενα, καὶ μετέχοντα κόσμου καὶ τάξεως, καὶ τὰ φύειν γέ φασι καὶ γεννᾶν, ὅσον ἂν μεταλάβῃ παρ' ἐτέρων, πνεῦμα μὲν καὶ Πῦρ ποιεῖντων καὶ δημιουργούντων, καὶ κείμενα νεκρὰ πῶς ὅτι τ' γένεσιν ἀνιστάντων. τῷ δὲ δεῖν τῶν, αὐτῆς δὲ Πῦρ ἀρχει καὶ ἡγεμονεύει. Δῆλον δὲ ὅτι ἐπαγωγῆς γῆ τε γὰρ ἀνδρὶ θερμῆς ἐσίας, ἄρονος καὶ ἀκαρπτος, τὸ δὲ Πῦρ ἐκρυέν καὶ ἀναχέαν παρίστησιν εἰς τ' γένεσιν ὀργῶνται. ἐδεμίαν γὰρ αὐτίαν εὖρεσι τις ἂν δι' ἣν ἄρονι πέ-

B. 5. ἔχων λέγει] Legendum, vel ἐλὼν λέγει, vel ἔχει λέγειν;

B. 10. φασι] Forte errore librarii ortum ex antecedenti φύειν.

B. 11. παρ' ἐτέρων—Πῦρ] Subest quid vitii, forte ita expurgandum ut legatur, παρ' ἐκείνων, πνεύματος καὶ πυρός—.

C. 5. ἐκρυέν] Vix sanum videtur: poterat corrigi εἰσδύον, vel ἐπιρρίφειν, vel cum Reiskio ἐπιρρύειν: alio tamen ducit lectio codicum G. Venet. Colleg. Nov. Harl. ἐκ ῥαός: forte latet ἐκράγειν vel ἐξεργάζεσθαι, ut vertit Xyl.

C. 5. ὀργῶνται] In promptu est corrigere ὀργῶσαν: nisi aliud lateat. G. Colleg. Nov. ἐνεργῶντα. Harl. ἐργῶντα. Mosc. 2. ἐναργῶντα.

VIII. An vero potius pro Igne dicendi aliquis hæc habeat argumenta? Quatuor elementa Deus universi conditor ad omnium rerum effectiōnem constituit: quæ elementa rursus hoc ipso differunt, quod Aqua et terra materiæ instar subijciuntur effectiōni, ac finguntur: eoque ornatum et ordinem, adeoque ut sint et procreent, consequuntur, quod ab aëre et Igne

tanquam artificibus formantur, et, cum antea tanquam mortua jacerent, ab his ortus sui initium habent. Ignis vero in efficientibus causis principatum et imperium tenet. Quod dixi, inductione potest intelligi. Terra enim sine calore, sterilis est, et infrugifera: Ignis sua eruptione et vi diffundendi materiam turgentem fertilem reddit. Quam enim aliam adferes causam, cur saxa,

πρὸς καὶ τὰ κατεσκληρότα τ' ὄρων, ἢ ὅτι Πυρὸς ἐδόλως
ἢ ὀλίγον μετέχῃ.

θ'. Τὸ δὲ ὅλον τοσούτον ἀπέχει πρὸς σωτηρίαν ἢ
ἐτέρων γένεσιν ὅ ὕδωρ αὐτοτελές ἐστίν, ὥστε καὶ αὐτὸ φθορὰ
Πυρὸς ἐνδεία· συνέχει γὰρ ἡ θερμότης ἕκαστον ἐν τῷ ἐστίν,
καὶ ὅτι τῆς ἰδίας ἐσίας φυλάττει καθάπερ καὶ τὰλλα, καὶ
τὸ ὕδωρ· ἀπέχοντος δὲ καὶ ἐνδεήσαντος σήπεται, καὶ θά-
νατος ὕδατι καὶ ὀλεθρος, ὅτι λειψὺς θερμότητος. Ἀμέλει
τὰ λιμναῖα καὶ ὅσα γάσιμα τ' ὑδάτων, καὶ τινα ἐν ἀδι-
εξόδοις ἐγκαθήμενα κοιλότησι, μοχθηρὰ καὶ τελευτῶντα
σήπεται τῷ κινήσεως ἥκιστα μετέχειν, ἢ τὸ θερμὸν ἐν ἐκάσ-
τοις ῥιπίζουσα τηρεῖ πρὸς τὰ μάλιστα φερόμενα καὶ ῥέοντα
τῶν ὑδάτων, ἀλλὰ τ' κίνησιν συνεχρμένης τ' θερμότητος·
ἔτω καὶ πρὸς αἰσθητέον, ζῆν λέγοντες. Πῶς τοίνυν δυ-

C. 13. ἀπέχοντος δὲ καὶ ἐνδεήσαντος] Forte, ἀπέχον δὲ καὶ ἐνδεῆσαν αὐτῆς. Harl.
ἐπέχοντος δὲ καὶ ἐνδημήσαντος, videtur servare reliquias scripturæ pro-
babilis et antiquæ.

D. 3. μοχθηρὰ] Addendum videtur, γίνεται.

D. 4. ἢ τὸ θερμὸν] ἢ pro vulgato ἢ est ex Ald. Bas. Xyl. E.

D. 5. περὶ τὰ—λέγοντες] Forte, διόπερ τὰ μάλιστα—θερμότητος, ζῆν λέγοντες,
ἔτω καὶ πρὸς αἰσθητέον.

et aridiores montium partes,
steriles sint, quam quod Ignis
vel nihil, vel parum nancif-
cuntur?

IX. In universum autem,
tantum abest ut Aqua ex sese
sufficiat aliis rebus generandis
aut conservandis, ut ipsa quo-
que Igne destituta pereat. Ca-
lor enim est, qui quemadmo-
dum ceterarum rerum formam
naturamque, ita Aquæ etiam
conservat: et calore deficiente,
putrescit Aqua: ita ut Aquæ

interitus ac quasi mors sit pe-
nuria caloris. Nimirum enim
palustres Aquæ, et aliæ quæ
non profluunt, aut exitu ca-
rentibus in cavitatibus inclusæ
tenentur, vitiosæ sunt, ac ad
extremum putrescunt: quod
motum, cujus agitatione calor
in rebus fovetur atque conser-
vatur, habet nullum. Contra
Aquas quæ maxime feruntur
atque concitantur, vivas vo-
camus, quod in iis calorem
motus continet. Quomodo

εἰν ὅκ' ὠφελιμώτερον ὃ τῷ ἑτέρῳ τ' αἰτίαν τῷ εἶ) παρ-
 ἔοχηκε, καθάπερ τὸ Πῦρ τῷ Ὑδαπ; Καὶ μὲν, οὗ
 παντάπασιν ἀπαλλαγέντος φθείρεται τὸ ζῶον, τὸτο ὠφ-
 ελιμώτερον· δῆλον γὰρ ὡς τὸ οὗ τερούμενον ὅκ' ἐστὶν E
 εἶ), τὸτο καὶ τ' αἰτίαν παρέοχηκεν ὅτε ἦν. Ὑγρότης μὲν
 οὖν καὶ τοῖς τεθνηκόσι πάρεστι, καὶ ἐκ ξηρότητος παντάπασι
 ἐπεὶ ὅκ' ἀν' ἐσθίετο τὰ ὑγρά τ' σωματίων, τ' σήφως
 εἰς ὑγρὸν οὗσης ἐκ ξηροῦ μεταβολῆς, μᾶλλον δὲ ὑγρῶν
 ἐν σαρκὶ φθορᾶς. Θάνατος δὲ οὐκ ἄλλο τι ἢ ἐκλειψίς
 θερμῆς παντελούς· ψυχρότατοι τοίνυν οἱ νεκροί· καὶ τὰς
 ἀκμὰς εἰ τις ἐπιχειροῖ τῷ ξηρῶν, ἀπαμβλυύουσι δι'
 ὑπερβολῆς ψυχρότητος. Καὶ ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ζῳῳ F
 τὰ ἥκιστα μετέχοντα πυρὸς ἀναμνητότεστα, καθάπερ ὅτ' αὖ
 καὶ τρεῖς, καὶ τὰ πόρρωθεν ἀφεστῶτα τ' καρδίας· σχεδὸν

E. 5. εἰς ὑγρὸν οὗσης ἐκ ξηροῦ] Sic Ald. Baf. Xyl. Harl. Item, absente tamen
 οὗσης, E. G. Venet. Mosc. 1. 2. Colleg. Nov. Vulgo, ἐξ ὑγροῦ οὗσης
 εἰς ξηρόν.

E. 8. ἐπιχειροῖ] T. ἐπιχειροῖ: quod probo.

E. 8. ξηρῶν] Sic E. pro varia lectione, et Collect. Muret. Vulgo, ξηρῶν.

F. 3. σχεδὸν γὰρ—διαφορὰ] Sic Steph. edidit ex Pol. quæ lectio ita purganda
 est, σχεδὸν γὰρ ἢ ἐκ τῆς ἀπυστίας μείζων, ἢ ἐκ τῆς τοῦ πυρὸς παρυσίας,

autem duabus rebus ratione
 utilitatis comparatis, hæc non
 præferatur, quæ efficit ut sit
 altera? quod quidem Ignis A-
 quæ confert. Enimvero uti-
 lius est id, quo prorsus sum-
 moto animal perit: liquet e-
 nim id, quo sublato res interit,
 causam fuisse ei, ut subsisteret
 in natura. At humor etiam
 cadaveribus adest, neque om-
 nis aboletur: alioqui non pu-
 trefcerent humida corpora:

cum putrefactio sit sicci in hu-
 midum mutatio, aut potius hu-
 midum corruptio. Tum
 ipsa mors nihil est aliud, quam
 omnis caloris privatio; unde
 fit ut frigidissima sint cada-
 vera, adeo ut sua frigiditate
 hebetent acies novacularum
 admotas. Quinetiam in ipso
 animali quæ minimum sortita
 sunt caloris, minus etiam ha-
 bent sensus: ut, verbi gratia
 ossa et capilli, et quæ a corde

γὰρ ἡ ἐκ τῆς ἀπεσίας μείζων τῇ ἐκ τῆς τῷ Πυ-
ρὸς τῇ παρυσίας διαφορᾷ· φυτὰ μὲν γὰρ καὶ καρπεῖς
ἐκ τῆς υἱεῖτης ἀναδίδωσιν, ἀλλ' ἡ θερμὴ υἱεῖτης ἀμέ-
λει τὰ ψυχρὰ τῇ ὑδάτων ἡπτόν ἢ οὐδ' ὅλως γόνιμα.
Καίτοι γε εἰ τῇ αὐτῇ φύσει τὸ ὕδωρ καρποφόρον, δεῖ πάν-
ποτε καὶ καθ' αὐτὸ ἀναφέρειν καρπούς· τὸ δὲ τέναντον,
καὶ βλαβερόν ὅστιν.

Ι. Ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς. Πρὸς μὲν τὴν τῷ Πυρὸς ὡς
Πυρὸς λεῖψιν, ὕδατος οὐ παροσδεόμεθα, ἀλλὰ τέναν-
τον ἐμποδὼν γίνεσθαι κατασβέννυσιν γὰρ καὶ ἀφαιρεί· ὕ-
δατος δὲ τοῖς πλείστοις λεῖψις ὅτι ἐστὶν ἀνὸς Πυρός·
θερμανθὲν γὰρ ὠφελιμώτερον, ἔτι δὲ βλαβερόν· ὥστε δεῖν
ἀμεινον ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ παρέχεται λεῖψιν, τῷ ἑτέρῳ μὴ

γίνεται διαφορὰ· ut fere Reisk. Postremum hoc διαφορὰ, quod re-
cepta lectio desiderat, unus præbuit liber Colleg. Nov. Nam anti-
qua lectio Ald. Bas. Xyl. E. G. Venet. Mosc. 1. 2. Harl. Colleg.
Nov. hæc est, σχεδὸν γὰρ ἡ πρὸς τὰ μείζω τῶν ἐκ τῆς τοῦ πυρὸς γίνεται
παρυσίας διαφορὰ. Paulo aliter Jannot. σχεδὸν γὰρ ἡ πρὸς τὰ ἐκ τῆς
ἀπεσίας μείζων τῶν ἐκ τῆς τῷ πυρὸς γίνεται παρυσίας διαφορὰ.

F. 8. καρποφόρον, δεῖ] Pol. Jannot. ἦν καρποφόρον, ἔδει.

A. 3. Ι. Ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς] Recte Xyl. novi loci exordium facit. Ceteri omnes
perperam hæc cum antecedentibus connectunt.

absunt longius. Fere enim
major perniciēs existit ex ab-
sentia, quam ex præsentia Ig-
nis. Stirpes quidem et se-
mina, non humor producit, sed
calidus humor: frigidæ enim
Aquæ aut minus sunt frugi-
feræ, aut prorsus steriles.
Quod si suapte natura fertilis
esset Aqua omnino oportebat
ipsam quoque ex sese proferre
fructus: illa vero contra, e-
tiam fructibus nocet.

X. Jam alio sumto initio
sic ratiocinemur. Ad Ignis,
quatenus Ignis est, usum A-
qua nihil indigemus: imo A-
qua usum Ignis impedit, eum-
que exstinguit atque abolet:
in plerisque autem rebus A-
qua nisi Igne adjuvante usui
non est. Aqua enim calida
aptior usibus est, alioqui dam-
nosa. Est vero inter duo illud
utilius, quod seorsim suos præ-
bet usus, neque altero indiget.

προσδεόμενον. Ἐπὶ ὕδαρ μὲν μοναχῶς ὠφέλιμον κτῆ-
 ρίζιν, λουσαμύνοις, ἢ ἀφαιμύνοις· τὸ δὲ Πῦρ, ἀφ' ὅ-
 σης ἀσθήσεως· καὶ γὰρ ἀφ' ἧς ἀφῆς καὶ πόρρωθεν ὁράμενον,
 ὥστε προσεῖναι τοῖς ἄλλοις τὴν χρεῖαν αὐτῷ, καὶ τὴν πο-
 λυτέλειαν.

ια'. Τὸ γὰρ λέγειν ὡς ἔστι ποτὲ ὁ ἄνθρωπος ἀνδ-
 πυρός· ἐδὲ ὅλως δύναται γενέσθαι ὁ ἄνθρωπος. Διαφο-
 ραὶ δὲ εἰσιν ἐν γένει καθάπερ καὶ ἐν ἄλλοις. Καὶ τὴν
 θάλατταν ἢ θερμότης ὠφελιμωτέραν ἐποίησεν, ὡς μᾶλλον
 καταφέρει τῷ ὕδατι, ἐπεὶ κατ' αὐτὸ τῷ λοιπῷ
 ἐδὲν διέφερε. Καὶ οἱ μὴ προσδεόμενοι δὲ τῷ ἔξωθεν Πυ-

A. 10. ἀφαιμένοις] Aliud requiritur, πίνουσι vel quid ejusdem sententiæ. Mosc.
 2. νιψαμένοις. An ergo corrigendum γευσταμένοις ἢ νιψαμένοις.

A. 11. διὰ τῆς ἀφῆς—ὁράμενον] Forte, διὰ τῆς ἀφῆς πόρρωθεν, καὶ ὁράμενον.

A. 12. ὥστε προσεῖναι—πολυτέλειαν] E. τὴν χρεῖαν: ceteri nil dissentiunt a vul-
 gata. Corrigendum puto, ὥστε προσδεῖναι τοῖς ἄλλοις τὴν χρεῖαν αὐτῷ, καὶ
 τὴν πολυωφέλειαν.

B. 2. Τὸ γὰρ λέγειν—ἐν ἄλλοις] Hæc perperam suo loco mota, reponenda sunt
 inferius inter διέφερε et καὶ οἱ. In his ἔστι Stephan. dedit ex Jannot.
 pro ἔστι quod habent Ald. Bas. Xyl. Mosc. 1. 2. Harl. Forte, cor-
 rigendum ἔστι. Reliqua non mutem.

B. 4. Καὶ τὴν θάλατταν—διέφερε] Hæc superius reponenda post πολυτέλειαν:
 at ipsa, corrupta sane, quomodo corrigam non video. Pro καταφέρει,
 Ald. Bas. Xyl. E. G. Colleg. Nov. καταδέρει. Exempl. T. καταδερεῖ.
 Harl. καταδέρη. Mez. καταφερῇ. An ejusmodi conjectura ferenda—
 ἐποίησεν, ὡς ἄλμην κάτω τρέφειν· (vel ὡς δι' ἄλμην καταδερεῖ) ἐπεὶ κατ'
 αὐτὸ τὸ ὑγρὸν τῶν λοιπῶν ὑδάτων οὐδὲν διέφερε. Reisk. ἐποίησεν, ὅσω μᾶλ-
 λον καὶ φέρει: minus, puto, apte ad sententiam.

His accedit, quod solo tactu
 utilis est Aqua lavantibus aut
 contrectantibus. Ignis per
 omnes sensus suam utilitatem
 spargit: non solo tactu, sed
 procul etiam visus prodest: ut
 accedat reliquis ejus utilitati-
 bus multitudo emolumentor-
 um.

XI. Ceterum id falsum est,
 quod dicitur, aliquos homines

sine Igne esse. In universum
 enim carere eo nullus homo
 potest: discrimina in hoc ge-
 nere, ut et aliis in rebus, fate-
 mur esse. Mare autem ut esset
 utilius, a calore est consecu-
 tum: quoniam magis quam
 aliæ Aquæ a calore afficitur:
 pro se enim nihil a reliquis
 differebat Aquis. Qui vero
 Ignem foris adhiberi sibi non

ὅς, ἔχ' ὡς ἀποροδεῖς τὸτο πάχουσιν, ἄλλὰ φεικσία
 καὶ πλεονασμῷ τῷ ἐν ἑαυτοῖς θερμῷ· ὥστε καὶ κατὰ τὸτο
 ὑπερέχειν τὴν τῷ Πυρὸς χρείαν, ὡς εἰκός. Τὸ μὲν ὕδωρ
 ἐδέποτε τοῖσιν ὥστε μὴ δεῖσθαι τῷ ἐκτός· τὸ δὲ Πῦρ
 ὡς ἀρετῆς πολλῆς, καὶ αὐταρκές. Ὡς οὖν φρατηρὸς
 ἀμείνων ὁ παλαιότατος καὶ πόλιν μὴ δεῖσθαι τῷ ἐξώθεν
 συμμαχόν, ἔγω καὶ σοιχείον ὃ τῷ ἐξώθεν ὀπικυρίας παρ-
 ἔχον πολλάκις μὴ δεόμενον, ὑπερέχον· τὸτο ῥητέον καὶ περὶ
 τῶν ἄλλων ζώων ὅσα μὴ παροδεῖται. Καίτοιγε εἰς τὸν-
 ἀντίον λάβοι τις ἀν, ὃ χρησιμώτερον εἶναι τὸτο ὃ χρώ-
 μεθα μόνοι, καὶ μάλιστα ὃ βέλτιον ἐκ λογισμῶν λαβεῖν
 διωόμενοι. Ἐπεὶ τί λόγου χρησιμώτερον, ἢ μᾶλλον ἀν-
 θρώποις λυσιτελέεσθαι; ἄλλ' ἐπάρει τοῖς ἀλόγοις· τί

C. 4. τὸτο ῥητέον] Hoc ad antecedentia adjungunt G. Venet. Colleg. Nov. Mosc. 2: et est in aliis etiam libris varietas per hunc locum. Equidem, legam,—ὑπερέχον τοῦτο ῥητέον. Καὶ περὶ τῶν ἄλλων ζώων, ὅσα μὴ πυρὸς δεῖται, τοῦτό γε εἰς τοῦναντίον λάβοι τις ἀν—.

C. 3. ἢ μᾶλλον ἀνθρώποις λυσιτελέεσθαι] De igne accipiendum, non de ratione nisi putidam iterationem inducere velimus. Igitur corrigam, ἢ μᾶλλον ἀνθρώπων πυρὸς λυσιτελὲς ἕτερον.

requirunt, non eo id faciunt, quod nihil opus habeant calore: sed ob abundantiam infiti caloris hoc fit: ut hac quoque in parte Ignis priores ferat: quandoquidem Aqua nunquam ea est conditione ut non indigeat externis, virtus sua Ignem seipso facit contentum. Sicut ergo ducem præstantissimum censemus, qui urbem ita instruit, ut externis non indigeat auxiliis: ita hoc quoque elementum dicemus

potius, quod efficit, ut plerisque in rebus extra nos nihil desideremus. Quod idem de aliis animalibus, quæ caloris externi non indigent, in contrariam sententiam sic possumus argumentari: Melius id esse, quo soli utimur, ejusque bonitatem ratione percipimus. Alioqui ratione quid conducibilis est homini, quid Igne utilius? Dices: atqui eo carent bruta. Quid, inquam? an propterea minus utilis est,

οὖν, ἀλλὰ τὸ τοῦτο ἦτον ὠφέλιμον ἔκ τ' αἰσθησίας ἔβελ-
πίονος εὐρεθέν;

ιβ'. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ τοῦτο λόγου γέγοναμεν, τί τέχ-
νης τῷ βίῳ λυσιτελέσμεν; τέχνας δὲ πάσας καὶ ἀνέυρε
ὁ Πῦρ καὶ σώζει· διὸ καὶ τὸν Ἡρακλῆα ἀρχηγὸν αὐτῷ
ποιοῖσι. Καὶ μὲν ὀλίγα χρόνα καὶ βίβη τοῖς ἀνθρώποις
δεδομένη, ὁ μὲν Ἀρίστων φησὶν, ὅτι ὁ ὕπνος οἷον τελευτῆς
ὁ ἡμῖν ἀφαρῇ τέτα· ἐγὼ δὲ ἂν εἴποιμι ὅτι σκότος
ἐγρήγορεν αἰεὶ ἀλλὰ νυκτός· ἀλλ' ἐδὲν ὄφελος τ' ἐγρηγόρ-
σεως, εἰ μὴ ὁ Πῦρ τὰ τ' ἡμέρας ἡμῖν παρῆχεν ἀγα-
θὰ, καὶ πλὴν ἡμέρας καὶ νυκτός ἔξῃρει ἀσφαλείαν. Εἰ τοί-
νυν ἔστι ζῆν ἐδὲν ἀνθρώποις λυσιτελέσμεν, καὶ τὸ τοῦτο πολ-
λαπλασιάζει ὁ Πῦρ, πῶς ὅτι ἂν εἴη πάντων ὠφε-
λιμώτατον;

ιγ'. Καὶ μὲν, ἔτι πλείους καὶ οὖν ἢ τῶν ἀποδείξεων

D. 7. ὁ μὲν Ἀρίστων] Sic E. Harl. Colleg. Nov. Mosc. 1. T. Vulgo, ὡς Ἀρίστων.
Venet. Mosc. 2. μὲν Ἀρίστων.

D. 8. ὅτι σκότος] Xyl. et Mez. corrigendum putant ὅτι καὶ εἴ τις. Equidem le-
gendum censeo, ὅτι τὸ σκότος· ἦν γὰρ ἐγρηγορέναι διὰ νυκτός· ἀλλ'—.

inventus ex providentia prae-
stantioris naturæ?

XII. Denique quoniam
huc nos oratio deduxit, scire
velim quid arti in conferendis
ad vitam commoditatibus præ-
stet Aqua. Ignis vero et re-
perit omnes, et conservat ar-
tes: itaque etiam Vulcanum
principem ac ducem artium
faciunt. Dixit Aristot., *tempo-
ris nobis ad vitam dati exigui
somnia, quasi vestigalis exac-
torem, dimidiam auferre par-
tem*. Ego autem sic dico: te-

nebras hoc facere; quippe si
quis vigilet per totam noc-
tem, nullum fore hujus vigi-
liæ fructum, nisi Ignis bona
nobis diei repræsentaret, noc-
tisque et diei discrimen abole-
ret. Itaque si nihil homo ha-
bet, cui ratione utilitatis vitam
postponat, Ignis, qui vitam
multiplicat, quomodo non me-
reatur omnibus anteferri re-
bus?

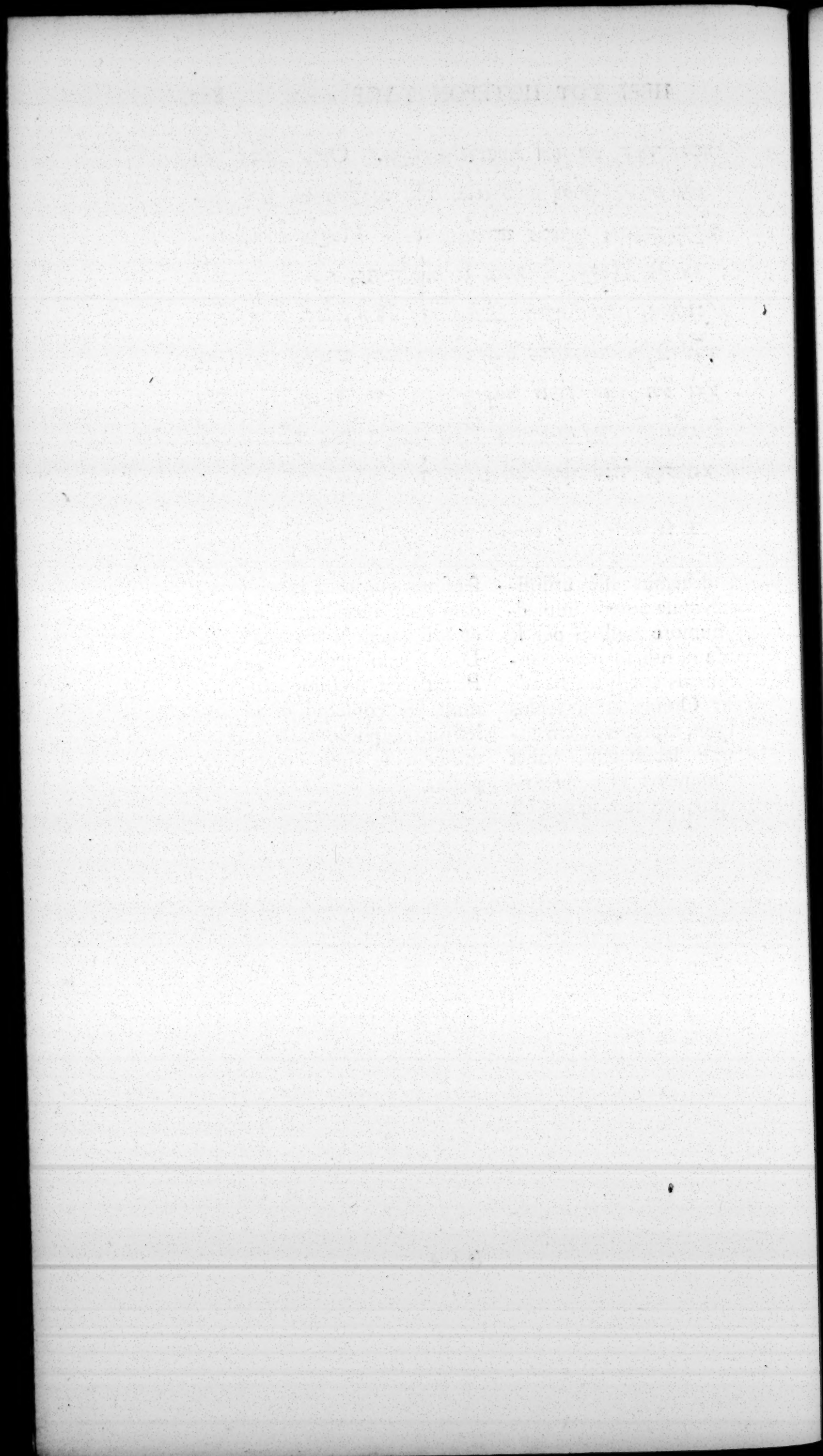
XIII. Denique cujus tem-
periem sensus omnes maxime
participant, id haud dubie ar-

μετείληφε, τῷτ' ἂν εἴη λυσιτελέσσειν. Οὐχ ὁρᾷς οὖν ὡς τῇ μὲν ὑγρᾷ φύσει ὁδεμία τῇ ἀσθήσεων κατ' αὐτὴν περὶ ὁρᾷται, χωρὶς πνεύματος ἢ Πυρὸς ἐγκεκραμένον; τῷ δὲ Πυρὸς ἅπαντα μὲν ἀσθήσεις, οἷον ὁ ζῶπικόν ἐνεργαζομένην, μετείληφεν, ἑξαμέτως δὲ ἡ ὄψις, ἥτις ὅξυπάτη τῇ ἀφ' σώματος ὅτιν ἀσθήσεων, πυρὸς ἑξαμμάστα, καὶ ὅτι θεῶν πίπιν παρέρχηκεν, ἐπὶ τε, ἢ Πλάτων φησὶ, διδάμεθα καταρχηματίζειν πρὸς τὰς τῇ ἐν τῷ ἑραῶ κινήσει πρὸ ψυχῇ ἀφ' ὅψεως.

E. II. καὶ ὅτι θεῶν] Turbatus nexus excerptorem prodit.

bitrari debemus esse utilissimum. Nonne autem animadvertis humore nullum per se uti sensum, nisi in ejus temperie spiritus aut Ignis sit admixtus? Omnis autem sensus cum Igne, utpote vitalem ingenerante facultatem, habet communionem: maxime omnium visus, qui acutissimus est

sensuum corporis, ignea quædam natura exfiliens cum sit: et qui fidem nobis fecit esse Deos: quo accedat, quod a Platone est dictum, visu animi hoc consequi, ut ad cælestium corporum motuumque ordinem se ipse componere possit.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΦΡΟΝΙΜΩΤΕΡΑ, ΤΑ
ΧΕΡΣΑΙΑ Η ΤΑ ΕΝΤΑΔΡΑ.

TOXICITY

TOXICITY

TOXICITY

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΦΡΟΝΙΜΩΤΕΡΑ, ΤΑ
ΧΕΡΣΑΙΑ Η ΤΑ ΕΝΥΔΡΑ.

PLUTARCHI

TERRESTRIANE AN AQUATILIA ANIMALIA
SINT CALLIDIORA.

B α'. **Α**ΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Τὸν Τυρταῖον ὁ Λεωνίδας
ἐρωτηθεὶς ποῖόν τινα νομίζοι, “ Ἀγαθὸν ποι-
ήην,” ἔφη, “ νέων ψυχὰς καλλύνειν” ὥς τοῖς νέοις διὰ τῶν
ἐπῶν ὁρμὴν ἐμποιῶντα μὲν θυμῷ καὶ φιλοπρίας, ἐν ταῖς
μάχαις ἀφειδῶσαν αὐτῆς. Δέδρα δὲ, ὦ φίλοι, μὴ καὶ τὸ
κακὸν κυνηγεσίας ἐγκώμιον ἐχθρὸς ἀνεγνωσμένον, ἐπάρη τῷ

B. 2. νομίζοι—καλλύνειν] Primo legendum—νομίζοι ποιητὴν, Ἀγαθὸν, ἔφη, γ. ψ.
κ. Deinde animadvertendum καλλύνειν: cujus loco est αἰκάλλειν apud
Plut. Vit. Cleomen. p. 809. D. κακαίνειν in Apophth. Lac. 235. F.
ubi Mez. corrigit κακονεῖν, quod in hoc dicto proprium videtur.
Var. Lect. Græco-Lat. conjecturam habet, auctoritate signi B, ἀκο-
νεῖν, quam reddidit Amiot.

I. **A**UTOBULUS. Leonidas interrogatus quid
de Tyrtaeo sentiret, respondit
*se eum existimare poetam esse
bonum ad acuendos adolescen-*
tum animos; quod suis carmi-

nibus in his excitaret studium
quoddam laudis cum exan-
descencia conjunctum, et mor-
tis contemptu. Vereor itaque,
amici, ne recitata heri vena-
tionis laudatio ultra modum

μετέλθω πέρα τῆς φιλοθήρης ἡμῖν νεανίσκος, ὥς τε τὰλλα
 πάρεργα, καὶ τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι, πρὸς τὸ παντάπασι
 ῥυέναι· ὅπως δοκῶ μοι καὶ αὐτὸς ἐκ νέας αὐτῆς ἀρχῆς παρ'
 ἡλικίαν ἐμπαθέσθους γεγονέναι, καὶ ποθεῖν ὥσπερ ἡ Εὐρι-
 πίδου Φαῖδρα

Κυσι θωύξαι

Βαλίας ἐλάφοις ἐγχεριπτόμενος·

ἔτως ἔθιγέ με πυκνὰ καὶ πιθανὰ τῇ ὀπιχειρημάτων
 ἐπάγων ὁ λόγος.

ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Αὐτόβουλε· καὶ γὰρ
 ἐκεῖνος ἔδοξε μοι τὸ ῥητορικὸν ἐγείρειν ἀπὸ χρέον, χα-
 ριζόμενος καὶ συνεαρίζων τοῖς μειρακίοις· μάλιστα δὲ ἦσθην
 τῆς μονομάχους αὐτῷ πρὸς αὐτὸν, ὥς ἔχῃ ἡκιστα τὴν δι-
 ρωπικὴν ἀξίον ἐπαινεῖν, ὅτι τῷ πεφυκότος ἐν ἡμῖν ἢ με-
 μαθηκότος χαίρειν μάχαις ἀνδρῶν πρὸς ἀλλήλους ἀπὸ
 σιδήρε, τὸ πολὺ δεῦρο τέφασα, καθαράν παρέχει ἡ-

C. 7. συνεαρίζων] Ita omnes libri: et præfero sane conjecturæ Pierfoni ad
 Moer. p. 77. συνοαρίζων: utrique præferam Reiskii συνεαρίζων.

excitet venandi studiosos de
 nostris adolescentes; ita ut
 reliqua omnia obiter tantum
 et tanquam nullius momenti
 agenda putent posthac, et huic
 uni studio se penitus addi-
 cant: quando ipse etiam de-
 nuo, idque præter ætatem, a-
 nimo ad eam rem factus com-
 motior mihi videor, et cupere
 cum Phædra Euripidea

Canibus acclamare,

Diversicolores insectans cervas:

ita me exacuit oratio tam cre-
 bris et probabilibus usa argu-
 mentationibus.

SOCLARUS. Vera dicis, O
 Autobule: videtur enim ille
 mihi artem dicendi longo post
 tempore resuscitasse in gratiam
 adolescentum, et cum iis quasi
 vernæ delectationi indulgisse.
 Maxime autem me affecit
 commemoratio gladiatorum:
 cum ostenderet haud exiguam
 laudem deberi venationi, quæ
 vim animi nostri eam quæ
 pugnis et ferro inter se com-
 missis hominum certaminibus
 gaudet (sive natura eam sive
 disciplina indidit) majori ex
 parte ad se trahens, purum

δαν, ἅμα τέχνης καὶ τόλμης νοῦν ἐχούσης πρὸς ἀνόη-
τον ἰσχυρὸν καὶ βίαν ἀνπιτατομένης, καὶ ἐπαινούσης ὁ Εὐ-
ριπίδειον,

Ἡ βραχὺ τοι σθένος ἀνέρος·
Ἀλλὰ ποικιλίαις πραπίδων
Δαμάσσεια φύλα πόντος
Χθονίων τ' αἰρίων τε παιδεύματα.

β'. ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Καὶ μὲν ἐκέῃθεν, ὦ φίλε Σώ-
κλαρε, φασὶν ἦκιν ἐπ' ἀνθρώπους τ' ἀπάθαι καὶ πλὴν
ἀγριότητα γούσαμύνει φόνος, καὶ πρῆταθεῖσαν ἐν ταῖς
ἀγραις καὶ τοῖς κυνηγεσίοις, ἅμα καὶ τεαύματα ζώων
μὴ δυσχεραίνειν, ἀλλὰ χάρειν σφατομένοις καὶ ἀπο-
θνήσκουσιν. Εἴθ' ὥσπερ ἐν Ἀθιώςας πρῶτος τις ἔσθ'
τ' Τριάκοντα συκοφάντης ἀποθανόντων ὀπιτήδειος ἐλέχθη,
καὶ δεύτερος ὁμοίως καὶ τρίτος, ἐκ τούτων δὲ καταμι-
κρὸν ἤδη πρῶτοντες, ἤπιοντο τῷ ὀπιτικῶν, καὶ τέλος οὕτως

D. 4. Ἡ βραχὺ—παιδεύματα] Poteram hos versus emendatiores exhibere, se-
cundum Valckenarium Diatr. p. 146. Sed servanda erant vulgatæ
vestigia: itaque Grotii distributionem secutus sum, unde αἰρίων dedi
pro vulgato ἐανά. Vide supra p. 98. D.

E. 4. προϊόντες] Sic E. Mez. et verterunt Amiot. et Xyl. Vulgo, προϊόντος.

præbet spectaculum artis au-
dacixque cum prudentia con-
junctæ, quæ robori mentis
expertum opponatur: collaudet-
que illud Euripideum,

*Vires exiguæ sunt mortalium.
Sed calliditate multiplici
Belluas maris, et terrestria,
Et sub cælo volitantia
Omnia homo demat.*

II. AUTOBULUS. Enim-
vero, mi Soclare, inde ferunt
inhumanitatem et sævitiam ad

homines venisse, cum ii se ad-
suefecissent, semel gustu cæ-
dium percepto in venationi-
bus, ad sanguinem et vulnera
animantium æquo animo fe-
renda, gaudendumque iis tru-
cidandis. Deinde, sicut A-
thenis primum aliquis syco-
phanta a triginta tyrannis ne-
catus, dignus supplicio fuit
existimatus, itemque secundus
ac tertius: paulatim deinde ii
progressi, etiam probos arri-
puerunt, et ad extremum ne

τῶν ἀρίστων ἀπέχοντο πολιτῶν· ἔτις ὁ πρῶτος ἄρκτον
ἀνελὼν ἢ λύκον, εὐδοκίμησε· καὶ βῆς τις, ἢ σῦς, αἰτία
ἔχε περκειμύων ἱερῶν γευσάμενος, ἐπιτήδειος ἀποθανεῖν·
ἔλαφοι δὲ τὸν τεύθεν ἦδη καὶ λαγωὶ καὶ δόρκες ἐσθιόμενοι,
περδοάτων, καὶ κυνῶν ἐνιαχοῦ καὶ ἵππων, κρέα περὶ-
ξένησαν· πηλασὸν δὲ χῆνα καὶ

— περὶ τερὰν ἐφέστιον οἰκέτιν

τε Σοφοκλῆς, ἔχ' ὡς γαλαῖ καὶ ἄλουργι τροφῆς ἐνεκα
ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡδονῇ καὶ ὥφω ἀφαισῶντες καὶ κα-
τακόπτοντες ὅσον ἐστὶ τῇ φύσει φονικὸν καὶ θηριῶδες, ἐρῶσαν,
καὶ πρὸς οἶκτον ἀχαμπές ἀπειργάσαντο, τῷ δὲ ἡμέρου ὃ
πλείστον ἀπήμβλυσαν. Ὡσαύτως αὖ πάλιν οἱ Πυθαγορι-
κοὶ τὴν πρὸς τὰ θηρία φιλανθρωπίαν μελέτῃ ἐπιήσαντο

E. 7. ἐπιτήδειος ἀποθανεῖν] Legendum, vel, ἐπιτήδειος εἶναι ἀποθανεῖν: vel ἐπι-
τηδείως ἀποθανεῖν: utroque modo, necendum cum superiore αἰτίαν
ἔσχε.

F. 1. οἰκέτιν] Sic Steph. At συνέτην omnes libri et editi ante eum, et scripti ex-
cepto Veneto, unde nil enotatum varietatis.

F. 2. τε Σοφοκλῆς] Sic Steph. addit: a quo non dissentiunt Excerpta codicum
nostrorum B. E. Harl. Venet. Absunt ab Ald. Bas. Xyl. Amiot.
Forte corrigendum, τὸ τῷ Σοφοκλέει—.

ab optimis quidem civibus ab-
stinuerunt injuriam: ita qui
primus interfecit ursum aut
lupum, laudem invenit: de-
inde bos aut sus, quod pro-
posita sibi sacra gustasset, caus-
sam suæ necis præbuit: hinc
jam cervi, lepores, capreæ e-
sui haberi ceperunt, fecerunt-
que ut oves etiam, et canes
adeo alicubi, equique come-
derentur: denique cicurem
anferem, et

Columbam, contubernalem famulam,

ut eam Sophocles appellat,
non alimenti causa et famis
sedandæ sicut feles aut æluri,
sed voluptati obsonantes cum
dilaniarent, quidquid in na-
tura est truculentum et effe-
rum, roboraverunt, et rigi-
dum atque ad misericordiam
non flexile reddiderunt: hu-
manitatem autem maxima e
parte hebetaverunt. Contra
Pythagorei, ut homines ad mi-
serationem et humanitatem
condocefacerent, mansuetudi-

πρὸς τὸ φιλεῖν ἄνθρωπον καὶ φιλοκτῆρμον. Ἡ δὲ συνήθεια
 860 δεινὴ τοῖς χτ' μικρὸν ἐνοικειωμένη πᾶσι πῶρ' ὥρ' ὡρα-
 γαγεῖν τὸν ἄνθρωπον. Ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν λόγοις
 γερονότες, λελήθαμεν, ἔτε τ' χθές ἡμῖν γερονότων, ἔτε
 τ' τάχα δὴ γενησομένων σήμερον ἀπηρτημένοι. Καὶ γὰρ
 ἐχθές, ὡς οἶδα, μετέχριν ἀμωσγέπως πάντα τὰ ζῶα
 διανοίας καὶ λογιμῶν, παρέχοντες ἐκ ἁμουσον ἐδὲ ἄχαρι
 τοῖς θηρευτικοῖς νεανίσκοις πρὸς συνέσεως θηρίων ἐτάλων
 τε καὶ πεζῶν ἁμύλλαν, ἣν σήμερον, ὡς ἔοικε, βραβεύ-
 σοντες ἂν γε δὴ τοῖς περὶ κλήσεσιν οἱ πρὸς Ἀριστότιμον
 870 καὶ Φαίδιμον ἐμμείνωσιν. Ἐκείνων γὰρ ὁ μὲν, τ' γῆς ὡς
 μεταφέρντα τὰ φρονεῖν ζῶα γεννώσης, ἐπεδίδου τοῖς
 ἐταίροις συνήθηρον ἑαυτὴν, ὁ δὲ, τ' θαλάττης.

A. 1. ἐνοικειωμένη] Hæc est vetus lectio Ald. Baf. Xyl. E. P. Vulgo, ἐνοικειου-
 μένοις : a quo non dissentiunt B. Harl. Venet. et exstat apud Por-
 phyr. De Abstin. III, 20. qui hinc ac deinceps Plutarchi locum,
 pauca ad suam ipse orationem mutans, refert a p. 959. F. φονικὸν us-
 que ad p. 963. F.

A. 4. ἀπηρτημένοι] ἀπηρτημένοις legendum cum Reiskio.

A. 5. ἐχθές] Vel addendum ἀποφαινόμενοι, aut simile : vel legendum τοῖς ἐχθές,
 scilicet λόγοις.

A. 9. Ἀριστότιμον] Sic Ald. Baf. Xyl. E. Harl. P. Vulgo, Ἀριστόδημον.

nem erga bestias meditandam
 præceperunt. Magnam enim
 vim consuetudo habet, infi-
 nuans se per leves affectiones
 et paulatim, hominem longe
 producendi. Verum nescio
 quo modo in sermones impru-
 denter inciderimus ejusmodi
 qui nihil differant ab iis quos
 et heri habuimus, et hodie
 mox habebimus. Cum enim
 heri dixissemus, ut nosti, om-
 nia quodammodo rationis par-
 ticipia esse animalia ; venandi

studiosis juvenibus non inciti
 neque invenusti certaminis
 materiam præbuimus de calli-
 ditate marinorum et terrestri-
 um animalium : quod hodie,
 puto, nobis erit dijudicandum,
 si quidem pactis stare volent
 Aristotimus et Phædimus :
 quorum alter terram soler-
 tiora proferre animalia se de-
 monstraturum fociis promisit,
 alter eam laudem se mari ad-
 ferturum.

ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Ἐμμένουσιν, ὦ Αυτόβουλε, καὶ ὅσον οὐ πᾶσι
 πάρεσι· στυγασομένους γὰρ αὐτὰς ἔωθεν ἑώρων. Ἀλλὰ,
 εἰ βέλει, περὶ τοῦ ἀγῶνος ὅσα τοῖς ἐχθροῖς λόγοις προσ-
 ἤκοντα, λεχθῆναι χαρὸν ἔκ ἔχει, ἢ σὺ οἶνω καὶ πρὸς
 πότον οὐ μὲν ἀποδῆς ἐλέχθῃ, περὶ αὐτὰς ἀναλάβω-
 μιν. Ἐδόκει γὰρ πᾶσι πραγματικῶς οἷον ἀντιχεῖν ἐκ τῆς
 Στοᾶς, “ὡς τῷ θνητῷ τὸ ἀθάνατον ἀντίκειναι, καὶ τῷ
 “φθαρτῷ τὸ ἀφθαρτον, καὶ σώματι γε τὸ ἀσώματον,
 “ὅπως ὑπάρχοντι τῷ λογικῷ χρῆσθαι τὸ ἄλογον ἀν-
 “τικεῖσθαι καὶ ἀνθυπάρχειν, καὶ μὴ μόνῳ ἐν τοσαῖσδε
 “συζυγίαις, ἀτελεῖ τιτύδε λείπεσθαι καὶ πεπηρωμένῃν.”

γ. ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Τίς δέ, ὦ φίλε Σώκλαρε, τοῦτο
 ἠξίωσεν, ὄντος ἐν τοῖς πρᾶγμασι τοῦ λογικοῦ μὴ εἶναι
 τὸ ἄλογον; πολὺ γὰρ ὅτι καὶ ἀφρονον ἐν πᾶσι τοῖς
 ψυχῆς ἀμοιβεῦσι, καὶ ἐδ’ ἐπὶ ἑτέροις δεόμεθα περὶ τὸ

B. 6. προσήκοντα, λεχθῆναι] Ita distinxī et omīssa in Latinis supplevi. Vulgo,
 προσήκοντα λεχθῆναι.

C. 8. ἐδ’ ἐτι] Porphy. ἐδέν. Jun. οὐδέν τι.

SOCLARUS. Illi vero per-
 sistunt, O Autobule, in eo
 quod in se receperunt, ac sta-
 tim aderunt; prima enim lu-
 ce vidi eos se parare. Sed si
 placet, ante illud certamen, ea
 quæ heri, licet conjuncta cum
 disputationis argumento, ta-
 men vel tempestive dici non
 potuerunt, vel inter pocula
 minus serio tractata sunt, jam
 inter nos repetamus. Vide-
 batur enim quidpiam e Stoa
 quasi resonare et occlamari
 efficaciter, *Mortali ut oppo-*

capaci interitus expertis, corpori
incorporeum; ita, cum sit ra-
tione præditum aliquid, debere
etiam opponi brutum aliquid;
ne de tot seriebus contrariorum
inter se comparatorum hæc sola
imperfecta maneat atque mu-
tila.

III. AUTOBULUS. Quis
 vero, mi Soclare, hoc postu-
 lavit, ut cum sit ratione præ-
 ditum in rebus, negetur esse
 aliquid ratione carens? bruta-
 rum enim rerum abunde est
 in omnibus animæ expertibus,
 neque alia indigemus re, quam

λογικὸν ἀντιθέσεως, ἀλλὰ πᾶν εὐθύς τὸ ἄψυχον ὡς ἄλο-
 γον καὶ ἀνόητον ἀντίκειναι τῷ μὲν ψυχῆς λόγον ἔχοντι καὶ
 ἀφάνοιαν. Εἰ δὲ τις ἀξιοῖ μὴ κολούδον εἶναι τὴν φύσιν, ἀλ-
 λὰ τὴν ἔμφυχον φύσιν ἔχειν, τὸ μὲν, λογικόν, ὃ δὲ, ἄλο-
 γον· ἕτερος ἀξιώσει τιτὴν ἔμφυχον φύσιν ἔχειν, τὸ μὲν,
 φανταστικόν, ὃ δὲ, ἀφαντασίωτον, καὶ τὸ μὲν, αἰσθητικόν, ὃ
 δὲ, ἀνάσθητον· ἵνα δὴ τὰς ἀντιζύγους ταύτας καὶ ἀντιθέτους
 ἔξεις καὶ τερήσεις περὶ ταυτὸν ἢ φύσις ἔχει γένος οἷον ἰσορ-
 ρόπείας. Εἰ δὲ ἄτοπος ὁ ζητῶν ὅτι ἔμφυχος ὃ μὲν, αἰσ-
 θητικόν, ὃ δὲ, ἀνάσθητον εἶναι, καὶ τὸ μὲν, φαντασιόμηνον, ὃ
 δὲ, ἀφαντασίωτον, ὅτι πᾶν τὸ ἔμφυχον αἰσθητικόν εὐθύς
 εἶναι καὶ φανταστικόν πέφυκεν· ὅθεν ἔτι καὶ ὁπρὶν αἰσθητικὸν ὃ
 μὲν λογικόν εἶναι ὅτι ἔμφυχος, τὸ δὲ ἄλογον, πρὸς ἀνθρώπου
 διαλεξιμὸς μὴδὲ ἐν οἰομένῃ αἰσθήσει μετέχειν, ὃ μὴ
 καὶ συνέσεως, μὴδὲ εἶναι ζῶον ὃ μὴ δόξα τις καὶ λογισμός,

D. 9. οὐδ' ἔτι] Legendum οὐδ' οὗτος ut monitum a Mez. et Reisk.

D. 10. ἄλογον, πρὸς] Inter has duas voces E. habet lacunam octo fere litterarum.

At ceteri omnes libri et Porphy. cum vulgata consentiunt.

opponamus ratione præditæ; cum omne, quod anima caret ac mente, adversum ei collocare liceat quod cum anima rationem est nactum. Quod si quis postulet, ne Natura sit manca, debere animatorum alia rationem habere, alia esse bruta; invenietur qui eodem jure flagitet, animalium alia debere esse vi imaginandi prædita, alia ea carere; alia sensum habere, alia non habere: scilicet ut oppositas habitibus

istis privationes æqualibus veluti momentis natura habeat. Quod si hæc postulare absurdum est, cum quodvis animal simul et sentiendi et imaginandi vim nanciscatur; ne hoc quidem recte postulabitur, esse animalium alia ratione prædita, alia bruta: idque ab iis hominibus qui nihil sentire putent, quod non etiam intelligat: neque animal censeant, cui non ut sensus et appetentia, ita etiam opinandi et ra-

ὥσπερ αἰσθησις καὶ ὁρμὴ καὶ φύσιν παρέσιν. Ἡ γὰρ φύσις ἦν ἐνεκά τῃ καὶ πρὸς τι πάντα ποιεῖν, ὁρθῶς λέγουσιν, ἐκ ὅτι φιλοῦ τὴν πάσχοντι αἰσθάνεσθαι ὅς ζῶον αἰσθητικὸν ἐποίησεν· ἀλλ' ὄντων μὲν οἰκείων πρὸς αὐτὸ πολλῶν, ὄντων δὲ ἄλλοτριῶν, ἐδὲ ἀχαρὲς ἦν διεκτείναν, μὴ μαθόντι τὰ μὲν φυλάττειν, τοῖς δὲ συμφέροντα. Τίτω μὲν ἔν γινώσκιν ἀμφοῖν ὁμοίως ἢ αἰσθησις ἐκάτω παρέχει· τὰς δὲ ἐπομύνας τῇ αἰσθήσει, τῇ μὲν ὠφελίμων λήψεις καὶ διώξεις, διακρίσεις δὲ καὶ φυχὰς τῇ ὀλεθρίων καὶ λυπηρῶν, ὅδε μὲν μηχανὴν παρῆναι τοῖς μὴ λογίζεσθαι τι καὶ κρίνειν καὶ μνημονεύειν καὶ πρὸς τι πεφυκόσιν· ἀλλὰ ὧν ἂν ἀφελῆς παντάπασι πρὸς δόκιαν, μνήμην, πρὸς τι, πρὸς σκευὴν, τὸ ἐλπίζειν, τὸ δεδοικέναι, ὅς ἐπιθυμεῖν, τὸ ἀσχάλλειν, οὔτε ὁμμάτων ὄφελος ἐδὲν αὐτοῖς παρόντων, ἔτι

E. 3. ἐνεκά τῃ] Ita scribendum fuit et habent exempla Porphyri. Vulgo, ἐνεκά τοῦ.

E. 4. πάσχοντι] Aliud requiritur: vel cum Porphyri. πάσχειν καί: vel cum Mez. πάσχειν τι καί: vel cum Reisk. πάσχον τι.

F. 4. παρῆναι] Addidi ex Porphyri.

F. 5. ὧν ἂν ἀφελῆς] ἂν additum ex B. et Porphyri.

tiocinandi vis infit. Etenim Natura, quam isti finis certi gratia omnia facere probe dicunt, non eo animal sentiens creavit, ut duntaxat afficeretur sentiendo. Sed, cum multa sint naturæ ejus convenientia, multa adversa; non poterat vel momentum temporis incolumitatem suam tueri, nisi quædam fugere, alia consecrari nosset. Utrorumque porro cognitionem sensus unicuique animalium perinde præ-

bet: quæ vero sequuntur sensum appetitiones et apprehensiones utilium, perniciosorumque et molestorum averfationes, nullo pacto cadere in ea queunt, quæ ratiocinari, judicare, meminisse, et animadvertere non possunt. Imo quibus expectationem, memoriam, propositum, apparitionem, spem, metum, cupiditatem, moleste ferre, ademeris: iis nullo usui erunt oculi, aures, omnes sensus, om-

ὧτων ἀσθήσεως τε πάσης καὶ φαντασίας, ὃ χρώμινον
ἐκ ἐχέσης, ἀπηλλάχθαι βέλπον ἢ πονεῖν καὶ λυπεῖσθαι καὶ
961 ἀλγεῖν, ὃ ἀφ' αὐτῶν ταῦτα μὴ παρὲντος. Καίτοι
Στράτωνός γε τῷ φυσικῷ λόγῳ ὅτιν, ἀποδεικνύων ὡς
οὐδ' αἰσθάνεσθαι τοπαρέωσαν ἀνευ τῷ νοεῖν ὑπάρχει·
καὶ γὰρ γράμματα πολλάκις ὅτι πορβομύνης τῇ ὄφει,
καὶ λόγοι περὶ πόντους τῇ ἀκοῇ ἀφ' αὐτῶν ἡμᾶς καὶ
ἀφ' αὐτῶν περὶ ἑτέροις τὸν νῦν ἔχοντας· εἴτα αὖτις
ἐπανήλθε καὶ μεταθεῖ καὶ μεταδιώκει τῷ περὶ μετῶν
ἔχαστον ἀναλεγόμενος. Ἡ, καὶ λέλεκται,

Νοῦς ὁρᾷ, καὶ νοῦς ἀκούει, τὰ δὲ ἄλλα κωφὰ καὶ τυφλά·

ὡς τῷ περὶ τὰ ὄμματα καὶ ὦτα πάσης, ἀν μὴ παρῇ ὃ
962 φρονεῖν, ἀσθήσιν οὐ ποιεῖντος. Διὸ καὶ Κλεομένης ὁ βα-
σιλεὺς πρὸς τὸν εὐδοκίμουτοντος ἀκροάματος, ἐρωτη-
θεὶς εἰ οἱ φαίνετο ἀπουδαῖον, ἐκέλευσεν, “ ἐκείνης σκο-

A. 4. ἐπιπορευόμενος] Sic et Porphy. et omnes nostri libri Ald. Baf. Xyl. B.

E. Harl. Venet. At Steph. nescio quare et unde, ἐπιπορευόμενα.

A. 9. τὰ δὲ ἄλλα] Mez. τ' ἄλλα, recte: ut exstat ap. Theodoret. De Cur. Gr.

Aff. I. p. 478. D. T. IV. Opp. et monitum ab aliis.

nis imaginatio, cum non ha-
beant qui utantur iis: præ-
statque iis carere, quam dolo-
ribus et molestia affici, cum
non sit declinandi instrumen-
tum. Stratonis etiam Physici
exstat oratio, qua *sine intelli-*
gentia sentiri omnino nihil posse
demonstrat: nam sæpenumero
dum scripturam aliquam oculo
percurramus, sermones ad-
eo nobis ad aures accidunt,
ita ut non animadvertantur,
sed fallant et effugiant, animo

nostro in aliud intento: de-
inde redit animus ac repetit et
insequitur, quæ ante erant
prætermissa: unde etiam dic-
tum est,

Mens videt, mens audit, reliqua omnia
cæca et surda:

scilicet quia affectio aurium,
aut oculorum, sensum nullum
adfert, intelligentia absente.
Itaque Cleomenes rex cum in
convivio laudaretur quoddam
carmen, interrogatus an sibi
videretur esse præclarum, *Vos,*

“ πείν, αὐτὸν γὰρ ἐν Πελοποννήσῳ τὸ νοῦν ἔχειν.” Ὅθεν ἀνάγκη πᾶσιν οἷς ὁ αἰσθάνεσθαι, καὶ ὁ νοεῖν ὑπάρχειν, εἰ καὶ νοεῖν αἰσθάνεσθαι περὶ καμνῶν. Ἐγὼ δὲ μὴ δεῖξαι ἢ νῦν τὴν αἰσθησιν περὶ ὁ αὐτῆς ἔργον, ἀλλ’ ὅταν γε καὶ ζῶν περὶ τὸ οἰκεῖον καὶ τὸ ἄλλοτερον ἢ αἰσθησις ἐνεργασαμένη ἀφαιροῦν ἀπέλθῃ, τί τὸ μνημονεύον ὅστις ἦδῃ, καὶ δεδιὸς τὰ λυποῦντα, καὶ φοβοῦν τὰ ὠφέλιμα, καὶ μὴ παρόντων, ὅπως παρέσται μηχανώμενον ἐν αὐτοῖς, καὶ κατὰσκευαζόμενον ὁρμητήρια καὶ καταφυγὰς, καὶ θήρατρα πάλιν αὖ τοῖς ἀλωσομένοις, καὶ ἀποδράσεις τῶν ὅππῃ γεμνῶν; Καίτοιγε κακῆνοι λέγοντες ἀποκναίσουσιν, ἐν ταῖς εἰσαγωγαῖς ἐκείνῃ τὴν πρὸς ὅστις ὁρίζομενοι σημείωσιν ὅππῃ τελειώσεως, τὴν δ’ ὅππῃ βολὴν ὁρμὴν περὶ ὁρμῆς, παρασκευάζει δὲ πρὸς τὴν πρὸς πρὸς τὴν πρὸς, μνήμην δὲ κα-

C. 3. Καίτοιγε] Sic Leonie. Schott. Anon. T. V. B. Vulgo, καὶ ταυτί γε. Porphyr. ἢ ταυτί γε.

C. 5. ἐπιτελειώσεως] Sic B. E. Porphyr. Vulgo, ἐπὶ τελειώσεως.

aiebat, *videritis isthuc, mihi animus erat in Peloponneso*. Proinde si natura ita est comparatum, ut intelligendo sentiamus; necesse est, omnia quæ sentiunt, intelligere. Atque etiam, ut demus hoc, sensum ad suum munus perficiendum intelligentia opus non habere; ubi præterierit sentiendi actio posteaquam animal ita movit, ut ejus aliquid intersit inter res vel congruentes cum natura ipsius vel ab ea alienas; quid porro est quod memoria id retineat,

quod metuat ei a nocituris, desideret profutura, confecteturque ea, siquidem absint, iisque paret receptacula, suffugia, tum eorum quæ capi possint indagines moliatur, et declinationes insidiantium? Atqui in Introductionibus quas vocant suis illi ad fatietatem usque inculant subinde, *propositum* esse indicationem perfectionis, definientes: *aggressionem*, impetum ante impetum; *apparatum*, actionem quæ actioni antecedit: *memoriam*, comprehensionem

τάληψιν ἀξιώματος παρεληλυθός οὗ τὸ παρὲν ἐξ αἰσθήσεως χατελήφθη· τέτων γὰρ ἔδεν ὅ, τι μὴ λογικόν ὅτι, καὶ πάντα τοῖς ζώοις ὑπάρχει πασιν ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὰ πρὸς τὰς νοήσεις, αἷς ἐναποκειμένας μὲν ἐννοίας καλεῖσιν, κινεμένας δὲ ἀφαινοήσεις. Τὰ δὲ πάντα σύμπαντα κοινῶς κρίσεις φαύλας καὶ δόξας ὁμολογοῦντες (τῇ εἰ), θαυμάζον ὅτι δὴ παρρωῶσιν ἐν τοῖς θηρίοις ἔργα καὶ κινήματα, πολλὰ μὲν θυμῶν, πολλὰ δὲ φόβων, καὶ ναὶ μὰ Δία φθόνων καὶ ζηλοτυπιῶν· αὐτοὶ δὲ καὶ κύνας ἀμαρτάνοντες καὶ ἵππους κολάζουσιν, οὐ ἀφαινοῦντες, ἀλλ' ὅτι σωφρονομῶν, λύπῃ δὲ ἀλγηδόνος ἐμποιοῦντες αὐτοῖς, ἣν μετάνοιαν ὀνομάζομεν. Ἡδονῆς δὲ τῶν μὲν δι' ὧτων ὄνομα κήλησις ὅτι, τῶν δὲ δι' ὀμμάτων ρητεία· ἐχρῶνται δὲ ἑκάτεροις ὅτι τὰ θηρία· κηλεῖνται μὲν ἑλάφοι καὶ ἵπποι σύριγξι καὶ αὐλοῖς, καὶ τὰς παγέρας ἐκ τῆς

D. 6. φθόνων καὶ ζηλοτυπιῶν] Sic Porphy. Vulgo, φθόνον καὶ ζηλοτυπίαν. Harl. φθόνων καὶ ζηλοτυπίας. B. φθόνος καὶ ζηλοτυπίας: quibus vestigia servantur receptæ a nobis lectionis.

D. 9. τῶν μὲν—τῶν δὲ] Recepti ab Harl. Vulgo, τὸ μὲν—τὸ δέ.

præteriti alicujus pronunciati, quod præsens sensu fuerit conceptum. Hæc vero omnia cum intelligentia sunt conjuncta, omniaque omnibus conveniunt animalibus: sicut nimirum etiam notiones, quas, intus repositæ dum sunt, *notitias*, ubi in motu sunt, *intelligentias* vocant. Jam cum fateantur animi perturbationes omnino omnes esse falsas opinioniones et prava judicia; mirari subit, ab iis præteriri animalium acta et motus, iræ,

metus, invidiæ, adeoque odia etiam atque obrectationes: quid, quod canes ipsi equosque peccantes plectunt? non quidem frustra, sed castigandi gratia, dolore iis ægritudinem inferentes, quam *pænitentiam* vocant. Porro voluptas quæ auribus percipitur, delectatio est seu pellacia: quæ oculis, præstigiæ: utroque interim genere adversum animalia utuntur. Illiciuntur enim ac deliniuntur cervi et equi fistulis atque tibiis: et paguros

χρησμάτων ἀνακαλῶνται βιαζόμενοι ταῖς φώτιγξι, καὶ ἡ
 θρίασαν ἀδόντων καὶ κροτούπων ἀναδύεσθαι καὶ περιέ-
 ναι λέρουσιν· ὁ δὲ ὥτος αὖ πάλιν ἀλίσκεται γρητβό-
 μμος, ὀρχυμύων ἐν ὅφει μεθ' ἡδονῆς ἅμα ῥυθμῷ γλι-
 χόμενος τὰς ὥμης εὖ διαφέρειν. Οἱ δὲ πρὶν τῶν ἀβελ-
 τέρως λέγοντες, μήτε ἡδεῖσθαι, μήτε θυμῶσθαι, μήτε φο-
 βεῖσθαι, μήτε παρσκευάζεσθαι ἢ ἀπδόνα, μήτε μνημο-
 νεύειν ἢ μέλιτταν, καὶ ὡσανεὶ θυμῶσθαι ἢ λέοντα, καὶ ὡσανεὶ
 φοβεῖσθαι ἢ ἔλαφον, οὐκ οἶδα τί χρήσονται τοῖς λέ-
 ρουσι μηδὲ βλέπειν μηδὲ ἀκέειν, ἀλλ' ὡσανεὶ βλέπειν
 αὐτὰ, καὶ ὡσανεὶ ἀκέειν· μηδὲ φωνεῖν, ἀλλ' ὡσανεὶ φω-
 νεῖν· μηδὲ ὅλως ζῆν, ἀλλ' ὡσανεὶ ζῆν· ταῦτα γὰρ οὐ
 μᾶλλον ἐκείνων ὅτι λεγόμενα πρὸς τιμὴν ἐνάργειαν, ὡς
 ἐγὼ πείθομαι.

E. 9. παρασκευάζεσθαι—θυμοῦσθαι] Locus ad sensum, ut videtur, integer, sed insigni vexatus varietate lectionis. Porphy. — παρασκευάζεσθαι μήτε μνημονεύειν, ἀλλ' ὡσανεὶ μνημονεύειν τὴν μέλιτταν καὶ ὡσανεὶ παρασκευάζεσθαι τὴν χελιδόνα, καὶ ὡσανεὶ θυμῶσθαι. Harl. παρασκευάζεσθαι, μήτε μνημονεύειν ἀλλ' ὡσανεὶ μνημονεύειν τὴν μέλιτταν, καὶ ὡσανεὶ παρασκευάζεσθαι τὴν χελιδόνα, καὶ ὡσανεὶ θυμοῦσθαι. B. παρασκευάζεσθαι, μήτε μνημονεύειν τὴν μέλιτταν, καὶ ὡσανεὶ παρασκευάζεσθαι τὴν χελιδόνα, καὶ ὡσανεὶ θυμῶσθαι—: et sic item habent, nisi quod τὴν ἀπδόνα etiam servant, Venet. Pol. Jannot.

vi e saxorum cavernis eliciunt
 lotinæ fistulæ cantu: ac thrif-
 sam (sive hæc alofa est) can-
 tando plaudendoque protrahi
 aiunt. Rursum præstigiis o-
 tus capitur, videns saltantes
 coram homines in numerum,
 et ipse gestiens suas scapulas
 belle jactare. Ceterum qui e-
 tiam stolidius his de rebus lo-
 quentes, neque delectari ne-
 que irasci, neque metuere ani-
 malia aiunt: neque parare se

lusciniæ, neque recordari a-
 pem, sed *veluti irasci* leonem,
 et *veluti metuere sibi* cervum:
 nescio quid responsuri sint iis,
 qui animalia etiam non videre,
 non audire, non vocem emit-
 tere, sed veluti videre, veluti
 audire, veluti vocem edere, de-
 nique omnino non vivere,
 sed duntaxat veluti vivere di-
 cerent: nam, ut ego sentio,
 hæc non magis evidentia
 quam ista repugnant.

Δ'. ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Καὶ μέ τοίνυν, ὦ Αὐτόβουλε, ταῦτα
γε πῆτι πειθόμενον· ὅταν δὲ τοῖς ἀνθρωπίνους ἦτεσι καὶ
962 βίοις καὶ πρᾶξι, καὶ διαίταις τὰ τῶν ζώων παρατιθεῖς,
ἄλλω τε πολλῷ ἐνὸρῳ φλαυρότητα, καὶ τῆς ἀρετῆς,
πρὸς τὸ ὅ λόγος γένηται, μηδὲνα ἐμφαινόμενον τοχασμὸν
αὐτῶν μηδὲ περικοπὴν μηδὲ ὀρεξιν, ἂν πορῶ πως ἡ φύ-
σις ἔδωκε τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς, ὅτι τὸ τέλος ἐξικέσθαι
μὴ δυναμένοις.

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Ἀλλὰ τί το μὴ ὁδὲ αὐτοῖς ἐκεί-
νοισι, ὦ Σώκλαρε, τοῖς ἀνδράσιν ἀποπον εἶναι δοκεῖ· τὴν
γούν πρὸς τὰ ἔκτρονα φιλοτοργίαν, ἀρχὴν μὲ ἡμῶν κοινω-
νίας καὶ δικαιοσύνης πηρέμενοι, πολλὴν δὲ τοῖς ζώοις καὶ
ἰσχυρὰν ὀρῶντες παρῴσαν, οὐ φασιν αὐτοῖς ὁδὲ ἀξιοῦσι
B μετεῖναι δικαιοσύνης· ἡμῶν δὲ τῶν γεννητικῶν μορίων
ὁδὲν εἰδῆ, καὶ γὰρ ἀγνοῖα καὶ μήτερας καὶ τὸ χρῆσθαι μετ'

F. 8. ὅταν δὲ—αὐτῶν] Hæc correctæ exhibemus partim ex Porphyrio, partim
e codicibus scriptis: ὅταν est ex Porph. παρατιθεῖς ex eodem et Harl.
ἐνὸρῳ ex Porph. ἐμφαινόμενον ex B. Vulgo, τὸ δὲ τοῖς ἀνθρωπίνους ἡ. κ.
β. κ. π. κ. δ. τ. ζ. παρατιθέναι, ἄλλην τε πολλὴν ἐν ὅλῳ φλαυρότητα,
κ. τ. α. π. ἢν ὁ λ. γ. μηδὲνα ἐμφαινόμενων τοχασμὸν αὐτῶν—.

IV. SOCLARUS. Me itaque, Autobule, hæc ita sentientem pone. At quando humanis moribus, vitis, studiis, vivendi rationibus bruta comparans, cum aliam multam in brutis negligentiam ac temeritatem animadverto, tum nullam significationem appetitiæ ac progressionis ad virtutem ad quam adipiscendam ipsa ratio spectat: hæc igitur animadvertens, dubito an natura illis dederit principium, id est rationem, quum ad fi-

nem, id est virtutem, pervenire nequeant.

AUTOBULUS. Enimvero, mi Soclare, hoc illi pro absurdo non habent. Nam cum id statuunt, dilectionem prolis nostræ, principium societatis humanæ et justitiæ esse: reliquis animalibus, in quibus esse vehementem eam affectionem vident, nihilominus pernegant justitiæ quicquam inesse: et multis nulla ad procreationem facientia desunt membra, cum genitalia ute-

ἡδονῆς τέτοις ἔχουσαι, πρὸς τὸ τέλος οὐκ ἐξικνοῦνται
 τῆς γενέσεως. Σκόπει δὲ ἄλλως μὴ καταγέλαστον ὅτι
 τὰς Σωκράτεις καὶ τὰς Πλάτωνα, ὅθεν ἐλαφρότερα
 κακία τῷ τυχόντος ἀνδραπόδου σιυεῖναι φάσκοντας,
 ἄλλ' ὁμοίως ἄφρονες εἶναι καὶ ἀκολάτους καὶ ἀδίκους,
 εἴτα τῶν θηρίων ἀπιᾶσθαι τὸ μὴ καθαρὸν μηδὲ ἀπικρι-
 βωμύρον πρὸς ἀρετὴν, ὥσπερ ἐχὶ φαυλότητα λόγου καὶ
 ἀσθένειαν, καὶ ταύτῃ κακίαν ὁμολογεῖν(αι εἰ) λογικὴν,
 ἥς πᾶν θηρίον ἀναπέπλησαι· καὶ γὰρ δειλίαν πολλοῖς καὶ
 ἀκολασίαν, ἀδικίαν τε καὶ κακοήθειαν ὁρῶμεν ὑπάρχουσιν.
 Ὁ δὲ ἀξιῶν τὸ μὴ πεφυκὸς ὀρθότητα λόγου δέχεσθαι,
 μηδὲ λόγον δέχεσθαι φύσει, περὶ τὸν μὲν ὅθεν ἀφ' ἑαυτοῦ
 τὸ μήτε πίθηκον αἰχρὸς φύσει μετέχειν, μήτε χελώνην
 βραδυτῆτος, ἀξιοῦντος, ὅτι μηδὲ κάλλος ὀπίδεσθαι μη-

B. 5. Σωκράτεις] Ald. Basf. Steph. et duæ priores Græco-Lat. Σωκράτες. Ce-
 teri libri, recte, ut edidimus.

B. 6. φάσκοντας] Non quidem, ut vitiosum, repudiandum: sed minus proban-
 dum quam φάσκειν.

C. 2. ὑπάρχουσιν] Mez. ἐνυπάρχουσιν.

rosque habeant, et in coïtu vo-
 luptatem etiam perferant: neque tamen illi genus suum
 propagant. Sed et hoc confi-
 deres velim, an non ridiculi
 sint, qui Socratem et Plato-
 nem non in minore esse vitio
 pronunciantes quam quodvis
 mancipium ac tantundem stul-
 tos, intemperantes, injustos:
 porro animalium culpant na-
 turam ut non satis puram, ne-
 que absolute ad virtutes ela-
 boratam; quasi vero pravitas
 et imbecillitas rationis ab ipsis

illis non ponatur inter vitia
 rationis, quibus plena sunt
 omnia animalia, quorum ti-
 miditas, intemperantia, injus-
 titia, et malitia in sensus nos-
 tros plerumque incurrunt. Qui
 vero statuit, id, quod Natura
 non sit capax rectæ rationis,
 ne rationis quidem esse capax
 Natura; is primum perinde
 facit, ac si simiæ turpitudi-
 nem, testudini tarditatem ne-
 get a natura ingentem, quia
 pulchritudinis illa, hæc celeri-
 tatis non est capax. Deinde

δὲ τάχως ὅτιν' ἔπειτα πλὴν διαφορὰν ἐμποδῶν οὕσαν οὐ
 σπουδᾷ λόγος μὲν γὰρ ἐγγίνετο φύσει, σπουδαῖος δὲ λό-
 γος καὶ τέλειος, ἥξ' ὀπτιμελείας καὶ διδασκαλίας ἀφ' ἧς τῷ
 λογικῷ πᾶσι τοῖς ἐμφύχοις μέτεστιν· ἦν δὲ ζητῶσιν ὀρ-
 θότητα καὶ σοφίαν, ὅδε δὲ ἄνθρωπον εἰπεῖν κεκτημένον
 ἔχουσιν. Ὡς περ δὲ ὅψεως ὅτι πρὸς ὅψιν ἀφ' ἧς διαφορὰ, καὶ
 πῆσεως πρὸς πῆσιν, (οὐ γὰρ ὁμοίως ἱέρακες βλέπουσι καὶ
 τέτιγες, ὅδε αἰετοὶ πέτανται καὶ πέρδικες) ὅπως ὅδε παντὶ
 λογικῷ μέτεστιν ὡσαύτως τῆς εὐρυμῆνης τὸ ἄκρον εὐτρο-
 φίας καὶ ὀξύτητος· ἐπεὶ δείγματα γὰρ πολλὰ κοινωνίας καὶ
 ἀνδρείας καὶ ἑὶ πανέργου παρὰ τὰς πορισμὰς καὶ τὰς οἰκονο-
 μίας, ὡς περ αὖ καὶ τῶν ἐναντίων, ἀδικίας, δειλίας, ἀβελ-
 τηρίας ἐνεσιν αὐτοῖς. Καὶ μαρτυρεῖ τὸ νυνὶ πεποιηκὸς ἐν
 τοῖς νεανίσκοις τὴν ἀμίλλαν· ὡς γὰρ ὅστις πρὸς ἀφ' ἧς διαφορᾶς,
 οἱ μὲν τὰ χερσαῖά φασιν, οἱ δὲ τὰ θαλάσσια, μᾶλλον

D. 2. Ὡς περ δὲ ὅψεως] δὲ addidimus ex Pol. Jannot. minoris est auctoritatis,
 quamvis ipsum probum ad orationis bonitatem et lectionis verifimi-
 litudinem, ὡς γὰρ Mez.

discrimen in promptu situm
 non animadvertit: nam ratio
 Natura inest: perfecta ratio
 et virtute prædita, industriæ
 ac disciplinæ debetur. Quo
 fit, ut quodvis animal rationis
 sit particeps: quam autem isti
 requirunt ejus rectitudinem
 ac sapientiam, nullus est ho-
 mo, in quo eam esse queant
 dicere. Verum ut visus visui,
 volatus volatui præstat: (non
 enim accipiter et cicada æque
 vident, neque ita aquilæ vo-
 lant ut perdices) ita etiam non

omne rationis particeps per-
 inde summam calliditatem at-
 que celeritatem intelligendi
 nanciscitur. Alioqui docu-
 menta in animalibus exstant
 multa societatis, fortitudinis,
 et in parandis rebus necessa-
 riis ac tutanda familia versu-
 tiæ: sicut et contra injustitiæ,
 timiditatis, fatuitatis. Atque
 hoc testatur causa, quæ nos-
 tris adolescentibus sui certa-
 minis exstitit: quod, ut ex-
 stante discrimine aliquo, alter
 terrena, alter aquatilia ani-

παρῆχθαι φύσιν πρὸς ἀρετήν· ὃ δὲ καὶ δῆλόν ἐστι, παρὰ
 βαλλομένων πελαργῶν ἵππων ποταμίων· οἱ μὲν γὰρ τρέ-
 φουσι τὰς πατέρας, οἱ δὲ ἀποκτενύουσιν, ἵνα τὰς μητέ-
 ρας ὀχεύωσι καὶ περὶ τῶν περδίκων· οἱ μὲν γὰρ ἀφα-
 νίζουσι τὰ ὠὰ καὶ διαφθείρουσι τὰς θηλείας, ὅταν ἐπώα-
 ζουσιν, οὐ παρδεχομένης τὴν ὀχείαν, οἱ δὲ καὶ διαδέχον-
 ται ἐπιμέλειαν, ἐν μέρει θάλλοντες τὰ ὠὰ, καὶ φωμίζουσι
 πρῶτον τὰ νεοτρία, καὶ τὴν θήλειαν, ἐὰν πλείονα χρο-
 νον ἀποπλανηθῇ, κόπιων ὁ ἄρρην εἰσελαύνει πρὸς τὰ
 ὠὰ καὶ τὰς νεοτρίδας. Ὅνοις δὲ καὶ πρὸς ἀντίπα-
 τρος ἐγκαλῶν ὀλιγοῖαν καθαριότητος, ἐκ οἷδα πῶς
 παρῆλθε τὰς λύγας καὶ τὰς χελιδόνας, ὧν αἱ μὲν
 ἐκτοπίζουσι παντάπασιν κρύπτουσαι καὶ ἀφανίζουσαι τὸ
 λυγγύριον, αἱ δὲ χελιδόνες ἔξω φερομένης διδάσκουσι
 τὰς νεοτρίδας ἀφίεναι τὸ φεῖτίδιμα. Καίτοι ἀλλὰ τί
 δένδρον δένδρον οὐ λέγεται ἀμαρτέτερον, ὥς κύνες πρὸς
 βατον; ὅσοι λαχάνη λαχάνον ἀνανδρότερον, ὥς ἔλαφον

malia contenderet a Natura
 plus ad virtutem adjumenti
 accepisse. Quod fane liquet,
 si cum ciconiis compares flu-
 viales equos; illæ enim patres
 suos alunt, hi, ut cum matri-
 bus coire possint, eos necant:
 item columbas cum perdici-
 bus; nam alterius generis ma-
 res ova perdunt, foemellasque
 corrumpunt, non admittentes
 marem dum incubant, alteri
 partem curæ in se recipiunt
 fovendis ovis, primique pullos
 cibant, et foemellam, si diu-

tius evagetur, mas rostro tun-
 dens ad ova et pullos compel-
 lit. Antipater vero ovibus et
 asinis neglectionem munditiæ
 exprobrans, nescio cur lynces
 præterierit et hirundines; nam
 lynces lyncurium suum plane
 e medio remonent occultant-
 que, hirundines pullos suos
 docent foras averfos excer-
 nere. Et vero quid caussæ est,
 cur arborem arbore non dica-
 mus minus docilem, ut ovem
 cane? aut olus olere timidius,
 ut cervum leone? nimirum,

963 λέοντος; ἢ καθάπερ ἐν τοῖς ἀκινήτοις ἕτερον ἕτερον βρα-
 δύτερον οὐκ ἔστιν, οὐδὲ μικροφωνότερον ἐν τοῖς ἀναύδοις,
 ἕτως οὐδὲ δειλότερον, οὐδὲ νωθρότερον, οὐδὲ ἀκρατέτε-
 ρον, οἷς μὴ φύσιν πᾶσιν ἢ τῷ φρονεῖν δυνάμεις, ἄλλοις
 δὲ ἄλλως καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον παρῶσα, τὰς ὁρωμέ-
 νας διαφορὰς πεποιήκεν.

Ε΄. ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Ἀλλὰ θαυμαστὸν ὅσον ἄνθρωπος εὐ-
 μαθεία καὶ ἀγχινοία καὶ τοῖς πρὸς δικαιοσύνην καὶ κοινω-
 νίαν ἀφάφει τῷ ζῶον.

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Καὶ γὰρ ἐκείνων, ὡς ἐταῖρε, πολλὰ τῷτο
 μὲν μεγέθει καὶ ποδωκείᾳ, τῷτο δὲ ὄψεως ῥώμῃ καὶ ἀκοῇς ἀ-
 κριβείᾳ πάντας ἀνθρώπους ἀπολέλοιπεν· ἀλλ' ἐπὶ διὰ τῷτο
 Β τυφλὸς, ἐδὲ ἀδύνατος, ἐδὲ ἄωλος ὁ ἄνθρωπος ὅστις· ἀλλὰ καὶ

A. 3. δειλότερον] Sic Porph. et conjectura ita vertit Xyl. Vulgo, δεινότερον.

A. 7. εὐμαθεία] Sic Porphy. Vulgo, et omnes libri, εὐηθεία.

A. 11. —ποδωκεία—ἀκριβεία] Malim, ποδωκεία καὶ ῥώμη, τοῦτο δὲ ὄψεως καὶ ἀκοῇς ἀκριβεία.

B. 1. ἀδύνατος—ισχύος τε] Porphy. —ἀδύνατος ὁ ἄνθρωπος ἔστιν· ἀλλὰ καὶ θέομεν, εἰ καὶ βραδύτερον ἐλάφον· καὶ βλέπομεν, εἰ καὶ χεῖρον ἱεράκων· ἰσχύος τε—. Reliquiæ hujus lectionis sunt in Harl. χεῖρον ἱεράκων pro χεῖρων καὶ ὀμμάτων. Dubium, quæ sit verior totius loci scriptura: hoc non dubium, quin, vel retenta vulgata, ὀμμάτων mutandum sit in σωμάτων.

quod sicut de immobilibus aliud alio tardius, aut de mutis aliud alio minus vocale non habetur: ita timidius, segnius, intemperantius aliud alio non reputatur, ubi intelligendi vim Natura non est largita, quæ in aliis aliter, ac vel magis vel minus insita, discrimina fecit ea quæ cernimus.

V. SOCLARUS. Sed mirum dictum est quantum homo pru-

dentia, solertia, justitia et societatis procuratione reliquis præstet animalibus.

AΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Atqui amice, etiam hæc magnitudine, pedum celeritate, acumine visus, auditus subtilitate, aliis alia, homines universos longe superant. Neque tamen propterea homo est cæcus, viribus, auribus carens: neque manuum et corporum, vi et

χειρῶν καὶ ὀμμάτων ἰχύος τε καὶ μεγέθους ἡ φύσις ἡμῶν
ἐκ ἀπετέρησεν, καίτοι τὸ μηδὲν ἐν τέτοις πρὸς ἐλέφαντα
καὶ κάμηλον ὄντας. Οὐκοῦν ὁμοίως μηδὲ τὰ θηρία λέ-
γωμεν, εἰ ἰωθρέτερον φρονεῖ καὶ κάκιον ἀγνοεῖται, μὴ
ἀγνοεῖσθαι μηδὲ φρονεῖν ὅλως, μηδὲ κεκτῆσθαι λόγον,
ἀσθενῇ δὲ καὶ θολερὸν κεκτῆσθαι, ὥσπερ ὀφθαλμὸν ἀμ-
βλυώπλοντα καὶ τεταραγμένον. Εἰ δὲ μὴ πολλὰ τῆς
νεανίσκου αὐτίκα δὴ μάλα πρῶσεδοκῶν, τὸν μὲν ἐκ
γῆς, τὸν δὲ ἐκ θαλάττης ἐνταῦθα συσσεργασίην, φιλο-
λόγους καὶ φιλογραμμάτους ὄντας, ὅκ' ἂν ἀπεχόμην
σοῦ μυρία μὲν εὐμαθείας, μυρία δὲ εὐφυίας πῶς αὖτε γί-
ματα θηρίων διηγέμενος, ὧν ἅμαις καὶ σκάφαις ἡμῶν
ἐκ τῆς βασιλικῆς ἀρύσασθαι θεάτρων ἡ καλὴ Ῥώμη
παρέχθηκε. Ταῦτα μὲν οὖν ἐκείνοις νεαροῖς καὶ ἄθικ-
τα πρὸς τὸν λόγον ἐγκαλλωπίσασθαι καταλείπωμεν·
βέλομεν δὲ μικρὸν τι μετὰ σοῦ σκέψασθαι κατ'

C. r. *μυρία δὲ εὐφυίας*] δὲ recepi mus ex Bas. Xyl. Venet. Harl. Mez.

magnitudine, nos Natura pri-
vavit; etsi nihil hic fumus
cum elephanto aut camelo
comparati. Proinde etiam a-
nimalia cetera, quia tardius
intelligunt, minusque recte ra-
tiocinantur quam homo, non
dicemus omni ratione atque
intelligentia carere: sed eam
possidere imbecillam atque
turbidam, sicut oculum luf-
ciosum et distortum. Ac ni-
si adolescentes nostros jam
nunc sperarem, qua sunt eru-
ditione et in humanioribus stu-

diis diligentia, plurima terref-
trium unum, alterum marino-
rum exempla conducta in me-
dium prolaturus; non absti-
nuissem sexcentis docilitatis,
sexcentis naturæ bonitatis spe-
ciminibus recensendis: quo-
rum nobis copiam e theatris
imperatoriiis affatim haurien-
dam pulchra Roma præbuit.
Sed hæc nos illis integra at-
que intacta relinquamus, qui-
bus suam exornent disputatio-
nem. Interim tecum quid-
piam volo per otium confide-

ἰσυχίαν. Οἶμαι γὰρ ἰδίαν πινὰ μέρος ἐκάστου καὶ δυνά-
 μεως. φαυλότῃ(α καὶ πέρωσιν ^{εἰς}) καὶ νόσον, ὥσπερ ὀφθαλ-
 μὸς τυφλότῃτα, καὶ σκέλεος χολότῃτα, καὶ ψελλότῃτα
 γλώσσης, ἄλλα δὲ μηδενός· ἐ γὰρ ὅτι τυφλότῃς μὴ
 πεφυκότος ὄρῃν, ὅσδε χολότῃς μὴ πεφυκότος βαδίζειν,
 ψελλόν τε τῷ ἀγλώστων, ἢ τῷ ἀναύδων φύσῃ τσαυ-
 λὸν ὅσδεν· ἂν περσεύποις· ἐκουῖ ὅσδε πῶραπαῖον, ἢ πα-
 ραφρονουῖ, ἢ μαινόμενον, ὃ μὴ τὸ φρονεῖν, ἢ λογίζεσθαι
 καὶ διανοεῖσθαι κατὰ φύσιν ὥσῃρχει· οὐ γὰρ ὅστιν ἐμ-
 παῖς γενέσθαι, μὴ κεκτημένον δύναμιν, ἥς τὸ πάθος,
 ἢ σέρησις ἢ πῆρωσις, ἢ τις ἄλλη χάκωσις ἦν. Ἀλλὰ
 μὲν οἵ τετύχηκας γε λυτῶσαις κυσὶν, ἐγὼ δὲ καὶ ἵπ-
 ποῖς· ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ βῆς μένεσθαι καὶ ἀλώπεκας·
 ἀρχεῖ δὲ τὸ τῷ κυνῶν, ὃ ἀναμφισβήτητόν ὅστιν, καὶ
 μαρτυρεῖ λόγον ἔχειν καὶ ἀφάνοιαν οὐ φαύλῃ οὐ ζῶον,

C. 13. οὐδὲν ἂν] Sic B. E. Ald. Baf. Xyl. Vulgo, οὐδένα ἂν.

rare. Arbitror ego peculia-
 rem cuique parti aut facultati
 suam esse mutilationem, suam
 depravationem, suum mor-
 bum, quæ in aliud nihil ca-
 dant: quomodo visui cæcitas,
 pedi claudicatio, linguæ bal-
 buties soli accidit: non enim
 cæcum dicitur id quod Natura
 ad videndum non fuerat com-
 paratum: aut claudum, cui ea-
 dem gradiendi omnem nega-
 verat facultatem: neque bal-
 bum aut blæsum habetur quod
 suapte natura linguæ est vo-
 cisque expers. Ergo delirare

etiam, desipere aut insanire
 non censebimus id, cuius na-
 turæ sapere, intelligere, ratio-
 cinari non est accommodatum.
 Affici quippe non potest,
 quod nulla est facultate præ-
 ditum, cui affectio aliqua, aut
 privatio aut mutilatio, aut læ-
 sio accidere queat. Nimirum
 vero rabidos vidisti canes ali-
 quando: ipse etiam equos vidi
 rabidos: et sunt qui boves
 quoque furere, et vulpes di-
 cant. Sed nobis sufficit ca-
 num exemplum controversia
 carens: quod testatur animal

ἥς ταραττομένης καὶ συγχεομένης ἡ λεηρομένη λύττα καὶ
 μανία πάθος ὅστις ἔτε γὰρ ὅψιν ἄλλοις μὲν αὐτῆς, ἔτε E
 ἀκοὴν ὁρῶμεν, ἀλλὰ ὥσπερ ἄνθρωπος μεγαγχαλῶντος ἢ
 παρακόπτοντος, ὁ μὴ λέγων ἕξεσθαι καὶ διεφθόρεσθαι ὁ φρο-
 νῆν καὶ λογίζομενον καὶ μνημονεύον, ἀτοπὸς ὅστις καὶ γὰρ ἡ
 σωήθεια ταῦτά γε κατηγορεῖ τῇ παραφρονῆντων μὴ εἶναι
 παρ' αὐτοῖς, ἀλλ' ἐκπεπληκέναι τῇ λογισμῶν ἕως ὅ
 τῆς λυτῶντας κυῖας, ἀλλό τι πεπονθέναι νομίζων, ἀλλ'
 ἐχὲν φ' φρονεῖν πεφυκότι καὶ λογίζεσθαι καὶ μνημονεύειν ἀνα- F
 πεπλησμένους ταραχῆς, καὶ παραπεπληκόμενος, ἀγνοεῖν τὰ
 φίλτατα πρὸς ὧσα, καὶ φεύγειν τὰς σωτηρίας διαίτας,
 ἢ παρῶν τὸ φαινόμενον εἰσικέν, ἢ συνορῶν ὁ γινόμενον
 ἕξ αὐτῆς, φιλονεικεῖν πρὸς τιμὴν ἀλήθειαν.

ε'. ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Ὅρθως μοι δοκεῖς ὑπονοεῖν· οἱ γὰρ
 ὑπὸ τῆς Στῆς καὶ τῆ Περιπάτου, μάλιστα πρὸς τὴν

F. 4. ἡ συνορῶν] Item e Porph. Vulgo, μὴ συνορῶν.

hoc ratione non contemnenda
 prædium esse: quæ contur-
 bata furore isto, qui dicitur
 rabies, adficitur; nam neque
 visui eorum, neque auditui
 quidquam accidere mutationis
 tum cernimus. Enimvero sic-
 ut ineptus sit, qui hominis
 melancholia laborantis et insa-
 nientis neget abalienatam cor-
 ruptamque esse vim ratioci-
 nandi ac memoriæ: cum qui-
 dem ita receptum sit consue-
 tudine, ut sic affectum *non esse*
apud se, ac mente excidisse di-
 camus: ita qui rabido cani a-

liud accidisse aliquid putet,
 quam quod vi intelligendi, ra-
 tiocinandi, ac memorandi per-
 turbata, desipiens ignoret ca-
 rissimas personas, fugiatque
 consuetam a prima ætate vitæ
 rationem, neque agnoscat quæ
 cernit, videtur mihi aut non
 animadvertere rem manifes-
 tam, aut animadvertens id,
 quod ex ea consequitur, con-
 tentiose veritatem impugnare.

VI. SOCLARUS. Recte,
 mea sententia, judicas. Et-
 enim Stoici et Peripatetici
 contrarium hac maxime pro-

πον ἐντένονίαι τῷ λόγῳ, τῆς διχαστικῆς ἐτέραν γένεσιν
 ἔκ ἐχούσης, ἅλλὰ παντάπασιν ἀσυστάτῃ καὶ ἀνυπάρκτῃ
 964 γινομένης, εἰ πᾶσι τοῖς ζώοις λόγου μέτεστι· γίνεται γὰρ ἢ
 ὁ ἀδικεῖν ἀναγκάσιον ἡμῖν ἀφιδύσιν αὐτῷ, ἢ μὴ χρω-
 μύων αὐτοῖς, ὁ ζῆν ἀδύνατον καὶ ἀπορον· καὶ τρέπον
 πνὰ θηρίων βίον βιωσόμεθα, τὰς δὲ τῷ θηρίων προέ-
 μνοι χρείας. Ἀφίημι γὰρ Νομάδων καὶ Τρωγλοδυτῶν
 ἀνεξέδρετῃς ἀριθμῷ μυριάδας, οἱ τσοφὴν σάρκας, ἄλλο
 δὲ ὅδεν ἴσασι· ἅλλὰ ἡμῖν τοῖς ἡμέρως καὶ φιλανθρώπως
 ζῆν δοκοῦσιν, ποῖον ἔργον ἀπολείπειν γῆς, ποῖον ἐν θα-
 λάτῃ, τίς ἐν ὄρεσι τέχνη, τίς κόσμος θηρίων, ἀνὼς
 970 πρὸς ἡμῶν λογικῶς καὶ ὁμοφύλοις πᾶσι τοῖς ζώοις οὔσιν,
 ἀβλαβῶς καὶ μὴ εὐλαβείας προσφέρειν μάθωμεν, ἔρ-
 γον ὅστις εἰπεῖν. Οὐδὲν οὖν φάρμακον ὅδεν ἴαμα τῆς
 ἢ τὸ βίον ἀναμερούσης ἢ τὴν διχαστικὴν ἀπορίας ὅδεν ἔχο-

A. 6. ἀριθμῶ] Sic E. P. et Porph. codices : apud quem De Abstin. I, 5. et seq.
 hic locus inde ab A. γίνεται γὰρ—usque ad C. ἀπολείπειν repetitus
 existat : quanquam vulgatum est ut in Plutarchi exemplis ἀριθμῶν.

A. 9. ἐν ὄρεσι] Porph. ἐναργῆς : quod, si cum Reiskio mutetur in ἐνεργος, præ-
 feram vulgato.

bant ratione, quod iustitiæ esse
 nullam originem posse dicunt,
 nullamque omnino fore ius-
 titiam, si omnia animalia ra-
 tione sint prædita. Effici e-
 nim, ut aut injuste faciamus
 iis vescendis utendisque, aut
 usu eorum omisso vel vivere
 omnino nequeamus, vel vita
 inops futura sit, et quodam-
 modo belluina. Neque dicam
 de Nomadum et Troglodyta-
 rum innumeris millibus, qui
 præter carnes cibum alium

nullum norunt. Nobis qui-
 dem, qui mansuete videmur et
 humaniter vivere, si discamus
 bruta omnia pro ratione præ-
 ditis nobisque cognatis ha-
 bere, ac proinde sine ullo eo-
 rum damno et cum cautione
 iis uti, non video quod opus
 in terra, in mari, in monti-
 bus, quæ ars, qui vitæ orna-
 tus sit futurus reliquus. Nul-
 lum proinde remedium adhi-
 beri huic difficultati potest,
 quæ aut vitam aut iustitiam

μῶν, ἀν μὴ τ' ἀρχαῖον ὄρεν καὶ νόμον φυλάττωμεν, ὧ, καὶ
 Ἡσίοδον, ὁ τοὺς φύσιν διελὼν καὶ γένος ἰδίᾳ τ' γενῶν
 εἰσάγει,

Ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς,
 Ἔσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶ μετ' αὐτοῖς,
 Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην

πρὸς ἀλλήλους. Οἷς δὲ οὐκ ἔστι διχοπραγεῖν πρὸς
 ἡμᾶς, οὐδ' ἡμῖν πρὸς ἐκείνα γίνεσθαι τὸ ἀδικεῖν. Ὡς οἱ γε
 τῷτον πρὸς μένοι τὸν λόγον, οὔτε χρεῖαν ἄλλω, οὔτε λι-
 πῶν τῇ διχορροσίᾳ παρεισελθεῖν ὁδὸν ἀπολελοίπασιν.

Ζ'. ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Ταῦτα μὲν, ὦ φίλε, ἀπὸ καρδίας
 τ' ἀνδρῶν ἐξείρηκας· οὐ μὲν δότεον, ὥσπερ δυσκόμοις
 γυμνασίᾳ, παρὰ τῶν τοῖς φιλοσόφοις ἀκυτόκοις, ἵνα ῥα-
 δῶς καὶ ἀταλαιπώρως ὁ δίκαιον ἡμῖν ἀποτέκωσιν. Οὐδὲ
 γὰρ αὐτοὶ καὶ Ἐπικούρῳ διδάσιν ὥς τῷ μεγάλῳ,

B. 6. Ἡσίοδον, ὁ τὰς] ὁ addidimus ex E. satis hoc judicantes: poteramus et ὁ
 Ζεὺς ex Porph.

B. 11. Οἷς δὲ] δὲ addidimus ex Harl. et Porph.

C. 1. οὔτε χρεῖαν—λιπὴν] Porph. οὔτε εὐρεῖαν ἄλλην, οὔτε λεπτήν, forte rectius.

abolet, quam ut sequamur ve-
 terem terminum ac legem
 Dei illius, qui, ut est apud
 Hesiodum, naturas distinguen-
 ens, ac genera seorsim unum-
 quodque ponens,

*Pisces, atque feras jubet, aëreasque vo-
 lucres,*

*Isthaec justitiae nulla cum lege ligentur,
 Alterum in alterius praedam demittit
 alvum:*

Humano generi sed mutua jura dicavit.

Scilicet ut cum bruta nobis-
 cum juste agere non queant,
 nos quoque injuste in ipsa a-
 gere non possimus: quam ra-

tionem qui dimittunt, neque
 ullam utilitatem vitae, neque
 ullum justitiae aditum relin-
 quunt.

VII. AUTOBULUS. Hæc
 quidem tu, amice, plane e sen-
 tentia illorum dixisti. Verum
 non convenit philosophis, tan-
 quam difficulter factum eni-
 tentibus mulieribus, appendere
 medicamentum partum acce-
 lerans, ut facile et absque æ-
 rumna justitiam nobis pariant.
 Nam ipsi quoque non conce-
 dunt Epicuro maximarum re-
 rum causa fingenti exilem ad-

σικρὸν οὕτω πρᾶγμα καὶ φαῦλον, οἷμα, ἄτομον παρ-
 εγκλῖναι μίαν ὅτι τελέαχτον, ὅπως ἄτρα καὶ ζῶα καὶ
 τύχη παρεισέλθῃ, καὶ ὅ ἐφ' ἡμῖν μὴ ἀπόληται· δεικνύου-
 D δὲ τὸ ἀδύλον, ἢ λαμβάνειν τι τῶν προδήλων, καὶ πρὸς
 ἡκεῖ τὸ πρὸς τῶν ζώων ὑποτίθεσθαι πρὸς πῶς δι-
 καιοσύνην, εἰ μήτ' ὁμολογεῖται, μήτ' ἄλλως ἀποδεικ-
 νύουσιν. Ἐχει γὰρ ἑτέραν ὁδὸν καὶ τὸ δίκαιον, οὐ σφα-
 λεράν καὶ πρᾶγμα οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν ἐναργῶν ἀνατρε-
 πομένων φέρουσιν, ἀλλὰ ἦν Πλάτωνος ὑψηλὸν δεικ-
 νύουσιν οὐμὸς ὅς, ὃ Σώκλαρε, σὺ δὲ ἑταῖρος, τοῖς μὴ
 φιλομαχεῖν, ἔπειτα δὲ καὶ μαρτυρεῖν βελονύοις. Ἐπεὶ τό-
 γε μὴ πάντα πασι χαθαρεύειν ἀδικίας τὸ ἄνθρωπον ὅτι τὰ
 E ζῶα μεταχειρίζομεν, Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἡράκλειτος ὡς

C. 10. δεικνύουσι—ἀποδεικνύουσιν] Ita corrupte est in omnibus libris; nisi quod
 Xyl. habet τοῦ pro τό. Forte non procul a vero aberraverit hæc nos-
 tra conjectura: δεικνύουσι δὲ τὸ ἀδύλον λαμβάνειν τι τῶν προδήλων πρὸς
 ἡκεῖ, ὅτε περὶ τῶν ζώων ὑποτίθεσθαι τι πρὸς τὴν δικαιοσύνην εἰ μήτ' ὁμο-
 λογεῖται μήτ' ἄλλως ἀποδεικνύουσιν. Sententia in Latinis reddita est.

D. 5. ἀνατρεπομένων] Sic Mez. et Reisk. Vulgo, ἀνατρεπόμενον.

eo atque nullius pretii rem,
 inclinationem scilicet atomi le-
 vissimam, qua is astra, ani-
 malia, et fortunam volebat in-
 troducere, et libertatem vo-
 luntatis nostræ tueri. At qui
 obscurum quid patefacere ac
 demonstrare vult, debet mani-
 festum quid sumere unde de-
 monstrationem ducat: neque
 proinde tanquam fundamen-
 tum demonstrationi supponere
 dictum ejusmodi de brutis,
 quod de brutis quidem neque
 hominum consensu probetur,
 neque ipse præterea demon-
 VOL. IV.

stret, sed accommodatum sit ad
 justitiæ originem inducendam.
 Etenim alia via ad stabilien-
 dam justitiam perveniri potest,
 non ita lubrica et per præci-
 pitia ducente, et evidentia e-
 vertente: sed quam Platone
 auctore meus, Soclare, filius,
 tuus socius, monstrat non con-
 tendendi cupidis, verum sequi
 et discere volentibus. Sane
 non sine omni injustitia fieri,
 quod homo sic agit cum bru-
 tis, id tanquam verum sum-
 ferunt Empedocles et Hera-
 clitus, sæpenumero deploran-

ἀληθές προσδέχονται, πολλάκις ὀδυρόμενοι καὶ λαιδοῦν-
τες τὴν φύσιν, ὥς ἀνάγκην καὶ πόλεμον οὔσαν, ἀμύγες
δὲ μηδὲν μηδὲ εἰλικρινὲς ἔχουσιν, ἅλλα ἀφ' πολλῶν καὶ
ἀδίκων παθῶν περρινομένην· ὅπερ καὶ τὴν γένεσιν αὐτὴν
ἐξ ἀδικίας συντυγχάνειν λέγουσι, τῷ θνητῷ συνερχομένην
τῷ ἀθανάτῳ, καὶ τέρπεσθαι ὅ γε γινόμενον ὡς φύσιν μέ-
λεσι τῷ γεννήσαντος ἀποσσωμένης. Οὐ μὴν ἅλλα ταῦ-
τα μὴν ἄνεστα καὶ πικρὰ φαίνεται κατὰ κόρον· ἔτερον
δ' ὅτιν ἐμμελὲς παρηγορία μήτε τῷ ζῶον ἢ λόγον ἀφ-
αερυμένη, καὶ σώζουσα χρωμένων αὐτοῖς πῶς προσήκει
τὸ δίκαιον· ἦν ἢ σοφῶν καὶ παλαιῶν εἰσαγόντων, συστᾶσα
λαίμαργίαν μετ' ἡδυπαθείας ἐξέβαλε καὶ ἠφάνισεν, αὐτῆς
δὲ Πυθαγόρας ἀνελάμβανε διδάσκων ὠφελῆσθαι μὴ ἀδι-
κούντας· οὐ γὰρ ἀδικοῦσιν οἱ τὰ μὴν ἄμικτα καὶ βλαβερά
κομιδῇ κολλάζοντες καὶ ἀπικτινύοντες, τὰ δὲ ἡμέτερά καὶ

E. 5. γένεσιν αὐτὴν] αὐτὴν est ex Harl. Jun. Vulgo, αὐτῆς. Mez. εὐδύς.

E. 7. τέρπεσθαι] Immo τρέφειν, ut Mez.

F. 2. πῶς προσήκει] Forte ὡς προσήκει, ut Mez. vel, ὅπως, ut Exempl. T.

tes, atque incufantes naturam, ut quæ necessitas sit ac bel-
lum, nihil sincerum habeat, multisque iniustis affectioni-
bus ad finem suum perveniat: quando ipse etiam ortus ho-
minis ab iniustitia fit, immor-
tali re cum mortali coëunte: alaturque id, quod nascitur, partibus generantis contra na-
turam a toto avulsis. Verum hæc nimis acerba videtur esse et libera infectatio. Alia au-
tem est concinna excusatio, quæ neque eripit animalibus

rationem, et convenienter u-
tentibus hominibus iustitiam conservat: quam a veteribus et sapientibus introductam, gulofitas ac voluptatum studi-
um, coitione facta, exturbavit: Pythagoras autem revocavit, docens quomodo citra iniusti-
tiam utilitatem percipere pos-
semus. Non enim agunt in-
iuste, qui animalia quæ cicu-
rari prorsus non possunt, vel
damnosa omnino sunt, plec-
tunt atque interficiunt: man-
sueti autem humanaque cicu-

φιλόφρονες ποιεῖσθαι πηλασά, καὶ σιυνεργὰ χρείας πρὸς
ἣν ἕκαστον εὖ πέφυκεν,

Ἰππων ὄνων τε ὀχεῖα, καὶ ταύρων γονάς,

ὣν ὁ Αἰόχου Περμηθεὺς δεύοντι ἡμῖν φησιν,

965 — ἀντίθελα, καὶ πόνων ἀνδέκτορα·

κυσὶ δὲ χεῖρῶν ποροφυλάττεισιν ἄγας τε καὶ οἷς ἀμελ-
γόμενα καὶ κειρόμενα νέμοντες. Οὐ γὰρ ἀναρῆναι τὸ ζῆν
οὐδὲ βίος ὑπόλυται τοῖς ἀνθρώποις, ἀν μὴ λοπάδας
ἰχθύων, μηδὲ ἥπατα χιτῶν ἔχωσι, μηδὲ βῆς μήτ'
ἐρίφους κατακόπῃωσι ἐπ' εὐωχίᾳ, μηδ' ἀλύοντες ἐν θεά-
τροις, μηδὲ παίζοντες ἐν θήραις, τὰ μὲν ἀναγκάζωσι
πολεμᾶν καὶ ἀκοντα μάχεσθαι, τὰ δὲ, μηδὲ ἀμυύεσθαι
πεφυκότα διαφθείρωσι· τὸν γὰρ παίζοντα καὶ τερπόμενον
οἶμαι συμπαίζουσι δεῖν χρῆσθαι καὶ ἰλαροῖς, ὅχι, ὥσπερ ὁ
Βίων ἔλεγε “ τὰ παιδάρια παίζοντα τῷ βασιλεὺς τοῖς

F. 10. ὀχεῖα] Scripsi pro ὀχεῖαν, ut supra p. 98. C.

F. 11. ὣν] Rectius sit α, cum Mez.

A. 8. καὶ ἀκοντα] Sic B. Vulgo, ἀκοντα καὶ—.

A. 9. τερπόμενον] Harl. παίζόμενον. Legam, τὸν γὰρ παίζοντα τοῖς παίζομένοις—.

rando ad eas operas conduco-
faciunt, quæ uniuscujusque
naturæ conveniunt:

*Fetus equorum, asinorumque, et boum
genus,*

quos, ut ait Æschyli Prome-
theus, dat Deus,

*Munera rependens, quæ nostris labori-
bus*

Subeant:

item qui canibus utuntur cus-
todibus, capras ovesque mul-
gendas tondendasque pascunt.
Non enim vita hominibus e-
ripitur, si non apponantur pa-

tinæ piscium plenæ, aut jeci-
nora anserum, neque boves
aut hœdos in convivia mac-
tent: neque fallendi temporis
caussa, aut animi gratia in the-
atris ac venationibus alias bes-
tias invitas cogant resistere et
pugnare, alias quas natura
non armavit interficiant. Qui
enim ludit et se oblectat, iis
qui una ludunt ita debet uti
ut ludentibus et oblectatis:
non, quemadmodum de *pueris*
dicebat Bion, *eos ludendo ra-
nas saxi petere, ranas autem*

“ λίθοις ἐφίεσθαι, τὰς δὲ βατράχους μηκέτι πιάζοντας ἢ
 “ ἄλλὰ ἀλήθως σποδνήσκειν,” ἕως κυνηγεῖν καὶ ἀλιεῦν,
 ὀδυμυθίοις τερπομυθίοις καὶ σποδνήσκειν, τοῖς δὲ σπο-
 δύμνων καὶ νεοσσῶν ἐλεεινῶς ἀγρομυθίοις. Οὐ γὰρ οἱ χρώ-
 μνοι ζώοις, ἀδικῶσιν, ἀλλ’ οἱ χρώμενοι βλαβερώς καὶ
 ὀλιγώρως καὶ μὲν ὁμότητος.

ἦ. ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Ἐπίχες, ὦ Αὐτόβουλε, καὶ παρα-
 βαλὼ τὴν κατηγορίαν ἐγγύς γὰρ οἶδε φροσιόντες πολλοί,
 καὶ θρησκατοὶ πάντες, οὓς οὔτε μεταθεῖναι ῥάδιον, οὔτε
 λυπεῖν ἀναγκαῖον.

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Ὅρθως παραγνῆις, ἀλλὰ Εὐβιώτον μὲν
 εἴ οἶδα, καὶ τὸν ἐμὸν ἀνεψιὸν Ἀρίστονα, τὰς τε Διονυσί-
 παῖδας σποδελφῶν Αἰακίδῳ καὶ Ἀριστότιμον τέτον,
 εἴτα Νικάνδρον καὶ Εὐθυδάμην χερσαίας δαήμονα ἀρχας, ὡς
 Ὅμηρος ἔφη, καὶ ἀπὸ τέτοιο πρὸς Ἀριστότιμον γεννησομέ-

B. 7. παραβαλοῦ τῆς κατηγορίας] Legendum παραβαλὼ τὸ θυρίον τῆς κατηγορίας:
 qua dictione usus est Plut. supra item, p. 940. F. Monuit et Sal-
 maf

C. 3. Δελφῶν] Sic Leonie. Schott. Anon. Amiot. Xyl. T. V. B. Mez. Vulgo, et
 ceteri libri, ἀδελφῶν.

non ludendo sed serio mori, ita
 venari et piscari, ut volupta-
 tem capiat bestiarum crucia-
 tibus et mortibus, aut iis mi-
 serabiliter a pullis catulisve
 abreptis gaudeat. Non enim
 injuste faciunt qui utuntur a-
 nimalibus: sed ii qui hoc fa-
 ciunt damnose, contemtim, et
 cum crudelitate.

VIII. SOCLARUS. Claude
 januam accusationis. Prope
 enim adsunt huc accedentes

multi, omnes venandi studio
 dediti: quos neque facile sit
 ab instituto suo deducere, et
 nihil attinet offendere.

AUTOBULUS. Probe mo-
 nes. Sed Eubiotum quidem
 satis scio, et consobrinum me-
 um Aristonem, tum Dionysii
 Delphici filios Æacidem et
 Aristotimum huncce, necnon
 Nicandrum Euthydami fili-
 um, gnaros esse terrestris ve-
 nationis, ideoque a partibus

185· ὥσπερ αὖ πάλιν τῆσδε τῆς νησιώτας καὶ περὶ θάλασσης,
Ἡρακλέωνα τὸν Μεγαρέθεν, καὶ Φιλόστρατον τὸν Εὐ-
βοέα,

——— τοῖσιν τε θαλάσσια ἔργα μέμνηται,

Φαίδιμος ἔχων περὶ αὐτὸν βαδίζει.

Τυδείδην δ' οὐκ ἂν γνώης ποτέροισι μετεῖη,

τῆτονι τ' ἡμέτερον ἡλικιώτῳ Ὀπιάτῳ, ὅς πολλῆς μὲν
ἐνάλας, πολλῆς δὲ ὁρεῖας πολλάκις ἄγρας ἀκροθινίοις ἀγ-
D λαίσας τῷ Ἀγροτέρῳ ἅμα θεὸν καὶ Δίκτυναν, ἐνταῦθα
δῆλός ἐστι περὶ ἡμᾶς βαδίζων, ὥς μηδετέροις περὶ
θήσων ἑαυτὸν. Ἡ φαύλως ἐκχέζομεν, ὦ φίλε Ὀπιάτε,
κοινόν σε καὶ μέσον ἔσσεσθαι τ' νεανίσκων βραβύτῳ;

ΟΠΤΑΤΟΣ. Πάνυ μὲν οὖν, ὁρθῶς ὑπονοεῖς, ὦ Αὐ-
τόβουλε· πάλαι γὰρ ὁ Σόλωνος ἐκλέλοιπε νόμος, τῆς ἐν
στάσι μηδετέρῳ μέρει προσγενομένης κολάζων.

C. 9. τοῖσιν] Sic Schott. Vulgo, τοῖσι.

C. 12. πολλῆς μὲν—ἀκροθινίοις] Constitui hunc locum partim ex vulgata lec-
tione, πολλοῖς μὲν ἐνάλας ὁρεῖας πολλάκις ἄγρας ἀκροθινίοις: partim ex
B. πολλῆς μὲν ἐνάλας, πολλῆς δὲ ὁρεῖας πολλάκις ἄγρας ἀκροθινία.

Aristotimi futuros: sicut ab
altera parte Phædimus addu-
cit insulares istos et marinos,
Heracleonem Megarensē,
Philostratumque Euboēnsē,
ut Homerice dicam

Cura marinorum quibus est operum.

Hunc autem nostrum æqua-
lem Optatum

*Utris annumeres, non est dignoscere
promptum:*

qui agrestem simul et mari-
nam deam Dictynnam utrius-

que generis prædæ primitiis
sæpe veneratus, ita accedit, ut
neutris videatur se adjunctu-
rus. Numnam male conjici-
mus, mi Optate, communem
te fore, et qui medium ferias
in adolescentum arbitrio?

OPTATUS. Rectissime con-
jicis, Autobule: jamdudum e-
nim Solonis lex obsolevit, quæ
puniri jubet qui in seditione
neutri se parti adjunxisset.

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Δεῦρο δὴ κατίζεω πρὸς ἡμᾶς, ὅπως, εἰ δέησθ' μάρτυρος, μὴ τοῖς Ἀριστοτέλους πρᾶγματα βιβλίοις παρέχωμεν, ἄλλὰ σοι δι' ἐμπειρίαν ἐπόμενοι, τοῖς λεγόμενοις ἀληθῶς τ' ἦφρον' ὀπιφέρωμεν. E

ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Εἶεν, ὦ ἄνδρες νέοι, γέγονέ τις ὑμῖν ὁμολογία περὶ τάξεως;

ΦΑΙΔΙΜΟΣ. Γέγονεν, ὦ Σώκλαρε, πολλὴν πρᾶ-
γούσα φιλονεικίαν· εἶτα, κατ' Εὐριπίδην,

Ὁ τῆς τύχης παῖς κλῆρος ἐπὶ τούτῳ ταγείς,

τὰ χερσὶνα προεισάγει δίκην τῇ ἐνάλῳ.

ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Καρὸς οὖν, ὦ Ἀριστεύμε, σοὶ μὲν ἤδη λέγειν, ἡμῖν δὲ ἀκρόν.

Θ'. ΑΡΙΣΤΟΤΙΜΟΣ. Ἡ μὲν ἀρχὴ τοῖς διαζομένοις,
* τὰ δὲ τὸν γόνον ἀναλίσκει περὶ τὰς ἀποκνήσε' ὀπι-

D. 8. Δεῦρο δὴ] Sic Harl. Collat. Muret. Jannot. Schott. Anon. Jun. T. V.
B. Vulgo, Δεῦρο δέ.

E. 2. Εἶεν] Præposui huic loco nomen *Soclari*, pro vulgato *Optati*. Fecerunt ante nos Xyl. et Mez.

E. 10. διαζομένοις, * τὰ δέ] Multa excidisse res ipsa loquitur. Tamen nec in editis ante Steph. nec in scriptis libris, signum defectus positum est. Collocationes Jannot. et Leonic. habent λείπει.

AUTOBULUS. Huc ergo adfide, ut, si quid incidat teste indigens, non Aristotelis libri excutiendi sint, sed tibi ob peritiam assentientes, sententiam feramus certam de juvenum contrariis orationibus.

SOCLARUS. Agedum juvenes, convenitne inter vos de ordine?

PHÆDIMUS. Actum est de eo inter nos magna contentione: tandem, ut ait Euri-

pides,

Fortunæ proles sors tulit sententiam:

cum eo esset provocatum, iussitque terrestrium causam prius quam marinorum dici.

SOCLARUS. Tempus ergo est, Aristotime, ut tu jam nunc dicas, nos audiamus.

IX. ARISTOTIMUS. Forum controvertentibus apertum est, * alii foetum perimunt, in ipso partus tempore

τρέχοντα τοῖς θήλεσι· κετρεύς δὲ γένος ἔς παρδίας κα-
 F λῆσιν, ὅπῃ τῇ μύξης τρέφονται τῇ ἑαυτῆς· ὁ δὲ πολύ-
 πος, αὐτὸν ἐοδίῳν κἀθιταί χειμῶνος

Ἐν τῷ ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἐν ἡδέσι λευγαλέοισιν·

ἔπως ἀργός, ἢ ἀνάοιτος, ἢ γαστρίμαργος, ἢ πᾶσι τέτοις
 ἔνοχος ὅστις. Διὸ καὶ Πλάτων αὖ πάλιν ἀπεῖπε νομοθετῆς,
 μᾶλλον δὲ ἀπεύξατο, τὰς νέας θαλαττίας θήρας ἔρωτα
 λάβεῖν· ὅθεν γὰρ ἀλκῆς γυμνάσιον, ἔδὲ μελέτημα σο-
 φίας, ἔδ' ὅσα πρὸς ἰσχυρῇ, ἢ τάχως, ἢ κινήσει διγ-
 966 γῶσιν· ὥσπερ ἐνταῦθα, τὰ μὲν θυμοειδῆ τὸ φιλοκίνδυνον
 καὶ τὸ ἀνδρείον ἀσκεῖ τῆς μαχομένης· τὰ δὲ πανῆργα, τὸ
 φροντιστικὸν καὶ σπουδαῖον τῇ ἐπιτηδεύουσιν· τὰ δὲ ποδώκη, τὸ
 ῥωμαλέον καὶ φιλόπονον τῇ διωκόντων· καὶ ταῦτα τὸ κυνη-
 γεῖν καλὸν ποιοῖσιν. Τὸ δὲ ἀλιεῦν, ἀπ' ὁδοῦ ἐν-

F. 3. Ἐν τῷ ἀπύρῳ] τῷ interposuimus ex Harl. et loco auctoris Hesiod. Ἔργ.
 525.

infilientes foemellis. Genus
 est mugilum, quos *pardias* ap-
 pellat: ii e suo vivunt muco.
 Polypus seipsum depascens per
 hyemem desidet

*Ignis carente domo, pravo contentus in
 antro,*

adeo vel ignavus est, vel stu-
 pidus, vel gulæ deditus, vel
 omnibus iis culpis obligatus.
 Itaque rursus Plato in Legi-
 bus prohibuit, aut potius voto
 hoc petiit, *ne marinam adoles-*
centes venationem unquam ama-
rent. Nulla enim roboris ex-
 exercitatio, nulla sapientiæ me-

ditatio, neque quidquam ad vi-
 res celeritatemve conducens
 agilitatemque ineest in certa-
 minibus, quæ adversus labra-
 ces, congros, aut scaros susci-
 piuntur. At in terrestri vena-
 tione, ferocia animalia congre-
 dientium exercent audaciam et
 fortitudinem: versuta, infidi-
 antium calliditatem: velocia
 robur et laborum tolerantiam
 apud insequentes. Atque hæc
 bona venationi accepta ferun-
 tur. Piscatio nulla re est no-
 bilis. Neque sane Deorum
 quisquam, mi amice, dignum

δοξόν· ἐδὲ γε θεῶν τις ἡξίωσεν, ὧ ἐταῖρε, γογγυρόκλονος, ὥσπερ ὁ Ἀπόλλων λυκοκτόνος, ἐδὲ τριγλοβόλος, ὡς ἐλαφιδόλος ἢ Ἀρτεμις, λέγεσθαι. Καὶ τί θαυμαζόν, ὅτι καὶ ἀνθρώπων σὺν μόνον καὶ ἔλαφον καὶ δέρκα καὶ λαγῶν ἐλεῖν κάλλιον ἢ παρίσθαι, θύννον δὲ καὶ κέραιον καὶ ἀμύαν σεμνότερόν ἐστιν αὐτὸν ὀφωνεῖν ἢ ἀλιεύειν; τὸ γὰρ^B ἀγεννὲς καὶ ἀμήχανον ὅλως καὶ ἀπάνερρον αὐτῷ, ἀγχεῖν καὶ ἀζήλον καὶ ἀνελεύθερον τὸ ἄρσεν πεποίηκε.

ἰ. Καθόλου δὲ ἐπεὶ δι' ὧν οἱ φιλόσοφοι δεικνύουσι τὰ τε μετέχειν λόγῳ τὰ ζῶα, προθέσεις εἰσὶ καὶ παρὰσκευαί, καὶ μνήμαι, καὶ πάθη, καὶ τέκνων ὀπιμέλεια, καὶ χάριτες εὐπαθόντων, καὶ μνησικακία παρὰ τὸ λυπῆσαν, ἐπὶ δ' εὐρέσεις τῶ ἀναγκάων, ἐμφασίς ἀρετῆς, οἷον ἀνδρείας, κινωνίας, ἐγκρατείας, μεγαλοφροσύνης· σκοπῶμεν τὰ ἐνάλλα, εἰ τῶν ἐκεῖνα μὴ ἐδὲν, ἢ πᾶσι παντελῶς

A. 10. δὲ καὶ] Sic Jannot. Schott. Anon. Mez. Vulgo, καὶ. Ald. Baf. Xyl. δέ.
B. 4. τό, τε] Forte τό γε, vel simpliciter τό.

se *congricidæ* putavit titulo, cum *Lycoctonos* voluerit dici Apollo: aut *mullicidæ*, cum sit *Elaphebolos* Diana: ille a lupis, hæc a cervis occidendis. Quid vero miri hoc? cum etiam homini aprum duntaxat, cervum, capream, leporem capere honestius sit, quam emere: thynnum, carabum, amiam obsonari quam capere magis decorum. Omnino enim piscatio propterea turpis, nullo studio digna, illiberalis credita est, quod nihil habet ingeniosum, nullas machinas,

nullam versutiam usurpet.

X. In universum vero, quando quibus demonstrant philosophi animalia ratione esse prædita, hæc sunt: proposita, apparatus, memoriæ, animorum motus, pro sobole procuratio, gratiarum actio pro acceptis beneficiis, meditatio ultionis in eos qui læferunt, inventiones rerum necessariarum, indicium virtutis alicujus, ut fortitudinis, societatis, continentiae, magnanimitatis; consideremus nihil horum marina, aut obscu-

αμαυρόν αἴθρῳμα καὶ δυαθέαλον ἐνιδεῖν μάλα μάλιστα τεκ-
 μαιρομύθῳ δίδωσιν· ἐν δὲ τοῖς πεζοῖς καὶ γηγενέσιν λαμ-
 c περὶ καὶ ἐναργῇ καὶ βέβαια ὡς ἀδείγματα τῷ εἰρημέ-
 των ἐκάστου λαμβάνειν ὅτι καὶ θεᾶσθαι. Πρῶτον οὖν ὅρα
 περὶ τῶν καὶ ὡς ἀσκυλὰς ταύρων ἐπὶ μάχῃ κοινομύθων,
 καὶ κάρων θηρόντων ὀδόντας. Ἐλέφαντες δὲ, τῆς ὕλης,
 ἢ ὀρύττοντες ἢ κείροντες ἐδίδοσκον, ἀμβλυὶ δὲ ὀδόντα ποι-
 ὅσης ἀποτερόμηνον, τῷ ἑτέρῳ πρὸς ταῦτα χρώνται,
 τὸ δ' ἕτερον ἐπακμον αἰεὶ καὶ ὄξυν ὅτι τὰς ἀμύκας φυ-
 λάτῃσιν. Ὁ δὲ λέων αἰεὶ βαδίζει συνετραμμένοισι τοῖς
 ποσὶν, ἐντὸς ἀποκρύπτων τὰς ὀνυχας, ἵνα μὴ τερόμενοι
 τὸ ἀκμὴν ἀπαμβλύνωσιν, μήτε καταλίπωσιν εὐπορίαν
 τοῖς εἰδύσιν· οὐ γὰρ ῥαδίως εὐρίσκεται ὄνυχος λεοντείᾳ
 σημείον, ἀλλὰ μικροῖς καὶ τυφλοῖς ἵχνεσιν ἐντυγχάνοντες,
 ο ἀποπλανῶνται καὶ διαμαρτάνουσιν. Ὁ δὲ ἵχνεύμων ἀκη-
 κόατε δῆπρ' ὥς ἔστιν ἀπολείπει θωρακίζομύθῳ πρὸς
 μάχην ὀπλίτῃ· τοσούτον ἰλύος ἀειβάλλει καὶ ἀειπήγ-

ram eorum notationem modo
 involutam ita, ut vix con-
 jecturis solertibus possit per-
 cipi, habere: in pedestribus
 autem et terrenis documenta
 istorum omnium exstare
 splendida, evidentia, stabilia.
 Ac primum mihi contem-
 plare proposita et apparatus
 taurorum ad pugnam se pul-
 vere conspergentium: atque
 aprorum, dentes acuentium.
 Elephantī, quia materia quam
 alimenti sui causa effodiunt
 aut excidunt, dentem hebetat
 deterendo, altero tantum ad
 hanc rem utuntur, alterum

semper acutum ac recentem
 fui defendendi gratia servan-
 tes. Leo semper ambulat pe-
 dibus introrsum reductis, ita-
 que ungues occulit, ne attriti
 aciem amittant, aut investi-
 gantibus occasionem inveni-
 endi exhibeant: non enim fa-
 cile invenitur vestigium un-
 guis leonini, sed in caeca et
 exigua incidentes signa, ab-
 errant venatores. Ichneu-
 mon autem, quod auditum
 vobis puto, parum differt ab
 induto thoracem ad praelium
 milite: tantum sibi coeni cir-
 cumdat, tamque densam sibi

νυσι τῷ σώματι χιτῶνα, μέλλων ὀπιτίθεσθαι τῷ κρο-
 δείλῳ. Τὰς δὲ χελιδόνων περὶ τὴν τεκνοποιίαν ὡς
 σκευὰς ὁρῶμεν, ὡς εὖ τὰ τερεὰ κάρφῃ προῦποβάλλονται
 δίκλιν θεμελίῳ, εἴτα πεπιπλάτῃσι τὰ κεφώτερα· καὶ
 πηλῶ πινος ἐχέκολλα δεομήνῳ ἀφαιδονται πλὴν νεοτίαν,
 λίμνης ἢ θαλάττης ἐν χρῶ ὡς πετόμεναι φαύσι τοῖς
 πύλοις ὀπιπολῆς, ὅσον νοτερεὰ μὴ βαρεῖαι γενέσθαι τῇ
 ὑγρότητι, συλλαβῶσιν δὲ κονιορτὸν, ἐπαλείφουσι ἔτι καὶ
 σινδύρεσι τὰ χαλῶντα καὶ διολισθάνοντα· τῷ δὲ σχή-
 ματι τὸ ἔργον οὐ γωνιώδες, ἐδὲ πολὺπλευρον, ἀλλὰ
 ὁμαλὸν ὡς ἐνεσι μάλιστα καὶ σφαιροειδὲς ἀποτελεῖσι· καὶ
 γὰρ μόνιμον καὶ χωρητικὸν τὸ τοιοῦτο, καὶ τοῖς ὀπιβελεύουσι
 θηρίοις ἔξωθεν ἀνιλήφεις οὐ πάνυ δίδωσι. Τὰ δὲ ἀράχνης
 ἔργα κοινὸν ἰσῶν γυναιξὶ, καὶ θήρας σαγηνούταις, ἀρχέτυ-
 πον, οὐ κατ' ἐν ἑνί τις θαυμάσκει· καὶ γὰρ ἡ τῆς νήματος
 ἀκρίβεια, καὶ τὴν ὑφῆς ὅ μὴ διεχὲς μηδὲ σμημονώδες, ἀλλὰ
 λεία συνέχειαν ὑμῆος, καὶ κόλλησιν ὑπὸ πινος ἀδήλως

circumfigit tunicam, aggres-
 surus crocodilum. Hirundo,
 antequam foetum excludat su-
 um, videmus quo modo ni-
 dum adornet: quam belle
 fundamenti loco festucas sub-
 jiciat solidiores, iisque adfigat
 deinde tenuiores: et, si glu-
 tinis loco caenum desideret
 nidus, quo pacto super lacum
 aut mare ita volitet, ut su-
 perficiem ejus tangens alis,
 eas udas, non tamen gravio-
 res faciat: iisque deinde pul-
 verem apprehendens, eo illi-
 nat atque confringat laxas
 dilapsurasque partes: opus ip-

sum figura est angulis et
 multitudine laterum carente,
 æquabile et, quantum potest
 fieri, rotundum in globi mo-
 rem: sic enim et stabile at-
 que capax fit, et non temere
 ansam præbet foris insidian-
 tibus bestiis. Araneæ tex-
 tum, commune exemplar te-
 læ mulierum, et retibus pis-
 catorum, non una de causa
 admirationem sui præbet.
 Nam et fili subtilitas, et tex-
 tura non dejecta aut fla-
 minis in morem divulsa, sed
 continens tenuis in morem
 membranae, et quodam gluti-

ᾧ θαλασσιανῶν γλιχρότης ἀπειρασμένον, ἢ τε βα-
 φὴ τῇ χεῖρας ἐνάερον καὶ ἀχλυώδη ποιεῖσα τῇ ὀπιφάνει-
 αν, ὑπὲρ τῷ λαθεῖν, αὐτὴ τε μάλιστα πάντων ἢ τῆς
 μηχανῆς αὐτῆς ὑψιοχέια καὶ κλυδωνισμοί, ὅταν ἐνδεῇ π
 τῷ ἀλωσίμων, ὥσπερ δεινὸν σαγίνωτόν, ταχὺ σιωπᾶν
 967 εἰς ταῦτα καὶ σιωπᾶν τὸ θήρατρον, ἀσθανομένης καὶ
 φρονέουσιν τῇ κατ' ἡμέραν ὅφει καὶ θεᾶ τῷ γενόμενῳ,
 πρὶν ἔχει τὸν λόγον. Ἄλλως δ' ἂν ἐδόκει μῦθος ὥσπερ
 ἡμῖν ἐδόκει τὸ τῷ ἐν Λιβύῃ κοράκων, οἱ ποτὶ δρόμοι
 λίθους ἐμβάλλουσιν ἀναπληροῦντες καὶ ἀνάγοντες οὗ ὕδαρ,
 μέχρις ἂν ἐν ἐφικτῷ γένῃ. ἔπειτα μὲν τοὶ κύνα θασά-
 μνος ἐν πλοίῳ τῷ ναυτῷ μὴ παρόντων εἰς ἔλαιον ἀμ-
 φορέως ἀποδεῖς ἐμβάλλοντα τῷ χαλίκων, ἐθαύμασα πῶς
 νοεῖ καὶ σιωπᾷ τῷ γινόμενῳ ἐκθλιψὶν ὑπὸ τῷ βαρυτέρων
 τοῖς κρυφτέροις ὑφισταμένων. Ὅμοια δὲ καὶ τὰ τῷ Κρη-

A. 1. ἀσθανομένης] Habet hæc dictio quid duri, five ad priora eam, five ad
 sequentia referas: puto tamen ad sequentia referendam esse suppleto
 ὡς ante ἀσθανομένης. Ita quidem verti.

A. 5. λίθους] Sic B. E. Venet. P. Vulgo, καὶ λίθους.

nofo humore obscure admix-
 to conferta, tum color aëream
 et caliginosam reddens super-
 ficiem fallendi caussa, atque
 ipsa adeo maxime totius ma-
 chinæ gubernatio, quod cal-
 lidi instar venatoris, si quid
 reti suo implicuit, illico sen-
 tiens, casses suos contrahit,
 prædamque constringit, hæc
 quotidie se conspectui nostro
 offerentia, certum et indubi-
 tatum fecerunt, eam sentire
 et cogitare. Alioquin fabu-
 losum haberetur. Uti equi-

dem ipse fabulosam existi-
 mavi illam corvorum in A-
 frica solertiam: qui potu in-
 digentes, lapidibus injectis in
 aquam, eo usque eam, im-
 pleto cavo continente, ele-
 vant, dum rostro attingere
 liceat. Porro autem cum vi-
 disse canem in navi, nautis
 absentibus, lapillos in am-
 phoram oleo non repletam
 injicere: miratus sum quo-
 modo intelligeret a graviori-
 bus immixtis leviora sursum
 elidi. Similes sunt Creten-

πικρῶν μελισσῶν, καὶ τὰ τῶν ἐν Κιλικίᾳ χιμῶν· ἐκεί-
 ναί μιν γὰρ ἀνεμῶδές τι μέλλεται κάμπειν ἀκρωτήριον, ὅ-
 ῥμα πίπτουσιν ἑαυτάς, ὥστε τὴν μὴ παρὰ φέρεσθαι, μι-
 κροῖς λιθιδίοις· οἱ δὲ χιμῶες τὰς αἰτὸς δεδοικότες, ὅταν
 ὑπερβάλλωσι τὸν Ταῦρον, εἰς τὸ τόμα λίθον εὐμεγέθη
 λαμβάνουσιν, οἷον ὅπτις μίζοντες αὐτῶν καὶ χαλινῶντες τὸ
 φιλόφρων καὶ λάλον, ὅπως λάθωσι σιωπῇ παρελθόντες.
 Τῶν δὲ γεράνων καὶ ὁ πτεῖν πῆσιν εὐδοκιμεῖ· πέταν-
 ται γὰρ ὅταν ἡ πνεῦμα πολὺ καὶ τραχὺς αἴρ, ὥστε
 εὐδίας ἔσσης μετωπηδόν, ἢ κόλπω μνηοειδὺς παρφερείας,
 ἀλλ' εὐδὺς εἰς τέρηων συνάγουσιν ἁρξοῖς τῇ κορυφῇ ὅ-
 πνεῦμα παρρέον, ὥστε μὴ ἀφασσάσθαι τιτὸν τάξιν· ὅταν
 δὲ κατάρωσιν ὅπτι γινώσκει ἀφροφυλακίᾳ ἔχουσαι νυκτὸς,
 ὅπτι πατέρου σκέλους ὀχυρῶνται ὁ σῶμα, τὰ δ' ἑτέρω
 ποδὶ λίθον παρλαβέσθαι κρατῶσι· συνέχει γὰρ ὁ τὸ ἀφῆς
 τόνος ἐν τῷ μὴ καθεύδειν πολὺν χρόνον· ὅταν δὲ ἀνῶ-
 σιν, ἐκπεσὼν ὁ λίθος ταχὺ δύνειρε τὴν παρμενίῳ. Ὡστε

fium apum, et anserum in
 Cilicia artes. Illæ enim ven-
 tosum aliquod circumvolatu-
 ræ promontorium, ne disji-
 ciantur, seipsas exiguis lapil-
 lis in os sumtis quasi fabur-
 rant: hi quando Taurum tra-
 jiciunt, animalia alioqui vo-
 calia et obstrepera, tunc me-
 tu aquilarum, in os justæ
 magnitudinis lapide sumto,
 taciturnitatem sibi imperant;
 ut fallere in transitu eas pos-
 sint. Gruum etiam in vo-
 lando nobilis est cautio. Nam
 cum ventus est largus, et ær

asperior, non, ut in tranquil-
 litate, volant fronte recta aut
 Lunæ in formam sinuata: sed
 statim in triquetram formam
 conducto agmine, cuspide e-
 jus figuræ scindunt circum-
 fluum aërem, ne ordines
 rumpi ab eo possint. Ubi se
 in Terram demiserunt, eæ
 quæ noctu excubias agunt,
 corpus, uni insistentes cruri,
 librant, altero pede lapidem
 perpetuo inter vigilandum
 retinent longo tempore: ob-
 repente somno dimissus lapis
 illico excitat. Ut jam eo mi-

μὴ πάνυ θαυμάζειν τῷ Ἡρακλέει, εἰ τόξα μαχρὰ
ὑποθεῖς, καὶ κραταῖω πεδαιλὼν βραχίονι,

Εὐθεὶ πιέζων χειρὶ δεξιᾷ ξύλον.

Μηδὲ αὖ πάλιν τῷ πρῶτῳ ὑπονοήσαντος ὅς τις με-
μυκότες ἀνάπυξιν, ἐντυγχάνοντα τοῖς ἐρωδιῶν σοφίς-
μασιν· ὅταν γὰρ τιτὴ κόγχην καταπίῃ μεμυκῆαν, ἐν-
δοχλούμενος ἐγκαρτερεῖ, μέχρις ἂν ἀφῇται μαλασο-
μένη καὶ χαλῶσιν ὑπὸ τῆς θερμότητος· τότε δὲ ἐκ-
βαλὼν κεχηνῆαν καὶ ἀπεσπασμένην, ἔξειλε ὁ ἐδάδιμον.

ια'. Τὰς δὲ μυρμήκων οἰκονομίας καὶ πρᾶσκειας ἐκ-
φράσαι μὲν ἀκριβῶς, ἀμήχανον, ὑπερβύῃαι δὲ παντελῶς,
ὀλίγωρον· ἔδεν γὰρ ἔτι μικρὸν ἢ φύσις ἔχει μειζόνων καὶ
καλλίωνων χάτοπρον, ἀλλ' ὥσπερ ἐν γαλῆνι καθαρᾷ
πάσης ἐνεστὶν ἀρετῆς ἔμφασις,

Ἐνθ' ἐνὶ μὲν φιλότης,

τὸ κοινωνικόν· ἐνὶ δ' ἀνδρείας εἰκὼν, τὸ φιλόπονον· ἐνεστὶ

D. 3. ἀπεσπασμένην] Forte legendum, ἀναπεπταμένην. Harl. ἀνεσπασμένην.

nus mirer Herculem, si ar-
cum axillæ subiciens, et
complexus valido brachio,

Ducit soporem, dextra lignum præmens:
neque eum etiam qui primus
apertionem ostrei quod con-
niveret faciendam deprehen-
dit; cum observaverim Ero-
dii technam: is enim cum a
concha, quam deglutiit con-
niventem, vexatur, tantisper
tolerat, dum eam a calore
laxatam emolliendo apertam-
que sensit: tumque evomens
hiantem et diductam, id quod

exui est eximit.

XI. Ceterum formicarum
apparatus et dispositiones ex-
acte enarrare supra nostras
est vires: omnes autem præ-
terire, nimix fœcordiæ. Nul-
lum enim ita exiguum habet
natura magnarum et pulchra-
rum rerum speculum: sed
tanquam in pura gutta insunt
omnium effigies virtutum:

Intus amicitiae simulacrum est,

nempe cultura societatis: in-
est etiam fortitudinis imago,

δὲ πολλὰ μὲν ἐγκρατείας σπέρματα, πολλὰ δὲ φρο-
νήσεως καὶ διαμοσιύης. Ὁ μὲν οὖν Κλεάνθης ἔλεγε, ἔ-
χῃ περ ἐφ' αὐτῶν μετέχειν λόγῳ τὰ ζῶα, τοιαύτη θεω-
ρία ὡφθαλμοῦ. Μύρμηκας εἰλεῖν ὅτι μурμηκίαν ἐτέ-
ραν μύρμηκα νεκρὸν φέρουσαι· ἀνιόνσαι, οὖν ἐκ τῆς μур-
μηκίᾳς ἐτέρους, οἷον ἐντυγχάνειν αὐτοῖς καὶ πάλιν κατέρ-
χασθαι· καὶ τὸτο δὲς ἢ τρεῖς γενέσθαι· τέλος δὲ, τὸς μὲν
κἀπὼθεν ἀνευγχεῖν ὥσπερ λύτρα τῷ νεκρῷ σκώληκα, τὸς
δὲ, ἐκείνον ἀραμύνει, ἀποδόντας δὲ τὸν νεκρὸν οἴχεσθαι.
Τῶν δὲ πᾶσιν ἐμφανῶν ἢ τε πρὸς τὰς ἀπαντήσεως ὅτι
εὐγνωμοσύνη, τῇ μὲν φερόντων τοῖς φέρουσιν ἔξιτα-
μύων ὁδοῦ, καὶ παρελθεῖν διδόντων· ὡς τε τῇ δυσφόρων καὶ
δυσσπαρακομίτων ἀφ' αὐτῶν καὶ διαμέσεις, ὅπως εὐβάσ-
τακτα πλείοσι γένηται. Τὰς δὲ τῶν σπέρματων διαθήσεως καὶ
ἀφ' αὐτῶν ἐκτὸς, ὅτε ποιεῖται σημεῖον ὁ Ἄρατος,

Ἡ κοίτης μύρμηκας ὁχλῆς ἐξ ὧν πάντα
Θᾶσσον αἰητέγκαντο·

laborum tolerantia: insunt multa continentiae semina, multa prudentiae et iustitiae. Cleanthes, tametsi negabat animalia ratione praedita esse, nihilominus in tale se narrat incidisse spectaculum. Venisse formicas ad aliam formicarum cavernam, formicam portantes mortuam. Ex hac adscendisse alias formicas tanquam ad colloquium, rursumque descendisse: id bis terve factum: tandem has sursum extulisse vermem, tanquam redemptionis pretium pro mortua: hoc illas ac-

cepto, et reddito formicae cadavere, discessisse. Sed inter ea quae manifesta sunt omnibus, est in occurrendo aequitatis studium, cum nihil gestantes gestantibus aliquid, de via decedunt, et rerum portatu difficultum corrosiones, atque partitiones, ut a pluribus possint ferri in particulas divulsae. Quod autem grana aliquando foras efferunt formicae et frigori exponunt, hoc Aratus pluviam praemonstrari asserit:

Sapius et testis penetralibus extulit ova
Angustum formica terens iter. —

καὶ τινες οὐκ ὠδὴ γράφουσιν, ἀλλ' ἵνα τὰς ἀποκειμένης
 968 καρπὸς ὅταν εὐρώα συνάγονται ἀφαιρῶνται, καὶ φοβη-
 θῶσι φοβεῖν καὶ σῆψιν, ἀναφερόντων. Ὑπερβάλλει δὲ πᾶ-
 σαν ὁπίνοισιν συνέσεως ἢ τῆς πυρὸς τῆς βλαστῆσεως προ-
 κατάληψις· οὐ γὰρ δὴ πᾶσα μὲν ξηρὸς ὅδε ἀσηπίος,
 ἀλλὰ ἀφαιρεῖται καὶ γαλακτῶται μεταβάλλων εἰς τὸ
 φύειν· ἵνα οὖν μὴ γενόμενος σπέρμα τίς σιτήν χρεῖαν
 ἀφαιρῇ, παρὰ μὲν δ' αὐτοῖς ἐδάδιμος, ἐξεοδίσσι δ'
 ἀρχὴν, ἀφ' ἧς τὸν βλαστὸν ὁ πυρὸς ἀφίησιν. Τὰς δὲ τὰς
 μυρμηκίας αὐτῶν ὅτι τὰ καταμαθεῖν ὥσπερ ἐξ ἀνατο-
 μῆς ποιεῖν, ἐκ ἀποδέχου λέγουσι δ' οὖν ἐκ εὐθείαν
 εἶ) τ' ἀπὸ τῆς ὅλης κἀκοδον, ἐδ' εὐπορον ἄλλω θηρίῳ

F. 9. ἵνα τὰς] Legendum ἦα pro ἵνα, notavit Mez. jam antea P. Leopard. E-
 mend. VII, 26. item diserte Græcum in Francica versione posuit
 Amiot. Unus ex nostris Harl. dissentit a vulgato, exhibens ἐά. Ce-
 terum, una voce auctius legendum ἦα, ὡς τοῦς—ita sequens ἀναφερόν-
 των habebit quo referatur. Arati locus est Διοσ. 224.

A. 9. ἐξ ἀνατομῆς ποιοῦντας] Nec lectio sana est, nec ejus sanandæ ratio adest.
 Variant non nihil libri Ald. Bas. Xyl. ἐξ ἀνατομῆς ποιοῦντας. E. ἐξ
 ἀνατομῆς ποιοῦντας. Harl. ἐξ ἀνατομῆς πληροῦντας. Reisk. conjicit
 ἐ. ἀ. σκοποῦντας. Mihi, novum sed probabile, in mentem venit ἐξ ἀ-
 νατομίας ποιοῦντας tanquam castratos medica sectione reddentes. Vid.
 Animadv.

A. 11. ὅλης] Rectius ὁπῆς, quod vertendo significavit Xyl. hinc Mez. et Reisk.

Quidam non ὦα, id est, οὐα,
 sed ἦα fructus, poetam scrip-
 sisse affirmant: quod nimirum
 formicæ eos fructus quos re-
 conditos habent, metu rubi-
 ginis ac putredinis, quam
 præsentiant imminentem, ex-
 itioque futuram, foras efferre
 soleant. Omnem earum cal-
 liditatem superat præsen-
 sit tritici germinationis: non e-
 nim manet aridum, aut pu-
 tredinis exfors, sed humecta-

tur, et lactescit, cum jam eo
 tendit ut in herbam mute-
 tur; ne igitur feminis vim
 fervans, inutile esui fiat, exe-
 dunt illud principium seu a-
 cumen grani, e quo germen
 emitti a tritico solet. Non
 probo eos, qui quasi corporis
 dissectionem æmulantes, ea-
 rum cavernas rei perspicien-
 dæ causâ lustrant. Ii qui-
 dem dicunt, a foramine non
 esse rectum in eam descen-

διεξελθεῖν, ἀλλὰ χαμπαῖς καὶ τρεβλότῃσι κεκλασμέναις B
ὑποπορεύσας καὶ ἀνατρήσας ἐχέσας εἰς τρεῖς κοιλότη-
ται ἀποτελευτῶσαν, ὧν τ' μὲν ἐνδιαύτημα κοινὸν αὐτοῖς
εἶ), πλὴν δὲ τῶν ἐδαδίων ταμεῖον, εἰς δὲ πλὴν τρεῖς
ἀποτίθεσθαι τὰς θνήσκοντάς.

ιβ'. Οἷμα δὲ μὴ ἀκαρεῖς ὑμῖν φανεῖσθαι, τοῖς μύρ-
μηξιν ἐπεισάγων τὰς ἐλέφαντας, ἵνα τῷ νῦν πλὴν φύσιν
ἐν τε τοῖς μικροτάτοις ἅμα καὶ μεγύτοις σώμασι κατανοή-
σωμεν, μήτε τῶτοις ἐναφανίζομεν, μήτε ἐκείνοις ἐν-
δέσσαν. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι θαυμάζουσι τῷ ἐλέφαντος ὅσα
μανθάνων καὶ διδασκόμενος, ἐν τοῖς θεάτροις ὁπιδείκνυται
σχημάτων εἶδη καὶ μεταβολάς, ὧν οὐδὲ ἀνθρωπίνης με- C
λέταις ὁ ποικίλον καὶ αἰετὸν ἐν μνήμῃ καὶ κατέξει γε-
νέσθαι πάντῃ ῥαδίον ὅστις· ἐγὼ δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς ἀφ'
αὐτῶν καὶ ἀδιδάκτοις τῷ θηρίῳ πάρεσι καὶ κινήμασιν, ὥσ-
περ ἀκράτοις καὶ ἀπαρχύτοις, ἐμφανομεν ὅρῳ πλὴν
σώεσιν. Ἐν Ῥώμῃ μὲν γὰρ οὐ πάει πολλῶν περὶ-

sum, aut quem alia bestia fa-
cile posset perrepere: sed am-
fractibus atque flexibus cuni-
culisque varie interceptum in
tres definire cavitates: qua-
rum una commune sit om-
nium domicilium, secunda pe-
nus rerum ad victum perti-
nentium, in tertiam mortuæ
reponantur.

XII. Puto autem non in-
tempestivum vobis visum iri,
si post formicas elephantum
producam: ut mentis vim et
in minimis et in maximis
corporibus contemplemur,
neque illis non sufficientem,

neque in his deficientem. A-
lii in elephante hæc admi-
rantur, quæ discens et con-
docefactus in theatris osten-
tat: figurarum formas, in-
quam, et immutationes, tanta
varietate et subtilitate, non
facile ut humana meditatio-
ne, retentione, ac memoria
possint æquari. Ego autem
magis ex his, quos a sua na-
tura et nulla a disciplina ha-
bet hoc animal, motibus cum
animi tum corporis, tanquam
sinceris et meris, intellectum
ei inesse animadverto. Romæ
non ita pridem, cum multi

δασκομένων γὰρ πινὰς κτᾶσθαι πρὸς βόλους, καὶ κινῆσθαι δυσεξελίκτης ἀνακυκλεῖν, εἰς ὃ δυσμαθέστατος ἀκούων κακῶς ἐκάσπε καὶ κολαζόμενος πολλάκις, ὥφθη νυκτὸς αὐτὸς ἀφ' ἐαυτοῦ πρὸς τὴν σελιούλιον ἀναπατή-
 D μος τὰ μαθήματα καὶ μελετᾷ. Ἐν δὲ Συρίᾳ πρὸ-
 τερον Ἀγνων ἰσχυρῶς, τρεφομένη κατ' οἰκίαν ἐλέφαντος, τὸν ἐπιστάτην λαβόντα κριθῶν μέτρον ὑφαρεῖν καὶ χρεω-
 κοπεῖν μέρος ἡμῶν κατ' ἡμέραν· ἐπεὶ δὲ, τῷ δεσπότῃ παρόντος ποτὲ καὶ θεωμένη, πᾶν τὸ μέτρον κατήρασεν, ἐμβλέψαντα καὶ διαμαρτυρόμενα τὴν πρὸς τοὺς κριθῶν ἀποδιδόντα καὶ διαμαρτυροῦσα ὃ μέρος, ὡς οὐκ ὀρθῶς λαμβάνοντα τῷ ἐπιστάτῃ τὴν ἀδικίαν. Ἄλλον δὲ ταῖς κριθαῖς λίθους καὶ γῆν εἰς τὸ μέτρον τῷ ἐπιστάτῃ κα-
 E ταμιγνύοντος, ἐφομένην κρεῶν, δραξάμενον τῆς τέφρας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν χύτραν. Ὁ δὲ ὑπὸ τῷ παιδαρίῳ προ-

C. 7. κτᾶσθαι] Legendum ἴσασθαι: ut jam If. Casaubon. vidit. Casaubonian. p. 84 a quo non debebat dissentire Reiskius. In eandem correctionem inciderat Mez.

C. 10. ἀναπαττόμενος] Mez. ἀναπλαττόμενος: eadem verisimilitudine corrigere possumus ἀναματτόμενος. Sed nec vulgata caret quo se tueatur.

D. 3. τὸν ἐπιστάτην] τὸν addidimus ex E.

docerentur institutiones admirabiles, gyroſque explicatu difficiles; quidam reliquis omnibus minus docilis, ob idque crebro increpatus et castigatus, deprehensus est noctu sua sponte ad Lunam se exercens, atque discens. In Syria scribit Agno quondam in domo quadam elephantum fuisse nutritum: quem cum magister hordei demensi quotidie dimidio defraudaret, et ali-

quando idem, domino inspiciente, totum demensum affunderet; elephantum hoc viso, proboscide porrecta semissem separasse, itaque ingeniosissime fraudem praefecti sui prodidisse. Alium, cum in mensuram alimenti terram et lapides ingereret magister, et carnes juxta elixarentur, cineres arreptos in ollam coniecisse. Alius Romæ a pueris vexatus, proboscidem ejus

πιλακισθεὶς ἐν Ῥώμῃ τοῖς γραφείοις τῷ ὀροδοσκίδῃ
κεντήντων, ὃν συνέλαβε μετέωρον ἑξάρας, ὀπίδοξος ἡ
ἀποτυμπανίσθη· κραυγῆς δὲ τῆς παρόντων γενομένης,
ἀπέμα πρὸς τῷ γῆν πάλιν ἀπηρεύσατο, καὶ παρῆλθεν,
ἀρχίσαν ἡγέμενος δύνῃ τῷ τηλικούτῳ, φοβηθῆναι. Περὶ
δὲ τῆς ἀγρίων καὶ αὐτονόμων, ἄλλα τε θαυμάσια καὶ τὰ
πρὸς τὰς ἀφιδάσας τῆς ποταμῶν ἰσορροπίας περὶ δια-
βάλλει γὰρ ἐπιδόξως αὐτὸν ὁ νεώτατος καὶ μικρότατος, οἱ δὲ
ἐξῶτες ἀποθεωροῦσιν, ὥς, ἂν ἐκεῖνος ὑπεράρῃ τῷ μεγέθει
ὁ ῥεύμα, πολλὴν τοῖς μείζονσι πρὸς ὃ θαρρῆν θειοσύνην
καὶ ἀσφαλείας ἔσαν.

ιγ'. Ἐνταῦθα τῷ λόγῳ γεννῶς, οὐ δοκῶ μοι παρ-
ήσθην δι' ὁμοιότητα τὸ τῆς ἀλώπεκος. Οἱ μὲ οὖν μυ-
θολόγοι τῷ Διὶ καλῶν φασὶ θειοτέραν ἐκ τῆς λάρνακος
ἀφιεργῆναι, δῆλωμα γενέσθαι, χειμῶνος μὲν, εἶσω πάλιν

F. 5. τὸ τῆς ἀλώπεκος] τὸ addidimus ex E. et Mez. At Venet. habet τὴν ἀλώ-
πεκα: item B. et vulgatam in margine.

styli qui pungebant, unum
ex iis comprehensum subli-
mem extulit, videbaturque e-
necaturus: sed, oborto ad-
stantium clamore, paulatim
ad terram demisit, ac discessit:
metum parvulo satis esse pœ-
næ arbitratus. De feris au-
tem et seorsim pascentibus,
cum alia multa mirabilia nar-
rantur, tum quo modo flu-
mina tranare soleant. Primus
se committit fluvio qui ætate
et quantitate est reliquis mi-
nor omnibus: illi autem stan-

tes in ripa spectant: quod, si
ille suo corpore supra aquam
exisset, jam fiduciam trajici-
endi indubitatum sibi sciunt
esse concipiendam.

XIII. Huc usque provec-
tus oratione, videor mihi
propter similitudinem non de-
bere præterire vulpis astu-
tiam. Sane qui fabulas nar-
rant, ii columbam aiunt ex
arca emissam Deucalioni cer-
tum indicium detulisse tem-
pestatis, cum rursus ingrede-
retur: serenitatis, cum avo-

εἰδυομένην, εὐδίας δὲ, ἀποπιάσαν· οἱ δὲ Θραῖκες ἐπὶ
 νῦν ὅταν παγέντα ποταμὸν ἀφ' ὧν ἐπιχέρωσιν, ἀλώ-
 969 πεχα ποιοῦνται γνώμονα ἢ τῷ πάγῳ τερρότητος· ἡσυχῇ
 γὰρ ὑπάγουσά· ὡς βάλλει τὸ ὕδωρ καὶ μὴ ἀσθενῇται
 ψόφῳ τῷ ρεύματος ἐγγὺς ὑποφρομένην, τεκμαίρομένη
 μὴ γερονέαι ἀφ' ὧν βάτους τὴν πῆξιν, ἀλλὰ λεπτὴν καὶ
 ἀβέβαιον, ἴσταται, καὶ ἐὰν τις, ἐπ' ἀνέρχεται· τῷ δὲ μὴ
 φοβεῖν θάρσυναι, διήλθε. Καὶ τῷτο μὴ λέγων μὲν ἀσ-
 θήσεως ἄλογον ἀκρίβειαν, ἀλλὰ ἐξ ἀσθενείας συλλογισ-
 μὸν ὅτι τὸ φοβοῦν κινεῖται, τὸ δὲ κινεῖσθαι οὐ πέπεισται,
 τὸ δὲ μὴ πεπεισμένον ὑγρὸν ὅτι, τὸ δὲ ὑγρὸν εἰδίδωσιν.
 Οἱ δὲ ἀφ' ὧν λεκτικοί φασιν, τὸν κύμα τῷ ἀφ' ὧν πλείονων
 B διεξελθόντων χρώμενον ἐν ταῖς πολυχιδέσιν ἀτραπῶν,
 συλλογίζεσθαι περὶ ἑαυτὸν, “ ἦτοι, τήνδε ὁ θηρίον ὁρμη-
 “ κεν, ἢ τήνδε, ἢ τήνδε· ἀλλὰ μὴν ἔτε τήνδε, ἔτε τήν-
 “ δε· τὴνδε λοιπὸν ἄρα” ἢ μὴ ἀσθενείας ὁδὸν ἢ τ

A. 6. λέγομεν] Sic Venet. Harl. P. Xyl. Mez. Vulgo, λέγομεν.

laffet. Sed Thraces in hunc
 usque diem quando concre-
 tum gelu fluvium volunt tran-
 sfire, vulpe utuntur ad solidi-
 tatem glaciei explorandam:
 sensim enim accedens, aurem
 admovet: et, siquidem stre-
 pitu oblato sentiat aquam
 prope subterlabi, ratiocinatur
 non in profundum congelasse
 aquam, ideoque subsistit, et,
 nisi prohibeat aliquis, retro
 abit: si nullum sonitum per-
 cipiat, jam audacter transit.
 Neque est quod hoc dicamus
 sensus brutam esse subtilita-

tem, sed ratiocinationem, cui
 sensus præbuerit principium:
 ea autem est talis: *quod soni-
 tum edit, movetur: quod mo-
 vetur, non congelavit: quod
 non congelavit, humidum est:
 quod humidum, id subsidere so-
 let.* Dialectici aiunt canem
 in triviis ea uti argumenta-
 tione, quæ e pluribus dis-
 junctis enunciatis conficitur:
 sic enim secum colligere: *Fe-
 ra aut hac, aut hac, aut illa
 institit via: nec hac, nec hac:
 ergo illa quæ superest: sensu
 nisi assumptionem nihil suppe-*

πρόσληψιν διδούσης, τῷ δὲ λόγῳ τὰ λήμματα, καὶ τὸ
 συμπέρασμα τοῖς λήμμασιν ὑπερέχοντος. Οὐ μὲν δὲ
 ταῖ γε τοιαύτης μαρτυρίας ὁ κύων· ψόδης γάρ ἐστι καὶ
 κίβδηλος· ἢ ᾧ αἰδοῖται αὐτὴ τοῖς ἴχνεσι καὶ τοῖς νεύ-
 μασι τῷ θηρίῳ τὴν φυγὴν ὑπεδείκνυσι, χαίρειν λέγεσαι
 διεζευγμένοις ἀξιώμασι καὶ συμπεπλεγμένοις. Δι' ἄλλων
 δὲ πολλῶν ἔργων καὶ παθῶν καὶ κατηκόντων, ἔτε ὁσφραντῶν, c
 ἔτε ὁρατῶν, ἀλλὰ ἀφ' αἰσθητικῆς καὶ λόγῳ μόνον προακτῶν καὶ
 θεατῶν ὄντων, κατιδεῖν ἐστὶ τὸ κυνὸς φύσιν· ἔτι τὰς μὲν
 ἐν ἀγροῖς ἐγκρατείας καὶ πειθαρχίας καὶ ἀγχινοίας, γε-
 λῶτος ἔσομαι λέγων πρὸς ὑμᾶς τὰς ὁρῶντας αὐτὰ καθ'
 ἡμέραν καὶ μεταχειριζομένους. Οὐδὲ τῷ Ῥωμαίῳ σφα-
 γέντος ἐν τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις ὁδεῖς ἐδωκῆθη τὴν
 κεφαλὴν ἀποτεμεῖν πρὸς τερν, πρὶν ἢ τὸν κύα τὸ φυ-
 λάττοντα καὶ προμαχόμενον αὐτῷ κατακεντῆσαι περὶ τὰν-
 τας. Πύρρος δὲ ὁ βασιλεὺς ὁδεύων ἐνέτυχε κυνὶ φρου-

B. 5. πρόσληψιν] Vetus hæc et vera lectio revocata est ex Ald. Bas. Xyl. Harl. Venet. P. Mez. Vulgo, πρόληψιν, quod forte Steph. sumit ab Amiotto et Xyl. qui sic verterant: neque dissentiant a Steph. Excerpta B. E.

ditante, ratione prænotio-
 nem, iisque conclusionem in-
 ferente. Neque vero canis
 hoc indiget testimonio, fal-
 sum cum sit, et adulterinum:
 nam ipse sensus cani vestigiis
 et cursus flexibus persequen-
 dis feræ quo fugerit ea de-
 monstrat, valere jussis istis
 disjunctis aut copulatis effa-
 tis. Alioqui vero e multis
 factis, affectionibus, et offi-
 ciis canis, quæ neque olfac-
 tui neque visui obvia, sola in-

telligentia agi et considerari
 queunt, natura ejus perspicui
 potest. Ridiculus sim, hujus
 animalis in venatione conti-
 nentiam, obedientiam, atque
 solertiam vobis narrans, quo-
 tidie ista videntibus et trac-
 tantibus. Romano cuidam in
 bellis civilibus jugulato caput
 amputare nemo potuit, nisi
 prius canem qui dominum
 custodiebat, ac pro eo pro-
 pugnat circumfusi confodif-
 sent. Pyrrhus rex iter faci-

εὖντι σῶμα πεφονδεδυμένη, καὶ πυθόμενος τρίτῳ ἡμέραν
 ἐκείνῳ ἄσιτον παρὰμυθεῖν καὶ μὴ ἀπολιπεῖν, τὸν μὲν
 D νεκρὸν ἐκέλευσε θάψαι, τὸν δὲ κύα μετ' ἐαυτῷ κο-
 μίζειν ὀπιμελεμένους· ὀλίγαις δὲ ὑπερὺν ἡμέραις ἐξέ-
 ταις ἡν τῷ στραπωτῷ, καὶ πάροδος καθυμνῶν τῷ βα-
 σιλέως, καὶ παρῆν ὁ κύων ἡσυχίαν ἔχων· ἐπεὶ δὲ τῷ
 φονέας τῷ δεσπότη παριόντας εἶδεν, ἐξεδραμὲν μετὰ φω-
 νῆς καὶ θυμῷ ἐπ' αὐτὰς, καὶ καθυλάκτει πολλάκις με-
 τατρεφόμενος εἰς τὸν Πύρρον· ὥτε μὴ μόνον ἐκείνῳ δι'
 ὑποψίας ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς παροῦσι τῷ ἀνθρώπῳ
 γενέσθαι· διὸ συλληφθέντες εὐθὺς καὶ ἀνακρινόμενοι, μικ-
 ρῶν πινῶν τεκμηρίων ἐξῶθεν πρὸς γενομένων, ὁμολογή-
 E σαντες τὸν φόνον, ἐκολάθησαν. Ταῦτα δὲ καὶ τ' Ἡσι-
 ὄδου κύνα τῷ σοφῷ δρῶσαι λέγουσι, τῷ Γανύκτορος ἐξ-
 ελέγξαντα τῷ Ναυπακτίῳ παῖδας, ὑφ' ὧν ὁ Ἡσίοδος
 ἀπέθανεν. Ὁ δὲ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐγνώσαν αὐτοὶ χρ-

E. 3. Ναυπακτίου] Sic B. Venet. Bas. Xyl. Collat. Muret. Jannot. Schott. T.
 B. Anon. Amiot. Mez. eodem ducit Harl. ναυκτίς. Vulgo, Ναυκλη-
 τίς.

ens incidit in canem qui interfecti hominis corpus adfer-
 vabat: cognitoque eum ter-
 tium jam diem cibi exper-
 tem affidere, neque cadaver
 deferere tamen, illud quidem
 humari, canem autem at-
 tente secum duci iussit. Pau-
 cis post diebus militum ha-
 bita fuit lustratio, ita ut sin-
 guli rege sedente transfirent.
 Ibi canis, qui aderat, atque
 adhuc quietus fuerat, ut vidit
 domini sui percussores tran-
 sire, fremens procurrit, eos-

que allatravit, subinde se ad
 Pyrrhum obvertens, ita qui-
 dem ut non rex modo, sed
 qui aderant omnes suspicio-
 nem de iis conciperent: ergo
 comprehensi et examinati, le-
 vibus quibusdam signis ali-
 unde accedentibus, facti ho-
 micidium, pœnas dederunt.
 Idem fecisse aiunt Hesiodi il-
 lius sapientis canem, qui Ga-
 nyctoris Naupactii filios pro-
 diderit, a quibus Hesiodus
 interfectus fuerat. Quod au-
 tem parentes nostri Athenis,

λάζοντες Ἀθήνησιν, ἐναργέτερόν ᾽στι τῷ εἰρημύων· παραρ-
 ρυεῖς γὰρ ἄνθρωπος εἰς τὸν νεῶν τῷ Ἀσκληπιῷ, τὰ
 εὐογκὰ τῷ ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν ἔλαβεν ἀναθημάτων, καὶ
 λεληθέναι νομίζων ὑπεξῆλθεν· ὁ δὲ φρουρὸς κύων ὄνομα
 Κάππαρος, ἐπεὶ μηδεὶς ὑλακτοῦντι τῷ νεωκόρῳ ὑπήκασεν F
 αὐτῷ φεύγοντα τὸν ἱερόσυλον ἐπεδίωκε· καὶ περὶ τὸν μὲν
 βαλλόμενος λίθοις οὐκ ἀπέστη· γενομένης δὲ ἡμέρας
 ἐγγὺς οὐ περσιῶν, ἀλλ' ἀπ' ὀφθαλμοῦ πρὸς φυλάκων
 εἶπετο, καὶ τερφὴν περβάλλοντος οὐκ ἐλάμβανεν, ἀνα-
 παυσόμενός δὲ παρενυκτέριε, καὶ βαδίζοντι πάλιν
 ἐπηκολούθη ἀναστὰς, τὰς δὲ ἀπαντῶντας ὁδοιπόρους ἔσκιεν,
 οἳ δὲ ἐφυλάκτει καὶ περσέκετο· ταῦτα δὲ οἱ διώ-
 κοντες πυρηνόμοιοι πρὸς τῷ ἀπαντῶντων ἅμα καὶ τὸ
 χρῶμα φραζόντων καὶ τὸ μέγεθος τῷ κυνός, περὶ θυμώ-
 τερον ἐχρήσαντο τῇ διώξει, καὶ καταλαβόντες τὸν ἄν-
 θρωπον, ἀνήγαγον εἰς Κρομμύωνος· ὁ δὲ κύων ἀνα- 970

F. 10. τὸ μέγεθος] τὸ addimus ex Harl. P.

cum ibi bonis literis vaca-
 rent, comperere, id dictis e-
 videntius est. Quidam cum
 in templum Æsculapii oc-
 culte intrasset, argenteorum
 et aureorum donariorum quæ
 mediocris essent ponderis ar-
 ripuit, cumque iis abiit, la-
 tuisse se putans. Sed custos
 canis, nomine Capparus, cum
 nemo ædituorum latrantem
 exaudiret, fugientem sacrile-
 gum infecutus est: et initio
 quidem faxis petitus, non ab-
 stitit: luce autem facta, emi-
 nus eum est secutus, tanto

spatio ut videre hominem sem-
 per posset eum observans:
 cibum ab eo projectum re-
 spuit, juxta dormientem ex-
 cubavit, rursus surgentem
 subsecutus est, obviis viatori-
 bus adblandiens, illum alla-
 travit atque urfit. Hæc cum
 ii qui sacrilegum perseque-
 bantur ex occurrentibus audi-
 vissent, simul colorem et mag-
 nitudinem canis exponenti-
 bus, alacrius perrexerunt, de-
 prehensumque sacrilegum a
 Crommyone reducerunt: ca-
 ne in revertendo præeunte,

πρέφας προσηγάτο γαῦρος καὶ φειχαρής, οἷς ἑαυτῷ ποι-
 ἔμδος ἄλγαν καὶ θήραμα τὸν ἱερόσυλον. Ἐψηφίσαντο
 δὲ οἷτον αὐτῷ δημοσίᾳ μετεῖοθαι, καὶ παρεγυῖσθαι τοῖς
 ἱερεῦσιν εἰσαεῖ τὴν ὀπιμέλειαν· σπομιμψάμνοι τὸ πρὸς
 τὸν ἡμίονον φιλανθρώπουμα τῷ παλαιῶν Ἀθιναίων.
 Τὸν γὰρ ἑκατόνπεδον νεῶν Περικλέες ἐν ἀκροπόλει κατὰ-
 σκευάζοντος, ὡς εἰκὸς, λίθοι προσηγόντο πολλοῖς ζεύγεσι
 κατ' ἡμέραν· τῷ οὖν συνειργασμένων μὲν προθύμως,
 ἤδη δὲ ἄλλ' ἡγεῖας ἀφειμμένων ὁρέων εἰς κατερχόμενος εἰς
 Κεραμεικόν, καὶ τοῖς ἀνάγκῃ ζεύγεσι τὰς λίθους ὑπο-
 B αντῷ, αἰεὶ συνανέστρεφε καὶ συμπαρετρέχαζεν, οἷς ἐγ-
 κελεύόμενος καὶ παρορμῶν· διὸ θαυμάσας αὐτῷ τὴν φι-
 λοτιμίαν ὁ δῆμος, ἐκέλευσε δημοσίᾳ τρέφεσθαι, κατὰ
 ἀπὲρ ἀθλητῇ σίτησιν ὑπὸ γήρας ἀπειρηκότι ψηφισά-
 μνος.

ιδ'. Διὸ τὰς λέγοντας ὡς ἡμῖν ὁδὸν πρὸς τὰ
 ζῶα δίκαιον ὅστις, ῥητέον εὖ λέγειν, ἄχρι τῷ ἐνάλων καὶ

laetitiaque exultante, ut qui
 sibi capti sacrilegi laudem vin-
 dicaret. Athenienses decreve-
 runt, ut cibus ei publice de-
 mensus daretur, et sacerdoti-
 bus ea cura semper demanda-
 retur. Qua in re imitati sunt
 priscorum Atheniensium hu-
 manitatem erga mulum. Cum
 enim Pericles hecatompedium
 templum in arce aedificaret,
 atque, ut fieri adsolet, quo-
 tidie lapides multis farracis eo
 subveherentur: mulorum u-
 nus qui alacriter quidem o-
 pus adjuverat, sed jam ob æ-

tatem vacatione donatus fue-
 rat, in Ceramicum descen-
 dens, ac lapides vectantibus
 plaustris occurrens, perpetuo
 una versabatur atque cursita-
 bat, veluti exhortans alios et
 incitans; itaque populus ejus
 studium miratus, tanquam
 athletæ ob senectutem rude
 donato publice alimenta de-
 crevit.

XIV. Dicendum est ergo,
 eos qui negant quidquam no-
 bis adversus animalia juris
 esse, hactenus recte loqui, si
 hoc de marinis et in profundo

βυθίων· ἀμικτα γὰρ ἐκεῖνα κομιδῇ πρὸς χάριν καὶ
ἀποργα, καὶ πάσης ἀμοιβῆς γλυκυθυμίας· καὶ καλῶς
Ὅμηρος εἶπε,

— γλαυκὴ δὲ σ' ἔτικτε θάλασσα,

πρὸς τὸν ἀνήμερον ^{εἰ} δοκοῦντα καὶ ἀμικτον· ὥς μὴδὲν
τῆς θαλάσσης εὐνοϊκόν, μὴδὲ πρᾶον φερούσης. Ὁ δὲ καὶ
πρὸς τὰ χερσαῖα τῷ λόγῳ τέττω χρώμηνος, ἀπὶ πύλης
καὶ θηριώδους· ἢ μὴδὲ Λυσιμάχῳ τι γεγενῆσθαι φήσῃ πρὸς
τὸν κύα τὸν Ὑρχανὸν δίκαιον, ὅς νεκρῷ τε μόνος παρέ-
μεινεν αὐτῷ, καὶ χαρομύνε τῷ σώματος ἰδιδραμῶν αὐτὸς
ἑαυτὸν ἐπέρριψεν. Τὰ δὲ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀστὸν δρᾶσαι
λέγουσιν ὃν Πύρρος, ἔχ' ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ ἕτερός τις
ἰδιώτης, ἔθρεψεν· ἀποθανόντος γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὸ σῶμα
ἀνατείνων καὶ πρὸς τὸ κλινίδιον ἀνωρούμενος ἐκφερο-
μύνε, τέλος εἰς τὴν πυρᾶν τελευτᾶμενος ἀφῆκεν ἑαυτὸν καὶ

C. 3. ἢ μὴδὲ] Sic E. Vulgo, εἰ δὲ μὴ. Xyl. Mez. εἰ μὴδὲ. B. εἰ δὲ μὴ, Λυσι-
μάχῳ τί γέγονε φύσει—;

C. 6. ἐπέρριψεν] Sic B. Venet. Harl. Vulgo, ἀπέρριψεν.

C. 6. Ἀστὸν] Recepti a B. Harl. Xyl. cod. et edit. Schott. T. V. B. ut præfe-
rendum vulgato quidem αὐτόν.

degentibus accipi velint, quæ
nullo nobis commercio, nulla
gratia, nullo amore conjunc-
ta, omnis expertia sunt ju-
cunditatis: et recte dicitur
apud Homerum,

— sed te genuit mare glaucum,

in hominem immitem et in-
fociabilem, quod nimirum
mare nihil benevolum, nihil
mansuetum proferat. Qui ve-
ro hoc etiam de terrestribus
affirmat, immanis est et fe-

rus. Nisi forte nihil juris fu-
isse Lyfimacho asseramus ad-
versus Hyrcanum canem, qui
et cadaveri solus adsedit, et
cum id cremaretur, adcurrens
in ignem sese conjecit. Idem
etiam Astum fecisse ferunt,
canem a Pyrrho, non rege
illo, sed alio quodam privato,
enutritum: nam et circa ca-
daver mortui moram traxit,
et cum efferretur, lecticæ ad-
sultavit, et in rogam deni-
que insiluit, estque una com-

ο συγκατέκαυσε. Πόρου δὲ τῷ βασιλέως ὁ ἐλέφας ἐν τῇ
 πρὸς Ἀλέξανδρον μάχῃ καταπετρωμένος, πολλὰ τῶν
 ἀκοντισμάτων ἀτρεμά καὶ φειδόμενος ὑξήρει τῇ περὶ
 σκίδι, καὶ κακῶς ἤδη ἀρκαίμενος αὐτὸς, οὐ πρὸτερον
 ἐνέδωκεν, ἢ τῷ βασιλέως ὑξάμου γενομένη καὶ περὶ
 οντος αἰθανόμενος καὶ φοβηθεὶς μὴ πέση, πρῶτος ὑφῆκε,
 παρέχων ἐκείνῳ τὴν ὑπόκλησιν ἄλυπον. Ὁ δὲ Βουκε-
 φάλας γυμνὸς μὲν ὢν παρέχεν ἀναδῆναι τῷ ἵπποκόμῳ,
 κοσμηθεὶς δὲ τοῖς βασιλικαῖς προκοσμίαις καὶ περὶ
 ραίοις ὁδύνα προσίετο, πλὴν αὐτὸν Ἀλέξανδρον τοῖς
 δὲ ἄλλοις, εἰ πειρώμενοι προσίοιεν, ἐναντίος ὀπιττεύων
 ἐχρεμέτιζε μέγα καὶ σιυήλετο, καὶ κατεπάτει τὰς μὴ
 πρὸς αὐτὸν ἰεσθαι μηδ' ἀποφεύγειν φράσαντας.

ἰε'. Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι τῷ παραδειγματῶν ὑμῖν φαίνεται
 πὶ ποικίλον· οὐκ ἔστι δὲ ῥαδίως τῶν εὐφυν ζώων
 πρῶτον εὐρεῖν μίας ἐμφασιν ἀρετῆς ἔχουσιν· ἀλλὰ ἐμ-

D. 9. προκοσμίαις] Sic omnes libri, excepto P. προκομίαις. Vulgatum tamen
 præferendum.

E. 3. φανεῖται] Sic E. Vulgo, φανῆναι: consequenter in antecedentibus cor-
 rigendum, ὅτι τὸ τῶν παραδειγμάτων—.

bustus. Poro rege in pugna
 contra Alexandrum vulneri-
 bus confecto elephantus sen-
 sim et leniter multa spicula
 proboscide extraxit: et ipse
 jam male affectus, non prius
 tamen procubuit, quam sensit
 regem exsanguem delabi:
 tum demum, ne corrueret,
 paulatim sese demisit, ut rex
 commodius ad solum se incli-
 nare posset. Bucephalus nu-
 dus conscendendum se equi-
 soni suo præbebat: ornatus

autem regiis phaleris et bul-
 lis, neminem excepto Alex-
 andro admittebat: ceterorum
 si quis accederet tentandi gra-
 tia, adversus occurrens mag-
 no cum hinnitu infilliebat et
 conculcabat, nisi quis fuga sa-
 luti consuluisse.

XV. Neque nescio quod-
 vis exemplum vobis visum iri
 varietate aliqua constare. Non
 potest autem facile ingeniosi
 animalis factum aliquod inve-
 niri, in quo unius duntaxat

φαίνεται καὶ τῷ φιλοσόφῳ ὃ φιλότιμον αὐτῷ, καὶ τῷ
γενναίῳ τὸ θυμόσοφον, ἢ τε πανεργία καὶ τὸ σπουδὸν
οὐκ ἀπήλλακται τῷ θυμοειδῶς καὶ ἀνδρώδους. Οὐ μὴν
ἀλλὰ βελομύοις ἀφαιρεῖν καὶ διορίζειν καὶ ἕκαστον,
ἡμέρου μὲν ἔμφασιν ὁμῶς καὶ ὑψηλοῦ φρονήματος ποιῶ-
σιν οἱ κύνες, ὅποτε πόμῃνοι τῷ συγκαταζομῶν· ὥς περ
καὶ ταῦτα εἴρηται,

Οἱ μὲν κεκλήγοντες ἐπέδραμον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
ἔξετο κερδοσύνη, σκήπτρον δὲ οἱ ἔκπιεσε χεῖρός·

F

οὐκέτι γὰρ παρομάχονται τοῖς ὑποπεσῶσι καὶ γεγυνοῖσι
ταπεινοῖς τὰς ἔξεις ὁμοίοις. Φασὶ δὲ καὶ τὸν παροτεύ-
οντα κύνα τῷ Ἰνδικῶν καὶ μαχεσθέντα πρὸς Ἀλέξαν-
δρον, εἰλάφῳ ἀφιεμῶς καὶ κῆπερ καὶ ἄρκτε, ἡσυχίαν
ἔχοντα κειῶσαι καὶ πειορᾶν· ὀφθέντος δὲ λέοντος εὐθὺς
ἔξανατῆναι καὶ ἀφικονέεσθαι, καὶ φανερὸν εἶναι αὐτῷ ποι- 971

F. 4. ταπεινοῖς] Sic Harl. omittens tamen proxima τὰς ἔξεις ὁμοίοις.

F. 5. μαχεσθέντα] Ita omnes libri: At praesto sunt conjecturae: Turnebi
ἀχθέντα: ita enim apparet in Exemplo, ejus manu notato: perpe-
ram Index Var. Lect. Græco-Lat. μαχθέντα. Mez. πεμφθέντα.
Reisk. προσαχθέντα. Equidem malim εἰσαχθέντα.

virtutis infit indicium: sed e-
lucescit in amore eorum erga
prolem simul studium laudis
et alacritas, in fortitudine sa-
pientia iræ moderans, et pru-
dentia atque astutia non est
absque audacia. Si tamen li-
beat dividere, et distinguere
singula, mansueti simul et ex-
celli animi imaginem propo-
nunt canes, qui avertuntur a
subsidentibus in terram: quo
hæc pertinent,

Cum clangore canes tunc irruere: hic
sed Ulysses

Astu subsedit, baculumque abiecit. —

non enim porro impetunt ca-
nes eos qui se demiserunt, hu-
miliumque animo similes sunt
facti. Ferunt etiam præci-
puum de Indicis canibus qui
ad Alexandrum adducti sunt,
emissis cervo, apro, et urso
quietum jacuisse, eosque spre-
visse, viso autem leone statim
surrexisse, et ad certamen se
parasse, palam ostendentem

ἐμὸν ἀνταγωνιστήν, τῷ δὲ ἄλλων ὑπερφρονεῖντα πάντων. Οἱ δὲ τὰς δασύποδας διώκοντες, εἰ μὴ αὐτοὶ κτείνωσιν, ἡδονῇ ἀφασπῶντες, καὶ ὃ αἶμα λάπτεσι πορθύμῳ· εἰ δὲ ἀπογνῆς ἑαυτὸν ὁ λαγὼς, ὃ γίνεται πολυλάκεις, ὅσον ἔχει πνεύματος εἰς τὸν ἔχατον ἀναλώσας δρόμον ἐκλίπη, νεκρὸν καταλαβόντες ἐχ' ἀπὸνίαι τοπαρέπαν, ἀλλ' ἴσανίαι, τὰς ἐρεῖς κινῶντες, ὡς οὐ κρεῶν χάριν, ἀλλὰ νίκης καὶ φιλονεκίας ἀγωνιζόμενοι.

17'. Πανουργίας δὲ πολλῶν παραδειγμάτων ὄντων, ἀφ' εἰς ἀλώπεκας καὶ λύκους, καὶ τὰ γερῶν σοφίσματα καὶ κολοῖων, (ἐστὶ γὰρ δῆλα), μάρτυρι χρησόμεθα Θαλῇ τῷ παλαιότατῳ τῷ σοφῶν, ὃν ἐχ' ἡκιστα θαυματοῦναι λέγουσιν ὁρέως τέχνην περὶ γινόμενον. Τῶν γὰρ ἀληθῶν ἡμιόνων εἰς ἐμβαλὼν εἰς ποταμὸν ὥλισθεν αὐτομάτως, καὶ τῷ ἄλλων διατακέντων, ἀναστὰς ἐλαφρὺς, ἦσθετο ὃ

B. 3. ὁρέως] Ausus sum hoc recipere ex conjectura, sed tantæ illa probabilitatis, quantam conjectura habere potest maximam; nec minoris eadem evidentiae; quippe quæ non fugerit Amiotum. Mez. Reisk. Vulgo, ὁρθῶς.

hunc se sibi adversarium, contemtis reliquis omnibus, deligere. Canes vero qui lepores venantur, si ipsi eos interficiant, gaudent iis dilacerandis ac sanguine eorum potando: si vero lepus desperata salute, ut sæpe fit, quidquid habet reliquum spiritus in extremum infumens cursum concidat; mortuum nactus canis non tangit omnino, sed adstet caudam movens: significans nimirum se non carnis sed victoriæ causa cer-

tasse.

XVI. Versutiæ autem cum sint multa exempla, omittis vulpium, luporum, gruum, graculorumque commentis calidis, (sunt enim nota), testem laudabo Thaletem antiquissimum sapientum: quem ferunt non minimam laudem eo invenisse, quod mulum arte superasset. Salem portantium mulorum quidam fluvium ingressus, fortuito concidit, ac sale in aqua colligato, cum surgens onere se

αἰτίαν, καὶ κατεμνημόνευσεν, ὥτε διαβάγων αἰεὶ τὸ ποταμὸν, ὅτι τῆδες ὑφίεναι καὶ βαπίζειν τὰ ἀγγεῖα, συγκαθίζων καὶ ἀπονεύων εἰς ἐκάτερον μέρος· ἀκέσας οὖν ὁ Θαλῆς, ἐκέλευσεν, ἀντὶ τῶν ἄλλων, ἐρίων τὰ ἀγγεῖα καὶ σπόγγων ἐμπλήσαντας καὶ ἀναθέντας, ἐλαύνειν τὸν ἡμίονον· ποίη-
 σαις οὖν τὸ εἶωθός καὶ ἀναπλήσας ὕδατος τὰ φορτία, σκυῖεν ἀλυσιτελῇ σοφιστόμῳ εἰ αὐτῷ, καὶ τοιοπὸν οὕ-
 τω πρῶτον καὶ φυλακτόμῳ διέβηκε τὸν ποταμὸν, ὥτε μηδὲ ἄκοντος αὐτοῦ τὰ φορτία ὤρετο αὐτὰ τὸ ὑγρόν.
 Ἄλλῳ δὲ πανεργίαν ὁμοῦ μετὰ τῷ φιλοσόφῳ πέρδικας ἐπι-
 δεικνύοντες, τὰς μὲν νεοτῆς ἐτίθει, μηδέπω φεύγειν δυ-
 ναμύνας, ὅταν διώκονται, καταβάλλοντας ὑπὸ τοὺς
 ἑαυτοὺς, βῶλόν τινα ἢ συρφετὸν ἄνω πρὸς ἑαυτὰς τῷ σώ-
 ματος, οἷον ἐπιλυραζομύνας· αὐτὰ δὲ τὰς διώκοντας
 ὑπάγουσιν ἄλλῃ, καὶ περισσώσιν εἰς ἑαυτάς, ἐμποδὼν
 ἀναπετόμεναι, καὶ κατὰ μικρὸν ἐξανιστάμεναι· μέχρις ἂν

C. 10. αὐταί] Forte, αὐταί.

animadverteret levatum, causam sensit ac memoriae mandavit: et quoties per amnem transiret, dedita porro opera se dimisit, et in utramque partem versavit ut vasa in aquam demergerentur. Quod ubi Thales audivit, iussit loco facilis lana et spongiis vasa impleri, iisque oneratum agnulum: qui cum pro more suo egisset, et aqua onus suum implevisset; sentiens suas sibi argutias male cessisse, posthac ita caute fluvium tran-

siit, ut ne invito quidem ipso vasa aqua tangerentur. Alium autem cum foetus amore conjunctum perdices usurpant. Adsuefaciunt enim pullos suos, qui nondum volare possunt, urgente aucupe supinos jacere, et glebam aliquam aut quisquiliis corpori injicere ac praetendere, tanquam umbraculum aut tegumentum quoddam: ipsae persequentem aliorum abducunt atque circumagunt hinc inde volitantes, paulatimque loco

οὕτως ἀλισκομενῶν δέξαν ἐνιδιδύσαι, μακρὰν ἀποσπά-
σσαι τῆς νεότητος. Οἱ δὲ δασύποδες πρὸς εὐνὴν ἐπανι-
όντες ἄλλον ἄλλαχῇ κομίζουσι τῆς λαγδέων, καὶ πλέθ-
ρου ἀφ᾽ ἑαυτὴν πολλὰς ἀλλήλων ἀπέχοντας, ὅπως ἂν
ἄνθρωπος ἢ κύων ὅπῃ, μὴ πάντες ἅμα συγκινδυνεύσω-
σιν αὐτοὶ δὲ πολλαχῇ ταῖς μεταδρομαῖς ἵχνη γέντες,
ὅ δὲ ἔρχονται ἅμα μέγα καὶ μακρὰν τῇ ἵχνων ἀποσπά-
σαντες, οὕτω καθεύδουσιν. Ἡ δὲ ἄρκτος ὑπὸ τῷ πά-
θῃ ὃ καλεῖται φωλιὰν καταλαμβανομένη, πρὶν ἢ παν-
ε τάπασι ναρκῆσαι καὶ γενέσθαι βαρεῖα καὶ δυσκίνητος,
τόν τε τόπον ἀνακαταλείπει, καὶ μέλλουσα καταδύεσθαι, τῇ
μὲν ἄλλῃ πορείαν ὡς ἐνδέχεται μάλιστα ποιεῖται με-
τέωρον καὶ ἐλαφρὰν, ἄρκτοις ὅπῃ γινάσκουσα τοῖς ἵχνεσι,
τῷ νώτῳ δὲ τὸ σῶμα προσαίνει, καὶ πρὸς ἀκομίζει πρὸς
τόν φωλεόν. Τῶν ἐλάφων δ' αἱ θήλειαι μάλιστα τίκτουσι

D. 2. δέξαν] Sic B. E. Vulgo, δόξας.

D. 4. κομίζουσι] κοιμίζουσι E. Venet.

D. 7. ἵχνη γέντες] Revocavi ex Ald. item verterunt Grynæus et Xyl. Vulgo,
et ceteri editi ἵχνη δέντες: nec ex scriptis varietas allata est.

D. 10. φωλιὰν] Sic B. Mez. Vulgo, φωλία. Xyl. φωλεία.

E. 6. ἐλάφων δ' αἱ] δ' assumptum ex Harl. ἐλάφων Baf. Xyl. Steph. Amiot. Jannot.
Schott. forte omnes a correctore Aristotelem sequente Nat. Animal.
X, 5. Nam ἐλεφάντων habent B. E. Harl. Venet. Ald. Grynæus.

cedentes, donec lactatum spe
capiendi longe a pullis avel-
lant. Lepores in cubiculum
suum redeunt, catulorum
aliud alio ponunt, sæpe ju-
geri intervallo unum ab alio
locantes; ne si homo aut ca-
nis superveniat, omnes simul
periclitentur: ipsi cum hac
illac discurrentes varia vesti-
gia reliquerint, ad extremum
saltu magno longe a vestigiis
se subducentes, ita dormiunt.

Urfa quando gravedine, quam
pholian appellant, corripitur,
priusquam omnino torpeat,
gravisque et immobilis fiat,
locum receptui destinatum
expurgat: eumque subitura
incedit quam potest maxime
suspensis gressibus, summis in-
sistens vestigiis: tandem cor-
pore in tergum coniecto in
antrum suum sese infert. Cer-
væ potissimum juxta vias pa-
riunt, quo carnivora animalia

καὶ τὴν ὁδὸν, ὅτε τὰ σαρκώδη θηρία μὴ πρόσ-
σιν· οἱ τε ἄρρενες ὅταν ἀποθνήσκω βαρεῖς ὑπὸ πίμελός
καὶ πολυσαρκίας ὄντες, ἐκτοπίζουσι, σώζοντες αὐτοὺς τῷ
λαθάνειν, ὅτε τῷ φεύγειν οὐ πεποίησιν. Τῶν δὲ χερ-
σάων ἐχίνων, ἢ μὲν ὑπὲρ αὐτῶν ἀμυνα καὶ φυλακή,
παροιμίαν πεποίηκε,

Πόλλ' οἶδ' ἀλώπηξ, ἀλλ' ἐχῖνος ἐν μέγα·

προσέειπεν γὰρ αὐτῇς, ὥς φησιν ὁ Ἴων

Στρόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἰλίξας δέμας, κεῖται,
Θίγειν τε καὶ δακεῖν ἀμήχανος.

Γλαφυρότερα δ' ὅστιν ἢ καὶ τῇ συμνίων προνοία·
μετοπώρει γὰρ ὑπὸ τὰς ἀμπέλους ὑποδύμενος, καὶ
τοῖς ποσὶ τὰς ῥάχας ἀποσεύσας τῷ βότρυος χαμαῖζε, καὶ
περικυλισθεῖς, ἀναλαμβάνει ταῖς ἀκάνθαις· καὶ παρέχε⁹⁷²
ποτὲ πᾶσιν ἡμῖν ὁρῶσιν ὅψιν ἐρπούσης ἢ βαδίζουσας φα-
φυλῆς, οὕτως ἀνάπλεως ἐχρεῖται τὸ ὁπώρας· εἶτα κατα-

F. 7. ὥς φησιν ὁ Ἴων] φησιν est ex Harl. ὁ Ἴων ex emendatione Meziriaci et An-
notatoris in Discursu de Traduct. p. 39. Vulgo, ὥς φασιν οἶον—.

non accedunt. Cervi quando
se graves ob pinguedinem et
carnium abundantiam senti-
unt, subducunt se alio; ut
quod fugiendo consequi non
possunt, latendo impetrent.
Terrestrium echinorum (quos
erinaceos etiam et ericios ap-
pellant) sui defensio et custo-
dia etiam proverbium genuit,

*Scit multa vulpes, magnum echinus u-
num habet:*

nam accedente, ut ait Ion,
vulpe, ipse

*Corpus convolvens pineæ in morem nucis
Spinis riget, borrens, ne vel morderi
queat,
Vel tangier. —*

Elegantior tamen est ejus pro-
catulis procuratio. Autumni
enim tempore sub vites obre-
pens uvarum baccas pedibus
decutit in terram, easque, cir-
cumvolutans se, spinis suis ex-
cipit: ac nobis aliquando om-
nibus hoc spectantibus spe-
ciem exhibuit ambulantis u-
væ: deinde in cavernam su-

δὺς εἰς τὸν φωλεόν, τοῖς σκύμοις χρῆσθαι καὶ λαμβά-
νειν ἀπ' αὐτῶν ταμιευομένοις παραδίδωσι. Τὸ δὲ κοιταῖον
αὐτῶν ὅπας ἔχει δύο, τ' μὲν πρὸς νότον, τὴν δὲ πρὸς
βορέαν βλέπεσαν· ὅταν δὲ παρὰθωνται τ' ἀναφορὰν
τῷ αἰέρι, ὥσπερ ἴσιον κυβερνήται μεταλαμβάνοντες ἐμ-
φράσουσι τὴν κατ' ἄνεμον, τὴν δὲ ἑτέραν ἀνοίγουσι.
Καὶ τὸτο τις ἐν Κυζίκῳ καταμαθὼν, δέξαν' ἔρχεν ὡς
B ἀφ' αὐτῶ τὸν μέλλοντα πνεῖν ἄνεμον παραγρεύων.

13'. Τόγε μὲν κοινωνικὸν μὲν τῷ σωετῷ τῶς ἐλέ-
φαντας ἀποδείκνυσθαι φησιν ὁ Ἰόβας. Ὀρύγματα γὰρ
αὐτοῖς οἱ θηρεύοντες ἀπεργασάμενοι λεπτοῖς φρυγάνοις καὶ
φορυτῶν κέφῳ κατερέφουσιν· ὅταν οὖν εἰς ὀλιθίῃ, πολλῶν
ὁμῶς πορευομένων, οἱ λοιποὶ φορῶντες ὑλίῳ καὶ λίθους ἐμ-
βάλλουσιν, ἀναπληροῦντες τ' κοιλότητι τῷ ὀρύγματος,
ὥστε ῥαδίαν ἐκείνῳ γενέσθαι τὴν ἐκβασιν. Ἰστέρι δὲ καὶ
εὐχῇ χρῆσθαι θεῶν τῶς ἐλέφαντας ἀδιδάκτως, ἀγνίζο-

B. 4. ἀπεργασάμενοι] ὑπεργασάμενοι Ald. Baf. Xyl. Collat. Muret. E. P. quo
item tendit Venet. ὑπεργευσάμενοι. Veræ scriptionis numeros nec
hoc, minus etiam vulgata habere videtur.

B. 5. φορυτῶ] Sic Mez. vidit et Reisk. Vulgo, φόρτω.

am descendens, catulis eas a
se decerpendas præbet. Cu-
bile ejus duo habet foramina:
unum versus meridiem, alte-
rum versus septentriones.
Cum ergo præsentit mutatio-
nem aëris, instar gubernato-
ris vela mutantis, obturat id
quod vento est oppositum,
alterum aperit. Quod cum
Cyzici quidam observasset,
creditus est a se prædicere
posse ventum qui esset spira-
turus.

XVII. Societatis tuendæ
ac prudentiæ exempla Juba
scribit ab elephantis exhiberi.
Venatores enim fossas quas
ad ipsos capiendos faciunt,
levibus sarmentis et terra vili
injecta obtegunt. Cum ergo e-
lephantorum unus (nam mul-
ti simul ambulant) in fossam
incidit, reliqui materiam con-
gerunt, et lapides ingerunt,
ut illapsus facile exire possit.
Scribit etiam elephantos Di-
is vota facere, cum se, ne-

μύθους τε τῇ θαλάσῃ, καὶ τὸν ἥλιον ἐκφανέντα πρὸς-
 κυνῶνται, ὥσπερ χεῖρς ἀνατάσῃ τῆς πρὸς βοσκίδος. Ὁ-
 γεν καὶ θεοφιλέστατον ὅτι τὸ θηρίον, ὡς Πτολεμαῖος ὁ
 Φιλοπάτωρ ἐμαρτύρησε. Κρατήσας γὰρ Ἀντίοχος καὶ βα-
 λόμενος ἐκπρεπῶς πμῆσαι τὸ θεῖον, ἀλλὰ τε πάμπολλα
 κατέθυσεν ὀπινύμια τῇ μάχῃ, καὶ τέσσαρας ἐλέφαντας·
 εἶτα νύκτωρ ὀνείρασιν ἐντυχὼν ὡς τῷ θεῷ μετ' ὀργῆς
 ἀπειλοῦντος αὐτῷ ἀρῆ τὴν ἄλλόκοτον ἐκείνην θυσίαν,
 ἰσασμοῖς τε πολλοῖς ἐχρήσατο, καὶ χαλκῶς ἐλέφαντας
 ἀντὶ τῶν σφαγέντων ἀνέστησε τέσσαρας. Οὐχ ἧττον δὲ
 κοινωνικὰ τὰ τῶν λεόντων. Οἱ γὰρ νέοι τὰς βραδεῖς καὶ
 γέροντας ἤδη συνεξάγρυσιν ὅπῃ θήραν· ὅπερ δ' ἂν ἀπα-
 γρεύσωσιν, οἱ μὲν κἀθιῆνται περιμύδοντες, οἱ δὲ θηρεύουσι·
 καὶ λάβωσιν ὅπῃ, ἀναχαλοῦνται, μόχθῳ μυχθήματι τὸ
 βρύχημα ποιεῖντες ὅμοιον· οἱ δ' εὐθύς ἀποθάνον, καὶ πα-
 ραγενόμενοι, κοινῇ τ' ἄγρην ἀναλίσκουσιν.

B. 11. ἀνατάσει] Ex B. Venet. Collat. Muret. Schott. Anon. Jannot. T. V. B.
 Ceteri, et Vulgo, ἀνασχέσει.

C. 3. ἐκπρεπῶς] Sic B. Harl. Mez. Vulgo, εὐπρεπῶς.

mine docente, mari lustrent,
 Solemque orientem adorent,
 proboscide manus loco sursum
 erecta. Itaque etiam hoc a-
 nimal Diis est carissimum, ut
 Ptolemæus Philopator testa-
 tum fecit. Cum enim, victo
 Antiocho, vellet Diis hono-
 rem splendide habere, præter
 alia ob partam prælio victo-
 riam sacrificia, quatuor etiam
 elephantos immolavit: noc-
 turnis autem territus insom-
 niis, quod numen ei ob sacri-
 ficiū illud inusitatum com-

minaretur, cum multis usus
 est piaculis, tum quatuor æ-
 reos elephantos pro occisis
 posuit. Neque minus socie-
 tatem colunt leones. Nam
 a junioribus in venationem
 educuntur ætate graviores et
 tardiores: hi ubi defatigati
 sunt, sedent et juniores op-
 periuntur: qui prædam nacti,
 mugitu, qui similis est boatui
 vituli, seniores vocant: hi id
 statim sentiunt, accedunt,
 communiq̃ue præda vescun-
 tur.

ιη'. Ἐρωτες δὲ πολλῶν, οἱ μὲν, ἄγριοι καὶ περιμανεῖς
 γενέασιν· οἱ δὲ, ἔχοντες οὐκ ἀπάνθρωπον ὠφεισμὸν ἐδὲ
 ἀναφρέδιτον ὀμιλίαν. Οἷος ἦν ὁ τῷ ἐλέφαντος ἐν Ἀ-
 λεξανδρείᾳ τῷ ἀντερῶντος Ἀριστοφάνει τῷ γραμματικῷ·
 τῆς γὰρ αὐτῆς ἥρων τεφανοπάλιδος, καὶ οὐχ ἦπλον ἰὺ ὁ
 ἐλέφας ἀφ' ὧν· ἔφερε γὰρ αὐτῇ τῆς ὀπώρας αἰεὶ πρα-
 τήρια παρκαπορευόμενος, καὶ χρόνον πολὺν ὑφίστατο, καὶ
 τιμὴν ποροσκοιδαῖ τ' χιτωνίων ἐν τὸς ὥσπερ χεῖρα παρκα-
 E βαλὼν, ἀτρέμα δ' ὡς τὸ τῆτος ὥρας ἔφαιεν. Ὁ δὲ
 δράκων ὁ τῆς Αἰτωλίδος ἐραστὴς, ἐφοίτα νύκτωρ πρὸς
 αὐτήν, καὶ τῷ σώματος ὑποδύμενος ἐν χρωῖ, καὶ περι-
 πλεκόμενος, ὅθεν ἔτε ἐκὼν ἔτε ἄκων ἐβλάψεν, ἀλλὰ
 καὶ κοσμίως αἰεὶ ὡς τὸν ὄρθρον ἀπὸ πηλάγειο· συνεχῶς
 δὲ τῷ ποιεῖντος αὐτῷ, μετώκισαν οἱ περὶ σκόνιες ἀπω-
 τέρω τιμὴν ἀνθρώπων· ὁ δὲ τρεῖς μὲν ἢ τέτταρας ἐκ ἡλ-
 θεν, ἀλλ', ὥς ἔοικε, περιήει ζιτῶν καὶ πλανώμενος· μό-

E. .7 ἢ τέτταρας] Aut hoc mutandum in ἡμέρας, aut ei subjungendum νύκτας.

XVIII. Amores porro multorum exstiterē anima-
 lium, alii sævi et furiosi, alii habentes non inhumanam e-
 legantiam, neque inveniustam consuetudinem. Qualis fuit
 Alexandreae amor elephanti, rivalem se Aristophani gram-
 matico exhibentis: amabant enim ambo puellam corollas
 vendentem, et non minus e-
 videnter elephante: nam per
 forum pomarium transiens,
 semper ei poma adferebat,
 diuque adstibat proboscide-

VOL. IV.

que, manus instar, intra ves-
 tem inserta pectus sensim con-
 trebat. Draco autem qui
 Ætolicam foeminam amavit,
 noctu ad eam commeabat, et
 ad cutem usque subiens am-
 plexansque, neque prudens,
 neque imprudens lædebat,
 placideque semper sub auro-
 ram abiit: quod cum assiduo
 faceret, necessarii longius re-
 moverunt foeminam. Draco
 post id, triduum aut quatri-
 duum non venit, quærens, ut
 apparet, eam, et vagans, tan-

3 P

λιν δὲ πῶς ἱξάνον, καὶ περιπεσὼν ἐπ' αὐτὸν ὡς περ
εἶδει, ἀλλὰ τραχύτερος, τῷ μὲν ἄλλω σπειράματι τὰς
χεῖρας αὐτῆς ἔδωκε πρὸς τὸ σῶμα, τῷ δὲ ἀπολήγοντι
τῆς ἐξῆς ἐμασίγη τὰς κνήμας, ἐλαφρὰν τινα καὶ φιλό-
τονον καὶ πλέον ἔχουσαν τῷ κολλάζοντος τὸ φειδόμενον
ὀργιῶν ὑπερδυνάμενος. Τὸν δὲ ἐν Αἰγύπτῳ παιδευσαμένην
χρῆμα, καὶ τὴν ὑπερδυνάμεναι Γλαύκῃς τὴν καθαρωδὺν κρινόν,
(περιβόητοι γὰρ εἰσι, καὶ πολλῶν οἶμαι διηγημάτων δια-
κορεῖς ὑμᾶς εἶναι), διὸ ταῦτα μὲν ἀφήμι.

ΙΘ'. Ψᾶρες δὲ καὶ κέραιες καὶ ψιττακοὶ μαθηάνοντες
διαλέγεσθαι, καὶ τὸ τὴν φωνῆς πνεῦμα τοῖς διδάσκουσιν
εὐπλαστον ἔστω καὶ μιμητὸν ἱξαρθεῖν καὶ ῥυθμίζειν παρ-
έχοντες, ἐμοὶ δοκῶσι περὶθεῖν καὶ συνηγορεῖν τοῖς ἄλλοις 973
ζώοις ἐν ᾧ μαθηάνειν, τρόπον τινα διδάσκοντες ἡμᾶς ὅτι
καὶ προφορικῶς λόγῳ καὶ φωνῇ ἐνάρθρη μέτεστιν αὐτοῖς· ἢ καὶ

F. 6. Αἰγύπτῳ] Legendum, Αἰγίῳ.

F. 12. ἱξαρθεῖν] Forte, ἱξαρθεῖν. Neque ineptum est Reiskii ἱξαρθεῖν.

A. 3. ἢ καὶ πολλοῖς] Ita dedi iuxta, ut arbitror, auctoritate. Vulgo, εἰ καὶ τοῖς
πολλοῖς. E. Harl. Ald. Bas. Xyl. P. ἢ καὶ πολλοῖς. B. Jannot. Pol.
ἢ καὶ τοῖς πολλοῖς.

dem ægre cum reperisset, non
pro more placidus, sed aspe-
rior accessit, et cum manus
ejus reliquis voluminibus cor-
pori alligasset, furas extrema
cauda flagellavit: lenem quan-
dam et amatoriam iram osten-
dens, quæ plus indulgentiæ
haberet quam poenæ. Omitto
anserem, qui in Ægypto pue-
rum adamavit, et Glaucæ cy-
tharædæ amore captum arie-
tem: sunt enim in ore om-

nium, et vobis multarum nar-
rationum satietatem obortam
puto.

XIX. Jam sturni, corvi,
psittaci, quando loqui dis-
cunt, vocisque spiritum ita
facilem fictu doctoribus præ-
bent: videntur mihi inter
discendum patrocinari aliis
animalibus, ac nos quodam-
modo docere, etiam ejus quæ
viva voce exprimitur et arti-
culatæ orationis partem ipsis

πολύς κατὰ γέλωτος τὸ πρὸς ταῦτα χαλασιπεῖν ἐκείνοις
 σύγκρισιν, οἷς οὐδ' ὅσον ὠρύσασθαι μέτεστιν, ἔδ' ὅσον γε-
 νάξαι, φωνῆς· τέτων δὲ καὶ τοῖς αὐτοφύεσι καὶ τοῖς ἀδι-
 δάκτοις γινύμασιν ὅση μῆσα καὶ χάρις ἔπεστιν, οἱ λογί-
 ζατοὶ καὶ χαλλιφωνόζατοὶ μαρτυρεῖσι, τὰ ἥδιτα ποιοῦντα
 καὶ μέλη, κύκνων καὶ ἀηδόνων ὠδαῖς ἀπεικάζοντες. Ἐπεὶ
 δὲ τὸ μαθεῖν τὸ διδάξαι λογικώτερον, ἤδη πειθεὶν Ἀριστο-
 B τέλει, λέγοντι καὶ τὸτο τὰ ζῶα ποιεῖν· ὀφθῆναι γὰρ
 ἀηδόνα νεοσσὸν ἄδειν πρὸς διδάσκουσαν. Μαρτυρεῖ δὲ
 αὐτῇ τὸ φαυλότερον ἄδειν, ὅσαις συμβέβηκε μικραῖς ἀ-
 λούσαις, ἀπτερόφοις τῇ μπτέρων γενέσθαι· διδάσκονται
 γὰρ αἱ σιντεφόμναι καὶ μαθήνεσιν, ἔθ' ἂν μισθόν,
 73 οὐδὲ πρὸς δόξαν, ἀλλὰ τῷ χαίρειν ἀγαμελιζόμεναι, καὶ
 ὃ καλὸν ἀγαπᾶν μᾶλλον ἢ ὃ χρεῖαδες τῇ φωνῇ. Ἐχὼ
 δὲ δεῖ τέττα καὶ λόγον εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἀκούσας Ἐλ-

esse. Quo fit ut valde ridi-
 culi sint, qui cum istis ani-
 malibus sibi comparandos
 sumunt pisces, qui neque ad
 ululatum quidem aut ad ge-
 mitum satis habent vocis:
 cum avium a natura profec-
 tis, et nulla disciplina forma-
 tis cantilenis quantum venus-
 tatis et gratiæ insit, eruditif-
 simi et musices peritissimi ho-
 mines testimonium ferant,
 suavissima poemata et carmi-
 na, olorum et lusciniarum
 comparantes cantibus. Quo-
 niam autem in docendo quam
 discendo plus inest rationis,
 fides jam habeatur Aristoteli,

qui docere etiam animalia
 ait: visam enim esse luscini-
 am, quæ suo pullo canendi
 modum traderet. Atque tes-
 timonium ei fert hæc res,
 quod eæ lusciniæ deterius ca-
 nunt, quæ parvæ captæ et
 convictui matrum ereptæ a-
 luntur: quæ enim a matri-
 bus educantur, simul discunt:
 non mercedis aut gloriæ gra-
 tia cantillantes, sed quia de-
 lectantur, et vocis pulchritu-
 dinem magis quam utilita-
 tem diligunt. Est quod vo-
 bis narrem, auditum ex ore
 multorum Romanorum et
 Græcorum, qui rem coram

λίλων τε πολλῶν καὶ Ῥωμαίων ὠδονομῶν. Κερεὺς γὰρ τις ἐργασήριον ἔχων ἐν Ῥώμῃ πρὸ τῆς περὶ τὰς ὁ καλεῖσιν Ἑλλήνων ἀγορᾶν, θαυμαστὸν τι χρῆμα πολυφώνου καὶ πολυφθόγου κίτης ἔτρεφε, καὶ ἀνθρώπων ῥήματα καὶ θηρίων φθόγους ἀνταπεδίδου, καὶ ψόφους ὀργάνων, μηδενὸς ἀναγκάζοντος, ἀλλ' αὐτὴ ἐήλυσσα, καὶ φιλοπυμνὴ μηδὲν ἄρρητον ἀπολιπεῖν, μηδὲ ἀμίμητον. Ἐτυχε δὲ τις ἐκείνη τῇ πλεισίῳ ἐκκομιζόμενος ὑπὸ σάλπιγγι πολλῆς, καὶ γονομῆς, ὥσπερ εἶπεν, καὶ τὸν τόπον ὀπιστάσεως, εὐδοκίμουσιν οἱ σάλπιγγαὶ καὶ κελδοίμοι, πολλὸν χρένον ἐνδιέτρεψαν· ἡ δὲ κίτη μὲν τὴν ἡμέραν ἐκείνῃ ἀφθόγος ἦν καὶ ἀναυδὸς, ὅθεν τὴν αὐτῆς ὅτι τοῖς ἀναγκαίοις πάθεσιν ἀφείσα φωνή. Τοῖς οὖν πρὸς αὐτῆς θαυμάζουσι τὴν φωνήν, τότε θαῦμα μείζον ἢ σωπὴ παρῆχε, καφὸν ἀκρόαμα τοῖς σινοῦσιν παρθεύουσι τὸν τόπον· ὑποψία δὲ φαρμάκων ὅτι τὰς ὁμοτέχνους ἦσαν· οἱ δὲ πλείστοι τὰς σάλπιγγας εἶχαν

spectaverunt. Tonfor quidam tonstrinam habebat Romæ ante templum, quod Forum Græcorum appellant. Is mirifice vocalem et garrulam alebat picam, quæ et hominum verba, et voces boum redderet, instrumentorumque sonos; non cogente quocquam, sed quod ipsa impense studeret omnes voces prodere, nihil non sonorum exprimere imitando. Forte evenit, ut in ea vicinia dives quidam efferretur multis tubis accinentibus: cumque,

pro more, ibi locorum fieret institio, tubicines quia placebant, iussi cantum diutius protraxere. Ab illa die pica ita muta, ita voce omni destituta fuit, ut ne eam quidem ederet, qua necessaria sibi solebat indicare. Quibus ergo ante vox ejus, iis tunc silentium admirationi fuit: etiam eo majori, quod auditorium solitorum ea pergere ita conticuisse. Non deerant, qui beneficio eandem artem tractantium hoc effectum suspicarentur: plerique sono tu-

ἐκπληξῆσαι τὴν ἀκοὴν, τῇ δ' ἀκοῇ συγκατεσβέσθαι τὸ
 φωνεῖν. Ἦν δὲ ὁδότερα τῶν, ἀλλ' ἀσκησις, ὡς ἔοικε,
 καὶ ἀναχόρησις εἰς ἑαυτὸ τῷ μιμητικῷ, καθάπερ ὄργα-
 νον ἱξαρτυρομένη τὴν φωνὴν καὶ παρασκυιάζοντος· ἀφνω
 E γὰρ αὐτῆς ἦκε καὶ ἀνέλαμψεν, ὁδὲν τῷ συνηθῶν καὶ πα-
 λαῖων μιμημάτων ἐκείνων, ἀλλὰ τὰ μέλη τῷ σαλ-
 πίζων αὐταῖς περὶ δόδισ φτεγδομένη, καὶ μεταβολὰς πά-
 σας καὶ κρυμμάτων διεξιῶσα πάντας ῥυθμούς· ὥστε, ὅπερ
 ἔφην, τὸ εὐμαθείας λογικώτερον (εἰ) τὴν αὐτομάθειαν ἐν
 αὐτοῖς. Πλὴν ἐν γὰρ πᾶσι μάθημα κυνὸς οὐ δοκῶ μοι παρ-
 ῆσθαι, γενόμενος ἐν Ῥώμῃ θαυμάσιος. Παρὼν γὰρ ὁ κύων
 μίμῳ πλοκήν ἔχοντι δραματικῶν καὶ πολυπρόσωπον,
 ἀλλὰς τε μιμήσεως ἀπεδίδου τοῖς ὑποκειμένοις πάθεσι
 F καὶ πρᾶγμασι προσφόρους, καὶ φαρμάκων ποιημένων ἐν
 αὐτῷ πείρειν, ὑπνωτικῷ μὲν, ὑποκειμένη δὲ (εἰ) θανα-
 σίμῳ, τὸν τε ἄρτον ὃν δίδειν ἐμέμικτο τὸ φάρμακον,

barum auditum avis percul-
 sum putabant et attonitum,
 unaque cum eo extinctam vo-
 cem. Verum nihil erat tale
 in causa: sed exercitatio, ut
 apparuit, vi imitandi in sese
 conversa, et vocem tanquam
 instrumentum concinnante
 atque apparente. Subito e-
 nim rursus vocem emisit et
 emicuit, nihil usitatarum illa-
 rum et veterum imitationum,
 sed cantus tubarum ipsis con-
 versionibus modulans, omnes-
 que mutationes et pulsatio-
 num numeros exprimens; ut,
 quomodo dixi, in animalibus
 intelligi possit, facultatem a

seipso discendi rationis mayo-
 rem habere vim, quam docili-
 tatem magistro aptam. U-
 nam tamen canis disciplinam
 non videor mihi debere si-
 lentio premere, cujus specta-
 tor Romæ fui. Erat canis
 mimo cuidam, qui tum fabu-
 lam perplexam, multarumque
 actione personarum constan-
 tem docebat: is canis cum
 alios gestus referebat, rebus
 et motibus animorum argu-
 menti respondentes: tum fac-
 to periculo in ipso veneni,
 quod soporem afferret, sed le-
 thale videri ex argumento fa-
 bulæ debebat, panem in quo

ἐδέξατο, καὶ καταφαγὼν, ὀλίγον ὑπερὸν ὅμοιος ἦν ὑπο-
 τρέμοντι καὶ σφαλλομένῳ καὶ καρηδασύντι· τέλος δὲ προ-
 τείνας ἑαυτὸν, ὥσπερ νεκρὸς ἔκειτο, καὶ παρῆγεν ἑλκεῖν καὶ
 μεταφέρειν, ὡς ὁ τῷ δράματος ὑπηγέρβου λόγος· ἐπεὶ δὲ
 τὸν χαρὲν ἐκ τῆς λεγυμένων καὶ τραπομένων ἐνόησεν,
 ἡσυχῇ τοσῶτον ἐκίνησεν ἑαυτὸν, ὥσπερ ἔξ ὑπνῳ βαθέος
 ἀναφερόμενος, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπάρας διέβλεψεν· ἔπειτα 974
 θαυμασόντων, ἔξανατὰς ἐβάδιζε πρὸς ὃν ἔδει· καὶ προσ-
 ἤκε μὲν χαίρων καὶ φιλοφρονέμενος, ὥστε πάντας ἀνθρώπους καὶ
 Κάισαρα (παρίῳ γὰρ ὁ γέρων Οὐεσπασιανὸς ἐν τῷ Μαρ-
 κέλλῳ θεάτρῳ) συμπαιεῖς γενέσθαι.

κ'. Γελῶσι δ' ἴσως ἐσμέν ὅτι τῷ μανθάνειν τὰ ζῶα
 σεμνύνοντες, ὧν ὁ Δημόκριτος ἀποράναι μαθητὰς ἐν τοῖς
 μεγίστοις γηγνόσθαι ἡμᾶς· ἀράχνης, ἐν ὑφαντικῇ καὶ ἀκρο-
 ποτῇ· χελιδόνος, ἐν οἰκοδομίᾳ· καὶ τῆς λιγυρῶν κύκνου καὶ

A. 2. προσῆκε μὲν] An corrigendam προσήκαλλε, vel προσέσαινε quorum hoc
 Reiskius quoque proposuit. Utrumvis melius, certe, vulgato.

id exhibebatur accepit, et
 postquam edisset, paulo post
 similem se tremebundo, labas-
 centi, et caput ob gravitatem
 sustentare nequeunti præbuit:
 denique se tanquam exstinct-
 um protendit, trahendumque
 et transferendum præbuit:
 sicut fabulæ rationes postula-
 bant. Deinde articulo tem-
 poris ex his quæ dicebantur
 agebanturque cognito, sensim
 principio sese commovit, tan-
 quam si ex alto somno exper-
 gisceretur, ac sublato capite
 circumspexit: post admiran-

tibus omnibus, ad eum ac-
 cessit ad quem debuit, læti-
 tiam simulans atque comita-
 tem. Ea res commovit ani-
 mos omnium hominum, ipsi-
 usque etiam Vespasiani senis
 imperatoris, qui una tum in
 theatro Marcelli aderat.

XX. Sed ridiculi fortasse
 sumus, qui eo nomine lauda-
 mus animalia, quod discant:
 cum Democritus affirmet nos
 eorum in maximis rebus fu-
 isse imitando discipulos, ara-
 neæ, in texendi arte atque re-
 ficiendi: hirundinis, in ædi-

μήσασθαι λέγουσιν· οἱ δὲ ἱερεῖς ὕδατι χερῶν, περιεγνίζοντες ἑαυτοὺς, ἐξ ὧν πέπωκεν ἱβίς· ἂν γὰρ ἢ φαρμακῶδες ἢ νοσηρὸν ἄλλως ὁ ὕδωρ, εἰ πρόσθισιν. Ἀλλὰ καὶ τερφῆς σποχρῆς ἔνια θεραπεύοντα, καθάπερ λύκοι καὶ λέοντες, ὅταν κρεῶν γένωνται ἀσθκορεῖς, ἡσυχίαν ἄρουσι κατακείμενοι, καὶ σιωπῶντες ἑαυτοὺς. Τίγριν δὲ φασιν, ἐρίφου παρὰδόντος αὐτῇ, χρωμύλῳ διαίτῃ μὴ φαγεῖν ἐφ' ἡμέρας δύο, τῇ δὲ τρίτῃ πεινώσαν αὐτὴν ἄλλο, καὶ τὴν γαλέαρχαν σπαράσσειν· ἐκείνη δὲ φείσατο οἰομένην σιῶτροφον ἔχειν ἤδη καὶ σιῶοικον. Οὐ μὲν ἄλλα καὶ χειρουργία χρησθαι τοῖς ἐλέφαντας ἰσχυροῦσι· καὶ γὰρ ξυστὰ καὶ λόγχας καὶ τοξεύματα, παριστάμενοι τοῖς τετραπόδοις, ἀνὸς σπαράγμῳ ῥαδίως καὶ ἀβλαβῶς ἔξελκυσιν. Αἱ δὲ Κρητικαὶ αἴγες ὅταν ὁ δίκταμον φάγωσιν, ἐκβάλλουσι τὰ τοξεύματα ῥαδίως, καί αμαθῆν ταῖς ἐγκύοις πρὸ βοτάνῃν παρέχον ἐκτεωτικὴν δύναμιν ἔχουσιν· ἐπ' οὗδέν γὰρ ἄλλα

et imitati fuisse dicuntur Ægyptii: et sacerdotes eorum, cum se conspergendo lustrant, aqua ad hoc utuntur, e qua ibis biberit: quod infectam aut infalubrem nullam hæc aquam tangat avis. Sed et cibi abstinencia curantur quedam: ut lupi et leones, qui cum fastidium carniū esu nimio contraxerunt, aliquantum jacentes et se calefacientes quiescunt. Tigrin ferunt, tradito ei hædo, abstinuisse cibo per biduum: tertia die esurientem, aliud popos-

cisse, et ni mox daretur, caveam convellere cœpisse in qua inclusa tenebatur, interim hædo, ut convictori jam et contubernali facto, pepercisse. Sed et medicinam quæ manibus administratur exerceri ab elephantis aiunt: qui vulneratis adstantes, contos, lanceas, et sagittas facile et sine damno aut laniatione evellant. Capellæ Cretenses quod dictamno esu facile ejiciunt infixas ipsis spicula, (statim enim sauciatae eam herbam, nihil aliud, sectantur)

πρωτεύουσι φέρουσαι, καὶ ζητῶσι καὶ διώκουσι τὸ δίκτα-
μον.

κα'. Ἡτλον δὲ ταῦτα θαυμάζει, καὶ περ ὄντα θαυ-
μάσια, ποιῶσιν αἱ νόησιν ἀριθμοῦ καὶ δύναμιν τῷ ἀριθ-
μῷ ἔχουσαι φύσεως, ὥσπερ ἔχουσιν αἱ περὶ Σῆσα βόες·
εἰσὶ γὰρ αὐτόφθι τὸ βασιλικὸν πρῶτον ἀρδουσαι περι-
άκτοις ἀντλήμασιν, ὧν ὥρισται τὸ πλῆθος· ἑκάτον γὰρ
ἑκάστη βὼς ἀναφέρει κατ' ἡμέραν ἑκάστῳ ἀντλήματι,
πλείονα δὲ οὐκ ἔστιν ἔτε λαβεῖν ἔτε βιάσατο βελέ-
μνον· ἀλλὰ καὶ πείρας ἔνεκα πολλάκις περσπύεντων,
ὑφίσταται, καὶ οὐ πρῶταισιν, ἀποδῶσα τὸ τεταγμένον·
οὕτως ἀκριβῶς συντίθησι καὶ καταμνημονεύει τὸ κεφάλ-
λαμον, ὡς Κτησίας ὁ Κνίδιος ἰσόρηκε. Λίβυες δὲ Αἰ-
γυπίων καταγελῶσι μυθολογούντων περὶ τῷ ὄρυγος, ὡς
φωτὶ ἀφίεντος ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας ἧς ὀπίσκει τὸ

D. 8. καὶ ζητῶσι καὶ διώκουσι] Legendum, vel ζητῶσι δὲ καὶ διώκουσι—. vel κ. ζ.
κ. διώκουσιν ἢ τὸ δίκταμον.

D. 11. ποιῶσιν αἱ] Sic B. E. Harl. Mez. Vulgo, ποιῶσι καί. Jannot. Schott.
ποιῶσι καὶ αἱ. T. B. ποιῶσι αἱ.

E. 5. λαβεῖν] Mez. λαθεῖν, probabiliter.

gravidis mulieribus occasio-
nem dederunt observandi, eam
vim ejiciendi foetus habere.

XXI. Hæc, quanquam ad-
mirabilia, minus tamen admi-
rationis merentur, quam quod
bestiæ sunt quæ numeri vim
intelligunt, et numerare pos-
sunt. Sufis boves sunt, quæ
regium ibi hortum rigant por-
tatilibus haustris, quorum nu-
merus est definitus, ut quæ-
vis bos quotidie centum id
genus vasa aquæ plena tol-

lat: plura ut tollat, nulla ra-
tione, ne vi quidem ulla ef-
ficies: nam sæpe quidem ten-
tatum est: sed bos ubi consti-
tutum numerum absolvit, sub-
sistit, neque amplius progre-
ditur: ita accurate summam
concepit, et in memoria con-
servat: auctor Ctesias Cni-
dus. Afri Ægyptios deri-
dent, qui de oryge fabulen-
tur, eum ea die et hora vo-
cem emittere, qua fidus ori-
tur, quod Sirium et Canicu-

ἄφρον' ὁ Σώθλις αὐτοῖς, Κυῖα δὲ καὶ Σείριον ἡμεῖς χα-
 λῶμεν· τὰς γὰρ αὐτῶν ὁμῶς πάσας αἰγας, ὅταν ἀνάοχη
 μεθ' ἡλίου τὸ ἄφρον' ἀτρεκῶς ἐκεῖ σφρομνύας ὑποβλέ-
 πειν πρὸς τὴν ἀνατολήν· καὶ τεκμήριον τῆτο τὸ περίοδε
 βεβαίωτατον (εἰ), καὶ μάλιστα τοῖς μαθηματικοῖς καύσιν
 ὁμολογέμενον.

κβ'. Ἰνά δὲ κορυφῇ ὁ λόγος ἐπιθῆις ἑαυτῷ πᾶσι 975
 σιται, φέρε, κινήσαντες τ' ἀφ' ἑρῶς, βραχέα περὶ θεό-
 τητος αὐτῶν καὶ μαντικῆς ἐπιπῶμεν. Οὐ γάρ τι μικρὸν
 ἔδδ' ἄδοξον, ἀλλὰ πολὺ καὶ παμπάλαμον μαντικῆς μῦθον,
 οἰωνιστικὴν κέκληται· τὸ γὰρ ὅξυ καὶ νοερόν αὐτῶν καὶ δι' εὐ-
 σεφρίαν ὑπώκοον ἀπάσης φαντασίας, ὥσπερ ὄργανον τῷ
 θεῷ παρέχει λεῖψας καὶ τρέπειν ἐπὶ τε κίνησιν, ἐπὶ τε
 φωνὰς καὶ γιγνώματα, καὶ σχήματα νῦν μὲν ἐνστατικὰ, νῦν
 δὲ φορεὰ, κατὰ περ πνεύματα, ταῖς μὲν ἐπιγνώσκοντα,
 ταῖς δὲ ἐπιδιδύνοντα πρᾶξεις καὶ ὁρμαῖς εἰς τὸ τέλος.

A. 9. ταῖς μὲν—ταῖς δὲ] Forte, τὰς μὲν—τὰς δὲ—.

lam nos appellamus, ipsi So-
 then; suas enim universe ca-
 pras quando illud astrum cum
 Sole oritur, certo conversas
 ad ortum intueri: esseque id
 firmissimum documentum an-
 nuæ circuituionis, maximeque
 cum astronomicis consentiens
 tabulis.

XXII. Ut autem oratio
 nostra colophonem ipsa sibi
 imponens desinat, age move-
 amus, quod dicitur, a sacra li-
 nea scrupulum, et exigua quæ-
 dam de divinitate divinatione
 neque nostrorum dicamus a-

nimalium. Non enim exigua,
 aut ignobilis, sed cum mag-
 na, tum pervetusta pars divi-
 nationis est auspicium. Cele-
 ritatem quippe suam aves,
 vim intelligendi ob agilita-
 tem omnibus visis percipien-
 dis aptam, Deo accommodant
 utendam; ut is eam convertat
 et ad motus, et ad voces, et
 ad garritus, et ad figuras: quæ
 omnia modo cohibentia, mo-
 do, ventorum instar, incitan-
 tia, alias actiones voluntatef-
 que impediunt, alias dirigant
 et ad finem perducant. Ideo

Διὸ κοινῇ μὲν ὁ Εὐριπίδης θεῶν κήρυκας ὀνομάζει τὰς ὄρνιθας· ἰδίᾳ δὲ φησιν ὁ Σωκράτης ὁμόδελον ἑαυτὸν ποιεῖσθαι τῶν κύκνων· ὥσπερ αὖ καὶ τῶν βασιλέων, αἰετὸς μὲν ὁ Πύρρος ἦδετο χαλκόμενος, ἰέραξ δὲ ὁ Ἀντίοχος· ἰχθύς δὲ, τὰς ἀμαγεῖς καὶ ἀνοήτους λαιδορῶντες ἢ σκώπτοντες ὀνομάζομεν. Ἀλλὰ δὴ μυρίων μυριάκισ ἐπείν παρόντων, ἃ περιδείκνυσιν ἡμῖν καὶ περιστάμεναι τὰ περὶ καὶ πᾶσι τὰς τῶν θεῶν, ἐν οὗτοι ἐπὶ τοῖσιν ἀποφῆναι τὰ περιδεῖναι τῶν ἐνύδρων, ἀλλὰ κωφὰ πάντα καὶ τυφλὰ καὶ περινοίας εἰς τὸν ἄλγειν καὶ τιτανικὸν ἀπέριπτον τόπον, ὥσπερ ἀσεβῶν χώρον, οὗ τὸ λογικὸν καὶ νοερὸν ἐγκατέσβεσαι τῇ ψυχῇ, ἐχάτω δὲ πινι συμπεφυρμένης καὶ κατακεκλυσμένης ἀσθήσεως μορίῳ, σπαίρουσι μᾶλλον ἢ ζῶσιν ἔοικεν.

κγ'. ἩΡΑΚΛΕΩΝ. Ἀναγε τὰς ὀφρῦς, ὦ φίλε Φαίδιμε, καὶ δέγειρε σεαυτὸν ἡμῖν τοῖς ἐνάλοις καὶ νησιώταις

generatim Euripides aves *Deorum præcones* appellavit: peculiariter autem Socrates olorum conservum se facit. Sicut etiam de regibus Pyrrhus aquilæ cognomento, accipitris Antiochus delectatus fuit: piscium appellationem inficitis hominibus duntaxat vel probri vel falsæ mordendi gratia tribuimus. Verum enimvero cum sexcenties sexcenta possint enumerari, quæ a terrestribus et æreis animalibus nobis voluntate Deorum præmonstrantur atque præsignificantur; piscium patronus ne

unum quidem tale proferre potest. Muta enim aquatilia omnia, et nihil providentiæ divinæ cernentia, in Titanicum mare impiumque abjecta sunt, veluti in sceleratorum regionem, ubi ratio et mens animi extinguuntur; et, reliquo animo cum extrema quadam sensus parte confuso ac diluto, magis palpitantium quam viventium animalia fiunt similia.

XXIII. HERACLEO. Contrahe supercilia, mi Phædime, teque excita ad causam marinorum nostrum insulanorum-

οὐ παρὰ τὸ χρεῖμα τῷ λόγῳ γέγονεν, ἀλλὰ ἑρῶμυθος
ἀγῶν καὶ ῥητορεία κυκλίδων ἐπιδέουσα καὶ βήματος.

ΦΑΙΔΙΜΟΣ. Ἐνέδρα μὲν οὖν, ὧ Ἡρακλέων, σὺν
δύλῳ καταφανής· κραπαλῶσι γὰρ ἔπι τὸ χθίζον καὶ βε-
βαπίσι μύθοις νήφων, ὡς ὄρας, ὁ γενναῖος ἐκ ὧρα-
σκυῆς ἐπιτέθειται. Παρατεῖσθαι δὲ οὐκ ἔστι· οὐ γὰρ
βέλομαι Πινδάρου ζηλωτὴς ὢν, ἀκούσαι τὸ,

Τιθεμένων ἀγῶνων πρόφασις
Ἀρετῶν εἰς αἰπὺν ἔβαλε σκότον·

χολὴ μὲν γὰρ πολλή ἐστιν ὑμῖν, ἀργούρων, οὐ χορῶν, ἀλλὰ
κυῶν καὶ ἵππων, καὶ δικτύς καὶ πάσης σαγιώης, ἀλλὰ
τὰς λόγους ἐκ χειρὶς κοινῇ πᾶσι τοῖς ζώοις κατὰ τε
γῆν κατὰ τε θάλατταν δεδομένης τὸ σήμερον. Ἀλλὰ
μὴ φοβησῆτε· χρήσομαι γὰρ αὐτῇ μετρίως, ἔτε δόξας

C. 9. ἐπιδέστα] Sic E. Mez. Reisk. Vulgo, ἐτι δέουσα.

D. 6. ἢ χορῶν] Haud scio an corrigendum sit ἐ λόγων. Venet. Ald. Baf. Xyl.
οὐχ ὧρων. E. loco χορῶν habet spatium vacuum. Vulgatam Steph.
sumsit ab Jannot. Coll. Muret. Schott. Anon. nec dissentiunt Ex-
cerpta B. et Harl. item verterunt Amiot. et Xyl. At Gryn. cessan-
tibus non horis.

que defendendam. Non e-
nim jocosè dixit Aristotimus,
sed valido usus est agone, ac
dicendi arte, cui ad forensem
rationem nihil præter cancel-
los et tribunal defuit.

ΡΗÆΔΙΜΟΣ. Infidiæ vero,
mi Heracleo, dolusque mani-
festus nobis intentantur. Nos
enim hesternæ adhuc crapula
obrutos sobrius, ut vides,
præclarus iste præmeditate
adortus est. Recusare tamen
certamen non licet. Nolo

enim de me, qui Pindarum
æmuler, dici hæc,

*Proposio certamine, præscriptio
Virtutem in altis conjecerit tenebras.*

Multum enim otii vobis est,
cessantibus non choris, sed e-
quis, canibus, retibus, et ver-
riculis: cum ob disputatio-
nem hanc induciæ hodie om-
nibus in terra marique ver-
santibus animalibus contige-
rint. Non tamen est quod
metuatis. Utar enim eo mo-
dice neque philosophorum c-

Ε φιλοσόφων, ἔτε Αἰγυπτίων μύθους, ἔτε ἁμαρτύρους
 Ἰνδῶν ἐπαγόμενος ἢ Λιβύων διηγήσας· ἃ δὲ πανταχῶς
 μάρτυρας ἔχει τὰς ἐργαζομένας τῷ θάλατταν ὁρώμενα,
 καὶ δίδωσι τῇ ὄψει πίστιν, τούτων ὀλίγα ᾠξασθήσομαι.
 Κάποι τῶν ἐν γῇ ᾠξασθευμάτων ὀπίπρασθεν ὁδὸν
 ὄντιν, ἀλλ' ἀνεωγμένη παρέχει τῇ αἰσθήσει τῷ ἱστο-
 ρίαν. Ἡ δὲ θάλασσα μικρὰ κατεδῆν καὶ γλίσχρα
 δίδωσι· τῶν δὲ πλείων κατακαλύπτει γενέσας καὶ
 τρεφὰς, ὀπιθέσας τε καὶ φυλακὰς ἀλλήλων, ἐν αἷς
 οὐκ ὀλίγα καὶ σωέσεως ἔργα καὶ μνήμης καὶ κοινωνίας
 ἀγνοήμενα βλάπτει τὸ λόγον. Ἐπειτα τὰ μὲν ἐν γῇ
 F ἀφ' ὧν τῷ ὁμοφυλίαν καὶ τὴν συνδιήτησιν ἀμωσγέπως
 συναναχρωνόμενα τοῖς ἀνθρωπίνοις ἦθεσιν, ἀπολαύς καὶ
 τρεφῆς καὶ διδασκαλίας καὶ μιμήσεως· ἢ τὸ μὲν πικρὸν
 ἅπαν καὶ σκυθρωπὸν, ὥσπερ ὀπιμιξία ποτίμης θάλασσαν,
 ἐφηδύνει, τὸ δὲ δυσζύνετον ἅπαν καὶ νωθρὸν ἐπεγείρει

F. 5. δυσζύνετον] Forte, δυσζύνετον, ut Reisk.

piniones, neque fabulas Ægyptiorum, aut Indorum teste carentes, Afrorumve narrationes adducens: sed pauca eorum proferens, quæ ubique testes habent eos qui mare exercent, visuque fidem sui faciunt. Quanquam terrestrium quidem exemplorum nullum in occulto est, sed aperte sensui cognitionem sui præbent. Mare autem pauca et exilia præbet, et suorum animalium plerorumque abscondit ortus, nutritiones, in-

fidias, quas invicem struunt et cavent: in quibus non pauca providentiæ, memoriæ, et justitiæ opera ignorata obfunt nostræ causæ. Deinde terrestria animalia ob generis communitatem et vitæ consuetudinem utcunque cum hominum moribus commixta educationem, doctrinam, imitationemque consequuntur: quibus acerbitates omnes et morositates, tanquam dulci aqua admixta marinæ falsugo, deliniuntur atque condiuntur,

ταῖς μετ' ἀνθρώπων κινήσειν ἀναρριπίζομενον. Ὁ δὲ τῷ
 ἐνάλων βίος ὅροις μεγάλοις τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπω-
 κισμῶτος ὁμιλίας ἐπέσακτον ὅθεν ὅδε συνειδημένον
 ἔχων, ἰδίος ὅτι καὶ αὐθιγενὴς, καὶ ἄκρατος ἄλλοτείοις 976
 ἦθεσι, ἀφ' ἧς τὸ τόπον, ἢ ἀφ' ἧς τὴν φύσιν. Ἡ γὰρ φύσις
 ὅσον ἐξελνέται μαθήσεως ἐπ' αὐτὴν, δεχομένη καὶ τέλεια,
 παρέχει πολλάς μὲν ἐγγέλεις ἱερὰς λεηρομύας ἀνθρώ-
 ποις χειρῆς, ὥσπερ τὰς ἐν τῇ Ἀρεθούσῃ, πολλαχῶς
 δ' ἰχθύς ὑπακόντας αὐτῇ ὀνόμασιν ὥσπερ τὴν Κράσσε
 μύραναι ἱστοροῦσιν, ἥς Σποθάνου ἐκλαυσεν ὁ Κράστος
 καὶ ποτε Δομίτιος τοῦ αὐτὸν εἰπόντος, “ Οὐ σὺ μυ-
 “ ραίνης Σποθάνου ἐκλαυσας; ” ἀπήντησεν, “ Οὐ σὺ
 “ τρεῖς θάλας γυναῖκας ὅκ' ἐδάκρυσας; ” Οἱ δὲ κρο-
 κόδειλοι τῷ ἱερέων ἢ μόνον γνωρίζουσι τὴν φωνὴν χαλάντων, B
 καὶ τὴν ψαῦσιν ὑπομύουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἧς παρ-
 ἔχουσι τὰς ὀδόντας ἐκκαθαίρειν ταῖς χερσὶ, καὶ περιμάτην
 ὀφονίοις. Ἐναγχος δὲ Φιλῖνος ὁ βέλτερος ἦκων πεπλα-

incomposita et inertia omnia
 excitantur motuum humano-
 rum commercio. At marino-
 rum vita magnis limitibus ab
 hominum consuetudine dis-
 tincta, nihilque adscititium
 habens, nihil usu partum, sua
 est tota et germana, et nullis
 permixta alienis moribus:
 non ob naturam hoc, sed
 propter locum. Natura enim
 piscium quantum ad eam dis-
 ciplinæ pervenire potest, tan-
 tum capiens et continens,
 multas anguillas hominibus
 præbet cicures, quæ sacræ vo-

cantur, quales sunt in Are-
 thusa: sæpe etiam pisces, qui
 nominatim vocati exaudiant:
 qualem ferunt Crasso fuisse
 murænam, qua mortua flevit:
 cum quidem Domitio obji-
 cienti hoc, *Nonne tu, mortua
 muræna plorasti?* respondit,
*Nonne tu sine lacrymis tres
 uxores sepelivisti?* Crocodili
 sacerdotum non modo vocem
 agnoscunt vocantium, seque
 contrectari sinunt: sed etiam
 rictu diducto dentes manibus
 purgandos, et linteo tergen-
 dos præbent. Nuper optimus

νηδύος ἐν Αἰγύπτῳ παρ' ἡμᾶς, διηγέτο, γράων ἰδεῖν ἐν
 Ἀνταίᾳ πόλιν κροκοδείλῳ συγκατεύδουσαν ὅππῃ σκίμπο-
 δος εὖ μάλα κοσμίως παρεκλιταμένη. Πάλαι δὲ ἰστο-
 ρῆσι Πτολεμαῖς ὁ βασιλέως παῖς καλεσμένης, ἣ ἱερὸν
 κροκόδειλον μὴ ὑπακύναντα, μηδὲ πειοθέντα λιπαρῶσι
 καὶ δεομένοις τοῖς ἱερεῦσι, δόξαι προσσημένειν ἢ μετ' ἑ
 c πολὺ συμβᾶσαν αὐτῷ ὅς τις πελομένη· ὥστε μηδὲ τῆς
 πολυτιμότητος μαντικῆς ἀμοιεῖν (εἰ) τὸ ἦ ἐνδύων γένος,
 μηδὲ ἀγέραςτον. Ἐπεὶ καὶ οὗτοι Σῶραν πυνθάνομαι κά-
 μιν ἐν τῇ Λυκίᾳ Φελλῶ μεταξὺ καὶ Μύρων, καθεζο-
 μένης ἐπ' ἰχθύσιν, ὥσπερ οἰωνοῖς, ἀφμαντεύουσα τέχνη
 πινί, καὶ λόγων λέξεις, καὶ φυγὰς καὶ διώξεις αὐτῶν ὅπποκο-
 πῶνται.

B. 5. παρ' ἡμᾶς] Sic B. Schott. Jannot. Anon. T. V. B. Mez. Vulgo, παρ'
 ἡμῶν. E. παρ' ἡμῶν. Collat. Muret. παρ' ἡμῶν.

B. 7. εὖ μάλα] Sic Steph. edidit, vertit Amiot. nec dissentiunt Excerpta
 Harl. Venet. At Ald. Baf. Xyl. B. E. P. μαλακοτάτη B. μαλακώ-
 τατα in margine.

C. 5. τέχνη—λέξεις] Corrigendum puto, τέχνη τινὲ καὶ λόγων νήξεις: similiter
 distinguendum, sed λόγων ἐλίξεις emendandum censuit Bryan. ad Plut.
 Vit. Vol. I, p. 69. Idem Reiskio in mentem venit, et præter hoc
 ἀλίξεις.

Philinus cum in Ægypto va-
 gatus ad nos rediisset, narra-
 vit, se in urbe quæ ab Antæo
 nomen habet, vidisse vetulam
 cum crocodilo dormientem,
 juxta eam in grabato mollissi-
 mo decore porrecto. Sacrum
 vero crocodilum antiquitus
 narrant, Ptolemæo regi, cum
 ab eo vocatus non compare-
 ret, frustra etiam sacerdotibus
 hortantibus atque precanti-
 bus, finem vitæ, qui non mul-
 to post secutus est, præmon-

strasse. Ut jam neque pretiosæ
 illius divinationis exfors sit
 aquatile animalium genus, ne-
 que suo honore careat: quan-
 do etiam apud Suram, pagum
 Lyciæ inter Phellos et Myra,
 audio homines piscibus adfi-
 dere, ex iisque tanquam ex
 avibus arte quadam et ratio-
 ne observandis eorum nata-
 tionibus, fugis, insectatoni-
 bus, præfagia futurorum cap-
 tare.

κδ'. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔγωγε μὴ παντάπασιν ἐκ-
 φύλα μηδὲ ἀσυμπαθῆς πρὸς ἡμᾶς ἱκανὰ δείγματα·
 τὸ δὲ ἀκράτου καὶ φυσικῆς συνέσεως μέγα δῆλωμα τὸ
 κοινόν ἐστιν. Οὐδὲν γὰρ ἔτις εὐχείρωτον ἀνθρώπῳ νηκτὸν,
 ἀλλὰ μὴ πέτραις προσέχειται καὶ προσπέφυκεν, ὅθεν ἀλώ- D
 σιμον ἀνὸς πραγματείας, ὡς λύκοις μὲν ὄνοι, καὶ μέ-
 ρεσι μέλισσαι, χελιδόσι δὲ τέτλιγες, ἐλάφοις δὲ ὄφεις
 ἀγρόθυνοι ῥαδίως ὑπὸ αὐτῶν ἢ καὶ τὸν νομα πεποιήται
 παρώνυμον, ἐκ τῆς ἐλαφρότητος, ἀλλὰ τῆς ἐλξεως τῆς
 ὄφeos καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν προσκαλεῖται τῷ ποδὶ τὸν
 λύκον· τῇ δὲ παρδάλει τὰ πλεῖστα προσχωρεῖν, χαί-
 ροντα τῇ ὁσμῇ, μάλιστα δὲ τὸν πίθηκον, λέγουσι. Τῶν
 δὲ θαλαττίων ὁμῶς τι πάντων ἢ πρὸς αἰσθησιν ὑποπίλος
 οὔσα καὶ πεφυλαγμένη πρὸς τὰς ὀπιθέσεις, ὑπὸ συνέ- E
 σεως, ἐκ ἀπλῆν τὸ τὸ ἀγρὸς ἔργον, ὅθεν φαῦλον, ἀλλ'
 ὀργάνων τε παντοδαπῶν καὶ σοφισμάτων ἐπὶ αὐτὰ δεινῶν

D. 1. ἀ μὲν] Immo, ὁ μὲν, ut et Reisk. monuit.

XXIV. Verum hæc suffi-
 ciant exempla ad ostenden-
 dum, pisces non omnino a
 nostro genere alienos esse, ne-
 que ea esse natura ut nulla no-
 biscum affectione conspirent.
 Sinceræ autem et naturalis
 perspicientiæ magnum est hoc
 et commune argumentum:
 quod nullum aquatile, dentis
 his quæ ad saxa adhærescunt
 vel iis adnata sunt, ita facile
 et sine negotio ab homine ca-
 pi potest, ut asini a lupis, apes
 meropibus, cicadæ ab hiron-

dinibus, angues a cervis: qui-
 bus quidem non a cursu, sed
 serpentes attrahendi facilitate,
elaphi nomen apud Græcos
 est. Sed et ovis pede lupum
 ad se vocat, et ad Pantheram
 pleraque aiunt accedere sua-
 vitate odoris illecta, maxime
 simias. Marina autem fere
 omnia cum præsentiant, sus-
 picenturque et caveant infi-
 dias calliditate sua, fecerunt
 ut piscatio non simplex aut
 expedita esset, sed varia in-
 strumenta, omnisque generis

καὶ ἀπατηλῶν δέοιμον ἀπεύρασμα. Καὶ τὸτο δῆλόν ἐστιν
 ὑπὸ τῷ πάνυ περὶ χείρων. Τὸν μὲν γὰρ ἀσφαλευτικὸν
 κέλαμον οὐ βέλονται πάχος ἔχειν, καίπερ εὐτόνε δέοι-
 μνοι πρὸς τὰς συναγμῆς τῶν ἀλισκομένων, ἀλλὰ
 μᾶλλον ἐκλέγονται τὸ λεπτόν, ὥπως μὴ πλατεῖαν ἐπι-
 βάλλον σκιάν ἐκταράτῃ τὸ ὑποπτον αὐτῶν. Ἐπειτα
 τὸ ὄρμιαν ἐ ποιεῖσι πολὺπλοκον τοῖς ἄμμασι τῶν βρέ-
 χων, ὅθεν τραχεῖαν· ἐπεὶ καὶ τὸτο τῷ δόλῳ γίνεται
 τεκμήριον αὐτοῖς· καὶ τῶν τευχῶν τὰ καθήκοντα πρὸς
 τὸ ἄλκιρον, ὡς ἐνὶ μάλιστα λευκὰ φαίνεσθαι μηχανῶνται
 μᾶλλον γὰρ ἔσται ἐν τῇ θαλάττῃ δι' ὁμοιότητα τῇ χεῖρας
 λαθάνουσι. Τὸ δὲ ὑπὸ τῷ ποιητῇ λεγόμενον,

Ἡ δὲ μολυβδοαῖνη ἐκέλη ἐς βυσσὸν ἔρουσεν,
 Ἡ τε κατ' ἀγραύλοιο βοὸς κέρας ἐμδεδαῖα
 Ἐρχεται ὠμῆσῃσιν ἐπ' ἰχθύσι κῆρα φέρουσα·

ὡρακόντες ἐνιοὶ βοείας θριξὶν οἶον) πρὸς τὰς ὀρμιάς
 χεῖρας τὰς παλαμῆς· κέρας γὰρ τὸ τεῖχος λέγεσθαι καὶ
 τὸ κείρασθαι ἀπὸ τῷτο, καὶ τὸ κερᾶν καὶ τὸ παρ' Ἀρ-

artes ac fallacias requireret. Idque liquet etiam ex iis quæ maxime sunt in promptu. Nam calamum piscatorium non volunt crassum esse, quanquam eo robusto opus sit ob captorum piscium violentas revulsiones: sed tenuem potius eligunt, ne latam faciens umbram, terreat animal natura suspiciosum. Quin et funiculum hami paucis nodis nectunt, lævemque faciunt: quod alias dolum censuros pisces putant: et setæ partes quibus uncus alligatur, quam maxi-

me albas faciunt, ut eo facilius lateant in mari ob similitudinem coloris. Versus autem Homeri,

Illa cito, plumbi similis, petit impete fundum:
Quod bovis ogrestis cornu ducente sub undas
Crudivoris missum mortem fert piscibus atram:

quidam sic accipiunt, ut putent veteres boum crinibus ad hamorum funiculos conficiendos fuisse usos. *Keras* enim, quod alias cornu significat, hic esse crinem: unde κείρασθαι

χιλόχῳ κηροπλάστῳ, φιλόκοσμον ^{εἶ}) ⁹⁷⁷ πρὸς κόμῳ καὶ
καλλωπισίν. Ἐστὶ δὲ οὐκ ἀληθές· ἱππεύαις γὰρ θριξὶ
χρῶνται, τὰς τῶν ἄρρένων λαμβάνοντες· αἱ γὰρ θήλειαι
τῷ ἔργῳ τὴν τείχεα βεβρεγμένῳ ἀδρανῇ ποιεῖσιν. Ἀριστο-
τέλης δὲ φησὶ μηδὲν εἰς τούτοις λέγεσθαι σφοδρὸν ἢ πε-
ριττόν, ἀλλὰ τῷ ὄντι κεράτιον ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰
κίστρα πρὸς τὴν ὀρμίδα, ἔπειτα πρὸς ἄλλο ἐρχόμενοι
διοδίσσι. Τῶν δὲ ἀγκίστρων τοῖς μὲν τρογγύλοις ὅπτι
κεφρέας καὶ ἀμίας χρῶνται μικροτόμους ὄντας· τὸ γὰρ
εὐχύτερον εὐλαβῶνται· πολλάκις δὲ καὶ τὸ τρογγύλον ὁ
κεφρέας ὑποπτεύων εἰς κύκλῳ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰
περιπατῶν τὸ ἐδάδιμον, καὶ ἀνακλινόμενος τὸ σποκρ- ^B
όμῳ· ἀντὶ δὲ μὴ δύνηται, συνάγων τὸ σῶμα καὶ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰
τείλας, τοῖς χείλεσιν ἀκροῖς ὅπτι φάτων σποκνίζει τῷ δε-
λέατος. Ὁ δὲ λάβραξ ἀνδρικότερον τῷ ἐλέφαντος,
ἔχ' ἕτερον, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτὸν, ὅταν ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰
περιπέσῃ τῷ ἀγ-

A. 1. κηροπλάστην] Immo κηροπλάστην ut notavit Salmas. et jam antea Jun. T. V.

A. 7. ἔπειτα] Rectius sit ἐπεὶ, cum Jannot. et Collat. Muret.

B. 1. ἀνακλινόμενος] Ita omnes libri. Legendum tamen ἀνακλινόμενος: quod unus vertendo expressit Grynæus, glutuens.

tonderi, et κηρὰ tonsura, et *Keroplastes* ille apud Archilochum, studiosus comæ ornamendæ. Sed errant hi. Nam setis equinis utebantur masculis: cum equarum caudæ urina madefactæ setas habeant invalidas. Aristoteles in his nihil ait sapienter aut subtiliter dictum esse: sed revera funiculo ante hamum apponi corniculum, quia pisces pervorent, si quid aliud attingant. Hamis porro utuntur rotun-

dis adversus mugiles et amias, quia iis os est parvum; a recto enim sibi timent: aliquando etiam teretem suspectum habens mugil, in orbem circumnatat, escam cauda verberans, et quod decussit, deglutiens: quod si nequit, ore contracto summis labris escam attingit, aliquid inde carpens. Labrax elephanto fortiolem se gerit: non enim alium, sed ipse seipsum, quando hamum momordit, capite hinc

κίτρω, βελυκεῖ, τῇ δευρὲς καὶ κεῖ ὠδύναται ἡ κεφα-
λὴς ἀνδρῶν τὸ πνεῦμα, καὶ τὸν ἐκ τῆς συναγωγῆς
πόνον ὑπομένων, ἄχρις ἂν ἐκβάλῃ τὸ ἀγκιστεῖν.
Ἡ δὲ ἀλώπηξ ἔχει πολλάκις μὲν ἀγκίστρω πρὸς οἰκίσιν,
ἀλλὰ φεύγει τὸ δόλον, ἀλῆστα δὲ, εὐθὺς ἐκτρέπεται·
πέφυκε γὰρ δι' εὐτονίαν καὶ ὑγρότητα μεταβάλλειν τὸ
σῶμα καὶ τρέφειν ὥστε τῇς ἐντὸς ἐκτὸς γενομένων,
ἀποπίνειν τὸ ἀγκιστεῖν.

κέ'. Ταῦτα μὲν οὖν γινώσκοντες ἐμφάνει καὶ χρῆσιν ὑπὲρ
καιρῶ τῆς συμφέροντος εὐμήχανον καὶ περὶ τῆς. ἀλλὰ δ'
ὑπιδέκνυται μὲν τῆς συνετῆς τοῦ κοινωνικὸν καὶ τοῦ φιλάλλη-
λον, ὥσπερ ἀνθία καὶ σκάρει. Σκάρει μὲν γὰρ ἀγκιστεῖν
καταπίνοντες, οἱ παρόντες σκάρει προσκαλλόμενοι πρὸς
ὁρμὴν ἀποτρέφουσιν· οἱ δὲ καὶ τοῖς εἰς κύρτον ἐμπε-
σοῖσι τὰς ἐρεῖς ὠδύνασθαι, ἐξωθεν ἑλκυσὶ δάκνοντας
πρὸς ὁρμῆς, καὶ συνεξάγουσιν. Οἱ δὲ ἀνθία τῷ συμφύλῳ

C. 4. ἐπὶ καιρῶ] B. ἐπὶ καιρὸν. E. ἐν καιρῶ. Vulgatum, ut exquisitius, non mutem.

C. 7. μὲν γὰρ] γὰρ additum ex Harl. Jannot. Mez.

C. 9. οἱ τοῖς δὲ] Forte, οἱ αὐτοί.

C. 10. δάκνοντας] Sic E. Venet. Collat. Muret, Schott. Anon. T. V. B. Vulgo δάκνοντες.

inde agitato ut vulnus dilatet, doloremque istius tolerans laniationis, unco liberat. Vulpes raro ad hamum accedit, sed dolum fugit: capta statim extra vertit corporis interiora, quod ei ob robur et flexibilitatem datum est; itaque hamum ejicit.

XXV. Hæc quidem intelligentiam demonstrant, usumque ejus tempestivum, at-

que eum artificiosum et subtilem. Alia sunt, quibus cum prudentia conjunctus mutuus amor, societatisque studium, declarantur. Scarus ubi hamum voravit, reliqui scari adfiliunt, et funiculum moribus rumpunt: iidem suis in rete illapsis caudas tradunt, mordicusque tenentes alacriter extrahunt. Anthiæ in gentilibus suis liberandis ma-

βοηθῶσιν ἰταμώτερον· τ' ὅρμιαν ἀναβήμενοι καὶ ῥάχην
καὶ γήσαντες ὀρθῶς πῶς ἄχρησαν, ὅτι χειρῶσι λεγ- D
οῦσιν τῇ τεραχύνῃ καὶ λεγόμενῃ. Κάποι χερσῶν οὐδὲν
ἴσμεν ἑτέρω κινδυνεύοντι πολέων ἀμύνειν, οὐκ ἄρκτον,
οὐ οὖν, οὐδὲ λέαναν, οὐδὲ πάρδαλιν· ἀλλὰ συγχωρεῖ
μὲν εἰς ταυτὸν ἐν τοῖς θεάτροις τὰ ὁμόφυλα, καὶ κύκλῳ
μετ' ἀλλήλων φείδονται· ἑτέρω δὲ ἑτέρω οὐκ οἶδεν οὐδὲ
φρονεῖ βοηθεῖν, ἀλλὰ φεύγει καὶ ἀποπηδᾷ πορρωτάτω
γινόμενα τῶ τετραμύου καὶ θνήσκοντος. Ἡ δὲ τῷ ἐλε-
φάντων ἱστορία, φίλε, τῷ εἰς τὰ ὀρύγματα φορέντων καὶ
τ' ὀλισθόντα λεγόμενα χάματος ἀναβιβαζόντων ἐκτοπὸς ὅτι
δεινῶς καὶ ἀλλοδαπῇ, καθάπερ ἐκ βασιλικῆς λεγόμε- E
ματος ὁπιτάθησα πιπεύειν αὐτῇ τῷ Ἰόδα βιβλίων
ἀληθείας δὲ ἔσσει, πολλὰ δείκνυσιν τῷ ἐνάλων μηδὲν
ἀπολειπόμενα τῷ κοινωνικῷ καὶ σιωπῇ τῶ σοφωτάτῃ τ'

D. 9. φίλε, τῶν] Mez. ex duabus his vocibus unam facit φορητόν : probabiliter.

D. 10. ὀλισθόντα] Sic E. Harl. Collat. Muret. Jannot. Schott. T. B. P. Vulgo,
ὀλισθόντα, non dissidentibus B. et Venet. At Ald. Bas. Xyl.
ὀλισθόντα.

jorem adhibent audaciam: funiculum enim in dorsum recipiunt, spinisque erectis conantur earum asperitate, tanquam ferra, dissecare. Atqui nullum novimus animal terrestre, quod alii sui generis audeat opem ferre, non ursam, non aprum, non leonem, non pantheram: sed conveniunt quidem in theatris quæ ejusdem sunt naturæ, inque orbem circumeunt, alteri vero alterum subvenire neque novit

neque curat, sed ab eo vulnerato aut moriente quam longissime fugit atque defilit. Narratio autem, amice, de elephantis qui in fossam delapsi congesta materia educant, nimis quam absurda est et aliena, tanquam e regio edicto jubens nos libris jubæ credere: quod si vera est, ostendit multa marina animalia societatis studio, prudentiaque nihil concedere terrestrium sapientissimo. Sed

χερσαίων. Ἀλλὰ περὶ κοινωνίας αὐτῶν ἴδιος ἔσται τάχα λόγος.

κς'. Οἱ δὲ ἄλιεῖς σκυροῶντες ὥσπερ ἀδοξήμασι παλαυσμάτων τὰ πλεῖστα ἀφ' αὐτοῦ ἀγκυροῦνται τὰς ἀπ' ἀγκυρῶν βολὰς, ὅπῃ βίας ἐτράπησαν, κατὰ τὸ οἱ Πέρσαι σαγινεύοντες, ὡς τοῖς ἐνδεσμοῖς ἐκ λογισμῶν καὶ σοφίας ἀφ' αὐτοῦ ἦσαν. Ἀμφιβολήτοις μὲν γὰρ καὶ ὑποχαῖς κερεῖς καὶ ἐλίδες ἀλίσκοντες, μόρμυρι τε καὶ σαργὶ καὶ κωβιοὶ καὶ λάβρακες· τὰ δὲ βολιστικὰ καλέμματα, τείγλαν, χρυσωπὸν, καὶ σκορπίον χρίποις τε καὶ σαγινῶς σύρουσι φειλαμβάνοντες· διὸ τὸ δικτύων τὸ γένος ὁρθῶς Ὅμηρος πανάγρην προσειπεν. Ἀλλὰ καὶ πρὸς ταῦτα μηχανὰς ταῖς γαλαῖς, ὥσπερ τὸ λάβρακι· συρμύνει γὰρ ἀθανόμηνος, βία δίστησι καὶ τύπει κοιλαίνων τῷ δαφνός· ὅταν δὲ ποιήσῃ τὸ ἐπιδρομῆς τῷ δικτύῳ

E. 7. ὥσπερ ἀδοξήμασι] παραδοξήμασι, vel παραδοξονικήμασι, conjectura Bryani ad Plut. Vit. Vol. III. p. 558. habet speciem quidem sed eam, quam nec ut veram probare, nec ut falsam repudiare ausim: nec tamen, quod reponam, probabilius habeo.

F. 2. ὑποχαῖς] Harl. ἐποχαῖς, ut conjecerat item Salmasius.

F. 9. ποιήσῃ τῷ] Forte, ποιήσῃ πρὸς τῷ —.

mox de societate eorum peculiaris erit sermo.

XXVI. Ceterum piscatores cum vident plerumque piscium ex hamis eluctari, ad vim se convertunt, Persarum more fagenis eos circumvenientes, quibus comprehensi nulla calliditate effugere possint. Nam verriculis et nasfis mugiles iulidesque capiuntur, tum mormyri, sargi, go-

bii, labraces: quæ autem jaciuntur in altum retia, mulum, chrysopum, scorpium trahunt: quin etiam gripis et fagenis pisces inclusos rapiunt: quod retium genus *panagram* Homerus recte appellavit, quod omnia eo capiuntur. Sunt tamen adversus hæc machinæ mustelis et labracibus. Labrax enim cum sentit panagram trahi, vi so-

χώραν ἔωσεν ἑαυτὸν, καὶ προσέχεται μέχρις ἂν παρέλ-
θῃ. Δελφὶς δὲ πεληφθεὶς, ὅταν σιωπῶνται γερονῶς
ἐν ἀγκάλας σαγυῖνης, ὑπομύει μὴ παρατρίβητος,
ἀλλὰ χαίρων· εὐωχεῖτο γὰρ ἀνὸς τραυματείας ἀφθόνων
ἰχθύων παρέντων· ὅταν δὲ πλησίον τῇ γῇ προσή, φα-
γὼν τὸ δίκτυον ἀπεισιν· εἰ δὲ μὴ φθαίῃ ἀφρυγὼν, το- 978
πρῶτον ἑδὲν ἔπαθε δεινόν, ἀλλὰ διαρράψαντες αὐτὸν περὶ τὸ
λόφον ὀλοχρίνες ἀφῆκαν· αὐτῇσι δὲ ληφθέντα, πληγαῖς κο-
λάζουσιν, γνωρίσαντες ὅτι τὸ ἀφρῶματος· σπανίως δὲ
τῷτο συμβαίνει· συνώμης γὰρ τυγχάνοντες τὸ πρῶτον,
ἐγνωμονῶσιν οἱ πλεῖστοι, καὶ φυλάττοντο τοιοῦτον μὴ ἀδι-
κεῖν. Ἐπὶ δὲ πολλῶν τῶν πρὸς εὐλάβειαν καὶ προσφυ-
λακίῳ καὶ ἀπόδρασιν ὄντων ὡδαιγμάτων, ὅτι ἀξιόν
ᾧ τὸ τὸ σπηλίας παρελθεῖν· τὸ γὰρ χαλεμὸν μύτιν
ὡδὲ τὸ τρέχον ἔχουσα πλήρη ζοφεροῦς ὑγρότητος,
ἣν θόλον καλεῶσιν, ὅταν καταλαμβάνηται, μεθίσιν ἐξω, B

A. 9. μύτιν] Sic Harl. Aristot. N. A. IV, 1. unde ita corrigendum monuit
A. Gronov. ad Ælian. H. A. I, 34. probante Lennepio ad Phalar.
p. 58. Mez. item correxerat. Vulgo μύτιν. B. E. Jun. Anon. κύστιν.

lum tundit, in eoque cavita-
tem efficit, in qua se continet,
dum rete transeat. Delphin
deprehensus, ubi se in ulnis sa-
genæ teneri sentit, nihil per-
turbatus, sed lætus intus ma-
net, epulaturque absque nego-
tio, tanta piscium copia præ-
sente: ubi rete prope ad terram
adducitur, eo erosus abit. Quod
si non effugiat, primum nihil
aliud patitur, quam quod pis-
catores, mariscis ei circa cris-
tam insutis, ita signatum di-

mittunt: rursus capto verbera
ingerunt, agnito e futura. Sed
hoc raro evenit: plerique e-
nim primum veniam conse-
cuti, posthac a maleficio ab-
stinent. Cum autem multa
præterea sint prudentiæ in
præcavendis et effugiendis in-
sidiis exempla, sepia artem
præterire non convenit. Ve-
ficam enim juxta collum ha-
bens plenam atro humore,
(*tholus* is vocatur) ubi depre-
henditur, hunc effundit foras,

τεχνωμένη τὴ θαλάττης ἀφ' ὁλοφύσεως ποιήσασα ὥρῃ
αὐτῇ σκότος, ὑπεκδυῖναι καὶ ἀποδρᾶναι τῇ τῷ θη-
ρεύοντος ὅφιν ἀπομιμνήσκει τῆς Ὀμήρου θεός, κυανέη
νεφέλη πολλάκις εἰς ἀν σῶσαι θέλωσιν ὑφαιρμένης καὶ
ἀγκυλῆσθαι. Ἀλλὰ τέτων μὲν ἄλλης.

κζ'. Τῆς δὲ ἐπιχειρητικῆς καὶ θηρευτικῆς δεινότητος
αὐτῆς εἰ πολλοῖς σοφίσματα κατεδῆν ἔστιν. Ὁ μὲν γὰρ
ἀστὴρ ὢν ἀν ἄφῃται, πάντα ἀφ' ὁλοφύσεως καὶ ἀφ' ὁλοφύσεως
μυῖα γινώσκων, εἰδίδωσι τὸ σῶμα καὶ ὡς οὐρανὸν φανόμηνος
ὑπὸ τῆς παριόντων ἢ περὶ αὐτὴν ὄντων. Τῆς δὲ νάρκης
ἴτε δὴ πᾶσι δυνάμειν, οὐ μόνον τῆς θήροντας αὐτῆς
ἐκπληγνύσασιν, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὁλοφύσεως σαγῆνης βαρύτητα
ναρκώδη ταῖς χερσὶ τῆς ἀντιλαμβανομένης ἐμποῖσιν.
Ἐνιοὶ δὲ ἰσχυροὶ, πᾶσι αὐτῆς ἐπιπλέον λαμβάνοντες,
ἀν ἐκπέσῃ ζῶσα, κατασκεδανύνοντες ὑδὼρ ἀνωθεν, ἀφ' ὁλοφύσεως
ναῖται τῷ πάθους ἀνατρέχοντος ἐπὶ τῇ χεῖρι, καὶ τῇ ἀφῇ
ἀμβλύνοντος, ὡς εἴκοι, ἀφ' ὁλοφύσεως ὑδατος τερεπομένης καὶ
περὶ αὐτὴν ὄντος. Ταύτης οὖν ἔχουσα σύμφυτον ἀφῇσιν,

C. 7. Ταύτης] Receptum ex Ald. Baf. Xyl. B. E. Harl. P. Mez. Vulgo, Ταύτην.

tenebrasque circa se efficit
mari infecto, ut piscatoris
conspēctum subterfugere pos-
sit, imitans Deos Homericos,
qui quos salvos volunt, cœru-
lea sæpenumero nube objec-
ta eripiunt atque suffurantur.
Sed de his fatis.

XXVII. Infidiandi autem
et prædandi eorum calliditas
in multis conspicitur. After
cum sciat omnia quæ tetigerit
dissolvi ac colliquari, corpus

suum tangi finit ab appropin-
quantibus. Torpedinis vim
nostis, quæ non modo tan-
gentibus stuporem infert, sed
etiam per sagenam torporem
manibus captantium immittit.
Quidam, qui ejus naturam
magis compererunt, aiunt si
viva in terram excidat, aquam
ei superfundentes, torporem
sentire per affectam qualitate
piscis aquam ad manum alla-
tum. Hujus ergo rei cum

μάχεται μὲν ἔξ ἐναντίας πρὸς ὅδ' ἐν, ὅδ' δὲ ἀγκιν-
 δυνεύει· κύκλῳ δὲ περιϊούσα τὸ θηρολόμνον, ὥσπερ βέ-
 λη ἀγασπεύει τὰς ἀπορροὰς, φαρμάττεισα τὸ ὕδωρ
 ὡρῶτον, εἴτα τὸ ζῶον ἀγ' τῷ ὕδατος, μήτε ἀμύνεσθαι
 δυνάμειον, μήτε φυγεῖν, ἀλλὰ ἐπιχόμενον ὥσπερ ὑπὸ
 δεσμῶν καὶ πηγνύμενον. Ὁ δὲ καλόμενος ἄλιεύς γινώρι-
 μός ἐστι πολλοῖς, καὶ ἀγ' τὸ ἔργον αὐτῷ γένηται τῆνομα,
 ὃ σοφίσματα καὶ τ' οἰπῖαν χρησθῆναι φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης·
 καθήσεται γὰρ, ὥσπερ ὀρμιάν, ἀπὸ τῆς τραχέως πλεκτάνης,
 μηκύνεσθαι τε πόρρω χαλώσης, καὶ πάλιν σιωπῆσαι εἰς
 ἑαυτὴν ἀναλαμβάνουσης, ῥᾶτα πεφυκῆναι· ὅταν οὖν τι
 τῶν μικρῶν ἰχθυῶν ἴδῃ πλησίον, εἰσδίδωσι δακύν, καὶ
 κατὰ μικρὸν ἀναμυρεύεται λαμβάνουσα, καὶ προσάγεται,
 μέχρις ἂν ἐν ἐφικτῷ τῷ τόματι γένηται τὸ προσχό-
 μενον. Τῶν δὲ πολυπόδων δὲ χροῶς τ' ἀμειψὶν ὁ, τε
 Πίνδαρος περιόητον πεποίηκεν, εἰπὼν,

C. 10. τὰς ἀπορροὰς] τὰς additum ex Harl. Mez.

D. 9. προσχόμενον] Forte, προσισχόμενον.

habeat innatum sensum, cum
 nullo cominus pugnat pisce,
 neque periculum ullum adit:
 tantum in orbem circumnans
 quasi tela spargit vim a se de-
 fluentem, inficitque primo a-
 quam, deinde animal per a-
 quam, cum id neque defende-
 re se queat, neque effugere,
 sed quasi vinculis irretitum
 teneatur atque congelet. No-
 tus est etiam multis piscator,
 cui a capiendis piscibus no-
 men est factum: cujus arte

etiam sepiam uti Aristoteles
 scribit. A collo suo demittit
 acetabulum instar funiculi
 quo hamus dependet, quod et
 laxatum longe emitti, et fa-
 cillime retrahi in se potest:
 id pisciculis, quos prope se
 videt, mordendum exhibet,
 paulatimque in se retrahens
 fraude ad se prædam adducit,
 dum ore contingere possit.
 Polypus ut colorem suum mu-
 tet, Pindarus notum fecit ac
 celebre, sic canens,

Ε

Ποτὶς θηρὸς χρωτὶ
Μάλιστα νόον προσφέρων,
Πάσαις πολίεσσιν ὁμιλεῖ

καὶ Θεόγνις ὁμοίως,

Πελύποδος νόον ἔχε πολυχρόν, ὃς ποτὶ πέτρῃ
Τῇ περ ὁμιλήσῃ, τοῖος ἰδεῖν ἔφαινε.

Μεταβάλλει γὰρ ὁ μὲν χαμαιλέον ὁδὸν τι μηχανώμενος,
ὁδὲ κατὰ κρύπτεται ἑαυτὸν, ἀλλ' ὑπὸ δέξας ἄλλως τρέ-
F πεται, φύσιν φοροδεῖς ὦν καὶ δειλός· σινέπεται δὲ καὶ
πνεύματος πλήρης, ὡς Θεόφρατος· ὁλίγον γὰρ ἀποδεῖ
πᾶν τὸ σῶμα τῷ ζῷῳ πλήρες εἶναι πνεύμονος, ὥς τεκ-
μαίρεται τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὰς
μεταβολὰς εὐτρεπὶον. Τῷ δὲ πολύποδος ἔργον ἔστιν, οὐ
πάθος ἢ μεταβολή· μεταβάλλει γὰρ ἐκ προνοίας, μη-
χανῇ χρώμενος τῷ λαθάνειν ἃ δέδωκε, καὶ λαμβάνειν οἷς
τρέφεται· ὡς ἀκροσώμενος γὰρ αἶρεται μὴ φεύγοντα, τὰ δ'
ἐκφεύγει πρὸς ἑρχόμενα. Τὸ μὲν γὰρ αὐτῷ τὰς πλεονα-

F. 5. τῷ δὲ—πάθος] Sic Harl. Mez. conjecit et Reisk. In τῷ consentit B.
Venet. Collat. Muret. Schott. Jannot. Anon. T. V. B. Vulgo, τῷ τῷ
δὲ πολύποδος ἔργον ἔστιν, ἢ πάθος.

F. 8. γὰρ αἶρεται] Legendum, ut monuit Mez. γὰρ τὰ μὲν αἶρεται—.

Marinae bestiae colori
Adverte mentem, et sic vaser omnibus
Versare in urbibus :

et Theognis,

Polypodis fac morem imiteris versicoloris :
Cui subit is, semper fit similis, lapidi.

Sane etiam chamæleon mutatur, non ut moliatur aliquid, aut sese occulat ; sed ob metum ita vertitur natura meticulosus : et id mutationis consequitur, ut ait Theo-

phrastus, spiritus multitudine, parum enim abest quin totum ejus corpus pulmone impleatur, quo indicatur ipsum spirituum plenum, et mutatu facilem esse. At polypi mutatio non est passio, sed actio. Mutat enim se dedita opera, hac arte fugiens quæ timet, et apprehendens quibus alitur : decipiendo capiens non fugientia, et evitans prætervehentia. Nam ipsum sua com-

νας κατεσθίειν αὐτόν, ψεύδός 'εἶν· τὸ δὲ μύρριναν δε-
 διέναι καὶ γόγγρον, ἀληθές 'εἶν· ὥς ἐκείνων κακῶς
 πάσχει, δοῦν μὴ δυνάμειος ἑξολισθαιμόντων. Ὡς περ αὖ 979
 πάλιν ὁ κέρτατος, ἐκείνων μὲν ἐν λαβῇς γενομένων χει-
 ρίνεται ῥαδίως· ἡ γὰρ ψιλότης ἐβοηθεῖ πρὸς τὴν τεραχί-
 τήν· τῷ δὲ πολυπόδος εἶσω τὰς πλεκτάνας διαδέντος
 σπόλυται. Καὶ τὴν κύκλον τῶτον καὶ τὴν περίοδον ταῖς
 κατ' Ἀλλήλων διώξεσι καὶ φυγαῖς γύμνασμα καὶ μελέτην
 ἢ φύσις αὐτοῖς ἐναγώνιον πεποίηκε δεινότητος καὶ σωέ-
 σεως.

καί. Ἀλλὰ μὲν ἔχινος γε πινὰ χερσὶς διηγῆσατο
 πονδράτων προμάθησιν Ἀριστότιμος, ὃς ἐθαύμαζε καὶ
 γεράνων τὴν ἐν πειγῶν πῆσιν. Ἐγὼ δὲ ἔχινον μὲν ἔχ' ἓνα
 Κυζικηνὸν ἢ Βυζάντιον, ἀλλὰ πάντας ὁμοῦ παρέχουσι τῶς B
 θαλασσίαις, ὅταν ἀφ' ὧντα μέλλοντα χειμῶνα καὶ σάλον,
 ἔρμαπζομένης λιθιδίαις, ὅπως μὴ περὶ τῶν πωλίων ἀφ' ἑκα-

A. 11. ἔχ' ἓνα] Sic B. Vulgo, ἐδένα.

edere acetabula, falsum: a mu-
 ræna sibi et congruo metue-
 re, verum est: ab his enim
 male tractatur, neque lædere
 vicissim potest ob lubricitatem
 elabentes. Sicut rursus cara-
 bus, illis in complexum veni-
 entibus, vincit: nam lævitas
 non est adversus asperitatem
 auxilio: polypo autem aceta-
 bula intrudente perit. Atque
 hunc orbem et vicissitudinem
 mutuo sese insequendi et fu-
 giendi natura ipsis ut exerci-

tationem ac meditationem cer-
 tamini de calliditate et pru-
 dentia ingeneravit.

XXVIII. Enimvero e-
 chinum terrestrem retulit A-
 ristotimus, qui præsensisset
 ventos, laudavitque gruum
 volatum trianguli forma. Ego
 autem echinum nullum Cy-
 zicenum aut Byzantium, sed
 omnes in universum marinos
 echinos profero, qui ubi tem-
 pestatem fluctusque prænos-
 cunt, lapillis sese saburrant;

φύτῃτα, μηδὲ ὑποσύρωνται γενομένης κλύδωνος, ἀλλ' πι-
μύωσιν ἀεθέτως τοῖς πετεινοῖς. Ἡ δὲ γενάνων μετα-
βολὴ τῇ πτήσεως πρὸς ἄνεμον, οὐχ ἑνὸς γένους ὅτιν,
ἀλλὰ τῷ κοινῇ πάντες ἰχθύες νοῦντες, αἰεὶ πρὸς κύμα
καὶ ῥοὴν ἀντινήχονται, καὶ πρὸς φυλάττειν, ὅπως μὴ κατ'
οὐρανὸν προσφερμένῃ τῷ πνεύματος, ἢ λεπὶς ἀναπύσ-
σομένη λυπῇ τὸ σῶμα γυμνέμενον καὶ διατραχυόμενον·
οἷον αἰεὶ συνέχουσιν ἑαυτὰς ἀνταρῶντες· χιζομένη γὰρ ἔπα
καὶ κορυφὴν ἢ θάλασσα ταῖ τε βραγχία κατατέλλει, καὶ
καὶ τῇ ὀπιφανείᾳ ῥέεσσι λείως πνέζει, καὶ οὐκ ἀνίστησι ὁ
φρικῶδες. Τῷ μὲν οὖν, ὥσπερ ἔφην, κοινόν ὅτι τῇ ἰχ-
θύων, πλὴν τῷ ἔλλοπος· τῷτον δὲ φασὶ καὶ ἄνεμον καὶ
ῥοῦν νήχεσθαι, μὴ φοβέμενον τῇ ἀναχάραξιν τῇ λεπιδὸς,
ἅτε δὴ μὴ πρὸς οὐρανὸν τὰς ὀπιπυχὰς ἐχρύσις.

κθ'. Ὁ δὲ θύννος ἔτις ἰσημερίας ἀφ' ἀνέμου καὶ προ-
πῆς, ὥστε καὶ τῷ ἀνθρώπῳ διδάσκειν, μηδὲν ἀστρολογικῶν

ne ob levitatem evertantur aut undis obortis avellantur, sed lapillis prægravantibus maneant. Volatus gruum ad venti rationes accommodatus, non est unius generis : sed hoc omnibus communiter notum est piscibus, semperque adversum undas et fluctum natant, caventque ne, vento secundum caudam incidente, squamæ nudatæ corpus nudum exhibeant, idque dolore afficiatur. Itaque proram suorum corporum semper adversam undis statuunt : sic enim scissum a fronte mare

branchias constringit, læviterque per summam superficiem defluens squamas deprimat, neque cum horrore erigit. Hoc, inquam, omnium commune est piscium, excepto ellope : is suapte natura secundo vento et fluxu nat, neque metuit sibi a squamarum erectione, cum earum commissuræ non sint versus caudam confertæ.

XXIX. Jam thynnus ita exacte æquinoctia et solstitia sentit, ut etiam hominem doceat, nihil huc tabulis opus habentem astrologicis : ubi e-

χθρόνων δέορμον· ὅπερ γὰρ ἂν αὐτὸν αἰ προπαύ χειμῶνος D
 καταλάβωσιν, ἀτρεμῆ, καὶ διατεῖβει πρὸς τὸ αὐτὸν τό-
 πον ἄχρι τῆς ἰσημερίας. Ἀλλὰ τὸ γράναι σοφὸν ἢ τῆς
 λίθου περὶ δαξίς, ὅπως περὶ μελάνη πυκνὸν ἐξυπνίζηται·
 καὶ πόσω σοφώτερον, ὃ φίλε, ὃ τῷ δελφίνος, ὃ εἴηται
 μὴ ὅτι γέμει, οὐδὲ παύσασθαι φορεῖς· ἀφίκνυται γὰρ εἶναι ἡ
 φύσις αὐτῆς, καὶ ταυτὸν ἔχουσα ὅτι ζῆν καὶ ὅτι κινεῖσθαι πέρας·
 ὅταν δὲ ὑπνὸς δέη, μετεωρίσας ἄνω ὃ σῶμα πρὸς τὴν
 ὀπιφάνειαν τῆς θαλάττης, ὑπὸν ἀφῆκε πρὸς βάτους, αἰώ-
 ρας πρὸς σάλας κομιζόμενος, ἄχρι περὶ αὐτοῦ καὶ φαῦ- E
 σαι τῆς γῆς· οὕτω δὲ ἐξυπνιαθεὶς ἀναρροίξει, καὶ πάλιν ἄνω
 γινόμενος ἐνδίδωσι, καὶ φέρεται κινήσει πρὸς μεμυγμένην ἀνά-
 παυσιν αὐτῷ μηχανώμενος. Τὸ δὲ αὐτὸ δρᾶν καὶ θύνουσι
 ὑπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας λέρουσιν. Ἐπεὶ δὲ ἄρτι τὴν
 μαθηματικὴν ἔγωγε τῷ ἡλίῳ μεταβολῆς ἐτέλεσα πρὸς
 γνωσιν, ἥς μάρτυς Ἀριστοτέλης ὅτιν, ἀκουσὸν ἤδη τὴν ἀ-
 ριθμητικὴν ὁπισθήμεν αὐτῷ· πρὸς δὲ, καὶ μὴ Διὰ,

nim cum bruma deprehendit,
 ibi quiescit, eodemque se loco
 continet usque ad æquinoc-
 tium. Callidum vero est il-
 lud gruis, quod lapidem te-
 net, ut eo excidente evigilet.
 Quanto, amice, major est del-
 phini solertia? Huic cum ne-
 fas sit stare, et motu vacare,
 in quo natura ejus semper est,
 neque ante movendi quam vi-
 vendi finem facit; quando
 somnum captat, corpus fur-
 sum ad superficiem maris eve-
 hit, supinumque rursus per
 profundum dimittit, fluctu

quodam vegetationis agitatus,
 donec ad terram perveniat:
 ibi excitatus e somno, fur-
 sum cum impetu ad maris
 superficiem effertur, iterum-
 que post se demittit, itaque
 sibi in motu quietem quandam
 machinatur. Idem eadem de
 causa facere thynnos aiunt.
 Quorum quoniam paulo ante
 mathematicam prædictionem
 conversionum Solis retuli, cui
 etiam Aristoteles testimonium
 perhibet: audi nunc etiam
 arithmetica eorum scientia:
 imo optica mehercle

τιὴν ὀπίσκη, ἣν ἔοικε μηδ' Αἰχύλος ἀγνοῆσαι, λέγει
γὰρ σου,

Τὸ σκαιὸν ὄμμα παραβαλὼν θύνει δίκην·

F τῷ γ' ἑτέρῳ δοκῶσιν ἀμβλυώτειν· ὅθεν ἐμβάλλουσιν εἰς
τὸ Πόντον ἐν δεξιᾷ, τὴ γῆς ἐχόμενοι, καὶ τ' ἐναντίον, ὅταν
ἐξίωσιν· ἐμφρόνως πάνυ καὶ νοῦνεχῶς αἰεὶ τὸ τοῦ σώματος
φυλακὴν ὅππῃ τῷ κρείττονι ποιούμενοι τ' ὀφθαλμῶν. Ἀριθ-
μητικῆς δὲ ἀφ' ἧς τὸ κοινωνικὸν, ὡς ἔοικε, καὶ φιλόλληλον
ἀγάπησιν ἑαυτῶν, δεηθέντες, ἕτως ἐπ' ἄκρον ἤκασι τὸ μα-
θήματος, ὥστε ἐπεὶ πάνυ χαίρουσι τῷ συντρέφεσθαι καὶ
συναγελάζεσθαι μετ' ἁλλήλων, αἰεὶ δὲ πλήθος τῷ σχήματι
κυβίβουσι, καὶ τερεὸν ἐκ πάντων ποιοῦσιν, ἐξ ἴσοις ἐπιπέδοις
περιεχόμενον· ἔτα ἵνα τὸ τῶν ἕτα, ὃ πλάσιον ἀμ-
980 φίστομον διαφυλάττοντες. Ὁ γὰρ θυννοσκόπος ἀν' ἀκριβῶς

E. 10. πρ, τὸ σκαιόν—] Sic Mez. vidit verum et Reisk. et alibi in veterum
libris ita hic versus scribitur. Vulgo, τῷτο, σκαιόν—.

F. 10. περιεχόμενον] Sic B. E. Coll. Muret. Harl. Schott. T. V. B. Vulgo,
περιεχόμενοι.

F. 10. ὅττω, τὸ πλάσιον ἀμφίστομον δ] Locus vel corruptus, vel certe obscurus.
Partem difficultatis sustulimus, commate post ὅττω ponendo. Restat
aliud quod non tollitur Reiskiano κατὰ τῶν, sed in ἀμφίστομον latet,
quod forte mutandum in ἀμφίστοιχον.

prius dicam, quam videtur non
ignorasse Æschylus: sunt e-
nim hæc ejus verba,

*In morem thynni obliquos oculos inge-
rens:*

videntur enim altero oculo
cæcutire thynni; itaque in
mare ita ingrediuntur, ut a
dextra habeant terram, et e-
grediuntur, ut a sinistra: pla-
ne prudenter atque attente
custodiam corporis meliori o-
culo committentes. Arithme-

tica autem ob societatis tute-
lam, ut apparet, et mutuam
dilectionem cum haberent o-
pus, ita ad summum ejus sci-
entiæ pervenerunt, ut cum
gaudeant convivio et congre-
gatione, multitudinem semper
in cubi modum stipent, uni-
versis in sex planas superfi-
cies distributis: deinde ita na-
tant, ut ordinem sic conser-
vent, figura semper in quam
libeat partem versatili. Ita-
que is qui eos observat spe-

λάβῃ τ' ἀριθμὸν δ' ἐπιφανείας, εὐθὺς ἀποφάνεται πόσον
ᾧ πᾶν τὸ πλήθος· εἰδὼς ὅτι καὶ τὸ βάθος αὐτῷ ἐν ἴσῳ
τεταγμένον τοιχείῳ πρὸς τε τὸ πλάτος ᾧ καὶ τὸ μῆκος.

λ'. Ἀμίας δὲ καὶ τὸν νομα παρέσχεν ὁ συναγελασ-
μός, οἷμα δὲ καὶ ταῖς πηλαμίσι. Τῶν δὲ ἄλλων γενῶν
ὅσα φάνεται καὶ ζῇ κοινωνικῶς μετ' ἑλλήλων ἀγεληδόν,
οὐκ ἂν τις εἴποι τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι τὰς
κατ' ἰδίαν κοινωνίας αὐτῷ καὶ συμβιώσει ἰτέον. Ὡν ᾧ
καὶ ὁ τὸ πλεῖστον ἔξαναλώσας Χρυσίππε μέλαν πινοτή-
ρας, παντὶ καὶ φυσικῶ βιβλίῳ καὶ ἠθικῶ περὶ δριῶν ἔχων· β
τ' ᾧ ἀπογυτῆραν ἔχ' ἰσότην, οὐ γὰρ ἂν παρέλιπεν. Ὁ
μὲ οὖν πινοτήρας ζῶν ᾧ καρκινῶδες, ὡς φασι, καὶ τῇ
πίνῃ σιώνει, καὶ πυλωρεῖ τ' κόγχῳ περὶ καρκινῶδες, ἔων
ἀνεωγμένῳ καὶ ἀφκεχηνῶν, ἄχρι περὶ πίνῃ

A. 10. πινοτήρας—σπογυτῆραν—πινοτήρας] Primum et postremum ita scripti
non ex libris sed ex rei veritate, tum vero consequentia mediae vocis
quam diserte exhibent B. E. Venet. Vulgo, πινοθήρας—σπογυθῆρα
—πινοθήρας.

B. 1. παντί] Forte, ἐν παντί.

culator, si unum latus super-
ficie exstantis recte dinume-
raverit, statim de toto nume-
ro ipsorum potest pronuncia-
re, sciens longitudinem, lati-
tudinem, et crassitiem figuræ
inter se esse æqualia.

XXX. Amiæ etiam no-
men inde habent, quod simul
eant: puto etiam pelamydes.
Reliquorum generum, quæ
conspiciuntur et vivunt so-
cietate devincta, numerus ex-
primi non potest. Itaque po-
tius accedamus ad eas societa-
tes recensendas, quæ privatim

piscibus intercedunt. De qui-
bus est is, qui plurimum atra-
menti Chrysippo consumpsit,
primo in omnibus physicis,
omnibus ethicis libris, loco
positus, pinnoteras. Spongo-
teram enim Chrysippus non
noverat, alioquin haud præ-
teriturus. Pinnoteras, cui ab
observanda pinna nomen fac-
tum, animal est cancri ad for-
mam accedens, (sic enim tra-
ditur) et cum pinna degit,
ejusque conchæ apertionem
observat, foris adfidens aper-
tæ et hianti, donec aliquis

ἀλωσίμων αὐτοῖς ἰχθυδίων· τότε δὲ τὴν σάρκα τῆς πί-
νης δακὼν παρεισῆλθεν, ἡ δὲ συνέκλεισε τὴν κόγχην,
καὶ κοινῶς τὴν ἀγρὸν ἐντὸς ἔρκεος γενομένην κατεδίωκε.
Τὸν δὲ ἀπόγονον ἡνιοχῆϊ θηρίδιον, οὐ καρκινῶδες, ἀλλ' ἀ-
ράχνη ὡραπλήσιον· οὐ γὰρ ἀψυχον, ὅθεν ἀνάσθητον,
c ὅθεν ἀναμνον ὁ ἀπόγονος ὅστις, ἀλλὰ ταῖς μὲν πότερας ὡς
ἄλλα πολλὰ προσπέφυκεν, ἔχει δὲ κίνησιν ἰδίαν ἐξ ἑαυτῆς
καὶ εἰς ἑαυτὸν, οἷον ὑπομνήσεως καὶ παιδαγωγίας δεομένην·
μανὸς γὰρ ὢν ἄλλως, καὶ τοῖς ἀραιώμασιν ἀνεμνύσας ὑπὲρ
ἀργίας καὶ ἀμβλύτητος, ὅταν ἐμβῇ τι τῆς ἐδωδύμων, ἐκ-
εῖνε σημήναντος, ἔμυσε καὶ κατηνάλωσεν· ἐπὶ δὲ μᾶλλον
ἀνθρώπου προσιόντος ἢ θηρίου, διδασκόμενος καὶ χαρσ-
σόμενος, οἷον ἔφριξε καὶ συνέκλεισε τὸ σῶμα πῆξας καὶ
πυκνώσας, ὥστε μὴ ῥαδίαν ἀλλὰ δύσεργον εἶναι τὴν ὑπο-
τομὴν αὐτῆς τοῖς θηρεύουσιν. Αἱ δὲ πορφύραι συναγελα-
ζόμεναι, τὸ μὲν κηρίον ὥσπερ αἱ μέλιτται κοινῇ ποιῶσιν, ἐν

C. 9. ὑποτομὴν] Mez. ἀποτομὴν.

pisciculus accidat, qui ab ip-
fis capi possit: tunc carnem
pinnae mordens, eam de cap-
tura monet, unaque in con-
cham intrat: ea concham clau-
dit: sic praeda intra suam mu-
nitionem recepta simul ves-
cuntur. Spongia gubernatur
ab animalculo, quod non can-
cri, sed araneae simile est.
Non enim anima et sanguine
caret spongia: sed faxis ad-
nata, ut multa etiam alia, mo-
tum habet peculiarem a seipsa
et in seipsam, qui monitore
tamen et veluti paedagogo

habeat opus: nam alioqui ra-
ra, et multis hiatibus aperta
spongia, ob ignaviam et he-
betudinem, si quid eorum quae
sunt esui intraverit in cava
ipsius, spongotera indicante,
se contrahit, atque id confu-
mit, multoque magis homine
accedente aut tangente, mo-
nita et puncta ab suo custode
spongia, quasi inhorret, clau-
sioque ore ita se stipat, ut dif-
ficulter possit a venantibus
abscindi. Purpurae gregatim
consuescentes, favum quidem
communiter apium instar con-

ᾧ λέγοντι γονεύει· τὰ δὲ ἐδάδιμα τῷ βρύων καὶ τῷ φυ- D
κίων ἀναλαμβάνουσαι προϊσχύμενα τοῖς ὀστέχοις, οἷον ἐν
περίδῳ κυκλουμένην ἐτίασιν ἀλλήλαις παρέχουσιν, ἑτέραν
ἑτέρας ἔξωθεν ἐπινεμομένης.

λα'. Καὶ τί ἂν τις ἐν τέτοις τιμῇ κοινωνίαν θαυ-
μάσκειν, ὅπου ὁ πάντων ἀμικτότατον καὶ τὸ θηριώδεστατον
ὦν τρέφουσι ποταμοὶ καὶ λίμναι καὶ θάλασσα ζῶν, ὁ κρο-
κόδειλος, θαυματὸν ἑαυτὸν ἐπιδείκνυται πρὸς κοινωνίαν
καὶ χάριν ἐν τοῖς πρὸς τὸν τροχίλον συμβολαίοις; Ὁ γὰρ
τροχίλος ἐστὶ μὲν ὄρνις τῷ ἐλείων καὶ παραποταμίων, φρου-
ρεῖ δὲ τὸν κροκόδειλον, οὐκ οἰκόσιτος, ἀλλὰ τοῖς ἐκείνου
λειψάνοις παρατρεφόμενος· ὅταν γὰρ ἀφῇται τῷ κροκο- E
δείλῳ καθεύδοντος, ἐπιβυλεύοντα τὸ ἰχνεύματα πιλὲμνον
καὶ ἐπ' αὐτὸν ὥσπερ ἀθλητὴν κονιόμενον, ἐπεχίρῃ φθηγρό-
μῳος καὶ κολάπῳ· ὁ δὲ ἔτις ἔξημερῶν πρὸς αὐτὸν, ὥστε
τὸ σῶματος διαχανὼν ἐντὸς παρίησι, καὶ χαίρει τὰ λεπτὰ τῷ

D. 2. προῖσχύμενα] Forte, προσισχύμενα, ut Reisk.

ficiunt, in quo dicuntur ge-
nerare: musci et algæ quid-
quid est esui ita in suas testas
recipiunt, ut iis in orbem ex-
fertis quasi circularem convi-
vationem præbeant, una alte-
rius alimentum depascente.

XXXI. Et vero quis in
hisce admiretur communita-
tem? quando etiam crocodi-
lus, quo nullum animal perin-
de efferum et a societate alie-
num, mare, flumina, paludes
gignunt, tamen in suis cum
trochilo commerciis mirifi-
cum se demonstrat ad con-

junctionem atque gratiam.
Trochilus avis est ex earum
genere, quæ circa lacus et
fluvios versantur: is croco-
dilum custodit, non proprio
victu, sed ejus reliquiis enu-
tritus: cum enim sentit ich-
neumonem luto, sicut athle-
tæ pulvere solent, oppletum
crocodilo dormienti insidiari,
vociferans et tundens rostro
hunc excitat. Crocodilus vi-
cissim ita se huic cicurem
præbet, ut eum aperto ore
intromittat, gaudeatque eo te-
nues carniū particulas, quæ

σιγομύων τοῖς ὁδοῦσι σαρκῶν ἐκλέγοντος ἀτρέμα τῷ
 ῥάμφει καὶ διασκαλεύοντος· ἀν δὲ μετρίως ἔχον ἡδὴ βού-
 ληται συναγαγεῖν τὸ σῶμα καὶ κλεῖσαι, προκλίνει πρὸς
 σιαγῆνα, καὶ διασημαίνει, καὶ οὐ πρὸς πτερον κατῆλθιν ἢ συν-
 αθανόμηνον ἐκπῆναι τὸν τερχύλον. Ὁ δὲ καλούμενος
 ἡγεμὼν μεγέθῃ μὲν ὅτι καὶ σχήματι κωδιῶδες ἰχθύδιον,
 τὸ δ' ἐπιφάνειαν ὀρνίθι φρίσσοντι διὰ τὴν τερχύτην
 τὴν λεπίδος εὐκένου λέγεται, καὶ αἰεὶ σύνεστιν ἐνὶ τῇ μεγά-
 λων κητῇ, καὶ προνήχεται τὸν δρόμον ἐπιδύονον, ὅπως
 οὐκ ἐνοχεθήσεται βράχεσιν, ὅθεν εἰς τέναρος ἢ πῖνα
 981 πορθμὸν ἐμπέσῃ δυσέξοδον· ἐπειτα γὰρ αὐτὰς τὸ κῆτος,
 ὥσπερ οἶακι ναῦς, παραγόμενον εὐπειθῶς καὶ τὸ μὴ ἄλλων,
 ὅ, τι ἀν παραλάβῃ τῷ σχήματι ζῶον ἢ σκάφος ἢ λί-
 θον, εὐθύς διέφθαρ· καὶ σπύλωσε πᾶν ἐμβρυοισμὸν·
 ὁ κείνο δὲ γινώσκον ἀναλαμβάνει τῷ σῶματι καθάπερ ἄγ-
 κυραν ἐντός· ἐγκατεύδει γὰρ αὐτὰς, καὶ ὁ κῆτος ἔστηκεν
 ἀναπαυομένου καὶ ὀρμῇ· προελθόντος δὲ αὐτῆς ἐπακολου-

dentibus inhæserant suis, ro-
 stro sensim legente et deraden-
 te: et ubi jam contentus, os
 claudere vult, leniter mandi-
 bulam inclinans id significet,
 neque eam prius demittat,
 quam trochilum evolasse sen-
 ferit. Piscis autem, qui Græ-
 cis *Hegemon*, quod est, dux
 sive ductor, appellatur, exi-
 guus est, gobio non absimilis
 quantitate et forma, semper-
 que adest magno alicui ceto,
 prænatansque ejus cursum di-
 rigit, ne in vadum is, aut in
 limum, vel fretum aliquod

VOL. IV.

incidat, unde exitus difficulter
 detur: sequitur cetus, veluti
 clavum navis, ad ducendum
 se præbens obtemperantem:
 et quidquid aliarum est rerum,
 sive animal, sive navis, sive
 lapis, quod ad ceti rictum ac-
 cidit, id statim demersum in
 ejus ventrem periit: ducto-
 rem autem suum agnoscens,
 veluti anchoram intro recipit:
 intus enim dormit ductor, et
 cetus eo quiescente subsistit
 ac stationem agit: rursusque
 eo progrediente sectatur, ne-
 que noctu dieve abscedit: si

θεῖ, μήτε ἡμέρας μήτε νυκτὸς ἀπολφόμενον, ἢ ῥέμβεται
 καὶ πλανᾶται, καὶ πολλὰ διεφθάρη, καθάπερ ἀκυβέρνητα
 πρὸς γῆν ἔξενεχθέντα. Καὶ γὰρ ἡμεῖς οὐκ Ἀντίκυραν
 ἐωράκαμεν, οὐ πάλαι· καὶ πρότερον ἰσορῶσιν, οὐ πόρρω
 Βουιῶν ἔξοκείλαντος καὶ κατασαπέντος, λοιμὸν γενέσθαι. B
 Ἄρα οὖν ἀξίον ὅτι ταύταις ταῖς κοινωνίαις καὶ συμπε-
 ριφοραῖς παραβάλλειν; ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης ἰσορεῖ φιλίας
 ἀλωπέκων καὶ ὄφεων ἀφ' ὃ το κοινὸν αὐτοῖς πολέμιον ^(ἔλ)
 τ' ἀετὸν, καὶ τὰς ὀπίδων πρὸς ἵππους, ὅτι χάρουσι προσ-
 πελάζουσαι καὶ διασκάλλουσαι τ' ὄνθον. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἐδὲ ἐν
 μελίτῃας ὁρῶ τοσαύτην ἐδὲ ἐν μύρμηξιν ἐπιμέλειαν ἀλ-
 λήλων· τὸ γὰρ κοινὸν αὖξουσιν πᾶσαι καὶ πάντες ἔργον, ἑτέρω
 δὲ καθ' ἑτέρον ἑτέρου σοχασμὸς ἐδεῖς ἐδὲ φροντίς ὅτιν.

λβ'. Ἐπὶ δὲ μᾶλλον καλοφόμεθα τ' διαφορὰν, ὅτι C
 τὰ πρεσβύτατα καὶ μέγιστα τ' κοινωνικῶν ἔργων καὶ καθη-

A. 11. ἐωράκαμεν—ἰσορῶσιν] Ita Amiot, et Mez. Vulgo, ἐωράκαμεν, ὃ πάλαι καὶ
 πρότερον ἰσορῶσιν—.

B. 3. παραβάλλειν; ὁ γὰρ] Legendum, παραβάλλειν ἄσπερ—.

C. 2. ἔργων καὶ καθηκόντων] καὶ addidimus ex B. Harl. Jun.

enim abscedat, vagatur jam
 erratque cetus: et multi ceti
 quasi gubernatore destituti pe-
 reunt ad terram elati. Idque
 nos vidimus haud ita pridem
 apud Anticyram: et memo-
 rant idem antea contigisse, ce-
 to haud procul Bunis ita in
 litus egresso atque putrefacto,
 pestem ortam fuisse. Dignum
 vero est his societatibus et
 consensui et consuetudini eas
 amicitias componere, quas
 Aristoteles narrat vulpium et

serpentum, quia communem
 inimicum habeant aquilam?
 aut otidibus cum equis, qui-
 bus appropinquare, et fimum
 disjicere gaudent? Ego ne in
 apibus quidem ipsis, aut for-
 micis tantum animadverto
 mutuæ procurationis. Nam
 ut commune opus omnes au-
 gent, ita alteri nulla est alte-
 rius cura, nulla consideratio.

XXXII. Hoc discrimen
 magis etiam elucescet, si ser-
 monem convertamus ad ea

κόντων τὰ περὶ τὰς γενέσεως καὶ τεκνώσεως τὸν λόγον τρέ-
φαντες. Πρῶτον μὲν γὰρ οἱ λίμνας παρήκυσαν ἢ πο-
ταμὸς ὑποδεχόμενόν νεμόμενοι θάλατταν ἰχθύες, ὅταν
μέλλωσι πικτεῖν ἀνατρέχουσι, τῷ ποτίμων ὑδάτων τιῷ
πραότῃ καὶ τὸ ἄσαλον διώκοντες· ἀγαθὴ γὰρ ἡ θα-
λίη λεχεύουσα καὶ τὸ ἄθροον ἅμα ταῖς λίμνας ἐνεσι καὶ
ποταμοῖς, ὥστε σώζεσθαι τὰ πετόμενα. Διὸ καὶ πλείστα
καὶ μάλιστα γενέεσθαι περὶ τὸ Εὐξείνιον πόντον· ἐ γὰρ πέφει
D κήτη ἄλλ' ἢ φώκην ἀραιὰν καὶ δελφῖνα μικρόν· ἔτι δὲ ἡ τὸ
ποταμῶν ἐπιμιξία, πλείων καὶ μεγάλων ἐκιδδόντων εἰς τὸ
Πόντον, ἥπιον παρέχει καὶ πρόσφορον τοῖς λεχέουσιν
κεῖσιν. Τὸ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ θαυμασιώτατόν ἐστιν, ὅν Ὅμη-
ρος ἱερὸν ἰχθυὸν εἰρηκεῖν· καίτοι μέγαν πνέοντα τὸν
ἱερὸν, καθάπερ ὅστις ἱερὸν τὸ μέγα, καὶ τιῷ ἐπιληψίαν,
μεγάλῃ νόσον ἔσσαν, ἱερὸν καλεῖσιν· ἐνιοὶ δὲ κοινῶς τὸν

C. 6. τὴν πραότητα] Sic Harl. Jun. Vulgo, τὸ πρῶτατον.

quæ societatis antiquissima
sunt et potissima opera et of-
ficia, nempe ad fœtus procre-
ationem. Primum enim pis-
ces, qui paludibus contiguum,
aut amnès excipiens mare in-
habitans, instante partu sur-
sum evadunt, potabilium a-
quarum mitissimam ac placi-
dissimam quærentes. Nam et
partui tranquillitas est com-
moda, et a belluis immunes
sunt fluvii, sunt paludes: ut
fœtus salutis jam consulant.
Quæ causa est, ut piscium
maxima vis apud Euxinum
procreetur pontum: non enim

cete ibi sunt, sed duntaxat ex-
ilem phocam, et parvum del-
phinem habet: tum fluviorum
plurimorum atque maximo-
rum in eum se effundentium
admixtio temperiem partibus
commodam efficit. Maxime
admirabilis est anthias piscis,
quem *sacrum* Homerus ap-
pellat: etsi pro *magno* piscem
sacrum quidam interpretan-
tur, quo modo *os* magnum *sa-
cri* appellationem habet, et
morbus comitialis cum sit
magnus, *sacer* dicitur: alii *sa-
crum* eum intelligunt, qui li-
ber ac dimissus sit, utpote ali-

ἄφετον καὶ ἱερώμενον. Ἐρατοσθένης δὲ τὸ χρυσόφρυον εἰκεν,

Εὐδρομίην χρύσειον ἐπ' ὀφρύσιν, ἱερὸν ἰχθύϊ

λέγειν. Πολλοὶ δὲ τὸν ἔλλοπα· σπύγιος γὰρ ὅτι καὶ οὐ
ῥάδιος ἀλῶναι· φαίνεται δὲ παρὰ Παμφυλίαν πολλάκις
ἀν' οὗ ποτε λάβωσι, τεφανῆνται μὲν αὐτοὶ, τεφανούσι
δὲ τὰς ἀλιάδας, κρότῳ δὲ καὶ πατάγῳ καταπλέοντας
αὐτὰς ὑποδέχονται καὶ τιμῶσιν. Οἱ δὲ πλεῖστοι τὸ ἀν-
θήϊον ἱερὸν εἶναι καὶ λέγεσθαι νομίζουσιν· ὅπερ γὰρ ἀν' ἀνθίας
ὀφθῆναι, θηρίον οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ θάρρουῦτες μὲν οἱ αὐτοῖς
θήραι κατακαλυμβῶσιν, θάρρυντες δὲ πικτεσιν οἱ ἰχθύες,
ὥσπερ ἐν ἡντιῷ ἀσουλίας ἔχοντες. Ἡ δ' αἴτια δυσλό-
γητος, εἴτε φεύγῃ τὰ θηρία τὸ ἀνθήϊον, ὥς σὺν ἐλέφαντες,
ἀλεκτερυόνα δὲ λέοντες· εἴτε ὅτι σημεῖα τόπων ἀθήρων,
ἀ γινώσκει καὶ παρὰ φυλάττει σιωπῶντων καὶ μνημονικὸς ὁ
ἰχθύς.

D. S. καὶ ἱερώμενον] Forte, καὶ καθιερώμενον. Vulgatum nescio unde sumit
Steph. Nam Ald. Eaf. Xyl. B. E. Harl. P. ἱέμενον : ut vetus lectio
videatur fuisse καὶ ἀνιέμενον.

cujus numinis tutelæ conse-
cratus. Eratosthenes videtur
interpretari chrysophrin, sic
ab aureis ciliis dictum,

*Aureus huic sacro sua cilia circulus
ambit.*

Ellopem putant multi; est e-
nim rarus, et non facilis cap-
tu: apud Pamphyliam sæpe-
numero visitur: et cum eum
capiunt, tum et ipsi piscato-
res coronantur, et lembos su-
os coronant, atque cum stre-
pitu plaufuque advecti, exci-
piuntur et honorantur. Ple-
rique tamen anthiam putant

esse sacrum piscem: itaque di-
ci, quod ubi anthias apparet,
nulla est bellua, sed audacter
spongiarum captatores uri-
nant, audacter pisces foetifi-
cant, tanquam obsidem secu-
ritatis a prædantibus naçti.
Causa colligi non facile po-
test; fugiantne belluæ an-
thiam, ut suem elephanti,
gallum leones: an signum e-
jus præsentia sit locorum bel-
luis carentium, quæ agnoscat
ille et observet, ut calliditate
et memoria præditus.

λγ'. Ἀλλὰ ἡ γε πρηνία κοινὴ τοῖς τέκταισι τῶν
 γεννωμένων· οἱ δὲ ἄρρενες ἐπὶ αὐτῶν κατεπίσσι γόνον,
 ἀλλὰ καὶ προσδιατερίβουσι τοῖς κυήμασιν ὠφουλακῶν-
 τες, ὡς ἰσόρηκεν Ἀριστοτέλης· οἱ δὲ ἐπόμενοι ταῖς θηλεί-
 ας, καταρρέουσι μικρὸν τὸν θρόν· ἄλλως γὰρ ἐ γίνεται
 μέγα τὸ τεχθῆν, ἀλλὰ ἀτελὲς μένει καὶ ἀναυξον. Ἰδίᾳ
 δὲ αἱ φυκίδες ἐκ τῶν φυκίων οἷον νεοτρίαν ἀγαπασά-
 μαι παμπεύχουσι τὸ γόνον, καὶ σκέπουσιν ἀπὸ τοῦ κλύ-
 982 δωνος. Τῷ δὲ γαλεῷ τὸ φιλότρυγον ἐδενὶ τῇ ἡμερωτάτων
 ζώων ὑπερβολικῶς γλυκυθυμίας πρὸς τὰ ἔκγονα καὶ
 χρηστότητος ἀπολέλοιπε· τέκταισι μὲν γὰρ ὦν, εἴτα ζῶον,
 οὐκ ἐκτός, ἀλλὰ ἐντός ἐν ἑαυτοῖς· καὶ τρέφουσιν ἔπως
 καὶ φέρουσιν, ὥσπερ ἐκ δευτέρας γενέσεως· ὅταν δὲ μείζονα
 γένηται, μεθίσσι θύραζε καὶ διδάσκουσι νήχεσθαι πλι-
 σίον· εἴτα πάλιν εἰς ἑαυτὸς ἀγὰρ τοῦ σώματος ἐπανα-

F. 7. καταρρέουσι μικρὸν τὸν θρόν] Poterat hoc ferri: haud scio tamen an Auc-
 tor scripserit, κατὰ μικρὸν ἐπιρραίνουσι τὸν θρόν. ductu loci Aristotelici
 H. A. VI, 14.—Pro vulgato ὦν recepi θρόν ex Harl. Mez. Jun.
 Ceteri habent ἔρρον, B. E. Venet. Collat. Muret, Schott. Anon. T.
 V. B.

XXXIII. Porro autem pis-
 cium foetus procuratio utrique
 est sexui communis: tantum-
 que abest ut mas foetum de-
 voret, ut etiam adsideat ovis,
 eaque custodiat: testis Aristo-
 teles: et si qui foemellas sec-
 tantur, exiguum aliquid se-
 minis infundunt; quod alias
 foetus ad justam magnitudi-
 nem non excrescat. Peculia-
 riter phycides ex alga veluti
 nidum quendam construentes,

eo suum foetum ab undis de-
 fendunt. Mustelæ amor erga
 prolem ac dilectio tantum ha-
 bet suavitatis, quantum nul-
 la etiam cicuratissima superare
 possint animalia. Ovum pa-
 rit, et ubi exclusus est foetus,
 non foris, sed intro receptum
 eum ita alit et educat, tan-
 quam denuo paritura: et cum
 aliquantum adolevit, emitti-
 tur, doceturque juxta natere:
 deinde rursus per os in se re-

λαμβάνουσι, καὶ πῦρέςουσι ἐνδιατᾶσθαι τὸ σῶμα χάραν
 ἅμα καὶ τερπνὴ καὶ καταφυγνῶ, ἄχρις ἂν ἐν δυνάμει
 τῷ βοηθεῖν αὐτοῖς γένηται. Θαυμαστὴ δὲ καὶ ἡ τῆς χελώνης β
 αἰετὶ τῆς γένεσιν καὶ σωτηρίαν τῷ γεννωμένῳ ὀπιμέλεια·
 πικτεῖ μὲν γὰρ ἐκβάλλουσα τῆς θαλάττης πλησίον· ἐπώα-
 ζειν δὲ μὴ δυναμένη, μηδὲ χερσεύειν πολὺν χρόνον, ἐν-
 τίθησι τῇ φάμμῳ τὰ ὠὰ, καὶ τὸ λείοντον ἐπαμᾶται τῇ
 θινὸς αὐτοῖς καὶ μαλακώτατον· ὅταν δὲ καταχώσει καὶ
 ἀποκρύψῃ βεβόως, οἱ μὲν λέγουσι τοῖς ποσὶν ἀμύττειν καὶ
 καταγίζειν τὸν τόπον, εὖσημον ἑαυτῇ ποιῶσαν, οἱ δὲ τῇ
 θήλειαν ὑπὸ τῷ ἄρρενος τεπομνύειν, τύπας ἰδίους καὶ
 σφραγίδας ἐναπολείπειν· ὃ δὲ τέττε θαυμασιώτερον ὅστιν,
 ἡμέραν ἐκφυλάσσει τετραρακοστὴν (ἐν ποσάταις γὰρ c
 ἐκπέττεται καὶ αἰετὶ γίνυται τὰ ὠὰ) πρὸς τοῖς, καὶ γνω-
 ρίσασα τὸν ἑαυτῆς ἐκάστη θησαυρὸν, ὥς ὁδοὺς χρυσίου
 θήλειαν ἀνδρῶπος, ἀσμένως ἀνοίγει καὶ πρὸς τῶν.

λδ'. Τῶν δὲ κροκοδείλων τὰ μὲν ἄλλα ὁραπλή-

cipit, receptaculum juxta ei,
 et alimentum præbens ac lo-
 cum tutum, dum eo virium
 perveniat, ut ipse tutari se
 possit. Testudinis quoque in
 pariendo, et foetu tuendo, mi-
 rabilis est accuratio. Parit e
 mari egressa in vicinia: de-
 inde quia incubare, ac diu in
 terra morari non potest, ova
 in sabulo ponit, lævissimum
 ejus et mollissimum iis inge-
 rens: ubi textit, satisque tuto
 obruit, sunt qui dicant eam
 pedibus locum notis impressis
 notare, itaque facere ut facile

ab ipsa agnosci possit: alii fœ-
 mellam a mare subversam fi-
 gilla propria et formulas ibi
 relinquere ferunt. Id magis
 mirabile est, quod diebus qua-
 draginta observatis (tot enim
 diebus excoquuntur et rum-
 puntur ova), sub earum finem
 accedunt, et unaquævis suum
 thesaurum, ita ut non melius
 homines cistam cum auro de-
 positam agnoscentes, aperiunt
 cum gaudio et alacritate.

XXXIV. Crocodili his
 cetera habent similia: sed
 conjectatio loci non dat ho-

σια, ἥ δὲ χάρις ὁ τυχαῖος ἐπίνοια ἀνθρώπων ἥ αἰτίας
 ἢ δίδωσιν, ὅθεν συλλογισμὸν ὅθεν ἢ φασὶ λογικῶς ἀλλὰ
 μαντικὴν ^{εἶ}) ἢ περὶ τῆς τῆς θηρίας πρὸς γένωσιν· ἔτε γὰρ
 πλεόν, ἔτε ἔλαττον ἐκδοῦσα, ἀλλὰ ὅσον εἰς ὅραν ἔτους
 ὁ Νεῖλος αὐξηθεὶς ἐπιπλύσει καὶ ἀποκρύψει τῆς γῆς,
 ἐκεῖ τὰ ὡὰ πίθουσιν· ὅτε τὸν ἐντυχόντα τῷ γεωργῶν, αὐ-
 τὸν γνώσκων, ἑτέροις τε φράζειν ὅπόσον αὐτοῖς ὁ πο-
 D ταῖος πρὸς γένωσιν· οὕτω συνεμετρήσατο μὴ βρεχόμενων αὐ-
 τὸς βρεχόμενος ἐπιδάξῃ. Ἐκλεπισθέντων δὲ τῶν σκύμ-
 νων, ὅς ἂν εὐθὺς ἀναδύς μὴ λάβῃ τι τῶν πρὸς ἐντυχόντων, ἢ
 μύαν, ἢ σέριφον, ἢ γῆς ἔντερον, ἢ κάρφος, ἢ βοτάνην
 τῶν τόματι, ἀφ' ὧν ἀρᾶσα τῶν ἢ μήτηρ ἀπέκτεινε
 δακῶσα· τὰ δὲ θυμοειδῆ καὶ δραστήρια φέργει καὶ πε-
 ριέπει, καθάπερ οἱ σοφώτατοι τῶν ἀνθρώπων ἀξιῶσι,

C. 8. περὶ τῆς] Baf. Xyl. ἐπὶ τῆς. Forte περὶ delendum cum Mez. vel le-
 gendum περὶ τῆς τοῦ θηρίου.

D. 1. βρεχόμενων] Sic B. Collat. Muret. Schott. Jannot. T. B. Vulgo βρε-
 χόμενα.

D. 2. Ἐκλεπισθέντων] Sic B. Collat. Muret. Jannot. Schott. Anon. T. V. B.
 Mez. Vulgo, ἐκλιπόντων.

D. 4. σέριφον] Sic Harl. Baf. Xyl. et jam ita emendaverat P. Leopard. Emend.
 V, 21. Nam E. et Ald. habent ἢ μίαν ἢ ἐριφον: unde Steph. ex
 Schotto correxit ἢ μύαν ἢ ἐριφον.

mini occasionem caussæ rati-
 ocinando explorandæ: unde
 est, quod non rationi, sed di-
 vinationi imputetur hujus a-
 nimalis prænotio. Nam ne-
 que intra, neque ultra illud
 spatium ad quod Nilus annua
 sua eluvie perventurus est,
 progressus, ova ponit; ut qui-
 cunque agricola in ea inci-
 dat, cum ipse intelligere, tum
 aliis queat narrare, quousque
 effluxurus sit amnis: adeo sci-

te dimensus est, ne humidus
 ipse humidis incubet. Exclu-
 sis catulis, qui primum in lu-
 cem progressus non statim
 ore arripit obvium aliquid,
 muscam puta, culicem, ver-
 mem, aut festucam vel her-
 bam, eum mater morfibis di-
 laniat atque enecat: feroces
 autem et strenuos amat et fo-
 vet, iudicio, id quod sapien-
 tissimi hominum postulant,
 non affectui amorem tribuens.

κρίσι τὸ φιλεῖν ἢ πάθῃ νέμμεσα. Καὶ μὴν αἱ φῶσαι
 τίκτουσι μὲν ἐν τῷ ξηρῷ, καὶ μικρὸν δὲ φεράγουσαι τὰ
 σκυμνία, γένουσι δὲ θαλάττης, καὶ ταχὺ πάλιν ἔξάγουσι
 καὶ τὸτο πολλάκις ποῖουσιν ἐν μέρει, μέχρις ἂν ἔτως ἐπι-
 ζόμενα θάρρησι, καὶ τέρξῃ τιτὼ ἑναλον δάμταν. Οἱ δὲ
 βάτραχοι περὶ τὰς ὀχέας ἀνακλήσεισι χερῶνται, ἢ λε-
 γομένην πιῖντες ὀλολυγόνᾳ, φωνὴν ἐρωπικὴν καὶ γαμήλιον
 ἔσσαν· ὅταν δὲ ἢ θήλειαν ὁ ἄρρεν ἔτω περσάγηται,
 κοινῇ τιτὼ νύκτα φειμύουσιν· ἐν ὑγρῷ μὲν καὶ ἐ δύναντι,
 μεθ' ἡμέραν δὲ δεδίασιν ὅπῃ γῆς μίγνυσθαι, γενομένης δὲ
 σκοτίας ἀδελῶς συμπλέκονται περὶόντες· ἄλλως δὲ λαμ-
 πρύνουσι ἢ φωνὴν, ὑετὸν περσδεχόμενοι, καὶ τὸτο σημεῖον
 ἐν τοῖς βεβαροτάτοις ὄσιν.

λέ'. Ἀλλὰ οἷον, ὧ φίλε Πόσειδον, ὀλίγη πάθος ὥς
 ἄτοπον πέπονθα καὶ καταγέλαστον, εἰ με ληστέϊοντα
 περὶ φάκας καὶ βατράχους, τὸ σοφώτατον καὶ θεοφιλέστα-
 τον πῆλθε καὶ ἔξφυγε τῷ ἐνάλων. Ποίας καὶ ἀνδράνας

Phocæ etiam pariunt in fic-
 co: paulatim autem catulos
 producunt, et mare iis gustan-
 dum præbent, moxque rur-
 sum educunt: idque sæpe et
 singulatim faciunt, dum sic
 adfuescant, audacterque mari-
 nam vitam sustineant. Ranæ
 in coïtu evocationibus utun-
 tur, vocem edentes, quæ *olo-*
lygon dicitur, ad amorem et
 conjugium aptam: ubi autem
 mas fœmellam sic allexit, una
 noctem istam commorantur:
 misceri enim in humido non

possunt, et interdiu id in ter-
 ra verentur facere, obortis te-
 nebris sine metu congregiun-
 tur. Alias autem vocem e-
 dunt clariorem pluvia immi-
 nente, idque signum est unum
 de firmissimis.

XXXV. Sed quam, O
 care Neptune, pæne in rem
 incidi absurdam atque ridicu-
 lam? si me de phocis et ranis
 oratione moras nectentem,
 sapientissimum Diisque accep-
 tissimum omnium marinorum
 animal subterfugisset. Quæ

ἄξιον τῷ φιλομύσῳ ἢ ἀλκυόνοιο, ἢ τῷ φιλοτέκνῳ χελιδόνας, ἢ τῷ φιλάνδρῳ πελειάδας, ἢ ὃ τεχνικῶ ὥσθι βάλλειν μελίττας; τίνος δὲ γενέσθης καὶ τόκους καὶ ὠδῖνας ὁ θεὸς ἔπας ἐτίμησεν; τὰς μὲν γὰρ Λητῆς γονὰς μίαν ὑποδέξασθαι νῆσον ἐδρασεῖσαν ἰσορροῦσι· τῇ δὲ ἀλκυόνι πεκτέσθαι ὡρὶ τροπὰς πᾶσαν ἴσησι θάλασσαν ἀκύμονα καὶ 983 ἀσάλευτον. Ὅθεν οὐδὲν ὅτι ζῶον ἄλλο ὃ ἔγω φιλοῦσιν ἄνθρωποι, δι' ἣν ἐπὶ αὐτῇ ἡμέρας, ἐπὶ αὐτῇ δὲ νύκτας ἐν ἀκμῇ χειμῶνος ἀδεῶς πλέεσι, τῆς κατὰ γῆν πορείας τιμωκῶτα ἢ αὐτῇ τῇ θάλασσης ἀσφαλετέραν ἔχοντες. Εἰ δὲ δεῖ καὶ ὡρὶ ἐκάστης τῆς ἀρετῆς ἃς ἔχει βραχέα φάναί, φίλανδρος μὲν ἔπας ὅτιν ὥστε μὴ καθ' ἓνα καιρὸν, ἀλλὰ δι' ἔτους σωεῖναι καὶ ὑποδέχεσθαι πῶ τῷ

F. 7. φιλοτέκνῳ] Sic Pol. vertit Grynæus: notavit Mez. conjecit et Reisk. Vulgo, φιλοτέχνῳ.

F. 8. φιλάνδρῳ] Sic Harl. Mez. Reisk. Vulgo, φιλανθρώπῳ.

F. 11. ἐδρασεῖσαν] Sic unus B. Sententiam quidem expressit Amiot. et requisivit Reisk. Vulgo, ἐρασθεῖσαν.

A. 1. ἀσάλευτον] Hoc Steph. edidit ex Leonic. Schott. Anon. estque sine dubio verum; vid. D. Ruhnck. Auct. Hefych. p. 580. At omnes alii libri habent ἀσάλακτον. Ald. Baf. Xyl. B. E. Venet. Harl. P.

enim musca lusciniarum, qui amor aut hirundinum erga natos, aut columbarum erga maritos, quod apum artificium cum alcyonis virtutibus comparari meretur? cujusnam animalis ortus et partus Deus tanto honore affecit? Latonæ partum ferunt ab una insula, e fluctuanti motu ad firmum statum redacta, fuisse exceptum: Alcyoni autem circa brumam parienti totum mare Deus fluctuum et pluviarum

vacuum præbet. Ut jam animal aliud sit nullum, quod homines ita merito ament: huic enim acceptum referre debent, quod media hyeme septem diebus totidemque noctibus sine ullo periculo navigant, iterque marinum tum terrestri tutius habent. Quod si de singulis ejus virtutibus pauca sint dicenda, primum ita maritum diligit alcyon, ut non uno aliquo stato tempore, sed per totum annum

ἄρρενος ὁμιλίαν, οὐ γὰρ τὸ ἀκόλαστον, ἀλλὰ καὶ οὐ μίγνυται τοπαράπαν, ἀλλ' ἔτι εὐνοίας, ὥσπερ γυνὴ γαμετὴ, καὶ φιλοφροσύνης· ὅταν δὲ διὰ μητρὸς ἀσθενὴς ὁ ἄρρεν γένηται συνέπεσθαι καὶ βαρὺς, ἔπολαβῶσα μερορεῖ καὶ μεροτερεῖ, μηδαμῶς περιεμμένη μηδὲ καταλιπῶσα χάρις· ἀλλὰ τοῖς ὅμοις ἐκείνων ἀνατεμμένη, κομίζει πανταχόσε καὶ θεραπεύει, καὶ σὺν ἑστὶν ἄχρι τελευτῆς. Τῷ δὲ φιλοτέκνῳ καὶ πεφροντικῷ σωτηρίας τῇ γεννωμένην, συναισθανομένη κύεσθαι ἑαυτῇ, τάχιστα τρέπεσθαι πρὸς ἐργασίαν τῇ νεοτρίᾳ, καὶ φυρῶσα πηλὸν, ἐδὲ περιστρεφῶσα τοίχοις καὶ ὀρέφοις, ὥσπερ αἱ χελιδόνες, ἐδὲ χρωμένη πολλοῖς τῷ σώματος ἐνεργῶς μέρεσιν, ὥσπερ τῆς μελίτης ἐνδυομένης τῷ σώματι, τὸ κηρίον ἀνοιγέσθαι, ὁμῶς φαύοντες εἰς ἀγκῶνα τόπον ἀγγεῖα διαιρῶσιν· ἡ δὲ ἀλκυὼν ἐν ὄργανον ἀπλῆν, ἐν ὅπλον, ἐν ἐρβᾶλειον ἔχουσα, c

B. 9. τὸ κηρίον] Legendum, καὶ τὸ κηρίον, cum Mez.

B. 10. ἀγκῶνα] Hoc Steph. edidit ex Leonic. Schott. Anon. ἀγκῶνα habent Ald. Baf. Xyl. B. Harl. Mutilus fane locus, quem ita corrigit Mez. ὁμῶς φαύοντες οἱ ἐξ πόδες, εἰς ἐξαγκῶνα τὸ πᾶν ἀγγεῖα διαιρῶσιν.

consuetudine ejus utatur: non ob lasciviam neque enim unquam alium admittit, sed ob benevolentiam et amicitiam, qualis uxori adversus suum est virum. Ubi autem senectus marem imbecillum, et ad secundandum tardum reddidit, ipsa eum suscipiens gestat atque nutrit, nunquam destituens, nunquam solum relinquens: sed in humeros sublatum usquequaque portat atque fovet, eique ad mortem usque adest. Ad amorem prolis, et pro ejus

salute procuracionem quod attinet, ubi primum se concepisse intelligit, statim ad nidum conficiendum se confert. Hic non lutum subigit, non parietibus aut culminibus innititur, ut hirundines, neque multis partibus corporis operantibus utitur, ut apes quæ cellulas suas mellis faciendi causa subeuntes toto corpore omnibusque membris laborant: sed alcyoni unum simplex instrumentum est, os videlicet. Ac nullum aliud

τὸ τόμα, καὶ μηδὲν ἄλλο τῷ φιλοπόνῳ καὶ φιλοτέκνου τὸ
 σιυερρόν, οἷα μηχανᾶται καὶ δημιουργεῖ χαλεπὸν ὅστι μὴ
 καταμαθόντας πεισθῆναι τῇ ὀψί, τὸ πλατύρονον ὑπὲρ
 αὐτῆς, μᾶλλον δὲ ναυπηγέριον σχημάτων πολλῶν μόνον
 ἀφρίτρεπτον καὶ ἀβάπτητον· συλλέξασα γὰρ τὰς τῆ βελόνης
 ἀκάνθας σιυτίθῃσιν καὶ σιυδεῖ πρὸς ἑλλήλας ἐγκραταπλέ-
 κσσα, τὰς μὲν εὐθείας, τὰς δὲ πλαγίας, ὥσπερ ὅπτι σήμονι
 κρέκλω ἐμβάλλουσα, προσχρωμένη χαμπαῖς καὶ φει-
 γαῖς δι' ἑλλήλων, ὥτε ἀφαιρῶσαι καὶ γενέσθαι τρογγύ-
 λον εὐήρεμον, προμήκει τῷ σχήματι, ἀλιόπικῳ κίρτω
 D ὡδραπλήσιον· ὅταν δὲ σιυτελέσῃ, φέρουσα παρέθηκε
 ὡδρὰ τὸ κλύσμα τῷ κύματος, ὅπως προσπίπτουσα μα-
 λακῶς ἢ θάλασσα τὸ μὲν οὐ καλῶς ἀεχρὸς ἐδίδαξεν
 ἀκέσασθαι καὶ καταπικνῶσαι, χαλώμενον ὁρῶσαν ὑπὸ τῇ

C. 6. συλλέξασα γὰρ] γὰρ additum ex Harl. Pol. Jannot. Schott. Mez.

C. 9. προσχρωμένη] Sic B. E. Mez. Vulgo, προσχρωμένην.

C. 11. εὐήρεμον] Hoc Steph. edidit ex Jannot. Nam Ald. Bas. Xyl. B. E.
 ἐνήρεμον. Harl. εὐήμερον. Mez. τὸ ἔργον. Reisk. εὐήρετον. Vel ex
 prioribus duobus alterutrum probandum, vel corrigendum εὐερεμον,
 quod reddidi in Latinis.

C. 11. προμήκει τῷ σχήματι] Sic E. Vulgo, προμήκει τῷ σχήματος.

adjumentum cum habeat sui
 studii, tamen quale opus
 quamque artificiosum confi-
 ciat, vix ut credant adduci
 possunt qui non viderunt: ad-
 eo quod illa effingit, aut po-
 tius navis in morem compin-
 git, eam habet figuram, quæ
 sola everti mergique non po-
 test. Collectas enim spinas
 acus marinæ conferit inter se
 atque contexit, perinde ac si
 telæ subtegmen ingereret: ita
 alias obliquas, alias rectas

committens inter se flectendo
 complicandoque, atque sic ab-
 solvit teretem nidum, navi-
 gium rotundum æqualitate
 ponderis bene examinatum et
 firmum, figura prominentem
 habente cuspidem, qualis fere
 est piscatorio vasi quod *cur-
 tum* vocant. Ita perfectum
 deponit in fluxum undarum,
 ubi mare leniter accidens non
 satis concinnata, suoque alli-
 fu laxata monet reficere ac
 stipare, recte autem compac-

πληγῆς· τὰ δὲ ἡρμοσμένα κατὰσφίγει καὶ πήγνυσιν, ὥστε καὶ λίθῳ καὶ σιδήρῳ δυσδιάλυτον εἶ) καὶ δύσπρωτον. Οὐδενὸς δὲ ἥσων ἀξιοθαύμαστον εἶναι ἢ τε συμμετρία τὸ τε σχῆμα καὶ ἡ ἀγλαία κοιλότητος· πεποιή) γὰρ αὐτὴν ἐκείνην μόνῳ ἐνδομύλῳ δέχεσθαι, τοῖς δὲ ἄλλοις τυφλὸν εἶ) πάντῃ καὶ κρύφιον, ὥστε πρίεσθαι μηδὲν εἶσω μηδὲ καὶ θαλάττης. Οἶμαι μὲν ἔνι μηδὲνα ὑμῶν ἀθέατον εἶ) καὶ νεοπιάς· ἐμοὶ δὲ πολλὰκις ἰδόντι καὶ θήγοντι, παρίσταται λέγειν καὶ ἄδειν,

Δήλω δῆποτε τοῖσιν Ἀπόλλωνος παρὰ τῷ,

καρχήτινον βωμὸν εἶδον ἐν τοῖς ἐπὶ χαλκιδόμοις θεάμασι ὑμνέμενον, ὅτι μήτε κόλλης δεόμενος, μήτε πινὸς ἄλλης δεσμῆς, ἀλλὰ μόνων τῶν δεξιῶν συμπέπηγε καὶ συνήρμοσται καρχήτων. Ἰλεως δὲ ὁ θεὸς εἶη καὶ πρὸς τι μουσικὸν ἄντα

D. 10. μηδὲ τῆς θαλάττης] Desidero quid ad orationis integritatem. Forte sup-
plendum, μηδὲ ἐκ τῆς γῆς μηδὲ ἐκ τῆς θαλάττης.

E. 7. Ἰλεως—χαίρυσαν.] Locus ita refingendus videtur: Ἰλεως δὲ ὁ θεὸς εἶη καὶ εἰκός γ' εἶναι, πρὸς τῷ μουσικῷ ὄντα καὶ νησιώτην ὑμνεμένης τῆς πελαγίης σπειρήτος, καὶ εὐμενῶς καταγελᾶν τῶν ἐρωτημάτων ἐκείνων, ἃ σκώπτοντες ἐρωτῶσιν οὗτοι, διὰ τί Ἀπόλλων οὐ γοργολίονος, οὐδ' Ἀρτεμις τριγλοβόλος· μὴ γινώσκοντες Ἀφροδίτην ὁμοῦ πάντα τὰ κατὰ θάλατταν ποιουμένην αὐτῇ· ἱερὰ καὶ ἀδελφὰ, καὶ μηδενὶ φονευμένῳ χαίρυσαν. Lacunæ explenda rationem partim ostendit Salmas. In reliquis nil subsidii libris. Sententiam reddidi in Latinis.

ta stipat itaque consolidat, ut etiam lapide aut ferro vix rumpi dissolvique possit. Proportio maximam meretur admirationem, et cavitatis forma: ita enim adornatur, ut solam alcyonem accipiat, omnibus aliis aditus sit ignotus, ac ne mare quidem admittatur. Existimo sane omnibus vobis visum fuisse talem nidum. Mihi vero sæpius videnti atque contrectanti subit

dicere,

Tale quid in Delo, et Phæbi me cernere templo,

memini: nempe aram ceratīnam sive cornutam, quæ inter septem mundi miracula celebratur, quod neque glutine ullo neque aliis vinculis cohærens e solis dextris cornibus compacta est. Propitium autem mihi precor Deum Apollinem et musicum et insula-

καὶ νησιώτιω ὑμνουμένης τῆς πελαγίης σφριῦος, εὐμενῶς
 καὶ καταγελᾶν τῇ ἐρωτημάτων ἐκείνων, ἀ σκώπτοντες ἐρω-
 τῶσιν ἔτοι διὰ τί Ἀπόλλων * σὺ θοδὲ τριγλοβόλῃ
 γνώσκοντα Ἀφροδίτην ὁμῶς καὶ γαλατίαν ποιαιμένην αὐ-
 F τῆς ἱεράς καὶ ἀδελφάς, καὶ μηδὲν ὀνδρομένην χάριυσαν. Ἐν
 δὲ Λέππει τὸς ἱερεῖς τῷ Ποσειδῶνος θοδὲν ἑναλον τοπα-
 ράπαν ἐάθοντες, τρίγλαν δὲ τὸς Ἑλβόσινι μύσας σε-
 βουμένους ἴτε, καὶ τῆς Ἑρας ἐν Ἀργεῖ τῇ ἱερείᾳ ἀπεχρ-
 μένην ὅπῃ τιμῇ τῷ ζώου· τὸν γὰρ θαλάττιον λαχὼν, ὅς
 ὅστις ἀνθρώπῳ θανάσιμος, κτείνουσιν αἱ τρίγλαι μά-
 λις καὶ καταναλίσκουσι· ἀλλὰ ταῦτα, ὡς φιλένθρωπα
 καὶ σωτήρια ζῶα τῇ ἀδελφῇ ἔχουσι.

984 λτ'. Καὶ μὲν Ἀρτέμιδος γε Διτυννης, Δελφινίης τε
 Ἀπόλλωνος ἱεράς καὶ βωμοὶ ποθὲ πολλοῖς Ἑλλιάων εἰ-
 σίν. Ὅν δὲ αὐτὸς ἑαυτῷ τόπον ἑξάρετον ὁ θεὸς πεποίη-

F. 3. Ἑλευσῖνι] ἐν Ἑλευσῖνι B. E. Pol. Jannot. Schott.

Λ. 3. πεποίηται, Κρητῶν] Inter has voces hiatum habet B. Sane aliquid excidit,
 quod Jannot. notavit formula λείπει: Mez, in ἀποικίαν ἔχοντα; mutat
 ἀπογόνους εἰκόντας.

rem, laudanti marinam Sire-
 nem: et credibile est eum cle-
 menter ridere istos per jocos
 interrogantes, cur Apollo non
 vocetur *Gongroβλονος*, nec Di-
 ana, *Triglobola*: cum tamen
 sciant Venerem sibi omnia
 marina animalia ut sacra et
 germana vindicare, neque ul-
 lius eorum cæde gaudere.
 Lepti autem sacerdotes Nep-
 tuni nullo marino vescuntur:
 Mystæ Eleusini nullum ve-
 nerantur, quod scitis: eodem-

que Junonis Argivæ antisti-
 ta honoris gratia abstinet:
 nam leporem marinum, qui
 homini est lethalis, maxime
 interficiunt et consumunt
 nulli: ideoque illis, ut huma-
 nis et salutaribus animalibus,
 parcitur.

XXXVI. Jam Dianæ
 Dictynnæ a retibus dictæ, et
 Apollinis Delphinii templa et
 aræ passim sunt apud Græ-
 cos. Et locum, quem Apol-
 lo sibi eximium delegit, co-

ται, Κρητικῶν ἀπορόντας οἰκούντας ἡγεμόνι δελφῖνι χησα-
 μύων· οὐ γὰρ ὁ θεὸς παρηνήχετο τῷ τόλῳ μεταβάλ-
 λων εἶδος, ὥς οἱ μυθογράφοι λέγουσιν, ἀλλὰ δελφῖνα
 πέμψας τοῖς ἀνδράσιν ἰδύνοντα τὸ πλεῖν κατήγαγεν εἰς
 Κίρραν. Ἰσορῦσι δὲ καὶ τὰς πεμφθέντας εἰς Σινώπην ὑπὸ
 Πτολεμαῖου τῷ Σωτήρος ὅτι τὴν Σαράπιδος κομιδίῳ, καὶ
 Διονύσιον, ἀπωσθέντας ἀνέμῳ βιάμῳ, κομίζεσθαι πρὸς
 γνώμῳ ὑπὲρ Μαλέαν, ἐν δεξιᾷ Πελοπόννησον ἔχοντας, B
 εἶτα ῥεμβομύνας καὶ δυοδυμούντας αὐτὰς παρηνέναι
 δελφῖνα παρῶραθεν, ὥσπερ ἐκκαλεῖσθαι κατηγούμενον εἰς
 τὰ ναύλοχα καὶ τόλους μαλακοὺς ἔχοντα τὴν χώραν, εἰ
 ἀσφαλῆς, ἄχρις ἢ τῶτον τὸ τέσπον ἀγῶν καὶ παραπέμπων
 ὃ πλοῖον εἰς Κίρραν κατέστησεν· ὅθεν ἀναβατήριον θύσαν-
 τες, ἐγνώσαν ὅτι δεῖ δυοῖν ἀγαλμάτων, ὃ μὲν τῷ Πλού-

A. 5. ὁ θεός] Articulus, qui omnino desideratur, addidimus ex Harl.

A. 9. καὶ Διονύσιον] Verius erat καὶ Διονύσου. Sed forte ne hoc quidem ab auctore profectum, sed ab annotatore additum est; itaque mutare nolui.

A. 10. ἀπωσθέντας] Scripsi cum Xyl. Vulgo, ἀπωσθέντα.

B. 4. εἶναι] Mutem in καὶ cum Reiskio. Harl. habet καταμένειν.

Ioniam putant esse Cretum delphino duce usorum: non enim Deus ante classem mutata forma natavit, ut fabularum scriptores tradunt: sed delphino missō qui cursum hominum dirigeret, eos Cirrham deduxit. Ferunt etiam Sinopen missos a Ptolemæo Sotere ad Sarapidem avehendū et Bacchum, violento vento ejectos supra Maleam navigasse invitos, ita ut Pe-

loponnesum ad dextram haberent: hic iis vagantibus et oberrantibus delphinum ante proram apparuisse, qui quasi invitans in tranquillās ac tutas subinde stationes deduxerit, tantisper dum navim ad Cirrham constitueret. Ibi cum sacrum ab exscensione e navi fecissent, quod anabaterium dicitur, cognoverunt de duobus simulacris unum quod erat Plutonis debere se au-

πῶνος ἀνελέσθαι καὶ κομίζειν, ὃ δὲ δὲ Κόρης ἀπομάζασ-
θαι καὶ χαλῶναι. Εἰκὸς μὲν ἔν ἦν καὶ ὁ φιλόμουσον
ἀγαπᾶν τῷ Θηρίῳ τὸ θεόν· ὡ καὶ Πίνδαρος ἀπειράζων
ἑαυτὸν, ἐρεθίζεσθαι φησιν,

C Οὐ δελφῖνος ἀπόκρισιν
Τὸν μὲν ἀκύμονος ἐκ πόντου
Πελάγει αὐλῶν ἐκίνησεν ἑρατὸν μέλος.

Ἀλλὰ μᾶλλον ἔοικε ὁ φιλάνθρωπον αὐτῷ θεοφιλὲς εἶναι·
μόνος γὰρ ἄνθρωπον ἀσπάζεται, κατὰ ἄνθρωπος ὅστις. Τῶν
δὲ χερσαίων τὰ μὲν, ὅσδενα, τὰ δὲ ἡμερώτατα μόνες πε-
ριέπει τὰς τρέφοντας ὑπὸ χρείας, καὶ τὰς συνήθεις, ὁ
κύων, ὁ ἵππος, ὁ ἐλέφας· αἱ δὲ χελιδόνες ὅσων μὲν δέονται
τυγχάνουσιν εἰσοικισάμεναι σκιᾶς καὶ ἀναγκῆς ἀσφα-
λείας, φεύγουσι δὲ καὶ φοβῶνται τὸ ἄνθρωπον, ὥσπερ Θη-
ρίον. Τῷ δὲ δελφῖνι παρὰ πάντα καὶ μόνῳ, ὃ ζητῶμε-
D νον ὑπὸ τῆς ἀρίστων φιλοσόφων ἐκείνου, τὸ φιλεῖν ἄνθρω-
πον

C. 1. Οὐ δελφῖνος ἀπόκρισιν] Legendum, Ἄλλε δελφῖνος ὑπόκρισιν : mox ἐν πόντῳ.
Vide supra p. 705, A.

C. 7. ὑπὸ χρείας] Sic Pol. Jannot. Schott. Anon. Mez. Vulgo, ἀπὸ χρείας.

C. 8. ὅσων] Sic B. E. Venet. Harl. Mez. Vulgo, ὅσων.

C. 9. σκιᾶς] Sic B. E. Xyl. Mez. Vulgo, σκιᾶς.

ferre secum, alterius, quod
Proserpinæ, excipere for-
mam, ipsumque relinquere.
Verisimile quidem est Deum
probare studium musices in
delphino : cui etiam Pindarus
se comparans, *incitari se*, ait,

*Delphini in morem,
Quem placido e mari
Suavis exciuit tibiæ sonus.*

Magis tamen humanitatem
ejus Deo puto caram esse.
Solut enim hominem, ut ho-
mo est, amat. Terrestrium

animalium alia nullum amant
hominem : mansuetissima tan-
tum utilitatis gratia eos a
quibus aluntur, et cum qui-
bus consueverunt, ut canis,
equus, elephas. Hirundines
quantum ipsis opus est do-
mos hominum subeunt, um-
bram securitatemque quæren-
tes, ipsum hominem interim
fugiunt tanquam feram. Del-
phino præter omnia animalia
et soli id natura dedit, quod
optimi requirunt philosophi,

χρείας, φύσιν πρὸς ἀνθρώπους ὑπάρχει· μηδενὸς γὰρ εἰς
μηδὲν ἀνθρώπου δέοις, πᾶσιν εὐμυθὴς ὅστις φίλος, καὶ
βεβοήθηκε πολλοῖς· ὧν τὰ μὲν Ἀρίωνος ὁδοὶς ἀγνοεῖ
περιβόηται γὰρ ὅστις. Ἡσιόδου δὲ καὶ χαρὴν αὐτὸς ἡμᾶς,
ὦ φίλε, ἀνέμνησας,

— ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.

Ἔδει δὲ τὸ κύνα αἰτησάμενον, μὴ παραλιπεῖν τῆς δελ-
φίνας· τυφλὸν γὰρ ἦν τὸ μήνυμα τῷ κυνὸς, ὑλακτοῦντος
καὶ μὲν βοῆς ὀπιφρεσμένης τοῖς φονεῦσι, καὶ τὸ Νέμειον
θαλάσῃ ἀφφερόμενον ἀρχαῖοι δελφῖνες, ἑτέρῃ παρ'
ἐτέρων ἐκδεχόμενοι πρὸς τὴν εἰς, εἰς δὲ ῥίον ἐκθέντες
ἐδείξαν ἐσφαγμένον. Ἐναλὸν δὲ τὸ Αἰολέα, Μύρπιλος
ὁ Λέσβιος ἱστορεῖ, τῆς Φινέως ἐρῶντα θυγατρὸς ῥιφείσης
καὶ χρησὸν τῆς Ἀμφιτείτης ὑπὸ τῇ Πενθίδῳ, καὶ

D. 8. αἰτησάμενον] Xyl. corrigit αἰτιασάμενον: Mez. αἰνησάμενον, pro ἐπαι-
σάντα nimirum. De verbis dubito, sententia quidem huiusmodi re-
quiritur.

D. 10. φονεῦσι, περὶ] Inter has voces aliquid excidit, quod eadem fere ratione
supplent Mez. et Reisk. ille, εἰ μὴ τὸν νεκρὸν: hic, εἰ μή. Illud præ-
feram.

E. 3. Πενθίδων] Πενθιλίδων legendum, vere et erudite docet Mez. in Comment.
ad Ovid. Epist. T. II. p. 374.

nempe ut amet gratis. Nul-
lam enim ad rem homine o-
pus habens, omnibus benignus
est, omnes amat, multis
auxilium tulit. Atque Ario-
nis quidem historiam omni-
um ore celebratam nemo ig-
norat. Hesiodi tu, amice,
tempestive nos admonuisti:

— sed non oratio sine
Es't abs te conclusa suo.—

Qui enim canem laudasses,
non debuisti delphinum reti-
cere. Cæcum enim fuerat

indiciū canis, latrantis et
cum clamore percussores in-
vadentis, nisi apud Nemeum
delphini cadaver Hesiodi ma-
ri jactatum sustulissent, alii-
que ab aliis studiose excipi-
entes ad Rhium exposuissent,
occisumque hominem demon-
strassent. Myrsilus Lesbios
scribit, Enalum Æolensem,
cum amaret Phinei filiam,
quæ oraculo Amphitritæ ju-
bente a Penthilidis in mare
dejecta fuerat, ipsum quoque

αὐτὸν ἑξαλλόμενον εἰς τὴν θάλασσαν, ὑπὸ δελφίνου σῶον ἑ-
νεχθῆναι πρὸς τὴν Λέσβον. Ἡ δὲ παρὰ τὴν Ἰασέα παῖδα
τῷ δελφίνου εὐνοία καὶ φιλία δι' ὑπερβολὴν ἔρωσ ἐδόξε
συνέπαιζε γὰρ αὐτῷ καὶ συνενήχετο καθ' ἡμέραν, καὶ παρῆχεν
ἐν χρῶι φαύμενος· ἔπειτα περὶ βαίνοντος, ἐκ ἔφθλυνεν,
ἀλλὰ ἔφερε χαίρων, παρὰ τὸ ἑκάμπε κλίνων, ὅμῃ πάντων
Ἰασέων ἐκείνῳτε σωτρεχόντων ὅπῃ τὴν θάλατταν· ὁμοῦ
F δὲ πολλῶν ποτε μετὰ χαλάρης ὅπῃ πεσόντος, ὁ μὲν παῖς
ἀπορρυεὶς ἑξέλιπεν, ὁ δὲ δελφὶν ὑπολαβὼν ἅμα τῷ
νεκρῷ συνεξέωσεν αὐτὸς αὐτὸν ὅπῃ τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἀπέστη
τῷ σώματος ἕως ἀπέθανεν, διχασάσας μεταχεῖν ἥς συναί-
πιος ἐδόξε γενέσθαι τελευτῆς· καὶ τοῦ πάθους ὁπίσημον
Ἰασεῦσι τὸ χάραγμα ὅς νομίσματος ὅστις, παῖς ὑπὲρ
Δελφίνου ὀχοῦμενος. Ἐκ δὲ τὰς καὶ τὰ περὶ Κοίρα-
985 νον ὄντα μυθώδη, πῆστιν ἔρχε. Πάριος γὰρ ὢν ὁ γένος, ἐν

F. 4. ἥς συναίπιος] Sic Harl. Baf. Xyl. Mez. Vulgo, ἥς ὡς συναίπιος.

F. 5. τελευτῆς] Sic B. E. Harl. Xyl. Vulgo τῆς τελευτῆς.

in mare infiluisse, salvumque
a delphino fuisse ad Lesbum
delatum. Benevolentia autem
delphini erga Iassensem pue-
rum ob excellentiam amor
visa est. Cum eo enim quo-
tidie ludebat, juxtaque nata-
bat, et tangendum se præbe-
bat, patiebaturque ab eo con-
scendi, et quocunque flecte-
ret vehebat, ad mare specta-
culi gratia subinde omnibus
Iassensibus concurrentibus :
aliquando autem ingenti im-

VOL. IV.

bre grandineque ingruenti-
bus, puer a delphino defluens
periit : delphinus una cum
excepto cadavere in terram
sefe ejecit, neque ante ab illo
destitit, quam moreretur, jus-
tum ratus una cum eo perire,
cui causam exitii contulif-
set : et Iassensibus monimen-
tum hujus casus est monetæ
nota, puer delphino invehens.
Hæc res etiam fabulosæ de
Cærano historiæ fidem con-
ciliavit. Is Pari natus, quo-

3 s

Βυζαντίῳ δελφίνων βόλῳ ἐνχεθέντων σαγίῳ καὶ κινδυνόοντων κατακοπῆναι, τριάμυος μετῆκε πάντας· ὀλίγω δὲ ὑπερὶν ἔπλει πεντηκόντοισιν ἔχων, ὥς φασι, ληστῶν ἄνδρας ἀγρυσσιν· ἐν δὲ τῷ μεταξύ Νάξου καὶ Πάρου πορθμῷ τῆς νεῆς ἀνατραπίσης, καὶ τῶν ἄλλων διαφθαρέντων, ἐκείνους λέρουσι, δελφῖνος ὑποδραμόντος αὐτοῦ καὶ ἀνακρίζοντος, ἔξενεχθῆναι τῆς Σικυώνθου, καὶ σπήλαιον ὃ δαίκενται μέχρι νῦν, καὶ καλεῖται Κοιρανεῖον· ἐπὶ τῷ δὲ λέγεται ποιῆσαι τὸν Ἀρχίλοχον,

Πεντήκοντ' ἀνδρῶν λίπε Κοίρανον ἥπιος Ποσειδῶν.

Ἐπεὶ δὲ ὑπερὶν σποδανόντος αὐτοῦ, τὸ σῶμα πλησίον Β τῆς θαλάττης οἱ προσήκοντες ἔκειον, ἐπεφάνοντο πολλοὶ δελφῖνες ὡς καὶ τὸ ἀγαλὸν, ὥσπερ ὅτι δεικνύοντες ἑαυτὰς ἡκούσας ἐπὶ ταῖς θαλάσσις, καὶ παρήμεναι αὐτοῖς ἔσιν συνετελέσθησαν. Ἡ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀπὸς ὅτι μὲν

A. 2. βόλῳ] βόλον legendum, cum Mez. et Reisk.

A. 5. ληστῶν] ληστές, Mez.

A. 8. Σικυόνθου] Xyl. corrigit et vertit Κύθου : Mez. Ζακύνθου : Reisk. Σικυόνου : quæ et probare et repudiare difficile est.

A. 11. ἥπιος] ἥπιος, Harl.

dam tempore Byzantii delphinos, qui sagena jacta capti extractique in terram, et jamjam mactandi erant, emtos universos dimisit. Paulo post quinquaginta remis acta navi vectus, in qua fuisse prædones aiunt, navi in freto quod inter Naxum est et Parum subversa, reliquis submersis, ipse a succurrente delphino sublatus et in Cythnum est delatus ad speluncam, quæ Cœraneum dicitur,

atque etiamnum visitur: atque de hoc Archilochum aiunt scripsisse:

De quinquaginta Neptunus Cæranon unum

Propitius servat mortalibus.—

Cum autem postmodo defuncti corpus necessarii prope mare cremarent, multi delphini apud litus apparuerunt, veluti ostentantes se ad persolvenda justa venire, et dum ea conficerentur adfuerunt. Ulyssis porro scutum

ὑπίσημον εἶχε δελφῖνα, καὶ Στισίχορος ἰσόρηκεν· ἔξ ἧς δὲ αἰτίας, Ζακύνθιοι θρασυμνημονεύουσιν, ὡς Κριθεὺς μαρτυρεῖ· νήπιος γὰρ ὢν ὁ Τηλέμαχος, ὡς φασιν, εἰς ἀγχισθέας τῆς θαλάττης ὀλισθὼν ἐσώθη, δελφίνων ὑπολαβόντων καὶ ἀνανηξαμύνων· ὅθεν ἐποίησατο γλυφὴν τῇ σφραγίδι καὶ τῷ ἀσπίδος κόσμον ὁ πατήρ, ἀμειβόμενος τὸ ζῶον. Ἀλλ' ἐπεὶ περὶ τῶν ὡς ὁδὸν μῦθον ὑμῖν ἐρῶ, καὶ αὐτὸς οὐκ οἶδα ὅπως πρὸς τοῖς δελφῖσιν ἔλαθον πορρωτέρω ἢ πιδανῶν συνεχροκέλας εἰς τὸ Ὀδυσσεά καὶ Κοίρανον, ὅππῃ-δημι δίκην ἐμαυτῷ· παύομαι γὰρ ἤδη λέγων.

λζ'. ΑΡΙΣΤΟΤΙΜΟΣ. Ἐξεστὶν οὖν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ ψῆφον φέρειν.

ΣΩΚΛΑΡΟΣ. Ἀλλὰ ἡμῖν γε πάλα τὸ ἔσσοφοκλέες δεδογμένον ὅστιν.

— εὖ γὰρ καὶ διχοστατῶν λόγος
Συγκολλᾷτ' ἐς μέσον ἀμφοῖν τεκταίνεται.

C. 5. ΑΡΙΣΤΟΤΙΜΟΣ.] Omittit Xyl. referens hæc ad antecedentem orationem.

C. 10. τεκταίνεται.] Ita omnes veteres libri, Ald. Bas. Xyl. B. E. Venet. Harl. P. Vulgo, τίτακται. Hoc et Brunckius probat, idemque Σύγκολλα τ' ἀμφοῖν corrigit, quod unus habet Harl. quod ad verborum ordinem attinet.

insigne habuisse delphinum etiam Stefichorus scripsit: Zacynthii narrant causam, ut Critheus testatur: nam Telemachum puerum in mare profundum de litore prolapsum delphini servaverunt, subeuntesque natando extulerunt, et pater ut animali gratiam referret, annulo ac scuto delphinum insculpsit. Sed quando præfatus nihil fabulosi me dicturum nescio tamen quomodo in narratione de del-

phinis ultra verisimilitudinem provectus sum ad Ulysses et Cæranum; id mihi ipse pœnæ impono, ut finem dicendi jam nunc faciam. Dixi.

XXXVII. ARISTOTIMUS. Vestrum est, iudices, ferre sententias.

SOKLARUS. Atqui nobis jamdudum ea stat sententia, quam sic extulit Sophocles,

*Orationum quævis discrepantia
Utrunque si perite prolatae sient,
Cohæret, in mediumque dicta congruunt.*

Ταυτὴ γὰρ ἂν πρὸς Ἀλλήλους εἰρήκατε συθέντες εἰς
 ταυτὸν ἀμφοτέροι, καλῶς ἀγωνιῶθε κοινῇ, πρὸς τὰς
 τὰ ζῶα λόγου καὶ σωέσεως ἀποσερῆντας.

Nam hoc modo vos etiam in
 iis quæ alter adversus alte-
 rum dixit, pulchro defuncti
 certamine, optime ea contu-

listis, quibus refellantur, qui
 animalibus rationem et intel-
 ligentiam adimunt.

FIN. VOL. IV.

